

Załącznik nr 2
do uchwały nr 190/22
Zarządu Województwa Łódzkiego
z dnia 14 marca 2022 r.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROGRAMU REGIONALNEGO „FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027”

Projekt – wersja 03
marzec 2022 r.

Opracowanie wykonano w Biurze Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi

Dyrektor Biura – Roman Sasin

Z-ca Dyrektora Biura – Mikołaj Siwiński

ZESPÓŁ AUTORSKI

Kierujący Zespołem:

Marta Pabich-Makoska

M. Pabich-Makoska

Członkowie Zespołu:

Alina Ditberner

Alina

Michał Grzelak

Michał Grzelak

Elżbieta Bąbka-Horbacz

ELŻBIETA BĄBKA-HORBACZ

Joanna Jarominek

Joanna Jarominek

Małgorzata Kucharska

Małgorzata Kucharska

Renata Leśniak-Kordzińska

Renata

Piotr Rzeńca

Piotr Rzeńca

Emilia Wciśło

Emilia Wciśło

Małgorzata Wrzosek

Małgorzata

Łódź, 11 marca 2022 r.

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE	5
1.	PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGNOZY	5
2.	CEL I ZAKRES PROGNOZY	5
II.	METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	8
1.	METODA OCENY WPŁYWU NA ŚRODOWISKO ZAPISÓW PROGRAMU REGIONALNEGO „FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027”	10
2.	METODA ANALIZY I OCENY ODDZIAŁYWANIA ZAPISÓW PROGRAMU FEŁ2027 NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY ORAZ INTEGRALNOŚĆ OBSZARÓW NATURA 2000	13
III.	INFORMACJA O PROGRAMIE REGIONALNYM „FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027”	14
1.	ZAWARTOŚĆ PROGRAMU FEŁ2027”	14
2.	CELE PROGRAMU FEŁ2027	15
3.	POWIĄZANIA PROGRAMU FEŁ2027 Z INNYMI DOKUMENTAMI	21
4.	POWIĄZANIA PROGRAMU FEŁ2027 Z CELAMI OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYMI NA SZCZEBLE MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLOTOWYM, KRAJOWYM I REGIONALNYM	30
IV.	ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA	33
1.	SYNTETYCZNA INFORMACJA O WOJEWÓDZTWIE	33
2.	MIĘDZYREGIONALNE POWIĄZANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	38
3.	FORMY OCHRONY PRZYRODY	40
4.	ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA (W TYM NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM)	42
5.	ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROGRAMU FEŁ 2021, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	61
6.	POTENCJALNE ZMIANY ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROGRAMU FEŁ2027	76
V.	ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ PROGRAMU REGIONALNEGO „FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027” NA ŚRODOWISKO ORAZ OBSZARY NATURA 2000	79
1.	ANALIZA I OCENA ODDZIAŁYWANIA CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH PROGRAMU FEŁ2027 NA KOMPONENTY ŚRODOWISKA	79
1.1.	ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI, GLEBY, ZASOBY NATURALNE	99
1.2.	ODDZIAŁYWANIE NA WODY	102
1.3.	ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT	105
1.4.	ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE	107
1.5.	ODDZIAŁYWANIE NA ROŚLINNOŚĆ	110
1.6.	ODDZIAŁYWANIE NA ZWIERZĘTA	112
1.7.	ODDZIAŁYWANIE NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ	114

1.8.	ODDZIAŁYWANIE NA CIĄGŁOŚĆ UKŁADÓW PRZYRODNICZYCH.....	117
1.9.	ODDZIAŁYWANIE NA OBSZARY CHRONIONE, W TYM NATURA 2000	120
1.10.	ODDZIAŁYWANIE NA ZABYTKI	124
1.11.	ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ	126
1.12.	ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI I DOBRA MATERIALNE	129
2.	ANALIZA I OCENA ODDZIAŁYWANIA ZAPISÓW WYNIKAJĄCYCH Z PROGRAMU FEŁ 2027 NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY ORAZ INTEGRALNOŚĆ OBSZARÓW NATURA 2000	134
3.	OCENA REALIZACJI ZAPISÓW PROGRAMU FEŁ2027 NA FORMY OCHRONY PRZYRODY	147
VI.	PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA SKUMULOWANE I ICH WPŁYW NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z ZAPISÓW PROGRAMU FEŁ2027	151
VII.	ANALIZA ODPORNOŚCI ZAPISÓW PROGRAMU FEŁ2027 NA ZMIANĘ KLIMATU	155
VIII.	ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI ZAPISÓW PROGRAMU FEŁ 2027, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY ORAZ INTEGRALNOŚĆ OBSZARÓW NATURA 2000	157
IX.	ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROGRAMIE REGIONALNYM „FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027”	161
X.	METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROGRAMU FEŁ2027 ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI ICH PRZEPROWADZENIA	162
XI.	INFORMACJA O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	169
XII.	WNIOSKI I REKOMENDACJE	170
XIII.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	174
XIV.	SPIS TABEL	185
XV.	SPIS RYSUNKÓW	187
XVI.	BIBLIOGRAFIA	188
XVII.	ZAŁĄCZNIKI 1-8	191

I. WPROWADZENIE

1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGNOZY

Podstawę prawną sporządzenia „Prognozy oddziaływania na środowisko” (dalej: Prognoza) dla programu regionalnego „Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027” (dalej: FEŁ2027 lub program FEŁ2027) stanowi art. 46 ust. 1 pkt 1 **ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko** (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2373, 2389), który formułuje obowiązek sporządzenia Prognozy przez organ opracowujący program FEŁ2027. Ustawa w zakresie swojej regulacji dokonuje wdrożenia następujących **dyrektyw Wspólnot Europejskich**:

1. Dyrektywy Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985 ze zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 1);
2. Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992 ze zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2);
3. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6);
4. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 7);
5. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7);
6. Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE L 24 z 29.01.2008).

2. CEL I ZAKRES PROGNOZY

Głównym celem „Prognozy oddziaływania na środowisko” jest określenie wystąpienia możliwych skutków w środowisku, które mogą powstać w wyniku realizacji potencjalnych przedsięwzięć, dla których ramy wyznaczają priorytety i cele szczegółowe zawarte w programie FEŁ2027.

Prognoza została opracowana w oparciu o wytyczne zawarte w art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2373, 2389). Ponadto, zgodnie z art. 53 ww. ustawy, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w Prognozie został uzgodniony z właściwymi organami:

- Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Łodzi (Pismo z dnia 12 lipca 2021 r. znak: WOOS.411.238.2021.MGw),
- Łódzkim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (Pismo z dnia 7 lipca 2021 r. znak: ŁPWIS.NSOZNS.9022.369.2021.SK).

ZAKRES PROGNOZY WYNIKAJĄCY Z ART. 51 UST. 2 USTAWY Z DNIA 3 PAŹDZIERNIKA 2008 R. O UDOSTĘPNIANIU INFORMACJI O ŚRODOWISKU I JEGO OCHRONIE, UDZIALE SPOŁECZEŃSTWA W OCHRONIE ŚRODOWISKA ORAZ O OCENACH ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2373, 2389)

1) ZAWIERA:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- f) oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
- g) datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów;

2) OKREŚLA, ANALIZUJE I OCENIA:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne
 - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3) PRZEDSTAWIA:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru;
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Przy sporządzeniu Prognozy uwzględniono obowiązujące akty prawne z zakresu środowiska i jego ochrony. Dokument został opracowany stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny.

Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy całego województwa łódzkiego i odpowiada obszarowi objętemu programem FEŁ2027. Ponadto w uzasadnionych przypadkach obejmuje pogłębione analizy dotyczące planowanego Obszaru Transformacji (OT) uznanego za Obszar Strategicznej Interwencji w SRWŁ 2030¹, dla którego został opracowany projekt Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego. Ponadto mając na uwadze możliwość oddziaływać wykraczających poza granice województwa, Prognoza uwzględnia także niektóre powiązania z sąsiednimi województwami w zakresie m.in. obszarów chronionych, ciągłości powiązań przyrodniczych, przepływu zanieczyszczeń, obszarów zasilania Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, zlewni, kontynuacji dolin rzecznych i udokumentowanych złóż kopalin.

W Prognozie przeprowadzono ocenę wpływu na środowisko w odniesieniu do całości zapisów programu regionalnego „Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027”. Należy jednak zauważyć, że program FEŁ2027, będąc dokumentem określającym cele szczegółowe i priorytety, charakteryzuje się bardzo dużym stopniem ogólności i wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć nie wskazując ich przestrzennej lokalizacji. Ze względu na wynikające z tego faktu szerokie możliwości interpretacyjne zapisów programu FEŁ2027, przeprowadzona w ramach Prognozy ocena ma charakter subiektywny. Należy przy tym podkreślić, że przy kwalifikacji prawdopodobieństwa wystąpienia potencjalnych źródeł oraz skali zagrożeń dla ochrony i jakości komponentów środowiska uwzględniono przyjęte potencjalne oddziaływanie na zasady zrównoważonego rozwoju oraz na cele ochrony przyrody wymienione w art. 2 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1098 ze zm.)².

Rys. 1. Terytorialny wymiar analiz i oceny zastosowany w Prognozie
Źródło: SRWŁ 2030

¹ Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, przyjęta Uchwałą Sejmiku Wł z dn. 6.05.2021 r.

² Art. 2. 1. Ochrona przyrody, w rozumieniu ustawy, polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody: 1) dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów; 2) roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową; 3) zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia; 4) siedlisk przyrodniczych; 5) siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; 6) tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt; 7) krajobrazu; 8) zieleni w miastach i wsiach; 9) zadrzewień. 2. Celem ochrony przyrody jest: 1) utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów; 2) zachowanie różnorodności biologicznej; 3) zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego; 4) zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony; 5) ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień; 6) utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody; 7) kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody.

II. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Prognozę opracowano zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz przy uwzględnieniu stanu współczesnej wiedzy i z zastosowaniem dostępnych metod oceny. Ocena wpływu na środowisko zapisów programu FEŁ2027 została dostosowana do poziomu szczegółowości ustaleń wynikających z charakteru dokumentu, który z zasady nie wskazuje lokalizacji typów przedsięwzięć.

Metody wykorzystywane przy opracowywaniu Prognozy uwzględniają:

- zapisy Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6);
- zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2373, 2389) wraz z aktami wykonawczymi do tej ustawy;
- uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w dokumencie zgodnie z wytycznymi Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Ze względu na złożoność dokumentu jakim jest Prognoza, na poszczególnych etapach opracowania zastosowano różne metody.

ZESTAWIENIE METOD ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY WG ROZDZIAŁÓW	
ZAWARTOŚĆ ROZDZIAŁU	ZASTOSOWANE METODY/TECHNIKI
ROZDZIAŁ III. INFORMACJA O PROGRAMIE REGIONALNYM FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027	
Opis zawartości i celów programu FEŁ2027 oraz analiza ich powiązań z innymi dokumentami szczebla europejskiego, krajowego i regionalnego, a także z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, krajowym i regionalnym.	Analiza dostępnych danych
ROZDZIAŁ IV. ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA	
Charakterystyka stanu środowiska przyrodniczego województwa łódzkiego, główne problemy związane z jego ochroną oraz potencjalne w nim zmiany w przypadku braku realizacji programu FEŁ2027. Materiał został przygotowany z wykorzystaniem najbardziej aktualnych dostępnych danych źródłowych (m.in. Państwowego Monitoringu Środowiska, BDL GUS, KOBIZE).	Analiza dostępnych danych
ROZDZIAŁ V. ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ PROGRAMU FEŁ2027 NA ŚRODOWISKO ORAZ OBSZARY NATURA 2000	
Ocena ogólna oddziaływania zapisów programu FEŁ2027, w szczególności celów szczegółowych (z uwzględnieniem typów przedsięwzięć) na poszczególne komponenty środowiska. Podczas oceny brano pod uwagę sposób i charakter oddziaływania. Ze względu na brak jednoznacznych wytycznych metodologicznych dla wykonywania oceny zastosowano metodę ³ obejmującą szczegółową ocenę przewidywanych (docelowych) znaczących oddziaływań na komponenty środowiska (opis metody w podrozdziale II.1.). Dodatkowo dla obszarów NATURA 2000 przeprowadzono identyfikację, analizę i ocenę oddziaływań generowanych zapisami programu FEŁ2027 na cele i przedmiot ochrony, ich integralność Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000, z jednoczesnym wskazaniem rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą przewidywanych negatywnych oddziaływań na środowisko (opis metody w podrozdziale II.2.). Ponadto ocena szczegółowa oddziaływań zapisów programu FEŁ2027 została przeprowadzona w odniesieniu do form ochrony przyrody.	Metoda ekspercka, wypracowywanie decyzji grupowych, metoda scenariuszowa

³ Opracowana na podstawie metod zastosowanych w prognozach oddziaływania na środowisko dla dokumentów o charakterze regionalnym (m.in. Prognozy oddziaływania na środowisko dla Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz planu zagospodarowania przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego. Łódzkie 2030+; Prognozy oddziaływania na środowisko do Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030).

ROZDZIAŁ VI. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA SKUMULOWANE I ICH WPŁYW NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z ZAPISÓW PROGRAMU FEŁ2027	
Analiza przewidywanych oddziaływań skumulowanych, przyjmująca za punkt wyjścia nakładanie się oddziaływań pochodzących z różnych celów szczegółowych na ten sam komponent środowiska. Ze względu na ogólny charakter zapisów programu FEŁ2027 analiza oddziaływań skumulowanych ma charakter przybliżony i dotyczy wyłącznie potencjalnego ryzyka wystąpienia takiego oddziaływania.	Metoda analizy i syntezy
ROZDZIAŁ VII. ANALIZA ODPORNOŚCI ZAPISÓW PROGRAMU FEŁ2027 NA ZMIANĘ KLIMATU	
Analiza odporności ustaleń projektowanego dokumentu na zmianę klimatu ze szczególnym uwzględnieniem klęsk żywiołowych oraz oddziaływań zmieniających się warunków klimatycznych i środowiskowych.	Metoda analizy i syntezy
ROZDZIAŁ VIII. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI ZAPISÓW PROGRAMU FEŁ2027, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY ORAZ INTEGRALNOŚĆ OBSZARU NATURA 2000	
Wykaz przykładowych rozwiązań, których wdrożenie pozwoli na zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą potencjalnych negatywnych oddziaływań na środowisko, które mogą pojawić się w wyniku realizacji przedsięwzięć zapisanych w celach szczegółowych programu FEŁ2027. Analiza dotyczyła również kompensacji negatywnych oddziaływań na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.	Analiza ekspercka
ROZDZIAŁ IX. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROGRAMIE REGIONALNYM „FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027”	
Wskazanie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w programie FEŁ2027 nie było możliwe ze względu na strategiczny charakter dokumentu, nie przesądzający o przestrzennej lokalizacji potencjalnych przedsięwzięć.	Metoda analizy i syntezy
ROZDZIAŁ X. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI ZAPISÓW PROGRAMU FEŁ2027 ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI ICH PRZEPROWADZANIA	
Katalog wskaźników do monitoringu realizacji programu FEŁ2027.	Analiza dostępnych danych
ROZDZIAŁ XI. INFORMACJA O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	
Informacja o braku transgranicznego oddziaływania na środowisko.	Metoda analizy i syntezy
ROZDZIAŁ XII. WNIOSKI I REKOMENDACJE	
Tabelaryczne podsumowanie elementów poddanych analizie i ocenie.	Metoda syntezy

1. METODA OCENY WPŁYWU NA ŚRODOWISKO ZAPISÓW PROGRAMU REGIONALNEGO „FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027”

W celu oceny wpływu zapisów programu FEŁ2027 na środowisko została przeprowadzona identyfikacja, analiza i ocena przewidywanych oddziaływań⁴ na 16 komponentów środowiska, w odniesieniu do celów szczegółowych w ramach priorytetów i interwencji. Przy ocenie ogólnej oddziaływania przeanalizowano, jak zaproponowane zapisy i wskazane typy przedsięwzięć mogą wpłynąć na środowisko, w tym na zasoby, twory i składniki przyrody, i czy w sposób właściwy uwzględniają aspekty środowiskowe oraz cele ochrony przyrody wymienione w art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Jednocześnie w Prognozie przyjęto dwa zasadnicze założenia:

- potencjalne inwestycje realizowane w ramach celów szczegółowych programu FEŁ2027 będą spełniać standardy środowiskowe i będą wdrażane z zastosowaniem najlepszych dostępnych technik (BAT⁵);
- potencjalne oddziaływania zapisów programu FEŁ2027 ocenione zostały na zasadzie domniemania wystąpienia negatywnego wpływu w ramach typów przedsięwzięć danego celu szczegółowego. Jeżeli w grupie przedsięwzięć przynajmniej jedno mogłoby generować negatywne oddziaływanie to determinowało ono sposób oddziaływania dla całego celu szczegółowego.

Kryteria oceny wybranych komponentów środowiska zostały sprecyzowane z uwzględnieniem aktualnego stanu środowiska przyrodniczego, zidentyfikowanych problemów oraz wniosków wynikających z przeprowadzonych analiz dokumentów strategicznych i programowych (tab. 1).

Tab. 1. Kryteria oceny komponentów środowiska uwzględniane przy analizie oddziaływania na skutek realizacji przyjętych celów szczegółowych w programie FEŁ2027

Komponenty środowiska (receptory oddziaływania)	Kryteria oceny
Powierzchnia ziemi	• Wpływ na ukształtowanie powierzchni (w tym trwała zmiana rzeźby terenu, np. nasypy, przekopy, odkrytki w wyniku eksploatacji surowców etc.); • Wpływ na przemieszczanie gruntów; • Wpływ na zmianę użytkowania terenu (w tym zajęcie nowych powierzchni, ponowne wykorzystanie zdegradowanych terenów); • Wpływ na stabilizację gruntów i ich ochronę przed procesami osuwiskowymi oraz erozją.
Gleby	• Wpływ na degradację fizyczną, chemiczną i biologiczną pokrywy glebowej; • Wpływ na poprawę warunków glebowych; • Wpływ na przeciwdziałanie zanieczyszczeniu i degradacji gleb; • Wpływ na utratę powierzchni produkcyjnej gleby.
Zasoby naturalne	• Wpływ na zużycie surowców mineralnych; • Wpływ na degradację siedlisk leśnych oraz zmniejszenie lesistości; • Wpływ na poprawę lesistości.
Wody powierzchniowe	• Wpływ na jakość wód powierzchniowych; • Wpływ na zmianę stosunków wodnych; • Wpływ na zrównoważone wykorzystanie zasobów wodnych; • Wpływ na zmniejszenie zagrożenia powodziowego.
Wody podziemne	• Wpływ na jakość wód podziemnych; • Wpływ na wielkość zasobów wód podziemnych; • Wpływ na głębokość zalegania zwierciadła wody.
Klimat (Czynniki klimatyczne)¹	• Wpływ na ograniczanie skutków suszy; • Wpływ na adaptację do zmian klimatu, w tym zjawisk ekstremalnych; • Wpływ na minimalizację efektu cieplarnianego.
Powietrze	• Wpływ na poziom emisji zanieczyszczeń do powietrza (w tym pochodzenia komunalnego i komunikacyjnego) oraz dotrzymanie norm emisyjnych;
Roślinność (Flora)¹	• Wpływ na zmniejszenie powierzchni dziko występujących gatunków roślin na skutek zmiany sposobu użytkowania gruntu i warunków siedliskowych (tj. m.in. osuszanie, eutrofizacja wód, ruderalizacja); • Wpływ na ograniczenie możliwości kontaktu między sąsiadującymi populacjami; • Wpływ na poprawę warunków siedliskowych dla szaty roślinnej.
Zwierzęta (Fauna)¹	• Wpływ na ograniczenie miejsc rozrodu, regularnego przebywania oraz liczebności dziko występujących zwierząt wskutek zmiany sposobu użytkowania gruntu; • Wpływ na zmniejszenie liczebności populacji gatunków chronionych; • Wpływ na poprawę warunków siedliskowych fauny; • Wpływ na ograniczenie możliwości kontaktu między sąsiadującymi populacjami.

⁴ Rozumianych jako potencjalne docelowe oddziaływania.

⁵ BAT - Best Available Technique.

Komponenty środowiska (receptory oddziaływania)	Kryteria oceny
Różnorodność biologiczna	- Wpływ na zubożenie składu gatunkowego siedlisk; - Wpływ na fragmentację populacji, a w konsekwencji jej izolację; - Wpływ na utratę różnorodności biologicznej w odniesieniu do gatunków priorytetowych mających znaczenie dla Wspólnoty; - Wpływ na zwiększanie ryzyka upowszechnienia gatunków obcych; - Wpływ na degradację ekosystemów (w tym na funkcje i procesy w nich zachodzące m.in. poprzez duże zmiany warunków wodnych, jakości powietrza, zmiany sposobu użytkowania gruntu, intensywne rolnictwo); - Wpływ na degradację usług ekosystemowych; - Wpływ na degradację siedlisk obszarów chronionych, w tym obszarów Natura 2000, skutkująca utratą lub pogorszeniem stanu i jakości siedlisk naturalnych lub półnaturalnych.
Ciągłość układów przyrodniczych	Wpływ powodujący fragmentację przestrzeni przyrodniczej (w tym korytarzy ekologicznych).
Obszary chronione, w tym Natura 2000	- Wpływ na fragmentację lub ciągłość obszarów chronionych; - Wpływ na jakość środowiska obszarów chronionych, w tym utratę lub podwyższenie ich wartości.
Zabytki (Dziedzictwo kulturowe)¹	- Wpływ na stan zachowania obiektów zabytkowych (w tym dziedzictwo architektoniczne i archeologiczne); - Wpływ na jakość sąsiedztwa dla obiektów zabytkowych (w tym ekspozycja zabytków); - Wpływ na poprawę funkcjonalności i dostępności zabytków dla społeczeństwa oraz utrwalanie ich estetyki w przestrzeni publicznej; - Wpływ prowadzonych w ramach procesu inwestycyjnego prac budowlanych na stan techniczny zabytków położonych w sąsiedztwie realizowanego przedsięwzięcia.
Krajobraz	- Wpływ na pogorszenie walorów krajobrazowych; - Wpływ na zachowanie walorów krajobrazu przyrodniczego, przyrodniczo-kulturowego i antropogenicznego; - Wpływ na poprawę jakości krajobrazu.
Dobra materialne	- Wpływ na wartość nieruchomości (gruntów i budynków) z uwagi na planowane zagospodarowanie w ich otoczeniu; - Wpływ na przychody podmiotów gospodarczych, jednostek samorządu terytorialnego (jst), instytucji kultury i ludności.
Ludzie	- Wpływ na wzrost lub minimalizację zagrożeń dla zdrowia człowieka związanych m.in. z klimatem akustycznym (hałasem), emisją zanieczyszczeń do powietrza, promieniowaniem elektromagnetycznym, skutkami zjawisk ekstremalnych; - Wpływ na dostęp do wody pitnej dobrej jakości; - Wpływ na dostępność komunikacyjną; - Wpływ na dostęp do miejsc pracy; - Wpływ na dostęp do terenów rekreacji i wypoczynku; - Wpływ na dostęp do usług i przestrzeni publicznych.

¹ nazwa komponentu (czynnika) wynikająca z Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6).

Źródło: opracowanie własne.

Ocena wpływu na poszczególne komponenty środowiska zapisów programu FEŁ2027 została przeprowadzona metodą macierzową z uwzględnieniem sposobu i charakteru oddziaływania (tab. 2, tab. 3). Analiza oddziaływania uwzględniała zarówno bezpośredniość, czas trwania, częstotliwość występowania, ale również obejmowała wpływ skumulowany i synergistyczny oceniający wzajemne powiązania między komponentami środowiska (czynniki).

Wpływ zapisów programu FEŁ2027 na poszczególne komponenty został szczegółowo scharakteryzowany z ukierunkowaniem na potencjalne oddziaływania pozytywne i potencjalne oddziaływania negatywne, wraz z katalogiem przykładowych rozwiązań mających na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym potencjalnych inwestycji.

Tab. 2. Kategorie wpływu ze względu na sposób oddziaływania na komponenty środowiska uwzględnione w ramach oceny przeprowadzonej w Prognozie

Sposób oddziaływania (kolorystyka zgodna z zastosowaną w analizie macierzowej)	Opis oddziaływania
Pozytywny	Korzystny wpływ na środowisko, prowadzący do odbudowy, wzbogacenia systemu albo co najmniej do zachowania (utrzymania) najistotniejszych wartości (walorów) przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych oraz odpowiednich standardów środowiska
Negatywny	Negatywny wpływ na środowisko, prowadzący do degradacji lub potencjalnie generujący zagrożenia środowiska lub prowadzenie do obniżania jakości środowiska (także zurbanizowanego)
Minimalny negatywny	Minimalny, o niskim poziomie istotności w zakresie negatywnego oddziaływania lub o niewielkim zasięgu oddziaływania na środowisko (na granicy neutralności)
Zmienny (pozytywny, z wyjątkiem etapu realizacji, dla którego prognozuje się możliwe oddziaływanie negatywne)	Negatywny wpływ na środowisko w pierwszym etapie realizacji przedsięwzięcia, np. etap budowy. Korzystny wpływ na środowisko w dalszej perspektywie, np. na etapie eksploatacji przedsięwzięcia zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, lub w pewnych aspektach niekorzystny, a w innych korzystny wpływ
Brak wpływu	Nie dotyczy danego komponentu środowiska (receptora)

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 3. Kategorie wpływu ze względu na charakter oddziaływania na komponenty środowiska uwzględnione w ramach oceny przeprowadzonej w Prognozie

Kryterium	Opis kryterium	Skrót stosowany w analizie macierzowej
Bezpośredniość oddziaływania	Bezpośrednie Zmiana w środowisku jest bezpośrednią konsekwencją oddziaływania na dany komponent środowiska, zaś skutki diagnozuje się poprzez określenie m.in. przekształconych powierzchni, wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza, utraconych siedlisk przyrodniczych, zrzutu ścieków czy deponowania odpadów. Ustalenie charakteru i zasięgu oddziaływania bezpośredniego wymaga wiedzy o sposobie zagospodarowania obszaru, gdzie działanie będzie realizowane i zastosowanej w nim technologii. Oddziaływanie zanika po ustąpieniu czynnika oddziałującego	B
	Pośrednie Wywołane zmianą środowiska spowodowaną oddziaływaniem bezpośrednim innego czynnika, np. wzrost eutrofizacji wód na skutek wzrostu ładunku ścieków wprowadzanych do odbiornika	P
	Wtórne Powstałe w wyniku zmian, procesów przekształcania lub ich następstw	W
Czas trwania oddziaływania	Długoterminowe Kilkunastoletnie i dłuższe	D
	Średnioterminowe Oddziaływanie kilkuletnie	SR
	Krótkoterminowe Przewiduje się, że oddziaływanie będzie trwać jedynie przez ograniczony czas i ustanie po zakończeniu danego działania bądź na skutek wykorzystania środków łagodzących lub prac rekultywacyjnych albo naturalnego powrotu do stanu wyjściowego	K
Częstotliwość oddziaływania	Stałe Oddziaływanie powodujące trwałe zmiany w dotkniętych zasobach/przedmiotach, bądź utrzymujące się co najmniej przez czas użytkowania obiektu	S
	Chwilowe Przewiduje się, że oddziaływanie będzie trwało krótko, będzie nieregularne i sporadyczne	C

Źródło: opracowanie własne.

2. METODA ANALIZY I OCENY ODDZIAŁYWANIA ZAPISÓW PROGRAMU FEŁ2027 NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY ORAZ INTEGRALNOŚĆ OBSZARÓW NATURA 2000

Ocena oddziaływania zapisów programu FEŁ2027 polega na przeanalizowaniu ich wpływu na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszarów NATURA 2000. Analizie poddano 41 obszarów Natura 2000, których szczegółową charakterystykę (przedmiot ochrony, cele działań ochronnych, rodzaj zagrożenia) przedstawiono w Załączniku 5, a ocenę zawarto w macierzach (rozdział V.2) z uwzględnieniem:

- numeru porządkowego, nazwy i kodu obszaru Natura 2000,
- wpływu zapisów programu FEŁ2027 na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszaru Natura 2000,
- opisu potencjalnych oddziaływań, zawierającego syntetyczną charakterystykę możliwych potencjalnych oddziaływań,
- proponowanych rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.

Tab. 4. Klasyfikacja ocen zastosowanych w analizie wpływu zapisów programu FEŁ2027 na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszaru Natura 2000

Symbol	Ocena	Opis
N	Negatywne	Oddziaływanie o istotnym natężeniu
NM	Negatywne minimalne	Oddziaływanie o najniższym natężeniu
NM/P	Zmienne	Oddziaływanie negatywne minimalne w początkowej fazie (na etapie budowy), pozytywne na etapie użytkowania inwestycji
P	Pozytywne	Oddziaływanie, którego skutkiem pośrednim są korzyści dla środowiska naturalnego
B	Brak	Brak stwierdzonych oddziaływań

Źródło: opracowanie własne.

Źródłem informacji na temat przedmiotów ochrony oraz zagrożeń były obowiązujące plany zadań ochronnych (PZO) obszarów Natura 2000, w tym plany zadań ochronnych dla rezerwatów pokrywających się z tymi obszarami. W przypadku braku tych dokumentów posłużono się standardowym formularzem danych (SDF).

Oceniane zapisy celów szczegółowych programu FEŁ2027 przypisywano poszczególnym obszarom Natura 2000, jeśli uznano, że ich realizacja może potencjalnie wpływać na dany obszar. Każdemu z przypisanych celów szczegółowych nadano jedną ocenę zgodnie z wyżej opisaną klasyfikacją.

Wynikiem analizy są propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. Są to zalecenia o charakterze uniwersalnym i dość ogólnym, dostosowanym do stopnia szczegółowości programu FEŁ2027.

Napotkane trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy związane były przede wszystkim z dużym poziomem ogólności zapisów programu FEŁ2027. Utrudniało to często jednoznaczne określenie skali, zasięgu oraz intensywności oddziaływań. Ze względu na brak precyzyjnego terminu realizacji zapisów trudno było jednoznacznie określić ryzyko pojawienia się oddziaływań skumulowanych, dlatego przyjęto horyzont czasowy wykraczający poza okres obowiązywania programu. Niedostatki techniki nie wystąpiły podczas opracowywania Prognozy, natomiast napotkane trudności ograniczono do minimum przyjmując maksymalną potencjalną skalę przestrzenną danego typu przedsięwzięcia.

III. INFORMACJA O PROGRAMIE REGIONALNYM „FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027”

1. ZAWARTOŚĆ PROGRAMU FEŁ2027”

Program regionalny „Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027” to kluczowy dokument określający strategię wykorzystania środków europejskich w województwie łódzkim na lata 2021-2027.

Przygotowanie tego dokumentu wynika z art. 18 pkt. 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki i rozwoju⁶, który swym zakresem obejmuje wsparcie finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejskiego Funduszu Społecznego+(EFS+), Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST).

Program regionalny „Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027” uwzględnia:

- 8 obszarów (rozwój gospodarczy; e-usługi publiczne; efektywność energetyczna; środowisko; transport; edukacja; usługi społeczne i ochrona zdrowia; kultura, turystyka i rewitalizacja) z głównymi wyzwaniami w zakresie rozwoju województwa łódzkiego oraz działaniami podejmowanymi w ramach polityki, wpisujących się w cele polityki Umowy Partnerstwa określającej strategię wykorzystania funduszy europejskich w ramach polityk unijnych w latach 2021-2027 w tym: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+), Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST);
- 9 priorytetów innych niż pomoc techniczna, w tym 26 celów szczegółowych oraz 3 priorytety pomocy technicznej (EFRR, EFS+, FST⁷) (Tabela 5.), które zawierają m.in.: interwencje w ramach funduszy, planowane do objęcia wsparciem typy przedsięwzięć, beneficjentów, wskaźniki produktu i rezultatu, indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji;
- Plan finansowy w podziale na poszczególne lata i fundusze oraz współfinansowanie krajowe;
- Warunki podstawowe;
- Instytucje programu FEŁ2027 zapewniające odpowiedni potencjał organizacyjny i kadrowy wszystkich instytucji zaangażowanych w jego realizację;
- Partnerstwo stanowiące podejście oparte na wielopoziomowym systemie rządzenia oraz zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego oraz partnerów społecznych, realizowane na etapach przygotowania Programu, jak również jego wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji;
- Komunikację i widoczność - jeden z priorytetów realizacji polityki spójności UE w latach 2021-2027 odgrywający istotną rolę w podnoszeniu świadomości społecznej na temat realizacji programu FEŁ2027 oraz jego wpływu na rozwój regionu;
- Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami.

⁶ t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1057.

⁷ w tym 9 interwencji, które także uwzględniono w ocenie wpływu celów szczegółowych programu FEŁ2027 na wybrane komponenty środowiska (rozdział V).

2. CELE PROGRAMU FEŁ2027

Tab. 5. Struktura celów i priorytetów w programie FEŁ2027

PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY	TYPY PRZEDSIĘWZIĘĆ
1. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii	- wsparcie publicznej infrastruktury badawczej lub aparatury badawczej niezbędnej do prowadzenia prac badawczo-rozwojowych; - projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw (wsparcie infrastruktury lub badań przemysłowych lub prac rozwojowych z możliwością ich wdrożenia); - usługi badawcze z wdrożeniem dla przedsiębiorstw; - wsparcie transferu technologii oraz rozwoju współpracy między przedsiębiorcami a sferą B+R; - wsparcie procesu przedsiębiorczego odkrywania (PPO);
	(ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych	- przedsięwzięcia z zakresu e-usług publicznych, w tym e-administracji, e-zdrowia, e-kultury polegające na rozwoju interoperacyjnych elektronicznych usług publicznych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz zapewniających powszechny, otwarty dostęp dla obywateli do usług; - przedsięwzięcia w zakresie cyfryzacji działalności instytucji publicznych, służących poprawie efektywności zarządzania oraz upowszechnianiu komunikacji elektronicznej w instytucjach publicznych (np. podpis elektroniczny, elektroniczny obieg dokumentów itp.); - przedsięwzięcia związane z digitalizacją zasobów publicznych będących w posiadaniu instytucji publicznych, w tym instytucji kultury i nauki; - przedsięwzięcia polegające na budowaniu, aktualizacji, poprawie jakości baz danych, w tym baz danych przestrzennych (geodezyjnych); - przedsięwzięcia z zakresu rozwoju cyberbezpieczeństwa, tj. wzmacniające bezpieczeństwo świadczenia e-usług lub systemów informatycznych o zasięgu regionalnym i lokalnym; - przedsięwzięcia w zakresie wsparcia rozwoju kompetencji cyfrowych pracowników instytucji sektora publicznego;
	(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	- wsparcie internacjonalizacji przedsiębiorstw; - dostosowanie terenu inwestycyjnego do potrzeb MŚP; - wsparcie branż kluczowych w regionie; - wdrożenie rozwiązań w zakresie Przemysłu 4.0; - rozwój usług dla firm (w tym innowacyjnych); - wsparcie inwestycji w MŚP zwiększających zdolności produkcyjne; - wdrożenie innowacji, wyników prac B+R z możliwością wsparcia jako element projektu tworzenia nowych modeli biznesowych; - wdrożenie rozwiązań w zakresie efektywności energetycznej; - wdrożenie rozwiązań w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym;
2. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	- inwestycje w zakresie przedsięwzięć termomodernizacyjnych budynków użyteczności publicznej; - inwestycje w zakresie przedsięwzięć termomodernizacyjnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych; - inwestycje w zakresie przedsięwzięć termomodernizacyjnych w MŚP; - inwestycje w zakresie sieci ciepłowniczych lub chłodniczych wraz z przyłączeniem do sieci ciepłowniczych lub chłodniczych; - inwestycje w zakresie oświetlenia publicznego z wykorzystaniem urządzeń energooszczędnych i ekologicznych; - inwestycje w zakresie nowo budowanych pasywnych budynków użyteczności publicznej; - podnoszenie świadomości i wiedzy w zakresie poprawy efektywności energetycznej i wykorzystania OZE; - inwestycje służące kontroli jakości powietrza.
	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	- wsparcie infrastruktury służącej produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych; - wsparcie infrastruktury służącej do magazynowania energii ze źródeł odnawialnych działającymi na potrzeby danego źródła OZE;
	(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	- adaptacja miast do zmian klimatu; - inwestycje w infrastrukturę do celów ujęcia, uzdatniania, zaopatrzenia, dostawy i magazynowania wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi; - inwestycje w zakresie ochrony przed pożarami lasów oraz obszarów cennych przyrodniczo; - inwestycje w zakresie małej retencji, w tym retencji naturalnej; - zakup sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych lub usuwania skutków zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii chemiczno-ekologicznych;

PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY	TYPY PRZEDSIĘWZIĘĆ
2. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	– inwestycje w zakresie oczyszczalni ścieków komunalnych, w tym wsparcie dla gospodarki osadami ściekowymi; – inwestycje w zakresie kanalizacji sanitarnej; – inwestycje w infrastrukturę do celów ujęcia, uzdatniania, zaopatrzenia, dostawy i magazynowania wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi; – wspieranie wydajnego gospodarowania wodą;
	(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	– inwestycje w zakresie selektywnego zbierania (w połączeniu z edukacją lokalnej społeczności objętej projektem w tym także promowanie ponownego użycia), instalacji do przetwarzania bioodpadów, instalacji do doczyszczania selektywnie zebranych odpadów lub recyklingu odpadów; – zagospodarowanie odpadów medycznych i weterynaryjnych (także w procesach termicznych); – inwestycje mające na celu zapobieganie powstawaniu odpadów lub promujące ponowne użycie; – inwestycje wspierające GOZ w przedsiębiorstwach; – edukacja lub doradztwo w zakresie GOZ, przygotowanie dokumentów planistycznych dotyczących GOZ.
	(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	– działania służące zachowaniu lub odtworzeniu ekosystemów, siedlisk przyrodniczych, populacji gatunków (w tym m.in. ochrona czynna, ograniczanie ekspansji inwazyjnych gatunków obcych); – inwestycje w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury; – tworzenie lub wsparcie centrów ochrony różnorodności biologicznej (np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ogrody tematyczne i edukacyjne, ośrodki rehabilitacji zwierząt chronionych), ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej; – inwentaryzacja przyrodnicza i krajobrazowa form ochrony przyrody (w tym obszarów chronionego krajobrazu) lub opracowanie planów ochrony dla parków krajobrazowych województwa łódzkiego; – działania na rzecz remediacji terenów zanieczyszczonych lub rekultywacji terenów zdegradowanych (w tym składowisk odpadów); – usuwanie zagrożenia ze strony niewłaściwie składowanych lub magazynowanych odpadów np. likwidacja tzw. dzikich wysypisk odpadów; – inwestycje mające na celu ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego w miejscach przemieszczania się lub wypoczynku osób zwiedzających, w tym skanalizowanie ruchu turystycznego;
3. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO	(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	– inwestycje z zakresu infrastruktury publicznego transportu zbiorowego; – inwestycje dotyczące bezemisyjnego lub niskoemisyjnego taboru komunikacji miejskiej z niezbędną infrastrukturą; – inwestycje z zakresu cyfryzacji w transporcie miejskim; – inwestycje z zakresu niezmotoryzowanego transportu indywidualnego; – inwestycje dotyczące ogólnodostępnej infrastruktury paliw alternatywnych;
4. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	(ii) Rozwój i udoskonalenie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	– inwestycje dotyczące infrastruktury dróg wojewódzkich lub lokalnych; – inwestycje dotyczące infrastruktury lub taboru kolejowego; – opracowanie dokumentacji dla kolejowych inwestycji infrastrukturalnych; – inwestycje z zakresu cyfryzacji w transporcie; – wsparcie publicznego transportu pozamiejskiego;

PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY	TYPY PRZEDSIĘWZIĘĆ
5. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM	(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	– inwestycje związane z tworzeniem wspólnej oferty turystycznej, sprzyjające budowaniu rozpoznawalnej marki turystycznej województwa poprzez promowanie istniejących lub budowanie nowych marek turystycznych; – przedsięwzięcia związane z tworzeniem wspólnej oferty instytucji kultury i wypracowaniem mechanizmów współpracy sieciowej instytucji kultury, w tym przedsięwzięcia dotyczące rozwoju międzysektorowej współpracy w ramach zwiększania zaangażowania sektora prywatnego i pozarządowego w sektorze kultury, uzupełnione o wsparcie inwestycji związanych z rozwojem infrastruktury służącej prowadzeniu działalności kulturalnej; – inwestycje w infrastrukturę turystyczną lub rekreacyjną, w szczególności tworzącą piesz, rowerowe, konne lub wodne szlaki turystyczne; – inwestycje związane z procesem wyprowadzania ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów, oparte na gminnych programach rewitalizacji (GPR), w zakresie: - o wsparcia prac związanych z wielorodzinnymi budynkami mieszkalnymi; - o przedsięwzięć prowadzących do przywrócenia lub nadania obiektom nowych funkcji; - o zagospodarowania przestrzeni publicznej;
	(ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online	– wsparcie infrastruktury edukacji przedszkolnej; – wsparcie infrastruktury kształcenia zawodowego lub ustawicznego; – wsparcie infrastruktury edukacji ogólnej; – wsparcie infrastruktury szkolnictwa wyższego; – rozwój edukacji włączającej poprzez inwestycje infrastrukturalne; – wsparcie edukacyjnej infrastruktury towarzyszącej;
6. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne	– inwestycje w infrastrukturę pomocy społecznej służącej świadczeniu usług społecznych; – inwestycje wzmacniające proces deinstytucjonalizacji; – inwestycje w infrastrukturę służącą pieczy zastępczej i wsparciu rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych; – inwestycje w infrastrukturę służącą integracji lub reintegracji społecznej lub zawodowej; – inwestycje w mieszkalnictwo: m.in.: wspomagane, chronione w ramach najmu socjalnego; – wzmocnienie odporności systemu usług społecznych na zagrożenie epidemiczne;
	(v) Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej	– inwestycje w regionalną infrastrukturę ochrony zdrowia, w tym zakup wyrobów medycznych lub wyposażenia niezbędnego do udzielania świadczeń medycznych; – działania w zakresie deinstytucjonalizacji opieki medycznej;
	(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	– wsparcie rozwoju międzyinstytucjonalnej lub międzysektorowej współpracy w zakresie kultury i turystyki oraz tworzenia wspólnej oferty w tych obszarach, sprzyjających budowaniu rozpoznawalnej marki turystycznej województwa; – wsparcie infrastruktury służącej lub mającej służyć prowadzeniu działalności kulturalnej lub turystycznej, w tym inwestycje dotyczące turystycznych szlaków tematycznych lub zagospodarowania rekreacyjnego; – inwestycje dotyczące nieruchomości zabytkowych, w celu zachowania pełnionych funkcji kulturalnych lub turystycznych, albo nadania im takich funkcji; – organizacja ogólnodostępnych wydarzeń m.in. kulturalnych, turystycznych lub rekreacyjnych;

PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY	TYPY PRZEDSIĘWZIĘĆ
7. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIM	(a) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej (EFS)	– programy przyczyniające się do poprawy sytuacji na rynku pracy uwzględniające m.in.: a) instrumenty mające na celu identyfikowanie barier dotyczących funkcjonowania na rynku pracy, określenie ścieżki zawodowej oraz indywidualizację wsparcia np. identyfikacja potrzeb, poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy, trener pracy; b) instrumenty i usługi rynku pracy skierowane do osób młodych, u których zdiagnozowano potrzebę uzupełnienia edukacji formalnej, nabycia kwalifikacji i podniesienia kompetencji; c) instrumenty służące podniesieniu kwalifikacji lub nabywaniu kompetencji (np. wysokiej jakości szkolenia) oraz zdobyciu doświadczenia zawodowego np. staże, doposażenie lub wyposażenie stanowiska pracy, prace interwencyjne; d) instrumenty wspierające samozatrudnienie - jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie pomostowe; – ukierunkowane schematy mobilności transnarodowej (USMT) w ramach sieci EURES; Realizacja tego typu operacji ma charakter warunkowy, uzależniony od zdiagnozowania branż, zawodów lub kompetencji, w których sytuacja na rynku pracy wymaga realizacji USMT;
	(b) Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy (EFS)	– wsparcie rozwoju kompetencji pracowników publicznych służb zatrudnienia (w tym pracowników świadczących usługi w ramach sieci EURES) wynikających z potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy;
	(h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	– programy obejmujące instrumenty aktywizacji społecznej, zawodowej, zdrowotnej, edukacyjnej i kulturalno-rekreacyjnej, w tym działania w ramach inicjatywy ALMA; – usługi aktywizacji społecznej i zawodowej w ramach podmiotów reintegracji społecznej (m.in. CIS, KIS, WTZ, ZAZ); – budowa zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego; – wsparcie dla sektora ekonomii społecznej;
	(i) Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich w tym migrantów	– kompleksowe działania na rzecz integracji społecznej lub zawodowej lub na rzecz wykształcenia obywateli państw trzecich, w tym migrantów oraz ich otoczenia;
	(k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej	– rozwój usług społecznych; – wsparcie tworzenia i funkcjonowania centrów usług społecznych (CUS); – rozwój usług zdrowotnych, w tym wdrażanie standardów dostępności w podmiotach leczniczych; – szkolenia oraz podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej oraz zapewnienie dostępu do superwizji; – realizacja regionalnych programów polityki zdrowotnej dotyczących profilaktyki chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu;
	(l) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	– rozwój usług wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz usług preadopcyjnych i postadopcyjnych; – tworzenie ośrodków lub punktów interwencji kryzysowej oraz rozwój usług w zakresie przeciwdziałania przemocy, w tym przemocy w rodzinie; – rozwój usług skierowanych do dzieci i młodzieży oraz młodych dorosłych; – rozwój usług dla osób najbardziej zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w kryzysie bezdomności; – szkolenia oraz podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadr na potrzeby świadczenia usług w społeczności lokalnej oraz zapewnienie dostępu do superwizji;

PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY	TYPY PRZEDSIĘWZIĘĆ
8. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM	(d) Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia	– usługi rozwojowe w ramach PSF dla pracodawców i ich pracowników, zgodnie z ich zidentyfikowanymi potrzebami; – outplacement; – opracowanie i wdrożenie programów polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki zdrowotnej i rehabilitacji medycznej dotyczących chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu i w największym stopniu negatywnie wpływających na aktywność zawodową; – działania ukierunkowane na eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy, przekwalifikowanie pracowników pracujących w warunkach negatywnie wpływających na zdrowie lub wsparcie pracodawców we wprowadzaniu elastycznych form zatrudnienia, w tym pracy zdalnej;
	(f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	– generowanie miejsc wychowania przedszkolnego na obszarach deficytowych; – poprawa jakości edukacji w ośrodkach wychowania przedszkolnego; – wsparcie szkół realizujących podstawę programową kształcenia ogólnego (szkoły ogólne i zawodowe) ich uczniów i nauczycieli, w ramach kompleksowych programów, podnoszących jakość edukacji, obejmujących rozwój kompetencji kluczowych, w tym proinnowacyjnych, kreatywnych, przedsiębiorczych, uniwersalnych, przekrojowych, zawodowych, kompetencji społecznych i społeczno-emocjonalnych, wsparcie cyfryzacji, realizację działań społeczno-wychowawczych; – podnoszenie kompetencji kadry szkół i placówek systemu oświaty; – wsparcie i propagowanie szkół zawodowych; – doradztwo zawodowe; – działania w zakresie edukacji włączającej; – wsparcie uczniów szczególnie uzdolnionych; – łagodzenie skutków pandemii COVID-19; – wsparcie organów prowadzących szkoły i placówki systemu oświaty w celu zwiększenia jakości i efektywności pracy szkół lub placówek;
	(g) Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej	– usługi rozwojowe w ramach PSF dla osób dorosłych, które chcą z własnej inicjatywy podnieść swoje kwalifikacje lub kompetencje lub przekwalifikować się - za pośrednictwem BUR; – wsparcie lokalnych inicjatyw na rzecz kształcenia osób dorosłych (na przykładzie LOWE) np. poprzez tworzenie lokalnych punktów wsparcia kształcenia osób dorosłych (finansowanych w ramach przyznanego grantu), w tym służących aktywizacji osób starszych, osób o niskich kwalifikacjach, osób z niepełnosprawnościami; – upowszechnienie funkcji asystenta medycznego oraz doskonalenie zawodowe personelu medycznego;
9. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI	(i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie	W zakresie wsparcia rozwoju gospodarczego obszaru transformacji: – wsparcie infrastruktury badawczej lub aparatury badawczej niezbędnej do prowadzenia prac badawczo-rozwojowych; – wsparcie badań lub dofinansowanie zakupu usług badawczych; – wsparcie transferu technologii oraz rozwoju współpracy między przedsiębiorcami a sferą B+R; – wdrożenie innowacji, wyników prac B+R (z możliwością wsparcia jako element projektu tworzenia nowych modeli biznesowych); – rozwój usług dla firm (w tym innowacyjnych); – wsparcie internacjonalizacji przedsiębiorstw lub promocji gospodarczej; – wdrożenie rozwiązań w zakresie efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach; – wdrożenie rozwiązań w zakresie Przemysłu 4.0 w przedsiębiorstwach; – wdrożenie rozwiązań w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym w przedsiębiorstwach; – wsparcie inwestycji w MŚP zwiększających ich zdolności produkcyjne; – wsparcie tworzenia nowych przedsiębiorstw przy udziale inkubatorów przedsiębiorczości lub IOB; – dostosowanie terenów inwestycyjnych do potrzeb przedsiębiorstw; – wsparcie inwestycji służących zagospodarowaniu terenów zdegradowanych lub pogórnich na potrzeby rozwoju nowych funkcji gospodarczych, w tym m.in. z zakresu energetyki OZE, turystycznych lub sportowo-rekreacyjno-wypoczynkowych; – wsparcie inwestycji służących prowadzeniu działalności gospodarczej związanej z rozwojem sektora turystycznego lub sektora kultury, w szczególności na terenach pogórnich.

9.

FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI

W zakresie wsparcia kształcenia i dostępu do usług publicznych:

- inwestycje w infrastrukturę edukacyjną lub szkoleniową;
- inwestycje w infrastrukturę służącą świadczeniu usług społecznych i deinstytucjonalizacji;
- wsparcie przedsięwzięć w zakresie e-usług publicznych;
- rozwój cyfrowych baz danych, w tym danych o terenach przemysłowych;
- programy przyczyniające się do poprawy sytuacji na rynku pracy osób pozostających bez pracy;
- programy przyczyniające się do aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w szczególności dotkniętych transformacją gospodarczą;
- rozwój usług społecznych;
- rozwój usług zdrowotnych;
- działania typu outplacement;
- usługi rozwojowe w ramach PSF dla osób dorosłych, które chcą z własnej inicjatywy podnieść swoje kwalifikacje lub kompetencje lub przekwalifikować się w tym wsparcie dla osób z najtrudniejszych grup docelowych – za pośrednictwem BUR;
- działania ukierunkowane na wsparcie pracodawców we wprowadzaniu elastycznych form zatrudnienia, w tym pracy zdalnej.
- programy polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki zdrowotnej lub rehabilitacji medycznej dotyczące chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu;
- bezpośrednie wsparcie ośrodków wychowania przedszkolnego, szkół lub placówek systemu oświaty, w tym wspieranie ich w edukacji włączającej, łagodzenie skutków pandemii COVID-19, rozwój doradztwa edukacyjnego i zawodowego-tryb niekonkurencyjny;
- tworzenie lub rozwój centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego-tryb niekonkurencyjny;
- wsparcie- kształcenia ustawicznego w formach szkolnych i pozaszkolnych-tryb niekonkurencyjny;
- wsparcie kształcenia zawodowego w zakresie dostosowania do wymagań nowoczesnej, cyfrowej i neutralnej dla klimatu gospodarki, w szczególności nabywanie nowych, zmiana oraz dostosowanie kwalifikacji i kompetencji przez osoby dotknięte procesami transformacji-tryb niekonkurencyjny;

W zakresie wsparcia środowiska i transportu:

- wsparcie infrastruktury służącej produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych;
- wsparcie infrastruktury służącej do magazynowania energii ze źródeł odnawialnych działającej na potrzeby danego źródła OZE;
- inwestycje w zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków;
- inwestycje w zakresie poprawy efektywności energetycznej systemów ciepłowniczych lub chłodniczych;
- inwestycje w zakresie małej retencji, w tym retencji naturalnej;
- działania na rzecz usunięcia lub zmniejszania zanieczyszczenia elementów środowiska (m.in. gleb, ziemi lub wód gruntowych);
- zagospodarowanie terenów zdegradowanych dla rozwoju zielonej infrastruktury, w tym zwiększenie lesistości;
- inwestycje dotyczące bezemisyjnego lub niskoemisyjnego taboru transportu zbiorowego z niezbędną infrastrukturą;
- inwestycje z zakresu infrastruktury transportu zbiorowego;
- inwestycje z zakresu cyfryzacji w transporcie zbiorowym;
- inwestycje z zakresu niezmotywowanego transportu indywidualnego;
- rozwój infrastruktury ładowania pojazdów paliwami alternatywnymi, które nie są paliwami kopalnymi.

PRIORYTET	INTERWENCJE W RAMACH FUNDUSZY
1.	2.
10. POMOC TECHNICZNA EFRR	– Sprawne instytucje programu – Skuteczni beneficjenci – Komunikacja i widoczność
11. POMOC TECHNICZNA EFS+	
12. POMOC TECHNICZNA FST	

Źródło: opracowanie własne na podstawie projektu FEL2027.

3. POWIĄZANIA PROGRAMU FEŁ2027 Z INNYMI DOKUMENTAMI

Z perspektywy województwa łódzkiego funkcjonującego w ramach polityki rozwoju prowadzonej na szczeblu krajowym kluczowe znaczenie dla przyszłych planów województwa miało uchwalenie Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030. Nakreślone w tym dokumencie kierunki postępu i wskazane priorytety stanowią ramy działania dla samorządu województwa w kontekście zachowania spójności rozwoju całego kraju.

Istotnym uwarunkowaniem procesu tworzenia programu regionalnego „Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027”, wpływającym na formułowanie priorytetów i celów szczegółowych, są również cele polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2021-2027. Po roku 2020 zakłada się większą koncentrację środków na innowacje, wsparcie małych przedsiębiorstw, technologie cyfrowe i modernizację przemysłu. Priorytetowe będzie również przechodzenie do niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym oraz przeciwdziałanie zmianom klimatu.

Program „Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027” zawiera uwarunkowania i określa cele wykorzystania wsparcia finansowego przedsięwzięć projektowanych w różnych sektorach gospodarki w województwie łódzkim. Jest spójny z celami wskazanych poniżej dokumentów oraz zawiera wszystkie obligatoryjne elementy wynikające z uwarunkowań ustawowych. Program FEŁ2027 uwzględnia cele zrównoważonego rozwoju wynikające z dokumentu „Przekształcamy Nasz Świat: Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030” (przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ dnia 25 września 2015 r.), cele te wpisują się w plan działań na rzecz ludzi, naszej planety i dobrobytu oraz zapewniają równowagę pomiędzy trzema aspektami: gospodarczym, społecznym i środowiskowym (Załącznik 1). Cele programu FEŁ2027 wpisują się także w Europejski Zielony Ład (Załącznik 2).

DOKUMENTY SZCZEBŁA EUROPEJSKIEGO I KRAJOWEGO

AGENDA 2030 NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU

Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju została przyjęta przez zgromadzenie ogólne ONZ w dniu 25 września 2015 r. Agenda wskazuje 17 celów zrównoważonego rozwoju zapewniających równowagę pomiędzy trzema aspektami: gospodarczym, społecznym i środowiskowym.

Cele obejmują szeroki zakres wyzwań, m.in.: zmiany klimatu, zrównoważony rozwój. Część z nich jest bezpośrednio powiązana z kluczowymi zagadnieniami programu FEŁ2027, i dotyczą m.in.:

- Zapewnienia wszystkim ludziom dostępu do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi (Cel 6.),
- Zapewnienia wszystkim dostępu do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie (Cel 7.),
- Rozwoju niezawodnej, zrównoważonej i odpornej infrastruktury dobrej jakości, w tym infrastruktury regionalnej i transgranicznej, wspierającej rozwój gospodarczy i dobrobyt ludzi oraz zapewnienia wszystkim ludziom równego dostępu do infrastruktury po przystępnej cenie (Cel 9.),
- Podjęcia pilnych działań w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom (Cel. 13.),
- Ochrony, przywrócenia oraz promowania zrównoważonego użytkowania ekosystemów lądowych, zrównoważonego gospodarowania lasami, zwalczania pustynnienia, powstrzymywania i odwracania procesu degradacji gleby oraz powstrzymania utraty różnorodności biologicznej (Cel 15.).

Analiza powiązań wykazała, że wszystkie cele szczegółowe programu FEŁ2027 realizują cele zrównoważonego rozwoju wynikające z Agendy.

EUROPEJSKI ZIELONY ŁAD

Europejski Zielony Ład (przyjęty dnia 11 grudnia 2019 r.)⁸ to plan działania na rzecz zrównoważonej gospodarki UE - zwany też strategią na rzecz wzrostu, która ma przekształcić Europę w neutralne klimatycznie, sprawiedliwe i dostatnie społeczeństwo o nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce. Plan ten zakłada stworzenie w ramach Polityki Spójności instrumentu finansowego służącego zapewnieniu wsparcia

⁸ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Europejski Zielony Ład. Komisja Europejska. Bruksela, dnia 11.12.2019 r. COM(2019) 640 final.0

obszarom zmagającym się z poważnymi wyzwaniami społeczno-gospodarczymi wynikającymi z transformacji w dążeniu do osiągnięcia neutralności klimatycznej - Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST)⁹. Dlatego też, Komisja Europejska do 5 celów tematycznych na lata 2027 dodała jeszcze jeden – 6. cel szczegółowy związany z FST, który umożliwi regionom i obywatelom łagodzenie społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu. Fundusz ten dedykowany jest regionom górniczym (rezultaty: Modernizacja rynków pracy obszarów „transformacji górniczej” rozumiana jako tworzenie miejsc pracy w sektorach nie związanych z sektorem górniczym oraz energetyki konwencjonalnej; Regeneracja i rekultywacja terenów pogórniczych i przemysłowych; Utrzymanie lub zwiększenie poziomu aktywności zawodowej mieszkańców obszarów „transformacji górniczej”). Po roku 2020 zakłada się większą koncentrację środków na innowacje, wsparcie małych przedsiębiorstw, technologie cyfrowe i modernizację przemysłu. Priorytetowe będzie również przechodzenie do niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym oraz walka ze zmianami klimatu. Szczególnie istotne, w kontekście struktury gospodarczej województwa, są nowe uwarunkowania wynikające z celu polityki spójności związanego z transformacją w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu, co bezpośrednio związane jest z procesami restrukturyzacyjnymi sektora górniczo-energetycznego.

POLITYKA SPÓJNOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ NA LATA 2021-2027

Komisja Europejska w rozporządzeniu ogólnym¹⁰ z dnia 29 maja 2018 r. wskazała 5 celów polityki spójności wspieranych przez: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) i Fundusz Spójności (FS) w perspektywie na lata 2021-2027. Nowym instrumentem finansowym w ramach Polityki Spójności, służącym zapewnieniu wsparcia obszarom zmagającym się z poważnymi wyzwaniami społeczno-gospodarczymi wynikającymi z transformacji w dążeniu do osiągnięcia neutralności klimatycznej, jest Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST)¹¹. W projekcie **Umowy Partnerstwa** (sierpień 2021 r.) wskazano sześć celów polityki (CP) spójności:

- 1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej (CP1)** – osiągnięcie głównego celu dotyczącego wzrostu produktywności polskiej gospodarki umożliwią działania skoncentrowane na następujących obszarach:
 - wzrost znaczenia badań i innowacji oraz wykorzystanie zaawansowanych technologii;
 - wzmacnianie potencjału przedsiębiorstw i administracji publicznej na rzecz nowoczesnej gospodarki);
 - wzmacnianie łączności cyfrowej;
- 2. Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna Europa (CP2)** – działania przewidziane w obszarze środowiska to przede wszystkim przedsięwzięcia związane ze zmianami klimatu, będą one skoncentrowane na następujących obszarach:
 - efektywność energetyczna i redukcja emisji gazów cieplarnianych;
 - wsparcie produkcji energii z odnawialnych źródeł;
 - wsparcie infrastruktury energetycznej, w tym magazynowania energii oraz inteligentnych systemów (smart grids);
 - przystosowanie do zmian klimatu i zapobieganie ryzyku klęsk żywiołowych oraz katastrof, wsparcie odporności i podejścia ekosystemowego;
 - zrównoważona gospodarka wodna i ściekowa, wspieranie dostępu do wody;
 - gospodarka o obiegu zamkniętym i efektywne wykorzystanie zasobów;
 - wzmacnianie ochrony dziedzictwa przyrodniczego i różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury;
 - transport niskoemisyjny i mobilność miejska;
- 3. Lepiej połączona Europa (CP3)** – programowane działania CP3 wynikają z dokumentów przyjętych na szczeblu unijnym jak i krajowym, w tym m.in. rozwój lądowej infrastruktury transportowej (punktowej

⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

¹⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu i Migracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej. Dz. U. UE z dnia 30 czerwca 2021 r. L 231/159-706

¹¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

- i liniowej) w ramach sieci bazowej i kompleksowej TEN-T oraz poza nią (transport drogowy, szynowy/kolejowy, wodny śródlądowy, morski, lotniczy); Poprawa dostępności transportowej regionów i subregionów; Przyspieszenie wprowadzania rozwiązań cyfrowych do polskiego systemu transportowego; sieci szerokopasmowe);
4. **Europa o silniejszym wymiarze społecznym (CP4)** – przewidziane działania mają na celu lepsze wykorzystanie kapitału ludzkiego na rynku pracy, poprawę jego jakości oraz zwiększenie poziomu spójności społecznej i dostępności świadczonych usług społecznych i zdrowotnych, skoncentrowane będą na następujących obszarach:
 - rynek pracy, zasoby ludzkie;
 - edukacja i kompetencje;
 - włączenie i integracja społeczna;
 - ochrona zdrowia i opieka długoterminowa;
 - kultura i turystyka;
 5. **Europa bliższa obywatelom (CP5)** – istotą celu jest zwiększenie wpływu wspólnot lokalnych na kształt działań nakierowanych na rozwój terytoriów i rozwiązywanie ich problemów w oparciu o endogeniczne potencjały, zrównoważony i zintegrowany rozwój obszarów miejskich i wiejskich w ramach inicjatyw lokalnych (rezultaty: Transformacja gospodarek lokalnych; Zbudowanie powiązań funkcjonalnych obszarów wiejskich z miastami; Udział lokalnych interesariuszy w planowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego);
 6. **Umożliwienie regionom i obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu (CP6)** – realizacja zadań w ramach celu szczegółowego wynika z przyjętego Europejskiego Zielonego Ładu.

POROZUMIENIE PARYSKIE

Porozumienie przyjęte w 2015 r. w ramach Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu, dotyczące łagodzenia skutków zmiany klimatu. Jego głównym celem jest utrzymanie wzrostu średniej temperatury na świecie znacznie niższego niż 2°C powyżej poziomu sprzed epoki przemysłowej oraz dążenia do tego, by ograniczyć wzrost do 1,5°C, gdyż znacznie obniżyłoby to ryzyko i skutki zmiany klimatu. Porozumienie wskazuje również konieczność jak najszybszego osiągnięcia w skali świata punktu zwrotnego maksymalnego poziomu emisji - przy założeniu, że w krajach rozwijających się będzie to trwać dłużej - oraz doprowadzenie zgodnie z najnowszymi dostępnymi informacjami naukowymi do szybkiej redukcji emisji, aby osiągnąć równowagę między emisjami i pochłanianiem gazów cieplarnianych w drugiej połowie XXI wieku.

Do porozumienia paryskiego przystąpiło prawie 190 krajów, w tym państwa członkowskie Unii Europejskiej. W grudniu 2020 r. UE przedstawiła zaktualizowany i zwiększony ustalony na poziomie krajowym wkład dotyczący redukcji emisji do 2030 r. o co najmniej 55 proc. w stosunku do poziomu z 1990 r., a także informacje służące jasności, przejrzystości i zrozumiałości tego wkładu.

BIAŁA KSIĘGA – PLAN UTWORZENIA JEDNOLITEGO EUROPEJSKIEGO OBSZARU TRANSPORTU – DĄŻENIE DO OSIĄGNIĘCIA KONKURENCYJNEGO I ZASOBOOSZCZĘDNEGO SYSTEMU TRANSPORTU

Dokument przyjęty przez Komisję Europejską dnia 28 marca 2011 r. zakłada stopniowe odejście od transportu samochodowego na rzecz przyjaznych środowisku środków transportu, w tym kolejowego, oraz zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do środowiska.

Biała Księga definiuje 10 celów na rzecz utworzenia konkurencyjnego i zasobooszczędnego systemu transportu dla ograniczenia emisji gazów cieplarnianych o 60%, w trzech obszarach tematycznych:

- rozwój i wprowadzenie nowych paliw oraz systemów napędowych zgodnych z zasadą zrównoważonego rozwoju;
- optymalizacja działania multimodalnych łańcuchów logistycznych, m.in. poprzez wykorzystanie bardziej energooszczędnych środków transportu;
- wzrost efektywności korzystania z transportu i infrastruktury dzięki systemom informacji oraz zachętom rynkowym.

W dokumencie wskazano również 40 konkretnych inicjatyw na rzecz realizacji wizji konkurencyjnego i zrównoważonego systemu transportowego, w ramach 4 inicjatyw przewodnich:

1. Efektywny i zintegrowany system mobilności,
2. Innowacje z myślą o przyszłości: technologia i zachowanie,
3. Nowoczesna infrastruktura i inteligentne finansowanie,
4. Wymiar zewnętrzny.

STRATEGIA NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEJ I INTELIGENTNEJ MOBILNOŚCI – EUROPEJSKI TRANSPORT NA DRODZE KU PRZYSZŁOŚCI

Komunikat Komisji Europejskiej z dnia 9 grudnia 2020 r. to nowa strategia stanowiąca podstawę transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz zwiększenia odporności unijnego systemu transportu na przyszłe kryzysy. Dokument wskazuje, że wszystkie rodzaje transportu muszą stać się bardziej zrównoważone, a ekologiczne alternatywy powszechnie dostępne. W ramach działań na rzecz inteligentnej i zrównoważonej przyszłości wskazano: do 2030 r. - wprowadzenie co najmniej 30 mln bezemisyjnych samochodów; 100 europejskich miast będzie neutralnych dla klimatu; podwojenie kolejowych przewozów ekspresowych; neutralność emisyjną podróży zbiorowych do 500 km; wprowadzenie na dużą skalę zautomatyzowanego transportu; wprowadzenie na rynek bezemisyjnych statków morskich; do 2035 r. - wprowadzenie na rynek bezemisyjnych samolotów; do 2050 r. - bezemisyjność prawie wszystkich samochodów osobowych, furgonetek i autobusów; podwojenie kolejowego ruchu towarowego; zrealizowanie w pełni operacyjnej, multimodalnej transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T).

Aby zrealizować zakładane cele, w strategii określono „inicjatywy przewodnie” w 10 kluczowych obszarach działania: upowszechnienie pojazdów bezemisyjnych, paliw odnawialnych i niskoemisyjnych oraz związanej z nimi infrastruktury; tworzenie bezemisyjnych lotnisk i portów; bardziej zrównoważona i zdrowsza mobilność między miastami i w miastach; ekologizacja transportu towarowego; ustalanie opłat za emisję gazów cieplarnianych i zapewnienie lepszych zachęt dla użytkowników; urzeczywistnienie opartej na sieci i zautomatyzowanej multimodalnej mobilności; innowacja, dane i sztuczna inteligencja na rzecz inteligentniejszej mobilności; wzmocnienie jednolitego rynku; uczciwa i sprawiedliwa mobilność dla wszystkich; poprawa bezpieczeństwa i ochrony transportu.

EUROPEJSKA STRATEGIA NA RZECZ MOBILNOŚCI NISKOEMISYJNEJ

Komunikat Komisji Europejskiej z dnia 20 lipca 2016 r. to nowa strategia służąca wdrażaniu priorytetów dotyczących spadku emisji, której podstawowym celem jest: „do połowy obecnego wieku emisje gazów cieplarnianych z sektora transportu muszą spaść do poziomu niższego o co najmniej 60% od poziomu z 1990 r. i podlegać dalszemu konsekwentnemu ograniczaniu aż do poziomu zerowego. Emisje szkodliwych dla zdrowia zanieczyszczeń powietrza pochodzące z transportu muszą niezwłocznie zostać drastycznie zmniejszone”.

Wśród działań dotyczących kluczowych czynników sprzyjających rozwojowi sektora transportu we właściwym kierunku pod względem neutralności technologicznej oraz wkładu w zatrudnienie, wzrost gospodarczy i inwestycje wskazano: bardziej efektywny system transportowy; niskoemisyjne alternatywne źródła energii na potrzeby transportu; pojazdy niskoemisyjne i bezemisyjne. Ponadto transformację wspierać będą sprzyjające jej czynniki horyzontalne, takie jak: strategia unii energetycznej, polityka w zakresie badań naukowych i innowacji, polityka przemysłowa i inwestycyjna, strategie jednolitego rynku cyfrowego i program na rzecz umiejętności.

EUROPA W RUCHU - STRATEGIA NA RZECZ EKOLOGICZNEJ, KONKURENCYJNEJ I POŁĄCZONEJ MOBILNOŚCI

Zestaw inicjatyw przyjętych przez Komisję Europejską w 2017 r. i 2018 r. (tzw. pakiety mobilności), których nadrzędnym celem jest wprowadzenie bezpiecznej, czystej i połączonej mobilności. I pakiet mobilności wskazuje: poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego, wspieranie inteligentnego pobierania opłat za użytkowanie dróg, zmniejszenie emisji CO₂, zanieczyszczenia powietrza i zatorów komunikacyjnych, ograniczenie formalności administracyjnych dla przedsiębiorstw, zwalczanie nielegalnego zatrudnienia oraz zapewnienie odpowiednich warunków i czasu odpoczynku pracownikom. W ramach II pakietu mobilności zakłada się: redukcję emisji CO₂ o co najmniej 40 proc. do 2030 r., natomiast III pakiet mobilności przewiduje umożliwienie Europie czerpania

pełnych korzyści z modernizacji mobilności, tak aby sprawić, by mobilność europejska była bezpieczna i bardziej dostępna, przemysł europejski bardziej konkurencyjny, europejskie miejsca pracy bardziej bezpieczne, a mobilność czystsza i lepiej dostosowana do konieczności przeciwdziałania zmianie klimatu.

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2018/2001 Z DNIA 11 GRUDNIA 2018 R. W SPRAWIE PROMOWANIA STOSOWANIA ENERGII ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH

Dyrektywa ustanawia wspólne ramy dla promowania energii ze źródeł odnawialnych oraz cele Unii w tym zakresie do 2030 r., w tym m.in. zasady dotyczące wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w sektorze transportu. Określa również kryteria zrównoważonego rozwoju i ograniczania emisji gazów cieplarnianych w odniesieniu do biopaliw, biopłynów i paliw z biomasy oraz odnawialnych ciekłych i gazowych paliw transportowych pochodzenia niebiologicznego. W zakresie inteligentnego transportu jako istotne wskazano - zwiększenie rozwoju i wdrażania elektromobilności na drogach oraz przyspieszenie zastosowania zaawansowanych technologii w innowacyjnej kolei.

W dokumencie wskazano wprowadzenie przez państwa członkowskie obowiązku zapewnienia przez dostawców paliw do 2030 r. co najmniej 14% udziału energii odnawialnej w końcowym zużyciu energii w sektorze transportu (tzw. „udziału minimalnego”). W wyniku tego przewiduje się, że ograniczenie emisji gazów cieplarnianych ma od 1 stycznia 2021 r. wynosić co najmniej 70 %.

Do dnia 31 grudnia 2021 r. państwa członkowskie mają podjąć kroki w celu zapewnienia dostępności paliw ze źródeł odnawialnych dla transportu, w tym w zakresie publicznie dostępnych punktów ładowania o dużej mocy oraz innej infrastruktury tankowania.

KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030¹² (KSRR 2030), przyjęta przez Radę Ministrów dnia 17 września 2019 r., jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. KSRR określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalnej dla zapewnienia udziału samorządów wszystkich szczebli w polityce regionalnej. KSRR 2030 jest jedną z dziewięciu strategii zintegrowanych i rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą 2030), w zakresie celu II: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Celem głównym polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Rozwinięciem celu głównego są trzy cele szczegółowe:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Nowym elementem w systemie realizacji są rozwiązania dotyczące zintegrowanego podejścia, wynikające z przebudowy systemu zarządzania rozwojem kraju.

KRAJOWY PLAN NA RZECZ ENERGII I KLIMATU NA LATA 2021-2030

Dokument przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich dnia 18 grudnia 2019 r. i przekazany do Komisji Europejskiej 30 grudnia 2019 r. w celu spełnienia obowiązku wynikającego z rozporządzenia UE dot. zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu. Został sporządzony w oparciu o strategiczne dokumenty krajowe¹³, a w przypadku modyfikacji celów w tych dokumentach lub nowych przesądzeń unijnych w zakresie polityki klimatyczno-energetycznej KPEiK będzie odpowiednio dostosowywany.

¹² Uchwała Nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. (Monitor Polski 2019, poz. 1060).

¹³ m.in. Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku, Polityka ekologiczna Państwa 2030, Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 oraz Polityki energetycznej Polski do 2040 r.

Plan przedstawia założenia i cele oraz polityki i działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej tj.: Bezpieczeństwa energetycznego; Wewnętrznego rynku energii; Efektywności energetycznej; Obniżenia emisyjności; Badań naukowych, innowacji i konkurencyjności.

Zakłada się m.in. ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko oraz zwiększanie efektywności energetycznej w transporcie. Przewidziano utworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego na poziomie krajowym, europejskim i globalnym. Kluczowy jest rozwój niskoemisyjnego transportu, elektromobilności i popularyzacja paliw alternatywnych.

Od 2025 r. ma zostać zredukowany o 15% (w odniesieniu do 2021 r.) średni poziom emisji CO₂ dla nowych samochodów osobowych i lekkich samochodów dostawczych, a od 2030 r. nastąpi redukcja średniego poziomu emisji CO₂ dla nowych samochodów osobowych o 37,5% i nowych lekkich samochodów dostawczych o 31% (w odniesieniu do 2021 r.). Polska deklaruje osiągnięcie do 2030 r. 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (zużycie łącznie w elektroenergetyce, ciepłownictwie i chłodnictwie oraz na cele transportowe), gdzie w transporcie przewiduje się osiągnięcie 14% udziału energii odnawialnej w 2030 r.

Zakłada się również wzrost wykorzystania biopaliw zaawansowanych. Ponadto planuje się wykorzystać instrumenty wsparcia prac badawczo-rozwojowych prowadzących do innowacji w zakresie rozwiązań transportowych przyjaznych środowisku oraz podejmować efektywne działania adaptacyjne i zapobiegawcze uwzględniające zmiany klimatu.

STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR), przyjęta przez Radę Ministrów dnia 14 lutego 2017 r.¹⁴, w której jako cel główny wskazano: „Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”. Strategia określiła nowy model rozwoju – Rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Realizację celu głównego wspierają trzy cele szczegółowe:

1. Trwały wzrost gospodarczy oparty o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną – osiągnąć poprzez: wykorzystanie dotychczasowych przewag i równoległe kreowanie nowych w obszarach przynoszących wysoką wartość dodaną, przy większym i lepszym wykorzystaniu wiedzy i kapitału oraz racjonalnym/efektywnym wykorzystaniu zasobów. Główne obszary koncentracji działań to: Reindustrializacja, Rozwój Innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna.
2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony – osiągnąć poprzez: politykę regionalną promującą zrównoważony, trwały i samopodtrzymujący się rozwój z zakresu polityki społecznej, instrumenty ekonomiczne i finansowe oraz zróżnicowane podejście do rozwoju (różnych typów terytoriów, grup społecznych). Główne obszary koncentracji działań: spójność społeczna i rozwój zrównoważony terytorialnie. Obok działań wzmacniających konkurencyjność wszystkich regionów, miast i obszarów wiejskich, szczególne wsparcie skierowane będzie do obszarów problemowych, które zmagają się z trudnościami adaptacyjnymi i restrukturyzacyjnymi, do których zaliczono: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze (w tym 7 miast z województwa łódzkiego) oraz obszary wiejskie zagrożone trwałą marginalizacją (w tym 14 gmin z województwa łódzkiego). Obszary te wskazano jako obszary strategicznej interwencji państwa (OSI).
3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu – osiągnąć poprzez: poprawę jakości funkcjonowania państwa i instytucji służących rozwojowi, dobre zarządzanie krajem i państwowym majątkiem, angażujące różne podmioty, integrujące różne polityki publiczne oraz uwzględniające specyficzne uwarunkowania i potrzeby zróżnicowanych terytoriów. Główne obszary koncentracji działań to: prawo w służbie obywatelom i gospodarce, instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, e-państwo, finanse publiczne, efektywność wykorzystania środków UE.

Ponadto, jako obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii wskazano: kapitał ludzki i społeczny, cyfryzację, transport, energię, środowisko i bezpieczeństwo narodowe.

Realizacja SOR będzie się odbywała poprzez projekty strategiczne i flagowe oraz liczne inicjatywy. Efektem realizacji Strategii będzie wzrost zamożności obywateli Polski oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych

14 M.P. 2017, poz. 260.

ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Na samorządach wojewódzkich spoczywać będzie aktywna rola inicjatora, koordynatora i mentora działań rozwojowych w regionie, także w układach funkcjonalnych. Polityka regionalna w układzie terytorialnym będzie w większym stopniu realizowana w sposób zintegrowany, wiążąc różnego rodzaju przedsięwzięcia w zintegrowane pakiety, dostosowane do danego terytorium.

KRAJOWY PROGRAM OCHRONY POWIETRZA DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030)

Program przyjęty dnia 17 września 2015 r. wskazuje jako główny cel poprawę jakości życia mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, szczególnie ochronę ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Realizację celu zakłada się poprzez osiągnięcie dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego i innych szkodliwych substancji w powietrzu, wskazywanych przez Światową Organizację Zdrowia do 2030 r.

Wskazano w nim plan działań na poziomach krajowym, wojewódzkim i lokalnym, m.in. w zakresie transportu, obejmujący np. tworzenie systemów zarządzania ruchem ulicznym wraz z nadaniem priorytetu dla ruchu pojazdów komunikacji publicznej, rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego miejskiego (zwiększenie ilości połączeń, włączenie transportu kolejowego do obsługi transportu miejskiego, poprawę funkcjonowania węzłów przesiadkowych, wprowadzenie autobusów nowej generacji, w tym o napędzie hybrydowym i elektrycznym, optymalizację transportu towarowego w miastach, rozwój infrastruktury paliw alternatywnych), modernizację infrastruktury kolejowej i rozwój połączeń kolejowych aglomeracyjnych, regionalnych i międzyregionalnych, budowę obwodnic miast w celu wyprowadzenia ruchu tranzytowego, rozwój alternatywnych niezmotoryzowanych form transportu (budowę ścieżek rowerowych oraz systemów bezobsługowego wypożyczania rowerów miejskich), budowę parkingów typu Park&Ride oraz Park&Bike, stosowanie na terenie miast nawierzchni o najwyższej odporności na ścieranie; ustanawianie stref ograniczonej emisji z transportu.

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU TRANSPORTU DO 2030 R.

Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 r. została przyjęta przez Radę Ministrów dnia 24 września 2019 r. W dokumencie jako główny cel krajowej polityki transportowej wskazano zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawę bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego, przez utworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Realizację celu do 2030 r. ujęto w ramach sześciu kierunków interwencji¹⁵ obejmujących wszystkie gałęzie transportu oraz działań przewidzianych dla obszarów strategicznej interwencji¹⁶.

Dokument zakłada m.in. rozbudowę i modernizację infrastruktury transportowej drogowej, kolejowej i lotniczej, polepszanie jakości środków przewozu zbiorowego i wdrażanie innowacji m.in. w zakresie zwiększania odporności na zmiany klimatu oraz minimalizacji presji na środowisko, tak aby możliwe było stworzenie zrównoważonego systemu transportowego kraju do 2030 r.

W wymiarze globalnym i europejskim uwzględniono zwiększanie dostępności, m.in. w ramach Transeuropejskiej Sieci Transportowej (TEN-T) oraz strategicznych nowych elementów infrastrukturalnych (w tym Centralnego Portu Komunikacyjnego). W skali kraju przewidziano zwiększenie międzyregionalnej dostępności transportowej, dla wzmocnienia spójności terytorialnej kraju. Z kolei zwiększenie dostępności wewnątrz regionów poprawi jakość połączeń centrów z ich zapleczem (ośrodkami subregionalnymi i obszarami wiejskimi). Wskazano również promowanie rozwiązań wspierających zrównoważoną mobilność miejską. W zakresie mobilności miejskiej, integrującej miasta z ich obszarami funkcjonalnymi przy zastosowaniu ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów, założono wdrażanie inteligentnych systemów transportowych, jak również stosowanie Planów zrównoważonej mobilności miejskiej.

¹⁵ Kierunki interwencji: 1. Budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce; 2. Poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym; 3. Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności; 4. Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów; 5. Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko; 6. Poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

¹⁶ m.in. miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją.

KONCEPCJA PRZYGOTOWANIA I REALIZACJI INWESTYCJI PORT SOLIDARNOŚĆ – CENTRALNY PORT KOMUNIKACYJNY DLA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ¹⁷

Koncepcja przygotowania i realizacji inwestycji Port Solidarność – Centralny Port Komunikacyjny dla Rzeczypospolitej Polskiej (CPK), która wskazuje CPK jako nowe lotnisko typu hub, stanowiące jednocześnie centrum nowego systemu transportu w kraju, integrujące transport kolejowy, lotniczy i drogowy. Oprócz głównej inwestycji w zakresie budowy lotniska i węzła transportowego koncepcja przewiduje realizację inwestycji towarzyszących, tj.: budowy nowych linii kolejowych (m.in. kolej dużych prędkości Warszawa - Łódź - Wrocław/Poznań, umożliwiającą prowadzenie szybkiego ruchu regionalnego), rozbudowę autostrady A2 na odcinku Warszawa - Łódź oraz budowę Obwodnicy Aglomeracji Warszawskiej. Działaniami gospodarczymi ściśle związanymi z projektem CPK, w tym mającymi wpływ na integrację Łodzi i Warszawy, jest powstanie High Tech City (parków biznesu), centrum targowo-wystawienniczego oraz kampusu polskich uczelni wyższych. Zakłada się również wdrożenie programów rozwojowych związanych z dziedzictwem narodowym i rewitalizacją obszarów zurbanizowanych, w tym Łodzi. Jako projekty komplementarne wskazuje się rozbudowę systemu Łódzkiego Węzła Kolejowego, rewitalizację, modernizację i rozbudowę systemu łódzkich tramwajów podmiejskich, przebudowę dworca Łódź Kaliska oraz budowę systemu Park&Ride.

STRATEGICZNY PLAN ADAPTACJI DLA SEKTORÓW I OBSZARÓW WRAŻLIWYCH NA ZMIANY KLIMATU DO ROKU 2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030

Plan przyjęty dnia 29 października 2013 r. przez Radę Ministrów, którego celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. W dokumencie wskazano priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, w tym dla sektora transportu (a zwłaszcza infrastruktury), który uznano za szczególnie narażony na bezpośrednie oddziaływanie czynników klimatycznych. Realizację celu 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu oparto na wypracowaniu zaleceń i standardów konstrukcyjnych oraz zapewnieniu skutecznego monitoringu wrażliwości infrastruktury transportowej na zmiany klimatu. Za kluczowe uznano również zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu, dzięki czemu możliwe będzie ograniczenie sytuacji ekstremalnych w transporcie, a w konsekwencji zapewnienie płynności transportu dzięki planom reagowania w sytuacjach kryzysowych.

PLAN GOSPODAROWANIA WODAMI NA OBSZARZE DORZECZA WISŁY¹⁸ oraz PLAN GOSPODAROWANIA WODAMI NA OBSZARZE DORZECZA ODRY¹⁹

Dokumenty stanowią podstawę podejmowania decyzji dotyczących stanu zasobów wodnych i określają zasady gospodarowania nimi w poszczególnych dorzeczach. Są opracowaniami strategicznymi wskazującymi zadania, których efektem będzie m.in. osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych.

Projekt programu FEŁ 2021-2027 uwzględnia cele środowiskowe Planów gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy Odry i Wisły poprzez adaptację do zmian klimatu oraz poprawę jakości zasobów środowiska. W szczególności wskazuje się podejmowanie działań związanych z poprawą jakości wód m.in. poprzez rozwój systemów wodociągowych i kanalizacyjnych, ograniczenie eutrofizacji wód, zwiększenie zdolności retencyjnych oraz zmniejszenie deficytu wód.

PLAN ZARZĄDZANIA RYZYKIEM POWODZIOWYM DLA OBSZARU DORZECZA WISŁY²⁰ oraz PLAN ZARZĄDZANIA RYZYKIEM POWODZIOWYM DLA OBSZARU DORZECZA ODRY²¹

Nadrzędnym celem planów zarządzania ryzykiem powodziowym jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska oraz dziedzictwa kulturowego. Mają one być realizowane poprzez podejmowanie działań w ramach 3 celów głównych: zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego oraz poprawę systemu zarządzania ryzykiem

¹⁷ Dokumenty powiązane: Koncepcja przygotowania i realizacji inwestycji Port Solidarność – Centralny Port Komunikacyjny dla Rzeczypospolitej Polskiej (CPK) Program inwestycyjny Centralny Port Komunikacyjny. Etap I. 2020-2023.

¹⁸ Załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz.U. z 2016 r., poz. 1911).

¹⁹ Załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz.U. z 2016 r., poz. 1967).

²⁰ Załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz.U. z 2016 r., poz. 1841).

²¹ Załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz.U. z 2016 r., poz. 1938).

powodziowym. Celem planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszarów dorzeczy jest określenie poziomu ryzyka powodziowego na analizowanych obszarach, opracowanie map zagrożenia powodziowego (MZP) oraz map ryzyka powodziowego (MRP). W planach umieszcza się listę działań służących zmniejszeniu ekspozycji na negatywne skutki powodzi.

POLITYKA ENERGETYCZNA POLSKI DO 2040 R.

Polityka energetyczna Polski do 2040 r.²² przyjęta została przez Radę Ministrów dnia 2 lutego 2021 r. Celem dokumentu jest bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych. Dokument wyznacza ramy transformacji energetycznej w Polsce i zawiera strategiczne przesądzenia w zakresie doboru technologii służących budowie niskoemisyjnego systemu energetycznego.

Wskazane w dokumencie cele oparto na trzech filarach:

1. Sprawiedliwa transformacja (w tym transformacja rejonów węglowych; ograniczenie ubóstwa energetycznego; nowe gałęzie przemysłu związane z OZE i energetyką jądrową),
2. Zeroemisyjny system energetyczny (w tym morska energetyka wiatrowa; energetyka jądrowa; energetyka lokalna i obywatelska),
3. Dobra jakość powietrza (w tym transformacja ciepłownictwa; elektryfikacja transportu; dom z klimatem).

W dokumencie określono, że w 2030 r. udział węgla w wytwarzaniu energii elektrycznej będzie nie większy niż 56%; nastąpi wzrost udziału OZE we wszystkich sektorach i technologiach, a udział OZE w końcowym zużyciu energii wyniesie co najmniej 23%; emisja GHG zostanie ograniczona o 30% w stosunku do 1990 r.; zużycie energii pierwotnej zostanie zmniejszone o 23% w stosunku do prognoz z 2007 r. Wskazano również harmonogram uruchamiania 6 bloków jądrowych począwszy od roku 2033 do 2043, a jedną z proponowanych lokalizacji jest Bełchatów.

PLAN ROZWOJU ELEKTROMOBILNOŚCI W POLSCE „ENERGIA DO PRZYSZŁOŚCI”

Program przewidziany na lata 2016-2025 jest pakietem 4 dokumentów²³ i służy wsparciu rozwoju ekosystemu elektromobilności oraz zwiększeniu zastosowania innych paliw alternatywnych (np. gazu ziemnego LNG i CNG) w Polsce. PRE jest jednym ze strategicznych projektów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, a jego główne cele to: upowszechnienie infrastruktury ładowania i zachęty do zakupu pojazdów elektrycznych, rozwój przemysłu w obszarze elektromobilności oraz stabilizacja sieci elektroenergetycznej poprzez integrację pojazdów z siecią.

KRAJOWY PLAN ODBUDOWY I ZWIĘKSZANIA ODPORNOŚCI (PROJEKT)

Projekt dokumentu, stanowiącego kompleksowy program reform i projektów strategicznych, którego celem jest wzmocnienie odporności gospodarczej i społecznej oraz budowa potencjału polskiej gospodarki na przyszłość. KPO ma służyć odbudowie kondycji polskiej gospodarki po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 i zapewnić jej większą odporność na przyszłe nieprzewidziane okoliczności. Powstanie dokumentu wynika z Europejskiego Instrumentu Odbudowy (Recovery and Resilience Facility - RRF), który przewiduje 750 mld euro pomocy dla państw członkowskich, w tym dla Polski ponad 58 mld EUR, z czego ok 23,9 mld EUR w postaci bezzwrotnych grantów i 34,2 mld EUR z formie ewentualnych pożyczek.

²² Załącznik do Obwieszczenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 r. (M.P. z 2021 r., poz. 264).

²³ 1. Plan Rozwoju Elektromobilności „Energia do przyszłości”, przyjęty przez RM 16.03.2017 r. (określa korzyści związane z upowszechnieniem stosowania pojazdów elektrycznych oraz identyfikuje potencjał gospodarczy i przemysłowy tego obszaru); 2. Krajowe ramy polityki rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych, przyjęte przez RM 29.03.2017 r. (implementuje regulacje europejskie dotyczące m.in. warunków budowy infrastruktury dla paliw alternatywnych w 32 polskich aglomeracjach); 3. Ustawa z 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych; 4. Ustawa z 6 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw, tj. powołująca Fundusz Niskoemisyjnego Transportu (FNT), którego zadaniem jest finansowanie projektów związanych z rozwojem elektromobilności oraz transportem opartym na paliwach alternatywnych.

FUNDUSZE EUROPEJSKIE NA INFRASTRUKTURĘ, KLIMAT, ŚRODOWISKO 2021-2027 (PROJEKT) (FEnIKS)

Projekt dokumentu jest kontynuacją Programu Infrastruktura i Środowisko (edycje 2007-2013 i 2014-2020), jest programem wdrażania funduszy UE z perspektywy 2021-2027, finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Funduszu Spójności (FS). Zakłada się, że **wspierane będą projekty środowiskowe, energetyczne, transportowe oraz związane z kulturą i ochroną zdrowia.**

4. POWIĄZANIA PROGRAMU FEŁ2027 Z CELAMI OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYMI NA SZCZEBŁU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM, KRAJOWYM I REGIONALNYM

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 2 lit. d) ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko przeprowadzono analizę powiązań celów szczegółowych programu FEŁ2027 z celami ochrony środowiska określonymi w dokumentach ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnymi z jego punktu widzenia.

Należy zauważyć, że program „Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027” został opracowany zgodnie z zapisami wynikającymi z konwencji międzynarodowych oraz przyjętą polityką UE w zakresie ochrony środowiska. Zapisy zawarte w programie FEŁ2027 uwzględniają również ustalenia krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych, szczególnie istotnych w tej dziedzinie.

Pełna wersja zestawienia przedstawiającego sposoby uwzględnienia celów ochrony środowiska w programie FEŁ2027 została umieszczona w Załączniku 3.

Zdiagnozowane w dokumentach cele i problemy środowiska zostały uwzględnione w FEŁ2027 na wszystkich etapach opracowania podczas:

- przygotowywania diagnozy „Funduszy Europejskich dla Łódzkiego 2027”,
- określania wyzwań stojących przed województwem łódzkim,
- formułowania celów szczegółowych.

Tab. 6. Wykaz konwencji i dokumentów strategicznych uwzględnionych w analizie powiązań programu FEŁ2027 z celami ochrony środowiska wynikającymi z konwencji wielostronnych (międzynarodowych), dokumentów szczebla europejskiego, krajowego i regionalnego

KONWENCJE WIELOSTRONNE (MIĘDZYNARODOWE)	
1.	Europejska Konwencja Krajobrazowa (Florence, 20.10.2000 r.)
2.	Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego (16.11.1972 r.)
3.	Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (Nowy Jork, 09.05.1992 r.)
4.	Konwencja o Dostępie do Informacji, Udziale Społeczeństwa w Podejmowaniu Decyzji oraz Dostępie do Sprawiedliwości w Sprawach Dotyczących Środowiska (Aarhus, 25.11.1998 r.)
5.	Konwencja o Obszarach Wodno-Błotnych Mających Znaczenie Międzynarodowe, zwłaszcza jako Środowisko Życiowe Ptactwa Wodnego (Ramsar, 02.02.1971 r.)
6.	Konwencja o Ochronie Wędrownych Gatunków Dzikich Zwierząt (CMS) – Konwencja Bońska (Bonn, 23.06.1979 r.)
7.	Konwencja o Różnorodności Biologicznej (CBD) (Rio de Janeiro, 5.06.1992 r.)
8.	Konwencja o Ochronie Dzikiej Fauny i Flory Europejskiej oraz ich Siedlisk Naturalnych (Berno, 19.09.1979 r.)
9.	Program Działań z Nairobi ws. Oddziaływania, Wrażliwości i Adaptacji do Zmian Klimatu z 2006 r., Forum Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych ws. Zmian Klimatu
10.	Przekształcamy Nasz Świat: Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030 (25.09.2015 r.)
11.	Porozumienie Paryskie w sprawie zmian klimatu (Paryż, 12.12.2015 r.)
12.	Konwencja Waszyngtońska (CITES) - Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (Waszyngton, 3.03.1973 r.)
DOKUMENTY SZCZEBŁA UE	
1.	Art. 191 ust 1 Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)
2.	Dyrektywa NEC ₇ (ang. „National Emission Ceilings” - Dyrektywa o Krajowych Pułapach Emisji) - DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylecia dyrektywy 2001/81/WE
3.	Ramowa Dyrektywa Wodna, Dyrektywa 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r.
4.	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy
5.	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2007/60/WE z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim
6.	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku

7.	Dyrektywa Rady Wspólnot Europejskich 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych
8.	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE w sprawie odpadów
9.	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2018/2001 z 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych
10.	Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE
11.	Dyrektywa 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej Dyrektywa (UE) 2018/2002 zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej
12.	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa
13.	Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory
14.	Agenda Terytorialna Unii Europejskiej 2030 (z dnia 1 grudnia 2020 r.)
15.	Agenda Miejska dla Unii Europejskiej (30.05.2016 r.)
16.	Nowa Karta Lipska (z dnia 30 listopada 2020 r.)
17.	Polityka Spójności Unii Europejskiej na lata 2021-2027
18.	Strategia Bioróżnorodności Unii Europejskiej do 2030 r.
19.	Strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności – europejski transport na drodze ku przyszłości
20.	Europejska Strategia na rzecz mobilności niskoemisyjnej
21.	Europa w ruchu - strategia na rzecz ekologicznej, konkurencyjnej i połączonej mobilności
22.	Zrównoważona biogospodarka dla Europy: wzmocnienie powiązań między gospodarką, społeczeństwem i środowiskiem (11.10.2018 r.COM(2018) 673 final)
23.	Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 – aktualne ambicje
24.	Pakiet Odpadowy Gospodarki o obiegu zamkniętym
25.	Pakiet „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”
26.	Biała Księga – Plan utworzenia jednolitego obszaru transportu – dążenie do osiągnięcia konkurencyjnego i zasobooszczędnego systemu transportu
27.	Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie konferencji ONZ w sprawie zmiany klimatu 2019 (COP25) w Madrycie (Hiszpania) (2019/2712)
28.	Europejski Zielony Ład
29.	Europejskie Prawo o Klimacie
DOKUMENTY SZCZEBŁA KRAJOWEGO	
1.	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (SOR)
2.	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
3.	Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030
4.	Strategiczny Plan Adaptacji dla Sektorów i Obszarów Wrażliwych na Zmiany Klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020)
5.	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku
6.	Krajowa Polityka Miejska 2023
7.	Polityka Surowcowa Państwa (projekt – wersja z 6. Kwietnia 2021 r.)
8.	Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011–2023
9.	Program Wodno-Środowiskowy Kraju
10.	Krajowy Program Ograniczania Zanieczyszczenia Powietrza
11.	Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030)
12.	Krajowy Program Zwiększania Lesistości (Aktualizacja 2014 r.)
13.	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
14.	Mapa drogowa Transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym
15.	Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032
16.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020
17.	Rządowy Program Dostępność Plus 2018-2025
18.	Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030
19.	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022
20.	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (projekt)
21.	Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły
22.	Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Odry
23.	Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla Obszaru Dorzecza Wisły
24.	Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla Obszaru Dorzecza Odry
25.	Założenia do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2027 z perspektywą do roku 2030
26.	Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy
27.	Polityka Wodna Państwa 2030 (projekt)
28.	Polityka Ekologiczna Państwa 2030 - Strategia Rozwoju w Obszarze Środowiska i Gospodarki Wodnej
29.	Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej
30.	Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025
31.	Program Polskiej Energetyki Jądrowej (aktualizacja 2020 r.)
32.	Polityka Energetyczna Polski do 2040 r. (PEP)
33.	Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu
34.	Plan Rozwoju Elektromobilności w Polsce „Energia dla przyszłości” (PRE)
35.	Strategia 5G dla Polski
36.	Narodowy Plan Szerokopasmowy do 2025 roku

37.	Koncepcja Przygotowania i Realizacji Inwestycji Port Solidarność – Centralny Port Komunikacyjny dla Rzeczypospolitej Polskiej
38.	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (projekt) (FEnIKS)
DOKUMENTY SZCZEBŁA REGIONALNEGO	
1.	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Łódzkiego (KT)
2.	Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego 2016 na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024
3.	Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028 (projekt)
4.	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2019-2025 z uwzględnieniem lat 2026-2031
5.	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi 2030+ (PZPWŁ)
6.	Plan Rozwoju Sieci Dróg Wojewódzkich Województwa Łódzkiego na lata 2015-2023
7.	Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Województwa Łódzkiego do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (PZRPTZ WŁ)
8.	Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego - „LORIS 2030”
9.	Wojewódzki Program Małej Retencji dla Województwa Łódzkiego
10.	Program ochrony powietrza i plan działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka (UCHWAŁA NR XX/304/20 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 15 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka)
11.	Program ochrony powietrza i plan działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej (Uchwała Nr XX/303/20 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 15 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej)
12.	Program ochrony powietrza dla strefy łódzkiej w celu osiągnięcia poziomu docelowego ozonu (UCHWAŁA NR XIX/287/20 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy łódzkiej w celu osiągnięcia poziomu docelowego ozonu)

IV. ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA

1. SYNTETYCZNA INFORMACJA O WOJEWÓDZTWIE

Województwo łódzkie położone jest w centrum Polski i graniczy z województwami: mazowieckim, świętokrzyskim, śląskim, opolskim, wielkopolskim oraz kujawsko-pomorskim, obejmując obszar pogranicza regionów historycznie ukształtowanych - Mazowsza, Małopolski i Wielkopolski. Zajmuje obszar 18 219 km², co stanowi 5,83% powierzchni kraju (9. miejsce). Administracyjnie województwo dzieli się na 21 powiatów i 3 miasta na prawach powiatu (Łódź, Piotrków Trybunalski, Skierniewice) oraz 177 gmin (18 miejskich, 26 miejsko-wiejskich oraz 133 wiejskich). Na strukturę hierarchiczną jednostek osadniczych składają się: kształtujący się ośrodek metropolitalny o znaczeniu krajowym - Łódź, ośrodki regionalne - Piotrków Trybunalski, Pabianice, Zgierz, Skierniewice, Radomsko, Kutno, Sieradz oraz ośrodki subregionalne (Tomaszów Mazowiecki, Bełchatów, Łowicz, Rawa Mazowiecka, Zduńska Wola, Wieluń), ponadlokalne (Brzeziny, Łask, Łęczyca, Opoczno, Pajęczno, Poddębice, Wieruszów) i lokalne (grupa 23 miast).

Liczba ludności województwa łódzkiego według danych GUS w czerwcu 2020 r. wynosiła 2 437 970 osób - 6,4% ludności kraju (6. miejsce), a średnia gęstość zaludnienia 134 os./km² (5. miejsce) i była większa od średniej krajowej (122,4 os./km²). Należy podkreślić, że od wielu lat Łódźskie znajduje się w bardzo trudnej sytuacji demograficznej, wynikającej z silnych procesów depopulacyjnych. W latach 2010-2020²⁴ liczba ludności zmniejszyła się o ponad 104,4 tys. osób i w 2020 r. stanowiła jedynie 95,9% liczby ludności z 2010 r. Tempo wyludniania się województwa jest jednym z najwyższych w kraju. Główną przyczyną ubytku ludności jest ujemny przyrost naturalny (Łódźskie -6,1‰; Polska -3,2‰) będący wynikiem niskiej liczby urodzeń (8,5‰) i wysokiej liczby zgonów (14,6‰). Województwo charakteryzuje się również odpływem ludności na skutek migracji (-0,65‰).

Starzenie się społeczeństwa, niska dzietność kobiet (Łódźskie - 1,34; Polska - 1,38²⁵) i ruchy migracyjne sprawiają, że w strukturze wieku ludności tylko 58,3% mieszkańców województwa stanowią osoby w wieku produkcyjnym (16. miejsce), aż 24,7% osoby w wieku poprodukcyjnym (1. miejsce), a zaledwie 17,0% osoby w wieku przedprodukcyjnym (14. miejsce). Ludność miast stanowiła 62,3% mieszkańców województwa (7. miejsce) wobec średniej wartości wskaźnika dla kraju 59,9%.

Województwo położone jest na pograniczu dwóch dużych jednostek geomorfologicznych: pasa nizin (Niż Środkowoeuropejski) oraz obszaru wyżyn (Wyżyny Polskie). W północnej jego części dominują równiny morenowe i sandrowe urozmaicone morenowymi wzgórzami ostańcowymi. Większe zróżnicowanie ukształtowania powierzchni związane jest z dolinami rzek (Warty, Pilicy) oraz z centralną (Garb Łódzki) i południową częścią Łódzkiego (Pasma Przedborsko-Małogoskie). Najwyższym naturalnym wzniesieniem jest Fajna Ryba (347 m n.p.m.), stanowiąca kulminację Pasma Przedborsko-Małogoskiego oraz Góra Kamieński pochodzenia antropogenicznego (386 m n.p.m.), będąca zwałowiskiem zewnętrznym Kopalni Węgla Brunatnego „Bełchatów”. Najniżej położony punkt w województwie znajduje się poniżej ujścia Rawki do Bzury (77 m n.p.m.).

O specyfice hydrograficznej województwa decyduje jego wododziałowe położenie pomiędzy dorzeciami rzek Wisły i Odry. Głównymi rzekami regionu, tworzącymi jego sieć hydrograficzną, są: Pilica, Warta i Bzura, a największymi zbiornikami retencyjnymi: Zbiornik Sulejowski oraz Zbiornik Jeziorsko. Ponadto w Łódzkiem znajduje się wiele małych cieków o stosunkowo niedużych przepływach oraz niewielkich zlewniach o bardzo małej zdolności retencyjnej. Dodatkowo sytuację pogarsza niewystarczająca liczba obiektów retencyjnych.

Województwo znajduje się w obrębie trzech regionów klimatycznych: środkowopolskiego (XVII), zachodniomałopolskiego (XX) oraz wschodniomałopolskiego (XXI). Charakteryzuje się klimatem umiarkowanym ciepłym, przejściowym, kształtowanym przez masy powietrza oceanicznego i kontynentalnego. Na podstawie danych z wielolecia 1971-2000 stwierdza się znaczny wzrost średniej rocznej temperatury powietrza, w północnej i zachodniej części Łódzkiego nawet o 2 do 3°C. Zanotowano także anomalie w rocznej sumie opadów atmosferycznych i ich spadek od 10 do 30%, skutkujący pojawieniem się strefy niskich opadów (poniżej 400 mm

²⁴ GUS 31.12.2020 r., <https://bdl.stat.gov.pl>

²⁵ GUS 31.12.2020 r., <https://bdl.stat.gov.pl>

na rok) obejmującej północno-zachodni oraz zachodni fragment województwa. Łódzkie leży w strefie wiatrów zachodnich i południowo-zachodnich, dość często wieją też wiatry wschodnie oraz południowo-wschodnie.

Zmiany klimatu oraz związane z nimi ekstremalne zjawiska pogodowe (coraz wyższe temperatury powietrza, silne nasłonecznienie, deficyt opadów, ekstremalne susze) generują występowanie deficytów wody w glebie, zmniejszenie zasobów wód powierzchniowych, gruntowych i podziemnych, zdiagnozowane w północnej i północno-zachodniej części województwa oraz w rejonie leja depresji spowodowanego działalnością Kopalni Węgla Brunatnego „Bełchatów”. Obszary te charakteryzują się deficytem wody w sezonie wegetacyjnym. Niedobór wody to jeden z ważniejszych problemów, jaki będzie występował w obszarze intensywnego rolnictwa. Dodatkowym czynnikiem sprzyjającym postępującemu deficytowi wody jest najniższa w Polsce lesistość oraz bardzo mała zdolność retencyjna zlewni. Obszarem największej kumulacji problemów związanych ze zjawiskami ekstremalnymi są miasta powyżej 100 tys. mieszkańców. Dla Łodzi zdiagnozowano 3 spośród 10 głównych zagrożeń klimatycznych, tj. upały, intensywne opady i burze, powódzie miejskie²⁶.

Wody powierzchniowe województwa są silnie zanieczyszczone, a ich jakość w latach 2010-2019 uległa pogorszeniu. W latach 2014-2019 zły stan wód zdiagnozowano dla 95,3% spośród 192 ogółu badanych Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP)²⁷. Zły stan większości rzek Łódzkiego wynika z ich niskiego stanu lub potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego. Głównym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych są ścieki komunalne i przemysłowe ze źródeł punktowych, ponadto zanieczyszczenia obszarowe (splukiwane opadami z terenów zurbanizowanych, rolnych i leśnych) oraz liniowe (pochodzenia komunikacyjnego). Najistotniejszym problemem środowiskowym województwa jest eutrofizacja wód powierzchniowych. Akwenami szczególnie narażonymi na to zjawisko są zbiorniki: Sulejowski, Jeziorsko i Wąglanka-Miedzna, których stan w 2019 r. oceniono jako zły. Ponadto 121 JCWP uznano za wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych, odpowiedzialnymi za wysoki poziom eutrofizacji. Do najbardziej zanieczyszczonych rzek należą Bzura (stare koryto), Łódka, Jasień, Ner (od Dobrzyńki do Zalewki), Pichna (od Urszulinki do ujścia), Pilica (od Zbiornika Sulejów do Wolbórki), Warta (od Zbiornika Jeziorsko do Siekiernika) oraz Wierznica. Województwo łódzkie jest zasobne w wody podziemne (8,4% zasobów kraju²⁸). Pod względem hydrogeologicznym znajduje się w zasięgu regionów: Kaliskiego, Kujawsko-Mazowieckiego, Południowo-Mazowieckiego, Śląskiego, Świętokrzyskiego, Niecki Łódzkiej i Niecki Miechowskiej.

Szczególnym problemem w Łódzkiem, zwłaszcza w jego największych miastach, jest niska i wciąż niezadowalająca jakość powietrza atmosferycznego związana z emisją powierzchniową, liniową oraz punktową. W ostatnich latach nasila się presja urbanizacyjna, która jest wyraźnie zauważalna w przestrzeni. Jest ona efektem m.in. migracji ludności miast na obszary wiejskie oraz rozwojem terenów inwestycyjnych. Składają się na nią takie zjawiska, jak np. niekontrolowana suburbanizacja, wkraczanie zabudowy w obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo (np. doliny rzeczne) oraz rozwój obiektów infrastrukturalnych, przemysłowych i reklamowych. Powierzchnia terenów zabudowanych i zurbanizowanych w 2020 r. wynosiła 111 002 ha (6,1% powierzchni województwa) i w stosunku do 2010 r. wzrosła o 17 690 ha. O presji urbanizacyjnej świadczy m.in. ilość wydanych pozwoleń na budowę, wzrost zasobów mieszkaniowych oraz zwiększenie liczby ludności w gminach podmiejskich.

Województwo jest zasobne w surowce mineralne. Udokumentowano tu znaczne ilości złóż kopalin energetycznych, głównie węgla brunatnego, mającego istotne znaczenie w skali Europy. Zasoby tych złóż i osiągnięte wydobywanie stawiają Kopalnię Węgla Brunatnego „Bełchatów” wśród największych europejskich dostawców tego surowca energetycznego. Kompleks górniczy Bełchatowa odpowiada za produkcję ok. 20% energii elektrycznej wykorzystywanej w kraju. Wyjątkowe właściwości piasków formierskich oraz surowców szklarskich występujących w rejonie Tomaszowa Mazowieckiego sprawiają, że znajdują się w sferze zainteresowań licznych odbiorców krajowych i zagranicznych. Ponadto na tle kraju Łódzkie odznacza się występowaniem wapieni i margli oraz wód geotermalnych, m.in. w rejonie Uniejowa, Poddębic, Łęczycy, Ozorkowa, Skierniewic, Sieradza, Zduńskiej Woli, Kleszczowa, Radomska i Wielunia. Od 2012 r. Uniejów posiada status miejscowości uzdrowiskowej i jest to jedyne w Polsce uzdrowisko termalne.

²⁶ „Plany adaptacji do zmian klimatu 44 miast Polski – Publikacja podsumowująca”, Warszawa 2018 (www.44mpa.pl).

²⁷ Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu, GIOŚ 2019. Dla pozostałych 4,7% JCWP wystąpił brak możliwości wykonania oceny.

²⁸ GUS 2019 r., <https://bdl.stat.gov.pl>

Wskaźnik lesistości województwa wynoszący 21,4%²⁹ w 2020 r. (spadek o 0,1% względem 2019 r.) plasuje je na ostatnim miejscu w kraju i wyraźnie odbiega od średniej krajowej (29,6%). Rozmieszczenie lasów jest nierównomierne: największą lesistością (ponad 30,0%) charakteryzują się gminy w środkowo-wschodniej i południowo-wschodniej jego części, najmniej zalesione (do 10,0%) są północne fragmenty oraz centralna jego część. W strukturze siedliskowej lasów dominują siedliska borowe zajęte przez monokultury sosnowe.

Większość gleb województwa charakteryzuje się niską jakością i wysokim zakwaszeniem. Biorąc pod uwagę wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej (61,9 pkt, Polska 66,6 pkt) oraz udział gruntów ornych i sadów w ogólnej powierzchni gminy, największe predyspozycje do rozwoju funkcji rolniczej występują w północnej części województwa, a najgorsze w południowej. W latach 2016-2019 struktura odczynu gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych utrzymywała się na wysokim poziomie (58,0%), plasując Łódzkie na trzecim miejscu w kraju, a prawie połowa gleb województwa (47,0%) wymaga zabiegów wapnowania (koniecznych i potrzebnych; 4. miejsce³⁰).

Województwo charakteryzuje się stosunkowo niewielką powierzchnią obszarów o wysokich walorach przyrodniczych. W 2020 r. udział obszarów prawnie chronionych stanowił 19,5% jego powierzchni (15. miejsce, Polska 32,3%³¹) i w stosunku do roku 2010 zmniejszył się o 0,1 p.p. W 2021 r. na terenie województwa występowały w całości lub części następujące formy ochrony przyrody³²: 1 park narodowy – Ośrodek Hodowli Żubrów w Smardzewicach, stanowiący część Kampinoskiego Parku Narodowego, 87 rezerwatów przyrody, 7 parków krajobrazowych, 17 obszarów chronionego krajobrazu, 41 obszarów Natura 2000 (5 Obszarów Specjalnej Ochrony Ptaków, 23 Specjalnych Obszarów Ochrony Siedlisk, 13 Obszarów Mających Znaczenie dla Wspólnoty), 36 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, 4 stanowiska dokumentacyjne, 885 użytków ekologicznych, 2 025 pomników przyrody. Problemami w zakresie zwiększania udziału powierzchni obszarów prawnie chronionych są: niedostatecznie uporządkowany status prawny, niechęć samorządów do powoływania nowych form ochrony przyrody, brak planów ochrony dla niektórych parków krajobrazowych oraz brak kompleksowego monitoringu krajobrazowego.

Łódzkie pod względem kulturowym posiada duży potencjał związany z wielokulturowym dziedzictwem. Charakteryzuje się występowaniem licznych obiektów i obszarów zabytkowych świadczących o jego bogatej przeszłości. W 2020 r. liczba aktualnych decyzji o wpisie do rejestru zabytków nieruchomości wynosiła 2 557³³. Zabytki te koncentrują się głównie w historycznych jednostkach osadniczych. Jednocześnie spośród około 100 jednostek osadniczych o potwierdzonym rodowodzie miejskim tylko 47 jest uwzględnionych w WEZ, a jedynie 16 wpisano (w całości lub w części) do rejestru zabytków. Pod względem ilościowym zasób lokuje województwo na 14. pozycji w skali kraju. W „Wojewódzkim programie opieki nad zabytkami w województwie łódzkim na lata 2020-2023” wskazano listę 228 obiektów i obszarów reprezentatywnych, 30 zabytków archeologicznych oraz wyróżniono 66 ośrodków, tworzących sieć unikatowych ośrodków historycznych (głównie miasta i miasteczka o rodowodzie średniowiecznym), w których zachowały się wartościowe elementy zabytkowego rozplanowania, zespoły budowlane lub ich pozostałości o znacznej wartości.

Do najcenniejszych zabytków na obszarze województwa należą obiekty i obszary uznane przez Prezydenta RP za pomniki historii (4), są to: Bazylika Katedralna pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Łowiczu, Zespół Opactwa Cystersów w Sulejowie, Łódź – wielokulturowy krajobraz miasta przemysłowego oraz Nieborów i Arkadia – zespół pałacowo-ogrodowy i ogród sentymentalno-romantyczny. Dla ochrony cennych form krajobrazu kulturowego na terenie województwa utworzono 4 parki kulturowe: „Miasto Tkaczy” w Zgierzu, „Wzgórze Zamkowe” w Sieradzu, Park kulturowy etnograficznego podregionu kutnowskiego związanego z poetą romantycznym Józefem Bohdanem Zaleskim w Leszczynku oraz Park Kulturowy ulicy Piotrkowskiej w Łodzi. Wyjątkowym w skali Europy miastem jest Łódź, posiadająca unikatowy, wielokulturowy krajobraz wielkomiejski z przenikającą się dziewiętnasto- i dwudziestowieczną zabudową mieszkaniową, rezydencjonalną (okazałe

²⁹ GUS 2020 r.

³⁰ Ochrona środowiska 2020, GUS, Warszawa 2020

³¹ GUS 2020 r.

³² Stan na 11.03.2022 r.

³³ Stan na 31.12.2020 r. - opracowanie własne na podstawie dokumentu „Raport o stanie zachowania zabytków nieruchomości w województwie łódzkim. Zabytki wpisane do rejestru zabytków (księgi rejestru A i C)” - stan na 30.04.2016 r.; a także zestawień dotyczących wpisów i skreśleń z rejestru zabytków w okresie 2010-2020, przekazywanych przez WUOZ-Łódź. Jednocześnie liczba obiektów w rejestrze zabytków nieruchomości wykazuje różnice w zależności od źródła danych. Przykładowo, rozbieżności pomiędzy danymi Narodowego Instytutu Dziedzictwa (NID) a danymi ŁWKZ wynikają głównie (poza oczywistymi omyłkami) z różnic metodologicznych przy zliczaniu danych, dotyczących obiektów wchodzących w skład wpisów obszarowych i zespołowych oraz praktyki postępowania stosowanej w odniesieniu do zabytków nieistniejących.

kamienice, wille, pałace, rezydencje prezentujące różne style architektoniczne) oraz zabudową przemysłową (fabryki i famuły robotnicze), które dopełniają zabytkowe parki i nekropolie różnych wyznań.

Łódzkie należy do stosunkowo dobrze rozwiniętych województw, o wysokim udziale przemysłu w wartości dodanej brutto i dynamicznie rosnącym udziale usług. W skali Unii Europejskiej jest to region słabo rozwinięty, nie osiągający 75% poziomu rozwoju UE. W 2019 r. pod względem wielkości produkcji sprzedanej przemysłu na 1 mieszkańca województwo plasowało się na 7. miejscu w kraju. Dynamika wzrostu tego wskaźnika w latach 2010-2019 nie była zadowalająca: Łódzkie, ze wzrostem wynoszącym 162,5%, zajęło dopiero 10. miejsce w kraju. Udział produktów podmiotów zaliczanych do wysokiej i średnio-wysokiej techniki w województwie wyniósł w 2019 r. 27,6% (11. miejsce) - wobec 34,2% średnio w Polsce.

Łódzkie nie należy do grupy województw o najwyższym udziale pracujących w usługach, pod tym względem zajmuje dopiero 9. miejsce w kraju (Łódzkie 55,7%; Polska 58,3%). Jednak pod względem dynamiki przyrostu pracujących w tym sektorze w latach 2010-2019, Łódzkie ze wzrostem na poziomie 3,11 p.p. uplasowało się na 2. pozycji w kraju. W 2019 r. średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw wyniósł 14,8% (8. miejsce) – była to wartość zbliżona do średniej dla kraju (15,5%)³⁴.

Województwo łódzkie charakteryzuje się niepełną dostępnością drogową zewnętrzną i wewnętrzną. Przebiegają tu drogi o znaczeniu krajowym i międzynarodowym, będące elementami transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T), a powiązania międzyregionalne i regionalne zapewniają drogi krajowe i wojewódzkie. W środkowej części województwa krzyżują się autostrady: A1 relacji Gdańsk - Łódź - Katowice - Gorzyczki (Ostrawa) z A2 relacji (Berlin) Świecko - Poznań - Stryków - Warszawa. Ponadto istotnymi elementami strategicznego układu transportowego województwa są: droga ekspresowa S8 relacji Piotrków Trybunalski - Warszawa i Łódź - Wrocław (E67) oraz fragment drogi ekspresowej S14.

W 2020 r. długość dróg publicznych³⁵ wynosiła 26 297,5 km (7. miejsce), a gęstość 144,3 km/100 km² (7. miejsce, Polska 137,6 km/100 km²)³⁶. Długość dróg krajowych od 2010 r. wzrosła o 136,9 km i w 2019 r. wynosiła 1 485,7 km (3. miejsce). W tym samym czasie długość autostrad wzrosła z 77,2 km do 226,2 km (2. miejsce), natomiast długość dróg ekspresowych wzrosła do 223 km (5. miejsce). W 2020 r. gęstość dróg krajowych wyniosła 8,2 km/100 km², w tym autostrad i dróg ekspresowych 2,5 km/100 km² (2. miejsce w kraju; średnia krajowa 1,4 km/100 km²).

Łączna długość dróg wojewódzkich wzrosła z 1 178,6 km (14. miejsce) w 2010 r. do 1 360,2 km (14. miejsce) w 2020 r. Pod względem gęstości dróg wojewódzkich wynoszącej w 2020 r. 7,5 km/100 km², Łódzkie zajmuje 15. pozycję w kraju (Polska 9,3 km/100 km²), co jest rekompensowane przez dużą gęstość dróg krajowych.

Województwo charakteryzuje się relatywnie dobrze rozwiniętą siecią dróg powiatowych i gminnych, których łączna długość w 2019 r. wyniosła 23 184,9 km (7. miejsce), z czego 18 160,0 km (6. miejsce) stanowiły drogi o nawierzchni twardej. Gęstość dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni twardej w 2019 r. wynosiła 99,7 km/100 km² (4. miejsce) i była wyższa niż średnia dla kraju (82,6 km/100 km²).

Przez Łódzkie przebiegają strategiczne elementy układu kolejowego, w tym linie kolejowe należące do sieci TEN-T: Nr E20/CE20 Berlin - Kunowice - Poznań - Kutno - Warszawa - Terespol - Moskwa, E65/CE65 Katowice - CMK - Warszawa - Gdynia, E65 Chorzów Batory - Zduńska Wola Karsznice - Tczew - Gdynia, CE20 Łowicz - Skierniewice - Łuków i C65/1 relacji Zduńska Wola Karsznice - Koluszki - Skierniewice oraz planowana linia dużych prędkości Warszawa - Łódź - Poznań/Wrocław wraz z podłączeniem do Centralnej Magistrali Kolejowej. Województwo charakteryzuje niższą od średniej krajowej gęstość sieci kolejowej (6,2 km/100 km²), wynosząca w 2020 r. 5,9 km/100 km², przy całkowitej długości linii kolejowych 1079,0 km (stanowiąc 5,6% sieci krajowej, przy czym niezelektryfikowane pozostawało 7,1% linii).

Podstawę funkcjonowania transportu lotniczego na terenie województwa stanowi Port Lotniczy Łódź im. Władysława Reymonta. Lotnisko obsługuje ruch pasażerski (w 2019 r. obsłużyło 241 707 osób (11. miejsce w kraju) i towarowy (cargo). W 2019 r. w PL Łódź zrealizowano 1 664 operacje (12. miejsce w kraju) ok. 49,0% mniej niż w 2010 r. – 3 268 operacji (7. miejsce). W 2020 r. w PL Łódź odnotowano tylko 75 275 pasażerów (12. miejsce w kraju); 578 operacji (14. miejsce w kraju), czyli aż ok. 82% mniej niż w 2010 r. Spadek liczby pasażerów w stosunku do 2019 r. (-68,9%) był zbliżony dla zmiany dla Polski (-70,3%) i spowodowany był

³⁴ GUS 31.12.2020 r., <https://bdl.stat.gov.pl>

³⁵ Krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne

³⁶ GUS 31.12.2020 r., <https://bdl.stat.gov.pl>

ograniczeniami międzynarodowego i krajowego ruchu lotniczego w okresie lockdown'u związanego z epidemią SARS-CoV-2³⁷.

Dogodne położenie komunikacyjne, obecność bazy produkcyjnej i usługowej oraz bliskość dużych rynków zbytu sprawia, że Łódzkie jest jednym z największych w kraju obszarów koncentracji działalności logistycznej. Parki magazynowe zlokalizowane są przede wszystkim w Łodzi i jej okolicach (rejon Strykowa) oraz w rejonie: Kutna, Piotrkowa Trybunalskiego, Radomska. Na koniec 2020 r. podaż powierzchni magazynowej multi-tenant i build-to-suit (BTS) w województwie wyniosła 3,19 mln m², co stanowiło 15,4% ogólnej powierzchni magazynowej w kraju³⁸.

Łódzkie jest znaczącym w kraju ośrodkiem akademickim, w którym, w roku 2019 funkcjonowały 23 uczelnie wyższe, z czego 7 to uczelnie publiczne³⁹. Atrakcyjność uczelni jest m.in. pochodną ich pozycji w rankingach szkół wyższych. Lokaty objętych rankingiem łódzkich uczelni publicznych w 2020 r. wahały się od 8. (Politechnika Łódzka) do 15. (Uniwersytet Łódzki) na około 90 szkół wyższych, zaś w rankingu uczelni niepublicznych od 10. (Społeczna Akademia Nauk) do 26. (Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna) na około 50 szkół wyższych.

Województwo charakteryzuje się złym stanem zdrowia mieszkańców, czego odzwierciedleniem są jedne z najwyższych w 2019 r. w skali kraju współczynniki zgonów z powodu nowotworów (2. miejsce w kraju, Łódzkie (312,0/100 tys.; Polska 283,2), z powodu chorób układu krążenia (6. miejsce w kraju, 451,8/100 tys.; Polska 421,0). W 17 spośród 24 powiatów umieralność na nowotwory była wyższa od ogólnopolskiej. W tym samym roku Łódzkie zajmowało także czołowe miejsca pod względem zgonów na 1 tys. mieszkańców z powodu: przyczyn zewnętrznych (1. miejsce w kraju), chorób układu trawiennego (1. miejsce) a także chorób układu oddechowego (6-11. miejsce). W latach 2010-2019 odnotowano wyraźny spadek liczby zgonów w Łódzkiem z powodu chorób układu krążenia (o 21,7%), wzrosła natomiast liczba zgonów z powodu nowotworów (o 7,0%).

³⁷ Urząd Lotnictwa Cywilnego 2020 r.

³⁸ Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego w Łodzi 2020 r.

³⁹ GUS 2019 r. Dane za rok akademicki 2018/2019.

2. MIĘDZYREGIONALNE POWIĄZANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Według **regionalizacji fizycznogeograficznej** J. Kondrackiego i A. Rychlinga województwo łódzkie usytuowane jest na pograniczu dwóch **provincji**⁴⁰:

1. pasa nizin - **Niż Środkowoeuropejski**:

- podprovincje: Niziny Środkowopolskie; makroregiony: Nizina Środkowomazowiecka, Nizina Południowowielkopolska, Wzniesienia Południowomazowieckie; mezoregiony: Wzniesienia Łódzkie, Kotlina Sieradzka, Międzyrzecze Pysznnej i Niecieczy, Wysoczyzna Kłódawska, Wysoczyzna Bełchatowska, Dolina Białobrzaska, Wysoczyzna Złoczewska, Kotlina Kolska, Równina Kutnowska, Kotlina Szczercowska, Kotlina Grabowska, Równina Piotrkowska, Wysoczyzna Łaska, Równina Radomska, Wysoczyzna Turecka, Równina Łowicko-Błońska, Wysoczyzna Wieruszowska, Wysoczyzna Rawska;
- podprovincje: Pojezierza Południowobałtyckie; makroregiony: Pojezierze Wielkopolskie; mezoregiony: Pojezierze Kujawskie;

2. obszaru wyżyn - **Wyżyny Polskie**:

- podprovincje: Wyżyna Śląsko-Krakowska; makroregiony: Wyżyna Woźnicko-Wieluńska; mezoregiony: Obniżenie Krzepickie, Wyżyna Wieluńska;
- podprovincje: Wyżyna Małopolska; makroregiony: Wyżyna Kielecka, Wyżyna Przedborska; mezoregiony: Wzgórza Radomszczańskie, Niecka Włoszczowska, Garb Gielniowski, Wzgórza Łopuszańskie, Pasma Przedborsko-Małopolskie, Wzgórza Opoczyńskie, Niecka Przyrowska.

Poprzez **regiony fizycznogeograficzne** Łódzkie ma powiązania z ościennymi województwami:

- z województwem mazowieckim poprzez mezoregiony: Pojezierze Kujawskie, Wzniesienia Łódzkie, Wysoczyzna Kłódawska, Dolina Białobrzaska, Garb Gielniowski, Równina Kutnowska, Równina Radomska, Równina Łowicko-Błońska, Wysoczyzna Rawska;
- z województwem świętokrzyskim poprzez mezoregiony: Wzgórza Radomszczańskie, Niecka Włoszczowska, Garb Gielniowski, Wzgórza Łopuszańskie, Pasma Przedborsko-Małopolskie, Wzgórza Opoczyńskie;
- z województwem śląskim poprzez mezoregiony: Niecka Włoszczowska, Wyżyna Wieluńska, Niecka Przyrowska;
- z województwem opolskim poprzez mezoregiony: Obniżenie Krzepickie, Wyżyna Wieluńska, Wysoczyzna Wieruszowska;
- z województwem wielkopolskim poprzez mezoregiony: Kotlina Sieradzka, Wysoczyzna Kłódawska, Wysoczyzna Złoczewska, Kotlina Kolska, Kotlina Grabowska, Wysoczyzna Turecka, Wysoczyzna Wieruszowska;
- z województwem kujawsko-pomorskim poprzez mezoregiony: Pojezierze Kujawskie, Wysoczyzna Kłódawska.

Powiązania przyrodnicze umożliwiające migrację roślin, zwierząt i grzybów kształtują się m.in. poprzez obszary cenne przyrodniczo objęte ochroną prawną oraz korzyści ekologiczne (nie podlegające ochronie prawnej). Pierwsze z nich mają zachowaną ciągłość przyrodniczą m.in. dzięki ustanowionym formom ochrony przyrody, które łączą się z⁴¹:

- województwem mazowieckim poprzez: Kampinoski Park Narodowy (enklawa Ośrodek Hodowli Żubrów w Smardzewicach), rezerwat przyrody Rawka, parki krajobrazowe: Bolimowski (dalej również jako OCHK Bolimowsko-Radziejowicki z doliną Środkowej Rawki), Spalski (dalej jako OCHK: Dolina rzeki Pilicy i Drzewiczki, Lasy Przysusko-Szydłowieckie), obszary Natura 2000: Doliny Przysowy i Słudwi PLB100003, Dolina Pilicy PLB140003, Dolina Rawki PLH100015, Dolina Dolnej Pilicy PLH140016, Grabinka PLH140044, obszary chronionego krajobrazu: Dolina Przysowy (dalej jako OCHK Dolina Skrzy Lewej, Gostynińsko-Gąbiński), Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej (dalej jako OCHK Bolimowsko-Radziejowicki z doliną Środkowej Rawki), Bolimowsko-Radziejowicki z doliną środkowej Rawki (dalej również jako OCHK

⁴⁰ Kondracki J. Geografia fizyczna Polski. PWN Warszawa, 1987 r.

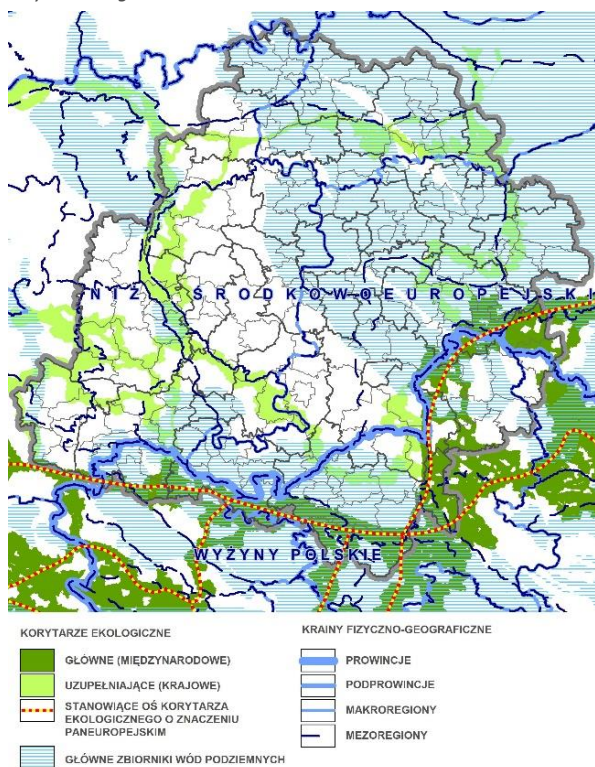
⁴¹ W nawiasach (jeżeli dotyczy) podano nazwy, pod którymi dana forma ochrony przyrody funkcjonuje w województwie sąsiednim.

- Bolimowsko-Radziejowski z doliną Środkowej Rawki), Dolina Chojnarki;
- województwem świętokrzyskim poprzez: Przedborski Park Krajobrazowy, obszary Natura 2000: Ostoja Przedborska PLH260004, Dolina Czarnej PLH260015, Dolina Górnej Pilicy PLH260018, obszary chronionego krajobrazu: Piliczański (dalej jako OCHK: Konecko-Łopuszniański, Lasy Przysusko-Szydłowieckie, Włoszczowsko-Jędrzejowski), Przedborski (dalej jako OCHK Przedborski);
- województwem śląskim poprzez: Załęczański Park Krajobrazowy, obszar Natura 2000 Dolina Górnej Pilicy PLH260018, Piliczański Obszar Chronionego Krajobrazu;
- województwem opolskim poprzez: obszar Natura 2000 Załęczański łuk Warty PLH100007, obszar chronionego krajobrazu Dolina Prosny;
- województwem wielkopolskim poprzez: obszary Natura 2000: Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001, Zbiornik Jezioro PLB100002, Dolina Środkowej Warty PLB300002, Pradolina Bzury-Neru PLH100006, obszary chronionego krajobrazu: Dolina Prosny (dalej jako OCHK Dolina Prosny), Nadwarciański (dalej jako OCHK Uniejowski).

Rys. 1. Powiązania międzyregionalne – krainy fizycznogeograficzne, korytarze ekologiczne

Źródło: Opracowanie własne BPPWŁ na podstawie: Weryfikacji mezoregionów fizycznogeograficznych w Polsce Solon J., Papińska E., Majchrowska A. i in., PIG-PIB, danych Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego

Przez teren województwa przebiega 8 głównych (międzynarodowych) oraz 7 uzupełniających (krajowych) korytarzy ekologicznych, które są ważnym elementem dla zapewnienia łączności i spójności ekologicznej⁴²:

- **główne korytarze ekologiczne** (międzynarodowe): Bory Stobrowskie - Lasy Przedborskie, Dolina Dolnej Pilicy, Dolina Drzewiczki, Lasy Przedborskie, Puszcza Świętokrzyska - Dolina Pilicy, Stawy Milickie - Bory Stobrowskie, Załęczański łuk Warty, Załęczański łuk Warty - Lasy Przedborskie. Przez te korytarze (za wyjątkiem Doliny Drzewiczki) przebiega oś korytarza ekologicznego o znaczeniu paneuropejskim;

- **uzupełniające korytarze ekologiczne** (krajowe): Dolina Bzury - Dolina Pilicy, Dolina Bzury - Neru, Dolina Górnej Prosny, Dolina Warty, Dolina Warty - Dolina Pilicy, Lasy Kaliskie i Sieradzkie, Lasy Łowickie - Puszcza Bolimowska.

Województwo łódzkie leży w obrębie trzech głównych **jednostek tektonicznych** Polski, które przebiegają z północnego zachodu na południowy wschód:

- **antyklinorium śródpolskiego** (mającego kontynuację w województwach: wielkopolskim,

kujawsko-pomorskim, mazowieckim i świętokrzyskim),

- **synklinorium szczecińsko-miechowskiego** (mającego kontynuację w województwach: wielkopolskim, świętokrzyskim i śląskim),
- **monokliny przedsudeckiej** (mającej kontynuację w województwach: wielkopolskim, śląskim i opolskim).

Łódzkie współdzieli z województwami sąsiednimi główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP)⁴³, charakteryzujące się wysoką zasobnością i dużymi walorami użytkowymi (z kujawsko-pomorskim: 215 Subniecka

⁴² W 2012 r. opracowano mapę korytarzy ekologicznych (Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce, PAN), uwzględniając korytarze główne (międzynarodowe) i uzupełniające (krajowe). Rolą korytarzy głównych jest zapewnienie łączności ekologicznej w skali całego kraju oraz włączenie obszaru Polski w paneuropejską sieć ekologiczną. Korytarze uzupełniające łączą obszary siedliskowe położone wewnątrz kraju z korytarzami głównymi oraz zapewniają wariantowość dróg przemieszczania się gatunków o znaczeniu krajowym.

⁴³ Dane pozyskane z Centralnej Bazy Danych Geologicznych <http://dm.pgi.gov.pl>, Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (stan na 31.03.2021 r.).

Warszawska, 226 Krośniewice-Kutno; z mazowieckim: 215 Subniecka Warszawska, 2151 Subniecka Warszawska (część centralna), 225 Łanięta, 404 Zbiornik Kolaszki-Tomaszów, 412 Zbiornik Goszczewice-Szydłowiec; ze świętokrzyskim: 408 Niecka Miechowska (część NW), 411 Końskie; ze śląskim: 325 Zbiornik Częstochowa (W), 326 Zbiornik Częstochowa (E), 408 Niecka Miechowska (część NW); z opolskim: 311 Zbiornik Rzeki Proсна, 325 Zbiornik Częstochowa (W); z wielkopolskim: 151 Zbiornik Turek-Konin-Koło, 226 Krośniewice-Kutno, 311 Zbiornik Rzeki Proсна).

Na stan czystości rzek województwa istotny wpływ mają zanieczyszczenia wód powierzchniowych wprowadzane do rzek poza jego granicami, w szczególności Warty, Pilicy, spływających z obszaru województwa śląskiego oraz Proсны - z województwa opolskiego. Jednocześnie odbiorcą zanieczyszczeń wód z województwa łódzkiego są województwa wielkopolskie oraz mazowieckie.

Ponadto udokumentowane złoża węgla brunatnego oraz soli kamiennej występują także na terenie województwa wielkopolskiego, natomiast strefa wód geotermalnych zlokalizowana jest również w województwach mazowieckim, kujawsko-pomorskim i wielkopolskim.

3. FORMY OCHRONY PRZYRODY

Łódzkie charakteryzuje się stosunkowo **niewielką powierzchnią obszarów o wysokich walorach przyrodniczych**. Część z nich objęta jest formami ochrony prawnej, które jednak **nie tworzą spójnego systemu obszarów chronionych (SOCH)**⁴⁴. W 2020 r. **udział obszarów prawnie chronionych** stanowił 19,5% powierzchni województwa (15. miejsce, Polska 32,3%), od 2010 r. utrzymywał się na zbliżonym poziomie i zmniejszył się o 0,1%⁴⁵.

W 2021 r.⁴⁶ na terenie województwa występowały w całości lub częściowo (rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000) następujące formy ochrony przyrody:

- 1 park narodowy – Ośrodek Hodowli Żubrów w Smardzewicach, stanowiący część Kampinoskiego Parku Narodowego (72,4 ha)⁴⁷,
- 87 rezerwatów przyrody (7 069,9 ha)⁴⁸,
- 7 parków krajobrazowych (117 628,4 ha)⁴⁹,
- 17 obszarów chronionego krajobrazu (244 238,8 ha)⁵⁰,
- 41 obszarów Natura 2000 (5 Obszarów Specjalnej Ochrony Ptaków – 40 376,6 ha, 23 specjalnych obszarów ochrony siedlisk – 32 648,1 ha, 13 Obszarów Mających Znaczenie dla Wspólnoty – 30 314,6 ha)⁵¹,
- 36 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych (11 998,7 ha)⁵²,
- 4 stanowiska dokumentacyjne (35,1 ha)⁵³,
- 885 użytków ekologicznych (1 790,7 ha)⁵⁴,
- 2 025 pomników przyrody⁵⁵.

⁴⁴ wyznaczonego w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Planie Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi (Uchwała NR LV/679/18 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie uchwalenia „Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi”) - cel szczegółowy IV. Region o wysokiej jakości środowiska przyrodniczego, kierunek działań IV.6. Zachowanie najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zapewnienie ciągłości systemu ekologicznego, działanie IV.6.1. Kształtowanie spójnego systemu obszarów chronionych.

⁴⁵ GUS. Powierzchnia obszarów prawnie chronionych ogółem dla Polski od 1995 r. w celu wyeliminowania podwójnego liczenia tej samej powierzchni nie uwzględnia rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych położonych w granicach parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu. Dane dotyczące powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej nie uwzględniają informacji o obszarach Natura 2000. Dane z zakresu form ochrony przyrody dotyczą stanu na 31.XII.

⁴⁶ Stan na 11.03.2022 r.

⁴⁷ <https://www.kampinoski-pn.gov.pl/edukacja/ohz-w-smardzewicach>

⁴⁸ Opracowanie własne na podstawie Rejestru form ochrony przyrody w województwie łódzkim www.lodz.rdos.gov.pl oraz obowiązujących aktów prawnych.

⁴⁹ j.w. Powierzchnia Załączńskiego Parku Krajobrazowego w granicach województwa łódzkiego 13 520 ha (<https://parkilodzkie.pl/spk/zaleczanski-pk>).

⁵⁰ Opracowanie własne na podstawie:

- obowiązujących aktów prawnych (z wyjątkiem trzech OChK: Bolimowsko-Radziejowicki z doliną środkowej Rawki, Dolina Przysowy oraz Doliny Bzury ustanowionych rozporządzeniami byłych wojewodów, częściowo leżących na terenie sąsiednich województw, których powierzchnię oszacowano z wykorzystaniem narzędzi GIS),
- Rejestru form ochrony przyrody w województwie łódzkim www.lodz.rdos.gov.pl.

⁵¹ Powierzchnia zdublowana. Opracowanie własne na podstawie obowiązujących aktów prawnych oraz Decyzji Wykonawczej Komisji (UE) 2021/161 z dnia 21 stycznia 2021 r. ws. przyjęcia czternastego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2021) 21) (Dz.Urz. Unii Europejskiej L 51/330 z 15 lutego 2021 r.).

⁵² Opracowanie własne na podstawie Rejestru Form Ochrony Przyrody w województwie łódzkim www.lodz.rdos.gov.pl z korektą powierzchni ZPK „Strefa krawędziowa doliny rzeki Warty”, która według Uchwały NR XXVIII/199/13 Rady Gminy Zapolice z dnia 27 lutego 2013 r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Strefa krawędziowa doliny rzeki Warty” wynosi 21,7021 ha. Powierzchnię ZPK „Kolumna-Las” oraz „Parki Złoczewskie” oszacowano na podstawie narzędzi GIS.

⁵³ Opracowanie własne na podstawie Rejestru Form Ochrony Przyrody w województwie łódzkim www.lodz.rdos.gov.pl.

⁵⁴ Opracowanie własne na podstawie Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/> oraz obowiązujących aktów prawnych.

⁵⁵ Opracowanie własne na podstawie Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/> oraz obowiązujących aktów prawnych.

Śród ww. form ochrony przyrody na Obszarze Transformacji występuje⁵⁶: 11 rezerwatów przyrody, 3 parki krajobrazowe, 5 obszarów Natura 2000 (Obszary Mające Znaczenie dla Wspólnoty), 1 obszar chronionego krajobrazu, 5 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, 1 stanowisko dokumentacyjne, 276 użytków ekologicznych i 170 pomników przyrody⁵⁷. **Udział obszarów prawnie chronionych** Obszaru Transformacji utrzymuje się na poziomie poniżej średniej dla województwa (16,2%)⁵⁸, występują także **obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo nieobjęte ochroną prawną**, których ustanowienie formami ochrony prawnej umożliwiłoby stworzenie spójnego systemu obszarów chronionych⁵⁹ (zajmują one około 9,2% Obszaru Transformacji).

4. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA (W TYM NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM)

KOPALINY

Występowanie złóż w województwie łódzkim jest ściśle związane z jego budową geologiczną, głównie z czwartorzędowymi formami działalności lodowców, akumulacyjną działalnością rzek i procesami eolicznymi.

Najstarszym surowcem województwa, pochodzącym z paleozoiku, jest sól cechsztyńska. Gospodarczo użyteczne są niektóre skały mezozoicznego podłoża. Są to piaski formierskie i surowce szklarskie niecki tomaszowskiej oraz wapienie i margle z okolic Sulejowa, Sławna i Działoszyna. Z okresu trzeciorzędowego pochodzi węgiel brunatny, którego największe pokłady zalegają w głębokich zapadliskach tektonicznych (rów kleszczowski i złoczewski). Najmłodsze polodowcowe utwory, pochodzące z okresu czwartorzędu, to złoża surowców ilastych i okruchowych - gliny, piaski i żwiry.

Łódzkie wyróżnia w skali kraju występowanie wód termalnych, m.in. w rejonie Uniejowa, Poddębic, Łęczycy, Ozorkowa, Sieradza, Skierniewic, Zduńskiej Woli, Kleszczowa, Radomska i Wielunia.

Według Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce⁶⁰ (według stanu na 31.12.2020 r.) na terenie województwa występowało ogółem 1 135 złóż kopalin, w tym 11 złóż surowców energetycznych, 3 złoża surowców chemicznych, 1 114 złóż surowców innych (skalnych) oraz łącznie 7 złóż wód leczniczych i termalnych. Wody lecznicze i termalne są dużym potencjałem dla rozwoju turystyki uzdrowiskowej (w Uniejowie) i rehabilitacyjnej (m.in. w Kleszczowie, Poddębach, Skierniewicach).

W grupie surowców energetycznych, do której należy ropa naftowa, gaz ziemny oraz węgiel brunatny, tylko ten ostatni ma znaczenie gospodarcze, zarówno w skali regionalnej jak i krajowej. W 2020 r. jego zasoby geologiczne bilansowe stanowiły około 9,0% zasobów krajowych (9 złóż: „Bełchatów – pole Bełchatów”, „Bełchatów – pole Kamieńsk”, „Bełchatów – pole Szczerców”, „Łęki Szlacheckie”, „Łowicz”, „Rogóżno”, „Uniejów”, „Węglewice”, „Złoczew”), a łączne wydobycie z pól Bełchatów i Szczerców pokrywało około 76,5% wydobycia krajowego. Ropa naftowa (udokumentowana w rejonie Gomunic, gmina Sulmierzyce) oraz gaz ziemny (stwierdzony w okolicach Unikowa, na pograniczu gmin Lututów i Złoczew) występują w niewielkich ilościach i nie mają większego znaczenia gospodarczego.

Surowce chemiczne reprezentują nieeksploatowane złoża soli kamiennej stwierdzone w rejonie miejscowości Łanięta (gmina Łanięta), Rogóżno (gmina Zgierz) oraz częściowo w gminie Grabów jako złoża Kłodawa (z zasobami również w województwie wielkopolskim). Zasoby geologiczne bilansowe soli kamiennej stanowią około 19,0% zasobów krajowych⁶¹.

⁵⁶ Stan na 11.03.2022 r.

Opracowanie własne na podstawie: Rejestru Form Ochrony Przyrody w województwie łódzkim www.lodz.rdos.gov.pl, Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/> oraz obowiązujących aktów prawnych.

⁵⁷ Obliczenia własne na podstawie BDOT10k, Rejestru Form Ochrony Przyrody w województwie łódzkim www.lodz.rdos.gov.pl, Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody oraz obowiązujących aktów prawnych.

⁵⁸ Obliczenia własne na podstawie BDOT10k, Rejestru Form Ochrony Przyrody w województwie łódzkim www.lodz.rdos.gov.pl, Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody oraz obowiązujących aktów prawnych. W celu wyeliminowania podwójnego liczenia tej samej powierzchni nie uwzględnia rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych położonych w granicach parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu. Dane dotyczące powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej nie uwzględniają informacji o obszarach Natura 2000.

⁵⁹ Elementy docelowego systemu obszarów chronionych (SOCH) zaproponowanego w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego w Obszarze Transformacji dotyczą: 3 parków krajobrazowych, 6 obszarów chronionego krajobrazu (w tym: 1 istniejącego oraz 5 nowych), 2 istniejących zespołów przyrodniczo-krajobrazowych. W 2021 r. powierzchnia istniejących elementów systemu obszarów chronionych stanowiła około 16,0% Obszaru Transformacji (podobnie jak w województwie – również około 16,0%). Łącznie istniejące i proponowane do utworzenia elementy systemu obszarów chronionych województwa zajmują prawie 25,2% Obszaru Transformacji.

⁶⁰ Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2021 r.

⁶¹ Ze złożem Kłodawa, którego większa część znajduje się w województwie wielkopolskim.

Najliczniejszą grupą są surowce skalne, do których zaliczono:

- piaski formierskie - 10 złóż, wśród których 2 są eksploatowane w rejonie Grudzeń-Lasu (gmina Sławno) oraz Ludwikowa (na pograniczu miasta i gminy Tomaszów Mazowiecki). Zasoby geologiczne bilansowe stanowią około 39,0% zasobów krajowych, a wydobycie pokrywa ponad 57,0% wydobycia krajowego;
- surowce szklarskie - 12 złóż, których eksploatacja koncentruje się w rejonie Białej Góry (gmina Tomaszów Mazowiecki), Zajączkowa (gminy Mniszków i Sławno) oraz Unewela (gminy Tomaszów Mazowiecki, Sławno). Zasoby geologiczne bilansowe stanowią około 80,0% zasobów krajowych, a ich wydobycie pokrywa prawie 70,0% wydobycia krajowego;
- piaski i żwiry - najliczniejsze w tej grupie, na które składają się 863 złoża (4. miejsce w kraju), w tym 360 eksploatowanych (stałe bądź okresowo). W 2020 roku wydobycie piasków i żwirów ze złóż w województwie wzrosło w stosunku do poprzedniego roku o 22,5% (1. miejsce w kraju). Naturalne piaski i żwiry pozyskiwane są również podczas eksploatacji złóż węgla brunatnego. Ze złóż nieudokumentowanych podczas eksploatacji w 2020 r. w kopalni Bełchatów z „Pola Szczerców” wydobyto łącznie 275,89 tys. t piasków i żwirów⁶²;
- piaski kwarcowe - 16 złóż, wśród których 2 są eksploatowane – w rejonie Mierzyna (gmina Rozprza) oraz Teodorów (gmina Dobroń, Łask) eksploatowane okresowo. Zasoby geologiczne bilansowe stanowią odpowiednio⁶³: 11,7% oraz 8,7% zasobów krajowych, a wydobycie 9,9%⁶⁴ wydobycia krajowego;
- kamienie łamane i bloczne (chalcedonit, opoka, piaskowiec, trawertyn, wapień) - 64 złoża, z których 31 jest eksploatowanych w powiatach: opoczyńskim, pajęczańskim, piotrkowskim, poddębickim, radomszczańskim, tomaszowskim i wieluńskim. W grupie tej istotne znaczenie mają złoża: chalcedonitów („Teofilów”, gmina Inowłódz) oraz trawertynu („Zalesiaki”, gmina Działoszyn), których eksploatacja pokrywa po 100,0% wydobycia krajowego w przypadku każdego z nich;
- surowce ilaste ceramiki budowlanej – 99 złóż, w tym 6 eksploatowanych w powiatach bełchatowskim, opoczyńskim, piotrkowskim, wieluńskim i zgierskim. Najwięcej pozyskuje się ze złoża „Mokrsko” (gmina Mokrsko) oraz „Michałów VI” (gmina Żarnów). Zasoby geologiczne bilansowe stanowią 2,1%, a ich wydobycie około 1,5% wydobycia krajowego;
- surowce ilaste do produkcji kruszywa lekkiego – 7 złóż, z których żadne nie jest eksploatowane. Zasoby geologiczne bilansowe stanowią niespełna 13,0% zasobów krajowych tego surowca;
- surowce ilaste dla przemysłu cementowego – w przypadku jedyne go złoża „Wieluń-Widoradz” (gmina Wieluń) zaniechano eksploatacji. Zasoby geologiczne bilansowe stanowią 25,9% zasobów krajowych;
- surowce dla prac inżynierskich – reprezentowane przez 1 złożo „Wiewiórów Rządowy II” (gmina Dobryczyce), z którego zaniechano eksploatacji;
- wapień i margle dla przemysłu cementowego – udokumentowano 14 złóż, których eksploatacja koncentruje się w powiecie pajęczańskim ze złóż „Działoszyn-Trębaczew”, „Niwiska Górne-Grądy” oraz „Pajęczno-Makowiska I”. Zasoby geologiczne bilansowe stanowią blisko 15,0% zasobów krajowych i pokrywają 11,2% krajowego wydobycia;
- wapień dla przemysłu wapienniczego – 17 złóż, obecnie eksploatowanych jest 5 złóż: „Niwiska Dolne” (gmina Pajęczno), „Raciszyn” (gmina Działoszyn), „Raciszyn II” (gmina Działoszyn), „Sulejów” (miasto i gmina Sulejów) oraz „Wapiennik-Lisowice II” (gmina Działoszyn). Zasoby geologiczne bilansowe stanowią 11,9% zasobów krajowych, a wydobycie 4,7% wydobycia krajowego;
- gliny ceramiczne kamionkowe – jedyne zaniechane złożo „Paszkowice” (gmina Żarnów) pokrywa 5,3% zasobów krajowych;
- gliny ogniotrwałe – reprezentowane przez zaniechane złożo „Żarnów” (gmina Żarnów);
- torfy – udokumentowano 8 złóż, tylko jedno jest eksploatowane w rejonie Huty Porajskiej (gmina Kamieńsk) i ma śladowy udział zarówno w zasobach krajowych, jak i w jego wydobyciu.

Do grupy wód leczniczych i termalnych zaliczono 7 złóż, z których:

- złoża: „Kleszczów GT-1”, „Poddębice”, „Sieradz GT-1”, „Skierniewice GT-1, GT-2”, „Uniejów I” to wody

⁶² Na podstawie Bilansu zasobów złóż kopalni w Polsce (według stanu na 31.12.2020 r.). Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2021 r.

⁶³ 1. Piaski kwarcowe do produkcji betonów komórkowych, 2. Piaski kwarcowe do produkcji cegły wapienno-piaskowej.

⁶⁴ W Bilansie... brak danych o wydobyciu w 2020 r. piasków kwarcowych do produkcji cegły wapienno-piaskowej ze złoża Teodory II.

termalne o temperaturze powyżej 50 stopni C;

- złożo: „Łódź (EC-2, otwór nr 3)” to wody termalne o temperaturze 20-50 stopni C;
- złożo „Kotowice” to wody lecznicze zmineralizowane.

Występowanie wód termalnych w rejonie Uniejowa stanowiło podstawę do ustanowienia w 2012 r. uzdrowiska „Uniejów”⁶⁵. Obszar uzdrowiska obejmuje wydzieloną powierzchnię 3 207,0 ha miasta i gminy Uniejów w powiecie poddębickim. Wody termalne na potrzeby turystyki, rekreacji i rehabilitacji wykorzystywane są również w Poddębicach, gdzie w 2014 r. powstała Pijalnia Wód Termalnych. Wody te w sezonie letnim ogrzewają odkryte miejskie baseny oraz służą do hydroterapii i rehabilitacji. Udokumentowane wody lecznicze oraz klimat o potwierdzonych właściwościach leczniczych w rejonie Rogóżna (gminy Zgierz i Ozorków) oraz wód termalnych w rejonie Skierniewic i Makowa, mogą stanowić podstawę do rozwoju funkcji uzdrowiskowej.

W 2016 r. w celu zabezpieczenia potrzeb i bezpieczeństwa surowcowego kraju oraz umożliwienia zrównoważonego rozwoju gospodarczego województwa, Główny Geolog Kraju wytypował⁶⁶:

- 12 złóż o szczególnych walorach surowcowych, mających znaczenie ogólnokrajowe, są to: węgiel brunatny (Bełchatów – p. Kamieńsk, Żłoczew, Łęki Szlacheckie, Rogóżno), sól kamienna (Łanięta, Rogóżno), surowce szklarskie (Góry Trzebiatowskie, Radonia, Unewel-Wschód, Unewel Zachód – Las, Wygnanów II, Zajączków);
- 20 złóż o wyróżniających się walorach surowcowych (jakością kopaliny i wielkością zasobów), które mogą mieć znaczenie regionalne, w tym kopalin niezbędnych dla zabezpieczenia potrzeb budowlanych łódzkiego, są to: kamienie łamane i bloczne (chalcedonit – Dęborszyczka, wapień – Kodrąb 2), wapień dla przemysłu wapienniczego (Bobrowniki, Kodrąb-Dmenin, Pajęczno, Sulejów II), wapień i margle dla przemysłu cementowego (Goślub, Granice, Kodrąb-Dmenin, Kule, Mariampol-Stok, Mariampol-Stok I), piaski kwarcowe do produkcji betonów komórkowych (Dylów Szlachecki, Męcka Wola II, Zaosie-Bronisławów), piaski i żwiry (Barczkowice-1, Brzustów I, Kalenice, Narty II, Węże).

Na Obszarze Transformacji występują 244 złoża (łódzkie 1 135; Polska 14 429)⁶⁷, w tym 6 złóż surowców energetycznych, 237 złóż surowców innych (skalnych) oraz 1 złożo wód termalnych. Grupę surowców energetycznych Obszaru Transformacji reprezentuje węgiel brunatny, który odgrywa kluczową rolę dla gospodarki kraju (4 złoża, w tym dwa eksploatowane: Bełchatów – pole Bełchatów⁶⁸, Bełchatów – pole Szczerców⁶⁹ oraz dwa rozpoznane szczegółowo: Bełchatów – pole Kamieńsk i Żłoczew), gaz ziemny (złożo Uników) oraz ropa naftowa (złożo Gomunice). Większość krajowego wydobycia pochodziła z odkrywek eksploatowanych przez PGE GiEK, w szczególności ze złoża Bełchatów – pole Szczerców (33 660 tys. ton), co stanowiło 71,2% wydobycia krajowego (w 2019 r. udział wyniósł 68,9%)⁷⁰. Stopniowe zwiększanie wydobycia z pola Szczerców kompensuje wyczerpywanie złoża w polu Bełchatów (2 538 tys. ton, tj. 5,4% wydobycia krajowego⁷¹) i pozwala utrzymać na stabilnym poziomie wydobycie dla elektrowni Bełchatów.

Na Obszarze Transformacji surowce skalne to głównie złoża piasków i żwirów⁷². Dość istotne znaczenie dla gospodarki odgrywają także wapień i margle dla przemysłu cementowego, których eksploatacja koncentruje się w powiecie pajęczańskim (złoża: Działoszyn-Trębaczew, Niwiska Górne-Grądy, Pajęczno-Makowska I) oraz wapień dla przemysłu wapienniczego również wydobywane w powiecie pajęczańskim (złoża: Niwiska Dolne, Raciszyn, Raciszyn II, Wapiennik Lisowice II). Łączne wydobycie tych dwóch grup wapieni na Obszarze Transformacji pokrywa około 8,6%⁷³ wydobycia krajowego (łódzkie 4 071 tys. ton; Polska 47 484 tys. ton) i stanowi

⁶⁵ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2012 r. w sprawie nadania statusu uzdrowiska miastu Uniejów wraz z sołectwami: Spycimierz, Spycimierz-Kolonia, Zieleń i Cłopy położonym na obszarze gminy Uniejów (Dz.U. z 10 lipca 2012 r., poz. 782).

⁶⁶ Wniosek Głównego Geologa Kraju do Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego – pismo z dnia 22 grudnia 2016 roku (znak: DSA-LO.075.20.2016.KD).

⁶⁷ Bilans zasobów złóż kopaliny w Polsce (według stanu na 31.12.2020 r.). Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2021 r.

⁶⁸ Na podstawie informacji uzyskanych od PGE GiEK S.A. Oddział Bełchatów, grudzień 2020 r. koncesja do 31.12.2026 r.

⁶⁹ Na podstawie informacji uzyskanych od PGE GiEK S.A. Oddział Bełchatów, grudzień 2020 r. koncesja do 30.09.2038 r.

⁷⁰ Opracowanie własne na podstawie Bilansu zasobów złóż kopaliny w Polsce (według stanu na 31.12.2020 r.). Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2021 r.

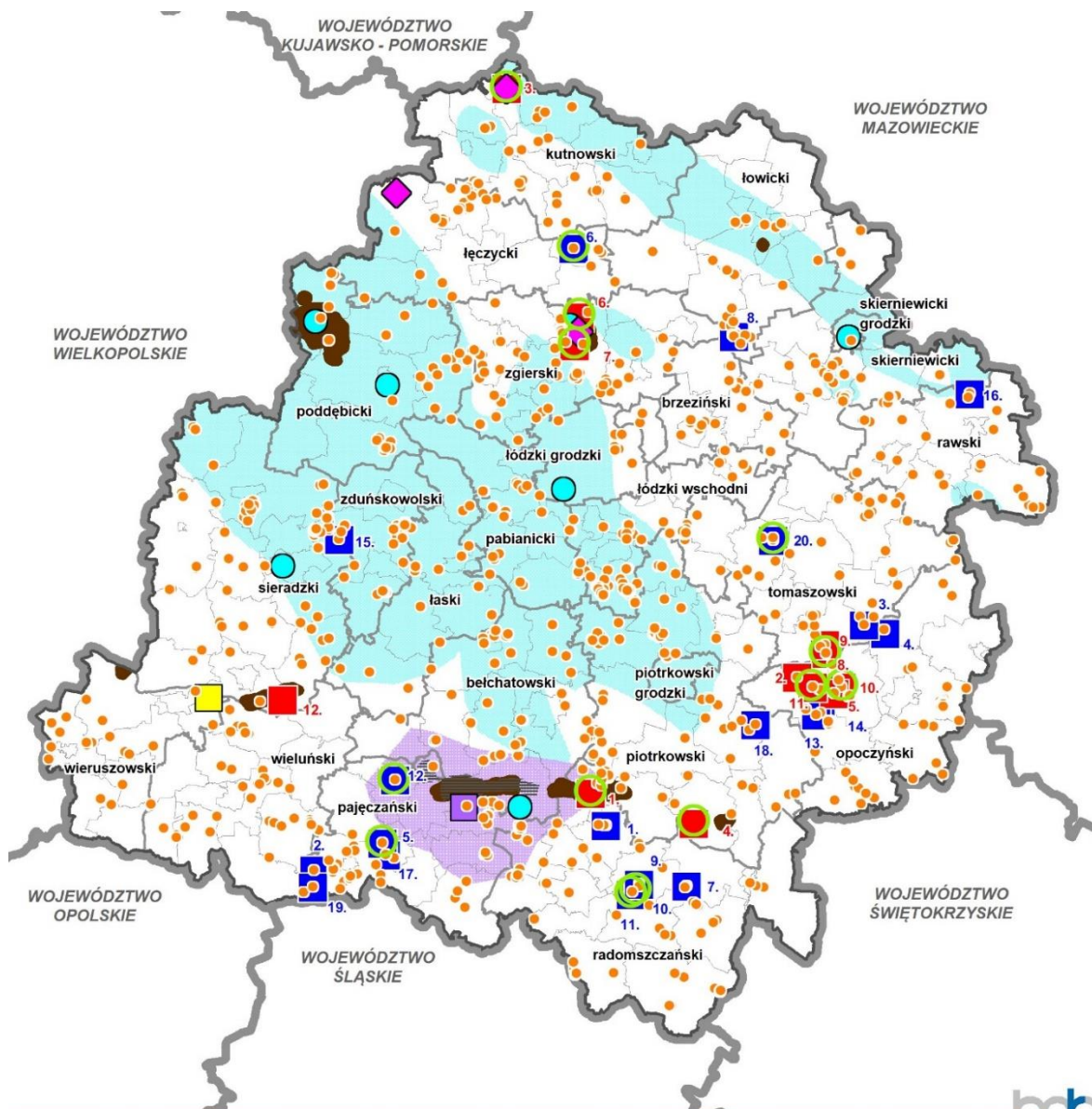
⁷¹ j.w.

⁷² Pozostałe złoża w tej grupie są reprezentowane przez: kamienie łamane i bloczne (piaskowiec, trawertyn, wapień), piaski kwarcowe do produkcji betonów komórkowych, piaski kwarcowe do produkcji cegły wapienno-piaskowej, surowce dla prac inżynierskich, surowce ilaste ceramiki budowlanej, surowce ilaste dla przemysłu cementowego, surowce ilaste do produkcji kruszywa lekkiego, torfy.

⁷³ Opracowanie własne na podstawie Bilansu zasobów złóż kopaliny w Polsce (według stanu na 31.12.2020 r.). Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2021 r.

odpowiednio: 100%⁷⁴ i 99,6%⁷⁵ wydobycia w województwie. Eksploatowane wody termalne w Kleszczowie (złoże Kleszczów GT-1) są dużym potencjałem w regionie dla rozwoju turystyki rehabilitacyjnej.

Rys. 3. Udokumentowane złoża kopalin w 2020 r.

UDOKUMENTOWANE
ZŁOŻA KOPALIN W 2020 R.

- ZŁOŻA O ZNACZENIU OGÓLNOKRAJOWYM *
- ZŁOŻA O ZNACZENIU REGIONALNYM **

SUROWCE ENERGETYCZNE:

- WĘGIEL BRUNATNY
- GAZ ZIEMNY / ROPA NAFTOWA

- SUROWCE CHEMICZNE
- SUROWCE SKALNE

- WODY LECZNICZE I TERMALNE
- STREFA WYSTĘPOWANIA WÓD GEOTERMALNYCH DO WYKORZYSTANIA W CIEPŁOWNICTWIE I BALNEOLOGII

- TERENY GÓRNICZE ISTNIEJĄCE
- OBSZARY GÓRNICZE ISTNIEJĄCE (POLE BEŁCHATÓW I, POLE SZCZERCÓW I)
- REJONY KONCENTRACJI KONFLIKTÓW PLANOWANEJ URBANIZACJI Z OBSZARAMI POTENCJALNEJ EKSPLOATACJI ZŁOŻ KOPALIN O ZNACZENIU OGÓLNOKRAJOWYM I REGIONALNYM

* 1. Bełchatów-p. Kamieńsk, 2. Góry Trzebiatowskie, 3. Łanęta, 4. Łęki Szlacheckie, 5. Radonia, 6. i 7. Rogóźno (sól kamienna, węgiel brunatny), 8. Uniewel-Wschód, 9. Uniewel Zachód-Las, 10. Wygnanów II, 11. Zajęczków, 12. Złoczew

** 1. Barczkowie-1, 2. Bobrowniki, 3. Brzustów I, 4. Dęborzyczka, 5. Dylów Szlachecki, 6. Goślib, 7. Granice, 8. Kalenice, 9. Kodrąb 2, 10. i 11. Kodrąb-Dmenin (wapienie dla przemysłu wapienniczego, wapienie i margle dla przemysłu cementowego), 12. Kule, 13. Mariampol-Stok, 14. Mariampol-Stok I, 15. Męcka Wola II, 16. Narty II, 17. Pączęwno, 18. Sulejów II, 19. Węże, 20. Zasie-Bronisławów

Źródło: opracowanie własne.

⁷⁴ Wapienie i margle dla przemysłu cementowego. Opracowanie własne na podstawie Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce (według stanu na 31.12.2020 r.). Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2021 r.

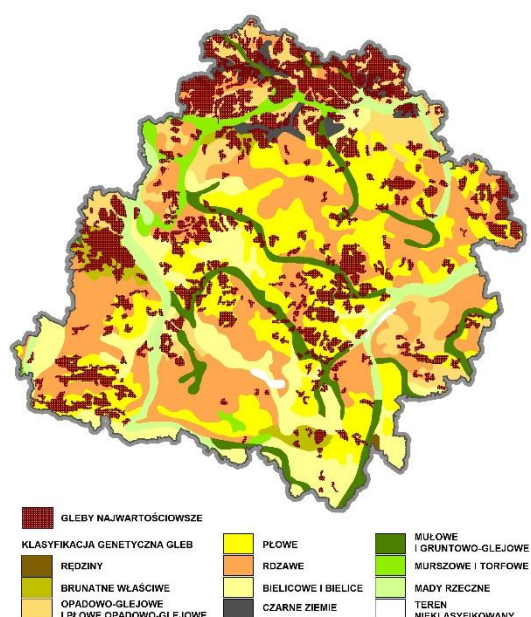
⁷⁵ Wapienie dla przemysłu wapienniczego. Opracowanie własne na podstawie Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce (według stanu na 31.12.2020 r.). Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2021 r.

GLEBY

Gleby najwyższej jakości (klas I-IV) koncentrują się w północnej części województwa i są to najkorzystniejsze obszary dla rozwoju produkcji rolnej. Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla województwa wynosi 61,9 pkt⁷⁶ i jest niższy od średniej krajowej (66,6 pkt). Większość gleb województwa charakteryzuje się niską jakością i wysokim zakwaszeniem, co przyczynia się do ich degradacji, stanowiąc istotny problem dla rozwoju rolnictwa. W latach 2016-2019 struktura odczynu gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych utrzymywała się na wysokim poziomie i łącznie stanowiła 58,0% gleb województwa (3. miejsce⁷⁷, Polska 40,0%). Ponadto prawie połowa gleb łódzkiego (47,0%) wymaga zabiegów wapnowania⁷⁸ (4. miejsce, Polska 35,0%⁷⁹).

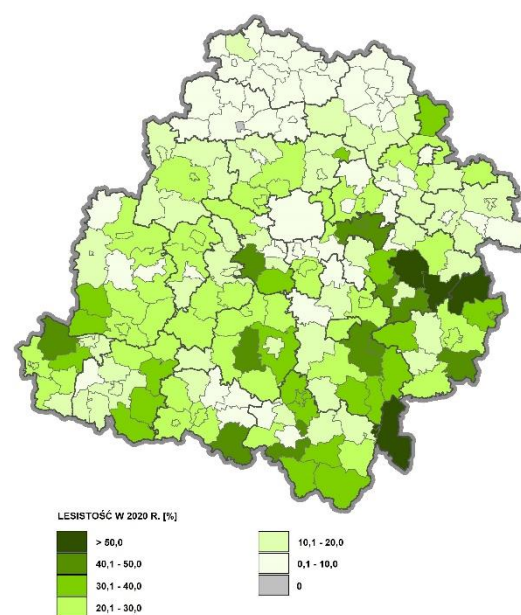
Rys. 4. Klasyfikacja genetyczna gleb

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Atlasu Rzeczypospolitej Polskiej

Rys. 5. Lesistość w województwie w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

LASY

Łódzkie należy do najmniej zalesionych w skali kraju, w 2020 r. wskaźnik lesistości rzędu 21,4%⁸⁰ ułożył je na ostatnim miejscu, wskazując zarazem na pilną potrzebę zwiększania powierzchni leśnej. Rozmieszczenie lasów jest nierównomierne: największą lesistością charakteryzują się gminy w środkowo-wschodniej i południowo-wschodniej części województwa, najmniej zalesione są jego północne fragmenty. W 2019 r. w strukturze siedliskowej lasów dominowały siedliska borowe (drzewostany z przewagą gatunków iglastych, najczęściej sosny i świerku), występujące na około 65,1% powierzchni lasów (Polska 48,5%)⁸¹, w składzie gatunkowym drzewostanów przeważała sosna (73,4%, Polska 57,9%)⁸².

W 2020 r. średnia lesistość Obszaru Transformacji wyniosła 24,3%⁸³ i była wyższa od średniej wojewódzkiej (łódzkie 21,4% – ostatnia pozycja w kraju; Polska 29,6%⁸⁴). Największą średnią lesistością charakteryzuje się gmina Kluki (48,2%), najmniej zalesione jest miasto Radomsko (3,0%).

⁷⁶ Warunki przyrodnicze rolnictwa wg województw – wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy IUNG-PIB.

⁷⁷ Za województwami podlaskim i podkarpackim. Ochrona środowiska 2020, GUS. Warszawa 2020.

⁷⁸ koniecznych i potrzebnych

⁷⁹ Ochrona środowiska 2020, GUS. Warszawa 2020.

⁸⁰ GUS.

⁸¹ Obliczenia własne na podstawie Rocznik Statystyczny Leśnictwa 2020, GUS. Warszawa 2020.

⁸² Rocznik Statystyczny Leśnictwa 2020, GUS. Warszawa 2020.

⁸³ Obliczenia własne na podstawie GUS.

⁸⁴ GUS.

KRAJOBRAZ

Na stan krajobrazu wpływa kondycja jego składników, tj. elementów przyrodniczych - abiotycznych i biotycznych, oraz środowiska antropogenicznego. Krajobraz województwa w przeważającej mierze należy do grupy krajobrazów przyrodniczo-kulturowych ze względu na dominację terenów wiejskich. Przekształcone w różnym stopniu krajobrazy przyrodnicze wraz z krajobrazami kulturowymi pokrywają mniejszą część łódzkiego.

Najmniej znamion przekształcenia antropogenicznego posiada krajobraz przyrodniczy, szczególnie na obszarach objętych ochroną rezerwatową. W nieco mniej nienaruszonym stanie znajdują się takie krajobrazy przyrodnicze, jak naturalne odcinki rzek, krajobrazy bagienno-łąkowe, związane z dolinami rzek i bezodpływowych obniżen o ekstensywnym użytkowaniu, a także krajobrazy największych kompleksów leśnych. Szczątkowy udział mają tutaj krajobrazy bezleśne związane z murawami kserotermicznymi i zbiorowiskami naskalnymi. Z powodu zaniechania użytkowania (zaprzestanie corocznej orki, koszenia, wypasu) krajobrazy rolnicze podlegają przekształceniom w wyniku sukcesji. Jedynie na terenach objętych czynną ochroną człowiek podejmuje próbę ich zachowania.

W województwie łódzkim dominuje krajobraz wiejski przynależący do grupy krajobrazów przyrodniczo-kulturowych. Tworzą go przede wszystkim tereny upraw stanowiące tło krajobrazowe. Urozmaicenie stanowią takie formy pokrycia/zagospodarowania terenu jak: zabudowa wiejska, miejska, przemysłowa, tereny komunikacyjne oraz przyrodnicze - leśne i dolinne. Stan krajobrazu wiejskiego różni się w zależności od rejonu województwa. Na północy dominują wielkopowierzchniowe uprawy, natomiast na południu powierzchnia użytków rolnych jest mniejsza, krajobraz jest bardziej urozmaicony innymi formami pokrycia, a gdzieśgdzie zachował się wstęgowy układ pól i miedz.

Najbardziej przekształcone, a w niektórych przypadkach całkowicie ukształtowane przez człowieka, są krajobrazy kulturowe. Najcenniejszy zasób stanowią pomniki historii i parki kulturowe oraz ośrodki miejskie i wiejskie o zachowanych historycznych układach przestrzennych, często o rodowodzie średniowiecznym i z odznaczającymi się w krajobrazie panoramami zdominowanymi przez wieże kościołów. Przekształceniami negatywnymi charakteryzują się obszary zabudowy przemysłowej i magazynowej, wielkopowierzchniowa eksploatacja surowców naturalnych oraz wielkie farmy energetyki alternatywnej, w których dominują agresywne krajobrazowo dominanty zarówno wysokościowe, jak i kubaturowe oraz powierzchniowe.

Szczególnym przykładem krajobrazu kulturowego są tereny pogórnice na Obszarze Transformacji charakteryzuje się największymi w Polsce i jednymi z największych w Europie przekształceniami litosfery w wyniku działań górniczych związanych z eksploatacją złóż węgla brunatnego z Pola Bełchatów oraz Pola Szczerców. W wyniku inwestycji na obszarze Pola Bełchatów powstała odkrywka. Wyróbisko ma długość 18,0 km i głębokość 250,0-280,0 m, a zwałowisko zewnętrzne ma formę nasypu o wysokości dochodzącej do 180,0 m. w 2019 r. powierzchnia wyrobiska Pola „Bełchatów” wynosiła około 1300 ha, natomiast Pola „Szczerców” 1600 ha⁸⁵. Nadkład z wyrobiska Pola „Szczerców” składowany jest na pobliskim zwałowisku zewnętrznym⁸⁶. W dalszej perspektywie zdegradowana powierzchnia zwałowiska zewnętrznego Pola „Szczerców” wynosić będzie ok. 1 151,0 ha (2019 r. – 1 114,0 ha⁸⁷). Bryła zwałowiska osiągnie wysokość rzędu 173-186 m, na obecnym etapie nie jest możliwe dokładne określenie przewidywanej powierzchni wyrobiska dla Pola „Bełchatów” w 2030 r., w przypadku Pola „Szczerców” wyniesie ona około 1 300,0 ha⁸⁸.

Przekształcenia krajobrazu związane z: powstaniem wyrobisk oraz zwałowisk zewnętrznych, wylesieniami, wyłączeniami znacznych obszarów z rolniczego użytkowania oraz ingerencją w system hydrograficzny (przesunięcia koryt niektórych cieków) oraz infrastrukturą techniczną na terenie górniczym, są znaczną dominantą przestrzenną nie tylko w skali całego regionu, ale również kraju.

⁸⁵ Na podstawie informacji uzyskanych od PGE GiEK S.A. Oddział Bełchatów, grudzień 2020 r.

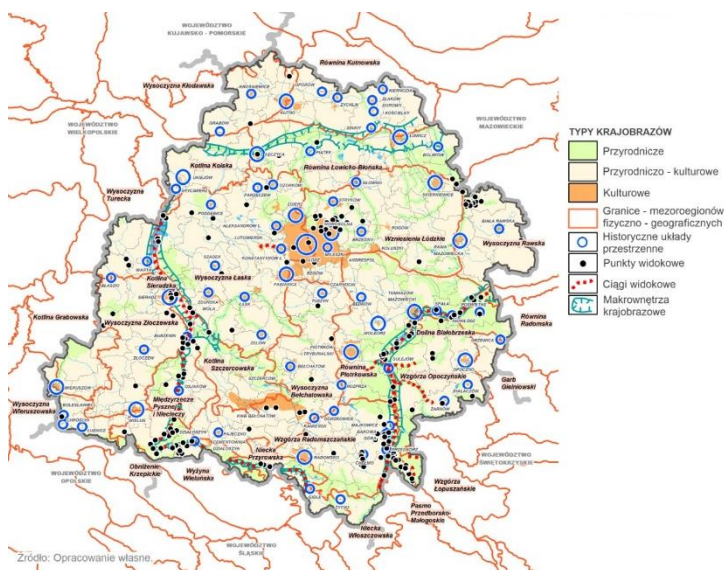
⁸⁶ <https://kwbbelchatow.pgegiel.pl/Ochrona-srodowiska/Rekultywacja/Zwalowisko-P-Szczercow>

⁸⁷ Na podstawie informacji uzyskanych od PGE GiEK S.A. Oddział Bełchatów, grudzień 2020 r.

⁸⁸ Na podstawie informacji uzyskanych od PGE GiEK S.A. Oddział Bełchatów, grudzień 2020 r.

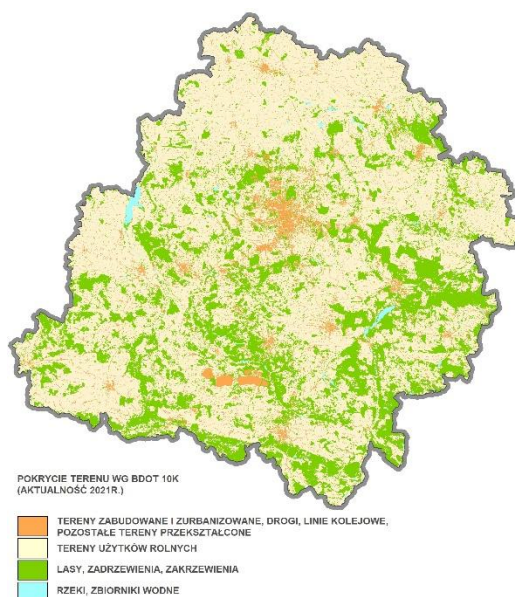
Rys. 6. Typy krajobrazów w województwie łódzkim

Źródło: Opracowanie własne

Rys. 7. Udział form pokrycia terenu w powierzchni województwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOT10K 2021

STAN WÓD PODZIEMNYCH

Według danych GUS w 2019 r. zasoby eksploatacyjne wód podziemnych województwa oszacowano na 1 541,2 hm³ (8,4% ogólnych zasobów kraju)⁸⁹. W stosunku do 2010 r. nastąpił przyrost udokumentowanych zasobów wód podziemnych o 115,8 hm³. Na terenie województwa występują cztery główne poziomy wód podziemnych związane z utworami jurajskimi, kredowymi, trzeciorzędowymi i czwartorzędowymi. Łódzkie znajduje się w zasięgu 17 Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP)⁹⁰.

Województwo wyróżnia się w skali kraju występowaniem wód termalnych (m.in. w rejonie Uniejowa, Poddębic, Łęczycy, Ozorkowa, Sieradza, Skierniewic, Zduńskiej Woli, Kleszczowa, Radomska i Wielunia). Według Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce⁹¹ (według stanu na 31.12.2019 r.) na analizowanym obszarze wskazano 7 złóż wód leczniczych i termalnych (wody termalne o temperaturze powyżej 50 stopni C: „Kleszczów GT-1”, „Poddębice”, „Sieradz GT-1”, „Skierniewice GT-1, GT-2”, „Uniejów I”; wody termalne o temperaturze 20-50 stopni C: złożo „Łódź (EC-2, otwór nr 3)”; wody lecznicze zmineralizowane: złożo „Kotowice”).

W 2019 r. województwo znajdowało się w zasięgu 14 Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) i według całościowej oceny stanu (chemiczny i ilościowy) 2 JCWPd zaliczono do stanu słabego, a 12 JCWPd zakwalifikowano do stanu dobrego⁹². Ze względu na oddziaływanie czynników antropogenicznych tylko 2 JCWPd są zagrożone nie osiągnięciem celów środowiskowych⁹³.

⁸⁹ Wg Bilansu zasobów eksploatacyjnych i dyspozycyjnych wód podziemnych Polski wg stanu na 31.12.2019 r., PIG-PIB, Warszawa, 2020, maksymalna wartość zasobów eksploatacyjnych wyniosła 175932,12 m³/h i przekraczała średnie wartości dla Polski.

⁹⁰ Objasnienia do mapy geosrodowiskowej Polski 1 : 50 000 Województwo łódzkie, Warszawa 2014.

⁹¹ Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2020 r.

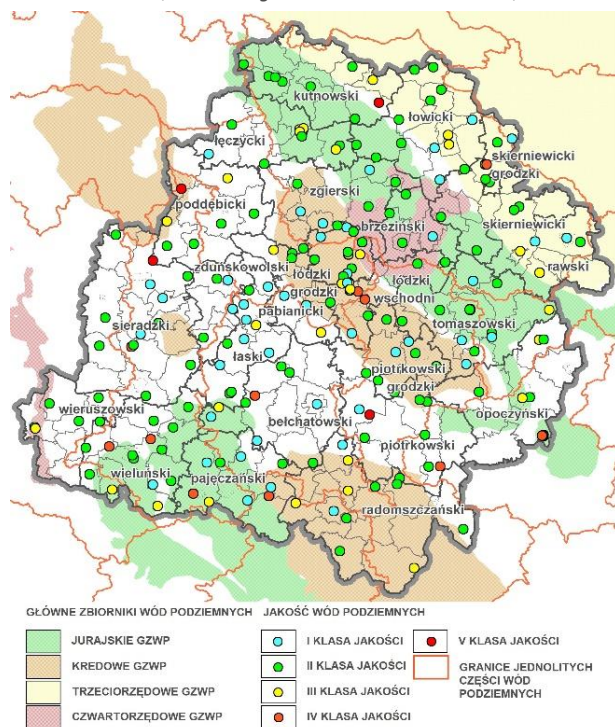
⁹² Wg Raportu z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczu - stan na 2019 rok GIOŚ 2019 r. w województwie sklasyfikowano JCWPd o numerach 47, 62, 63, 65, 71, 72, 73, 81, 82, 83, 84, 85, 98, 99. Pod względem oceny stanu chemicznego wszystkie JCWPd zakwalifikowane zostały do stanu dobrego. Pod względem stanu ilościowego dwie JCWPd (62 i 83) zakwalifikowano do stanu słabego, a pozostałe 12 do dobrego.

⁹³ Projekt „Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028” za kartami informacyjnymi JCWPd <https://www.pgi.gov.pl/>, [dostęp 20.10.2020 r.]; ocena stanu ilościowego i chemicznego na podstawie: „Raport o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczu - stan na rok 2016”, ocena ogólna stanu JCWPd, ocena ryzyka i cele środowiskowe na podstawie dokumentu „Opracowanie celów środowiskowych z 2019 r.” z PGW WP.

W latach 2016 – 2019 prowadzone w Łódzkiem badania stanu⁹⁴ wód podziemnych w ramach sieci monitoringu krajowego⁹⁵ i regionalnego⁹⁶ obejmowały ogółem 215 punktów pomiarowych. Stwierdzono, że w większości wody podziemne reprezentują II i III klasę jakości (odpowiednio – 54,42% i 16,74% punktów pomiarowych), pozostałe charakteryzowały się I, IV i V klasą jakości (odpowiednio: 21,86%, 5,12% i 1,86% punktów pomiarowych)⁹⁷.

Rys. 8. Wody podziemne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie monitoringu GIOŚ w latach 2017-2019, monitoringu WIOŚ w latach 2016-2018, PIG

Na jakość wód podziemnych negatywny wpływ mają zanieczyszczenia obszarowe pochodzenia rolniczego (nawozy organiczne i chemiczne zawierające azotany, środki ochrony roślin), które wraz wodami opadowymi infiltrują i przedostają się do poziomów wodonośnych.

W województwie stwierdzono występowanie 11 JCWPd⁹⁸ wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych. Łódzkie znajduje się w obrębie regionów wodnych Warty i Środkowej Wisły będących obszarami szczególnie narażonymi, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do wód należy ograniczyć, a szczegółowe działania w tym zakresie określa krajowy Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu⁹⁹.

Istotnym zagrożeniem dla wód podziemnych w dłuższej perspektywie jest wzrost częstości występowania oraz przyrost czasu trwania suszy hydrologicznej i glebowej, przyczyniających się

do obniżania poziomu wód podziemnych. Prognozowane zmiany klimatu skutkujące skróceniem czasu zalegania pokrywy śnieżnej oraz zmniejszeniem częstotliwości i intensywności opadów śniegu będą niekorzystnie wpływać na odnawianie wód podziemnych. W połączeniu ze wzrostem intensywności rolnictwa może to przyczynić się do wzrostu stężenia zanieczyszczeń.

Dużym zagrożeniem dla obecnego zasobu wód podziemnych jest lej depresji powstały w rejonie odkrywkowej kopalni węgla brunatnego Bełchatów i Szczerców w wyniku odwodnienia złoża, w tym istniejący

⁹⁴ Wg Państwowego Monitoringu Środowiska klasyfikacja jakości wód: I klasa – bardzo dobra; II klasa – dobrej; III klasa – zadowalająca; IV klasa – niezadowalająca; V klasa – zła.

⁹⁵ Badania w ramach krajowego monitoringu zwykłych wód podziemnych prowadzone w latach 2017 – 2019 objęły w Łódzkiem 55 punktów pomiarowych i wykazały, że wody podziemne w większości reprezentują II i III klasę jakości (odpowiednio - 43,64% i 32,73% punktów pomiarowych), a pozostałe charakteryzowały się IV i V klasą jakości (odpowiednio 16,36% i 7,27% punktów pomiarowych). Dane wg Raportu z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczu - stan na 2019 rok, Załącznik 2. Klasyfikacja jakości wody w punktach SOBWP. GIOŚ, Stan środowiska w województwie łódzkim Raport 2020 GIOŚ.

⁹⁶ Badania w ramach sieci monitoringu regionalnego prowadzone w latach 2016 – 2018 objęły w Łódzkiem 160 punktów pomiarowych i wykazały, że wody podziemne reprezentowały w większości I i II klasę jakości (odpowiednio: 29,38% i 58,13% punktów pomiarowych [p.p.]), pozostałe charakteryzowały się III i IV klasą (odpowiednio: 11,25 % p.p. i 1,25% p.p.). Dane wg Raportów o stanie środowiska w województwie łódzkim (2016, 2017, 2020), WIOŚ, GIOŚ, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Łódzkiem.

⁹⁷ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2020 r. w sprawie przyjęcia "Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu". Program uwzględnia postanowienia tzw. Dyrektywy Azotanowej (Dyrektywa UE 91/676/EWG).

⁹⁸ Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych w regionach wodnych Warty oraz Środkowej Wisły na obszarze województwa łódzkiego zostały wykazane na podstawie:

- ROZPORZĄDZENIA DYREKTORA REGIONALNEGO ZARZĄDU GOSPODARKI WODNEJ W POZNANIU z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie określenia w regionie wodnym Warty wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć (Dz.Urz.W.Ł. z dnia 1 marca 2017 r., poz. 1077),
- ROZPORZĄDZENIA DYREKTORA REGIONALNEGO ZARZĄDU GOSPODARKI WODNEJ W WARSZAWIE z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie określenia wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć w granicach regionów wodnych: Środkowej Wisły, Łyny i Węgorapy, Niemna, Świeżej oraz Jarft (Dz.Urz.W.Ł. z dnia 31 marca 2017 r., poz. 1668).

⁹⁹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2020 r. w sprawie przyjęcia „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” (Dz.U. 2020, poz. 243).

(wynoszący 482 km²) oraz prognozowany (na najbliższe lata). Według prognoz¹⁰⁰ zasięg leja wokół odkrywkę Bełchatów i Szczerców w 2025 r. wyniesie ok. 390 km².

Potencjalne zagrożenie dla czystości wód podziemnych stanowią również zamknięte składowiska odpadów przeznaczone do rekultywacji. W województwie zidentyfikowano 20 takich składowisk¹⁰¹.

STAN WÓD POWIERZCHNIOWYCH

O specyfice hydrograficznej województwa decyduje jego wododziałowe położenie pomiędzy dorzecziami rzek Wisły i Odry. W Łódzkiem znajduje się wiele małych cieków o stosunkowo niedużych przepływach oraz niewielkich zlewniach o bardzo małej zdolności retencyjnej. Głównymi rzekami tworzącymi sieć hydrograficzną są: Pilica, Warta i Bzura oraz ich największe dopływy: Czarna Maleniecka, Wolbórka, Łuciąża, Ner, Widawka, Oleśnica, a także Ochnia, Rawka i Mroga. Ponadto największymi zbiornikami retencyjnymi w województwie są: Zbiornik Sulejowski i Zbiornik Jeziorsko. Wśród mniejszych zbiorników należy wymienić m.in.: Cieszanowice, Miedzna, Próba i Smardzew. Całkowita pojemność obiektów małej retencji wodnej¹⁰² w 2019 r. wyniosła w Łódzkiem 19 251 dam³.

Wody powierzchniowe województwa są silnie zanieczyszczone, a ich jakość w latach 2014-2019 uległa pogorszeniu. Zły stan wód zdiagnozowano dla 95,3% spośród 192 ogółu badanych Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP)¹⁰³. Zły stan większości rzek województwa wynika z ich niskiego stanu lub potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego. Najbardziej zanieczyszczone rzeki to m.in.: Bzura (stare koryto), Łódka, Jasień, Kanały: Łęka-Dobrogosty, Strzegociński, Ner (od Dobrzynki do Zalewki), Pichna (od Urszulinki do ujścia), Pilica (od Zbiornika Sulejów do Wolbórki), Warta (od Zbiornika Jeziorsko do Siekiernika) oraz Wierznica. Spośród badanych JCWP zaledwie 12 charakteryzowało się dobrym stanem/potencjałem ekologicznym, 116 JCWP umiarkowanym, a pozostałe 64 słabym bądź złym. Większość JCWP charakteryzowało się stanem chemicznym poniżej dobrego (127), a dobrym zaledwie 10 (w przypadku 55 nie dokonano klasyfikacji)¹⁰⁴.

Mimo prowadzonych sukcesywnie prac związanych z budową i modernizacją oczyszczalni ścieków, nadal głównym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych są ścieki komunalne i przemysłowe ze źródeł punktowych, ponadto zanieczyszczenia ze źródeł rozproszonych i obszarowych (spłukiwane opadami z terenów zurbanizowanych i rolnych, pochodzące od ludności niekorzystającej z systemu kanalizacji zbiorczej oraz z tzw. depozycji atmosferycznej)¹⁰⁵ oraz liniowe (pochodzenia komunikacyjnego).

¹⁰⁰ Wg Szkieletu sytuacyjnego zasięgu leja depresji ZG KWB „Bełchatów”, 1:100 000, stan na 31.03.2018 r.; „Operat wodnoprawny na odwodnienie Zakładu Górniczego KWB „Bełchatów”, Poltegor-projekt, 2014 r.

¹⁰¹ Stan na styczeń 2021 r. Dane wg urzędów gmin.

¹⁰² GUS Ochrona środowiska 2020.

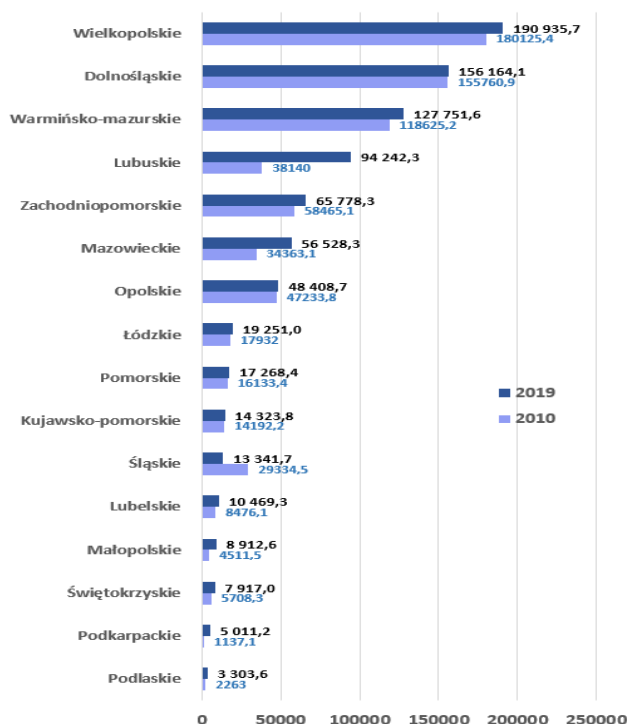
¹⁰³ Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu, GIOŚ 2019. Dla pozostałych 4,7% JCWP wystąpił brak możliwości wykonania oceny.

¹⁰⁴ Zgodnie z Planami gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy: Wisły, Odry (Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., poz.: 1911, 1967) realizacja celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych (osiągnięcie dobrego stanu/potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego) oraz podziemnych (osiągnięcie dobrego stanu chemicznego i dobrego stanu ilościowego) powinna zachodzić w możliwie najkrótszym terminie. Jednakże z powodu występowania istotnych oddziaływań antropogenicznych wyznaczone cele środowiskowe mogą być niezrealizowane, dlatego przedłużenie terminu ich osiągnięcia zostało określone do 2021 r. lub 2027 r.

¹⁰⁵ Wg Planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy: Wisły, Odry (Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., poz.: 1911, 1967). Depozycja atmosferyczna – źródło zanieczyszczeń wód powierzchniowych przez wielocząsteczkowe węglowodory aromatyczne (WWA) pochodzące z niskiej emisji.

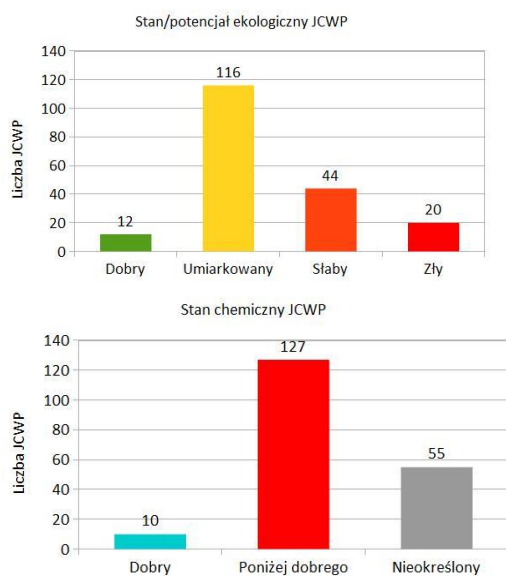
Rys. 9. Pojemność całkowita obiektów małej retencji wodnej wg województw w 2010 i 2019 r. [dam³]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS Ochrona środowiska 2011, 2020

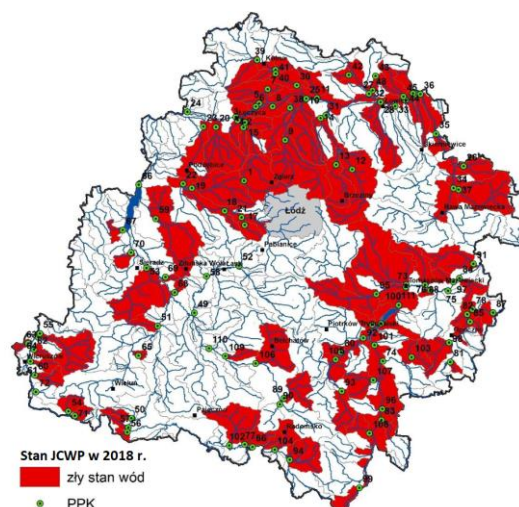
Rys. 11. Stan ekologiczny i chemiczny JCWP w latach 2014-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu”, GIOŚ 2019.

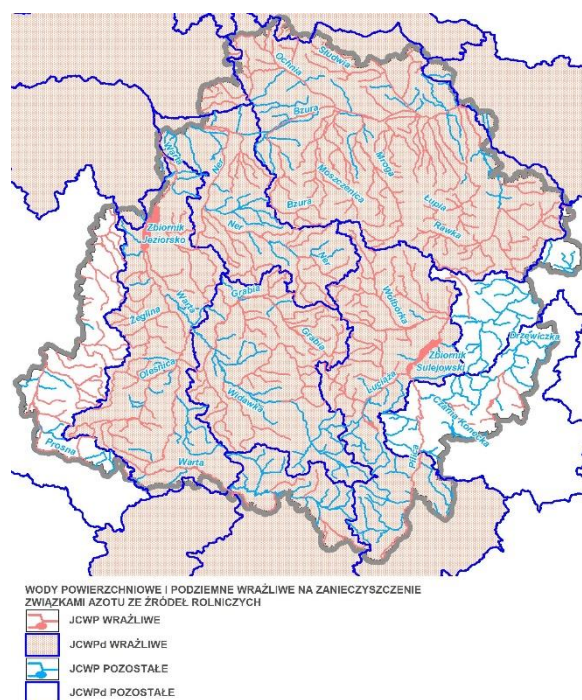
Rys. 10. Stan jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP)

Źródło: Stan środowiska w województwie łódzkim raport 2020, GIOŚ, Łódź 2020

Rys. 12. JCWP i JCWPd wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rozp. Dyr. RZGW w W-wie z dn. 29.03.2017 r. oraz Dyr. RZGW w Poznaniu z dn. 28.02.2017 r.

Obecnie najistotniejszym problemem środowiskowym w województwie jest eutrofizacja wód powierzchniowych. Ze względu na ograniczone zdolności samooczyszczania, szczególnie narażone na to zjawisko są zbiorniki wodne, w których dochodzi do kumulacji stężeń substancji biogennych i wystąpienia niekorzystnych warunków tlenowych. Stan wód dla trzech przebadanych w 2019 r. zbiorników (Sulejowski, Jezioro i Wąglanka-

Miedzna) oceniono jako zły. Najłabszym potencjałem ekologicznym charakteryzuje się Zbiornik Sulejowski¹⁰⁶, gdzie eutrofizacja przyczyniła się do znacznej degradacji jego walorów przyrodniczych i turystycznych (m.in. do zakwitów sinic). Ponadto w łódzkim 121 JCWP uznano za wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych, odpowiedzialnymi za wysoki poziom eutrofizacji¹⁰⁷.

W odniesieniu do Obszaru Transformacji sieć hydrograficzna została zmodyfikowana na skutek przesunięcia koryt rzek Widawki i Krasówki oraz powstania systemu wypompowywania i przesyłu wód wgłębnymi, które są wpompowywane m.in. do Widawki zmieniając jej właściwości termiczne.

JAKOŚĆ POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Szczególnym problemem w województwie łódzkim, zwłaszcza w jego największych miastach, jest niska i wciąż niezadowalająca jakość powietrza atmosferycznego związana z emisją powierzchniową, liniową oraz punktową.

Emisja powierzchniowa (tzw. niska emisja), związana ze spalaniem paliw stałych w paleniskach domowych, skutkuje przekroczeniami poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀, jak również dopuszczalnej wartości dobowej pyłu zawieszonego PM₁₀, dopuszczalnej wartości średniej rocznej pyłu zawieszonego PM_{2,5}, poziomu celu długoterminowego stężenia ozonu oraz powstawaniem smogu, przyczyniającego się do złego stanu zdrowia mieszkańców. Pod względem przekroczeń miasta województwa znajdują się w krajowej czołówce. Problem dotyczy nie tylko aglomeracji łódzkiej, ale również innych ośrodków miejskich (m.in. Piotrkowa Trybunalskiego, Radomska, Tomaszowa Mazowieckiego, Zduńskiej Woli¹⁰⁸).

W 2020 r. przekroczenia dopuszczalnej wartości średniodobowej stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ odnotowano w 7 ośrodkach (Łódź, Pabianicach, Zgierzu, Piotrkowie Trybunalskim, Radomsku, Zduńskiej Woli, Ksawerowie), przy czym najwyższe w Zgierzu. W 2019 r. cztery miasta z województwa znalazły się w grupie 21 ośrodków z Polski¹⁰⁹, w których odnotowano co najmniej 60 dni ze stężeniem PM₁₀ większym niż 50 µg/m³. Najdłuższy okres z wysokim poziomem zanieczyszczeń zaobserwowano w Zgierzu (60 dni), Piotrkowie Trybunalskim (60 dni), Radomsku (64 dni) i Zduńskiej Woli (61 dni).

Poziom docelowy benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ w 2020 r. osiągnął wartości powyżej normy na 18 stanowiskach pomiarowych, w tym w Łodzi, Pabianicach, Bełchatowie, Brzezinach, Kutnie, Łowiczu, Opocznie, Piotrkowie Trybunalskim, Radomsku, Rawie Mazowieckiej, Sieradzu, Skierniewicach, Tomaszowie Mazowieckim, Uniejowie, Wieluniu i Zduńskiej Woli. Najwyższy poziom docelowy benzo(a)pirenu utrzymywał się w Brzezinach, Radomsku oraz Skierniewicach (4,2 do 3,4). W okresie 2016-2020 zauważono spadek wskaźnika BaP(PM₁₀) w Tomaszowie Mazowieckim (z 15,2 do 3,0), jednak wciąż pozostaje on znacząco powyżej dopuszczalnej normy i należy zauważyć, że wahania wskaźników emisji są uwarunkowane często lokalnymi warunkami pogodowymi (inwersją termiczną, występowaniem wiatrów).

Zbyt wysoki poziom dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszonego PM_{2,5} został odnotowany w strefie aglomeracji łódzkiej w Zgierzu, ale także w Piotrkowie Trybunalskim oraz Radomsku. Należy jednak zauważyć, że w większości miast, w których nie odnotowano przekroczeń w 2020 r., stacje pomiarowe wykazywały wysokie wartości stężeń¹¹⁰. Problem jakości powietrza dotyczy także obszarów wiejskich, gdzie głównym źródłem ciepła są indywidualne instalacje grzewcze opalane paliwami stałymi.

¹⁰⁶ Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu, GIOŚ 2019.

¹⁰⁷ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie kryteriów wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (Dz.U. z 2002 r. Nr 241, poz. 2093) zostało uchylone z dniem 1 stycznia 2018 r. Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych w regionach wodnych Warty oraz Środkowej Wisły na obszarze województwa łódzkiego zostały wykazane na podstawie:

- ROZPORZĄDZENIA DYREKTORA REGIONALNEGO ZARZĄDU GOSPODARKI WODNEJ W POZNANIU z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie określenia w regionie wodnym Warty wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć (Dz.Ur. W.Ł. z dnia 1 marca 2017 r., poz. 1077);

- ROZPORZĄDZENIA DYREKTORA REGIONALNEGO ZARZĄDU GOSPODARKI WODNEJ W WARSZAWIE z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie określenia wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć w granicach regionów wodnych: Środkowej Wisły, Łyny i Węgorapy, Niemna, Świeżej oraz Jarft (Dz.Ur. W.Ł. z dnia 31 marca 2017 r., poz. 1668).

¹⁰⁸ Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim - raport wojewódzki za rok 2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Łodzi, Łódź 2021.

¹⁰⁹ <http://powietrze.gios.gov.pl>.

¹¹⁰ Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim - raport wojewódzki za rok 2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Łodzi, Łódź 2021.

Na niską jakość powietrza ma również wpływ emisja liniowa z transportu drogowego. Wysokie natężenie ruchu przyczynia się do zwiększania stężenia tlenków azotu, tlenków węgla i metali ciężkich. W wyniku tego przy wysokiej temperaturze wzrasta stężenie ozonu, a na terenach silnie zurbanizowanych dochodzi do powstania tzw. smogu fotochemicznego. Największa koncentracja tej emisji związana jest rejonami przebiegu autostrad A1 i A2, drogi ekspresowej S8 i gęstej sieci drogowej w aglomeracji łódzkiej. Problem emisji liniowej odczuwalny jest w centrach dużych miast, zwłaszcza Łodzi i Piotrkowa Trybunalskiego. W latach 2016 – 2019 w województwie łódzkim odnotowano wzrost wielkości emisji liniowej z 3897,23 tys. ton do 5241,99 tys. ton z transportu drogowego. Największy udział w emitowanych substancjach w regionie łódzkim dotyczył dwutlenku węgla, tlenku węgla i tlenków azotu. Przy czym dwutlenek węgla stanowił w 2019 r. największy udział na poziomie 98,72% wśród substancji wyemitowanych przez transport drogowy w województwie łódzkim. Należy zauważyć, że województwo łódzkie w 2019 r. znalazło się na 5. miejscu w kraju pod względem wielkości sumarycznej emisji liniowej. Przykładowo w 2019 r. w regionie wyemitowano z dróg w tys. ton: 1,43 PM₁₀, 1,08 PM_{2,5}, 0,00 B(a)P, 5175,02 CO₂, 0,39 CH₄, 0,18 N₂O, 0,04 SO₂, 22,68 NO_x, 41,17 CO.

W zakresie emisji punktowej w 2020 r. łódzkie znajdowało się w grupie województw o najwyższych wskaźnikach emisji: dwutlenku siarki (37,6 tys. ton, 1. miejsce w kraju), tlenków azotu (27,5 tys. ton, 1. miejsce), pyłów (1,62 tys. ton, 6. miejsce), tlenków węgla (23,7 tys. ton, 3. miejsce), dwutlenku węgla (35 436,9 tys. ton, 1. miejsce). Emitentami przyczyniającymi się do takiego poziomu emisji są przede wszystkim zakłady szczególnie uciążliwe, które w 2020 r. wyemitowały ogółem 35 547,4 tys. ton zanieczyszczeń gazowych (1. miejscu w kraju), z czego 99,7% stanowiła emisja dwutlenku węgla. W porównaniu do 2010 r. emisja dwutlenku węgla zmalała o 0,28 p.p., przy jednoczesnym spadku wybranych zanieczyszczeń gazowych i pyłowych.

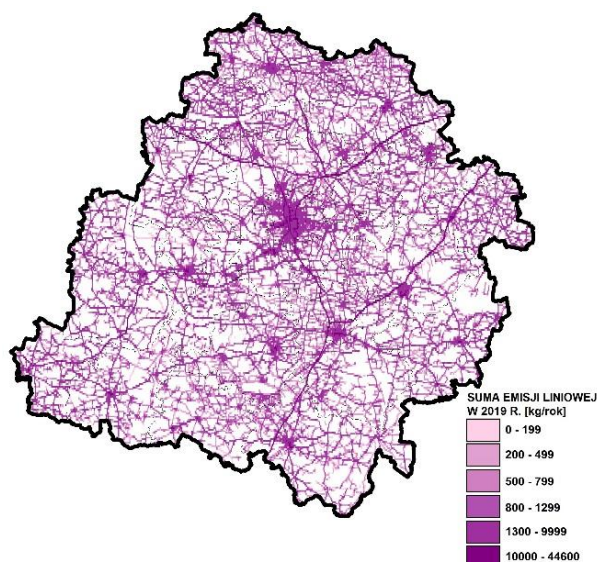
Należy zauważyć, że znaczna emisja punktowa w województwie łódzkim jest głównie pochodzenia energetycznego. Największymi emitentami gazów i pyłów w województwie łódzkim są: Elektrownia Bełchatów, Elektrociepłownie Łódzkie, zakłady energetyczne produkujące ciepło na potrzeby innych miast województwa (w Zgierzu, Piotrkowie Trybunalskim, Pabianicach, Sieradzu, Zduńskiej Woli, Skierniewicach, Wieluniu i Radomsku), Huta Szkła EUROGLAS POLSKA Sp. z o.o. (Os. Niewiadów gm. Ujazd), PFLEIDERER PROSPAN S.A. (Wieruszów), Cementownia „WARTA” S.A., OPOCZNO I Sp. z o.o. w Opocznie¹¹¹.

Problemem w zakresie bardzo niskiej jakości powietrza jest tempo wdrażania uchwały antysmogowej oraz programów ochrony powietrza¹¹², niedostateczny monitoring zanieczyszczeń oraz niska świadomość ekologiczna mieszkańców. W dalszym ciągu wiele obiektów wymaga termomodernizacji, a sieci ciepłownicze nie są wystarczająco rozwinięte. W zakresie infrastruktury komunikacyjnej w wielu miejscowościach tranzytowy oraz wzmożony lokalny ruch samochodowy nadal jest prowadzony przez obszary zwartej zabudowy, a transport wymaga doinwestowania w kierunku zmniejszania jego emisyjności. Istniejące trasy rowerowe nie tworzą spójnej i bezkolizyjnej sieci. Ponadto problemem w zakresie przewietrzania terenów zurbanizowanych jest zabudowywanie korytarzy napowietrzających.

Zanieczyszczenia powietrza wpływają na zdrowie mieszkańców województwa nie tylko w sposób bezpośredni (w procesie oddychania), ale mogą osiadać na roślinach, dostawać się do

Rys. 13. Lokalizacja liniowych źródeł emisji zanieczyszczeń na obszarze województwa łódzkiego w 2019 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KOBIZE

¹¹¹ Wg GUS Ochrona Środowiska 2020. Wg Raportu o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2017 r. (WiOŚ).

¹¹² Dla stref, w których odnotowano przekroczenia poziomu dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń.

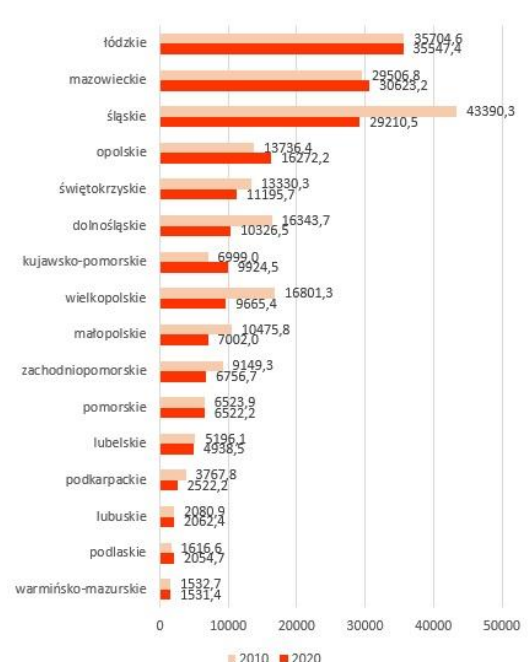

gleby i wody. Tymi drogami substancje zawarte pierwotnie w powietrzu mogą być wchłaniane przez rośliny i w nich akumulowane, a w konsekwencji, wraz z spożywaniem produktów roślinnych, substancje szkodliwe dostają się zarówno do organizmów ludzi, jak i zwierząt. Ponadto zanieczyszczenie powietrza niekorzystnie wpływa na wielkość plonów, co może być szczególnie odczuwalne w przypadku upraw ekologicznych.

Rys.14. Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych według województw w 2010 i 2020 r. [tys. t/rok]
Źródło: BDL, GUS

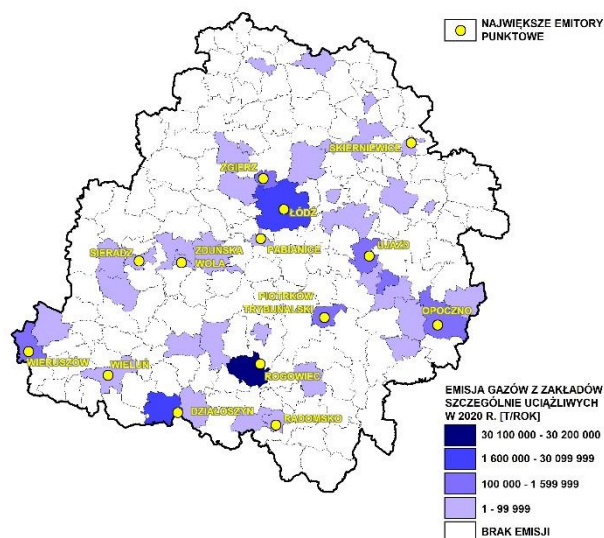
Rys.15. Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych według województw w 2010 i 2020 r. [tys. t/rok]
Źródło: BDL, GUS

Rys.16. Emisja wybranych gazów cieplarnianych i ich prekursorów według województw w 2020 r.
Źródło: BDL, GUS

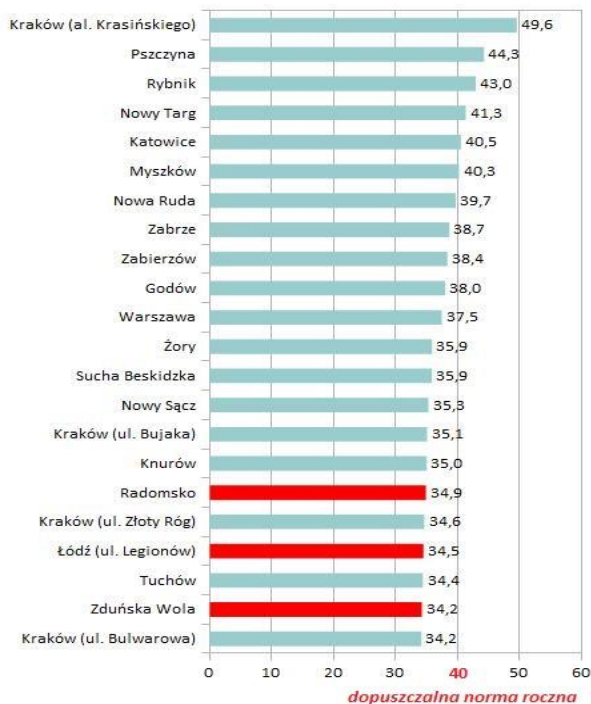

Rys.17. Emisja gazów z zakładów szczególnie uciążliwych w 2020 r. [t/rok]
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

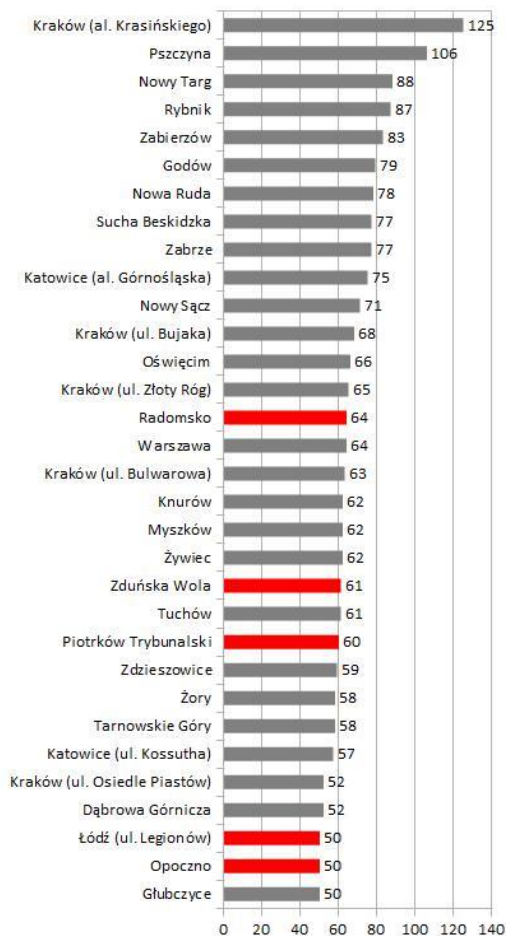

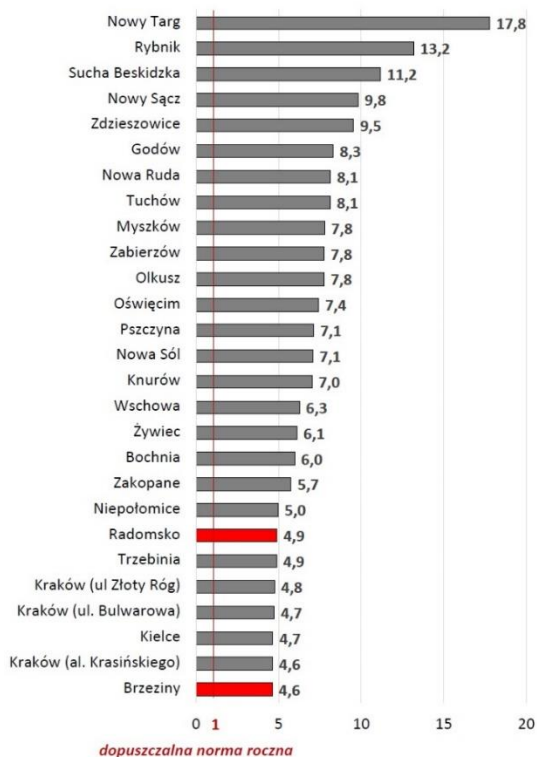
Rys.18. Miasta o najwyższym stężeniu średniorocznym pyłu PM10 – w tym powyżej normy 40 ug/m³ w 2019 r.
Źródło: GIOŚ

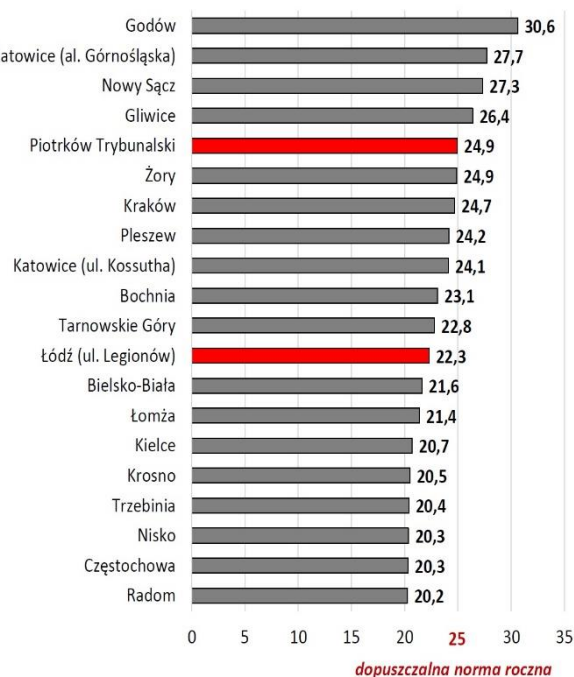
Rys.19. Miasta Polski o najwyższej liczbie dni ze stężeniem PM10 większym niż 50 ug/m³ w 2019 r. w skali kraju
Źródło: GIOŚ

Rys.20. Miasta o najwyższym stężeniu średniorocznym BaP w pyłe PM10 (norma 1 ng/m³) w 2019 r.
Źródło: GIOŚ

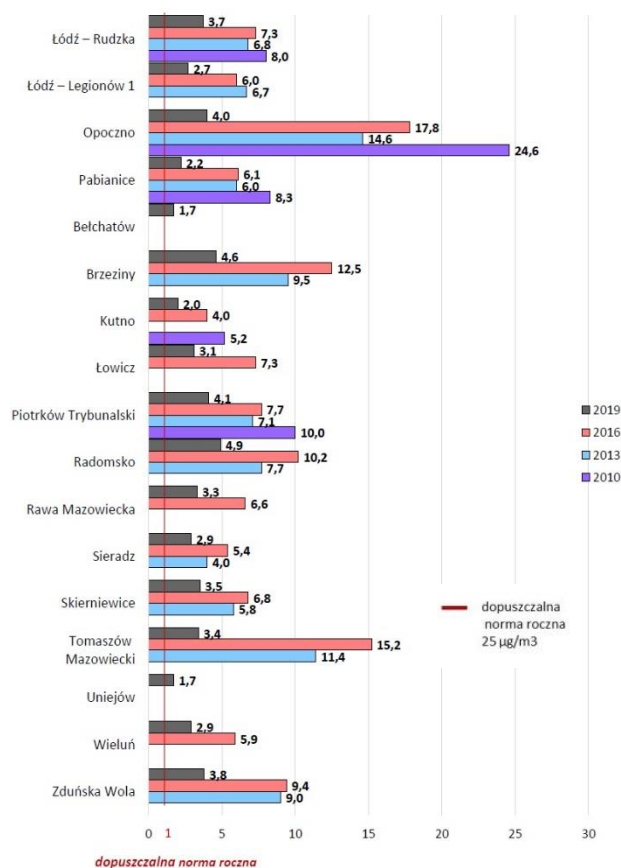
Rys.21. Miasta o najwyższym stężeniu średniorocznym pyłu PM2,5 – w tym powyżej normy 25 ug/m³ w 2019 r.
Źródło: GIOŚ

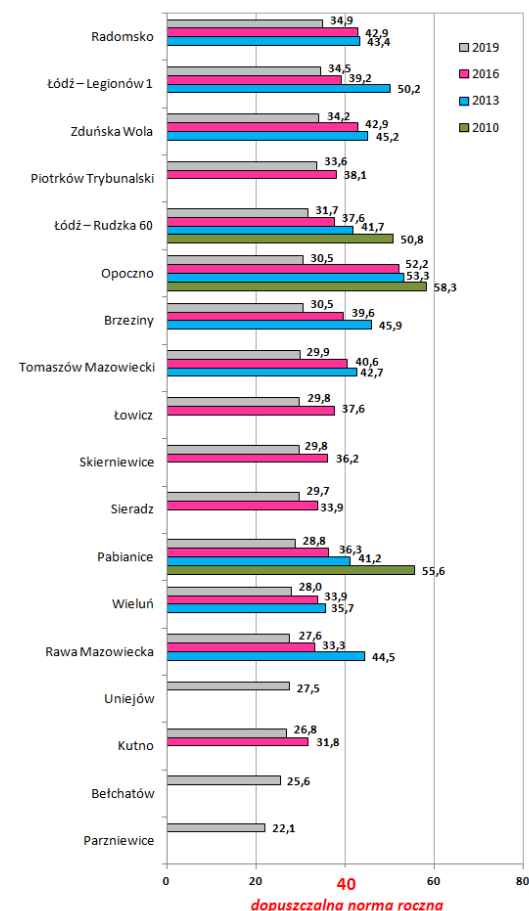
Rys.22. Wartości średnioroczne poziomu stężenia BaP (w pyłe PM10) w województwie łódzkim odnotowane w stacjach pomiarowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GiOŚ zamieszczonych na stronie internetowej: <http://www.gios.gov.pl>

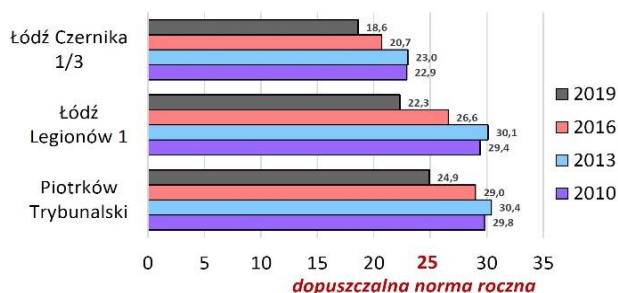
Rys.23. Wartości średnioroczne poziomu stężenia pyłu PM10 w województwie łódzkim odnotowane w stacjach pomiarowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GiOŚ zamieszczonych na stronie internetowej: <http://www.gios.gov.pl>

Rys.24. Wartości średnioroczne poziomu stężenia pyłu PM2,5 w województwie łódzkim odnotowane w stacjach pomiarowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GiOŚ zamieszczonych na stronie internetowej: <http://www.gios.gov.pl>

JAKOŚĆ KLIMATU AKUSTYCZNEGO

Hałas, jaki dociera do odbiorcy ze źródeł zewnętrznych, można podzielić na: drogowy, kolejowy, lotniczy oraz przemysłowy. W zależności od rodzaju przeznaczenia terenu dopuszczalne normy hałasu są różne, przy badaniu ich przekroczeń przyjęto poziom od 55 dB wzwyż. Diagnozując stan klimatu akustycznego bierze się przede wszystkim pod uwagę wskaźnik L_{DWN} ¹¹³. Najpoważniejszym źródłem hałasu w województwie łódzkim są drogi krajowe o przepustowości powyżej 3 mln samochodów rocznie. Szczególnie duży hałas emitowany jest z autostrad i dróg szybkiego ruchu. Na zjawisko pogarszania hałasu komunikacyjnego mają przede wszystkim wpływ: wzrastająca liczba pojazdów osobowych i ciężarowych oraz ilość i zły stan infrastruktury drogowej.

W 2020 r. przeprowadzono badania monitoringowe, w ramach których wykonano pomiary hałasu drogowego łącznie w 11 punktach pomiarowych w Łowiczu i Szadku¹¹⁴. Spośród nich w pięciu stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu w porze dnia natomiast w dziewięciu w porze nocy. Z przeprowadzonych analiz wynika, że zarejestrowano przekroczenie dopuszczalnej wartości poziomu długookresowego w punkcie w Łowiczu¹¹⁵. Oprócz powyższego wykonano monitoring przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego na terenach chronionych, gdzie stwierdzono 5 punktów z przekroczeniem w porze dnia i 9 punktów z przekroczeniem w porze nocy. Badania hałasu kolejowego wykonano w miejscowościach Szadek i Wielka Wieś, i odnotowano w tym drugim punkcie w porze nocy przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu¹¹⁶.

Dla porównania w latach 2017 - 2018 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi (WIOŚ) zgodnie z Programem Państwowego Monitoringu Środowiska województwa łódzkiego na lata 2016-2020 przeprowadził pomiary hałasu drogowego łącznie w 27 punktach w:

- Piotrkowie Trybunalskim, Sulejowie, Wieruszowie (badania w 2017 r. w 12 punktach pomiarowych),
- Działoszynie, Opocznie, Radomsku (badania w 2018 r. w 15 punktach pomiarowych)¹¹⁷.

Według wyników pomiarów krótkookresowych hałasu drogowego w latach 2017-2018 w łódzkim stwierdzono przekroczenia¹¹⁸ w 11 punktach w porze nocy (w Piotrkowie Trybunalskim, Działoszynie, Radomsku oraz Sulejowie z maksymalnym przekroczeniem normy dopuszczalnej o 10 dB) oraz w 5 w porze dnia (w Piotrkowie Trybunalskim, Działoszynie, Opocznie, Radomsku oraz Sulejowie, w którym odnotowano maksymalne przekroczenie o 2,9 dB)¹¹⁹.

Dodatkowo badania przeprowadzono dla terenów chronionych, gdzie brak przekroczeń odnotowano dla 127 punktów w porze dnia i dla 106 w porze nocy. Do przekroczeń doszło w 14 punktach w porze dnia oraz w 35 punktach w porze nocy.

Według wyników pomiarów długookresowych hałasu drogowego w latach 2017-2018 w województwie stwierdzono, że do przekroczeń doszło w 3 punktach pomiarowych, zarówno w porze dnia jak i porze nocy, w Piotrkowie Trybunalskim, Radomsku oraz Sulejowie, w którym zanotowano największe przekroczenia na poziomie od 5 do 10 dB. Ponadto przeprowadzono kontrolę odcinkową w Działoszynie, gdzie w 1 punkcie doszło do przekroczeń w porze dnia, a w 3 w porze nocy (przekroczenia na poziomie od 2,3 do 4,6 dB).

W latach 2017-2018 WIOŚ w Łodzi przeprowadził pomiary monitoringowe hałasu kolejowego w 5 punktach na terenie Wieruszowa, Działoszyna, Radomska i Opoczna. Według wyników tych pomiarów stwierdzono przekroczenia w dwóch miejscowościach: Działoszynie i Radomsku, zarówno w porze dnia i w porze nocy. Inne badania hałasu kolejowego zostały zrealizowane przez PKP PLK S.A. W tych dodatkowych pomiarach brak przekroczeń w porze dnia odnotowano w 27 punktach, w porze nocy w 25 punktach. Natomiast dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku zostały przekroczone w 8 punktach pomiarowych w porze dnia i w 11 punktach w porze nocy.

¹¹³ Długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od 06:00 do godz. 18:00), pory wieczoru (18:00-22:00) oraz pory nocy (22:00-06:00).

¹¹⁴ W miejscowościach zlokalizowano po 6 i 5 punktów pomiarowych do pomiarów krótkookresowych (ograniczone do jednej doby) oraz w tym po 1 punkcie do pomiarów długookresowych (w odniesieniu do okresu jednego roku) wg Oceny stanu akustycznego środowiska na terenie województwa łódzkiego w roku 2020.

¹¹⁵ Dotyczy to zarówno dopuszczalnej wartości poziomu długookresowego (L_{DWN}), jak również dopuszczalnej wartości poziomu długookresowego (L_N).

¹¹⁶ Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa łódzkiego w roku 2020.

¹¹⁷ Stan środowiska w województwie łódzkim Raport 2020. GIOŚ

¹¹⁸ Dopuszczalne poziomy hałasu dla wyników krótkookresowych dla pory dnia –65 dB i pory nocy 56 dB, oraz dla wskaźników długookresowych 68 dB dla pory dnia i 59 dB dla pory nocy

¹¹⁹ Poziom hałasu krótkookresowego dla wymienionych ośrodków osiągnął wartości przekraczające dopuszczalną normę w nocy od 56,7 do 66 dB, natomiast w dzień od 62,9 do 67,9 dB (za Stan środowiska w województwie łódzkim Raport 2020. GIOŚ).

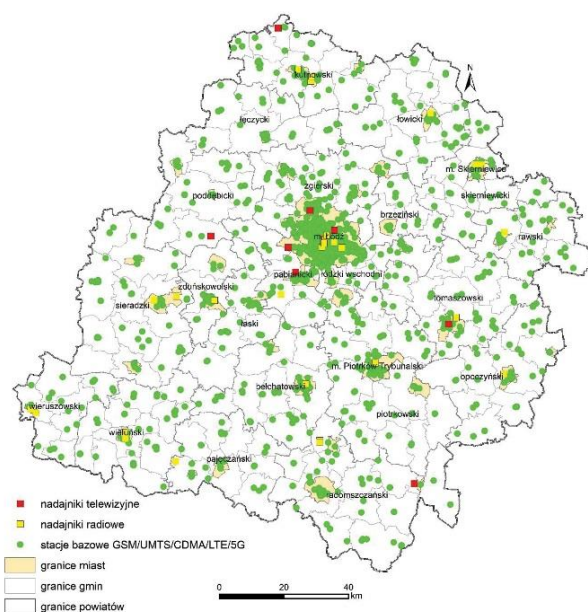
W tym samym okresie przeprowadzono badania hałasu lotniczego. Pomiary wykonano w 5 punktach, z czego 1 w gminie Pabianice oraz 4 na terenie miasta Łodzi. Według otrzymanych wyników nie zostały przekroczone normy dla pory dnia w żadnym z badanych punktów, a poziom hałasu w 2018 r. był niższy w porównaniu do 2017 r.

Według badań WIOŚ w latach 2017-2018 hałasu przemysłowego przeprowadzonego na terenie 87 zakładów (w tym przemysłu spożywczego i chemicznego, energetycznych, przetwórstwa tworzyw sztucznych, ferm hodowlanych, sklepów, klubów i innych) wynikało, że źródłami hałasu były turbiny wiatrowe, klimatyzatory, agregaty, wentylatory oraz maszyny produkcyjne. Przekroczenia norm miały miejsce w 28 zakładach, z czego w 18 w porze nocy, w 6 w porze dnia, w 4 w porze dnia i nocy. Na terenie kontrolowanych zakładów umieszczono 203 punkty pomiarowe - w 11 punktach odnotowano przekroczenia w porze dnia, natomiast w 33 w porze nocy.

PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE

Rys. 25. Źródła promieniowania elektromagnetycznego z zakresu 0,003 GHz – 3 GHz na terenie województwa łódzkiego

Źródło: Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2020 w województwie łódzkim – w oparciu o wyniki pomiarów wykonanych przez Inspekcję Ochrony Środowiska

Podstawowe emitery promieniowania to stacje bazowe GSM/UMTS/CDMA/LTE, nadajniki RTV oraz linie energetyczne napowietrzne i stacje GPZ. W 2020 r. na obszarze województwa znajdowało się 11 887 nadajników na stacjach bazowych GSM / UMTS / CDMA / LTE i w porównaniu do 2019 r. ich liczba wzrosła o 318. Ponadto w Łódzkiem funkcjonuje około 20 nadajników telewizyjnych i 58 radiowych, ich największe zagęszczenie koncentruje się w obszarze Aglomeracji Łódzkiej¹²⁰.

W roku 2020 przeprowadzono badania promieniowania elektromagnetycznego (PEM) w 45 punktach pomiarowych w miastach i na terenach wiejskich. W żadnym z tych punktów pomiarowych nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnego natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego, określonej w wysokości 28 V/m. Średnia arytmetyczna obliczona ze wszystkich wyników pomiarów uzyskanych w 2020 r. wynosiła 0,46 V/m, a wartości natężenia PEM w poszczególnych punktach utrzymywały się na stosunkowo niskich poziomach.

WARUNKI KLIMATYCZNE

Województwo łódzkie charakteryzuje się klimatem umiarkowanym ciepłym, przejściowym. Przejściowość tego klimatu wynika z wpływów oceanicznych i kontynentalnych. W województwie przenikają się wpływy ciepłych klimatów strefy umiarkowanej (od południa) oraz chłodnych klimatów strefy umiarkowanej (od północy).

Lato trwa około 95 dni, a zima przeciętnie około 87 dni. Natomiast okres wegetacyjny, który jest stosunkowo długi, trwa około 220 dni (od końca marca do początku listopada).

Województwo łódzkie leży w strefie wiatrów zachodnich i południowo-zachodnich (odpowiednio powyżej 20,0% oraz 10,0-12,0%). Dość często wieją też wiatry wschodnie (ponad 10,0%) oraz południowo-wschodnie.

¹²⁰ Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2020 w województwie łódzkim - w oparciu o wyniki pomiarów wykonanych przez Inspekcję Ochrony Środowiska.

Według rocznika statystycznego województwa łódzkiego w 2019 r. temperatura średnia wyniosła 10,3°C, maksymalna 37,6°C, a minimalna – 30,3°C. Roczna suma opadów wyniosła 388 mm, natomiast średnia prędkość wiatru 3,3 m/s. Średnie usłonecznienie w przeważającej części województwa notuje się na poziomie 2 065 godzin/rok. Zachmurzenie przeciętnie kształtuje się na poziomie 5,4 oktantów (w skali od 0 do 8).

W latach 2010-2020 zaobserwowano zarówno w województwie łódzkim, jak i w całej Polsce, pojawienie się strefy niskich opadów (poniżej 400 mm na rok). Powodem jest wyraźny spadek rocznej sumy opadów, który zasięgiem obejmuje północno-wschodni oraz zachodni fragment województwa. Rozkład sumy opadów w Łódzkiem w roku hydrologicznym jest nierównomierny i wykazuje anomalie w postaci wyjątkowo suchych okresów zimowych. Z kolei w okresie letnim i jesiennym pojawiają się deszcze nawalne, co wskazuje na zaburzenia w cyklu hydrologicznym.

W latach 2010-2020 odnotowano wyraźny wzrost średniej rocznej temperatury powietrza, w północnej i zachodniej części województwa nawet na poziomie 2-3°C. Modelowany wzrost temperatury powietrza skutkuje znaczącym wydłużeniem okresu wegetacyjnego, nawet o 3 tygodnie¹²¹. Porównując rozkład temperatur średnich w 2020 r. na terenie województwa łódzkiego można zauważyć anomalię charakteryzującą się wyjątkowo ciepłym okresem zimowym, pojawiającym się upalnym latem, jak również ciepłą wiosną i jesienią.

Dla zachodniej części łódzkiego tempo zmian prognozowane jest jako powolna ewolucja ku warunkom klimatycznym charakterystycznym termicznie dla klimatu oceanicznego, ale z pogłębiającym się w czasie deficytem zasilania opadowego¹²². Pod względem prognozowanych warunków klimatycznych dla części województwa będącej w dorzeczu Wisły modele klimatyczne wskazują na zwiększający się w kształtowaniu pogody udział kontynentalnych mas powietrza, co skutkuje przyrostem czasu trwania okresu suszy atmosferycznej¹²³.

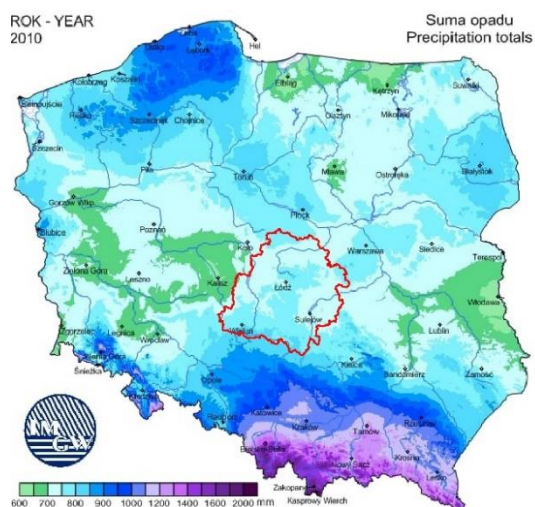
W zakresie opadów, jak i warunków termicznych, w województwie łódzkim w 2020 r. odnotowano anomalie klimatyczne. W ostatnich latach obserwuje się również nasilenie zjawisk ekstremalnych, tj. występowanie deszczy nawalnych i silnych wiatrów. Skutki deszczy nawalnych są najbardziej odczuwalne w ośrodkach miejskich, które ze względu na duże powierzchnie zabudowane uniemożliwiające infiltrację nadmiaru wody i często niedrożne systemy kanalizacji, są narażone na podtopienia. Ekstremalne zjawiska klimatyczne występują również na obszarach wiejskich, gdzie silne wiatry stają się przyczyną uszkodzeń budynków mieszkalnych i napowietrznych elementów infrastrukturalnych.

¹²¹ Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2016 r., poz. 1967).

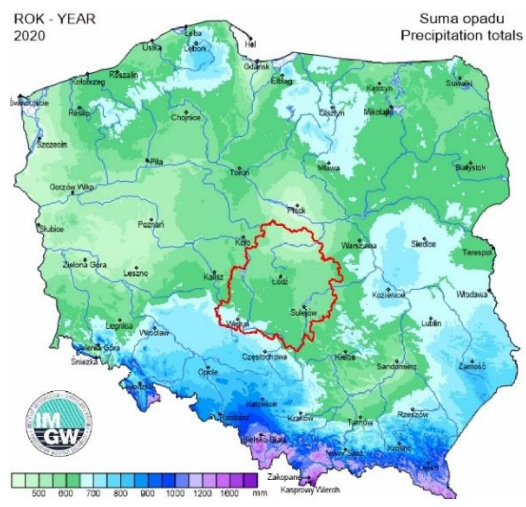
¹²² Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2016 r., poz. 1967).

¹²³ Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. z 2016 r., poz. 1911).

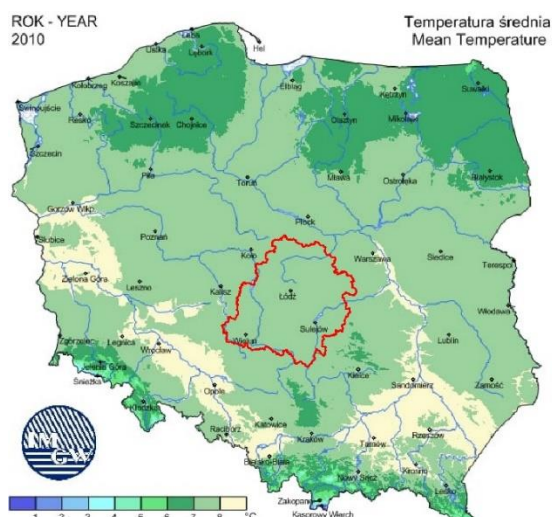
Rys. 26. Roczna suma opadów atmosferycznych w Polsce w 2010 r. Źródło: IMGW

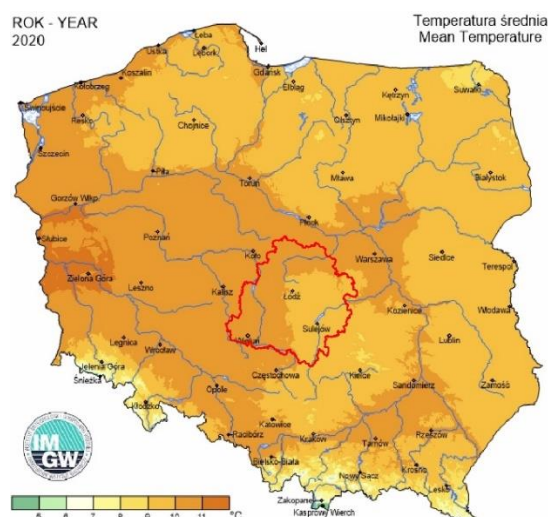
Rys. 27. Roczna suma opadów atmosferycznych w Polsce w 2020 r. Źródło: IMGW

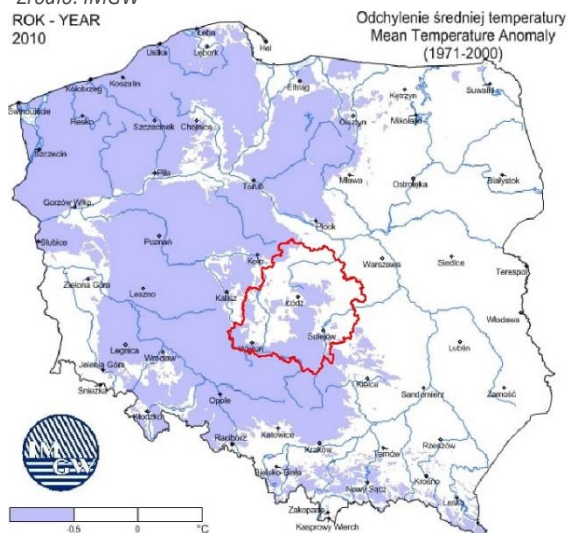
Rys. 28. Temperatura średnia w Polsce w 2010 r.
Źródło: IMGW

Rys. 29. Temperatura średnia w Polsce w 2020 r.
Źródło: IMGW

Rys. 30. Odchylenie średniej temperatury w Polsce w 2010 r.
Źródło: IMGW

Rys. 31. Odchylenie średniej temperatury w Polsce w 2020 r.
Źródło: IMGW

5. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROGRAMU FEŁ2027, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania przestrzeni przyrodniczej kluczowe są: zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego w sposób umożliwiający trwałe korzystanie z nich zarówno obecnie, jak i w przyszłości, poprawa jakości środowiska, adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczanie ryzyka wynikającego z zagrożeń.

Zrównoważony rozwój wymaga, aby prowadzona i planowana działalność gospodarcza była dostosowana do uwarunkowań środowiska, co umożliwi kształtowanie wysokiej jakości przestrzeni i wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców. Niezbędne jest położenie szczególnego nacisku na te komponenty środowiska, których jakość, pomimo podejmowanych działań naprawczych, jest wciąż niezadowalająca, oraz te, których wykorzystanie skutkuje niekorzystnymi zmianami w środowisku.

Do najistotniejszych problemów ochrony środowiska, które ze względu na rodzaj, charakter i zasięg oddziaływania mają kluczowy wpływ na politykę przestrzenną województwa należy zaliczyć:

- fragmentację środowiska przyrodniczego, w tym m.in. zmniejszenie różnorodności biologicznej,
- brak skutecznych narzędzi ochrony,
- postępującą presję urbanizacyjną,
- degradację powierzchni ziemi w wyniku eksploatacji kopalni,
- degradację krajobrazu, w tym zabytkowych struktur przestrzennych,
- nadmierne zakwaszenie i przesuszenie gleb,
- niską jakość wód powierzchniowych,
- wysokie zagrożenie suszą, pogłębiające niedobór wody oraz inne ekstremalne zjawiska pogodowe i klimatyczne,
- zagrożenie i ryzyko powodziowe,
- niską jakość powietrza,
- niekorzystny klimat akustyczny,
- zagrożenia związane z gospodarką odpadami,
- ryzyko wystąpienia poważnych awarii.

Ponadto w województwie wśród dodatkowych, choć marginalnych, zagrożeń z zakresu środowiska można wymienić:

- występowanie 31 osuwisk¹²⁴, 165 terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi¹²⁵ oraz 22 obszary predysponowane do wystąpienia ruchów masowych ziemi¹²⁶;
- negatywne oddziaływanie pól elektromagnetycznych, choć w tym zakresie nie odnotowuje się przekroczeń wartości dopuszczalnej.

FRAGMENTACJA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Województwo łódzkie charakteryzuje się zarówno niskim udziałem terenów objętych ochroną prawną, jak również niespójnym systemem obszarów chronionych. Fragmentacja środowiska przyrodniczego to bardzo istotny problem w ochronie przyrody, który może w efekcie doprowadzić do rozczłonkowania siedlisk i utraty ich wartości. Samo objęcie ochroną prawną obszarów najcenniejszych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym bez zachowania ciągłości ekologicznej z innymi obszarami nie zapewni prawidłowego funkcjonowania środowiska. Dlatego szczególnie istotne jest kształtowanie spójnego systemu obszarów chronionych, co sprzyjać będzie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego województwa oraz wpłynie na poprawę jakości życia jego mieszkańców.

¹²⁴ W powiatach: poddębickim (3), sieradzkim (1), łaskim (1), bełchatowskim (4), tomaszowskim (16), skierniewickim (6).

¹²⁵ W powiatach: skierniewickim (67), rawskim (72), tomaszowskim (26).

¹²⁶ 4 obszary predysponowane do wystąpienia ruchów masowych znajdują się w okolicach Zbiornika Jeziorsko, natomiast pozostałe obszary (skarpy i zbocza) zlokalizowane są w dolinach rzek: Bzury, Czarnawki, Mrogi, Rawki, Wolbórki, Bieliny, Piasecznicy, Pilicy, Warty oraz w okolicach Zbiornika Sulejowskiego. Opracowano na podstawie Przeglądowej mapy osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych w skali 1:50 000 w ramach projektu Systemu Osłony Przeciwośuwiskowej (SOPO) oraz danych zebranych w rejestrach starostw powiatowych na potrzeby Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi (2018 r.).

W terenach otwartych negatywnym zjawiskiem jest presja inwestycyjna na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo oraz tereny usytuowane w ich bezpośrednim sąsiedztwie (enklawy leśne, doliny rzeczne, zbiorniki wodne). Przykładem takich miejsc w Łódzkiem są m.in. parki krajobrazowe przyciągające inwestorów ze względu na ich atrakcyjność przyrodniczo-krajobrazową, a tym samym optymalne miejsce zamieszkania. Zakłóca to spójność i ciągłość przestrzenną, a także funkcjonalną obszarów chronionych objętych prawną ochroną bądź predestynowanych do jej ustanowienia. Zmiana przeznaczenia terenów rolnych i leśnych na cele budowlane powoduje w wielu wypadkach utratę cennych siedlisk przyrodniczych i gatunków. Ponadto tereny te są sukcesywnie doposażane w infrastrukturę komunikacyjną oraz techniczną, stanowiąc bariery, które powodują fragmentację systemu przyrodniczego, i w rezultacie mogą utrudniać prawidłowe funkcjonowanie ekosystemów.

BRAK SKUTECZNYCH NARZĘDZI OCHRONY

Istotnym elementem utrudniającym ochronę, racjonalne zagospodarowanie przestrzenne i właściwe zarządzanie zasobami przyrodniczymi obszarów objętych ochroną prawną jest m.in. brak planów ochrony bądź planów zadań ochronnych dla niektórych parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody czy obszarów Natura 2000, jak również aktualnych aktów prawnych wydanych na podstawie obowiązującej od 2004 r. ustawy o ochronie przyrody. Tym samym dla wielu obszarów objętych ochroną prawną nie można wyegzekwować optymalnej ochrony, ze względu na brak formalnie obowiązujących zakazów. Problemami w zakresie obszarów objętych ochroną prawną są także: nieuporządkowany status prawny dla części obszarów chronionego krajobrazu (ustanowionych rozporządzeniami byłych wojewodów), niechęć samorządów do powoływania nowych form ochrony przyrody oraz brak kompleksowego monitoringu krajobrazowego, co może skutkować niespójnością systemu obszarów chronionych województwa oraz słabymi powiązaniami przyrodniczymi w skali regionalnej i ponadregionalnej.

POSTĘPUJĄCA PRESJA URBANIZACYJNA

Obserwowana w ostatnich latach postępująca presja urbanizacyjna, zarówno w województwie łódzkim, jak i całym kraju, jest wyraźnie zauważalna w przestrzeni. Jest ona efektem m.in. migracji ludności miast na obszary wiejskie oraz rozwojem terenów inwestycyjnych. Składają się na nią takie zjawiska jak: niekontrolowana suburbanizacja, wkraczanie zabudowy w obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo (np. doliny rzeczne) oraz rozwój obiektów infrastrukturalnych, przemysłowych i reklamowych.

Powierzchnia terenów zabudowanych i zurbanizowanych w 2020 r. wynosiła 112 304 ha (6,2% powierzchni województwa, która wynosi 1 821 900 ha) i w stosunku do 2010 r. wzrosła o 17 690 ha¹²⁷. O presji urbanizacyjnej świadczy m.in. wzrost zasobów mieszkaniowych oraz zwiększenie liczby ludności w gminach podmiejskich. W województwie największy przyrost zasobów mieszkaniowych w latach 2010-2019 odnotowano w gminach sąsiadujących z aglomeracją łódzką, szczególnie w Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Łodzi, ale również w gminach Wodzierady, Bełchatów i Skierniewice¹²⁸. Największy przyrost ludności na przestrzeni lat 2010-2019, podobnie jak w przypadku analizy zasobów mieszkaniowych, odnotowano w gminach sąsiadujących z Łodzią, ale również Bełchatowem i Tomaszowem Mazowieckim¹²⁹.

Najistotniejsze z punktu widzenia postępujących procesów urbanizacyjnych w województwie jest planowane budownictwo mieszkaniowe i wynikające stąd potrzeby oraz zagrożenia. Lokalizacja zasobów ma szczególne znaczenie dla rozwoju i kształtowania sieci osadniczej oraz wielkości i intensywności zagospodarowania przestrzennego. Polityka przestrzenna prowadzona przez samorządy lokalne skutkuje rozpraszaniem zabudowy i brakiem ładu przestrzennego. Dominującą funkcją nowych terenów inwestycyjnych, planowanych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, jest funkcja mieszkaniowa. Wszystkie gminy, niezależnie od istniejącej i prognozowanej sytuacji demograficznej i procesów depopulacji, przewidują wzrost powierzchni terenów przeznaczonych na funkcję mieszkaniową, jednak tendencja ta jest zdecydowanie większa na obszarach wiejskich. W roku 2018 powierzchnia przeznaczona pod tereny mieszkaniowe wyznaczona w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin wynosiła 209 446 ha, a w stosunku

¹²⁷ BDL GUS

¹²⁸ BDL GUS

¹²⁹ BDL GUS

do roku 2010 wzrosła o 15 458 ha. Przeszacowania powierzchni przyszłych terenów mieszkaniowych (ponad 9-krotne w stosunku do istniejących) znacznie przekraczają rzeczywiste i prognozowane potrzeby mieszkańców gmin. W 2018 r. całkowita pojemność demograficzna wyznaczonych w województwie terenów mieszkaniowych wyniosła 9 061 560 osób i była 3,67 krotnie większa od liczby mieszkańców województwa (2 466 322 osób w 2018 r.)¹³⁰.

Nowa zabudowa rozprzestrzenia się w sposób niekontrolowany, bez miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, na zasadach określanych w pojedynczych decyzjach o warunkach zabudowy. Wkraczanie zabudowy na tereny cenne przyrodniczo i krajobrazowo, w tym w doliny rzeczne i tereny zalewowe, skutkuje degradacją środowiska i sprawia, że równowaga pomiędzy obszarami otwartymi a zagospodarowanymi zostaje zachwiana. Skutkuje to rozpraszaniem zabudowy oraz powstawaniem osiedli mieszkaniowych bez odpowiedniej infrastruktury i dostępu do podstawowych usług. W efekcie obniża się jakość życia, podwyższając się koszty funkcjonowania i presja na środowisko przyrodnicze, w tym zanieczyszczenie powietrza.

Rozwój gospodarczy wyraźnie zaznacza się w fizjonomii krajobrazu. Związane z zainwestowaniem infrastrukturalnym i przemysłowym obiekty są niezbędne, lecz powstają bez analizy ich wpływu na przestrzeń, powodując przeładowanie krajobrazu elementami infrastruktury technicznej i reklamami, a w efekcie dysharmonię wywołaną przez obiekty dominujące wysokościowo lub obszaro-wo. Szczególnie widoczne są konflikty w rozwoju zainwestowania obszarów wiejskich, które następuje kosztem zachowania tradycyjnych układów pól i rozłogów oraz indywidualnych cech budownictwa. Nowa zabudowa na terenach miejskich i wiejskich jest często diametralnie różna pod względem skali i użytych materiałów od występujących lokalnych form architektonicznych. Powszechny jest brak świadomości w zakresie tradycyjnej architektury i kompozycji przestrzennej. Zabudowa lokowana jest bez uwzględnienia i poszanowania krajobrazu kulturowego (zwłaszcza rolniczego). Efektem powyższych niekorzystnych zjawisk jest nie tylko degradacja cennych krajobrazów kulturowych oraz przyrodniczych, ale dochodzi również do zakłócania walorów ekspozycyjnych obszarów cennych widokowo (m.in. zabytków i panoram historycznych jednostek osadniczych).

Dalszą konsekwencją niekontrolowanego rozlewania się dużych miast jest zdegradowanie i wyludnianie ich terenów śródmiejskich. W ramach odwrócenia niekorzystnych trendów oraz poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej obszary te stopniowo poddawane są procesom rewitalizacji.

DEGRADACJA POWIERZCHNI ZIEMI W WYNIKU EKSPLOATACJI KOPALIN

Problemy związane z wpływem eksploatacji kopalin na środowisko koncentrują się przede wszystkim w centralnej części województwa. Biorąc pod uwagę skalę oraz intensywność zmian należy je określić jako zagrożenie środowiska szczególnie istotne w skali łódzkiego.

W 2020 r. w skali kraju województwo łódzkie znajdowało się w czołówce pod względem ogólnej powierzchni gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji (5 053,0 ha - 3. miejsce w kraju¹³¹, Polska 62 482,0 ha), za województwami wielkopolskim i dolnośląskim, co stanowiło 0,3% jego powierzchni (Polska 0,2%)¹³².

Szczególnie negatywne oddziaływanie na środowisko w wyniku działalności odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego w rejonie Bełchatowa i Szczercowa powodują znaczne przekształcenia rzeźby terenu, zmiany warunków hydrogeologicznych, degradację gleb i krajobrazu, zanieczyszczenia atmosfery oraz utratę walorów przyrodniczych (w tym degradację i zaburzenia ekosystemów), kulturowych i krajobrazowych. Zmianom uległa struktura przestrzenna i osadnicza obszaru. Bardzo wyraźną sylwetą w krajobrazie odznacza się Góra Kamieńsk, powstała jako zwałowisko zewnętrzne Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów, której wygląd dodatkowo dysharmonizują liczne elektrownie wiatrowe.

Inne miejsca przekształcenia powierzchni ziemi w wyniku eksploatacji kopalin zlokalizowane są m.in. w rejonie Białej Góry i Unewela (surowce szklarskie), Grudzeń-Lasu (piaski formierskie), Działoszyna (wapienie i margle dla przemysłu cementowego), Raciszyna (kamienie łamane i bloczne - wapień) oraz Czatolina (piaski i żwiry).

¹³⁰ Raport roczny z monitoringu procesów planowania przestrzennego na poziomie lokalnym w województwie łódzkim za rok 2019, BPPWŁ.

¹³¹ W 2019 r. województwo łódzkie również zajmowało 3. miejsce.

¹³² GUS.

Problematyka minimalizowania i ograniczania negatywnych skutków eksploatacji kopalin połączona z oceną korzyści i strat związanych z podejmowaniem nowych inwestycji w tym zakresie ma kluczowe znaczenie dla eliminacji istniejących i potencjalnych konfliktów przestrzennych z obszarami cennymi przyrodniczo i krajobrazowo czy też z istniejącą zabudową.

DEGRADACJA KRAJOBRAZU, W TYM ZABYTKOWYCH STRUKTUR PRZESTRZENNYCH

Na istniejące problemy ochrony krajobrazu przekłada się pośrednio większość obecnych problemów związanych z ochroną środowiska. Zagrożeniem widocznym w pierwszej kolejności jest rozwój gospodarczy, w tym rozwój zabudowy (m.in. wielkopowierzchniowej i wielkogabarytowej) oraz infrastruktury technicznej (m.in. sieci energetycznej i komunikacyjnej), zwłaszcza w strefach podmiejskich, słabo zurbanizowanych i na terenach otwartych, często cennych przyrodniczo.

Konieczność rozwoju alternatywnych źródeł energii wiąże się z powstawaniem farm energetyki wiatrowej i słonecznej powodując zmiany w dotychczasowym charakterze krajobrazu wiejskiego. Najbardziej dysharmonizującymi krajobraz elementami infrastruktury technicznej są napowietrzne linie energetyczne, maszty telefonii komórkowej oraz elektrownie wiatrowe. Problem ten jest szczególnie istotny w rejonie obszarów o najwyższych walorach przyrodniczo-krajobrazowych bądź kulturowych.

Równie istotnym problemem dla ochrony krajobrazu jest powierzchniowa eksploatacja surowców, która do momentu zakończenia użytkowania i realizacji rekultywacji jest zmianą trwałą i powodującą szereg wtórnych zmian w środowisku, a w konsekwencji w krajobrazie. Powstający w wyniku odkrywkę złoża lej depresji powoduje znaczące obniżenie poziomu wód gruntowych, a to z kolei skutkuje degradacją siedlisk przyrodniczych, które diametralnie zmieniają skład gatunkowy lub wręcz całkowicie zanikają, pośrednio zmieniając krajobraz.

Równie istotny z punktu widzenia krajobrazu, szczególnie niebezpieczny na obszarach chronionych i w dolinach rzek, jest niekontrolowany rozwój zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej w lokalizacjach nieuzasadnionych ekonomicznie, powodujący fragmentację oraz antropizację środowiska. Szczególnie dużym problemem jest zabudowywanie makrownętrz dolin Warty i Pilicy.

Diagnoza walorów widokowo-kompozycyjnych oraz zagrożeń dla możliwości ich zachowania¹³³, w części dotyczącej analizy walorów ekspozycyjnych historycznych jednostek osadniczych, wykazała, że najbardziej zagrożone są elementy krajobrazu związane z dziedzictwem kulturowym oraz fizjonomią, czyli ogólnym wyglądem krajobrazu. Wśród rozpoznanych zagrożeń znajdują się zjawiska związane z szeroko pojętą presją inwestycyjną, tj. zaburzanie historycznych układów przestrzennych przez nowe inwestycje, wprowadzanie materiałów i obiektów degradujących styl i funkcjonalność zespołów przestrzennych, zanik cech architektury regionalnej oraz jednoczesna unifikacja materiałów i form architektury, chaos przestrzenny i stylistyczny form zagospodarowania przestrzeni, wywołany także przez liczne reklamy, wprowadzanie obiektów dominujących wysokościami i obszarowo oraz przypadkowość i brak estetyki w zabudowie i infrastrukturze. Diagnoza zagrożeń dla walorów widokowo-kompozycyjnych wewnątrz krajobrazowych w dolinach rzecznych¹³⁴ w województwie dała podobne wyniki. Wśród rozpoznanych zagrożeń znalazły się m.in.: wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury w obszarach ekosystemów naturalnych, zaburzanie historycznych układów przestrzennych, brak właściwej ochrony i konserwacji zabytków oraz cennych kulturowo obiektów inżynieryjno-technicznych, wprowadzanie materiałów i obiektów degradujących styl i funkcjonalność, zanik cech architektury regionalnej z jednoczesną unifikacją materiałów i form architektonicznych, przypadkowość i brak estetyki w nowej zabudowie, wprowadzanie dominujących wysokościami i obszarowo w krajobrazie obiektów, niekontrolowany rozwój zabudowy lotniskowej oraz przeciążenie ruchem turystycznym bezpośredniej strefy brzegowej rzek i zbiorników wodnych.

Niestety, niemożliwe jest całkowite powstrzymanie procesu przekształcania krajobrazu. Skutkiem nieodpowiedzialnie zlokalizowanych inwestycji może być zakłócanie walorów widokowych i powodowanie dysharmonii lub wręcz przesłanianie cennych widoków. Ważne jednak, aby próbować równoważyć postęp z poszanowaniem obszarów cennych w zakresie krajobrazu przyrodniczego i kulturowego.

¹³³ Ekspertyza wykonana na zlecenie BPPWŁ przez Pracownię Projektową URBIOSIS Agnieszka Kowalewska pn. Diagnoza walorów widokowo-kompozycyjnych oraz zagrożeń dla możliwości ich zachowania w województwie łódzkim; grudzień 2018.

¹³⁴ Ekspertyza wykonana na zlecenie BPPWŁ przez Pracownię Projektową URBIOSIS Agnieszka Kowalewska pn. Diagnoza walorów widokowo-kompozycyjnych oraz zagrożeń dla możliwości ich zachowania w województwie łódzkim; grudzień 2018.

NADMIERNE ZAKWASZENIE I PRZESUSZENIE GLEB

Większość gleb województwa łódzkiego charakteryzuje się niską jakością oraz wysokim zakwaszeniem skutkującym ich degradacją i stanowi istotny problem dla rozwoju rolnictwa. W latach 2016-2019 ponad połowę gleb w województwie (58,0%) stanowiły gleby o odczynie kwaśnym i bardzo kwaśnym, a około 47,0% z nich wymagało zabiegów wapnowania (koniecznych i potrzebnych)¹³⁵, przewyższając w obu przypadkach średnią krajową.

Kolejny problem związany z ograniczeniami dla rozwoju rolnictwa dotyczy nasilających się zmian klimatycznych, w tym m.in. zjawiska suszy. Dla przykładu, w okresie od 1.06.2019 r. do 31.07.2019 r. w 168 gminach województwa (spośród 177) udział gleb podatnych i bardzo podatnych na suszę rolniczą w użytkach rolnych utrzymywał się na poziomie ponad 50,0%¹³⁶.

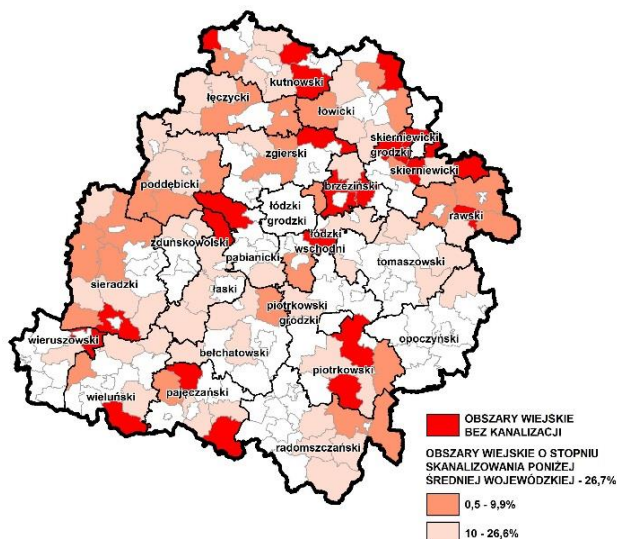
NISKA JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Wody powierzchniowe województwa łódzkiego, położonego w regionach wodnych Środkowej Wisły i Warty, podlegają silnej presji antropogenicznej, związanej z gospodarką komunalną, przemysłem i rolnictwem. Problem niskiej jakości wód powierzchniowych jest jednym z największych zagrożeń ekologicznych Łódzkiego.

Istotnym źródłem zanieczyszczeń w Łódzkiem jest nieuporządkowana gospodarka ściekowa, zwłaszcza na obszarach wiejskich. W 2020 r. udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w ludności ogółem na wsi wynosił średnio 26,7% (śr. dla Polski – 43,1%). Spośród 131 obszarów wiejskich 21 nie było wyposażonych w sieci kanalizacyjne, przez co ścieki często odprowadzane były bezpośrednio do rowów przydrożnych i innych miejsc niedozwolonych, w tym do wód powierzchniowych. Źródłem zanieczyszczeń są nieszczelne szamba.

Rys. 32. Problemy w zakresie gospodarki ściekowej w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Problemem jest także kanalizacja ogólnospławna, którą prócz ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych, do oczyszczalni odprowadzane są ścieki deszczowe tj. wody opadowe, niosące zanieczyszczenia pochodzące z powierzchni utwardzonych obszarów zurbanizowanych (parkingów, terenów przemysłowych, handlowych) i substancje wymywane z powietrza. Wzrost ilości ścieków deszczowych w czasie silnych opadów, zakłóca stabilność parametrów pracy oczyszczalni, przez co obniża jakość oczyszczonych ścieków odprowadzanych do odbiorników.

Na niską jakość wód w województwie istotnie wpływają zanieczyszczenia obszarowe z terenów rolniczych, zawierające pozostałości nawozów sztucznych i środków ochrony roślin, stanowiące źródło azotu, fosforu oraz innych biogenów będących przyczyną eutrofizacji, a w konsekwencji zubożenia fauny i flory wodnej.

Działalność przemysłowa z zakładów przemysłowych związanych z przemysłem energetycznym, poligraficznym, spożywczym, skórano-obuwniczym, chemicznym oraz farmaceutycznym stanowi również źródło zanieczyszczeń. Skoncentrowana jest w dwóch obszarach - Łódzkim Okręgu Przemysłowym i Piotrkowsko-Belchatowskim Okręgu Przemysłowym.

¹³⁵ Ochrona środowiska 2020, GUS, Warszawa 2020.

¹³⁶ Na podstawie raportów Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej w Polsce <http://www.susza.iung.pulawy.pl/komentarz>, <http://www.susza.iung.pulawy.pl/KBW> w województwie łódzkim suszę rolniczą odnotowano w okresie od 1 kwietnia 2019 r. do 31 sierpnia 2019 r. Największy deficyt wody zarejestrowano w okresie od 1 czerwca 2019 r. do 31 lipca 2019 r.

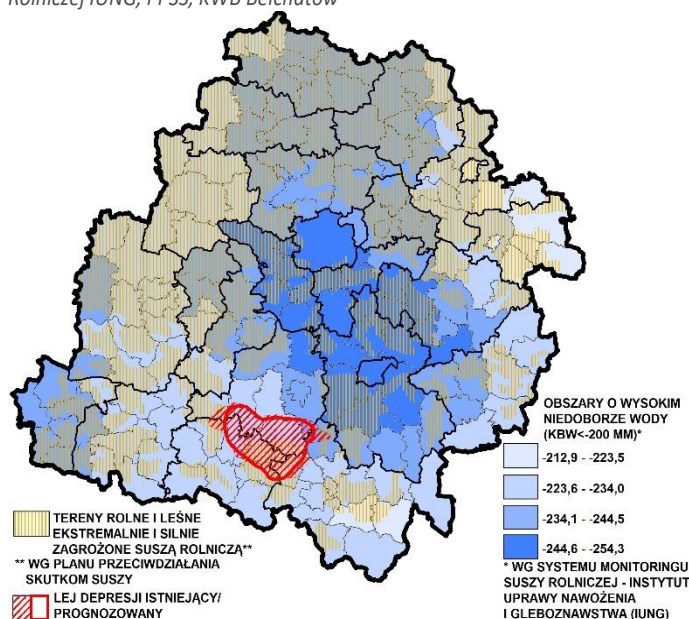
Zdiagnozowanym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych w województwie jest turystyka i rekreacja skoncentrowana nad Zbiornikami: Sulejowskim i Jeziorsko. Kąpieliska, przystanie wodne i ośrodki turystyczne stanowią źródło często nieoczyszczonych ścieków komunalnych. Eutrofizacja największych zbiorników wodnych (zwłaszcza Zbiornika Sulejowskiego) w ostatnich latach przyczyniła się do znacznego obniżenia ich dotychczasowych walorów turystycznych¹³⁷.

WYSOKIE ZAGROŻENIE SUSZĄ ORAZ INNE EKSTREMALNE ZJAWISKA POGODOWE I KLIMATYCZNE

Zmiany klimatu oraz związane z nimi ekstremalne zjawiska pogodowe (coraz wyższe temperatury powietrza, silne nasłonecznienie, deficyt opadów, ekstremalne susze) generują występowanie deficytów wody w glebie, zmniejszanie zasobów wód powierzchniowych, gruntowych i podziemnych. Prowadzi to do zubożenia i utraty różnorodności biologicznej ekosystemów. Znaczna część województwa charakteryzuje się wysokim niedoborem wody w sezonie wegetacyjnym, a zjawisko suszy to najważniejszy problem, jaki będzie występował w obszarze intensywnego rolnictwa. Wysoki niedobór wody w sezonie wegetacyjnym przyczynia się m.in. do utraty materii organicznej w glebie. Ponad połowa powierzchni województwa jest ekstremalnie i silnie zagrożona suszą rolniczą. Zagrożenie suszą hydrologiczną zdiagnozowano w stopniu umiarkowanym, a z kolei suszą hydrogeologiczną w stopniu umiarkowanym lub niskim¹³⁸. Niedobór wody występuje nie tylko w obszarze intensywnego rolnictwa, ale odczuwalny jest także w rejonie leja depresji, który powstawał na skutek działalności Kopalni Węgla Brunatnego Bełchatów¹³⁹. Długotrwale obniżony poziom wód gruntowych powoduje, i powodować będzie w przyszłości, nieodwracalne skutki w ekosystemach i krajobrazie, a także jest przyczyną problemów w rolnictwie.

Rys. 33. Deficyt wód w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej IUNG, PPSS, KWB Bełchatów

Czynnikami sprzyjającymi suszy są m.in. wzrost średniej rocznej temperatury, jak również anomalie w rocznej sumie opadów w województwie. Według danych z wielolecia 1971-2000 stwierdza się, że w Łódzkiem wzrosła średnia roczna temperatura o 2 do 3 stopni C, zwłaszcza w północnej i zachodniej jego części. Scenariusze klimatyczne dla Polski pokazują, że najpowszechniejszymi zjawiskami pogodowymi w najbliższym dziesięcioleciu będą fale upałów z tendencją do wydłużania czasu ich występowania. Z prognozy różnicy liczby dni suchych w roku między okresem 2008–2018 i 2021–2050 wynika, że w Łódzkiem wartość ta wzrośnie o około 16-19 dni¹⁴⁰. Ponadto prognozy zmian średniej rocznej temperatury dla okresu 2071-2100 wskazują, że do końca stulecia średnia roczna temperatura powietrza w Polsce wzrośnie ponad poziom z roku 1990 o około 3,5-4°C¹⁴¹.

Dla największych miast Polski prognozowany jest wzrost liczby dni upalnych (z temperaturą maksymalną przekraczającą 30°C), najbardziej znaczący na północy kraju. Ponadto o średnio 20 dni zmniejszy się liczba dni przymrozkowych¹⁴².

¹³⁷ Stan środowiska w województwie łódzkim. Raport 2020. GIOŚ 2021 r.

¹³⁸ Plan przeciwdziałania skutkom suszy (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021r. - Dz.U. z dnia 3 września 2021r., poz. 1615).

¹³⁹ Stopień wykorzystania zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych jest bardzo wysoki, a wartości poboru znacznie przekraczają wielkość zasobów dostępnych do zagospodarowania. Plan przeciwdziałania skutkom suszy (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021r. - Dz. U. z dnia 3 września 2021 r., poz. 1615)

¹⁴⁰ Polityka ekologiczna Państwa 2030 r. Ministerstwo Środowiska. Warszawa, 2019.

¹⁴¹ <http://klimada.mos.gov.pl/adaptacja-do-zmian-klimatu/globalne-procesy/> - Projekt Peseta-<http://peseta.jrc.es>

¹⁴² Polityka ekologiczna Państwa 2030 r. Ministerstwo Środowiska. Warszawa, 2019.

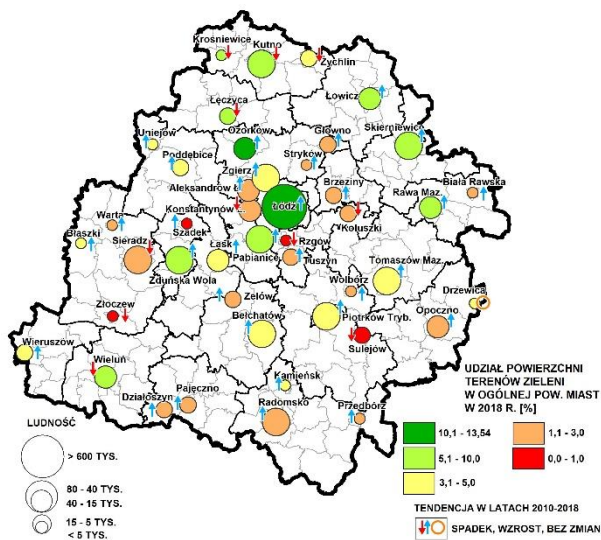

Wzrost średniej temperatury powietrza będzie miał pozytywne skutki, m.in. w postaci wydłużenia okresu wegetacyjnego i możliwości uprawy nowych gatunków roślin. Negatywne skutki przejawiające się w przyspieszeniu początku sezonu wegetacyjnego będą dużo gorsze dla roślin niż przyspieszenie końca sezonu przymrozkowego. Wskutek tego przymrozki pojawiają się w mniej korzystnych fazach rozwoju roślin – w czasie kwitnienia lub zawiązywania owoców, czyli w czasie, gdy wrażliwość roślin na niskie temperatury jest najsilniejsza. Zanotowano także anomalie w rocznej sumie opadów atmosferycznych i ich spadek od 10 do 30%. Podobnie jak w przypadku temperatur jest to trend utrzymujący się. Wyraźny spadek rocznej sumy opadów w latach 2010-2019 skutkował pojawieniem się strefy niskich opadów (poniżej 400 mm na rok), obejmującej północno-zachodni oraz zachodni fragment województwa. Prognozy zmian wysokości opadów wskazują na nieznaczny wzrost całkowitej liczby dni z opadem oraz liczby dni z opadem ekstremalnym powyżej 10 mm/dobę, głównie w miastach we wschodniej i południowej części kraju¹⁴³. Przewiduje się znaczący przyrost częstości i wydłużania się okresów suszy glebowej i hydrologicznej, postępujący deficyt dobrej jakości zasobów wód powierzchniowych i podziemnych do celów komunalnych, przemysłowych, a przede wszystkim rolniczych¹⁴⁴. Dodatkowym czynnikiem sprzyjającym suszy jest najniższa w Polsce lesistość województwa oraz bardzo mała zdolność retencyjna zlewni.

Ośrodki miejskie, zwłaszcza te największe, w związku z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi, takimi jak upały i deszcze nawalne oraz powodzie nagłe/miejskie, borykają się z koniecznością adaptacji do zmian klimatycznych. Skutkiem opadów o bardzo dużym natężeniu, krótkim czasie trwania i ograniczonej lokalnie przestrzeni¹⁴⁵ oraz utrudnionej infiltracji wody i często niedrożnych systemów kanalizacji, są podtopienia. Obszarem największej kumulacji problemów związanych ze zjawiskami ekstremalnymi są miasta powyżej 100 tys. mieszkańców. Dla Łodzi zdiagnozowano 3 spośród 10 głównych zagrożeń klimatycznych, tj. upały, intensywne opady i burze, powodzie miejskie¹⁴⁶. Spośród miast województwa Łódź¹⁴⁷ posiada plan adaptacji do zmian klimatu, natomiast Bełchatów¹⁴⁸ i Tomaszów Mazowiecki¹⁴⁹ posiadają opracowane strategie adaptacji do zmian klimatu. Ekstremalne zjawiska klimatyczne występują również na obszarach wiejskich, gdzie silne wiatry stają się przyczyną uszkodzeń budynków i napowietrznych elementów infrastrukturalnych.

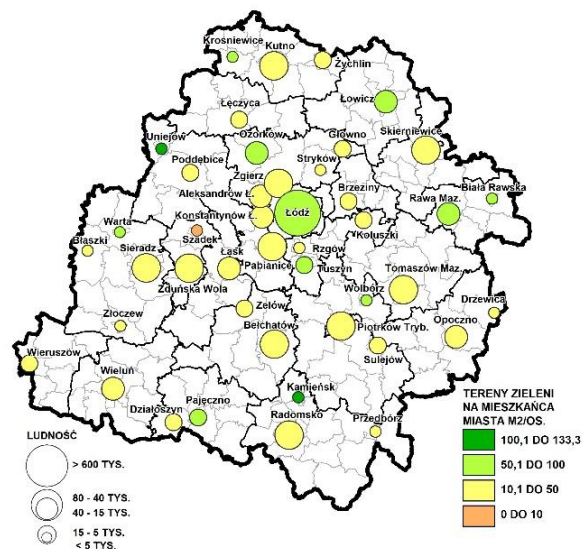
Rys. 34. Udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni miast w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Rys. 35. Powierzchnia terenów zieleni w przeliczeniu na 1 mieszkańca miasta w 2019 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Jednym z istotnych elementów sprzyjających adaptacyjności miast do zmian klimatu są tereny zieleni, budujące system błękitno-zielonej infrastruktury. W województwie w 2019 r. średni udział powierzchni terenów

¹⁴³ Zrealizowane na potrzeby projektu dotyczącego miejskich planów adaptacji do zmian klimatu dla 44 miast w Polsce <http://klimada.mos.gov.pl/adaptacja-do-zmian-klimatu/globalne-procesy/>

¹⁴⁴ Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., Dz. U. z 2016 r., poz. 1911).

¹⁴⁵ Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., Dz. U. z 2016 r., poz. 1967).

¹⁴⁶ „Plany adaptacji do zmian klimatu 44 miast Polski - Publikacja podsumowująca”, Warszawa 2018 (www.44mpa.pl).

¹⁴⁷ Dokumentu jeszcze nie przyjęto uchwałą Rady Miasta.

¹⁴⁸ Uchwała nr XIX/143/20 Rady Miejskiej w Bełchatowie z dnia 27 lutego 2020 r.

¹⁴⁹ Uchwała nr XXI/184/2019 Rady Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2019 r.

zieleni w miastach¹⁵⁰ kształtował się na poziomie 5,97%, tj. powyżej średniej krajowej (4,77%). Zaledwie kilkanaście miast zarówno w 2010 r., jak i 2019 r. utrzymywało wskaźnik powyżej średnich krajowych, tj. Krośnice, Łęczyca, Łowicz, Pabianice, Rawa Mazowiecka, Skierniewice, Tomaszów Mazowiecki, Wieluń, Zduńska Wola, Ozorków i Łódź. Najwyższym udziałem takich terenów w ogólnej powierzchni miasta na poziomie 13,55% charakteryzowała się Łódź. Pod względem powierzchni terenów zieleni miejskiej w przeliczeniu na 1 mieszkańca większość miast (31 przypadków) odnotowuje wskaźnik (na poziomie poniżej 50 m²/os.), w 13 wskaźnik wynosi powyżej 50 m²/os.¹⁵¹, w tym w Kamieńsku i Uniejowie powyżej 100 m²/os. Niewielki udział terenów zieleni w miastach ogranicza ich zdolności adaptacyjne do zmian klimatu, powodując większą podatność na skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych. Ponadto niezwykle istotnym aspektem w kontekście efektywnego funkcjonowania systemów terenów zieleni jest ich jakościowe oraz przestrzenne rozmieszczenie w tkance miejskiej, mające znaczenie zarówno dla poprawy lokalnych warunków klimatycznych, jak i przewietrzania miasta.

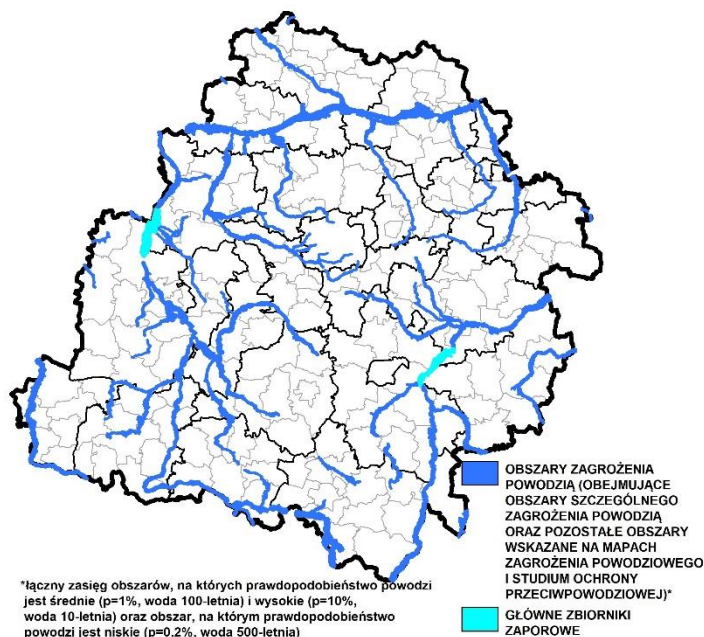
ZAGROŻENIE I RYZYKO POWODZIOWE

Na terenie województwa zidentyfikowano zagrożenie powodziowe o różnym prawdopodobieństwie wystąpienia. Na podstawie mapy zagrożenia powodziowego oraz studium ochrony przeciwpowodziowej ustalono, że w Łódzkiem, w myśl ustawy Prawo Wodne, występują następujące kategorie obszarów zagrożenia powodzią:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (woda 100 - letnia),
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% (woda 10 - letnia),
- obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy.

Rys. 36. Zagrożenie powodziowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PGW Wody Polskie

Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne. Dodatkowo zgodnie z mapą zagrożenia powodziowego ustalono, że na terenie województwa łódzkiego występuje również obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (p=0,2%) oraz obszar narażony na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego. Duże zagrożenie powodziowe pojawia się na rzekach, m.in.: Warcie, Pilicy i Bzurze. Zgodnie z zapisami ustawy Prawo wodne, w ramach wstępnej oceny ryzyka powodziowego, wyznaczone zostały obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi (na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub jest prawdopodobne wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi).

Dla tych obszarów sporządzono mapy zagrożenia powodziowego oraz mapy ryzyka powodziowego, na których zostały przedstawione m.in. obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

¹⁵⁰ Wskaźnik uwzględnia udział powierzchni terenów zieleni takich jak: parki, zieleńce, tereny zieleni osiedlowej, zieleń uliczna, cmentarze, lasy gminne w ogólnej powierzchni miast - obliczenia własne na podstawie GUS.

¹⁵¹ 50 m²/osobę to minimalna wielkość terenów zieleni w miastach rekomendowana przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

W województwie występują powodzie roztopowe oraz opadowe. Problemem jest mała zdolność retencyjna większości zlewni cząstkowych, w konsekwencji wody odpływają stosunkowo szybko do największych rzek, wywołując stany powodziowe. Według danych z Projektu ISOK¹⁵² oraz studiów ochrony przeciwpowodziowej obszary szczególnego zagrożenia powodzią stanowią od 1,82% (p=10%) do 2,83% (p=1%)¹⁵³ powierzchni województwa. Problem z zagrożeniem powodzią dotyczy 73,5% (130) gmin, niezależnie od powierzchni zasięgu obszarów o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi. W największym stopniu problem zagrożenia powodziowego dotyczy 10 gmin. Są to: miasto Łęczyca oraz gminy wiejskie: Łowicz, Krzyżanów, Góra Św. Małgorzaty, Tomaszów Mazowiecki, Gidle, Zapolice, Radomsko, Sędziejowice, Świnice Warckie, gdzie procent powierzchni gminy zajętej pod obszary szczególnego zagrożenia powodzią wodą 100-letnią wynosi od 10,26% do 19,97%. W planach zarządzania ryzykiem powodziowym¹⁵⁴ na terenie województwa znajduje się 5 obszarów problemowych:

- **obszar problemowy Warta** - obejmuje obszary o bardzo wysokim i wysokim poziomie ryzyka. W jego zasięgu znalazły się gmina Sieradz, miasto Sieradz, a miasto i gmina Warta została uznana za obszar problemowy o największym ryzyku powodziowym (tzw. HOT-SPOT);
- **obszar problemowy Działoszyn** - w części miasta Działoszyna występuje bardzo wysoki i wysoki poziom ryzyka (zagrożenie w rejonie zurbanizowanej części miasta). Działoszyn uznano za tzw. HOT-SPOT (obszar problemowy o największym ryzyku powodziowym);
- **obszar problemowy Pilica** - wysokie ryzyko powodziowe na obszarze ONNP Pilicy spowodowane nadmiernym zagospodarowaniem naturalnych terenów zalewowych rzeki, zdiagnozowane na kilku odcinkach Pilicy - w województwie obejmuje miasto Tomaszów Mazowiecki;
- **obszar problemowy Wolbórka** - w wyniku silnego zagospodarowania terenów stanowiących naturalne rozlewiska rz. Wolbórki, na której zagrożenie może być potęgowane dodatkowo cofką od odbiornika (Pilicy); w sytuacji wystąpienia powodzi zalane zostają silnie zurbanizowane tereny w Tomaszowie Mazowieckim;
- **obszar problemowy Bzura** - zagrożenie powodziowe na rzece Bzurze występuje zarówno na górnym (miasto Ozorków), środkowym (miasto Łowicz), jak również ujściowym odcinku położonym już poza granicami województwa łódzkiego¹⁵⁵.

Uwzględniając specyfikę regionu wodnego Warty i środkowej Wisły oraz zidentyfikowane obszary szczególnie narażone na ryzyko powodzi dla województwa określono działania służące minimalizacji skutków powodzi, zawarte w dwóch Planach Zarządzania Ryzykiem Powodziowym: dla Obszaru Dorzecza Wisły i dla Obszaru Dorzecza Odry¹⁵⁶ oraz w Planach Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły i na Obszarze Dorzecza Odry. Są to zadania dotyczące m.in.: analizy zwiększania retencji na terenach zurbanizowanych, możliwości likwidacji/zmiany funkcji oraz modernizacji obiektów zagrażających środowisku w przypadku powodzi, możliwości stosowania mobilnych systemów ochrony przed powodzią, stanu technicznego istniejących systemów melioracji, możliwości zwiększenia retencji na terenach leśnych, rolniczych i zurbanizowanych, budowy dużych zbiorników retencyjnych, makroniwelacji i rekultywacji zbiorników wodnych, modernizacji wałów, renaturyzacji i regulacji rzek, remontów budowli hydrotechnicznych. Poza tym, w zaktualizowanych Planach Gospodarowania Wodami zaplanowano inwestycje mające służyć zwiększeniu ilości i poprawie jakości wód, tj. makroniwelacje, rekultywacje, udrażnianie zbiorników, zwiększanie przepustowości, regulacje i odmulanie koryt rzek.

¹⁵² Projekt ISOK (Informatyczny System Osłony Kraju) pilotowany przez KZGW w Warszawie, którego efektami prac projektu są mapy zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego (MRP) Sporządzone na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. 2021, poz. 624 ze zm.) oraz na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska, Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, Ministra Administracji i Cyfryzacji oraz Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 października 2018 r. w sprawie opracowywania map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego (Dz. U. z 2018 r., poz. 2031).

¹⁵³ P=0,2% - prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi niskie, raz na 500 lat, P=1% - prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi średnie, raz na 100 lat, P=10% - prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wysokie, raz na 10 lat.

¹⁵⁴ Na podstawie: Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry, Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły.

¹⁵⁵ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gmap=gpPZRP.

¹⁵⁶ W ramach Planów Zarządzania Ryzykiem Powodziowym: dla obszaru dorzecza Wisły i dla obszaru dorzecza Odry zidentyfikowano działania strategiczne techniczne i nietechniczne planowane do wdrożenia w I cyklu planistycznym (lata 2016-2021) oraz działania buforowe, których realizacja może rozpocząć się w I cyklu planistycznym.

Występowanie na obszarach gmin województwa terenów zagrożenia powodziowego wymaga także konieczności podjęcia działań ochronnych dla istniejącego zainwestowania oraz zmiany polityki przestrzennej w zakresie planowania zabudowy, wskazanej w dokumentach planistycznych na poziomie lokalnym.

Poza zidentyfikowanym zagrożeniem powodziowym oraz obszarami szczególnie problemowymi w tym zakresie, istnieje również ryzyko wystąpienia powodzi w wyniku awarii największych budowli hydrotechnicznych. Obecnie zagrożenie takie dotyczy czterech zbiorników w województwie: Jeziersko, Sulejów, Cieszanowice i Miedzna. Prawdopodobieństwo tego typu awarii i katastrof nie jest duże, jednak ich skutki mogą spowodować poważne zniszczenia.

Na terenie województwa występuje również zagrożenie podtopieniami powstające na skutek gwałtownych, krótkotrwałych ulew powodujących nagłe wezbrania cieków¹⁵⁷. Problem ten dotyczy przede wszystkim obszarów zurbanizowanych, na których mamy do czynienia z dużym odsetkiem powierzchni nieprzepuszczalnych oraz często niewydolnymi systemami odprowadzania wód opadowych, stąd występowanie tzw. powodzi miejskich. Na terenach wiejskich podtopienia mogą występować lokalnie i są związane m.in. z niedrożnością rowów melioracyjnych. Największa skala podtopień występujących na skutek nawałnych opadów deszczu została zdiagnozowana na terenie: Łodzi, Skierniewic, Żelowa, Radomska, miasta i gminy Brzeziny, gminy: Moszczenica, Wodzierady (w miejscowości Kwiatkowice)¹⁵⁸.

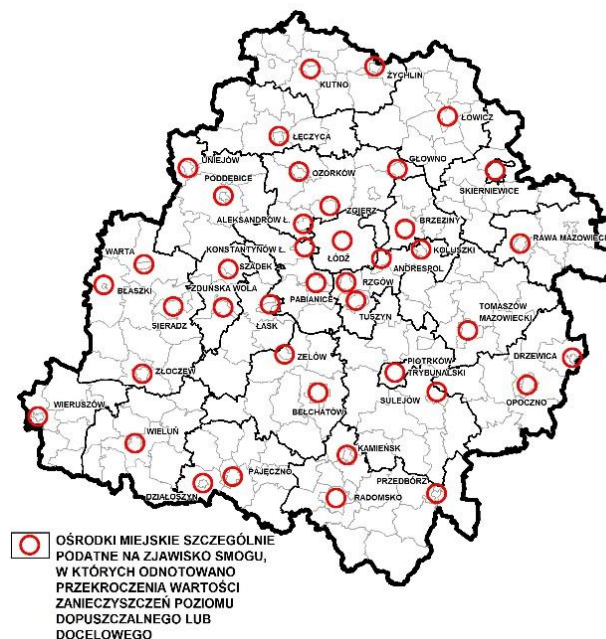
- Warty, na całym biegu rzeki na terenie województwa łódzkiego (przy czym największy zasięg zagrożenia podtopieniami występuje od Rychłocic w gm. Konopnica, przez ujściowy odcinek Widawki do Warty, aż do północno-zachodnich granic Łódzkiego);
- Bzury, zwłaszcza od Ozorkowa aż do granicy z województwem mazowieckim;
- Pilicy, od granicy z województwem świętokrzyskim do Zbiornika Sulejowskiego i od Zbiornika Sulejowskiego do granicy z województwem mazowieckim;
- Czarnej (prawobrzeżny dopływ Pilicy), od granicy z województwem świętokrzyskim do ujścia do Pilicy.

NISKA JAKOŚĆ POWIETRZA

Kluczowym problemem w zakresie niskiej jakości powietrza jest emisja powierzchniowa, która w sezonie grzewczym ma ogromny wpływ na stan powietrza, zwłaszcza w miastach oraz na terenach wiejskich w obszarze zwartej zabudowy. Stara, zwarta i nie podłączona do centralnej sieci ciepłowniczej zabudowa w centrum Łodzi i innych ośrodkach miejskich województwa powoduje kumulowanie się dużych ładunków szkodliwych substancji na niewielkiej przestrzeni o dużej gęstości zaludnienia. Utrudnione przewietrzanie tych terenów, często pozbawionych naturalnych korytarzy przewietrzających, sprzyja powstawaniu zjawiska smogu. W 2020 r. większość miast województwa znajdowała się w zasięgu strefy przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀. W miastach również odnotowano przekroczenia wartości poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ (24 godzinnej) oraz rocznej wartości poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego

Rys. 37. Ośrodki miejskie szczególnie podatne na zjawisko smogu, w których odnotowano przekroczenia wartości zanieczyszczeń poziomu dopuszczalnego lub docelowego PM₁₀, PM_{2,5}

Źródło: Opracowanie własne BPPWŁ na podstawie danych GIOŚ

¹⁵⁷ Wg art. 16 pkt. 43 ustawy z 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. 2021, poz. 624 ze zm.) podtopienia wywołane przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych nie są powodzią. W przypadku wystąpienia niejednokrotnie są przyczyną poważnych strat i wymagają interwencji służb ratowniczych.

¹⁵⁸ Plan operacyjny ochrony przed powodzią dla województwa łódzkiego, ŁUW w Łodzi, Łódź 2018.

PM_{2,5}. Na podstawie odnotowanych przekroczeń wartości poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀, wartości dobowych pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz wartości rocznych pyłu zawieszonego PM_{2,5} wskazano w województwie 41 ośrodków szczególnie podatnych na zjawisko smogu.

Powietrze atmosferyczne w Łódzkiem jest znacznie zanieczyszczane przez emisję pochodzenia przemysłowego. W 2020 r. emisja energetyczna stanowiła ponad 90% emisji punktowej, co wpływa na wysoki poziom emisji zanieczyszczeń gazowych, w tym gazów cieplarnianych. Przykładowo udział samej Elektrowni Bełchatów w sumarycznej emisji punktowej z terenu województwa łódzkiego stanowił 80% w przypadku SO_x, 75% w przypadku NO_x¹⁵⁹ oraz 86% w przypadku CO₂¹⁶⁰.

Jednocześnie na pogorszenie jakości powietrza wpływa również wysoka emisja zanieczyszczeń powietrza z transportu w ośrodkach miejskich oraz przy drogach o wysokim natężeniu ruchu.

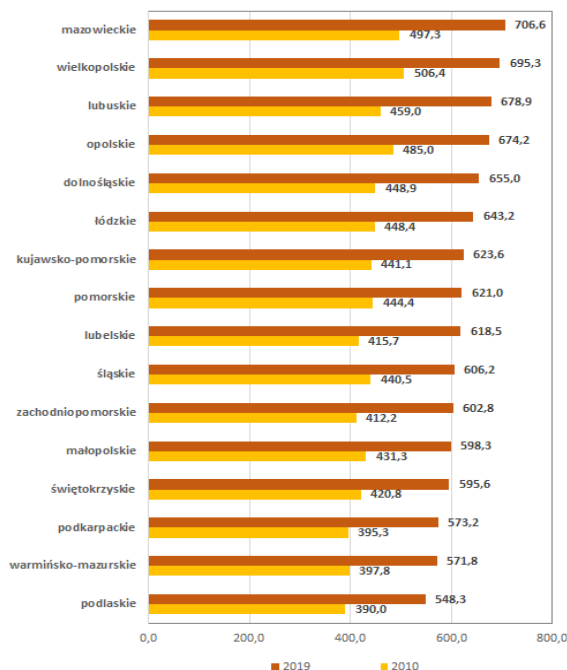
NIEKORZYSTNY KLIMAT AKUSTYCZNY

W województwie łódzkim istnieje ryzyko ekspozycji mieszkańców na hałas, zwłaszcza drogowy. Na podstawie mapy akustycznej przygotowanej dla dróg krajowych w 2017 r.¹⁶¹ wskazano na korzystną tendencję spadkową na poziomie 20% średniego zasięgu hałasu w porównaniu do poprzedniego mapowania z 2012 r. Ocena trendu zmian natężenia hałasu przy drogach wojewódzkich w porównaniu do mapy akustycznej z 2012 r. również miała pozytywny charakter i związana była z prowadzoną modernizacją dróg i pojawieniem się pojazdów samochodowych nowszej generacji¹⁶².

Należy jednak podkreślić, że obecnie obserwuje się wzrost liczby zarejestrowanych pojazdów osobowych i ciężarowych, co może wpłynąć negatywnie na klimat akustyczny województwa w przyszłości. Poprawy klimatu akustycznego można jednak upatrywać w stopniowym wyprowadzaniu ruchu tranzytowego z ośrodków miejskich dzięki inwestycjom drogowym, w tym realizacji S14.

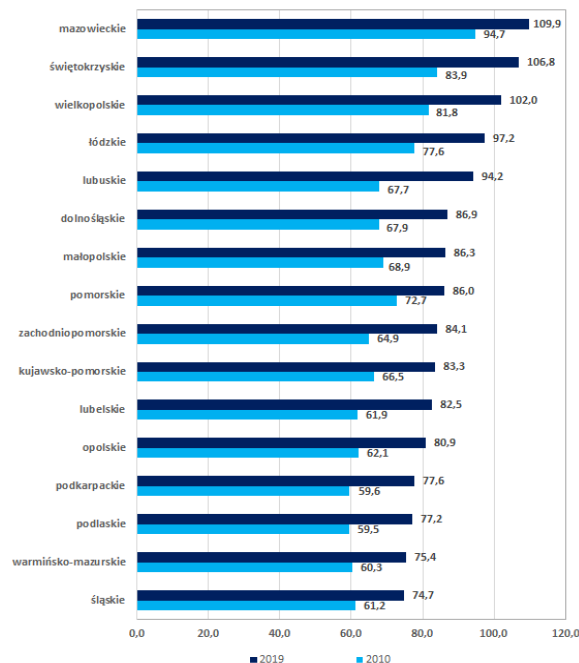
Rys. 38. Liczba pojazdów osobowych na 1000 mieszkańców wg województw w latach 2010 i 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rys. 39. Liczba pojazdów ciężarowych na 1000 mieszkańców wg województw w latach 2010 i 2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

¹⁵⁹ Stan środowiska w województwie łódzkim Raport 2020, GIOŚ.

¹⁶⁰ W odniesieniu do CO₂ dane z 2019 r. (GIOŚ).

¹⁶¹ „Mapa akustyczna dróg krajowych na terenie województwa łódzkiego (zadanie 3)” - 2017 (za Stan środowiska w województwie łódzkim Raport 2020, GIOŚ).

¹⁶² jw.

W związku z planowaną realizacją Centralnego Portu Komunikacyjnego (gmina Baranów, woj. mazowieckie), który ma powstać do 2027 r., przewiduje się pogorszenie warunków akustycznych, szczególnie dla gmin usytuowanych w północno-wschodniej części województwa.

ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z GOSPODARKĄ ODPADAMI

Potencjalnym zagrożeniem dla środowiska jest stale wzrastająca masa odpadów wytwarzanych zarówno w sektorze komunalnym (10,6% wytwarzanych ogółem), jak i w przemyśle (89,4%). W okresie ostatnich 10 lat wzrost ten (w stosunku do 2010 r.) wynosił odpowiednio – dla odpadów komunalnych 27,9%, a dla odpadów przemysłowych 16,5%. Odpady mają negatywny wpływ na czystość wód, gleby i powietrza, a ich składowanie dodatkowo powoduje konieczność wyłączenia z użytkowania terenów pod składowiska oraz stwarza konflikty krajobrazowe.

W analizowanym okresie w sektorze gospodarki odpadami komunalnymi zaobserwowano korzystną tendencję wzrostu udziału odpadów zebranych selektywnie w ogólnej masie zebranych odpadów o 30,1 p.p. do poziomu 38,7% w 2020 r. i jednocześnie spadku udziału odpadów zebranych zmieszanych deponowanych na składowiskach do poziomu 47,9% (o 34,1 p.p.). Natomiast w przypadku odpadów przemysłowych, stanowiących przeważającą ilość odpadów wytwarzanych ogółem, w 2020 r., widoczne były niekorzystne tendencje w ich zagospodarowaniu, np. spadek udziału odpadów poddanych odzyskowi do poziomu 4,3% (o 10,4 p.p.), przy jednoczesnym utrzymaniu wysokiego poziomu udziału odpadów unieszkodliwianych przez składowanie (blisko 83%).

Rys. 40. Składowiska odpadów w województwie łódzkim w 2020 r.

Źródło: Opracowanie własne BPPWŁ

Potencjalne zagrożenie dla środowiska w województwie łódzkim stanowi brak instalacji do zagospodarowania frakcji energetycznej (tzw. frakcji podsitowej), powstającej w procesie przetwarzania odpadów komunalnych, która ze względu na swoją wysoką kaloryczność nie powinna być bezpośrednio deponowana na składowiskach odpadów. Potencjalnym zagrożeniem skażeniem środowiska jest również brak wystarczających mocy przerobowych do unieszkodliwiania odpadów medycznych i weterynaryjnych.

Potencjalnym źródłem zagrożenia dla środowiska są instalacje do przetwarzania odpadów¹⁶³. W okresie ostatnich 10 lat nastąpił korzystny dla ochrony środowiska proces zmniejszania liczby funkcjonujących składowisk odpadów komunalnych. Zamknięto ok. 60 składowisk nie spełniających wymogów ochrony środowiska i rozpoczęto ich rekultywację. W 2020 r. w województwie pozostawało 20 zamkniętych niezrekultywowanych składowisk, z czego 15 było w trakcie rekultywacji. W celu minimalizowania zagrożeń wynikających z gospodarki odpadami, do instalacji służących przetwarzaniu odpadów sukcesywnie wprowadzane są nowoczesne technologie, ze szczególnym naciskiem na ponowne wykorzystanie zawartych w nich cennych surowców.

Dużym problemem dla środowiska są również niezrekultywowane tereny składowisk odpadów, innych niż niebezpieczne i obojętne, na których nie były składowane odpady komunalne. Wynika to przede wszystkim z trudności identyfikacji właścicieli terenów tych składowisk oraz braku na ten cel środków finansowych. Mimo obserwowanego od 2010 r. korzystnego trendu wzrostu zagospodarowanej masy osadów ściekowych powstających w procesie oczyszczania ścieków (o 16 p.p., do wartości 52,2% wytworzonych osadów), nadal zagrożenie dla środowiska stanowi masa niezagospodarowanych komunalnych osadów ściekowych.

¹⁶³ Możliwość realizacji inwestycji związanych ze składowaniem i przetwarzaniem odpadów powinna być uzależniona od decyzji środowiskowych. Inwestycje te powinny być realizowane zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz.U. z 2013 r., poz. 523 ze zm.).

Znaczące zagrożenie dla środowiska, związane z pożarami lub skażeniem chemicznym, stanowi także nielegalne deponowanie odpadów (tzw. „dzikie wysypiska”, wyrobiska poeksploatacyjne, zdegradowane tereny poprzemysłowe).

Źródłem potencjalnego zagrożenia dla środowiska oraz zdrowia i życia ludzi są również wyroby zawierające azbest, które po zinventaryzowaniu są unieszkodliwiane poprzez składowanie w przeznaczonych do tego celu kwaterach na 3 składowiskach (Płoszów - gm. Radomsko, Pukinin - gm. Rawa Mazowiecka, Młyńsko Wieś - gm. Biała). W latach 2010-2021 w województwie nastąpił ponad 70-krotny wzrost ilości unieszkodliwionych odpadów azbestowych, ale równoczesny wielokrotnie wyższy wzrost ilości odpadów zinventaryzowanych powodował, że nadal do unieszkodliwienia pod koniec 2021 r. pozostało ich ponad 91% - co wskazuje na relatywnie niską skuteczność usuwania tych odpadów.

RYZIKO WYSTĄPIENIA POWAŻNYCH AWARI

Według danych Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi na terenie województwa łódzkiego w 2021 r. zlokalizowanych było: 8 zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR), 24 zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR)¹⁶⁴. Poza tym w Łódzkiem zlokalizowanych jest 99 zakładów, w których występują substancje niebezpieczne w ilościach mogących spowodować wystąpienie zagrożenia dla ludzi i środowiska również poza ich terenem¹⁶⁵. Oprócz wymienionych zakładów w województwie funkcjonuje kilkaset stacji paliw, co także stwarza ryzyko wystąpienia awarii groźnych dla zdrowia i życia ludzi oraz środowiska.

Tab. 7. Zakłady o dużym i o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej

ZAKŁADY O DUŻYM RYZYKU WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII PRZEMYSŁOWEJ (ZDR)		
Lp.	Nazwa zakładu	Adres
1.	Colep Polska Sp. z o.o.	97-410 Kleszczów, ul. Przemysłowa 10
2.	PERN S.A. Baza Paliw Nr 1 w Kuluszkach	95-040 Kuluszki, ul. Naftowa 1
3.	ORLEN Paliwa Sp. z o.o. Terminal Gazu Płynnego w Nowej Brzeźnicy	98-331 Nowa Brzeźnica, ul. Dworcowa 15
4.	Kuehne + Nagel Sp. z o.o.	97-306 Grabica, Wola Bykowska 34
5.	FM Polska Spółka z o.o. Hala Nr 6 w P3 Piotrków Park	97-306 Grabica, Wola Bykowska 31
6.	Eurofoam Polska Sp. z o.o. w Zgierzu	95-100 Zgierz, ul. Szczawińska 42
7.	AmeriGas Polska Sp. z o.o. Oddział w Łodzi	93-231 Łódź, ul. Dostawcza 3
8.	LINDE GAZ POLSKA Sp. z o.o. z/s w Krakowie Oddział w Łodzi	91-204 Łódź, ul. Traktorowa 145
ZAKŁADY O ZWIĘKSZONYM RYZYKU WYSTĄPIENIA POWAŻNEJ AWARII PRZEMYSŁOWEJ (ZZR)		
1.	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Bełchatów	97-406 Bełchatów 5, ul. Energetyczna 7
2.	Zakład Produkcji Paliw Syntetycznych z Bioetanolu EKOBENZ Sp. z o.o.	97-410 Kleszczów, ul. Zachodnia 10
3.	Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe "Eko - Gaz" Jatczak Sp. Jawna	95-060 Brzeziny, ul. Waryńskiego 8
4.	SAGA-GAZ Sp. Jawna	99-300 Kutno, ul. Bohaterów Walk n/Bzurą 4a
5.	TAP Kutno Sp. z o.o.	99-300 Kutno, ul. Poprzeczna 5
6.	Dystrybutor Gazu "Propan - Butan" JUŻ-GAZ - Ryszard Kaniewski	99-300 Kutno, ul. Wierzbie 2a
7.	LOTOS - TERMINALE S.A. - Baza Paliw w Piotrkowie Trybunalskim	97-300 Piotrków Trybunalski, ul. Przemysłowa 43
8.	Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe ROL-BUD Rozlewnia Gazu Płynnego w Ignacowie	97-340 Ignaców, ul. Rynek Piastowski 2
9.	Bialchem Group Sp. z o.o. w Białymstoku - Oddział Błaszki	98-235 Błaszki, ul. Kociołki 27
10.	BAR-GAZ Braszak Ilona	98-285 Wróblew, ul. Smardzew 9a
11.	Rozlewnia Gazu "Skiergas" Henryk Sałkowski	96-126 Płyćwia 44, gm. Godzianów
12.	EUROGLAS POLSKA Sp. z o.o.	97-225 Ujazd, ul. Niewiadów 65
13.	BALEX Metal Sp. z o.o.	97-200 Tomaszów Mazowiecki, ul. Spalska 143/155
14.	Bałykgas Sp. z o.o. w Rumii - Rozlewnia Gazu Płynnego w Wieluniu	98-300 Wieluń, ul. Długosza 37
15.	DORGAZ Dorota tyżwa Centrum Dystrybucji Gazu Płynnego	98-313 Konopnica, ul. Szkolna 20
16.	GAL-GAZ Sp. Jawna	98-405 Galewice, ul. Zmyślona 11
17.	Pfleiderer Prospan S.A.	98-400 Wieruszów, ul. Bolesławiecka 10
18.	PEGAZ GRUPA Sp. z o.o. w Zduńskiej Woli	98-220 Zduńska Wola, ul. Ceramiczna 2
19.	PPHU TAMIR Mirosława Jasińska, Bogusław Młotkowski Sp. Jawna z/s w Brzezinach - Rozlewnia Gazu w Głownie	95-015 Głowno, ul. Kopernika 41b
20.	BSG Sp. z o.o.	95-100 Zgierz, ul. Andrzeja Struga 20
21.	Brenntag Polska Sp. z o.o. - Magazyn Specjalistyczny w Zgierzu	95-100 Zgierz, ul. Kwasowa 5
22.	BSH Sprzęt Gospodarstwa domowego Sp. z o.o. Oddział w Łodzi	93-228 Łódź, ul. Lodowa 103
23.	Veolia Energia Łódź S.A. - EC3	90-001 Łódź, ul. Pojezierska 70
24.	Chłodnia Łódź S.A.	91-203 Łódź, ul. Traktorowa 170

Źródło: Dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi według stanu na dzień 17.09.2021 r.

¹⁶⁴ Dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi według stanu na dzień 17.09.2021 r. (znak sprawy: WZ.0760.5.2021 z dnia 20 września 2021 r.).

¹⁶⁵ j.w.

W 2019 r. według danych Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi transport materiałów niebezpiecznych o różnej zawartości (chemikalia, gazy, farby, rozcieńczalniki, materiały wybuchowe, ługi itp.) odbywał się odcinkami:

- autostrad (A1, A2),
- dróg ekspresowych (S8, S14),
- dróg krajowych (8, 12, 14, 42, 45, 60, 70, 71, 72, 74, 91, 92),
- wojewódzkich (473, 480, 481, 483, 484, 485, 486, 581, 582, 584, 702, 703, 704, 705, 707, 710, 713, 714, 715, 716, 726, 741, 742),
- powiatowych i gminnych (Baby-Lubiatów-Wolbórz-Studzianki-Golesze – Bronisławów, Baby – Biskupia Wola – Kruszów – Tuszyn – Rzgów – Kalinko),
- lokalnych (przez miasto Sulejów, Bełchatów – Grocholice – Rogowiec)¹⁶⁶. Oprócz dróg kołowych materiały niebezpieczne przewożone są trasami kolejowymi (1, 3, 4, 11, 12, 14, 16, 17, 18, 22, 24, 25, 33, 131, 146, 181, 541)¹⁶⁷.

Poza opisanym powyżej transportem materiałów niebezpiecznych ma miejsce transport magistralny różnego rodzaju rurociągami.

Centralne położenie województwa powoduje, że jego obszar jest szczególnie narażony na możliwość wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, które mogą być spowodowane intensywnym przewozem substancji niebezpiecznych szlakami drogowymi i kolejowymi. Największa koncentracja źródeł niebezpiecznych substancji chemicznych występuje na terenach przemysłowych, zwłaszcza w rejonie Łodzi (m.in. terminal towarowy Łódź-Olechów), Bełchatowa, Piotrkowa Trybunalskiego i Zduńskiej Woli (Karsznice)¹⁶⁸.

W związku z nasileniem przewozów materiałów niebezpiecznych zarejestrowano także sukcesywny wzrost różnego rodzaju zdarzeń w transporcie drogowym i kolejowym, których w latach 2018-2020 na obszarze województwa łódzkiego odnotowano 110¹⁶⁹.

W zakresie przechowywania i transportu materiałów niebezpiecznych na terenie województwa za najbardziej istotne zagrożenie dla człowieka i środowiska należy uznać stale wzrastającą częstotliwość przewozu substancji i materiałów niebezpiecznych po drogach i liniach kolejowych oraz brak odpowiednio wyposażonych parkingów dla uszkodzonych pojazdów przewożących takie substancje.

W 2019 r. nie odnotowano w województwie łódzkim zdarzeń o charakterze poważnej awarii. Natomiast w latach 2016-2018 zdarzenia tego typu wystąpiły kilkakrotnie (w 2016 r. wyciek benzyny na autostradzie A2 w Kozankach Wielkich; w 2017 r. wyciek kwasu propionowego w Łodzi oraz emisja do powietrza substancji chemicznej - formaliny technicznej w Zgierzu, ul. Boruty; w 2018 r. wyciek amoniaku w Kutnie, ul. Południowa, pożar na składowisku odpadów w Piotrkowie Trybunalskim, ul. Topolowa)¹⁷⁰.

¹⁶⁶ Dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi według stanu na dzień 30.06.2019 r. (znak sprawy: WZ.0760.33.2019 z dnia 15 listopada 2019 r.).

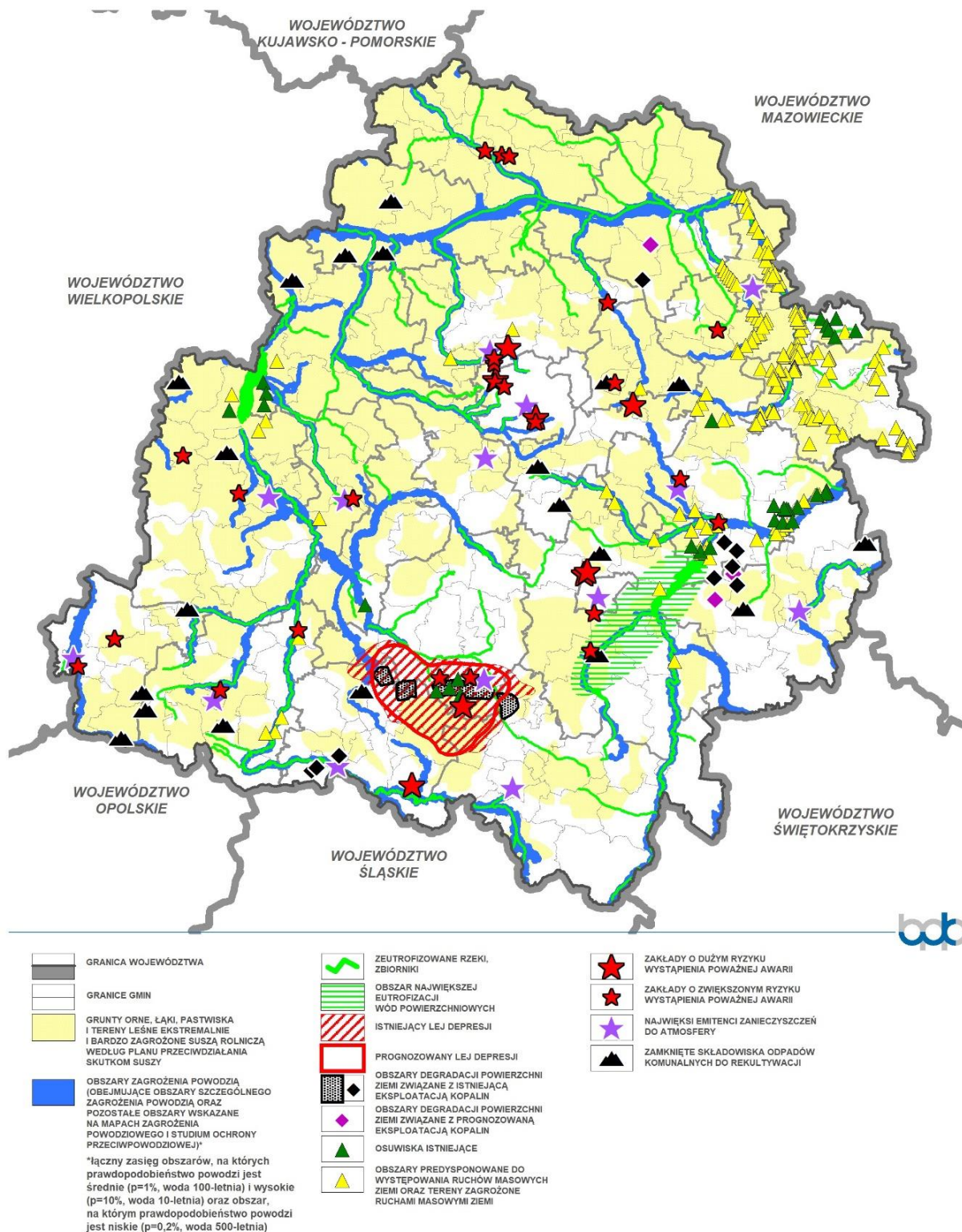
¹⁶⁷ Dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi według stanu na dzień 30.06.2019 r. (znak sprawy: WZ.0760.33.2019 z dnia 15 listopada 2019 r.).

¹⁶⁸ Projekt Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028.

¹⁶⁹ Zdarzenia z udziałem materiałów niebezpiecznych na obszarze województwa łódzkiego w latach 2018-2020 na podstawie danych Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi (znak sprawy: WZ.0760.5.2021 z dnia 20 września 2021 r.).

¹⁷⁰ Projekt Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028.

Rys. 41. Problemy środowiska wynikające z zagrożeń

Źródło: BPPWŁ, KWPS, RZGW, KPZK, ISOK, KWB Bełchatów, Starostwa Powiatowe

6. POTENCJALNE ZMIANY ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROGRAMU FEŁ2027

Program regionalny „Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027” jest kluczowym dokumentem określającym strategię wykorzystania w regionie środków europejskich na lata 2021-2027. Ze względu na zakończenie poprzedniej perspektywy finansowej niezbędne jest przyjęcie programu, którego realizacja zapewni wysokie tempo rozwoju, konieczne do osiągnięcia średniej unijnej. Program FEŁ2027 przyczyni się do dalszej transformacji gospodarczej i społecznej, uwzględniając wyzwania stojące przed województwem i wykorzystując jego potencjały, przy jednoczesnym uwzględnieniu aspektów społecznych i środowiskowych. Należy bowiem podkreślić, że pomimo znaczących nakładów ponoszonych na rozwój społeczno-gospodarczy województwa łódzkiego (w tym z wykorzystaniem funduszy unijnych), przyczyniających się do wzrostu innowacyjności, konkurencyjności i adaptacyjności działających w regionie przedsiębiorstw, poprawy stanu środowiska naturalnego, zwiększania dostępności transportowej, poprawy jakości i dostępności usług społecznych czy promocji potencjałów endogenicznych, Łódzkie nadal w skali UE jest regionem słabiej rozwiniętym nie osiągniętym 75% poziomu rozwoju Unii. W przypadku braku realizacji programu niemożliwe będzie rozwiązanie kluczowych problemów wynikających z wyzwań społecznych, gospodarczych i środowiskowych województwa.

Zakres wsparcia planowany w obszarze środowiska jest odpowiedzią na wyzwania zdiagnozowane w Łódzkiem, pozostając jednocześnie w zgodności z potrzebami wskazanymi przez KE. Realizacja działań przyczyni się do zwiększania potencjału województwa w duchu zrównoważonego rozwoju z poszanowaniem środowiska przyrodniczego.

Jednym z elementów Prognozy jest analiza potencjalnych zmian środowiska w przypadku braku realizacji programu FEŁ2027, czyli w tzw. wariancie „0”. Ocena ta odnosi się do czysto hipotetycznego scenariusza, jaki mógłby mieć miejsce w sytuacji, gdyby nie przyjęto programu FEŁ2027, rezygnując tym samym ze wsparcia, jakie jest możliwe do uzyskania. W wariancie „0” wsparcie finansowe ukierunkowane na aspekty środowiskowe (zwłaszcza w ramach priorytetów: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI) nie zostałyby udzielone, przewidziane typy przedsięwzięć nie zostałyby zrealizowane, a w konsekwencji problemy z zakresu środowiska przyrodniczego stojące przed województwem pozostałyby nierozwiązane.

Czynnikami bezpośrednio wywołującymi zmiany w środowisku w wyniku odstąpienia od realizacji zapisów programu FEŁ2027 będą:

- fragmentacja środowiska przyrodniczego, wpływająca m.in. na zmniejszenie różnorodności biologicznej,
- niewystarczająco spójny system obszarów chronionych województwa,
- niski udział obszarów objętych ochroną prawną,
- niska lesistość,
- niekontrolowana suburbanizacja,
- brak należytej dbałości lub negatywne przekształcenia w odniesieniu do krajobrazu, w tym zabytkowych struktur przestrzennych,
- nadmierne zakwaszenie i przesuszenie gleb,
- deficyt wód,
- wysokie zagrożenie występowaniem suszy,
- bardzo mała zdolność retencyjna zlewni,
- silnie zanieczyszczone i zeutrofizowane wody powierzchniowe,
- przestarzałe sieci wodociągowe i stacje uzdatniania wraz z ujęciami wody,
- niewystarczająco rozbudowane systemy kanalizacji,
- niewielka liczba zakładów przemysłowych ponownie wykorzystujących oczyszczone ścieki do celów produkcyjnych,
- ekstremalne zjawiska pogodowe (upały, deszcze nawalne, intensywne burze, powodzie nagłe/miejskie, podtopienia, wichury),
- utrudniona infiltracja wód opadowych w miastach,
- niewystarczająco rozbudowany system błękitno-zielonej infrastruktury,
- zagrożenie i ryzyko powodziowe,
- bardzo niska jakość powietrza,

- niekorzystny klimat akustyczny,
- niezrekultywowane zamknięte składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne¹⁷¹,
- wysoki udział odpadów przemysłowych składowanych w odpadach wytworzonych,
- odpady zawierające azbest,
- powstawanie miejsc nielegalnego składowania odpadów (tzw. „dzikie wysypiska”, zdegradowane tereny przemysłowe),
- niewystarczający poziom świadomości ekologicznej mieszkańców województwa, m.in. w zakresie selektywnego zbierania odpadów (w tym odpadów niebezpiecznych), spalania odpadów, gospodarowania wodą, ochrony powietrza, ochrony przyrody,
- ryzyko wystąpienia poważnych awarii,
- zły stan zdrowia mieszkańców województwa łódzkiego.

Zapewnienie optymalnych warunków środowiskowych w województwie jest możliwe przy uznaniu ochrony środowiska za jeden z kluczowych celów rozwojowych, któremu towarzyszyć będzie delegowanie odpowiednich środków finansowych. „Środowisko jest jednym z najważniejszych obszarów interwencji w nowej perspektywie finansowej. Zapewnieniu zrównoważonego rozwoju posłuży koncentracja na projektach, które będą tworzyć zielony region”¹⁷². W sytuacji braku realizacji programu FEŁ2027 może nastąpić zahamowanie korzystnych przemian środowiska oraz degradacja walorów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych, a także pogorszenie stanu zdrowia mieszkańców. Konsekwencje zmian w środowisku w wyniku odstąpienia od realizacji programu FEŁ2027 będą odczuwalne w wielu zakresach, gdyż wsparcie oddziałujące na korzystne zmiany w środowisku generowane jest w 18 celach szczegółowych.

Tab. 8. Potencjalne zmiany w środowisku w wyniku odstąpienia od realizacji programu FEŁ2027 w odniesieniu do wybranych celów szczegółowych (CS) programu FEŁ2027, których niezrealizowanie będzie generowało określone, niekorzystne skutki dla środowiska

POTENCJALNE ZMIANY W ŚRODOWISKU W WYNIKU ODSTĄPIENIA OD REALIZACJI PROGRAMU FEŁ2027	PRIORYTETY																		
	CS	1. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	2. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO						3. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO	4. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	5. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM	6. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM			7. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM	8. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM			9. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI
		(iii)	(i)	(ii)	(iv)	(v)	(vi)	(vii)	(viii)	(ii)	(i)	(iii)	(v)	(vi)	(k)	(d)	(f)	(g)	(i)
UTRATA RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ I ZWIĘKSZENIE UDZIAŁU ZDEGRADOWANYCH EKOSYSTEMÓW																			
ZMNIEJSZENIE DROŻNOŚCI KORYTARZY EKOLOGICZNYCH ORAZ SŁABE POWIĄZANIA PRZYRODNICZE W SKALI REGIONALNEJ I PONADREGIONALNEJ																			
POSTĘPUJĄCA DEGRADACJA KRAJOBRAZU W REJONACH OBSZARÓW O NAJWYŻSZYCH WALORACH PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWYCH ORAZ KRAJOBRAZU ZWIĄZANEGO Z DZIEDZICTWEM KULTUROWYM, BRAK ŁADU PRZESTRZENNEGO, NA SKUTEK POSTĘPUJĄCEJ PRESJI URBANIZACYJNEJ I ROZPRZASZANIA ZABUDOWY																			
ZABURZANIE I OGRANICZANIE KSZTAŁTOWANIA STREF EKOTONOWYCH																			
ZMNIEJSZENIE LESISTOŚCI WOJEWÓDZTWA																			
POGŁĘBIANIE DEFICYTU WODY, ZWŁASZCZA NA OBSZARACH O WYSOKIM NIEDOBORZE WODY EKSTREMALNIE I SILNIE ZAGROŻONYCH SUSZĄ ROLNICZĄ																			

¹⁷¹ Możliwość realizacji inwestycji związanych ze składowaniem i przetwarzaniem odpadów powinna być uzależniona od decyzji środowiskowych. Inwestycje te powinny być realizowane zgodnie z zapisami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz.U. z 2013 r., poz. 523 ze zm.).

¹⁷² Projekt Programu regionalnego FEŁ2027.

Źródło: opracowanie własne.

V. ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ PROGRAMU REGIONALNEGO „FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027” NA ŚRODOWISKO ORAZ OBSZARY NATURA 2000

1. ANALIZA I OCENA ODDZIAŁYWANIA CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH PROGRAMU FEŁ2027 NA KOMPONENTY ŚRODOWISKA

Zgodnie z przyjętą metodologią ocenę wpływu zapisów programu FEŁ2027 na środowisko przeprowadzono z uwzględnieniem sposobu i charakteru ich oddziaływania. W ocenie macierzowej przyjęto założenie, że realizacja zapisów programu FEŁ2027 będzie przebiegała z wykorzystaniem najlepszych dostępnych technologii, minimalizując tym samym stopień negatywnego oddziaływania na środowisko.

Na podstawie przygotowanych macierzy oceny (tab. 9, 10) opracowano zestawienia w formie tabelarycznej prezentujące łączną ocenę wpływu na środowisko celów szczegółowych wskazanych w programie FEŁ2027.

W macierzach oceny (tab. 9, 10) zastosowano następujące oznaczenia:

Sposób oddziaływania	
	Pozytywny
	Negatywny
	Minimalny negatywny
	Zmienny (pozytywny, z wyjątkiem etapu realizacji, dla którego prognozuje się możliwe oddziaływanie negatywne)
	Brak wpływu
Charakter oddziaływania	
Bezpośredniość oddziaływania	
B	Bezpośrednie
P	Pośrednie
W	Wtórne ¹⁷³
Czas trwania oddziaływania	
D	Długoterminowe
SR	Średnioterminowe
K	Krótkoterminowe
Częstotliwość oddziaływania	
S	Stałe
C	Chwilowe

Biorąc pod uwagę wyniki uzyskanej oceny przygotowano syntetyczną analizę sposobu i charakteru oddziaływania celów szczegółowych na poszczególne komponenty środowiska, wskazując najbardziej i najmniej obciążone oddziaływaniem negatywnym (Załącznik 4).

W kolejnym etapie opracowania analizy, w odniesieniu do poszczególnych komponentów środowiska (receptorów oddziaływania, czynników), przygotowano szczegółowy opis potencjalnych oddziaływań pozytywnych, negatywnych i minimalnie negatywnych wraz z propozycją rozwiązań mających na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym potencjalnych inwestycji.

¹⁷³ Nie zostało zidentyfikowane na etapie oceny.

Tab. 9. Ocena wpływu celów szczegółowych programu FEŁ2027 w ramach priorytetów innych niż pomoc techniczna na wybrane komponenty środowiska

Cele szczegółowe (źródła generujące oddziaływania)	Komponenty środowiska (receptory oddziaływania)															
	Powierzchnia ziemi	Gleby	Zasoby naturalne	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Klimat	Powietrze	Roślinność	Zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Ciągłość układów przyrodniczych	Obszary chronione, w tym Natura 2000	Zabytki	Krajobraz	Dobra materialne	Ludzie
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO																
(i) Rozwijanie i wzmocnienie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	X	B D S	B D S	B D S	B D S	B K C	X	B D S	P D S	B D S
(ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	P D S	X	B D S	B D S
(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	P D S	P D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B K C	X	B D S	B D S	B D S
PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO																
(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	P D S	B D S	B D S	B D S
(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	B D S	B D S	X	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	P D S	B D S	B D S	B D S
(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	B K C	B K C	B D S	B D S	P D S	B D S	P D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	P D S	B D S	B D S	B D S
(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	B D S	B D S	P D S	B D S	B D S	B D S	B D S	P D S	P D S	P D S	P K C	P D S	X	P D S	B D S	B D S
(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	P D S	P D S	P D S	X	P D S	X	P D S	B D S	P D S
(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	X	B D S	B D S	B D S
PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO																
(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	P D S	B D S	X	X	X	X	X	B D S	B D S	B D S	B D S

Cele szczegółowe (źródła generujące oddziaływanie)	Komponenty środowiska (receptory oddziaływania)															
	Powierzchnia ziemi	Gleby	Zasoby naturalne	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Klimat	Powietrze	Roślinność	Zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Ciągłość układów przyrodniczych	Obszary chronione, w tym Natura 2000	Zabytki	Krajobraz	Dobra materialne	Ludzie
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO																
(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	P D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S
PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM																
(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	X	X	B D S	P D S	X	P D S	P D S	B D S	B D S	B D S	X	B D S	P D S	B D S	B D S	B D S
PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM																
(ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	B D S	B D S
(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	X	X	B D S	B D S	B D S	B D S	X	X	X	B D S	B D S
(v) Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	X	X	B D S	B D S	B D S	B D S	X	X	X	B D S	B D S
(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	X	P D S	B D S	P D S	P D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S

Cele szczegółowe (źródła generujące oddziaływania)	Komponenty środowiska (receptory oddziaływania)															
	Powierzchnia ziemi	Gleby	Zasoby naturalne	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Klimat	Powietrze	Roślinność	Zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Ciągłość układów przyrodniczych	Obszary chronione, w tym Natura 2000	Zabytki	Krajobraz	Dobra materialne	Ludzie
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM																
(a) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej (EFS)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	B D S	B D S
(b) Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy (EFS)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	B SR S	B D S
(h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	B D S	B D S
(i) Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich w tym migrantów	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	B D S	B D S
(k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	P D S	B D S
(l) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	P D S	P D S

Cele szczegółowe (źródła generujące oddziaływania)	Komponenty środowiska (receptory oddziaływania)															
	Powierzchnia ziemi	Gleby	Zasoby naturalne	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Klimat	Powietrze	Roslinność	Zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Ciągłość układów przyrodniczych	Obszary chronione, w tym Natura 2000	Zabytki	Krajobraz	Dobra materialne	Ludzie
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM																
(d) Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	P D S	B D S
(f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	B D S	B D S
(g) Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	B D S	B D S
PRIORYTET 9: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI																
(i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	B D S	P D S	B D S	B D S	B D S

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 10. Ocena wpływu priorytetów pomocy technicznej programu FEŁ2027 (zgodnie z art.36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów) na wybrane komponenty środowiska

Interwencje w ramach funduszy	Komponenty środowiska (receptory oddziaływania)															
	Powierzchnia ziemi	Gleby	Zasoby naturalne	Wody powierzchniowe	Wody podziemne	Klimat	Powietrze	Roślinność	Zwierzęta	Różnorodność biologiczna	Ciągłość układów przyrodniczych	Obszary chronione, w tym Natura 2000	Zabytki	Krajobraz	Dobra materialne	Ludzie
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR																
Sprawne instytucje programu	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	B D S
Skuteczni beneficjenci	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	P D S	B D S
Komunikacja i widoczność	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	P D S	P D S
PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+																
Sprawne instytucje programu	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	B D S
Skuteczni beneficjenci	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	P D S	B D S
Komunikacja i widoczność	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	P D S	P D S
PRIORYTET 12: POMOC TECHNICZNA FST																
Sprawne instytucje programu	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	B D S
Skuteczni beneficjenci	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	P D S	B D S
Komunikacja i widoczność	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	P D S	P D S

Źródło: opracowanie własne.

Podsumowujące oceny wpływu celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ na środowisko tego obszaru zaprezentowano w tabeli 11.

Tab. 11. Ocena wpływu na środowisko celów szczegółowych programu FEŁ2027

PRIORYTET 1		FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO									
Cele szczegółowe	Wpływ na środowisko										
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu		
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	
(i) Rozwijanie i wzmocnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii	2,00	12,50	0,00	0,00	12,00	75,00	0,00	0,00	2,00	12,50	
(ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych	3,00	18,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13,00	81,25	
(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	3,00	18,75	0,00	0,00	12,00	75,00	0,00	0,00	1,00	6,25	
ŚREDNIA	2,67	16,67	0,00	0,00	8,00	50,00	0,00	0,00	5,33	33,33	
PRIORYTET 2		FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO									
Cele szczegółowe	Wpływ na środowisko										
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu		
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	
(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	5,00	31,25	0,00	0,00	9,00	56,25	2,00	12,50	0,00	0,00	
(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	5,00	31,25	3,00	18,75	7,00	43,75	0,00	0,00	1,00	6,25	
(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	14,00	87,50	0,00	0,00	0,00	0,00	2,00	12,50	0,00	0,00	
(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	12,00	75,00	0,00	0,00	2,00	12,50	1,00	6,25	1,00	6,25	
(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	12,00	75,00	0,00	0,00	2,00	12,50	0,00	0,00	2,00	12,50	
(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	15,00	93,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	6,25	
ŚREDNIA	10,50	65,63	0,50	3,13	3,33	20,83	0,83	5,21	0,83	5,21	
PRIORYTET 3		FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO									
Cel szczegółowy	Wpływ na środowisko										
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu		
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	
(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	6,00	37,50	0,00	0,00	3,00	18,75	2,00	12,50	5,00	31,25	
ŚREDNIA	6,00	37,50	0,00	0,00	3,00	18,75	2,00	12,50	5,00	31,25	

PRIORYTET 4		FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO									
Cel szczegółowy	Wpływ na środowisko										
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu		
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	
(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	4,00	25,00	6,00	37,50	5,00	31,25	1,00	6,25	0,00	0,00	
ŚREDNIA	4,00	25,00	6,00	37,50	5,00	31,25	1,00	6,25	0,00	0,00	
PRIORYTET 5		FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM									
Cele szczegółowe	Wpływ na środowisko										
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu		
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	
(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	7,00	43,75	0,00	0,00	2,00	12,50	3,00	18,75	4,00	25,00	
ŚREDNIA	7,00	43,75	0,00	0,00	2,00	12,50	3,00	18,75	4,00	25,00	
PRIORYTET 6		FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM									
Cel szczegółowy	Wpływ na środowisko										
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu		
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	
(ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50	
(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne	2,00	12,50	0,00	0,00	9,00	56,25	0,00	0,00	5,00	31,25	
(v) Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej	2,00	12,50	0,00	0,00	9,00	56,25	0,00	0,00	5,00	31,25	
(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	4,00	25,00	0,00	0,00	11,00	68,75	0,00	0,00	1,00	6,25	
ŚREDNIA	2,50	15,63	0,00	0,00	7,25	45,31	0,00	0,00	6,25	39,06	

PRIORYTET 7	FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM									
Cele szczegółowe	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
(a) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej (EFS)	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
(b) Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy (EFS)	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
(h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
(i) Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich w tym migrantów	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
(k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
(l) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
ŚREDNIA	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50

PRIORYTET 8		FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM									
Cele szczegółowe	Wpływ na środowisko										
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu		
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	
(d) Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50	
(f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50	
(g) Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50	
ŚREDNIA	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50	
PRIORYTET 9		FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI									
Cele szczegółowe	Wpływ na środowisko										
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu		
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	
(i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie	7,00	43,75	0,00	0,00	4,00	25,00	5,00	31,25	0,00	0,00	
ŚREDNIA	7,00	43,75	0,00	0,00	4,00	25,00	5,00	31,25	0,00	0,00	

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 12. Ocena wpływu na środowisko priorytetów pomocy technicznej programu FEŁ2027

PRIORYTET 10	POMOC TECHNICZNA EFRR									
Interwencje w ramach funduszy	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Sprawne instytucje programu	1,00	6,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15,00	93,75
Skuteczni beneficjenci	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
Komunikacja i widoczność	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
ŚREDNIA	1,67	10,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,33	89,58

PRIORYTET 11	POMOC TECHNICZNA EFS+									
Interwencje w ramach funduszy	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Sprawne instytucje programu	1,00	6,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15,00	93,75
Skuteczni beneficjenci	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
Komunikacja i widoczność	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
ŚREDNIA	1,67	10,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,33	89,58

PRIORYTET 12	POMOC TECHNICZNA FST									
Interwencje w ramach funduszy	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Sprawne instytucje programu	1,00	6,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15,00	93,75
Skuteczni beneficjenci	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
Komunikacja i widoczność	2,00	12,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,00	87,50
ŚREDNIA	1,67	10,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	14,33	89,58

Źródło: opracowanie własne.

Interpretując udział poszczególnych rodzajów wpływu celów szczegółowych programu FEŁ2027 na wybrane komponenty, należy uznać, że **zapisy programu FEŁ2027 w 55,4% pozostają bez wpływu** na większość komponentów środowiska, przy jednoczesnym pozytywnym, dominującym wpływie na dobra materialne i ludzi. Oznacza to, że potencjalne działania wynikające z ich realizacji nie ingerują w środowisko przyrodnicze. Wynika to z faktu, że **cele szczegółowe formułowane są z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju**. Ponadto program FEŁ2027 jest dokumentem formułującym zapisy na dużym poziomie ogólności.

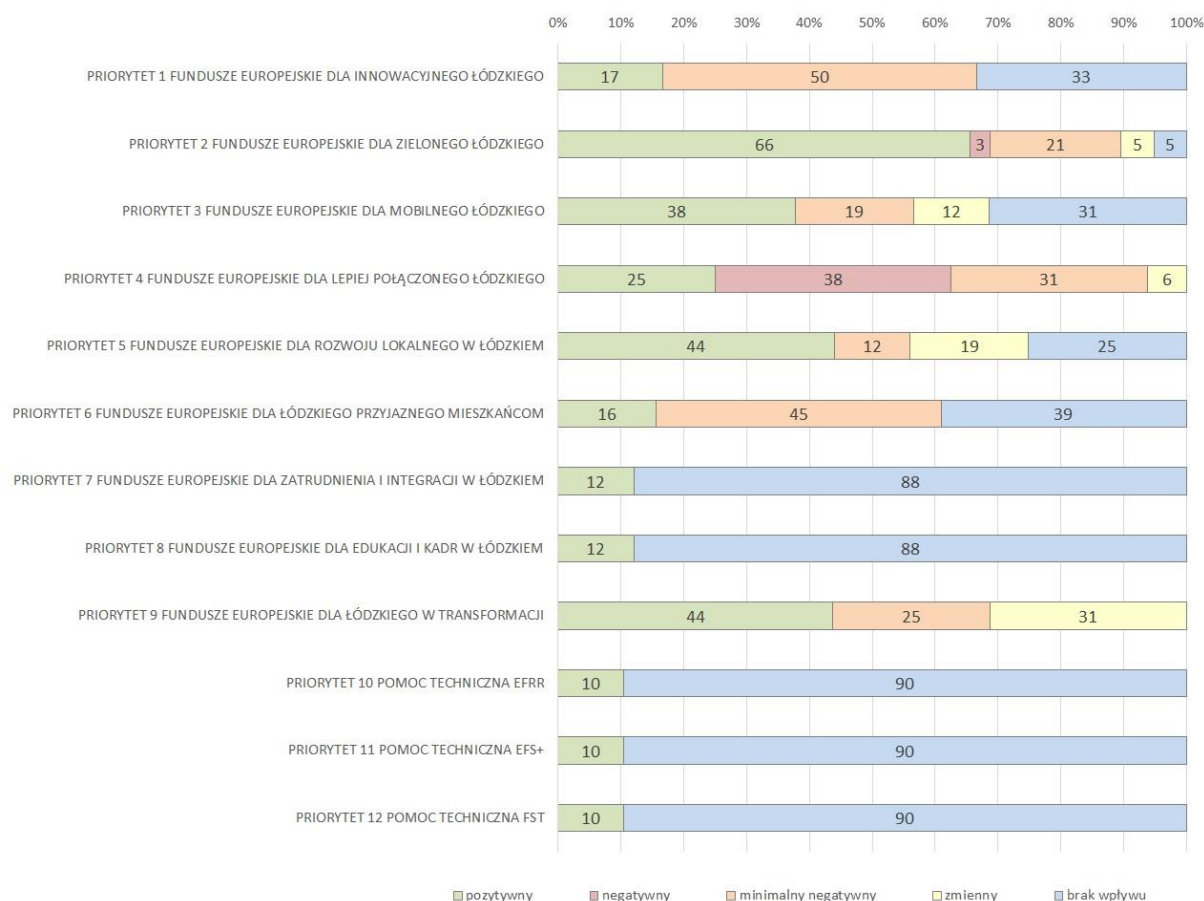
Brak wpływu typów przedsięwzięć w największym stopniu dotyczy celów szczegółowych w ramach priorytetów: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIM, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM oraz POMOCY TECHNICZNEJ EFRR, EFS+ i FST. Znacznie większe **zróżnicowanie rodzajów oddziaływań** wykazują zapisy w obrębie pozostałych priorytetów, mających bardziej wyraźny wymiar przestrzenny. Realizacja celów szczegółowych zawartych w priorytetach FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIM, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI oraz części celów priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO, może mieć minimalnie negatywny wpływ na komponenty środowiska, co wynika z działań na rzecz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej. Negatywne oddziaływania na komponenty środowiska dotyczą celów szczegółowych zapisanych w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO i celów związanych ze wspieraniem energii

odnawialnej w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO. W tych celach, przedsięwzięcia nastawione będą na budowę infrastruktury transportowej oraz elektroenergetycznej. Inwestycje z tych dziedzin, wkraczając w tereny dotąd niezainwestowane, mogą potencjalnie skutkować przekształceniami środowiska. Jednocześnie należy podkreślić **przewagę wpływów o charakterze pozytywnym** na komponenty środowiska w ramach celów szczegółowych w priorytecie FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO.

Ponadto w większości priorytetów wpływy negatywne i minimalnie negatywne są skutecznie równoważone przez wpływy pozytywne, zmienne i oddziaływania nie generujące presji.

Rys. 42. Udział poszczególnych rodzajów wpływu priorytetów programu FEŁ2027 na wybrane komponenty środowiska

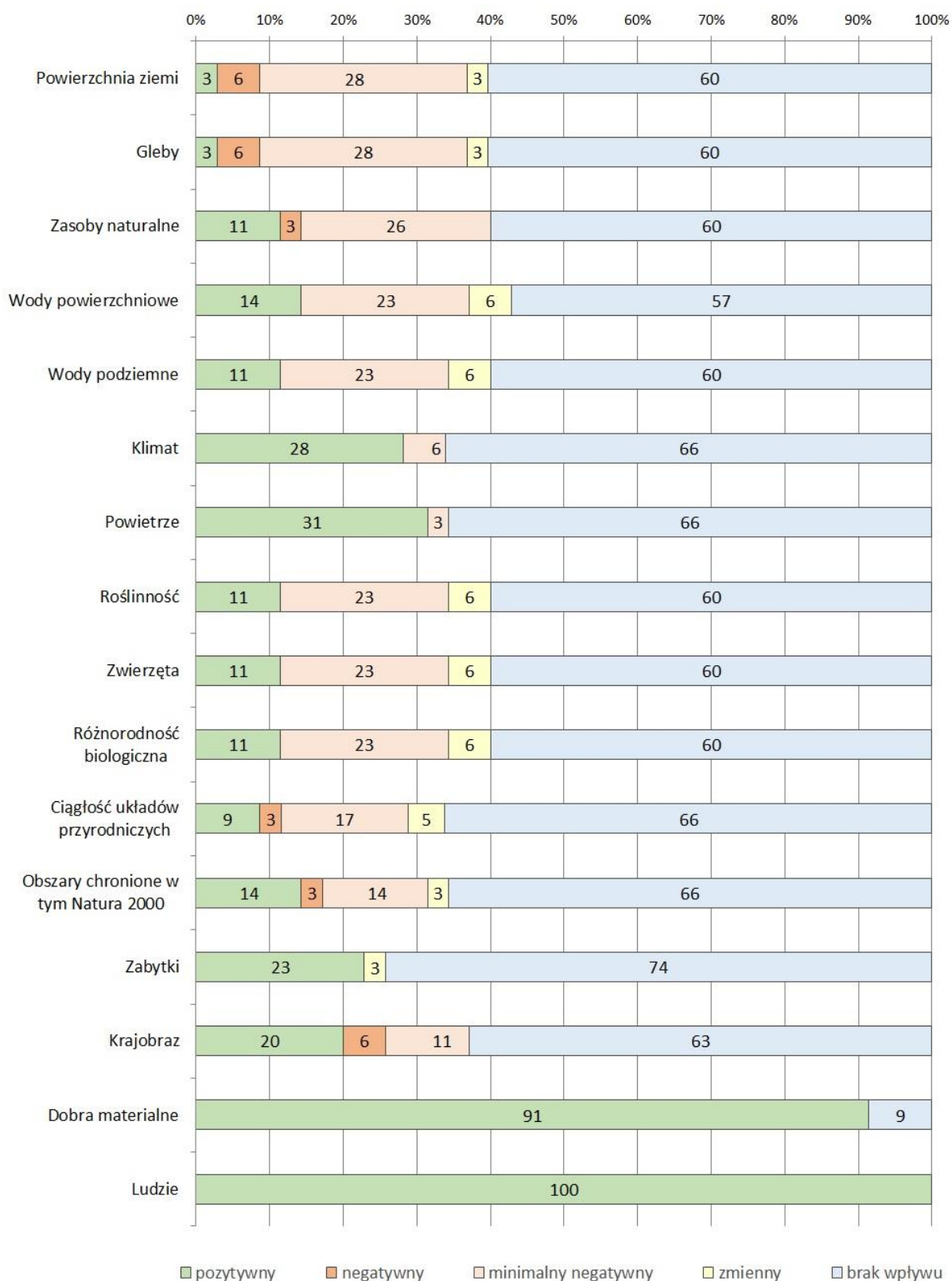

Źródło: opracowanie własne.

W wyniku przeprowadzonej analizy wpływu celów szczegółowych programu FEŁ2027 na 16 komponentów środowiska stwierdzono, iż **wszystkie zapisy będą pozytywnie oddziaływały na ludzi** (100%) oraz prawie wszystkie na **dobry materiał** (91%). Istotny pozytywny wpływ zapisów FEŁ2027 pojawia się przy komponentach: powietrze oraz klimat (odpowiednio 31 i 29%). W pozostałych 12 komponentach pozytywny wpływ na środowisko zawiera się w przedziale od 3% do 23%. Ponadto zapisy programu FEŁ2027 w znacznym stopniu charakteryzują się **brakiem wpływu na większość analizowanych komponentów**, który kształtuje się w przedziale 9% - 74%. Zapisy programu FEŁ2027 będą wywierały najbardziej negatywny wpływ na komponenty: powierzchnia ziemi (6%), gleby (6%) i krajobraz (6%). Dla komponentów takich jak zasoby naturalne, ciągłość układów przyrodniczych i obszary chronione, w tym Natura 2000, negatywny wpływ przyjmuje wartości 3%. Oddziaływanie minimalnie negatywne stwierdzono w stosunku do większości komponentów (z wyjątkiem zabytków, dóbr materialnych oraz ludzi) na poziomie między 3 a 28%.

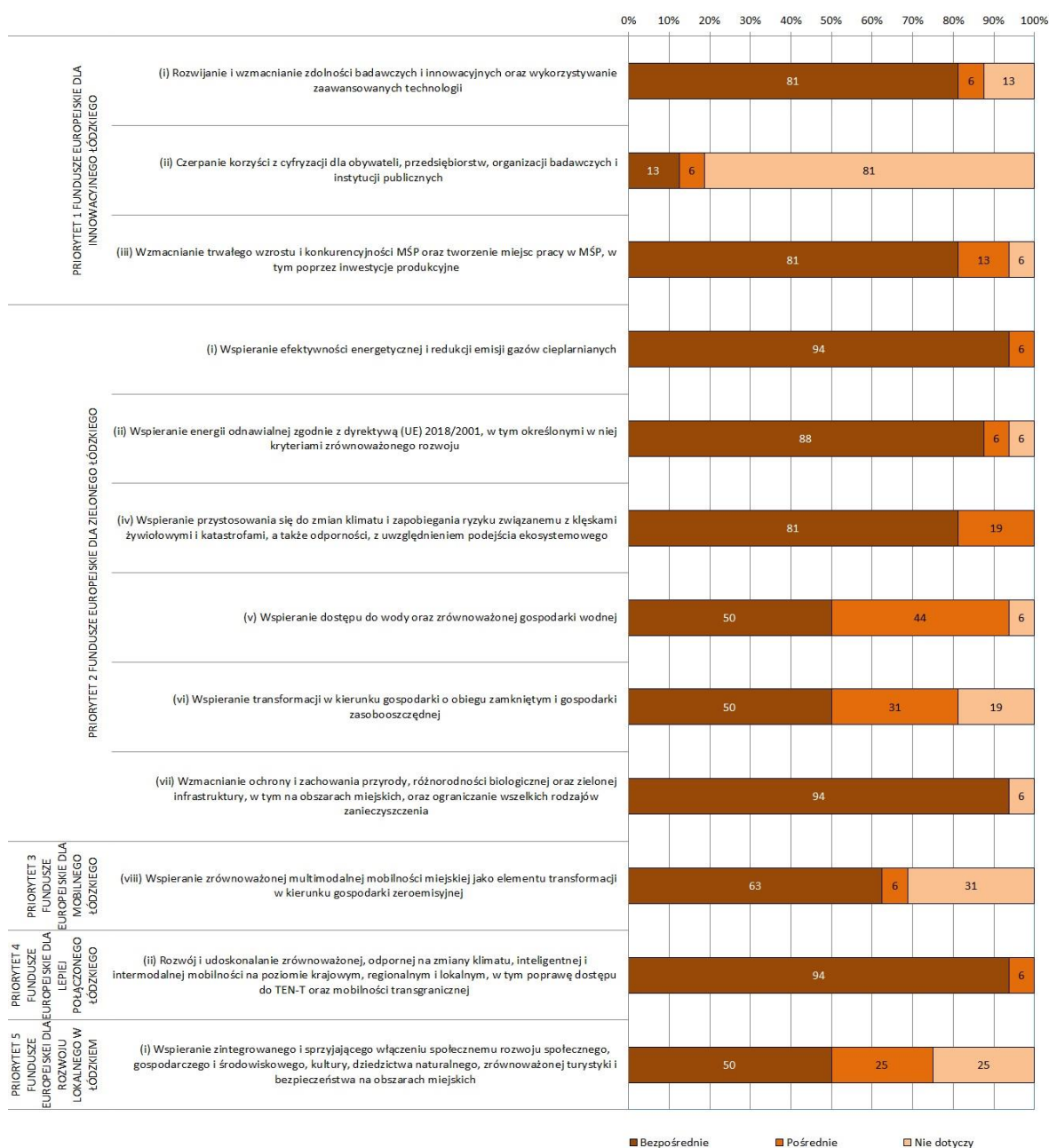
Rys. 43. Rodzaj wpływu celów szczegółowych programu FEŁ2027 na wybrane komponenty środowiska

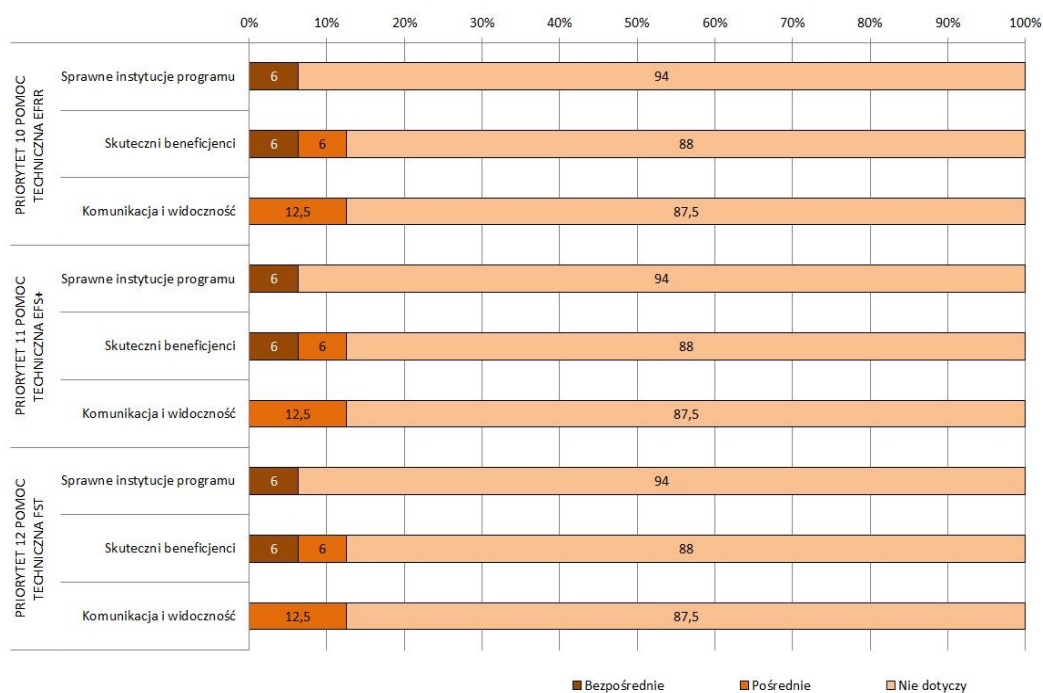

Analizując **bezpośredniość** oddziaływań należy uznać, że oddziaływania o charakterze bezpośrednim mogą wystąpić w celach szczegółowych, w ramach których, przewidziane działania będą wiązały się z realizacją inwestycji o charakterze infrastrukturalnym. Bezpośrednie oddziaływanie dotyczy zapisów większości celów szczegółowych poza jednym – w priorytecie 7 FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM (I). Udział oddziaływań bezpośrednich kształtuje się na poziomie od 6% do 94%. Pośredni wpływ na środowisko zdiagnozowany na poziomie od 6% do 44%, wyraźnie zaznacza się w zapisach priorytetów FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM oraz FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM. W pozostałych priorytetach pośrednie oddziaływanie szacuje się na poziomie od kilku do kilkunastu procent. Na etapie oceny żaden zapis programu FEŁ2027 nie generuje oddziaływań wtórnych.

Rys. 44. Bezpośredniość oddziaływań na środowisko zapisów programu FEŁ2027

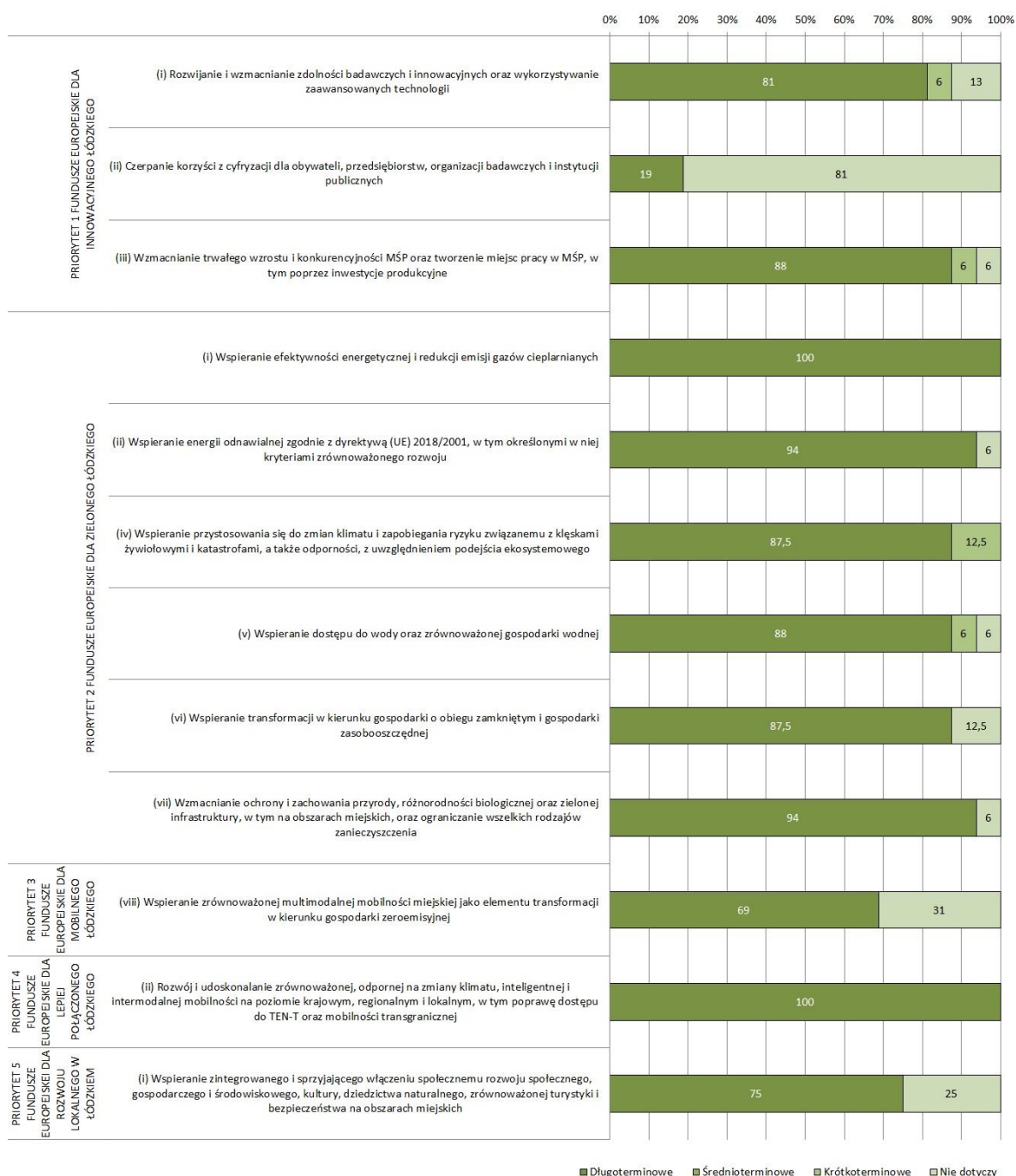

Źródło: opracowanie własne

Pod względem **czasu trwania** oddziaływania na środowisko mają głównie charakter długoterminowy, utrzymują się tak długo, jak długo funkcjonuje dana inwestycja bądź przedsięwzięcie. Stąd przewaga oddziaływań długoterminowych najbardziej uwidacznia się w celach szczegółowych priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM. Oddziaływania o krótszym horyzoncie czasowym, tj. średnioterminowe, zostały zidentyfikowane w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM. Natomiast krótkoterminowe, zaznaczają się w celach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO na poziomie 6% oraz FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO na poziomie 6%, 12,5%.

Rys. 45. Czas trwania oddziaływań na środowisko zapisów programu FEŁ2027

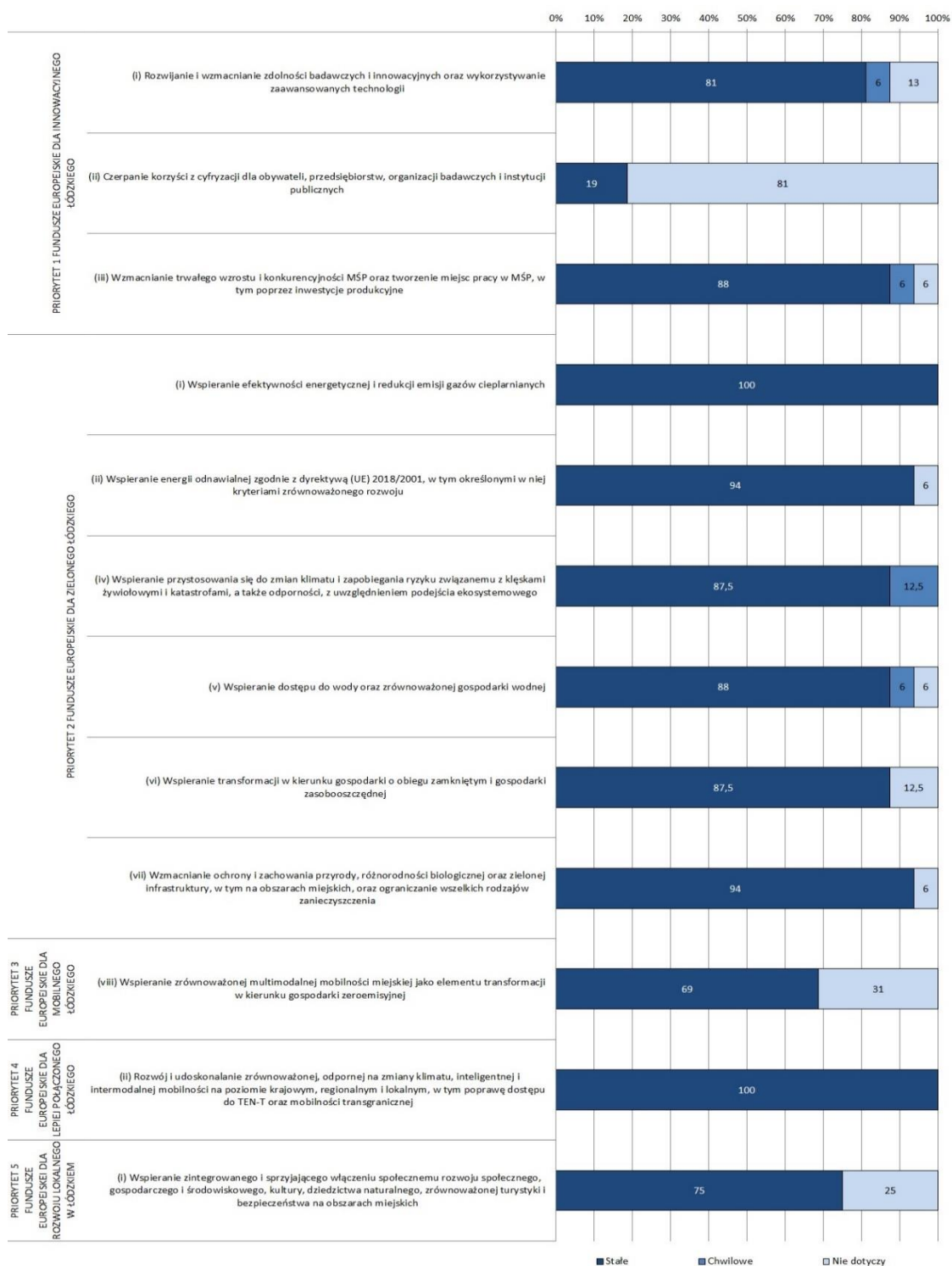

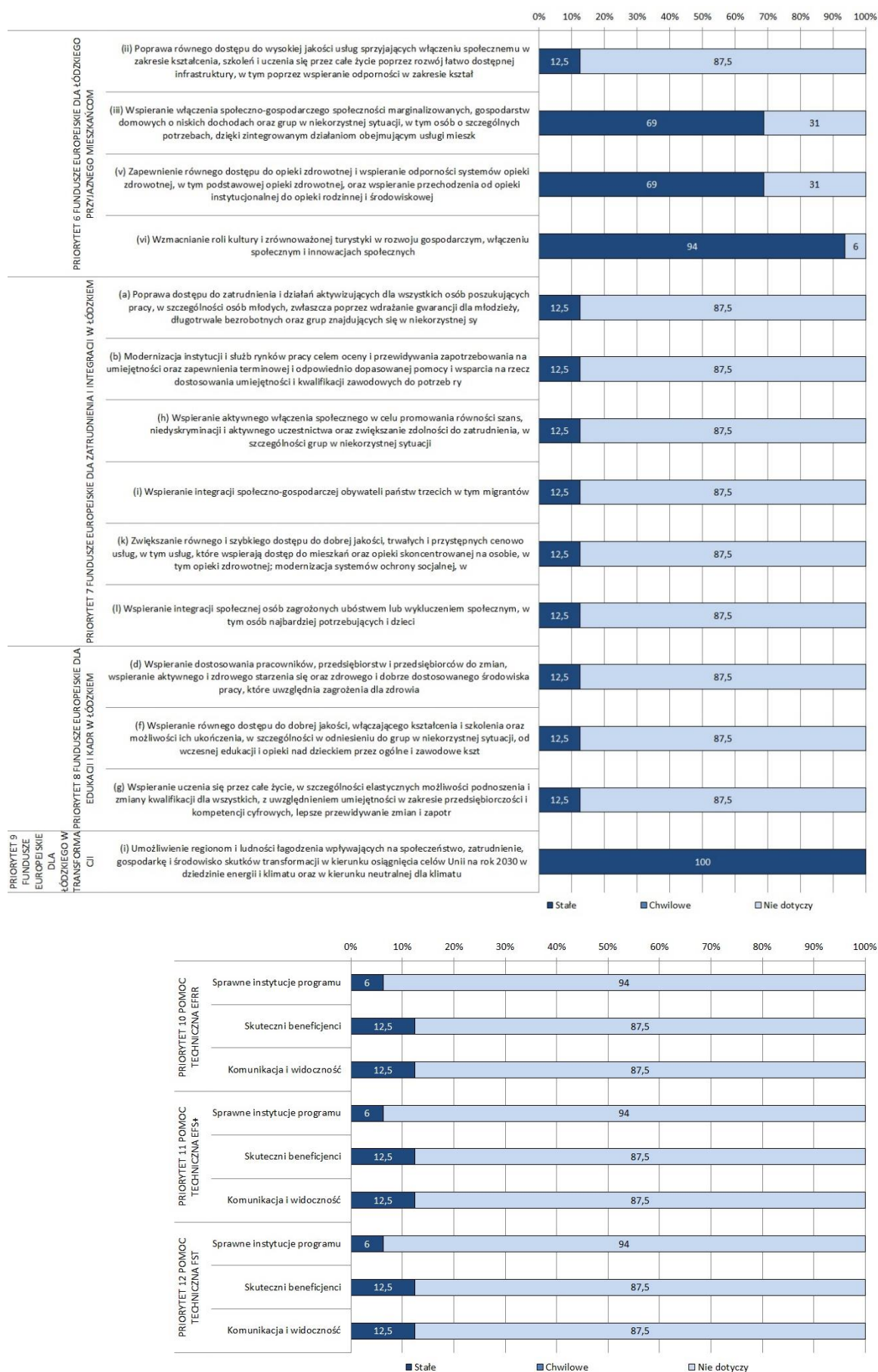
Źródło: opracowanie własne

Biorąc pod uwagę **częstotliwość oddziaływania na komponenty środowiska** prognozuje się, że w większości zapisy programu FEŁ2027 generować będą jedynie oddziaływania stałe. Oddziaływanie chwilowe będzie jedynie niewielką częścią oddziaływań celów w zakresie priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO i FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO. Wynika to z faktu, że budowa nowych inwestycji może zwłaszcza w obszarach chronionych generować chwilowe oddziaływania negatywne (na etapie samego procesu inwestycyjnego lub w perspektywie krótkookresowej po jego zakończeniu). Szacuje się go na poziomie od 6 do 12,5%. Należy jednak zauważyć, że stałe zmiany w środowisku, będące konsekwencją realizacji zapisów programu FEŁ2027, będą miały również wymiar pozytywny.

Rys. 46. Częstotliwość oddziaływań na środowisko ustaleń programu FEŁ2027

Źródło: opracowanie własne.

1.1. ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI, GLEBY, ZASOBY NATURALNE

W ramach działań na rzecz realizacji zapisów programu FEŁ2027 przewidywane jest wystąpienie nielicznych potencjalnych istotnie pozytywnych i negatywnych oddziaływań na powierzchnię ziemi, gleby i zasoby naturalne. W przypadku dwóch pierwszych komponentów środowiska możemy mówić o niewielkiej przewadze negatywnych oddziaływań (po 6% źródeł generujących możliwe oddziaływania), w stosunku do skutków potencjalnie pozytywnych (3%). Z kolei oddziaływania na zasoby naturalne charakteryzują odwrotne proporcje potencjalnych oddziaływań – tylko 3% stanowić będą mogły oddziaływania istotnie negatywne, natomiast 11% oddziaływania pozytywne.

Prognozuje się, że minimalnie negatywne oddziaływanie na komponenty zachodzić może w przypadku realizacji od około 26% (zasoby naturalne, 9 działań) do około 28% (powierzchnia ziemi i gleby – po 10 działań) celów szczegółowych. Bardzo sporadyczne będą oddziaływania o charakterze zmiennym (3% w przypadku powierzchni ziemi i gleby). Z kolei największy udział (56,3%) będą mieć realizacje celów szczegółowych i interwencji w ramach programów EFRR, EFS+ i FST potencjalnie nie niosące wyraźnych konsekwencji dla każdego z trzech komponentów. Przewiduje się, że wszystkie oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długotrwały i stały.

Powierzchnia ziemi, gleby i zasoby naturalne – potencjalne oddziaływania pozytywne

Istotnie pozytywny wpływ na zachowanie lub poprawę dotychczasowego stanu zasobów naturalnych będą mieć działania priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO wspierające m.in. adaptacje do zmian klimatu (np. poprzez inwestycje w zakresie ochrony przed pożarami lasów i małej retencji, w tym retencji naturalnej) i transformacje w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (np. poprzez zapobieganie powstawaniu odpadów lub promujące ponowne użycie, tworzenie instalacje do doczyszczania selektywnie zebranych odpadów lub recyklingu odpadów) oraz wzmacniające ochronę i zachowanie przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury (np. poprzez ochronę ekosystemów, siedlisk, gatunków, inwestycje w zakresie zielonej i niebieskiej infrastruktury, tworzenie lub wsparcie centrów ochrony różnorodności biologicznej, inwestycje mające na celu ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego w miejscach wypoczynku, na szlakach turystycznych).

W mniejszym stopniu korzystne wpływy dotyczyć będą powierzchni ziemi i gleby. Bezpośredni pozytywny charakter oddziaływań na powierzchnię ziemi i gleby przewidywany jest również dla priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO. Realizacje inwestycji w zakresie zielonej i niebieskiej infrastruktury, ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia czy promowanie form ochrony przyrody (np. platformy widokowe, ścieżki dydaktyczne wykorzystujące lokalne zasoby przyrodnicze) etc., przyczynią się w sposób bezpośredni i długookresowy do pozytywnych przekształceń rzeźby i pokrycia terenu oraz systemu glebowego a także będą korzystnie wpływać na zasoby naturalne województwa łódzkiego. Analogicznie pozytywny wpływ wystąpi na skutek wzmacniania ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczania wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.

Powierzchnia ziemi, gleby i zasoby naturalne – potencjalne oddziaływania negatywne i minimalne negatywne

Realizacja celów programu FEŁ2027 niewątpliwie będzie wywierała negatywny wpływ na powierzchnię ziemi, gleby oraz zasoby naturalne. Trudne do uniknięcia koszty postępu cywilizacyjnego ze szczególnie dużym natężeniem będą występować w przypadku realizacji działań związanych z celami szczegółowymi głównie w priorytetach: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM, a także FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI. Inwestycje dotyczące infrastruktury dróg wojewódzkich i lokalnych oraz infrastruktury kolejowej, mające na celu rozwój i budowane odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, wywoływać będą niekorzystne zmiany ukształtowania powierzchni ziemi poprzez fizyczną ingerencję w podłoże i degradację struktur glebowych na znacznych powierzchniach, zarówno na etapie budowy, jak i późniejszej eksploatacji obiektów infrastruktury technicznej. Organizowanie zaplecza technicznego budów, magazynowanie materiałów

budowlanych, kruszyw i odpadów na czas realizacji inwestycji zmniejszy powierzchnię biologicznie czynną i obniży produktywność gleb na skutek ich zasklepienia. Zajmowane będą również tereny leśne i łąkowe. Negatywne skutki dla zasobów środowiska wywoływać będzie wzmożone zapotrzebowanie na materiały budowlane. Podobne negatywne konsekwencje przynieść mogą również działania na rzecz infrastruktury publicznego transportu zbiorowego w miastach i ich obszarach funkcjonalnych, a także wspierania zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej. Ponadto niekorzystne konsekwencje wywoływać będą działania inwestycyjne w zakresie wspierania energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju, czy wspierania infrastruktury służącej do magazynowania energii elektrycznej z tych źródeł i rozwoju infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych oraz tankowania pojazdów na zielony wodór (priorytety: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO i FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI), pomimo że finalnie służyć będą one m.in. podniesieniu efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych.

Przewiduje się, że negatywne wpływy na komponenty będą mieć charakter bezpośredni, długotrwały i stały, choć jednocześnie należy założyć, że w dłuższej perspektywie czasu podejmowane będą działania rekultywacyjne, sukcesywnie kompensujące szkody dla gleb, powierzchni ziemi i zasobów naturalnych. Po zakończeniu prac budowlanych likwidacji ulegną tymczasowe ciągi komunikacyjne, drogi techniczne (dojazdowe), place manewrowe i miejsca postojowe dla maszyn budowlanych oraz środków transportu, a nowe rozwiązania w zakresie cyfryzacji i intermodalności transportu przyczynia się do ograniczenia poziomu zanieczyszczeń środowiska.

Rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym

Do najważniejszych środków prewencyjnych minimalizujących negatywne oddziaływania na gleby, powierzchnię ziemi i zasoby naturalne należą:

- ograniczanie do minimum przekształceń rzeźby terenu, np. poprzez maksymalne wykorzystanie naturalnych form terenu w fazie projektowania i planowania infrastruktury oraz podczas realizacji inwestycji (realizacja obiektów wkomponowanych w istniejący krajobraz);
- wdrażanie założeń gospodarki cyrkulacyjnej polegającej na racjonalizacji eksploatacji surowców naturalnych i wykorzystywania materiałów budowlanych;
- maksymalne ograniczanie ingerencji w tereny nieprzekształcone oraz przywracanie struktur glebowych i powierzchni terenu do stanu z okresu poprzedzającego wprowadzenie negatywnych zmian w komponentach;
- zmniejszanie znaczenia transportu samochodowego celem obniżania emisji spalin samochodowych i metali ciężkich przenikających do gleb poprzez kształtowanie racjonalnych rozwiązań multimodalnego i proekologicznego transportu pasażerskiego i towarowego (np. rozwój i usprawnianie systemu połączeń kolejowych w ramach propagowania systemu niskoemisyjnych środków transportu).

Tab. 13. Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na powierzchnię ziemi

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
Potencjalne oddziaływania negatywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej

Potencjalne oddziaływania minimalne negatywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Rozwijanie i wzmocnienie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii
	(iii) Wzmocnienie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych
	(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej
	(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO	(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne
	(v) Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej
	(vi) Wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI	(i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 14. Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na glebę

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(vii) Wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
Potencjalne oddziaływania negatywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej
Potencjalne oddziaływania minimalne negatywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Rozwijanie i wzmocnienie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii
	(iii) Wzmocnienie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych
	(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej
	(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO	(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne
	(v) Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej
	(vi) Wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI	(i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 15. Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na zasoby naturalne

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego
	(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej
	(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej
	(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
Potencjalne oddziaływania negatywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej
Potencjalne oddziaływania minimalne negatywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii
	(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO	(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM	(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne
	(v) Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej
	(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI	(i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie

Źródło: opracowanie własne.

1.2. ODDZIAŁYWANIE NA WODY

Na ogólną liczbę 32 celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 pozytywnie na wody powierzchniowe będzie oddziaływało 5 (16%). Brak oddziaływań zdiagnozowano dla 17 celów (53%), wpływ minimalny negatywny dla 8 (25%), zaś zmienny w 2 przypadkach (6%). Celów szczegółowych mogących mieć negatywny wpływ nie odnotowano.

W odniesieniu do wód podziemnych sytuacja przedstawia się bardzo podobnie, gdyż 4 cele (13% ogółu celów szczegółowych) mają pozytywny wpływ na środowisko. Wpływu negatywnego nie zdiagnozowano, natomiast minimalnie negatywny stwierdzono w 8 przypadkach (25%), zaś zmienny w 2 przypadkach (6%). Największy udział, na poziomie 56% (18 przypadków), mają cele, które nie oddziałują na środowisko.

Wody powierzchniowe i podziemne – potencjalne oddziaływania pozytywne

Ustalono, że część zapisów programu FEŁ2027 będzie wpływać pozytywnie na jakość wód powierzchniowych i podziemnych, a ich przewidywane oddziaływania będą mieć w większości charakter bezpośredni, długoterminowy oraz stały.

Zasadniczy wpływ pozytywny na komponenty wody powierzchniowe i podziemne związany będzie z realizacją celów szczegółowych zawartych w priorytecie FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO i FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM.

W efekcie realizacji typów przedsięwzięć w ramach celów szczegółowych między innymi takich jak: adaptacja miast do zmian klimatu, inwestycje w zakresie małej retencji, w tym retencji naturalnej, inwestycje w zakresie oczyszczalni ścieków komunalnych, w tym wsparcie dla gospodarki osadami ściekowymi, inwestycje w zakresie kanalizacji sanitarnej, inwestycje w infrastrukturę do celów ujęcia, uzdatniania, magazynowania i dystrybucji wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, należy spodziewać się poprawy jakości wód w rzekach i zbiornikach oraz zwiększenia ich dostępnej pojemności, zachowania istniejącego zasobu wód podziemnych o dobrej jakości, poprawy systemów odprowadzenia ścieków i lepszego dostępu do czystej wody, likwidacji małych i dużych punktowych źródeł zanieczyszczania wód powierzchniowych oraz podziemnych. Oprócz tego wskutek przedsięwzięć takich jak wspieranie wydajnego gospodarowania wodą, inwestycje wspierające GOZ w przedsiębiorstwach należy spodziewać się mniejszej presji na ekosystemy wodne ze strony doprowadzanych ścieków, zwiększenia retencji wód opadowych na obszarach zurbanizowanych oraz na terenach zieleni, zmniejszenia poboru i oszczędności wód podziemnych, zabezpieczenia miejsc alimentacji zbiorników wód podziemnych. Dodatkowo pozytywny wpływ na wody powierzchniowe będą miały działania na rzecz remediacji terenów zanieczyszczonych lub rekultywacji terenów zdegradowanych (w tym składowisk odpadów) oraz usuwanie zagrożenia ze strony niewłaściwie składowanych lub magazynowanych odpadów np. likwidacja tzw. dzikich wysypisk odpadów. Oprócz tego pozytywnie na zasoby wód powierzchniowych będą wpływać działania takie jak inwestycje związane z procesem wyprowadzania ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów, oparte na gminnych programach rewitalizacji (GPR). Mając na uwadze powyższe można stwierdzić, że realizacja zawartych w programie FEŁ2027 zapisów uwzględnia konieczność realizacji celów środowiskowych wynikających z „Planu Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Odry” oraz „Planu Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły”.

Wody powierzchniowe i podziemne – potencjalne oddziaływania minimalne negatywne

W wyniku analizy zapisów programu FEŁ2027 stwierdzono, że wpływ minimalny negatywny na wody powierzchniowe i podziemne może potencjalnie wystąpić w ramach celów szczegółowych zawartych w priorytetach: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM, gdzie można spodziewać się zaburzenia stosunków wodnych związanego z przedsięwzięciami takimi jak: wsparcie publicznej infrastruktury badawczej lub aparatury badawczej niezbędnej do prowadzenia prac badawczo-rozwojowych, dostosowanie terenu inwestycyjnego do potrzeb MŚP, inwestycje w zakresie nowo budowanych pasywnych budynków użyteczności publicznej, wsparcie infrastruktury służącej produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, wsparcie infrastruktury służącej do magazynowania energii ze źródeł odnawialnych działającymi na potrzeby danego źródła OZE, inwestycje dotyczące infrastruktury dróg wojewódzkich lub lokalnych, inwestycje dotyczące infrastruktury lub taboru kolejowego, inwestycje w mieszkalnictwo: m.in.: wspomagane, chronione w ramach najmu socjalnego, inwestycje w regionalną infrastrukturę ochrony zdrowia, w tym zakup wyrobów medycznych lub wyposażenia niezbędnego do udzielania świadczeń medycznych, wsparcie infrastruktury służącej lub mającej służyć prowadzeniu działalności kulturalnej lub turystycznej, w tym inwestycje dotyczące turystycznych szlaków tematycznych lub zagospodarowania rekreacyjnego. Powyższe oddziaływania w większości mają charakter bezpośredni, długoterminowy i będą stałe.

Jednocześnie istnieje również niewielkie potencjalnie ryzyko nie osiągnięcia celów środowiskowych dla jednolitych części wód na skutek presji spowodowanych zarówno przez źródła zanieczyszczeń punktowe i obszarowe, pobory wód, a także regulacje przepływów rzek. Jednakże brak możliwości realizacji celów środowiskowych jest znacznie większy przy braku realizacji programu FEŁ2027.

Rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym

W odniesieniu do zdiagnozowanych oddziaływań zapisów programu FEŁ2027 przewiduje się rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ realizacji potencjalnych inwestycji na wody powierzchniowe i podziemne, tj.:

- prowadzenie robót budowlanych w sposób zapewniający ochronę wód;
- ograniczenie intensywności spływu powierzchniowego, m.in. zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnych;
- wykonanie rowów odwadniających wraz z urządzeniami oczyszczającymi (separatory, osadniki, zbiorniki retencyjne, studnie chłonne);
- zidentyfikowanie lokalnych ujęć wód położonych w pobliżu realizowanych inwestycji i ustalenie dla nich stref ochronnych (ze szczególnym uwzględnieniem lokalizowania w tych strefach zaplecza budowy, czy miejsc obsługi sprzętu budowlanego i pojazdów);
- zabezpieczenia urządzeń, w których użytkowane są substancje niebezpieczne dla środowiska wodnego, przed wyciekami;
- wyposażenie zaplecza budowy w system odbioru i odprowadzania ścieków bytowych.

Tab. 16. Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na wody powierzchniowe

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego
	(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej
	(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej
	(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM	(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich
Potencjalne oddziaływania negatywne	
brak	
Potencjalne oddziaływania minimalne negatywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii
	(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych
	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne
	(v) Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej
	(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 17. Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na wody podziemne

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego
	(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej
	(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej
	(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia

Potencjalne oddziaływania negatywne	
brak	
Potencjalne oddziaływania minimalne negatywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Rozwijanie i wzmocnienie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii
	(iii) Wzmocnienie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych
	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne
	(v) Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej
	(vi) Wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych

Źródło: opracowanie własne.

1.3. ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT

Na podstawie przeprowadzonej analizy potencjalnego sposobu oddziaływania zapisów programu FEŁ2027 na klimat ocenia się, że dla zdefiniowanych źródeł generujących możliwe oddziaływania (wynikające z realizacji ustaleń przypisanych w dokumencie celom szczegółowym w zakresie wyznaczonych priorytetów, a także interwencjom w ramach pomocy technicznej EFRR, EFS+ i FST) w znacznej większości odnotowano brak oddziaływania na ten komponent, aż w 66%. Wszystkie w ramach pomocy technicznej oraz zapisane dla priorytetów: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM. Pozytywnych oddziaływań można się spodziewać w 10 przypadkach, zwłaszcza w ramach realizacji zapisów celów szczegółowych priorytetów: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM, a także FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI.

Zakłada się, że wprowadzenie w życie założeń 2 celów szczegółowych w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO może mieć minimalny negatywny wpływ na klimat. Z kolei nie zdiagnozowano oddziaływań o charakterze zmiennym w stosunku do komponentu.

Wśród celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 żaden nie charakteryzuje się negatywnym wpływem na klimat.

Klimat – potencjalne oddziaływania pozytywne

W kontekście działań przeciwdziałającym zmianom klimatu szczególną rolę odgrywa systematyczne obniżanie emisji gazów cieplarnianych¹⁷⁴. Generalnie pozytywny wpływ na warunki klimatyczne będzie miało zatem ograniczenie emisji CO₂ w procesie wytwarzania energii elektrycznej, oraz zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska wykazane w priorytetach FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO i FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI. Kluczowy z punktu widzenia oddziaływania na klimat są typy przedsięwzięć dedykowane Obszarowi Transformacji (OT). Rezultatem działań w OT będą zrekultywowane tereny pogórnice i przemysłowe, wykorzystywane na cele rozwojowe lokalnych samorządów, a także stabilne

¹⁷⁴ Polityka Ekologiczna Państwa 2030 r. Ministerstwo Środowiska. Warszawa, 2019.

ekosystemy (o wysokiej równowadze biologicznej i różnorodności biologicznej) odporne na zmiany klimatu i suszę oraz posiadające potencjał do świadczenia usług ekosystemowych.

Ograniczenie wpływu różnych czynników negatywnych na klimat będzie osiągnięte poprzez realizację celów szczegółowych zapisanych w priorytecie FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO o charakterze oddziaływań: bezpośrednim lub pośrednim, długoterminowym, stałym, które mają na celu niwelowanie negatywnego wpływu gospodarki na środowisko poprzez promowanie idei transformacji energetycznej, przystosowanie się do zachodzących zmian klimatycznych oraz łagodzenie ich skutków, m.in. poprzez wspieranie infrastruktury służącej do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, działania adaptacyjne do zmian klimatu w miastach i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami. Zakłada się, że efektem realizacji założeń priorytetów będzie ograniczenie degradacji środowiska, zwiększenie powierzchni terenów zielonych, co będzie miało bezpośredni wpływ na klimat.

Kolejnym aspektem, dla którego przewiduje się pozytywne, pośrednie poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń gazów cieplarnianych oddziaływanie na klimat będzie rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów komunalnych, usuwanie zagrożenia ze strony niewłaściwie składowanych lub magazynowanych odpadów.

Ocenia się pozytywny, pośredni wpływ na klimat przedsięwzięć związanych z wydajnym gospodarowaniem wodą. Realizacja zaplanowanych działań przyczyni się do właściwego gospodarowania zasobami wodnymi (również poprzez ich oszczędzanie) wpłynie pozytywnie na obszar deficytu wody, który będzie obejmował znaczną część województwa.

Pozytywne oddziaływanie na klimat prognozuje się dla ustaleń priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO, w którym wspierana będzie zrównoważona multimodalna mobilność miejska poprzez m.in. inwestycje dotyczące bezemisyjnego i niskoemisyjnego taboru komunikacji miejskiej z niezbędną infrastrukturą. Przewiduje się, że efektem wsparcia komunikacji miejskiej będzie zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych, co wpłynie pozytywnie na komponent, a oddziaływania będą miały charakter pośredni, długoterminowy i stały.

Ocenia się, że realizacja programu FEŁ2027 będzie oddziaływać na klimat pozytywnie w kontekście ustaleń priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO. Charakter tych oddziaływań jest pośredni, długoterminowy i stały. Działania te dotyczą rozwoju i udoskonalania zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej, dla których należy spodziewać się pozytywnego wpływu w postaci zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych z inwestycji dotyczących infrastruktury dróg wojewódzkich i lokalnych.

Ponadto korzystny wpływ na klimat – o charakterze pośrednim (długoterminowy i stały) - przewiduje się dla jednego oddziaływania priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM. Realizacja przedsięwzięć w zakresie zagospodarowania przestrzeni publicznej, w tym w szczególności tworzenie albo modernizację terenów zielonych, czy inwestycje w przestrzeń publiczną związane z adaptacją miast do zmian klimatu, wpłynie na poprawę klimatu, m.in. poprzez zmniejszenie tzw. wyspy ciepła w miastach.

Klimat – potencjalne oddziaływania minimalne negatywne

Ocenia się, że realizacja programu FEŁ2027 będzie oddziaływać na klimat jedynie minimalnie negatywnie w kontekście realizacji ustaleń dwóch celów szczegółowych Priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO. Charakter tych oddziaływań jest pośredni, długoterminowy i stały. Można spodziewać się minimalnie negatywnego wpływu na klimat, m.in. za przyczyną wsparcia badań z możliwością infrastruktury poprzez rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych, wykorzystywanie zaawansowanych technologii oraz wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne.

Powyższe odnosi się do ustaleń dotyczących realizacji inwestycji, w ramach których możliwe są zmiany sposobu zagospodarowania terenu i przekształcania, co może mieć wpływ na zanieczyszczenie środowiska, degradację terenów pod nowe inwestycje.

Rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym

W obliczu braku potencjalnych oddziaływań negatywnych na klimat, niniejsze rozwiązania odnoszą się do zidentyfikowanego oddziaływania minimalnie negatywnego.

W odniesieniu do zdiagnozowanych oddziaływań o niskim poziomie istotności w zakresie negatywnego oddziaływania na komponent lub o niewielkim zasięgu oddziaływania na środowisko zapisów programu FEŁ2027 na klimat przewiduje się pakiet rozwiązań minimalizujących:

- na etapie prowadzenia prac budowlanych korzystanie z maszyn i urządzeń o wysokich normach spalin oraz zraszanie materiałów pyłących;
- stosowanie niskoemisyjnego sprzętu budowlanego, szczególnie w przypadku prowadzenia robót w pobliżu terenów zabudowy oraz obszarów chronionych;
- wybór lokalizacji inwestycji o możliwie najmniejszym wpływie na obszary cenne przyrodniczo i obszary objęte ochroną przyrody, jak również na doliny rzeczne, obszary wodno-błotne i leśne.

Tab. 18. Wykaz celów szczegółowych zapisanych w FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na klimat

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych
	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju
	(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego
	(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej
	(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej
	(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO	(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM	(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI	(i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Potencjalne oddziaływania negatywne	
brak	
Potencjalne oddziaływania minimalne negatywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii
	(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne

Źródło: opracowanie własne.

1.4. ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE

W związku z realizacją działań przewidzianych w ramach celów szczegółowych określonych w programie FEŁ2027 w znacznej ich większości (23) odnotowano brak oddziaływania na powietrze (66%). Na dużym poziomie istotności są oddziaływania pozytywne na komponenty środowiska, zdiagnozowane w przypadku 11 celów szczegółowych (31%) na komponent powietrze. W przypadku 1 z celów dla powietrza wpływ określono jako minimalny negatywny. Nie zdiagnozowano oddziaływań o charakterze zmiennym i negatywnym w stosunku do tego komponentu.

Powietrze – potencjalne oddziaływania pozytywne

Kluczowym elementem zapewniającym bezpieczne funkcjonowanie człowieka w wymiarze społecznym, ekonomicznym i kulturowym jest środowisko, w tym jego kondycja, różnorodność i zasobność. Środowisko kształtuje warunki życia ludzi i przyrody ożywionej, dostarcza wodę, pożywienie, energię i wiele innych zasobów naturalnych. Jakość i walory poszczególnych komponentów środowiska, w tym m.in. powietrza, silnie wpływają na zdrowie ludzi i komfort życia. Skuteczne zarządzanie emisjami przemysłowymi, szczególnie z sektora energetycznego, znacząco zmniejszyło ich udział w przekroczeniach standardów jakości powietrza oraz pozwoliło na znaczną redukcję emisji gazów cieplarnianych. Jest to zadanie stosunkowo trudne ze względu na wysoką emisyjność gospodarki, wynikającą z dominującej roli węgla w wytwarzaniu energii elektrycznej i ciepła. Jednak efektywna ochrona klimatu wymaga dalszej redukcji emisji przy wykorzystaniu stale udoskonalanych metod technicznych i naturalnych. W kontekście działań zmierzających do poprawy jakości powietrza i przeciwdziałania zmianom klimatu szczególną rolę odgrywa właśnie systematyczne obniżanie emisji gazów cieplarnianych¹⁷⁵. Generalnie pozytywny wpływ na warunki klimatyczne będzie miało zatem ograniczenie emisji gazów cieplarnianych odpowiedzialnych za efekt ocieplania atmosfery. Ograniczenie wpływu różnych czynników negatywnych na powietrze będzie osiąganę poprzez realizację celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o charakterze oddziaływań: bezpośrednim lub pośrednim, długoterminowym, stałym, zawartych w priorytetach FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI. Pozytywnemu wpływowi na komponent powietrze będą sprzyjać przedsięwzięcia między innymi takie jak: wdrożenie rozwiązań w zakresie efektywności energetycznej, wdrożenie rozwiązań w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym, inwestycje w zakresie sieci ciepłowniczych lub chłodniczych wraz z przyłączeniem do sieci ciepłowniczych lub chłodniczych, inwestycje w zakresie oświetlenia publicznego z wykorzystaniem urządzeń energooszczędnych i ekologicznych, inwestycje w zakresie nowo budowanych pasywnych budynków użyteczności publicznej, wsparcie infrastruktury służącej produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, wsparcie infrastruktury służącej do magazynowania energii ze źródeł odnawialnych działającymi na potrzeby danego źródła OZE, adaptacja miast do zmian klimatu, inwestycje w zakresie oczyszczalni ścieków komunalnych, w tym wsparcie dla gospodarki osadami ściekowymi, inwestycje w zakresie kanalizacji sanitarnej, inwestycje mające na celu zapobieganie powstawaniu odpadów lub promujące ponowne użycie, inwestycje wspierające GOZ w przedsiębiorstwach, działania na rzecz remediacji terenów zanieczyszczonych lub rekultywacji terenów zdegradowanych (w tym składowisk odpadów), usuwanie zagrożenia ze strony niewłaściwie składowanych lub magazynowanych odpadów np. likwidacja tzw. dzikich wysypisk odpadów, inwestycje dotyczące bezemisyjnego lub niskoemisyjnego taboru komunikacji miejskiej z niezbędną infrastrukturą, inwestycje dotyczące ogólnodostępnej infrastruktury paliw alternatywnych, inwestycje dotyczące infrastruktury lub taboru kolejowego, inwestycje w infrastrukturę turystyczną lub rekreacyjną, w szczególności tworzącą piesze, rowerowe, konne lub wodne szlaki turystyczne, inwestycje z zakresu niezmotywowanego transportu indywidualnego, rozwój infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych oraz tankowania pojazdów na zielony wodór.

W związku z prowadzonymi działaniami należy spodziewać się m.in. ograniczenia niekorzystnego wpływu na powietrze atmosferyczne ze strony transportu, zmniejszenia emisji ze źródeł energetycznych na skutek rozwoju systemu gazowego i zwiększenia wykorzystania OZE, wymiany źródeł ciepła oraz nośników energii w miejscach zagrożonych niską emisją.

Powietrze – potencjalne oddziaływania minimalne negatywne

Wśród celów zapisanych w programie FEŁ2027 część charakteryzuje się minimalnym negatywnym wpływem na powietrze atmosferyczne. Charakter tych oddziaływań jest pośredni, długoterminowy i stały. Cele szczegółowe, których dotyczą te oddziaływania znalazły się w prioryecie FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM. Minimalnie negatywnych oddziaływań można spodziewać się w wyniku realizacji

¹⁷⁵ Polityka ekologiczna państwa 2030 r. Ministerstwo Środowiska. Warszawa, 2019.

przedsięwzięć takich jak: wsparcie infrastruktury służącej lub mającej służyć prowadzeniu działalności kulturalnej lub turystycznej, w tym inwestycje dotyczące turystycznych szlaków tematycznych lub zagospodarowania rekreacyjnego, inwestycje dotyczące nieruchomości zabytkowych w celu zachowania pełnionych funkcji kulturalnych lub turystycznych, albo nadania im takich funkcji.

Rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym

W odniesieniu do zdiagnozowanych oddziaływań negatywnych zapisów programu FEŁ2027 na klimat i powietrze atmosferyczne przewiduje się pakiet rozwiązań minimalizujących:

- na etapie prowadzenia prac budowlanych korzystanie z maszyn i urządzeń o wysokich normach spalin oraz zraszanie materiałów pyłących;
- stosowanie niskoemisyjnego sprzętu budowlanego, szczególnie w przypadku prowadzenia robót w pobliżu terenów zabudowy oraz obszarów chronionych;
- ograniczenie emisji ze składowisk poprzez odpowiedni dobór technologii składowania, przewożenia oraz utylizacji odpadów na terenach planowanych instalacji;
- dalsze wdrażanie technologii wpływających na minimalizację emisji z elektrowni konwencjonalnych, w tym Elektrowni Bełchatów, w celu obniżania ilości zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery;
- stosowanie zapisów promujących ochronę powietrza w dokumentach przetargowych.

Tab. 19. Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na powietrze

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych
	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju
	(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego
	(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej
	(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO	(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM	(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI	(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich
	(i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Potencjalne oddziaływania negatywne	
brak	
Potencjalne oddziaływania minimalne negatywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych

Źródło: opracowanie własne.

1.5. ODDZIAŁYWANIE NA ROŚLINNOŚĆ

Na podstawie analizy potencjalnego sposobu oddziaływania zapisów programu FEŁ2027 na roślinność ocenia się, że dla zdefiniowanych źródeł generujących możliwe oddziaływania (wynikające z realizacji ustaleń przypisanych w dokumencie celom szczegółowym w zakresie wyznaczonych priorytetów, a także interwencjom w ramach pomocy technicznej EFRR, EFS+ i FST), stwierdzono brak wpływu na ten komponent w 21 przypadkach (60%), w tym wszystkie w ramach priorytetów: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM, POMOC TECHNICZNA EFRR, POMOC TECHNICZNA EFS+ oraz POMOC TECHNICZNA FST.

Pozytywnych oddziaływań można się spodziewać w czterech przypadkach, w ramach realizacji zapisów celów szczegółowych priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO.

Nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na opisywany komponent. Zakłada się, że wprowadzenie w życie założeń 8 celów szczegółowych może mieć minimalnie negatywny wpływ na roślinność – w ramach priorytetów FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM oraz części celów w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO.

Jedynie w 2 przypadkach może się pojawić oddziaływanie o charakterze zmiennym w wyniku realizacji zapisów priorytetów FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI oraz FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM. Oznacza to, że działania, zwłaszcza z budową inwestycji, m.in. infrastrukturalnych, związanych z rekultywacją zdegradowanego Obszaru Transformacji (czego jednym z ważniejszych skutków dla roślinności będzie poprawa stosunków wodnych spowodowanych działaniem leja depresji), czy też budową infrastruktury szlaków turystycznych, początkowo generować będą niewielkie oddziaływania negatywne, jednak docelowo wiązać się będą z pozytywnym oddziaływaniem na florę dzięki np. poprawie stosunków wodnych, kanalizacji ruchu turystycznego.

Szacuje się, że znaczna większość przewidywanych oddziaływań na komponent będzie miała charakter bezpośredni (12z 14), stały i długoterminowy (13 z 14).

Roślinność – potencjalne oddziaływanie pozytywne

Pozytywne oddziaływanie na roślinność przewiduje się dla większości ustaleń priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO, które mają na celu niwelowanie negatywnego wpływu gospodarki na środowisko poprzez promowanie idei transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i zasobooszczędnej, przystosowanie się do zachodzących zmian klimatycznych oraz łagodzenie ich skutków, m.in. poprzez działania adaptacyjne w miastach do zmian klimatu, ochronę ekosystemów, siedlisk i gatunków, czy tworzenie centrów ochrony różnorodności biologicznej. Zakłada się, że efektem realizacji założeń priorytetu będzie ograniczenie degradacji środowiska, zwiększenie powierzchni terenów zielonych, co będzie miało bezpośredni wpływ na jakość ekosystemów i warunki dla wzrostu i rozwoju roślinności.

Roślinność – potencjalne oddziaływanie minimalne negatywne

Przewiduje się potencjalne minimalnie negatywne oddziaływanie na roślinność w wyniku realizacji założeń priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO, które zakładają realizację nowych kubaturowych inwestycji. Nastąpienie pogorszenia stanu roślinności prognozuje się w czasie trwania inwestycji, robót budowlanych, zatem charakter oddziaływania na komponent będzie krótkotrwały i chwilowy.

Realizacja ustaleń celów szczegółowych związanych z transformacją energetyczną w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO może potencjalnie minimalnie negatywnie wpłynąć na roślinność, ponieważ zakłada ona wsparcie infrastruktury do wytwarzania energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych, która może potencjalnie ingerować w roślinność, tj. zmniejszać powierzchnię terenów biologicznie czynnych.

Podobnie wdrożenie ustaleń priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM może minimalnie negatywnie wpłynąć na roślinność, ponieważ dopuszczalne działania zakładają także realizację nowych inwestycji kubaturowych oraz infrastrukturalnych, w tym m.in. w zakresie mieszkalnictwa

socjalnego, infrastruktury służącej działalności kulturalnej i turystycznej, które mogą ograniczyć powierzchnię występowania roślinności oraz zwiększać dostępność terenu, a co za tym idzie, powodować wzmożoną antropopresję.

Rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym

Ograniczenie negatywnego oddziaływania na roślinność można osiągnąć poprzez:

- wybór lokalizacji inwestycji o możliwie najmniejszym wpływie na obszary cenne przyrodniczo, obszary objęte ochroną prawną, doliny rzeczne, obszary wodno-błotne i leśne;
- przeprowadzanie inwentaryzacji przyrodniczych poprzedzających etap realizacji inwestycji;
- prowadzenie działań kompensacyjnych dla zagrożonych lub zniszczonych płatów siedlisk przyrodniczych - poprawa lub odtworzenie stanu zachowania;
- renaturyzacja zagrożonych lub zniszczonych płatów siedlisk przyrodniczych torfowisk i mokradeł, łąk świeżych lub zalewowych;
- odtworzenie zagrożonych lub zniszczonych płatów siedlisk przyrodniczych muraw psamofilnych lub kserotermicznych;
- zapewnienie nadzoru przyrodniczego na całym terenie prowadzonych inwestycji oraz monitoring przyrodniczy;
- w przypadku konieczności przecięcia inwestycją doliny, terenu wodno-błotnego lub korytarza ekologicznego, preferowanie lokalizacji w najwęższym miejscu lub estakadą;
- ograniczanie wycinki drzew i krzewów do minimum, wykonywanie nasadzeń kompensacyjnych;
- na etapie budowy stosowanie odpowiednich zabezpieczeń koron, pni i systemów korzeniowych drzew;
- ograniczenie ingerencji w tereny sąsiadujące z terenem budowy.

Tab. 20. Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na roślinność

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego
	(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej
	(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej
	(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
Potencjalne oddziaływania negatywne	
brak	
Potencjalne oddziaływania minimalne negatywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii
	(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych
	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne
	(v) Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej
	(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych

Źródło: opracowanie własne.

1.6. ODDZIAŁYWANIE NA ZWIERZĘTA

Na podstawie analizy potencjalnego sposobu oddziaływania zapisów programu FEŁ2027 na zwierzęta ocenia się, że dla zdefiniowanych źródeł generujących możliwe oddziaływania (wynikające z realizacji ustaleń przypisanych w dokumencie celom szczegółowym w zakresie wyznaczonych priorytetów, a także interwencjom w ramach pomocy technicznej EFRR, EFS+ i FST), nieco ponad połowa ustaleń cechuje się brakiem wpływu na ten komponent (60%), w tym wszystkie zapisane dla priorytetów: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM, POMOC TECHNICZNA EFRR, POMOC TECHNICZNA EFS+ oraz POMOC TECHNICZNA FST.

Pozytywnych oddziaływań można się spodziewać w 4 przypadkach, w ramach realizacji zapisów celów szczegółowych priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO. Należy tutaj zwrócić uwagę na oddziaływania o charakterze zmiennym, czyli pozytywne długofalowo w efekcie zakończonych działań, a krótkotrwale negatywne na etapie realizacji. Zmienne oddziaływanie na faunę zdiagnozowano jako efekt priorytetów FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM oraz FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI. W wyniku ich realizacji (m.in. rekultywacji terenów pokopalnianych czy budowy infrastruktury turystycznej) warunki bytowania zwierząt powinny polepszyć się, gdyż zwiększy się areał terenów dostępnych do żerowania czy rozrodu oraz ograniczone zostanie płożenie, ze względu na skierowanie ruchu turystycznego na szlaki turystyczne.

Ponadto przewiduje się, że realizacja celów szczegółowych nie będzie miała negatywnego wpływu na zwierzęta. Zakłada się, że wprowadzenie w życie założeń 8 celów szczegółowych może mieć minimalnie negatywny wpływ na zwierzęta – w ramach priorytetów FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM oraz FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM. W dwóch przypadkach może się pojawić oddziaływanie o charakterze zmiennym w wyniku realizacji zapisów priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO.

Szacuje się, że 11 spośród 14 spodziewanych oddziaływań na zwierzęta będzie miało charakter bezpośredni, zaś charakter stały i długoterminowy będzie miało 13 z 14 prognozowanych oddziaływań.

Zwierzęta – potencjalne oddziaływania pozytywne

Pozytywne oddziaływanie na zwierzęta przewiduje się dla tych ustaleń priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO, których głównym założeniem jest niwelowanie negatywnego wpływu gospodarki na środowisko poprzez promowanie idei transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i zasobooszczędnej, przystosowanie się do zachodzących zmian klimatycznych oraz łagodzenie ich skutków, m.in. poprzez inwestycje w zakresie selektywnej zbiórki i przetwarzania odpadów, działania adaptacyjne w miastach do zmian klimatu, ochronę ekosystemów, siedlisk i gatunków, czy tworzenie centrów ochrony różnorodności biologicznej. Spodziewanym efektem realizacji założeń priorytetu będzie ograniczenie degradacji środowiska, zwiększenie powierzchni terenów zielonych, odtworzenie korzystnych warunków bytowania zwierząt, co będzie miało bezpośredni wpływ na jakość ekosystemów i warunki dla zwierząt.

Zwierzęta – potencjalne oddziaływania minimalne negatywne

Przewiduje się również potencjalne minimalnie negatywne oddziaływanie na zwierzęta w wyniku realizacji założeń priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO, które zakładają realizację nowych kubaturowych inwestycji. Negatywny wpływ na zwierzęta prognozuje się w czasie trwania inwestycji, robót budowlanych, zatem charakter oddziaływania na komponent będzie krótkotrwały i chwilowy.

Realizacja ustaleń celów szczegółowych związanych z transformacją energetyczną w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO może potencjalnie minimalnie negatywnie wpłynąć na zwierzęta, ponieważ zakłada ona wsparcie infrastruktury do wytwarzania energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Skutkiem może być zmniejszenie powierzchni i dostępności terenów umożliwiających bytowanie, żerowanie czy rozmnażanie.

Potencjalnie negatywne oddziaływanie na zwierzęta może wystąpić wskutek realizacji zapisów priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM, ponieważ zakładają one m.in. inwestycje w zakresie infrastruktury szlaków turystycznych, czy też rewitalizacji i zagospodarowania przestrzeni publicznych. W efekcie może zwiększyć się antropopresja na danym obszarze, przerwane zostaną szlaki migracyjne, a nawet likwidacji ulegną miejsca bytowania zwierząt.

Wdrożenie ustaleń priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM może minimalnie negatywnie wpłynąć na zwierzęta, ponieważ dopuszczalne działania zakładają także realizację nowych inwestycji kubaturowych oraz infrastrukturalnych, które również mogą powodować analogiczne skutki jak opisane powyżej.

Rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym

Do najważniejszych środków minimalizujących negatywne skutki zapisów programu FEŁ2027 na zwierzęta należą m.in.:

- minimalizacja negatywnego wpływu fazy realizacji przedsięwzięć na siedliska zwierząt;
- wykonanie siedlisk zastępczych dla gatunków płazów na etapie prowadzenia inwestycji;
- zapewnienie nadzoru przyrodniczego na całym terenie prowadzonych inwestycji oraz monitoring przyrodniczy;
- uwzględnianie okresów rozrodczych zwierząt w ustalaniu harmonogramu robót;
- planowanie inwestycji z zachowaniem ciągłości korytarzy ekologicznych i uwzględnieniem tras migracji zwierząt (przejścia dla zwierząt);
- usuwanie barier ekologicznych w trakcie przebudowy/rozbudowy istniejących inwestycji drogowych i kolejowych;
- ograniczanie do minimum wpływu rozwoju energetyki wiatrowej poprzez lokalizację elektrowni wiatrowych z dala od kompleksów leśnych i zidentyfikowanych lub potencjalnych szlaków migracji zwierząt, głównie ptaków i nietoperzy;
- ograniczanie ingerencji w obszary nieprzekształcone, zwłaszcza w tereny objęte ochroną prawną.

Tab. 21. Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na zwierzęta

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego
	(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej
	(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej
	(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
Potencjalne oddziaływania negatywne	
brak	
Potencjalne oddziaływania minimalne negatywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii
	(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych
	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne

	(v) Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej
	(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych

Źródło: opracowanie własne.

1.7. ODDZIAŁYWANIE NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ

Na podstawie analizy potencjalnego sposobu oddziaływania zapisów programu FEŁ2027 na różnorodność biologiczną ocenia się, że dla zdefiniowanych źródeł generujących możliwe oddziaływania (wynikające z realizacji ustaleń przypisanych w dokumencie celom szczegółowym w zakresie wyznaczonych priorytetów, a także interwencjom w ramach pomocy technicznej), przeważają ustalenia cechujące się brakiem wpływu na ten komponent - 18 (56%), w tym w całości zapisane dla priorytetów: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM oraz w zakresie POMOCY TECHNICZNEJ EFRR, EFS+ i FST, a także częściowo w ramach priorytetów: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO i FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM.

Przewiduje się, że realizacja żadnego z celów szczegółowych nie będzie miała negatywnego wpływu na różnorodność biologiczną. Natomiast większość zidentyfikowanych oddziaływań - 8 (25%) - może mieć minimalnie negatywny wpływ na komponent. Dotyczy to celów szczegółowych w ramach priorytetów: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (2 z 3), FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (2 z 6), FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (1), FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (3 z 4).

Zaledwie w 2 przypadkach (6%) może się pojawić oddziaływanie o charakterze zmiennym prognozowane dla zapisów priorytetów FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM i ŁÓDZKIE W TRASFORMACJI, które wiążą się z realizacją działań o charakterze inwestycyjnym (dla których prognozuje się oddziaływania negatywne w fazie budowy i poprawę warunków po jej zakończeniu).

Pozytywnych oddziaływań można się spodziewać w 4 przypadkach (13%), w ramach realizacji zapisów części celów szczegółowych priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (4 z 6).

Szacuje się, że spośród 14 spodziewanych oddziaływań na różnorodność biologiczną większość – aż 11 - będzie miało charakter bezpośredni, a jedynie 3 pośredni. Podobnie w większości przypadków (13) przewiduje się charakter stały i długoterminowy, a tylko w 1 oceniono jako oddziaływanie krótkoterminowe i chwilowe.

Różnorodność biologiczna – potencjalne oddziaływania pozytywne

Pozytywne oddziaływanie na różnorodność biologiczną prognozuje się dla większości (4 z 6) ustaleń priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO. Są to działania przewidziane w ramach realizacji celów szczegółowych związanych z wspieraniem przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego; wspieraniem dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej; wspieraniem transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej; wzmacnianiem ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczaniem wszelkich rodzajów zanieczyszczenia. Zakłada się, że efektem powyższych działań będzie niwelowanie negatywnego wpływu gospodarki na środowisko poprzez promowanie idei transformacji energetycznej, przystosowanie się do zachodzących zmian klimatycznych oraz łagodzenie ich skutków, m.in. poprzez wspieranie infrastruktury służącej do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, działania adaptacyjne w miastach do zmian klimatu, ochronę ekosystemów, siedlisk i gatunków, czy tworzenie centrów ochrony różnorodności biologicznej. Wszystko to przyczyni się do ograniczenia degradacji środowiska i zwiększenia powierzchni terenów zielonych, a zatem wpłynie korzystnie (bezpośrednio, długotrwale i stale) na jakość ekosystemów oraz warunki dla wzrostu i zwiększenia różnorodności biologicznej.

Przewidywane oddziaływania mogą mieć zarówno charakter bezpośredni (2), jak i pośredni (2), w każdym przypadku długotrwały i stały.

Różnorodność biologiczna – potencjalne oddziaływania minimalne negatywne

Przewiduje się, że potencjalne minimalnie negatywne oddziaływania na różnorodność biologiczną może generować zwłaszcza realizacja celów szczegółowych priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (3 z 4), m.in. w efekcie inwestycji kubaturowych i infrastrukturalnych w zakresie mieszkalnictwa socjalnego oraz związanych z zapewnieniem równego dostępu do opieki zdrowotnej, a także nowych inwestycji kubaturowych oraz infrastrukturalnych w obszarze turystyki i rekreacji.

Analogicznych oddziaływań można się spodziewać w efekcie realizacji założeń 2 (z 3) celów szczegółowych priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO, związanych z rozwijaniem i wzmacnianiem zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywaniem zaawansowanych technologii; a także wzmacnianiem trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzeniem miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne – w ramach których możliwa jest również realizacja inwestycji kubaturowych (także na terenach wcześniej niezainwestowanych).

Także realizacja ustaleń 2 (z 6) celów szczegółowych priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO może potencjalnie minimalnie negatywnie wpłynąć na komponent, zwłaszcza w części dotyczącej wsparcia infrastruktury do wytwarzania i magazynowania energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych oraz inwestycji w zakresie sieci ciepłowniczych lub chłodniczych. Podobne przewidywania dotyczą realizacji zapisów priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (1), szczególnie w odniesieniu do inwestycji infrastrukturalnych w zakresie rozwoju i udoskonalenia mobilności, w tym związanych z poprawą dostępu do TEN-T oraz transgranicznej.

Niekorzystny wpływ na komponent jest prognozowany w efekcie zwiększonej antropopresji, m.in. w skutek realizacji planowanych inwestycji kubaturowych i liniowych, które przyczynią się w różnym stopniu do zmiany warunków siedliskowych, ograniczenia powierzchni siedlisk i ich ciągłości, co potencjalnie może wpłynąć na zmniejszenie różnorodności gatunkowej, a tym samym zubażanie ekosystemów. Zważywszy na rodzaj zidentyfikowanych oddziaływań szacuje się, że wystąpią na relatywnie niewielką skalę. Natomiast ocenia się, że będą miały w każdym przypadku charakter bezpośredni i w zdecydowanej większości długotrwały i stały (7 z 8).

Rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym

Do najważniejszych środków zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływania na różnorodność biologiczną należą:

- unikanie lokalizacji liniowych elementów infrastrukturalnych wzdłuż korytarzy ekologicznych (preferowanie przecięcia dolin rzecznych w ich najwęższym miejscu);
- przestrzeganie zasad ochrony (nienaruszania) elementów środowiska ważnych dla zachowania właściwego stanu korytarzy ekologicznych wzdłuż danego odcinka doliny cieku wodnego (zadrzewienia i zakrzaczenia, zbiorniki wodne, płaty roślinności szuwarowej, mokradła itp.);
- stosowanie przejść dla zwierząt w zależności od potrzeb, wybór optymalnych rozwiązań technicznych dla występujących w sąsiedztwie danej inwestycji gatunków;
- ograniczanie wycinki drzew i krzewów oraz stosowanie odpowiednich zabezpieczeń drzew i krzewów podczas prowadzenia prac;
- prowadzenie ewentualnej wycinki drzew poza okresem rozrodu zwierząt;
- przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczych poprzedzających realizację inwestycji;
- wprowadzenie ograniczeń czasowych wykonywania robót związanych z potrzebami ochrony cennych gatunków flory i fauny (m.in. okres rozrodu płazów, lęgu ptaków);
- wykonanie siedlisk zastępczych dla gatunków płazów na etapie prowadzenia inwestycji;
- prowadzenie działań kompensacyjnych dla zagrożonych lub zniszczonych płatów siedlisk przyrodniczych - poprawa lub odtworzenie stanu zachowania;

- renaturyzacja zagrożonych lub zniszczonych płatów siedlisk przyrodniczych torfowisk i mokradeł, łąk świeżych lub zalewowych;
- odtworzenie zagrożonych lub zniszczonych płatów siedlisk przyrodniczych muraw psamofilnych lub kserotermicznych;
- odtworzenie zniszczonych gniazd bociana białego poza obszarem górniczym w miejscach wskazanych przez ornitologa;
- zapewnienie nadzoru przyrodniczego na całym terenie prowadzonej inwestycji oraz monitoring przyrodniczy;
- prowadzenie prac w ciekach z zachowaniem warunków opisanych w decyzji, w celu zachowania walorów przyrodniczych;
- zastosowanie odpowiednich technicznych rozwiązań przy projektowaniu oświetlenia w celu ograniczenia negatywnego efektu przyciągania zwierząt - niskociśnieniowych lamp sodowych oraz unikanie zbędnego rozpraszania światła;
- stosowanie ogrodzeń ochronnych;
- stosowanie nieprzezroczystych ekranów akustycznych.

Tab. 22. Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na różnorodność biologiczną

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego
	(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej
	(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej
	(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
Potencjalne oddziaływania negatywne	
brak	
Potencjalne oddziaływania minimalne negatywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii
	(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych
	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych
	(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne
	(v) Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej

Źródło: opracowanie własne.

1.8. ODDZIAŁYWANIE NA CIĄGŁOŚĆ UKŁADÓW PRZYRODNICZYCH

W ramach realizacji priorytetów określonych w programie FEŁ2027 na ogólną liczbę 26 celów szczegółowych oraz 9 interwencji w ramach funduszy EFRR, EFS+ i FST nie stwierdzono przewagi istotnych negatywnych oddziaływań na środowisko w zakresie ciągłości układów przyrodniczych.

W ocenie tego komponentu oddziaływania pozytywne (3) oraz zmienne (pozytywne - 2, dla których tylko na etapie realizacji prognozuje się możliwe oddziaływanie negatywne) razem stanowią około 14% ogólnej liczby celów szczegółowych oraz interwencji w ramach funduszy EFRR, EFS+ i FST. Natomiast oddziaływania negatywne (1) oraz minimalne negatywne (6) łącznie stanowiły 20%, a 66% nie będzie miało wpływu na ciągłość układów przyrodniczych (23).

Ciągłość układów przyrodniczych – potencjalne oddziaływania pozytywne

Pozytywną rolę w tym zakresie odgrywać będą cele szczegółowe w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO poprzez (iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobieganie ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego oraz (vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.

Kluczowe dla wzmocnienia różnorodności biologicznej będą działania zmierzające do skuteczniejszej ochrony gatunków i siedlisk, w tym m.in.: zwiększenie powierzchni obszarów objętych ochroną prawną, zachowanie lub odtwarzanie zaburzonych ekosystemów, siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, remediacja terenów zanieczyszczonych, rekultywacja terenów zdegradowanych (w tym składowisk odpadów), usuwanie zagrożeń ze strony niewłaściwie składowanych lub magazynowanych odpadów, ograniczanie ekspansji inwazyjnych gatunków obcych, inwentaryzacja przyrodnicza i krajobrazowa form ochrony przyrody (w tym obszarów chronionego krajobrazu), jak również opracowanie planów ochrony dla niektórych parków krajobrazowych.

Istotnym zagadnieniem rzutującym na zachowanie ciągłości układów przyrodniczych jest wspieranie inwestycji w celu ograniczenia degradacji środowiska przyrodniczego w miejscach wypoczynku, na szlakach turystycznych, m.in. tworzenie i odnowa szlaków turystycznych oraz promowanie form ochrony przyrody (np. platformy widokowe, ścieżki dydaktyczne wykorzystujące lokalne zasoby przyrodnicze).

Warunkiem koniecznym do osiągnięcia wysokiej jakości środowiska oraz krajobrazu będzie m.in. zwiększenie świadomości mieszkańców województwa w zakresie wpływu czynników antropogenicznych na środowisko przyrodnicze i ciągłość systemów ekologicznych oraz tworzenie lub wsparcie centrów ochrony różnorodności biologicznej (m.in. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ogrody tematyczne i edukacyjne, ośrodki rehabilitacji zwierząt chronionych), ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej.

Przewiduje się, że pośrednio efektem interwencji w ramach powyższego priorytetu będzie zwiększanie ciągłości układów przyrodniczych, co stwarzało będzie warunki do kształtowania spójnego regionalnego systemu obszarów chronionych województwa.

Realizacja działań polegających na rozwoju systemów zielono-niebieskiej infrastruktury, m.in. poprzez utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni w miastach, utrzymanie i tworzenie korytarzy przewietrzających, wspieranie systemów gospodarowania wodami opadowymi wpłynie korzystnie na ciągłość układów przyrodniczych i usprawni ich powiązanie z systemem krajowym i międzynarodowym oraz ograniczy presję urbanizacyjną. Ponadto działania te pozwolą zmniejszyć m.in. zjawisko tzw. wysp ciepła oraz stanowić będą zabezpieczenie terenów zurbanizowanych przed podtopieniami, ulewami oraz suszą. Interwencja w tym zakresie w znacznej mierze wpłynie pozytywnie na lokalne systemy przyrodnicze. Wsparcie inwestycji z zakresu małej retencji, w tym retencji naturalnej, przełoży się na zrównoważone zarządzanie zasobami wodnymi oraz przyrodniczymi.

Z uwagi na rosnące ryzyko pożarów, będące m.in. skutkiem zmian klimatu, istotne są również inwestycje w zakresie ochrony przed pożarami lasów. Mogą one obejmować między innymi systemy obserwacji i łączności przeciwpożarowej (np. maszty, dostrzegalnie pożarowe, urządzenia telewizji przemysłowej do obserwacji),

ale również drogi pożarowe, zbiorniki wodne do celów ppoż. Wskazane działania wpłyną na zmniejszenie zagrożenia pożarowego w lasach, co w konsekwencji przełoży się na ochronę cennych zasobów przyrody.

Ponadto pozytywny wpływ na wzmocnienie różnorodności biologicznej województwa będzie miała również realizacja przedsięwzięć w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI poprzez (i) umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie. W zakresie wsparcia środowiska przewiduje się działania służące nadaniu terenom zdegradowanym i pogórnicyzmu nowych funkcji, a także na rzecz usunięcia lub zmniejszania zanieczyszczenia elementów środowiska (m.in. gleb, ziemi lub wód gruntowych), zagospodarowanie terenów zdegradowanych dla rozwoju zielonej infrastruktury, w tym zwiększenie lesistości, jak również inwestycje w zakresie małej retencji, w tym retencji naturalnej.

Oddziaływania pozytywne na ciągłość układów przyrodniczych w większości będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy i stały (wyjątek stanowi cel szczegółowy (v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO - o pośrednim, krótkotrwałym i chwilowym oddziaływaniu).

Ciągłość układów przyrodniczych – potencjalne oddziaływania negatywne i minimalne negatywne

Negatywną wpływ na komponent ciągłość układów przyrodniczych będzie miała realizacja celu szczegółowego (ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej związany z priorytetem FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO.

W ramach celu szczegółowego wspierane będą m.in. będą inwestycje ukierunkowane na poprawę dostępności transportowej województwa w obszarze infrastruktury drogowej, kolejowej, a także publicznego transportu pozamiejskiego.

Interwencje z zakresu infrastruktury drogowej, podejmowane z poziomu regionalnego, będą służyły zapewnieniu połączenia regionalnej sieci transportowej z siecią dróg krajowych i Transeuropejską Siecią Transportową (TEN-T) oraz stworzeniu spójnego systemu drogowego w wymiarze regionalnym. Wsparcie w ramach celu szczegółowego przeznaczone zostanie na rozwój infrastruktury dróg wojewódzkich i lokalnych (powiatowych i gminnych). Interwencja dotycząca dróg lokalnych ograniczona zostanie do tzw. inwestycji o charakterze dostępowym. W przypadku dróg wojewódzkich finansowane będą przedsięwzięcia przyczyniające się do poprawy dostępności sieci TEN-T, terminali intermodalnych lub centrów logistycznych, innych gałęzi transportu, terenów inwestycyjnych, jak również do rozwoju publicznego transportu zbiorowego. W przypadku dróg wojewódzkich finansowane będą w szczególności inwestycje w jak najwyższym stopniu przyczyniające się do poprawy dostępności sieci TEN-T, terminali intermodalnych lub centrów logistycznych, innych gałęzi transportu, terenów inwestycyjnych, jak również do rozwoju publicznego transportu zbiorowego. W ramach interwencji skierowanej na infrastrukturę drogową, możliwe będą przedsięwzięcia rozwiązujące problemy zatłoczenia miast tj. budowa obwodnic.

Ocenia się, że wpływ ustaleń w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO w największym stopniu może zaważyć na ciągłości układów przyrodniczych (potencjalnie m.in. poprzez: niszczenie siedlisk przyrodniczych, usuwanie drzew i krzewów, ryzyko zajęcia stanowisk gatunków roślin i zwierząt chronionych, przerwanie drożności korytarzy migracyjnych, płoszenie zwierząt, rozprzestrzenianie się obcych gatunków roślin wzdłuż ciągów komunikacyjnych). Większość negatywnych oddziaływań na gatunki, siedliska przyrodnicze czy korytarze migracyjne będzie miała charakter lokalny i przy zastosowaniu odpowiednich środków zapobiegawczych możliwe będzie zminimalizowanie ich niekorzystnego wpływu.

Ponadto minimalny negatywny wpływ na ciągłość układów przyrodniczych będą miały priorytety: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO zakładające: (i) rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii, (iii) wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne; FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO poprzez (ii) wspieranie energii odnawialnej zgodnie

z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju; FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM z interwencją ukierunkowaną na: (iii) wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne, (v) zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej, (vi) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.

W przypadku realizacji niektórych zamierzeń w obrębie priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO mogą wystąpić bezpośrednie, długoterminowe i stałe oddziaływania negatywne na ciągłość układów przyrodniczych związane ze zwiększaniem liczby barier antropogenicznych, fragmentacją siedlisk przyrodniczych i korytarzy migracyjnych zwierząt, a oddziaływania minimalne negatywne o charakterze bezpośrednim, długoterminowym i stałym zakłada się w priorytetach: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO oraz FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM.

Rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym

Do najważniejszych środków zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływania na ciągłość układów przyrodniczych należą:

- prowadzenie liniowych elementów infrastrukturalnych przez korytarze migracyjne, w tym doliny rzeczne w sposób ograniczający ilość ich przecięć z realizowaną inwestycją;
- unikanie lokalizacji liniowych elementów infrastrukturalnych wzdłuż korytarzy ekologicznych (preferowanie przecięcia dolin rzecznych w najwęższym ich miejscu);
- stosowanie przejść dla zwierząt w zależności od potrzeb, wybór optymalnych rozwiązań technicznych do występujących w sąsiedztwie danej inwestycji gatunków;
- przestrzeganie zasad ochrony (nienaruszania) elementów środowiska ważnych dla zachowania właściwego stanu korytarzy ekologicznych wzdłuż danego odcinka doliny cieku wodnego (zadrzewienia i zakrzaczenia, zbiorniki wodne, płaty roślinności szuwarowej, mokradła itp.);
- zapewnienie nadzoru przyrodniczego na całym terenie prowadzonej inwestycji oraz monitoring przyrodniczy;
- prowadzenie prac w ciekach z zachowaniem warunków opisanych w decyzji, w celu zachowania walorów przyrodniczych.

Tab. 23. Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na ciągłość układów przyrodniczych

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI	(i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarke i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.
Potencjalne oddziaływania negatywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej

Potencjalne oddziaływania minimalne negatywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii
	(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne
	(v) Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej
	(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych

Źródło: opracowanie własne.

1.9. ODDZIAŁYWANIE NA OBSZARY CHRONIONE, W TYM NATURA 2000

W ramach realizacji priorytetów określonych w programie FEŁ2027 na ogólną liczbę 26 celów szczegółowych oraz 9 interwencji w ramach funduszy EFRR, EFS+ i FST nie stwierdzono przewagi istotnych negatywnych oddziaływań na środowisko w zakresie obszarów chronionych, w tym Natura 2000. W ocenie tego komponentu oddziaływania pozytywne (5) oraz zmienne (pozytywne - 1, dla których tylko na etapie realizacji prognozuje się możliwe oddziaływanie negatywne) razem stanowią 17%. Oddziaływania negatywne (1) oraz minimalne negatywne (5) razem również stanowiły 17%, a prawie 66% (23) nie będzie miała wpływu na obszary chronione, w tym Natura 2000.

Obszary chronione, w tym Natura 2000 – potencjalne oddziaływania pozytywne

Pozytywną rolę w tym zakresie odgrywać będą cele szczegółowe w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO polegające na: (iv) wspieraniu przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego, (v) wspieraniu dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej, (vi) wspieraniu transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej, (vii) wzmacnianiu ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia.

Szczególnie istotne znaczenie dla obszarów chronionych, w tym Natura 2000 odgrywać będzie realizacja działań wzmacniających różnorodność biologiczną, zwiększanie powierzchni obszarów objętych ochroną prawną bądź ustanawianie nowych form ochrony przyrody, inwentaryzacja przyrodnicza i krajobrazowa form ochrony przyrody (w tym obszarów chronionego krajobrazu), zachowanie lub odtwarzanie zaburzonych ekosystemów, siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, remediacja terenów zanieczyszczonych, rekultywacja terenów zdegradowanych (w tym składowisk odpadów), ograniczanie ekspansji inwazyjnych gatunków obcych, jak również opracowanie planów ochrony dla niektórych parków krajobrazowych.

Ważnym zagadnieniem warunkującym jakość obszarów chronionych, w tym Natura 2000 jest wspieranie inwestycji w celu ograniczenia degradacji środowiska przyrodniczego w miejscach wypoczynku, na szlakach turystycznych, m.in. tworzenie i odnowa szlaków turystycznych oraz promowanie form ochrony przyrody (np. platformy widokowe, ścieżki dydaktyczne wykorzystujące lokalne zasoby przyrodnicze), usuwanie zagrożeń wynikających z niewłaściwie składowanych lub magazynowanych odpadów (m.in. likwidacja tzw. dzikich wysypisk odpadów), inwestycje w zakresie selektywnego zbierania odpadów, którym towarzyszyć powinna edukacja ekologiczna w zakresie ponownego ich użycia. Ponadto zagospodarowanie odpadów niebezpiecznych, w tym medycznych i weterynaryjnych, inwestycje mające na celu zapobieganie powstawaniu odpadów lub promujące

ponowne użycie oraz inwestycje wspierające GOZ¹⁷⁶ może pośrednio zapobiegać zanieczyszczaniu obszarów chronionych, w tym Natura 2000.

Warunkiem koniecznym do osiągnięcia wysokiej jakości środowiska oraz krajobrazu będzie m.in.: zwiększanie świadomości mieszkańców województwa w zakresie wpływu czynników antropogenicznych na stan środowiska przyrodniczego (m.in. przerwanie ciągłości systemów ekologicznych skutkujące słabymi powiązaniami przyrodniczymi), ograniczanie presji urbanizacyjnej na obszary objęte ochroną prawną, w tym Natura 2000 oraz wspieranie centrów ochrony różnorodności biologicznej (m.in. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ogrody tematyczne i edukacyjne, ośrodki rehabilitacji zwierząt chronionych), ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej.

Realizacja działań polegających na rozwoju systemów zielono-niebieskiej infrastruktury, m.in. poprzez utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni w miastach, kształtowanie korytarzy przewietrzających, retencja wód opadowych wpłyną korzystnie na zachowanie spójności systemów przyrodniczych, wzmocnią ich powiązanie z systemami krajowym i międzynarodowym, co tym samym będzie pozytywnie rzutowało na stan różnorodności biologicznej obszarów chronionych, w tym Natura 2000. Ponadto działania te pozwolą zmniejszyć m.in. zjawisko tzw. wysp ciepła oraz stanowić będą zabezpieczenie terenów zurbanizowanych przed podtopieniami, ulewami oraz suszą. Interwencja w tym zakresie w znacznej mierze wpłynie pozytywnie na lokalne systemy przyrodnicze. Wsparcie inwestycji z zakresu małej retencji (obejmującej również retencję naturalną) przełoży się na zrównoważone zarządzanie zasobami wodnymi i przyrodniczymi oraz ich jakość, m.in. form ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000.

Z uwagi na rosnące ryzyko pożarów, będące m.in. skutkiem zmian klimatu, istotne są również inwestycje w zakresie ochrony przed pożarami lasów. Mogą one obejmować między innymi systemy obserwacji i łączności przeciwpożarowej (np. maszty, dostrzegalnie pożarowe, urządzenia telewizji przemysłowej do obserwacji), ale również drogi pożarowe, zbiorniki wodne do celów ppoż. Wskazane działania wpłyną na zmniejszenie zagrożenia pożarowego w lasach, co w konsekwencji przełoży się na ochronę cennych zasobów przyrody, a także ograniczyć ingerencję człowieka.

Ponadto w celu uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej na obszarze województwa zachodzi konieczność realizacji inwestycji w zakresie sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków, które przyczynią się do właściwego gospodarowania zasobami wodnymi (również poprzez ich oszczędzanie) jak i ograniczenia zrzutów niedostatecznie oczyszczonych ścieków. Tak ukierunkowana interwencja będzie pośrednio decydowała m.in. o stanie różnorodności biologicznej obszarów chronionych, w tym Natura 2000.

Ponadto pozytywny wpływ na wzmocnienie różnorodności biologicznej obszarów objętych ochroną prawną, w tym Natura 2000, będzie miała również realizacja zamierzeń w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI poprzez (i) umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie. W zakresie wsparcia środowiska przewiduje się działania służące nadaniu terenom zdegradowanym i pogórnictwu nowych funkcji, a także na rzecz usunięcia lub zmniejszania zanieczyszczenia elementów środowiska (m.in. gleb, ziemi lub wód gruntowych), zagospodarowanie terenów zdegradowanych dla rozwoju zielonej infrastruktury, w tym zwiększenie lesistości, jak również inwestycje w zakresie małej retencji, w tym retencji naturalnej. Pozytywnym skutkiem transformacji będzie poprawa jakości środowiska przyrodniczego i jego potencjału do dostarczania usług ekosystemowych (m.in. na obszarach objętych ochroną prawną na Obszarze Transformacji: Park Krajobrazowy Międzyrzeczka Warty i Widawki, Sulejowski Park Krajobrazowy, Załęczański Park Krajobrazowy, obszary Natura 2000: Dąbrowy w Marianku PLH100027, Grabia PLH100021, Lasy Gorzkowickie PLH100020, Święte Ługi PLH100036, Załęczański Łuk Warty PLH100007, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki), a w konsekwencji lepsza adaptacyjność obszaru do zmian klimatu.

Przewiduje się, że efektem interwencji w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO będzie m.in.: wzbogacanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych obszarów chronionych, w tym Natura 2000, minimalizacja ingerencji człowieka w środowisko, poprawa jakości zdegradowanych lub odtworzonych ekosystemów, wzmocnienie cennych siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz poprawa jakości środowiska przyrodniczego i krajobrazu mieszkańców województwa.

¹⁷⁶ GOZ – gospodarka o obiegu zamkniętym.

Oddziaływania pozytywne o charakterze bezpośrednim, długoterminowym i stałym na obszary chronione, w tym Natura 2000, będą miały miejsce w przypadku celów szczegółowych priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO: (iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego, (vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia; FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie. Oddziaływania pozytywne pośrednie, długoterminowe i stałe zakłada się w zakresie celów szczegółowych: (v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej oraz (vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.

Obszary chronione, w tym Natura 2000 – potencjalne oddziaływania negatywne i minimalne negatywne

Negatywny wpływ na komponent obszary chronione, w tym Natura 2000 może potencjalnie pojawić się przy realizacji celu szczegółowego w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO poprzez (ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.

W ramach celu szczegółowego wspierane będą m.in. będą inwestycje ukierunkowane na poprawę dostępności transportowej województwa w obszarze infrastruktury drogowej, kolejowej, a także publicznego transportu pozamiejskiego.

Interwencje z zakresu infrastruktury drogowej, podejmowane z poziomu regionalnego, będą służyły zapewnieniu połączenia regionalnej sieci transportowej z siecią dróg krajowych i Transeuropejską Siecią Transportową (TEN-T) oraz stworzeniu spójnego systemu drogowego w wymiarze regionalnym. Wsparcie w ramach celu szczegółowego przeznaczone zostanie na rozwój infrastruktury dróg wojewódzkich i lokalnych (powiatowych i gminnych). Interwencja dotycząca dróg lokalnych ograniczona zostanie do tzw. inwestycji o charakterze dostępowym. W przypadku dróg wojewódzkich finansowane będą przedsięwzięcia przyczyniające się do poprawy dostępności sieci TEN-T, terminali intermodalnych lub centrów logistycznych, innych gałęzi transportu, terenów inwestycyjnych, jak również do rozwoju publicznego transportu zbiorowego. W przypadku dróg wojewódzkich finansowane będą w szczególności inwestycje w jak najwyższym stopniu przyczyniające się do poprawy dostępności sieci TEN-T, terminali intermodalnych lub centrów logistycznych, innych gałęzi transportu, terenów inwestycyjnych, jak również do rozwoju publicznego transportu zbiorowego.

W ramach interwencji skierowanej na infrastrukturę drogową, możliwe będą przedsięwzięcia rozwiązujące problemy zatłoczenia miast tj. budowa obwodnic.

Ocenia się, że wpływ ustaleń w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO w największym stopniu może zaważyć na jakości obszarów chronionych, w tym Natura 2000 (potencjalnie m.in. poprzez: niszczenie siedlisk przyrodniczych, usuwanie drzew i krzewów, ryzyko zajęcia stanowisk gatunków roślin i zwierząt chronionych, przerwanie drożności korytarzy migracyjnych, płoszenie zwierząt, rozprzestrzenianie się obcych gatunków roślin wzdłuż ciągów komunikacyjnych). W przypadku realizacji niektórych działań infrastrukturalnych mogą wystąpić stałe, bezpośrednie negatywne oddziaływania na różnorodność biologiczną istniejących form ochrony przyrody, związane ze zwiększaniem liczby barier antropogenicznych, fragmentacją siedlisk i korytarzy migracyjnych zwierząt.

Większość negatywnych oddziaływań na gatunki, siedliska przyrodnicze czy korytarze migracyjne będzie miała charakter lokalny i przy zastosowaniu odpowiednich środków zapobiegawczych możliwe będzie zminimalizowanie ich niekorzystnego wpływu. Koncentracja ruchu na głównych arteriach komunikacyjnych, unikanie przecinania form ochrony przyrody czy korytarzy ekologicznych oraz rozpatrywanie alternatywnych przebiegów, omijających cenne siedliska i ekosystemy, w pewnym stopniu przyczyni się do zachowania walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz zapewni integralność układów przyrodniczych obszarów objętych ochroną prawną, w tym Natura 2000.

Ponadto minimalny negatywny wpływ na ciągłość układów przyrodniczych będą miały następujące priorytety: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO zakładający (i) rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii, (iii) wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne; FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO poprzez (ii) wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju; FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM przewidujący działanie służące (i) wspieraniu zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich; FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM z interwencją ukierunkowaną na (vi) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.

Oddziaływania negatywne bądź minimalne negatywne na obszary chronione, w tym Natura 2000, będą miały charakter bezpośredni, długoterminowy i stały w przypadku realizacji celów szczegółowych priorytetów: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju; FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich oraz FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.

Oddziaływania negatywne bądź minimalne negatywne na obszary chronione, w tym Natura 2000 o charakterze bezpośrednim, krótkoterminowym i chwilowym zakłada się w zakresie priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO.

Rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym

Do najważniejszych środków zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływania na obszary chronione, w tym Natura 2000 należą:

- prowadzenie liniowych elementów infrastrukturalnych przez korytarze migracyjne, w tym doliny rzeczne w sposób ograniczający ilość ich przecięć z realizowaną inwestycją;
- unikanie lokalizacji liniowych elementów infrastrukturalnych wzdłuż korytarzy ekologicznych (preferowanie przecięcia dolin rzecznych w najwęższym ich miejscu);
- stosowanie przejść dla zwierząt w zależności od potrzeb, wybór optymalnych rozwiązań technicznych do występujących w sąsiedztwie danej inwestycji gatunków;
- przestrzeganie zasad ochrony (nienaruszania) elementów środowiska ważnych dla zachowania właściwego stanu korytarzy ekologicznych wzdłuż danego odcinka doliny cieków wodnych (zadrzewienia i zakrzaczenia, zbiorniki wodne, płaty roślinności szuwarowej, mokradła itp.);
- prowadzenie ewentualnej wycinki drzew poza okresem lęgowym ptaków;
- przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczych poprzedzających realizację inwestycji;
- prowadzenie działań kompensacyjnych dla zagrożonych lub zniszczonych płatów siedlisk przyrodniczych - poprawa lub odtworzenie stanu zachowania;
- przywracanie/odtworzenie zagrożonych lub zniszczonych płatów siedlisk przyrodniczych;
- wprowadzenie ograniczeń czasowych wykonywania prac związanych z potrzebami ochrony cennych gatunków flory i fauny (m.in. okres rozrodu płazów, lęgu ptaków).

Tab. 24. Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na obszary chronione, w tym Natura 2000

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego
	(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej
	(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej
	(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI	(i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.
Potencjalne oddziaływania negatywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej
Potencjalne oddziaływania minimalne negatywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii
	(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM	(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych

Źródło: opracowanie własne.

1.10. ODDZIAŁYWANIE NA ZABYTKI

Na podstawie analizy potencjalnego sposobu oddziaływania zapisów programu FEŁ2027 na zabytki ocenia się, że dla zdefiniowanych źródeł generujących możliwe oddziaływania (wynikające z realizacji ustaleń przypisanych w dokumencie celom szczegółowym i interwencjom w zakresie wyznaczonych priorytetów), przeważają ustalenia cechujące się brakiem wpływu na ten komponent - aż 26 (74%), w tym wszystkie w ramach FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM, POMOC TECHNICZNA EFRR, EFS+ i FST oraz część zapisanych dla priorytetów: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO i FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO.

Natomiast pozytywnych oddziaływań można się spodziewać w 8 przypadkach (23%), a zwłaszcza w ramach realizacji zapisów wybranych celów szczegółowych priorytetów: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO oraz FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI.

Nie prognozuje się oddziaływań stricte negatywnych i minimalnie negatywnych. Jedynie w 1 przypadku może się pojawić oddziaływanie zmienne, które potencjalnie wystąpi w efekcie realizacji celu szczegółowego zapisanego w priorytecie FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO.

Szacuje się, że charakter wszystkich przewidywanych oddziaływań na komponent będzie zarówno bezpośredni (3 z 9), jak i pośredni (6 z 9), ale w każdym przypadku długoterminowy i stały (100%).

Zabytki – potencjalne oddziaływania pozytywne

Pozytywne oddziaływanie na zabytki prognozuje się dla ustaleń jednego z celów szczegółowych priorytetu: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM, których istotą jest wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych, m.in. poprzez inwestycje w obrębie nieruchomości zabytkowych (wykorzystywanych lub przewidzianych do wykorzystania na cele kulturalne). Przewiduje się, że efektem będzie poprawa stanu zachowania zabytków, a oddziaływania będą miały charakter bezpośredni, długotrwały i stały.

Podobne przewidywania dotyczą priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM, w ramach którego zakłada się m.in. wspieranie rozwoju kultury i zrównoważonej turystyki. Należy przyjąć, że realizacja przedsięwzięć w tej dziedzinie, zwłaszcza związanych z wyprowadzaniem obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego oraz tworzeniem wspólnej oferty turystycznej, w sposób pośredni powinna się przyczynić do ochrony wartości i kształtowania pozytywnego wizerunku dziedzictwa kulturowego (długotrwałe i stałe).

Ponadto korzystny wpływ na zabytki (o charakterze długotrwałym i stałym) przewiduje się dla oddziaływań priorytetów: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO i FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO. Realizacja przedsięwzięć w zakresie infrastruktury publicznego transportu zbiorowego, zwłaszcza z uwzględnieniem taboru przyjaznego ludziom i środowisku, będzie służyć bezpośrednio poprawie stanu zachowania dziedzictwa, m.in. poprzez zmniejszenie obciążenia środowiska zanieczyszczeniami komunikacyjnymi. Natomiast w efekcie realizacji przedsięwzięć w obszarze cyfryzacji, w tym związanych z digitalizacją zasobów, zwłaszcza instytucji kultury, można się spodziewać rozwoju usług kultury i zwiększenia uczestnictwa w kulturze, co powinno się przełożyć na wzrost świadomości i odpowiedzialności za zasoby dziedzictwa kulturowego.

Przewiduje się także, iż pośrednio do poprawy stanu zachowania zabytków przyczynią się ustalenia celów szczegółowych priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO, zwłaszcza działania ukierunkowane na wspieranie energii odnawialnej, efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych - poprzez redukcję szkodliwych zanieczyszczeń, a także wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego - poprzez zmniejszenie zagrożenia zniszczeniem m.in. dla zabytków w efekcie oddziaływania zjawisk ekstremalnych. Oddziaływania będą mieć charakter długotrwały i stały.

Zakłada się, że również realizacja założeń priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI, których efektem będzie poprawa jakości środowiska - w sposób pośredni, ale długotrwałe i stałe, wpłynie na polepszenie stanu zachowania i właściwe wykorzystanie zabytków – m.in. poprzez zmniejszenie powierzchni terenów zdegradowanych, zwłaszcza poprzemysłowych i cennych z uwagi na walory kulturowe, a także w ramach realizacji działań komplementarnych (zwłaszcza w zakresie rozwoju i promocji sektora turystycznego oraz przemysłów czasu wolnego i kreatywnych, z uwzględnieniem poprawy dostępności i jakości usług, wykorzystania dziedzictwa kulturowego).

Zabytki – potencjalne oddziaływania negatywne i minimalne negatywne

Ocenia się, że realizacja programu FEŁ2027 nie będzie oddziaływać na zabytki w sposób jednoznacznie negatywny ani minimalnie negatywny. Przewiduje się jedynie potencjalne oddziaływanie zmienne na komponent w kontekście realizacji ustaleń priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO. Powyższe odnosi się do ustaleń dotyczących realizacji inwestycji, w ramach których możliwe są zmiany sposobu zagospodarowania terenu i przekształcenia, zagrażające zniszczeniem dziedzictwa archeologicznego lub pogorszeniem (ograniczeniem) możliwości właściwego korzystania z zabytków - w kontekście rozwoju intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawy dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej. Ocenia się, że ich wpływ będzie mieć charakter bezpośredni, długotrwały i stały.

Rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym

W obliczu braku potencjalnych oddziaływań negatywnych na zabytki, niniejsze rozwiązania odnoszą się do zidentyfikowanych oddziaływań minimalnie negatywnych.

Do ograniczenia, bądź częściowego wyeliminowania, niekorzystnego wpływu przewidywanych oddziaływań na zabytki może przyczynić się zastosowanie określonych środków zaradczych. W przypadku zabytków najważniejszymi środkami minimalizującymi są:

- stosowanie się do zasad wynikających z przepisów szczególnych oraz indywidualnych wytycznych i zaleceń wkz;
- ograniczanie do niezbędnego minimum powierzchni przekształcanej w procesach inwestycyjnych;
- zachowywanie odpowiedniego dystansu od zabytków w celu ograniczenia oddziaływania np. hałasu i zanieczyszczeń oraz ingerencji w osie widokowe i strefy ekspozycyjne;
- tworzenie dla dysharmonii krajobrazowych naturalnych przesłon widokowych, np. z odpowiednio zakomponowanej zieleni;
- w przypadku stanowisk archeologicznych pozostających w bezpośredniej kolizji przestrzennej z planowanymi inwestycjami, braku innych możliwości, poprzedzenie inwestycji wyprzedzającymi badaniami archeologicznymi, a także prowadzeniem nadzoru w trakcie realizacji inwestycji, co pozwoli na udokumentowanie ich formy i ochronę materialnej zawartości.

Tab. 25. Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na zabytki

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	(ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych
	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju
	(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO	(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM	(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI	(i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Potencjalne oddziaływania negatywne	
brak	
Potencjalne oddziaływania minimalnie negatywne	
brak	

Źródło: opracowanie własne.

1.11. ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ

Prognozowane oddziaływania zapisów programu FEŁ2027 odznaczają się zróżnicowanym wpływem na krajobraz, aczkolwiek dominujący charakter ma brak oddziaływania, stwierdzony w 22 przypadkach (63%). Dotyczy on wszystkich celów szczegółowych w ramach priorytetów: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM oraz priorytetów w ramach pomocy technicznej. Ponadto stwierdzono go dla większości celów szczegółowych w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM. Wśród pozostałych kategorii oddziaływań przeważa wpływ pozytywny stwierdzony na poziomie 20%, przede wszystkim w odniesieniu

do priorytetów: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO i FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM, a także w odniesieniu do większości celów szczegółowych w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO. Natomiast możliwy negatywny wpływ na komponent prognozuje się jedynie w przypadku dwóch celów szczegółowych (6%), oddziaływania minimalnie negatywne – w odniesieniu do 4 (11%) - co stanowi łącznie 17% wszystkich oddziaływań.

Szacuje się, że zidentyfikowane oddziaływania będą miały w przeważającej mierze charakter bezpośredni, długoterminowy i stały.

Krajobraz – potencjalne oddziaływanie pozytywne

Najwięcej potencjalnych oddziaływań pozytywnych na krajobraz prognozuje się w związku z realizacją celów szczegółowych związanych ze zmianami klimatu i ochroną środowiska w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO, a także priorytetów FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO i FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM. Wynika to z faktu, iż obejmują oddziaływania na znaczącą część komponentów środowiska kształtujących wygląd krajobrazu.

Prognozuje się, że większość założeń w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO wywoła pozytywne zmiany w krajobrazie. Są to m.in. działania na rzecz wspierania dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej m.in. poprzez wydajne gospodarowanie wodą oraz wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia. W efekcie skutecznych działań związanych m.in. ze zwiększaniem retencji i przeciwdziałaniem skutkom suszy, czynną ochroną ekosystemów, siedlisk i gatunków oraz zwiększaniem różnorodności biologicznej poprawi się jakość i stabilność zasobów przyrodniczych, będących zasadniczym komponentem krajobrazu przyrodniczego. Korzystny wpływ na krajobraz, zwłaszcza na terenach zurbanizowanych, będą mieć także działania na rzecz przystosowania się do zmian klimatu poprzez inwestycje w zieloną i niebieską infrastrukturę. Pozytywne zmiany w części krajobrazów zdegradowanych wiązać się będą również z działaniami w zakresie wspierania transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej, których efektem będą m.in. właściwie zrekultywowane składowiska odpadów.

Równie znaczący udział pozytywnych oddziaływań na krajobraz prognozuje się w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM. Efektem przedsięwzięć w ramach tego priorytetu będzie m.in. zachowanie i podniesienie wartości zasobów krajobrazu kulturowego, jakim jest dziedzictwo kulturowe, zwłaszcza w ramach wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Zachowaniu walorów krajobrazu sprzyjać będą również działania w ramach inwestycji w infrastrukturę turystyczną. Analogiczny wpływ na krajobraz jest przewidywany w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM, którego jednym z celów szczegółowych celem będzie wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, m.in. poprzez inwestycje w poprawę stanu obiektów zabytkowych w celu zachowania funkcji kulturalnych.

Pozytywny wpływ na krajobraz wynikający z realizacji założeń inwestycyjnych w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO polegać będzie na ograniczeniu negatywnego wpływu intensywnego ruchu ulicznego, przeciążonego przez samochody osobowe i ciężarowe, na krajobraz kulturowy związany z cennymi obiektami zabytkowymi. Zwiększenie roli transportu publicznego, zwłaszcza bezemisyjnego i nieskoemisyjnego przyczyni się do skuteczniejszej ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego.

Krajobraz – potencjalne oddziaływanie negatywne i minimalne negatywne

Prognoza zakłada, że najbardziej negatywny wpływ na krajobraz będą mieć działania związane ze wspieraniem energii odnawialnej w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO, m.in. poprzez wspieranie infrastruktury służącej do wytwarzania i magazynowania energii elektrycznej i ciepłej z OZE. Związane będą one z powstaniem dominujących elementów zarówno w otwartym krajobrazie przyrodniczym i przyrodniczo-kulturowym, ale również w harmonijnym krajobrazie zurbanizowanym.

Równie istotne z punktu widzenia negatywnych przekształceń krajobrazu będą inwestycje drogowe i kolejowe związane z priorytetem FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO. Prowadzić

będą do nieodwracalnych przekształceń i podziałów, które najbardziej widoczne będą w obszarach cennych przyrodniczo.

Oddziaływania minimalnie negatywne, tzn. o niewielkim natężeniu lub skutkujące wpływem na krajobraz dotychczas przekształcone, przewidziane zostały w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO oraz jednego z celów szczegółowych priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO. Cele szczegółowe, których wpływ prognozuje się na minimalnie negatywnym poziomie to rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii, wzmacnianiu trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP, tworzeniu miejsc pracy w MŚP oraz inwestycje wspierające efektywność energetyczną i redukcję emisji gazów cieplarnianych (w tym inwestycje termomodernizacyjne, w zakresie sieci ciepłowniczych, oświetlenia publicznego i nowych pasywnych obiektów użyteczności publicznej). Powstałe w wyniku powyższych działań zmiany w krajobrazie nie spowodują całkowitej utraty walorów krajobrazowych, a jedynie mogą pogłębić zachodzące już zmiany w krajobrazie.

Wpływ priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI na krajobraz oceniony został jako minimalnie negatywny, niemniej jednak podkreślić należy trudność w jednoznacznej ocenie ze względu na różnorodność typów przedsięwzięć wchodzących w skład tego priorytetu. Działania związane ze wsparciem infrastruktury służącej produkcji energii odnawialnej prowadzić będą do negatywnych zmian w krajobrazie o trudnej do oszacowania skali. Przy czym warto podkreślić, że inwestycje te z czasem stają się dla odbiorcy powszechnym elementem krajobrazu i ich dewastujący krajobraz odbiór zostaje złagodzony. Natomiast część przedsięwzięć związanych z zakończeniem wydobywania i rekultywacją Obszaru Transformacji w efekcie skutkować będzie pozytywnymi zmianami w krajobrazie.

Rozwiązania mające na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym

Minimalizację negatywnego oddziaływania na krajobraz można osiągnąć stosując pewne rozwiązania na etapie realizacji inwestycji tj.:

- ograniczanie do minimum przekształceń rzeźby terenu, np. poprzez maksymalne wykorzystanie naturalnych form terenu w fazie projektowania i planowania infrastruktury oraz podczas realizacji inwestycji (realizacja obiektów wkomponowanych w istniejący krajobraz);
- przed rozpoczęciem budowy należy zdjąć i zabezpieczyć warstwę glebową do ponownego wykorzystania;
- wybór lokalizacji dla nowych inwestycji poprzedzony analizą walorów krajobrazowych, zwłaszcza dla inwestycji infrastrukturalnych agresywnie wkraczających w tereny otwarte, cenne przyrodniczo i krajobrazowo; unikanie miejsc o największej ekspozycji widokowej, zwłaszcza dolin rzecznych oraz wyniesień terenu;
- zapobieganie chaotycznemu rozwojowi zabudowy w oderwaniu od istniejących skupisk osadniczych i rozprzestrzeniającej się w sposób pasmowy wzdłuż dróg;
- poszanowanie historycznej tkanki i układów przestrzennych;
- uwzględnianie na równi wymogów zarówno estetycznych, jak i ochrony środowiska;
- aranżacja przestrzeni inwestycyjnej z wykorzystaniem materiałów wysokiej jakości;
- stosowanie zieleni izolacyjnej w przypadku obiektów dominujących i agresywnych krajobrazowo, która pełnić może funkcje nie tylko przesłaniające i izolujące uciążliwe oddziaływanie, ale i przyczynić się do procesów oczyszczania powietrza, retencji opadowej, zwiększenia różnorodności biologicznej, itd.;
- stosowanie wzdłuż powstających dróg wielorzędowych pasów zieleni, ułatwiających wkomponowanie nowych dróg rozcinających krajobraz, a jednocześnie skutecznie tłumiących hałas i pochłaniających zanieczyszczenia pochodzące z transportu;
- utrzymanie zieleni wzdłuż istniejących dróg;
- realizowanie sukcesywnej rekultywacji, tak aby eksploatacja możliwie jak najmniej ingerowała w krajobraz zarówno w trakcie, jak i po zakończeniu użytkowania.

Tab. 26. Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na krajobraz

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego
	(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej
	(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej
	(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO	(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM	(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych
Potencjalne oddziaływania negatywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej
Potencjalne oddziaływania minimalne negatywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii
	(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI	(i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie

Źródło: opracowanie własne.

1.12. ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI I DOBRA MATERIALNE

W ramach realizacji zapisów programu FEŁ2027 na ogólną liczbę 35 potencjalnych źródeł oddziaływań przewiduje się zasadniczą przewagę istotnych pozytywnych oddziaływań. Potencjalnie pozytywny wpływ na ludzi mieć może aż 100% działań w ramach realizacji celów szczegółowych i interwencji w ramach funduszy, a na dobra materialne prawie wszystkie działania (91%). W ocenie obu komponentów nie zidentyfikowano oddziaływań potencjalnie negatywnych, minimalnie negatywnych czy zmiennych w czasie realizacji (pozytywne, z wyjątkiem etapu realizacji, dla którego prognozuje się możliwe oddziaływanie negatywne). Zaledwie w przypadku dwóch interwencji (9%), w ramach pomocy technicznej EFRR, EFS+ i FST (Sprawne instytucje programu), działania nie będą generować istotnych skutków dla wartości dóbr materialnych.

Ludzie i dobra materialne – potencjalne oddziaływania pozytywne

Zdecydowana większość priorytetów i przypisanych im celów szczegółowych oraz interwencji w ramach EFRR, EFS+ i FST ujętych w zapisach programu FEŁ2027 oraz przewidzianych w nich do realizacji działań sprzyjać będzie znaczącemu polepszaniu warunków życia mieszkańców województwa łódzkiego. Niemal wszystkie przewidywane oddziaływania będą rodzić długoterminowe skutki (96,9%).

Przewiduje się, iż oddziaływania na dobra materialne będą miały charakter głównie bezpośredni (65,6%) lub, w konsekwencji aktywności ludzi związanych z wykorzystaniem pozostałych komponentów środowiska,

pośredni (28,1%). Bezpośrednie pozytywne oddziaływanie prognozowane jest w przypadku realizacji wszystkich działań w ramach priorytetów przykładowo takich jak: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO, w ramach którego przewidywane jest między innymi wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych, wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej, przystosowania do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami oraz transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej, czy FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO z działaniami ukierunkowanymi na kształtowanie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej. Analogiczna sytuacja prognozowana jest również dla oddziaływań w ramach priorytetów FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM oraz FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI.

Potencjalne pośrednie oddziaływanie na dobra materialne w szerszym zakresie przewidywane jest w przypadku priorytetów, gdzie wśród celów szczegółowych zawarto m.in. zwiększanie dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej, modernizację systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji (FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM), czy wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia (FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM). W przypadku oddziaływania na ludzi i jakość ich życia źródła generujące oddziaływania o charakterze bezpośrednim dominują jeszcze bardziej zdecydowanie (87,5%). Wyjątkiem są działania służące wspieraniu transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO) i wspieraniu integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci (FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM), a także interwencje w ramach funduszy EFRR, EFS+ i FST.

Tab. 27. Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na ludzi

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Rozwijanie i wzmocnienie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii
	(ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych
	(iii) Wzmocnienie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych
	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju
	(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego
	(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej
	(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO	(vii) Wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
	(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM	(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	(ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online
	(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne

	(v) Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej
	(vi) Wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM	(a) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwałe bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej (EFS)
	(b) Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy (EFS)
	(h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji
	(i) Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich w tym migrantów
	(k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej
	(l) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM	(d) Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia
	(f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami
	(g) Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI	(i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
PRIORYTET W RAMACH POMOCY TECHNICZNEJ	INTERWENCJE W RAMACH FUNDUSZY
POMOC TECHNICZNA EFRR	Sprawne instytucje programu
	Skuteczni beneficjenci
	Komunikacja i widoczność
POMOC TECHNICZNA EFS+	Sprawne instytucje programu
	Skuteczni beneficjenci
	Komunikacja i widoczność
POMOC TECHNICZNA FST	Sprawne instytucje programu
	Skuteczni beneficjenci
	Komunikacja i widoczność
Potencjalne oddziaływania negatywne	
brak	
Potencjalne oddziaływania minimalne negatywne	
brak	

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 28. Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na dobra materialne

Potencjalne oddziaływania pozytywne	
PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii
	(ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych
	(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych
	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju
	(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego
	(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej
	(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO	(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
	(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM	(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	(ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online
	(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne
	(v) Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej
	(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych
	(a) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej (EFS)
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM	(b) Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływow i mobilności na rynku pracy (EFS)
	(h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji
	(i) Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich w tym migrantów
	(k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej
	(l) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM	(d) Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia
	(f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami

	(g) Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej
FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI	(i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
PRIORYTET W RAMACH POMOCY TECHNICZNEJ	INTERWENCJE W RAMACH FUNDUSZY
POMOC TECHNICZNA EFRR	Sprawne instytucje programu Skuteczni beneficjenci Komunikacja i widoczność
POMOC TECHNICZNA EFS+	Sprawne instytucje programu Skuteczni beneficjenci Komunikacja i widoczność
POMOC TECHNICZNA FST	Sprawne instytucje programu Skuteczni beneficjenci Komunikacja i widoczność
Potencjalne oddziaływania negatywne	
brak	
Potencjalne oddziaływania minimalne negatywne	
brak	

Źródło: opracowanie własne.

2. ANALIZA I OCENA ODDZIAŁYWANIA ZAPISÓW WYNIKAJĄCYCH Z PROGRAMU FEŁ 2027 NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY ORAZ INTEGRALNOŚĆ OBSZARÓW NATURA 2000

Analiza oddziaływania zapisów programu FEŁ2027 na obszary NATURA 2000 została przeprowadzona z uwzględnieniem oceny ich wpływu na cele i przedmiot ochrony oraz integralność tych form. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż typy przedsięwzięć wynikające z celów szczegółowych oraz interwencje w ramach Pomocy Technicznej sformułowane są w dużym stopniu ogólności, bez wskazania konkretnej lokalizacji. Zatem potencjalne oddziaływania zapisów programu FEŁ2027 ocenione zostały na zasadzie domniemania wystąpienia negatywnego wpływu i przy założeniu, że inwestycje będą realizowane z wykorzystaniem najbardziej efektywnych oraz zaawansowanych poziomów technologii i technik (BAT).

Zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1098 ze zm.)

„zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000”.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839) część analizowanych przedsięwzięć, będących następstwem wdrażania zapisów programu FEŁ2027, prawdopodobnie zostanie zaliczonych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Dla tych inwestycji przed rozpoczęciem realizacji wymagane będzie przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko, która da szczegółową odpowiedź, w jakim zakresie i w odniesieniu do których z celów oraz przedmiotów ochrony wystąpi negatywne oddziaływanie. Wówczas możliwa będzie decyzja, czy i w jakim zakresie oraz pod jakimi warunkami i przy jakich działaniach kompensujących oraz minimalizujących negatywne oddziaływanie, dozwolona będzie realizacja poszczególnych inwestycji.

Wyniki przeprowadzonej oceny zostały zaprezentowane w formie matryc (tabele 30 i 31). Natomiast zestawienie analizowanych obszarów Natura 2000 wraz z ich przedmiotami ochrony, celami oraz zagrożeniami wskazano w Załączniku 5. Podczas oceny przyjęto następujące stopnie oddziaływania:

Tab. 29. Klasyfikacja ocen zastosowanych w analizie wpływu zapisów programu FEŁ2027 na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszaru Natura 2000

Stopień oddziaływania	Oznaczenie w matrycach	Liczba celów szczegółowych/interwencji, dla których stwierdzono oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000
Negatywne o istotnym natężeniu	N	1
Negatywne minimalne (o słabym natężeniu)	NM	4
Zmienne [oddziaływanie w początkowej negatywnej fazie (na etapie budowy), pozytywne na etapie użytkowania inwestycji]	NM/P	1
Pozytywne (oddziaływanie, którego skutkiem pośrednim są korzyści dla środowiska naturalnego)	P	5
Brak stwierdzonych oddziaływań	B	21

Źródło: opracowanie własne.

Pośród wszystkich prognozowanych dla poszczególnych zapisów programu FEŁ2027 oddziaływań na obszary Natura 2000 odnotowano tylko **jedno negatywne oddziaływanie o istotnym natężeniu (N)**. Było ono związane z celem szczegółowym (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej (priorytet FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO). Wskazane w ramach tego celu typy przedsięwzięć realizują ważny interes publiczny, jakim jest poprawa warunków transportowych. Jednak ze względu na konieczność wyboru najmniej szkodliwego wariantu oraz ewentualnego zastosowania kompensacji przyrodniczej prognozuje się, iż budowa tych inwestycji prawdopodobnie nie wpłynie w znaczący sposób na cele, przedmioty ochrony, stan ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000, a jedynie chwilowo oddziaływać będzie na etapie budowy inwestycji. Podczas prac inwestycyjnych może dochodzić m.in. do płoszenia, niszczenia schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu itp., a także ingerencji w siedliska przyrodnicze. Duże inwestycje będą skutkowały zmianą stosunków wodnych.

Ponadto w konsekwencji realizacji inwestycji kolejowych może dojść do wzrostu hałasu w wyniku zwiększenia natężenia ruchu kolejowego.

Oddziaływanie negatywne o minimalnym wpływie (NM), występujące w **13%** zdiagnozowanych oddziaływań przypisanych celom szczegółowym związanym z priorytetami:

- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO:
 - (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii;
 - (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne;
- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO:
 - (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych;
- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM :
 - (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich;
- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM:
 - (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.

Przewidziane w ramach w/w celów szczegółowych typy przedsięwzięć częściowo mają charakter inwestycyjny. Jednak skala inwestycji nie będzie na tyle duża, by stanowiła istotne zagrożenie dla celów, przedmiotów ochrony, stanu ochrony oraz integralności obszarów Natura 2000. Oddziaływanie będzie miało charakter chwilowy, a w kontekście przestrzennym punktowy lub liniowy na etapie budowy inwestycji, na gatunki zwierząt będące przedmiotem ochrony oraz rośliny i siedliska (może dochodzić m.in. do płoszenia, niszczenia schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu). Inwestycje związane z rozwojem zagospodarowania turystycznego przyczynią się do wzrostu ruchu turystycznego, który może potencjalnie skutkować płoszeniem zwierząt i niszczeniem siedlisk przyrodniczych (wydeptywaniem, zaśmiecaniem).

Oddziaływanie negatywne o zmienne (NM/P) może wystąpić w wyniku realizacji celu szczegółowego (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych w priorytecie FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO, dla którego w ramach planowanych przedsięwzięć może zachodzić chwilowe punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy m.in. sieci ciepłowniczych i chłodniczych oraz pasywnych budynków użyteczności publicznej. W trakcie realizacji inwestycji może dochodzić do płoszenia i niszczenia schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu, a także czasowego przekształcanie powierzchni ziemi.

Pozytywny (P) wpływ stwierdzono w **16%** wszystkich oddziaływań i przypisywano go potencjalnym typom przedsięwzięć przewidzianych w ramach celów szczegółowych związanych z priorytetami:

- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO:
 - (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego;
 - (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej;
 - (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej;
 - (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia,
- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI
 - (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.

Realizacja przewidzianych w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO typów przedsięwzięć przyczyni się do poprawy odporności obszarów Natura 2000 na niedobory wody i skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych. Dzięki zwiększaniu naturalnej retencji nastąpi poprawa stosunków wodnych i pośrednio wzbogacenie różnorodności biologicznej. Inwestycje w zakresie ochrony przed pożarami zabezpieczą

areal lasów i zadrzewień, a z zakresu gospodarki wodno-ściekowej przyczynią się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Nastąpi zwiększenie powierzchni i poprawa spójności regionalnego systemu obszarów chronionych (SOCh), co pośrednio korzystnie wpłynie na zmniejszenie presji urbanizacyjnej i przyczyni się do ograniczania procesu chaotycznego rozpraszania zabudowy, stymulując zrównoważony rozwój w oddaleniu od obszarów cennych przyrodniczo, w tym na obszarach Natura 2000.

Dzięki inwestycjom na szlakach turystycznych nastąpi „skanalizowanie” ruchu turystycznego, co zmniejszy jego negatywne oddziaływanie na obszary objęte ochroną prawną. Bardzo korzystna dla środowiska przyrodniczego będzie także likwidacja miejsc nielegalnego deponowania odpadów.

Ponadto przewidziana interwencja w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym (tj. wspieranie selektywnego zbierania odpadów oraz inwestycje mające na celu zapobieganie powstawaniu odpadów) będzie miała wpływ na ograniczenie odpadów, które potencjalnie mogłyby zostać nielegalnie zdeponowane na obszarach Natura 2000 i prowadziły do ich zanieczyszczenia.

Szczególnie istotne w kontekście pozytywnego oddziaływania na środowisko będą przedsięwzięcia związane Obszarem Transformacji (OT), dla którego przewidziane działania tj. zagospodarowywanie terenów zdegradowanych dla rozwoju zielonej infrastruktury, w tym zwiększanie lesistości, inwestycje w małą retencję, będzie skutkowało poprawą jakości środowiska przyrodniczego, w tym przywracaniem właściwych stosunków wodnych oraz walorów przyrodniczych i ekologicznych obszaru, a cały proces transformacji przyczyni się do poprawy jakości powietrza oraz ograniczenia emisji CO₂ i metali ciężkich (rtęci, kadmu, ołowiu, arsenu). W przypadku ograniczenia emisji metali ciężkich skutki pozytywnego wpływu realizacji celu będą miały wpływ na poprawę jakości środowiska również na obszarach Natura 2000 położonych poza OT.

Brak wpływu na cele i przedmiot ochrony, integralność i spójność obszarów Natura 2000 (B) dotyczył 66% wszystkich celów szczegółowych. Były one związane z priorytetami:

- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO:
 - (ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych;
- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO:
 - (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju;
- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO:
 - (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej;
- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM
 - (ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online;
 - (iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne;
 - (v) Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej.
- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM:
 - (a) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej (EFS);
 - (b) Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy (EFS).

- (h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji;
- (i) Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich w tym migrantów;
- (k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej;
- (l) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci.
- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM:
 - (d) Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia;
 - (f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami;
 - (g) Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej.
- POMOC TECHNICZNA: EFRR, EFS+ i FST (zgodnie z art.36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów)
 - Sprawne instytucje programu;
 - Skuteczni beneficjenci;
 - Komunikacja i widoczność.

Brak wpływu określono dla typów przedsięwzięć o charakterze nieinwestycyjnym (tzw. „miękkim) lub inwestycji o niewielkiej skali przestrzennej (np. magazyny energii).

Odpowiedzią na zdiagnozowane potencjalne oddziaływania negatywne (N, MN) są propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 (tabele 30 i 31). Są to zalecenia o charakterze uniwersalnym i bardzo ogólnym. Jest to uwarunkowane dużym stopniem ogólności ocenianego dokumentu, jakim jest program FEŁ2027. Dlatego też, uszczegółowienie zarówno charakteru oddziaływań, jak i propozycji działań minimalizujących oraz kompensujących, możliwe będzie po ustaleniu precyzyjnej lokalizacji inwestycji, a następnie wykonaniu szczegółowej inwentaryzacji przyrodniczej na etapie oceny oddziaływania na środowisko bądź na obszar Natura 2000 dla poszczególnych inwestycji. Ponadto należy podkreślić, że wszystkie inwestycje powinny być realizowane z wykorzystaniem najbardziej efektywnych oraz zaawansowanych poziomów technologii i technik (BAT).

Zaproponowane w prognozie działania minimalizujące i kompensujące negatywne oddziaływania na środowisko w ramach oceny zapisów programu FEŁ2027 na obszary Natura 2000 mają dwojaki charakter. Można wśród nich wyróżnić zasady wykorzystywane na etapie projektowania danej inwestycji oraz na normy, których należy przestrzegać w trakcie wykonywania robót. Na przykład w miejscach kolizji inwestycji liniowych z obszarami cennymi przyrodniczo należy rozważać przebiegi alternatywne, wybierać warianty o najbardziej ograniczonym wpływie, czy też planować ingerencję w tereny czynne biologicznie w jak najbardziej oszczędnym stopniu. Wszelkie przekształcenia powierzchni ziemi, zmiany stosunków wodnych, ingerencję w szatę roślinną itp. należy ograniczyć do niezbędnego minimum. Organizacja prac i harmonogram robót winien uwzględniać normy ochrony środowiska m.in. poprzez dostosowanie do okresów lęgowych ptaków i okresów rozrodczych innych zwierząt, zapewnienie zwierzętom swobodnej migracji, lokalizację zaplecza budowlanego w bezpiecznym

oddaleniu od miejsc występowania cennych siedlisk oraz gatunków roślin i zwierząt itp. Ważną rolę w łagodzeniu negatywnego wpływu planowanych przedsięwzięć na środowisko odgrywać będzie edukacja mieszkańców.

Tab. 30. Matryca oddziaływań zapisów celów szczegółowych wynikających z programu FEŁ2027 na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszaru Natura 2000 (Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków)

1. ZBIORNIK JEZIORSKO PLB100002, 2. DOLINA ŚRODKOWEJ WARTY PLB300002, 3. PRADOLINA WARSZAWSKO-BERLIŃSKA PLB100001, 4. DOLINY PRZYSOWY I ŚLUDWI PLB100003, 5. DOLINA PILICY PLB140003;			
Cele szczegółowe, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000	Ocena	Opis potencjalnych oddziaływań	Proponowane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko
1.	2.	3.	4.
PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO			
(i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii	B	• chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki ptaków będących przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie lęgów itp.); • przekształcanie powierzchni ziemi na skutek budowy infrastruktury (miejsca postojowe, tablice informacyjne etc.).	• uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie do okresów lęgowych i przelotów gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji; • lokalizacja infrastruktury w oddaleniu od miejsc występowania siedlisk i miejsc bytowania gatunków będących przedmiotem ochrony; • realizacja inwestycji z wykorzystaniem najbardziej efektywnych oraz zaawansowanych poziomów technologii i technik (BAT), uwzględniających konieczność adaptacji do zmian klimatu i ochrony środowiska.
(ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	NM	• chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki ptaków będących przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie lęgów itp.); • przekształcanie powierzchni ziemi na skutek budowy infrastruktury (miejsca postojowe, tablice informacyjne etc.).	• uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie do okresów lęgowych i przelotów gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji; • lokalizacja infrastruktury w oddaleniu od miejsc występowania siedlisk i miejsc bytowania gatunków będących przedmiotem ochrony; • realizacja inwestycji z wykorzystaniem najbardziej efektywnych oraz zaawansowanych poziomów technologii i technik (BAT), uwzględniających konieczność adaptacji do zmian klimatu i ochrony środowiska.
PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO			
(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	NM/P	• chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki ptaków będących przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie lęgów itp.); • chwilowe przekształcanie powierzchni ziemi na skutek budowy infrastruktury	• uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie do okresów lęgowych i przelotów gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji; • lokalizacja infrastruktury w oddaleniu od miejsc występowania siedlisk i miejsc bytowania gatunków będących przedmiotem ochrony; • realizacja inwestycji z wykorzystaniem najbardziej efektywnych oraz zaawansowanych poziomów technologii i technik (BAT), uwzględniających konieczność adaptacji do zmian klimatu i ochrony środowiska.
(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	

1.	2.	3.	4.
(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	P	- poprawa odporności obszaru na suszę, niedobory wody i skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych; - poprawa stosunków wodnych dzięki zwiększaniu naturalnej retencji; - zabezpieczanie arealów lasów i zadrzewień; - pośrednie działanie w zakresie ochrony, wzbogacania różnorodności biologicznej.	-
(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	P	- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych; - poprawa stosunków wodnych dzięki wydajnemu gospodarowaniu wodą.	-
(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	P	pośrednie oddziaływanie związane z ograniczaniem odpadów, które potencjalnie mogłyby zostać nielegalnie zdeponowane na obszarach Natura 2000 i prowadziły do ich zanieczyszczenia.	-
(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	P	- zwiększenie powierzchni i poprawa spójności regionalnego systemu obszarów chronionych (SOCh); - zmniejszenie presji urbanizacyjnej na obszary cenne przyrodniczo; - pośrednie działania w zakresie ochrony, wzbogacania i odtwarzania różnorodności biologicznej; - kanalizacja ruchu turystycznego zmniejszająca jego negatywne oddziaływanie; - likwidacja miejsc nielegalnego deponowania odpadów.	-
PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO			
(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO			
(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	N	- chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki ptaków będących przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie lęgów itp.); - wzrost hałasu w wyniku zwiększenia natężenia ruchu kolejowego, - zmiany stosunków wodnych w wyniku realizacji inwestycji.	- planowanie projektów polegających na budowie nowych linii kolejowych należy poprzedzić szczegółową analizą wariantów lokalizacji przedsięwzięć w oparciu o aktualne rozpoznanie środowiska przyrodniczego; - uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie ochrony gatunkowej roślin i zwierząt oraz siedlisk, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji; - ograniczenie wycinki drzew; - zastosowanie odpowiednich systemowych rozwiązań w zakresie zatrzymywania wody w miejscu jej powstawania i oczyszczania wód opadowych spływających z nawierzchni dróg; - zastosowanie rozwiązań umożliwiających zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych oraz szlaków migracji gatunków zwierząt (m.in. bezpieczne przejścia dla zwierząt).
PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM			
(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	NM	- chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki ptaków będących przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie lęgów itp.); - przekształcanie powierzchni ziemi na skutek budowy infrastruktury (miejsca postojowe, tablice informacyjne etc.); - wzrost ruchu turystycznego skutkującego płoszeniem zwierząt i niszczeniem siedlisk roślin i zwierząt, zaśmiecaniem.	- uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie do okresów lęgowych i przelotów gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji; - lokalizacja infrastruktury w oddaleniu od miejsc występowania siedlisk i miejsc bytowania gatunków będących przedmiotem ochrony; - kanalizowanie ruchu turystycznego w sposób niekolidujący z siedliskami ptaków będącymi przedmiotem ochrony i uwzględniający naturalną chłonność obszaru; - edukacja ekologiczna mieszkańców, organizatorów turystyki i turystów.

1.	2.	3.	4.
PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM			
(ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
(v) Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	NM	• chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki ptaków będących przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie lęgów itp.); • przekształcanie powierzchni ziemi na skutek budowy infrastruktury (miejsca postojowe, tablice informacyjne etc.); • wzrost ruchu turystycznego skutkującego płoszeniem zwierząt i niszczeniem siedlisk roślin i zwierząt, zaśmiecaniem;	• uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie do okresów lęgowych i przelotów gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji; • lokalizacja infrastruktury w oddaleniu od miejsc występowania siedlisk i miejsc bytowania gatunków będących przedmiotem ochrony; • kanalizowanie ruchu turystycznego w sposób niekolidujący z siedliskami ptaków będącymi przedmiotem ochrony i uwzględniający naturalną chłonność obszaru; • edukacja ekologiczna mieszkańców, organizatorów turystyki i turystów.
PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM			
(a) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej (EFS)	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
(b) Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy (EFS)	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
(h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
(i) Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich w tym migrantów	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
(k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
(l) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM			
(d) Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	

1.	2.	3.	4.
(f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
(g) Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	

Interwencje w ramach funduszy, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000	Ocena	Opis potencjalnych oddziaływań	Proponowane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko
1.	2.	3.	4.
POMOC TECHNICZNA			
PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR (zgodnie z art.36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów)			
Sprawne instytucje programu	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
Skuteczni beneficjenci	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
Komunikacja i widoczność	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+ (zgodnie z art.36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów)			
Sprawne instytucje programu	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
Skuteczni beneficjenci	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
Komunikacja i widoczność	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 31. Matryca oddziaływań zapisów celów szczegółowych wynikających z programu FEŁ2027 na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszaru Natura 2000 (Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk/Obszary Mające Znaczenie dla Wspólnoty)

6. PRADOLINA BZURY-NERU PLH100006, 7. SŁONE ŁĄKI W PEŁCZYSKACH PLH100029, 8. DĄBROWA GROTNICKA PLH100001, 9. GRĄDY NAD LINDĄ PLH100022, 10. SILNE BŁOTA PLH100032, 11. SZCZYPIORNIAK I KOWALIKI PLH100033, 12. BUCZYNA JANINOWSKA PLH100017, 13. WOLA CYRUSOWA PLH100034, 14. BUCZYNA GAŁKOWSKA PLH100016, 15. DĄBROWY ŚWIETLISTE KOŁO REDZENIA PLH100019, 16. POLANY PUSZCZY BOLIMOWSKIEJ PLH100028, 17. GRABINKA PLH140044, 18. DOLINA RAWKI PLH100015, 19. DOLINA DOLNEJ PILICY PLH140016, 20. LASY SPALSKIE PLH100003, 21. ŁĄKI CIEBŁOWICKIE PLH100035, 22. NIEBIESKIE ŹRÓDŁA PLH100005, 23. LASY SMARDZEWICKIE PLH100024, 24. LUBIASZÓW W PUSZCZY PILICKIEJ PLH100026, 25. DOLINA CZARNEJ PLH260015, 26. DOLINA ŚRODKOWEJ PILICY PLH100008, 27. OSTOJA PRZEDBORSKA PLH260004, 28. DOLINA GÓRNEJ PILICY PLH260018, 29. WIELKOPOLSKA JODŁY POD CZARTORIĄ PLH100031, 30. ŁĄKA W BĘCZKOWICACH PLH100004, 31. DĄBROWY W MARIANKU PLH100027, 32. LASY GORZKOWICKIE PLH100020, 33. LAS DĘBOWIEC PLH100023, 34. TORFOWISKA ŻYTNO-EWINA PLH100030, 35. CISY W JASIEŃIU PLH100018, 36. ŚWIĘTE ŁUGI PLH100036, 37. GRABIA PLH100021, 38. ZAŁĘCZAŃSKI ŁUK WARTY PLH100007, 39. TORFOWISKA NAD PROSNĄ PLH100037, 40. LIPICKIE MOKRADŁA PLH100025, 41. DĄBROWA ŚWIETLISTA W PERNIE PLH100002.			
Cele szczegółowe, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000	Ocena	Opis potencjalnych oddziaływań	Proponowane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko
1.	2.	3.	4.
PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO			
(i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii	NM	• chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki zwierząt będące przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu itp.) oraz rośliny i siedliska; • przekształcanie powierzchni ziemi na skutek budowy infrastruktury (miejsca postojowe, tablice informacyjne etc.); • lokalne zaburzenia stosunków wodnych.	• uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie do okresów lęgowych zwierząt będących przedmiotem ochrony, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji; • lokalizacja infrastruktury w oddaleniu od miejsc występowania siedlisk i miejsc bytowania gatunków będących przedmiotem ochrony.
(ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych	B	Prognostyczny brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	NM	• chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki zwierząt będące przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu itp.) oraz rośliny i siedliska; • przekształcanie powierzchni ziemi na skutek budowy infrastruktury (miejsca postojowe, tablice informacyjne etc.); • lokalne zaburzenia stosunków wodnych.	• uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie do okresów lęgowych zwierząt będących przedmiotem ochrony, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji; • lokalizacja infrastruktury w oddaleniu od miejsc występowania siedlisk i miejsc bytowania gatunków będących przedmiotem ochrony.

1.	2.	3.	4.
PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO			
(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	NM/P	• chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki zwierząt będące przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu itp.) oraz rośliny i siedliska; • chwilowe przekształcanie powierzchni ziemi na skutek budowy infrastruktury ; • lokalne zaburzenia stosunków wodnych.	• uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie do okresów lęgowych zwierząt będących przedmiotem ochrony, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji; • lokalizacja infrastruktury w oddaleniu od miejsc występowania siedlisk i miejsc bytowania gatunków będących przedmiotem ochrony.
(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	P	• poprawa odporności obszaru na suszę, niedobory wody i skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych; • poprawa stosunków wodnych dzięki zwiększaniu naturalnej retencji; • zabezpieczanie areału lasów i zadrzewień; • pośrednie działania w zakresie ochrony, wzbogacania różnorodności biologicznej.	-
(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	P	• poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych; • poprawa stosunków wodnych dzięki wydajnemu gospodarowaniu wodą.	-
(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	P	• pośrednie oddziaływanie związane z ograniczaniem odpadów, które potencjalnie mogłyby zostać nielegalnie zdeponowane na obszarach Natura 2000 i prowadziły do ich zanieczyszczenia	-
(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	P	• zwiększenie powierzchni i poprawa spójności regionalnego systemu obszarów chronionych (SOCh); • zmniejszenie presji urbanizacyjnej na obszary cenne przyrodniczo; • pośrednie działania w zakresie ochrony, wzbogacania i odtwarzania różnorodności biologicznej; • kanalizacja ruchu turystycznego zmniejszająca jego negatywne oddziaływanie; • likwidacja miejsc nielegalnego deponowania odpadów.	-
PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO			
(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO			
(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	N	• chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki zwierząt będące przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu itp.) oraz rośliny i siedliska; • wzrost hałasu w wyniku zwiększenia natężenia ruchu kolejowego, • zmiany stosunków wodnych w wyniku realizacji inwestycji.	• planowanie projektów polegających na budowie nowych linii kolejowych należy poprzedzić szczegółową analizą wariantów lokalizacji przedsięwzięć w oparciu o aktualne rozpoznanie środowiska przyrodniczego; • uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie ochrony gatunkowej roślin i zwierząt oraz siedlisk, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji; • ograniczenie wycinki drzew; • zastosowanie odpowiednich systemowych rozwiązań w zakresie zatrzymywania wody w miejscu jej powstawania i oczyszczania wód opadowych spływających z nawierzchni dróg; • zastosowanie rozwiązań umożliwiających zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych oraz szlaków migracji gatunków zwierząt (m.in. bezpieczne przejścia dla zwierząt).

1.	2.	3.	4.
PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM			
(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	NM	• chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki zwierząt będące przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu itp.) oraz rośliny i siedliska; • przekształcanie powierzchni ziemi na skutek budowy infrastruktury (miejsca postojowe, tablice informacyjne etc.); • wzrost ruchu turystycznego skutkującego płoszeniem zwierząt i niszczeniem siedlisk roślin i zwierząt, zaśmiecaniem.	• uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie do okresów lęgowych i przelotów gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji; • lokalizacja infrastruktury w oddaleniu od miejsc występowania siedlisk i miejsc bytowania gatunków będących przedmiotem ochrony; • kanalizowanie ruchu turystycznego w sposób niekolidujący z siedliskami ptaków będącymi przedmiotem ochrony i uwzględniający naturalną chłonność obszaru; • edukacja ekologiczna mieszkańców, organizatorów turystyki i turystów.
PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM			
(ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
(v) Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	NM	• chwilowe, punktowe lub liniowe oddziaływanie na etapie budowy inwestycji na gatunki zwierząt będące przedmiotem ochrony (m.in. płoszenie, niszczenie schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu itp.) oraz rośliny i siedliska; • przekształcanie powierzchni ziemi na skutek budowy infrastruktury (miejsca postojowe, tablice informacyjne etc.); • wzrost ruchu turystycznego skutkującego płoszeniem zwierząt i niszczeniem siedlisk roślin i zwierząt, zaśmiecaniem;	• uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, szczególnie do okresów lęgowych i przelotów gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji; • lokalizacja infrastruktury w oddaleniu od miejsc występowania siedlisk i miejsc bytowania gatunków będących przedmiotem ochrony; • kanalizowanie ruchu turystycznego w sposób niekolidujący z siedliskami ptaków będącymi przedmiotem ochrony i uwzględniający naturalną chłonność obszaru; • edukacja ekologiczna mieszkańców, organizatorów turystyki i turystów.
PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM			
(a) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej (EFS)	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
(b) Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy (EFS)	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	

(h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.
(i) Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich w tym migrantów	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.
(k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.
(l) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.

PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM

(d) Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.
(f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.
(g) Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.

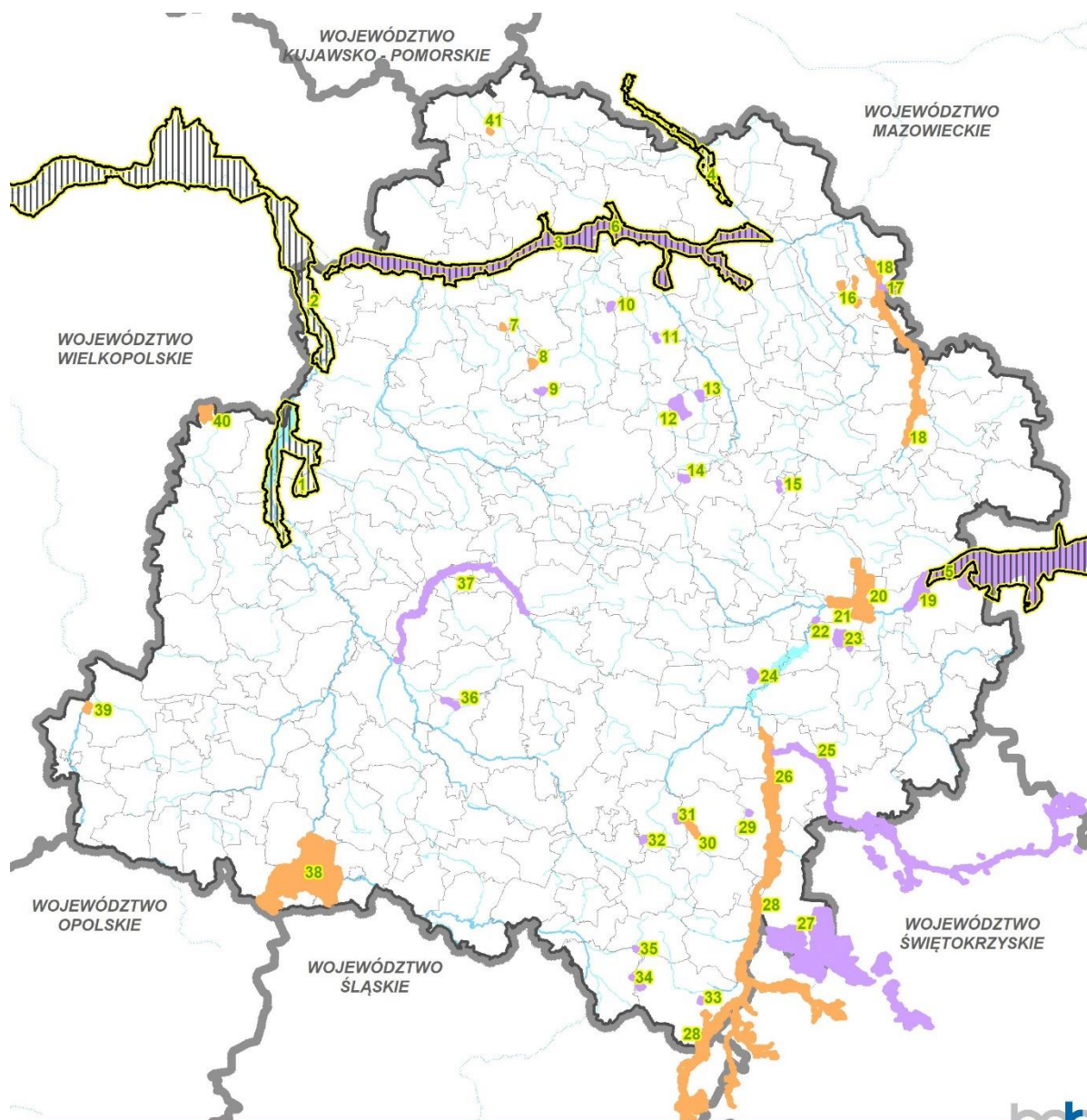
PRIORYTET 9: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI

(i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie	P	- przywracanie właściwych stosunków wodnych oraz walorów przyrodniczych i ekologicznych; - poprawa jakości środowiska przyrodniczego; - poprawa jakości powietrza oraz ograniczenie emisji CO₂ i metali ciężkich (rtęci, kadmu, ołowiu czy arsenu).	-

Interwencje w ramach funduszy , których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000	Ocena	Opis potencjalnych oddziaływań	Proponowane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko
1.	2.	3.	4.
PRIORYTET10: POMOC TECHNICZNA EFRR (zgodnie z art.36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów)			
Sprawne instytucje programu	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
Skuteczni beneficjenci	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
Komunikacja i widoczność	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+ (zgodnie z art.36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów)			
Sprawne instytucje programu	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
Skuteczni beneficjenci	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
Komunikacja i widoczność	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
PRIORYTET 12: POMOC TECHNICZNA FST (zgodnie z art.36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów)			
Sprawne instytucje programu	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
Skuteczni beneficjenci	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	
Komunikacja i widoczność	B	Prognozowany brak wpływu cele, przedmiot ochrony, integralność i spójność obszaru.	

Źródło: opracowanie własne.

Rys. 47. Obszary Natura 2000 w województwie łódzkim

- OBSZARY SPECJALNEJ OCHRONY PTAKÓW
- SPECJALNE OBSZARY OCHRONY SIEDŁISK
- OBSZARY MAJĄCE ZNACZENIE DLA WSPÓLNOTY
- NUMERY OBSZARÓW ZGODNE Z TABELAMI W ROZDZIALE V.2. ORAZ W ZAŁĄCZNIKU 5.

Źródło: opracowanie własne.

3. OCENA REALIZACJI ZAPISÓW PROGRAMU FEŁ2027 NA FORMY OCHRONY PRZYRODY

Ocenę realizacji zapisów wynikających z programu FEŁ2027 na cele, przedmioty i obowiązujące zakazy w wielkopowierzchniowych formach ochrony przyrody (tj. parkach krajobrazowych, obszarach chronionego krajobrazu i zespołach przyrodniczo-krajobrazowych) przeprowadzono dla obszarów posiadających aktualne podstawy prawne¹⁷⁷. Analiza została przeprowadzona na zasadzie porównawczej celów szczegółowych, których realizacja może potencjalnie negatywnie oddziaływać na daną formę ochrony przyrody, z uwzględnieniem obowiązujących zakazów. Przyjęto również zasadę, że jeżeli cel szczegółowy kwalifikował się do odstępstw od zakazu, nie został wówczas wskazany. Wyjątek stanowiły te cele szczegółowe, które mogą kwalifikować się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko¹⁷⁸. Ocena została zawarta w załączniku 6 i należy dodać, że nie objęła ona otulin parków krajobrazowych, ze względu na fakt, że zakazy, do których się odnosi, obowiązują jedynie w granicach parków.

Prognoza oddziaływań na środowisko realizacji zapisów programu FEŁ2027 przewiduje potencjalne negatywne oddziaływanie na obowiązujące zakazy oraz cele i przedmioty ochrony parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych. **Potencjalny negatywny wpływ** zachodzić może głównie podczas realizacji celów szczegółowych w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.

W załączniku 6 sformułowano propozycję działań o charakterze ogólnym, które należy podjąć w celu ograniczenia negatywnego oddziaływania na wielkopowierzchniowe formy ochrony przyrody (parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe). Są to m.in.:

- minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko,
- utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych,
- ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej),
- utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień,
- ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,
- budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych,
- wprowadzanie zieleni o funkcji przestaniącej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz,
- preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji,
- możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko,
- ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu,
- ochrona obszarów źródłkowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych,
- prowadzenie zintegrowanych działań w celu niwelowania zaburzonych warunków hydrologicznych w wyniku istniejącej eksploatacji węgla brunatnego w rejonie Bełchatowa, Szczercowa.

Zapisy celów szczegółowych w ramach priorytetów programu FEŁ2027, które mogą w sposób **minimalny negatywny** oddziaływać na obowiązujące zakazy oraz cele i przedmioty ochrony parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych to:

- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO: (i) rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii; (iii) wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne;

¹⁷⁷ czyli dla wielkopowierzchniowych form ochrony przyrody, których akty prawne ukazały się po wejściu w życie ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1098 ze zm.)

¹⁷⁸ Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019, poz. 1839).

- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO: (ii) wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2012/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju;
- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM: (i) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich;
- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM: (vi) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.

Zapisy celów szczegółowych w ramach priorytetów programu FEŁ2027, w odniesieniu do których przypuszcza się **pozytywne** oddziaływanie na obowiązujące zakazy oraz cele i przedmioty ochrony parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych to:

- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO: (iv) wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego; (v) wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej; (vi) wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej; (vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia;
- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI: (i) umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.

Kluczową rolę w respektowaniu zakazów oraz celów ochrony m.in. parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych odgrywać będzie priorytet **FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO - (vii) wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia**, który koncentrować się będzie na wzmocnieniu mechanizmów ochrony różnorodności biologicznej w regionie m.in. poprzez zachowanie i odtworzenie ekosystemów, siedlisk przyrodniczych, populacji gatunków, inwestycje w zakresie zielonej i niebieskiej infrastruktury, wsparcie centrów ochrony różnorodności biologicznej i ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej. Ważny jest również aspekt związany z redukcją emisji zanieczyszczeń poprzez rekultywację zamkniętych składowisk odpadów komunalnych, usuwanie zagrożeń ze strony niewłaściwie składowanych lub magazynowanych odpadów, np. tzw. dzikie wysypiska, zdegradowane tereny przemysłowe (możliwa remediacja zanieczyszczonych przez nie gruntów lub rekultywacja terenów, ekspertyzy). Wsparcie będzie udzielane również na inwestycje, które mają zapewnić ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego (w tym projekty z zakresu tworzenia i odnowy szlaków turystycznych) oraz promowanie form ochrony przyrody (np. platformy widokowe, ścieżki dydaktyczne wykorzystujące lokalne zasoby przyrodnicze). Realizacja działań zaplanowanych w ramach celu szczegółowego przyczyni się do wzmocnienia ochrony przyrody i różnorodności biologicznej a przez to do zachowania wysokiej jakości środowiska przyrodniczego województwa łódzkiego. Istotnym wyzwaniem związanym z restrukturyzacją obszaru górniczo-energetycznego Bełchatów-Szczerców w kierunku neutralności klimatycznej oraz łagodzeniem skutków transformacji społeczno-gospodarczej regionu łódzkiego będzie również realizacja priorytetu **FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI - (i) umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie**. Planowany zakres wsparcia środowiska przyrodniczego Obszaru Transformacji obejmie m.in.: inwestycje w zakresie małej retencji, w tym retencji naturalnej, działania na rzecz usunięcia lub zmniejszenia zanieczyszczenia elementów środowiska (m.in. gleb, ziemi lub wód gruntowych), zagospodarowanie terenów zdegradowanych dla rozwoju zielonej infrastruktury, w tym zwiększenie lesistości, co pozwoli podnieść jakość środowiska przyrodniczego w tym rejonie z zachowaniem obowiązujących zakazów dla form ochrony przyrody.

Planuje się wsparcie w szczególności następujących typów przedsięwzięć zmierzających do zachowania lub zwiększenia różnorodności biologicznej:

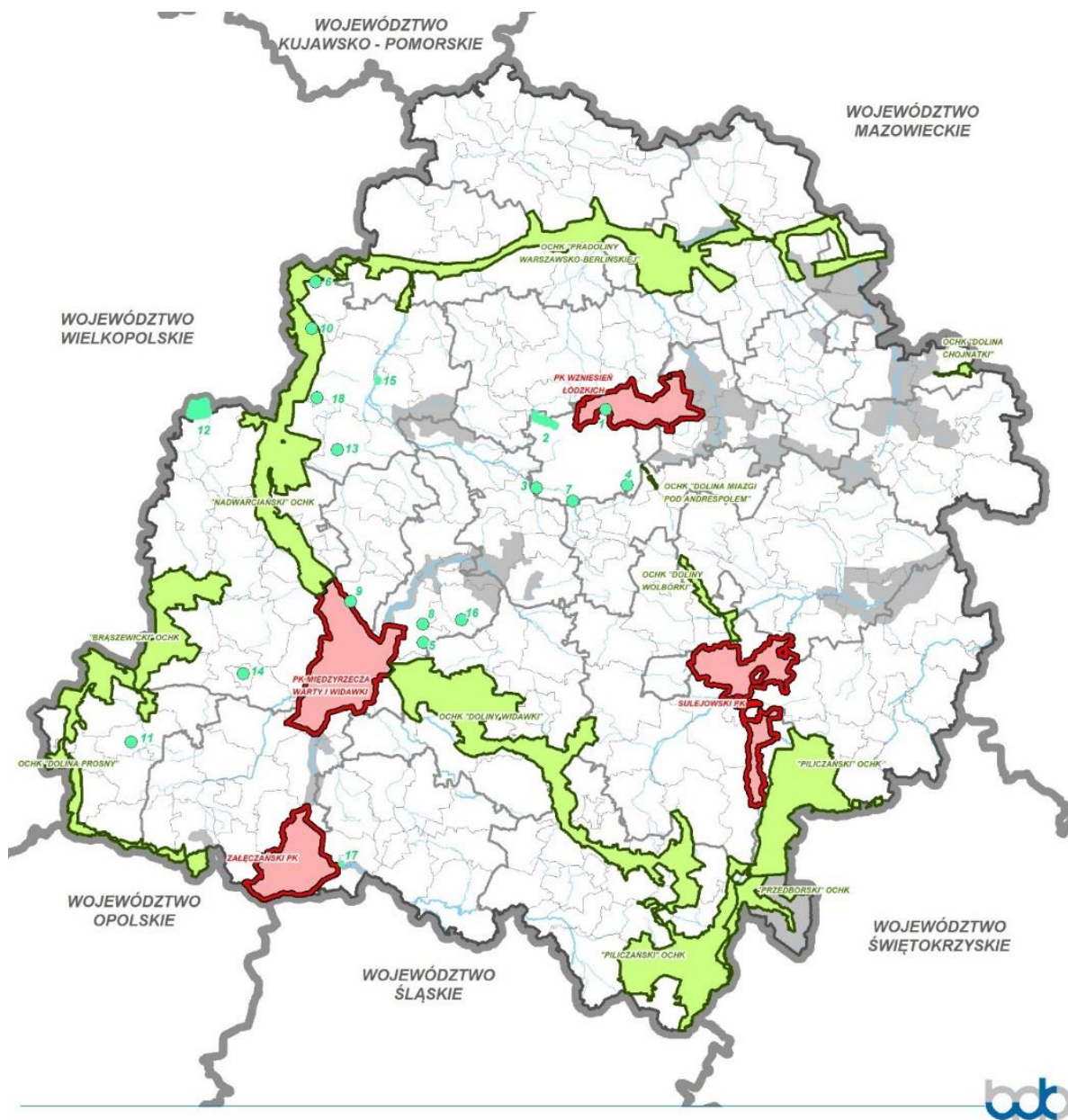
- działania służące zachowaniu i odtworzeniu ekosystemów, siedlisk przyrodniczych, populacji gatunków (w tym m.in. ochrona czynna, usuwanie inwazyjnych gatunków obcych),
- inwestycje w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury,
- tworzenie lub wsparcie centrów ochrony różnorodności biologicznej (np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ogrody tematyczne i edukacyjne, ośrodki rehabilitacji zwierząt chronionych, łąki kwietne i zakrzewienia z gatunków rodzimych), ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej,
- inwentaryzacja przyrodnicza obszarów chronionego krajobrazu województwa łódzkiego lub opracowanie planów ochrony dla parków krajobrazowych województwa łódzkiego,
- działania na rzecz remediacji terenów zanieczyszczonych lub rekultywacji terenów zdegradowanych (w tym składowisk odpadów),
- usuwanie zagrożenia ze strony niewłaściwie składowanych lub magazynowanych odpadów, np. likwidacja tzw. dzikich wysypisk odpadów,
- inwestycje mające na celu ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego w miejscach wypoczynku, na szlakach turystycznych, w tym projekty z zakresu tworzenia i odnowy szlaków turystycznych oraz promowanie form ochrony przyrody (np. platformy widokowe, ścieżki dydaktyczne wykorzystujące lokalne zasoby przyrodnicze).

Katalog najważniejszych **środków zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływanie na obszary Natura 2000** obejmuje:

- prowadzenie liniowych elementów infrastrukturalnych przez korytarze migracyjne, w tym doliny rzeczne w sposób ograniczający ilość ich przecięć z realizowaną inwestycją,
- unikanie lokalizacji liniowych elementów infrastrukturalnych wzdłuż korytarzy ekologicznych (preferowanie przecięcia dolin rzecznych w najwęższym ich miejscu),
- stosowanie przejść dla zwierząt w zależności od potrzeb, wybór optymalnych rozwiązań technicznych do występujących w sąsiedztwie danej inwestycji gatunków,
- przestrzeganie zasad ochrony (nienaruszania) elementów środowiska ważnych dla zachowania właściwego stanu korytarzy ekologicznych wzdłuż danego odcinka doliny cieku wodnego (zadrzewienia i zakrzaczenia, zbiorniki wodne, płaty roślinności szuwarowej, mokradła itp.),
- prowadzenie ewentualnej wycinki drzew poza okresem lęgowym ptaków,
- przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczych poprzedzających realizację inwestycji,
- prowadzenie działań kompensacyjnych dla zagrożonych lub zniszczonych płatów siedlisk przyrodniczych - poprawa lub odtworzenie stanu zachowania,
- przywracanie/odtworzenie zagrożonych lub zniszczonych płatów siedlisk przyrodniczych,
- wprowadzenie ograniczeń czasowych wykonywania prac związanych z potrzebami ochrony cennych gatunków flory i fauny (m.in. okres rozrodu płazów, lęgu ptaków).

Należy podkreślić, że zapisy programu FEŁ2027 już na poziomie priorytetów artykułują potrzebę bezpośredniego równoważenia, niwelowania i kompensacji negatywnych oddziaływań wynikających z innych działań, które zawierają cele szczegółowe. Istotne jest również przyjęcie założenia, że możliwość realizacji inwestycji w ramach działań uzależniona będzie od decyzji środowiskowych.

Rys. 48. Wielkopowierzchniowe formy ochrony przyrody poddane analizie (tj. parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe) w kontekście aktualności podstaw prawnych

- PARKI KRAJOBRAZOWE
- OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU
- ZESPOŁY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE
- POZOSTAŁE WIELKOPOWIERZCHNIOWE FORMY OCHRONY PRZYRODY, NIE POSIADAJĄCE AKTUALNYCH PODSTAW PRAWNYCH LUB DLA KTÓRYCH ZAKAZY UCHYLONO*

ZESPOŁY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE

1. SUCHA DOLINA W MOSKULACH	9. STREFA KRAWĘDZIOWA DOLINY RZĘKI WARTY
2. DOLINA SOKOŁÓWKI	10. UROCZYSKO ZIELEŃ
3. MIĘDZYRZECZE NERU I DOBRZYŃKI	11. PARK ZABYTKOWY W MIEJSCOWOŚCI SOKOLNIKI
4. ŹRÓDŁA NERU	12. LIPICKIE BŁOTA
5. LUCIEJÓW	13. PARK ZADZIM
6. ZABYTKOWY PARK PODWORSKI W CZEPOWIE DOLNYM	14. PARKI ZŁOCZEWSKIE
7. RUDA WILLOWA	15. PODDĘBICKI
8. SĘDZIEJOWICE	16. ZABYTKOWY PARK W BUCZKU
	17. RENESANSOWE ZAŁOŻENIE PAŁACOWO-PARKOWE W DZIAŁOSZYŃNIE
	18. NIEMYŚLÓW

* DLA BOLIŃSKIEGO I SPALSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO ZAKAZY UCHYLONO WYROKEM WSA Z DNIA 17 CZERWCA 2015 R. JEDNAKŻE NA PODSTAWIE INFORMACJI UZYSKANEJ OD ZESPOŁU PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO, ZGODNIE Z INTERPRETACJĄ DEPARTAMENTU PRAWNEGO URZĘDU MARSZAŁKOWEGO WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO, DLA SPALSKIEGO PK ZAKAZY OBOWIAZUJĄ W ZWIĄZKU Z POWYŻSZYM, ZGODNIE Z SUGESTIĄ ZPKWL ANALOGICZNIE W PROGNOZIE POTRAKTOWANO ZAKAZY DLA BOLIŃSKIEGO PK. NALEŻY PODKREŚLIĆ, ŻE NINIEJSZA PROGNOZA NIE ROZSTRZYGA POWYŻSZYCH WĄTPLIWOŚCI.

Źródło: opracowanie własne.

VI. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA SKUMULOWANE I ICH WPŁYW NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z ZAPISÓW PROGRAMU FEŁ2027

Środowisko jest jednym z najważniejszych obszarów interwencji w nowej perspektywie finansowej, a przewidywany zakres przedsięwzięć w ramach programu FEŁ2027 dostrzega potrzebę ochrony środowiska przyrodniczego, która bezpośrednio znajduje odzwierciedlenie w zapisach 11 celów szczegółowych w ramach 6 priorytetów.

Tab. 32. Cele szczegółowe programu FEŁ2027, w których typy przedsięwzięć związane są bezpośrednio z aspektami środowiskowymi

PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY
1. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne
2. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych
	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju
	(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego
	(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej
	(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej
	(vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
3. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO	(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej
4. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej
5. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM	(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich
9. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI	(i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie

Źródło: Opracowanie własne.

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 2e) ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko¹⁷⁹ Prognoza określa, analizuje i ocenia przewidywane znaczące oddziaływania, w tym m.in. oddziaływania skumulowane, zapisów programu FEŁ2027 na cele i przedmiot obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, jak również na poszczególne elementy środowiska.

Oddziaływania skumulowane są określane jako rodzaj zmiany w środowisku, wywołany wpływem danego rodzaju działań, w połączeniu z innymi działaniami, które wystąpiły w przeszłości, zachodzą obecnie lub wystąpią w przyszłości, i które powodować będą łączne efekty. Oddziaływanie skumulowane jest modyfikowane przez szereg czynników, m.in.: rodzaj technologii, lokalizację oraz charakter działania wraz czasem trwania.

W szczególnych przypadkach oddziaływania skumulowane mogą być skutkiem nawarstwienia się działań, które dodane do siebie mogą powodować duże negatywne efekty i charakteryzować się większą intensywnością oddziaływania niż gdyby wystąpiły pojedynczo.

¹⁷⁹ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 stycznia 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2373, 2389).

Na potrzeby niniejszej Prognozy dokonano analizy oddziaływań skumulowanych w odniesieniu do celów szczegółowych z uwzględnieniem typów przedsięwzięć, w zapisach których stwierdzono nakładanie się zarówno negatywnych, jak i pozytywnych oddziaływań¹⁸⁰. We wszystkich **oddziaływaniach skumulowanych przeważają wpływy korzystne**. Najwięcej negatywnych oddziaływań skumulowanych odnotowano w odniesieniu do celu szczegółowego w ramach priorytetu: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO, natomiast najwięcej pozytywnych oddziaływań skumulowanych zdiagnozowano dla priorytetu: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO.

Tab. 33. Oddziaływania skumulowane w ramach celów szczegółowych programu FEŁ2027

PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY	ODDZIAŁYWANIA SKUMULOWANE	
		Negatywne (liczba w danym celu)	Pozytywne (liczba w danym celu)
1.	2.	3.	4.
1. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Rozwijanie i wzmocnienie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii	0	2
	(ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych	0	3
	(iii) Wzmocnienie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	0	3
2. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	0	5
	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	3	5
	(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	0	14
	(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	0	12
	(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	0	12
	(vii) Wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	0	15
3. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO	(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	0	6
4. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	6	4
5. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM	(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	0	7
6. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	(ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online	0	2
	(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne	0	2
	(v) Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej	0	2
	(vi) Wzmocnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	0	4

¹⁸⁰ W niniejszym opracowaniu za oddziaływania skumulowane (negatywne, pozytywne) uznano występowanie przynajmniej dwóch identycznych oddziaływań w ramach danego celu szczegółowego oraz komponentu.

PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY	ODDZIAŁYWANIA SKUMULOWANE	
		Negatywne (liczba w danym celu)	Pozytywne (liczba w danym celu)
1.	2.	3.	4.
7. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM	(a) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej (EFS)	0	2
	(b) Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy (EFS)	0	2
	(h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	0	2
	(i) Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich w tym migrantów	0	2
	(k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej	0	2
	(l) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	0	2
8. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM	(d) Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia	0	2
	(f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	0	2
	(g) Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej	0	2
9. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI	(i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie	0	7

PRIORYTET	INTERWENCJE W RAMACH FUNDUSZY	ODDZIAŁYWANIA SKUMULOWANE	
		Negatywne (liczba w danym celu)	Pozytywne (liczba w danym celu)
1.	2.	4.	5.
10. POMOC TECHNICZNEJ EFRR	Sprawne instytucje programu	0	0
	Skuteczni beneficjenci	0	2
	Komunikacja i widoczność	0	2
11. POMOC TECHNICZNEJ EFS+	Sprawne instytucje programu	0	0
	Skuteczni beneficjenci	0	2
	Komunikacja i widoczność	0	2
12. POMOC TECHNICZNEJ FST	Sprawne instytucje programu	0	0
	Skuteczni beneficjenci	0	2
	Komunikacja i widoczność	0	2

Źródło: Opracowanie własne.

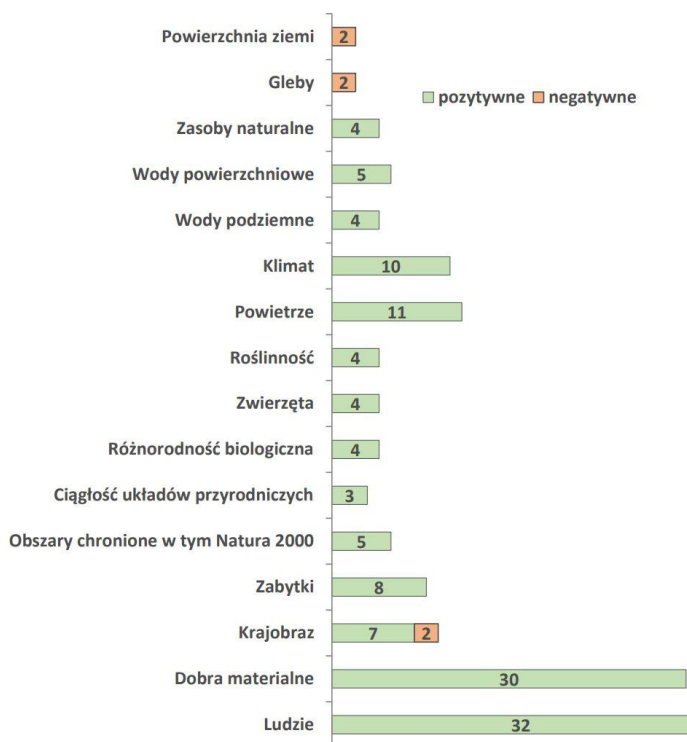
Występowanie **negatywnych oddziaływań skumulowanych na komponenty środowiska** (receptory oddziaływania, czynniki) stwierdzono w przypadku tylko 3 spośród 16 (dla powierzchni ziemi, gleb, krajobrazu). Jednak skala kumulacji nie była duża (na poziomie 2 oddziaływań). Natomiast **pozytywne oddziaływania skumulowane** odnotowano dla **14 komponentów środowiska**, w tym w największym stopniu na ludzi, dobra materialne, powietrze i klimat.

Przewiduje się, że realizacja większości wskazanych w programie FEŁ2027 celów szczegółowych, w ujęciu globalnym i długoterminowym, będzie pozytywnie wpływała na środowisko przyrodnicze, zakładając, że adaptacja do zmian klimatu, poprawa jakości i ochrona zasobów środowiska, nowoczesna energetyka w województwie oraz racjonalizacja gospodarki odpadami są warunkiem niezbędnym do poprawy jakości życia mieszkańców i realizacji celów Polityki Spójności UE. Niemniej jednak realizacja niektórych zapisów programu FEŁ2027 i wiąże się

ze zmianami w środowisku przyrodniczym, powodując, zwłaszcza lokalnie, negatywne oddziaływania (zazwyczaj minimalne). Wynika to z faktu, że przyjęte w programie FEŁ2027 zapisy mają charakter interdyscyplinarny i obejmują również przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym. Istotne będzie zatem takie prowadzenie procesów inwestycyjnych, aby w jak największym stopniu ograniczyć niekorzystne oddziaływanie na środowisko i możliwie najmniej ingerować w obszary cenne przyrodniczo, krajobrazowo oraz kulturowo. W przypadku negatywnych oddziaływań skumulowanych, które mogą się pojawić w wyniku realizacji przedsięwzięć, należy przyjąć konieczność ich minimalizacji oraz kompensację przyrodniczą.

Rys. 49. Oddziaływania skumulowane pozytywne i negatywne zidentyfikowane w ramach celów szczegółowych programu FEŁ2027 na oceniane komponenty środowiska

Źródło: Opracowanie własne.

VII. ANALIZA ODPORNOŚCI ZAPISÓW PROGRAMU FEŁ2027 NA ZMIANĘ KLIMATU

Adaptacja do zmian klimatu stanowi jeden z kluczowych współczesnych problemów rozwojowych, na który odpowiadają zapisy programu FEŁ2027. Za jedno z istotnych wyzwań, przed którym stoi społeczeństwo i gospodarka województwa łódzkiego uznano wysokie zagrożenie niedoborem wody oraz ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi i klimatycznymi. Zasadniczymi problemami związanymi ze zmianą klimatu w kontekście realizacji zapisów programu FEŁ2027 są:

1. susze/niedobór wody;
2. nagłe zjawiska pogodowe (burze; huragany; deszcze nawalne; fale upałów, w tym „miejskie wyspy ciepła”);
3. powodzie (podtopienia, w tym powodzie miejskie);
4. emisja gazów cieplarnianych.

Odporność zapisów programu FEŁ2027 na zmiany klimatu i klęski żywiołowe manifestuje się licznymi typami przedsięwzięć, których realizacja będzie warunkowała zrównoważony rozwój województwa.

Typy przedsięwzięć bezpośrednio wpływające na odporność ustaleń projektowanego dokumentu na zmiany klimatyczne znalazły się w ramach następujących priorytetów i celów szczegółowych:

Kluczowy z punktu widzenia analizy zapisów odporności programu FEŁ 2027 na zmiany klimatu są typy przedsięwzięć w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO, a także dedykowane Obszarowi Transformacji (OT) w priorytecie FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI, które dzięki wdrożeniu przyczynią się do osiągnięcia celów określonych przez UE w Europejskim Zielonym Ładzie (European Green Deal) oraz Europejskim Pakcie na rzecz Klimatu (redukcja emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. o co najmniej 55% w stosunku do 1990 r. oraz neutralność klimatyczna na poziomie UE w 2050 r.), a także celów PEP 2040 (redukcja emisji CO₂ do 2030 r. o 29% w stosunku do 1990 r.), uwzględnionych w Krajowym Planie na Rzecz Energii i Klimatu na lata 2021-2030, przekazanych przez Polskę do KE. Rezultatem działań w OT będą zrekultywowane tereny zdegradowane, w tym pogórnice, wykorzystywane na cele rozwojowe lokalnych samorządów. Poprzez realizację typów przedsięwzięć obu priorytetów efektem będą bardziej stabilne ekosystemy (o wysokiej równowadze biologicznej i różnorodności biologicznej) odporne na zmiany klimatu i suszę oraz posiadające potencjał do świadczenia usług ekosystemowych.

Ponadto w sposób pośredni na uzyskanie odporności na zmiany klimatyczne wpływ będzie miała realizacja działań w ramach celu szczegółowego (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej (priorytet FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA

MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO), a także celu szczegółowego (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.

Podsumowując realizacja zapisów programu FEŁ2027 w sposób bezpośredni i pośredni przyczyni się do uzyskania lepszej odporności województwa na zmiany klimatyczne, m.in. dzięki działaniom w kierunku:

- **łagodzenia (mitygacji) czyli ograniczania negatywnego wpływu na zmiany klimatu poprzez:**
 - realizację przedsięwzięć mających na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych (m.in. inwestycje w zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków, a także systemów ciepłowniczych lub chłodniczych),
 - infrastrukturę służącą do wytwarzania energii cieplnej pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
 - inwestycje sprzyjające ograniczaniu emisji zanieczyszczeń pochodzących z transportu samochodowego oraz sektora bytowo-komunalnego,
 - rozwój infrastruktury ładowania pojazdów paliwami alternatywnymi, które nie są paliwami kopalnymi
 - inwestycje w usuwanie zagrożenia ze strony niewłaściwie składowanych lub magazynowanych odpadów,
 - rozwiązania z zakresu GOZ i inwestycje mające na celu zapobieganie powstawaniu odpadów,
- **adaptacji czyli przystosowania się do zmieniającego się klimatu poprzez:**
 - inwestycje w zakresie ochrony przed pożarami lasów,
 - inwestycje w zakresie małej retencji, w tym retencji naturalnej,
 - wydajne gospodarowanie wodą,
 - ochronę różnorodności biologicznej (w tym tworzenie lub wsparcie centrów ochrony różnorodności biologicznej),
 - zagospodarowanie terenów zdegradowanych dla rozwoju zielonej infrastruktury, w tym zwiększenie lesistości,
 - zagospodarowywanie przestrzeni publicznej na obszarach zdegradowanych (w tym na obszarach miejskich), zwłaszcza poprzez wprowadzanie i aranżowanie terenów zieleni i stosowanie rozwiązań pozwalających na zagospodarowywanie wody deszczowej w miejscu jej powstawania.

Ponadto doposażenie służb prowadzących akcje ratownicze, w tym usuwających skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych oraz pożarów zapewni poprawę bezpieczeństwa województwa w przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych.

Przeprowadzona w ramach niniejszej Prognozy identyfikacja, analiza i ocena oddziaływań generowanych zapisami programu FEŁ2027 uwzględnia ich wpływ na klimat w zakresie: przeciwdziałania skutkom suszy, adaptacji do zmian klimatu, w tym zjawisk ekstremalnych oraz minimalizacji efektu cieplarnianego. Jednym z komponentów środowiska (czynników) poddanych podobnej analizie w kontekście nasilających się zmian klimatycznych są wody powierzchniowe, dla których sformułowane kryteria oceny objęły m.in. wpływ na: zmianę stosunków wodnych, zrównoważone wykorzystanie zasobów wodnych oraz zmniejszenie zagrożenia powodziowego. Kwestię odporności na zmiany klimatu wskazano również w ramach komponentów: roślinność (wpływ na zmniejszenie powierzchni dziko występujących gatunków roślin na skutek zmiany warunków siedliskowych tj. m.in. osuszanie) oraz ludzie (wpływ na wzrost lub minimalizację zagrożeń dla zdrowia człowieka związanych m.in. ze skutkami zjawisk ekstremalnych).

W świetle powyższych analiz należy stwierdzić, że przewidywane zapisy programu FEŁ2027, w tym typy przedsięwzięć, mogłyby okazać się odporne na oddziaływanie zmian środowiska (w tym klimatu), pod warunkiem, że na etapie projektowania inwestycji beneficjenci uwzględnią tzw. ryzyko klimatyczne. *„Powinno się zapewnić odporność przedsięwzięcia na zmieniające się warunki środowiska, a w tym zmiany klimatu. W szczególności przy projektowaniu przedsięwzięć powinno się brać pod uwagę, że oddziaływania środowiska i wpływ parametrów klimatycznych, w tym związanych z klęskami żywiołowymi, na projekt będą zmieniać się z czasem i należy zapewnić, aby przedsięwzięcie było odporne na te oddziaływania w czasie trwania całego jego cyklu życia”¹⁸¹.* Ponadto na etapie oceny projektów zastosowanie markerów klimatycznych może wpłynąć korzystnie na dobór przedsięwzięć mających wyraźne pozytywne oddziaływanie na klimat¹⁸².

¹⁸¹ Poradnik przygotowania inwestycji z uwzględnieniem zmian klimatu, ich łagodzenia i przystosowania do tych zmian oraz odporności na klęski żywiołowe, Ministerstwo Środowiska, Departament Zrównoważonego Rozwoju Październik 2015, Warszawa (Poradnik przygotowania inwestycji (mos.gov.pl)).

¹⁸² W nowej perspektywie finansowej minimum 37,5 % budżetu UE będzie przeznaczane na cele związane z klimatem (stosowane będą markery klimatyczne na kodach – 0%, 40%, 100%).

VIII. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI ZAPISÓW PROGRAMU FEŁ 2027, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY ORAZ INTEGRALNOŚĆ OBSZARÓW NATURA 2000

W programie FEŁ2027 sformułowano szereg celów, których osiągnięcie przyczyni się do zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju województwa, spójności społeczno-gospodarczej i przestrzennej, a także podnoszenia konkurencyjności gospodarki. Rezultatem realizacji przyjętych celów szczegółowych, będą różnego rodzaju oddziaływania na komponenty środowiska o zróżnicowanej i zmiennej skali natężenia oraz trwałości i zasięgu przestrzennym. Należy jednak podkreślić, że zapisy programu FEŁ2027 mają charakter ogólnych wytycznych i nie przesądzą o lokalizacji inwestycji z nich wynikających. Terytorializacja przedsięwzięć oraz sformułowanie konkretnych rozwiązań zapobiegających, ograniczających lub kompensujących negatywny wpływ na środowisko będą możliwe dopiero na etapie ewentualnej procedury oceny oddziaływania na środowisko dla konkretnych inwestycji. Niżej prezentowane rozwiązania mogą stanowić jedynie podstawę do późniejszego określenia właściwych i dokładnych rozwiązań łagodzących negatywny wpływ.

Dla zdefiniowania rozwiązań minimalizujących negatywny wpływ na środowisko, w tym obszary Natura 2000, kluczowe znaczenie ma wskazanie oddziaływań negatywnych oraz minimalnie negatywnych dla środowiska. Przeprowadzona ocena celów szczegółowych programu FEŁ2027 wskazuje, że największe negatywnych oddziaływań na środowisko potencjalnie wiązać się może z przedsięwzięciami realizowanymi w 2 celach szczegółowych w priorytecie: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju oraz FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.

Tab. 34. Cele szczegółowe programu FEŁ2027, które w największym stopniu będą generowały potencjalne negatywne oddziaływania na komponenty środowiska

PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY	UDZIAŁ ODDZIAŁYWAŃ NEGATYWNYCH NA OCENIANE KOMPONENTY	
		NEGATYWNY	MINIMALNY NEGATYWNY
1. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii	-	75%
	(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	-	75%
2. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	-	56,25%
	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	18,75%	43,75%
	(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	-	12,50%
	(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	-	12,50%
3. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO	(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	-	18,75%
4. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	37,50%	12,50%

PRIORYTET	CEL SZCZEGÓŁOWY	UDZIAŁ ODDZIAŁYWAŃ NEGATYWNYCH NA OCENIANE KOMPONENTY	
		NEGATYWNY	MINIMALNY NEGATYWNY
5. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM	(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	-	18,75%
6. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne	-	56,25%
	(v) Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej	-	56,25%
	(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	-	68,75%
9. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI	(i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie	-	25%

Źródło: opracowanie własne.

Przyjąć należy, że podstawowym wyprzedzającym sposobem ograniczania niekorzystnych oddziaływań na środowisko powinno być odpowiednie i intencjonalne lokalizowanie poszczególnych inwestycji, poprzedzone rozpoznaniem środowiskowym (np. poprzez prowadzenie inwentaryzacji przyrodniczych) obszarów przeznaczonych pod inwestycje komunikacyjne i infrastrukturalne, w celu wyboru najmniej uciążliwego dla środowiska wariantu oraz określenia negatywnych skutków i potencjalnych działań kompensacyjnych. Z przyczyn oczywistych fundamentalne znaczenie będzie mieć przestrzeganie przepisów prawa (np. z zakresu prawa ochrony środowiska) oraz stosowanie rozwiązań technicznych i procesów technologicznych skutecznie ograniczających np. emisję zanieczyszczeń.

W rozdziale V. Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań zapisów programu FEŁ 2027 na środowisko oraz obszary Natura 2000 (podrozdziały 1.1. do 1.12.) Prognozy, zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu minimalizację negatywnych oddziaływań na etapie realizacyjnym potencjalnych przedsięwzięć/inwestycji. Największe znaczenie powinny mieć propozycje rozwiązań sugerujące konieczność ograniczania do niezbędnego minimum zakresu przekształceń rzeźby terenu (np. poprzez maksymalne wykorzystanie naturalnych form terenu w fazie projektowania i planowania infrastruktury oraz podczas realizacji inwestycji), ograniczanie powierzchni przekształcanej w procesach inwestycyjnych, zmniejszenie ingerencji w tereny nieprzekształcone, a także potrzebę odtwarzania np. struktur glebowych - w miarę możliwości do stanu z okresu poprzedzającego wprowadzenie negatywnych zmian.

Istotnym aspektem będą ponadto wybory lokalizacji inwestycji o możliwie najmniejszym wpływie na obszary cenne przyrodniczo i obszary objęte ochroną prawną, jak również na doliny rzeczne, obszary wodno-błotne i leśne. Sugeruje się także przeprowadzanie inwentaryzacji przyrodniczych poprzedzających realizację inwestycji pod kątem identyfikacji miejsc bytowania cennych gatunków zwierząt i lokalizacji stanowisk unikatowych gatunków flory oraz przestrzeganie zasad ochrony (nienaruszania) elementów środowiska ważnych dla np. zachowania właściwego stanu korytarzy ekologicznych wzdłuż danego odcinka doliny cieku wodnego (zadrzewienia i zakrzaczenia, zbiorniki wodne, płaty roślinności szuwarowej, mokradła, itp.). Proponuje się wdrażanie założeń gospodarki o obiegu zamkniętym, polegających m.in. ograniczaniu emisji ze składowisk poprzez odpowiedni dobór technologii składowania, przewożenia oraz utylizacji odpadów na terenach planowanych instalacji. Na etapie prowadzenia prac budowlanych proponuje się korzystanie z maszyn i urządzeń o wysokich normach spalin oraz zraszanie materiałów pyłących, stosowanie niskoemisyjnego sprzętu budowlanego, szczególnie w przypadku prowadzenia robót w pobliżu terenów zabudowy oraz obszarów chronionych. Innym rozwiązaniem będzie ograniczanie ingerencji w obszary nieprzekształcone, w tym również sąsiadujące z terenem

budowy, zwłaszcza w obszary podlegające ochronie, służące neutralizacji potencjalnych szkód w siedliskach roślin i zwierząt, a także zapewnienie nadzoru przyrodniczego na całym terenie prowadzonej inwestycji.

Ważnym rozwiązaniem pozwalającym na ograniczenie negatywnych oddziaływań może okazać się kompleksowy i długofalowy monitoring przyrodniczy. Ponadto należy podkreślić, że wszystkie inwestycje powinny być realizowane z wykorzystaniem najbardziej efektywnych oraz zaawansowanych poziomów technologii i technik (BAT).

Należy podkreślić, iż intencją zapisów programu FEŁ2027 jest zapobieganie degradacji środowiska i przyczynianie się do poprawy jego jakości. Wynika to z zapisu programu, że **„Środowisko jest jednym z najważniejszych obszarów interwencji w nowej perspektywie finansowej. Zapewnieniu zrównoważonego rozwoju posłuży koncentracja na projektach, które będą tworzyć zielony region”¹⁸³**.

Założeniem dokumentu jest osiągnięcie tzw. wysokiej efektywności środowiskowej celów szczegółowych oraz dążenie do neutralności klimatycznej.

Duże znaczenie w minimalizacji i kompensacji negatywnych zjawisk spowodowanych wdrażaniem w/w celów szczegółowych można przypisać przedsięwzięciom zawartym w priorytetach, które uwzględniają rozwiązania łagodzące negatywny wpływ inwestycji infrastrukturalnych na środowisko, a także poprawiają jego jakość. Wśród nich wyróżnić należy priorytety:

- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO w tym m.in. wspierające adaptację do zmian klimatu (np. poprzez inwestycje w zakresie ochrony przed pożarami lasów i małej retencji) oraz transformację w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej; wzmacniające ochronę i zachowanie przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury (np. poprzez ochronę ekosystemów, siedlisk, gatunków, tworzenie lub wsparcie centrów ochrony różnorodności biologicznej, inwestycje mające na celu ograniczenie degradacji środowiska przyrodniczego w miejscach wypoczynku, na szlakach turystycznych).
- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO, w tym m.in. inwestycje dotyczące bezemisyjnego i niskoemisyjnego taboru komunikacji miejskiej, inwestycje z zakresu niezmotoryzowanego transportu indywidualnego, jak również inwestycje dotyczące ogólnodostępnej infrastruktury paliw alternatywnych.
- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM, w ramach którego, zakłada się m.in. inwestycje związane z procesem wyprowadzania ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów miejskich (w zakresie zagospodarowania publicznego) wspieranie rozwoju zrównoważonej turystyki. Należy przyjąć, że realizacja przedsięwzięć w tej dziedzinie, zwłaszcza związanych z wyprowadzaniem obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego oraz tworzeniem wspólnej oferty turystycznej, w sposób pośredni powinna się przyczyniać do ochrony wartości i kształtowania przestrzeni wysokiej jakości – zrewaloryzowanej i wzbogaconej o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni.
- FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI w tym m.in. działania na rzecz usunięcia lub zmniejszenia zanieczyszczenia elementów środowiska (m.in. gleb, ziemi lub wód gruntowych), zagospodarowanie terenów zdegradowanych dla rozwoju zielonej infrastruktury, w tym zwiększenie lesistości.

Prognoza przewiduje również wystąpienie oddziaływań o charakterze zmiennym, ocenianych negatywnie jedynie na etapie realizacji działania, w konsekwencji wprowadzanych okresowo do środowiska uciążliwości. Ostatecznie działania te przynoszą zmiany określane jako korzystne. Oddziaływania negatywne w tej sytuacji wymagają interwencji i rozwiązań analogicznych jak w przypadku oddziaływań negatywnych i minimalnie negatywnych.

Równie ważne jest wskazanie rozwiązań przeciwdziałających negatywnym oddziaływaniom w odniesieniu do celów i przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000. Co istotne, oceniane zapisy celów szczegółowych nie posiadają konkretnych wskazań lokalizacji. Z tego powodu potencjalnym przedsięwzięciom przypisano najszerzej zakrojone działania minimalizujące i kompensacyjne. Powinny być to takie czynności, jak m.in. wybór lokalizacji inwestycji w oddaleniu od miejsc występowania siedlisk będących przedmiotem ochrony, uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, zwłaszcza dotyczących ochrony gatunkowej, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji, a także ograniczenie wycinki drzew.

¹⁸³ Projekt programu regionalnego FEŁ2027.

Działania minimalizujących będzie wymagać przede wszystkim realizacja przedsięwzięć z priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO. Potencjalne ryzyko wystąpienia zagrożeń związanych z realizacją inwestycji w powyższym priorytecie może wystąpić w niewielu obszarach, lub ich bezpośrednim sąsiedztwie, a działania ograniczające ich minimalnie negatywne oddziaływanie na obszary Natura 2000 zostały wskazane analogicznie jak w przypadku zaleceń ogólnych opisanych powyżej. Istotne będzie również rozpatrywanie alternatywnych przebiegów liniowych elementów infrastruktury transportowej i technicznej (głównie nowych realizacji odcinków dróg kołowych, linii kolejowych i obwodnic, linii energetycznych), omijających w miarę możliwości cenne ekosystemy i obszary o najwyższych walorach krajobrazowych.

Z niewielką presją wiąże się realizacja zapisów priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM, w ramach którego zaplanowano działania polegające na wykorzystaniu walorów środowiska naturalnego na potrzeby turystyki zrównoważonej. W tym zakresie rekomenduje się przede wszystkim takie rozwiązania minimalizacyjno-kompensacyjne jak: organizacja ruchu turystycznego w sposób niekolidujący z siedliskami zwierząt będących przedmiotem ochrony i uwzględniający ich naturalną chłonność oraz okresy rozrodu gatunków a także edukacja ekologiczna mieszkańców, organizatorów turystyki i uczestników ruchu turystycznego.

IX. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROGRAMIE REGIONALNYM „FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027”

Istotą procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, a w szczególności towarzyszącej jej Prognozy, było wyeliminowanie lub minimalizacja potencjalnych konfliktów środowiskowych w procesie tworzenia programu FEŁ2027 poprzez optymalizację wskazanych rozwiązań, ukierunkowaną na zachowanie równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w tym ochronę wartości przyrodniczych, kulturowych, krajobrazowych i materialnych. Mając na uwadze powyższe stwierdzono, że nie ma potrzeby określania rozwiązań alternatywnych w stosunku do założeń przyjętych w programie FEŁ2027, ponieważ ustalenia dokumentu uwzględniają zasadę zrównoważonego rozwoju, programując proces przemian społeczno-gospodarczych w sposób gwarantujący możliwości zaspokajania potrzeb zarówno współczesnego społeczeństwa, jak i przyszłych pokoleń.

Ze względu na duży poziom ogólności programu FEŁ2027 i brak terytorializacji inwestycji wynikających z zapisów pozwalających na przeprowadzenie skutecznej analizy wariantów wskazuje się, że rozwiązania alternatywne powinny zostać sprecyzowane na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko prowadzonej dla poszczególnych projektów i inwestycji.

X. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROGRAMU FEŁ2027 ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI ICH PRZEPROWADZENIA

Program FEŁ2027 jest narzędziem do zarządzania funduszami w latach 2021-2027, które należy monitorować w zakresie osiągania wyznaczonych priorytetów i celów szczegółowych.

System monitoringu opracowany w projekcie FEŁ2027 opiera się na celach polityki spójności¹⁸⁴ oraz celu szczegółowym FST¹⁸⁵ zawartych w Umowie Partnerstwa i programach regionalnych dla perspektywy 2021-2027.

W celu monitorowania wdrażania projektów oraz oceny ich wykonania uwzględnia się 2 rodzaje wskaźników:

- wskaźników produktu – oznaczają wskaźniki służące do pomiaru konkretnych zakładanych wyników danej interwencji;
- wskaźników rezultatu¹⁸⁶ – oznaczają wskaźniki służące do pomiaru efektów wspieranych interwencji, szczególnie w odniesieniu do bezpośrednich adresatów, populacji docelowej lub użytkowników infrastruktury.

Analiza skutków realizacji postanowień programu będzie prowadzona w oparciu o:

- wskaźniki przyjęte w programie FEŁ2027,
- wskaźniki ujęte w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych (SZOOP),
- wskaźniki specyficzne wynikające z tzw. uchwały wskaźnikowej¹⁸⁷.

Tab. 35. Zestawienie wskaźników produktu i rezultatu przyjętych w programie FEŁ2027 (w tym bezpośrednio związane ze środowiskiem przyrodniczym)

Priorytet	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostki miary	Rodzaj wskaźnika
1. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	CEL SZCZEGÓŁOWY: (i) ROZWIJANIE I WZMACNIANIE ZDOLNOŚCI BADAWCZYCH I INNOWACYJNYCH ORAZ WYKORZYSTYWANIE ZAAWANSOWANYCH TECHNOLOGII			
	RCO 01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	przedsiębiorstwa	produktu
	RCO 02	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w postaci dotacji	przedsiębiorstwa	produktu
	RCO 06	Naukowcy pracujący we wspieranych obiektach badawczych	EPC	produktu
	RCO 10	Przedsiębiorstwa współpracujące z ośrodkami badawczymi	przedsiębiorstwa	produktu
	RCO 16	Udział podmiotów instytucjonalnych w procesie przedsiębiorczego odkrywania	szt.	produktu
	PLRO 07	Liczba realizowanych projektów B+R	szt.	produktu
	RCR 02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	rezultatu
	PLRR 02	Wartość inwestycji prywatnych uzupełniających wsparcie publiczne - dotacje	EUR	rezultatu
	RCR 098	Pracownicy MŚP kończący szkolenia w zakresie rozwoju umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości (według rodzaju umiejętności: techniczne, zarządzanie, przedsiębiorczość, ekologiczne, inne)	osoby	rezultatu
	CEL SZCZEGÓŁOWY: (ii) CZERPANIE KORZYŚCI Z CYFRYZACJI DLA OBYWATELI, PRZEDSIĘBIORSTW, ORGANIZACJI BADAWCZYCH I INSTYTUCJI PUBLICZNYCH			
	RCO 14	Instytucje publiczne otrzymujące wsparcie na opracowywanie usług, produktów i procesów cyfrowych	szt.	produktu
	RCR 11	Użytkownicy nowych i zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych	użytkownicy/rok	rezultatu

¹⁸⁴ Cele polityki spójności w UP: „Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej” (CP1); „Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa” (CP2); „Lepiej połączona Europa” (CP3); „Europa o silniejszym wymiarze społecznym” (CP4); „Europa bliższa obywatelom” (CP5);

¹⁸⁵ Dodatkowy cel UP „Umożliwienie regionom i obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu” (CP6).

¹⁸⁶ Wskaźniki rezultatu bezpośredniego odnoszą się do sytuacji bezpośrednio po zakończeniu wsparcia i mierzone są do 4 tygodni od zakończenia udziału przez uczestnika w projekcie, natomiast wskaźniki rezultatu długoterminowego – dotyczą efektów wsparcia osiągniętych w dłuższym okresie od zakończenia wsparcia.

¹⁸⁷ SZOOP i uchwała wskaźnikowa zostanie opracowana po uchwaleniu programu regionalnego FEŁ2027.

Priorytet	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostki miary	Rodzaj wskaźnika
1. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	CEL SZCZEGÓŁOWY: (iii) WZMACNIANIE TRWAŁEGO WZROSTU I KONKURENCYJNOŚCI MŚP ORAZ TWORZENIE MIEJSC PRACY W MŚP, W TYM POPRZEC INWESTYCJE PRODUKCYJNE			
	RCO 01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże) przedsiębiorstwa	przedsiębiorstwa	produktu
	RCO 02	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w postaci dotacji	przedsiębiorstwa	produktu
	RCO 03	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem z instrumentów finansowych	przedsiębiorstwa	produktu
	RCO 04	Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe	przedsiębiorstwa	produktu
	RCR 01	Miejsca pracy utworzone we wspieranych podmiotach	EPC	rezultatu
	RCR 02	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	rezultatu
	PLRR 02	Wartość inwestycji prywatnych uzupełniających wsparcie publiczne - dotacje	EUR	rezultatu
	PLRR 03	Wartość inwestycji prywatnych uzupełniających wsparcie publiczne - instrumenty finansowe	EUR	rezultatu
	RCR 03	MŚP wprowadzające innowacje produktowe lub procesowe	przedsiębiorstwa	rezultatu
2. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	CEL SZCZEGÓŁOWY: (i) WSPIERANIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ I REDUKCJI EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH			
	RCO 19	Budynki publiczne o lepszej charakterystyce energetycznej	m ²	produktu
	RCO 18	Lokale mieszkalne o lepszej udoskonalonej charakterystyce energetycznej	szt.	produktu
	PRLO 165	Liczba nowych/zmodernizowanych punktów świetlnych	szt.	produktu
	RCR 26	Roczne zużycie energii pierwotnej (w tym: w lokalach mieszkalnych, budynkach publicznych, przedsiębiorstwach, innych)	MWh/rok	rezultatu
	RCR 29	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	tona ekwiwalentu CO ₂ / rok	rezultatu
	PLRR 010	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i ciepłej	MWh/rok	rezultatu
	CEL SZCZEGÓŁOWY: (ii) WSPIERANIE ENERGII ODNAWIALNEJ ZGODNIE Z DYREKTYWĄ (UE) 2018/2001, W TYM OKREŚLONYMI W NIEJ KRYTERIAMI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU			
	RCO 22	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (w tym: energii elektrycznej, energii ciepłej)	MW	produktu
	RCO 01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	przedsiębiorstwa	produktu
	PLRO 034	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	szt.	produktu
	PLRO 036	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii ciepłej z OZE	szt.	produktu
	PLRR 010	Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej i ciepłej	MWh / rok	rezultatu
	RCR 31	Całkowita wytworzona energia odnawialna (w tym: energia elektryczna, ciepła)	MWh/rok	rezultatu
	CEL SZCZEGÓŁOWY: (iv) WSPIERANIE PRZYSTOSOWANIA SIĘ DO ZMIAN KLIMATU I ZAPOBIEGANIA RYZYKU ZWIĄZANEMU Z KLĘSKAMI ŻYWIŁOWYMI I KATASTROFAMI, A TAKŻE ODPORNOŚCI, Z UWZGLĘDNIENIEM PODEJŚCIA EKOSYSTEMOWEGO			
	RCO 26	Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu	ha	produktu
	RCO 28	Powierzchnia objęta środkami ochrony przed niekontrolowanymi pożarami	ha	produktu
	RCR 36	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed niekontrolowanymi pożarami	osoby	rezultatu
	RCR 37	Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed klęskami żywiołowymi związanymi z klimatem (oprócz powodzi i lub niekontrolowanych pożarów)	osoby	rezultatu
	CEL SZCZEGÓŁOWY: (v) WSPIERANIE DOSTĘPU DO WODY ORAZ ZRÓWNOWAŻONEJ GOSPODARKI WODNEJ			
	RCO 32	Wydajność nowo wybudowanych lub zmodernizowanych instalacji oczyszczania ścieków (RLM)	RLM	produktu
	RCO 31	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci kanalizacyjnych w ramach zbiorowych systemów odprowadzania ścieków	km	produktu
	RCR 42	Ludność przyłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia	osoby	rezultatu

Priorytet	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostki miary	Rodzaj wskaźnika
2. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	CEL SZCZEGÓŁOWY: (vi) WSPIERANIE TRANSFORMACJI W KIERUNKU GOSPODARKI O OBIEGU ZAMKNIĘTYM I GOSPODARKI ZASOBOOSZCZĘDNEJ			
	RCO 34	Dodatkowe zdolności w zakresie recyklingu odpadów	tona/rok	produktu
	RCO 107	Inwestycje w obiekty do selektywnego zbierania odpadów	EUR	produktu
	RCO 01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	przedsiębiorstwa	produktu
	RCR 47	Odpady poddane recyklingowi	tona/rok	rezultatu
	RCR 103	Odpady zbierane selektywnie	Mq/rok	rezultatu
	CEL SZCZEGÓŁOWY: (vii) WZMACNIANIE OCHRONY I ZACHOWANIA PRZYRODY, RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ ORAZ ZIELONEJ INFRASTRUKTURY, W TYM NA OBSZARACH MIEJSKICH, ORAZ OGRANICZANIE WSZELKICH RODZAJÓW ZANIECZYSZCZENIA			
	RCO 36	Zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu	ha	produktu
	RCO 38	Powierzchnia wspieranych zrekultywowanych gruntów	ha	produktu
	PLRO 071	Liczba wspartych form ochrony przyrody	ha	produktu
	RCR 95	Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury	osoby	rezultatu
	RCR 52	Grunty zrekultywowane wykorzystywane jako tereny zielone, pod budowę lokali socjalnych lub pod działalność gospodarczą lub inną	ha	rezultatu
3. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO	CEL SZCZEGÓŁOWY: (viii) WSPIERANIE ZRÓWNOWAŻONEJ MULTIMODALNEJ MOBILNOŚCI MIEJSKIEJ JAKO ELEMENTU TRANSFORMACJI W KIERUNKU GOSPODARKI ZEROEMISYJNEJ			
	RCO 56	Długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii tramwajowych i linii metra	km	produktu
	PLRO 88	Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej i metropolitalnej	szt.	produktu
	RCR 62	Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego	użytkownicy	rezultatu
	RCR 63	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych linii tramwajowych i linii metra	użytkownicy	rezultatu
4. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	CEL SZCZEGÓŁOWY: (ii) ROZWÓJ I UDOSKONALANIE ZRÓWNOWAŻONEJ, ODPORNEJ NA ZMIANY KLIMATU, INTELIGENTNEJ I INTERMODALNEJ MOBILNOŚCI NA POZIOMIE KRAJOWYM, REGIONALNYM I LOKALNYM, W TYM POPRAWĘ DOSTĘPU DO TEN-T ORAZ MOBILNOŚCI TRANSGRANICZNEJ			
	RCO 53	Nowe lub zmodernizowane stacje i przystanki kolejowe	szt.	produktu
	RCO 44	Długość nowych lub rozbudowanych dróg poza TEN-T	km	produktu
	RCO 46	Długość dróg przebudowanych lub zmodernizowanych poza TEN-T	km	produktu
	RCO 48	Długość nowych lub rozbudowanych linii kolejowych poza TEN-T	km	produktu
	PLRO 113	Liczba zakupionych jednostek kolejowego taboru pasażerskiego	szt.	produktu
	PLRO 112	Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji pozamiejskiej	szt.	produktu
	RCR 55	Użytkownicy nowo wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	pasażero-kilometr/rok	rezultatu
	RCR 58	Roczna liczba użytkowników nowo wybudowanych, rozbudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych	pasażero-kilometr/rok	rezultatu
5. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM	CEL SZCZEGÓŁOWY: (i) WSPIERANIE ZINTEGROWANEGO I SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ROZWOJU SPOŁECZNEGO, GOSPODARCZEGO I ŚRODOWISKOWEGO, KULTURY, DZIEDZICTWA NATURALNEGO, ZRÓWNOWAŻONEJ TURYSTYKI I BEZPIECZEŃSTWA NA OBSZARACH MIEJSKICH			
	RCO 74	Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego	osoby	produktu
	RCO 76	Zintegrowane projekty rozwoju terytorialnego	szt.	produktu
	RCO 77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	szt.	produktu
	RCO 114	Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich	m²	produktu
	RCR 77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	odwiedzający/rok	rezultatu
6. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	CEL SZCZEGÓŁOWY: (ii) POPRAWA RÓWNEGO DOSTĘPU DO WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG SPRZYJAJĄCYCH WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU W ZAKRESIE KSZTAŁCENIA, SZKOLEŃ I UCZENIA SIĘ PRZEC CAŁE ŻYCIE POPRZEC ROZWÓJ ŁATWO DOSTĘPNEJ INFRASTRUKTURY, W TYM POPRZEC WSPIERANIE ODPORNOŚCI W ZAKRESIE KSZTAŁCENIA I SZKOLENIA NA ODLEGŁOŚĆ ORAZ ONLINE			
	RCO 66	Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach opieki nad dziećmi	osoby	produktu
	RCO 67	Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach oświatowych	osoby	produktu
	RCR 70	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki nad dziećmi	użytkownicy/rok	rezultatu
	RCR 71	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek oświatowych	użytkownicy/rok	rezultatu

Priorytet	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostki miary	Rodzaj wskaźnika
6. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	CEL SZCZEGÓŁOWY: (iii) WSPIERANIE WŁĄCZENIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO SPOŁECZNOŚCI MARGINALIZOWANYCH, GOSPODARSTW DOMOWYCH O NISKICH DOCHODACH ORAZ GRUP W NIEKORZYSTNEJ SYTUACJI, W TYM OSÓB O SZCZEGÓLNYCH POTRZEBACH, DZIĘKI ZINTEGROWANYM DZIAŁANIOM OBEJMUJĄCYM USŁUGI MIESZKANIOWE I USŁUGI SPOŁECZNE			
	RCO 65	Pojemność nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych	osoby	produktu
	RCR 67	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych	użytkownicy/rok	rezultatu
	CEL SZCZEGÓŁOWY: (v) ZAPEWNIENIE RÓWNEGO DOSTĘPU DO OPIEKI ZDROWOTNEJ I WSPIERANIE ODPORNOŚCI SYSTEMÓW OPIEKI ZDROWOTNEJ, W TYM PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ, ORAZ WSPIERANIE PRZECHODZENIA OD OPIEKI INSTYTUCJONALNEJ DO OPIEKI RODZINNEJ I ŚRODOWISKOWEJ			
	RCO 69	Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	osoby/rok	produktu
	RCR 73	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej	użytkownicy/rok	rezultatu
	CEL SZCZEGÓŁOWY: (vi) WZMACNIANIE ROLI KULTURY I ZRÓWNOWAŻONEJ TURYSTYKI W ROZWOJU GOSPODARCZYM, WŁĄCZENIU SPOŁECZNYM I INNOWACJACH SPOŁECZNYCH			
	RCO 77	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	szt.	produktu
	PLRO 139	Liczba zabytków nieruchomych objętych wsparciem	szt.	produktu
	RCR 77	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	odwiedzający/rok	rezultatu
7. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM	CEL SZCZEGÓŁOWY: (a) POPRAWA DOSTĘPU DO ZATRUDNIENIA I DZIAŁAŃ AKTYWIZUJĄCYCH DLA WSZYSTKICH OSÓB POSZUKUJĄCYCH PRACY, W SZCZEGÓLNOŚCI OSÓB MŁODYCH, ZWŁASZCZA POPRZEC WDRAŻANIE GWARANCJI DLA MŁODZIEŻY, DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH ORAZ GRUP ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W NIEKORZYSTNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY, JAK RÓWNIEŻ DLA OSÓB BIERNYCH ZAWODOWO, A TAKŻE POPRZEC PROMOWANIE SAMOZATRUDNIENIA I EKONOMII SPOŁECZNEJ (EFS)			
	EECO02	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie	osoby	produktu
	EECR03	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	rezultatu
	EECR04	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	osoby	rezultatu
	CEL SZCZEGÓŁOWY: (b) MODERNIZACJA INSTYTUCJI I SŁUŻB RYNKÓW PRACY CELEM OCENY I PRZEWIDYWANIA ZAPOTRZEBOWANIA NA UMIEJĘTNOŚCI ORAZ ZAPEWNIENIA TERMINOWEJ I ODPOWIEDNIO DOPASOWANEJ POMOCY I WSPARCIA NA RZECZ DOSTOSOWANIA UMIEJĘTNOŚCI I KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH DO POTRZEB RYNKU PRACY ORAZ NA RZEC PRZEPŁYWÓW I MOBILNOŚCI NA RYNKU PRACY (EFS)			
	PLBCO01	Liczba pracowników instytucji rynku pracy objętych wsparciem w programie	osoby	produktu
	PLBCR01	Liczba pracowników instytucji rynku pracy, którzy uzyskali kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	rezultatu
	CEL SZCZEGÓŁOWY: (h) WSPIERANIE AKTYWNEGO WŁĄCZENIA SPOŁECZNEGO W CELU PROMOWANIA RÓWNOŚCI SZANS, NIEDYSKRIMINACJI I AKTYWNEGO UCZESTNICTWA ORAZ ZWIĘKSZANIE ZDOLNOŚCI DO ZATRUDNIENIA, W SZCZEGÓLNOŚCI GRUP W NIEKORZYSTNEJ SYTUACJI			
	EECO02	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie	osoby	produktu
	EECO04	Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie	osoby	produktu
	PLHCO01	Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem	podmioty	produktu
	EECR01	Liczba osób poszukujących pracy po opuszczeniu programu	osoby	rezultatu
	EECR03	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	rezultatu
	PLHCR01	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych	szt.	rezultatu
	CEL SZCZEGÓŁOWY: (i) WSPIERANIE INTEGRACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ OBYWATELI PAŃSTW TRZECICH W TYM MIGRANTÓW			
	EECO13	Liczba osób z krajów trzecich objętych wsparciem w programie	osoby	produktu
	EECR01	Liczba osób poszukujących pracy po opuszczeniu programu	osoby	rezultatu

Priorytet	Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostki miary	Rodzaj wskaźnika
7. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM	CEL SZCZEGÓŁOWY: (k) ZWIĘKSZANIE RÓWNEGO I SZYBKIEGO DOSTĘPU DO DOBREJ JAKOŚCI, TRWAŁYCH I PRZYSTĘPNYCH CENOWO USŁUG, W TYM USŁUG, KTÓRE WSPIERAJĄ DOSTĘP DO MIESZKAŃ ORAZ OPIEKI SKONCENTROWANEJ NA OSOBE, W TYM OPIEKI ZDROWOTNEJ; MODERNIZACJA SYSTEMÓW OCHRONY SOCJALNEJ, W TYM WSPIERANIE DOSTĘPU DO OCHRONY SOCJALNEJ, ZE SZCZEGÓŁNYM UWZGLĘDNIENIEM DZIECI I GRUP W NIEKORZYSTNEJ SYTUACJI; POPRAWA DOSTĘPNOŚCI, W TYM DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI, SKUTECZNOŚCI I ODPORNOŚCI SYSTEMÓW OCHRONY ZDROWIA I USŁUG OPIEKI DŁUGOTERMINOWEJ			
	PLKCO02	Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	osoby	produktu
	PLKCR04	Liczba osób świadczących usługi w społeczności lokalnej dzięki wsparciu w programie	osoby	rezultatu
	PLKCR02	Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej	szt.	rezultatu
	CEL SZCZEGÓŁOWY: (l) WSPIERANIE INTEGRACJI SPOŁECZNEJ OSÓB ZAGROŻONYCH UBÓSTWEM LUB WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM, W TYM OSÓB NAJBARDZIEJ POTRZEBUJĄCYCH I DZIECI			
	EECO01	Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej	osoby	produktu
	PLLCO01	Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej	osoby	produktu
	PLHLCR01	Liczba osób, których sytuacja społeczna uległa poprawie po opuszczeniu programu	osoby	rezultatu
8. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM	CEL SZCZEGÓŁOWY: (d) WSPIERANIE DOSTOSOWANIA PRACOWNIKÓW, PRZEDSIĘBIORSTW I PRZEDSIĘBIORCÓW DO ZMIAN, WSPIERANIE AKTYWNEGO I ZDROWEGO STARZENIA SIĘ ORAZ ZDROWEGO I DOBRZE DOSTOSOWANEGO ŚRODOWISKA PRACY, KTÓRE UWZGLĘDNIĄ ZAGROŻENIA DLA ZDROWIA			
	PLDCO04	Liczba pracowników mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym spółdzielni i przedsiębiorstw społecznych) objętych usługą rozwojową	osoby	produktu
	PLDKCO01	Liczba osób objętych programem polityki zdrowotnej	osoby	produktu
	PLDCR01	Liczba pracowników, którzy uzyskali kwalifikacje w wyniku uczestnictwa w usłudze rozwojowej	osoby	rezultatu
	CEL SZCZEGÓŁOWY: (f) WSPIERANIE RÓWNEGO DOSTĘPU DO DOBREJ JAKOŚCI, WŁĄCZAJĄCEGO KSZTAŁCENIA I SZKOLENIA ORAZ MOŻLIWOŚCI ICH UKOŃCZENIA, W SZCZEGÓLNOŚCI W ODNIESIENIU DO GRUP W NIEKORZYSTNEJ SYTUACJI, OD WCZESNEJ EDUKACJI I OPIEKI NAD DZIECKIEM PRZESZŁOŚCI I ZAWODOWE KSZTAŁCENIE I SZKOLENIE, PO SZKOLNICTWO WYŻSZE, A TAKŻE KSZTAŁCENIE I UCZENIE SIĘ DOROSŁYCH, W TYM UŁATWIANIE MOBILNOŚCI EDUKACYJNEJ DLA WSZYSTKICH I DOSTĘPNOŚCI DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI			
	PLFCO08	Liczba doposażonych/wyposażonych szkół i placówek systemu oświaty	podmioty	produktu
	PLFCR03	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących wyposażenie/wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych	podmioty	rezultatu
	CEL SZCZEGÓŁOWY: (g) WSPIERANIE UCZENIA SIĘ PRZESZŁOŚCI, W SZCZEGÓLNOŚCI ELASTYCZNYCH MOŻLIWOŚCI PODNOSZENIA I ZMIANY KWALIFIKACJI DLA WSZYSTKICH, Z UWZGLĘDNIENIEM UMIEJĘTNOŚCI W ZAKRESIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I KOMPETENCJI CYFROWYCH, LEPSZE PRZEWIDYWANIE ZMIAN I ZAPOTRZEBOWANIA NA NOWE UMIEJĘTNOŚCI NA PODSTAWIE POTRZEB RYNKU PRACY, UŁATWIANIE ZMIAN ŚCIEŻKI KARIERY ZAWODOWEJ I WSPIERANIE MOBILNOŚCI ZAWODOWEJ			
	PLGCO01	Liczba osób dorosłych objętych usługami rozwojowymi	osoby	produktu
	PLGCR01	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	rezultatu
9. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI	CEL SZCZEGÓŁOWY: (i) UMOŻLIWIENIE REGIONOM I LUDNOŚCI ŁAGODZENIA WPŁYWAJĄCYCH NA SPOŁECZEŃSTWO, ZATRUDNIENIE, GOSPODARKĘ I ŚRODOWISKO SKUTKÓW TRANSFORMACJI W KIERUNKU OSIĄGNIĘCIA CELÓW UNII NA ROK 2030 W DZIEDZINIE ENERGII I KLIMATU ORAZ W KIERUNKU NEUTRALNEJ DLA KLIMATU GOSPODARKI UNII DO ROKU 2050 W OPARCIU O POROZUMIENIE PARYSKIE			
	RCO01	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: mikro, małe, średnie, duże)	przedsiębiorstwa	produktu
	RCO02	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem w formie dotacji	przedsiębiorstwa	produktu
	RCO38	Powierzchnia wspieranych zrekultywowanych gruntów	ha	produktu
	RCO22	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii odnawialnej (w tym: energii elektrycznej, energii ciepłej)	MW	produktu
	PLFCO08	Liczba doposażonych/wyposażonych szkół i placówek systemu oświaty	podmioty	produktu
	PLGCO01	Liczba osób dorosłych objętych usługami rozwojowymi	osoby	produktu
	PLDKCO01	Liczba osób objętych programem polityki zdrowotnej	osoby	produktu
	EECO02	Liczba osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, objętych wsparciem w programie (osoby)	osoby	produktu
	RCR002	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne (w tym: dotacje, instrumenty finansowe)	EUR	rezultatu
	PLRR02	Wartość inwestycji prywatnych uzupełniających wsparcie publiczne - dotacje	EUR	rezultatu

9. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI	RCR 52	Grunty zrekultywowane wykorzystane jako tereny zielone pod budowę lokali socjalnych lub pod działalność gospodarczą lub inną	ha	rezultatu
	RCR 29	Szacowana emisja gazów cieplarnianych	tona ekwiwalentu CO ₂ / rok	rezultatu
	RCR 31	Wytworzona energia odnawialna ogółem (w tym: energia elektryczna, energia ciepła)	MWh/rok	rezultatu
	RCR 62	Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego	użytkownicy	rezultatu
	PLFCR03	Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących doposażenie/wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych podmioty	podmioty	rezultatu
	PLGCR01	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	osoby	rezultatu
	EECR04	Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu (osoby)	osoby	rezultatu
10. POMOC TECHNICZNA EFRR	PLRO149	Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT	szt.	produktu
	PLRO155	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów	szt.	produktu
	PLRO158	Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu	szt.	produktu
11. POMOC TECHNICZNA EFS+	PLRO149	Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT	szt.	produktu
	PLRO153	Liczba posiedzeń komitetów, sieci grup oraz innych spotkań w celu wymiany doświadczeń z partnerami	szt.	produktu
12. POMOC TECHNICZNA FST	PLRO149	Średnioroczna liczba etatów finansowanych z PT	szt.	produktu
	PLRO155	Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów	szt.	produktu
	PLRO158	Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu	szt.	produktu
	PLRO153	Liczba posiedzeń komitetów, sieci grup oraz innych spotkań w celu wymiany doświadczeń z partnerami	szt.	produktu

Źródło: opracowanie własne na podstawie programu FEŁ2027.

W ramach programu FEŁ2027 wyróżnia się 3 poziomy monitorowania: beneficjent; instytucja zarządzająca (IZ) lub instytucja, do której IZ delegowała zadania. Komitet Monitorujący, który zatwierdza wszelkie kwestie, które mają wpływ na wykonanie programu operacyjnego (FEŁ). Instytucja Zarządzająca jest zobowiązana do przekazywania do Komisji Europejskiej, co kwartał drogą elektroniczną, danych do celów monitorowania dotyczących wydatków kwalifikowanych, w tym w podziale na kategorie interwencji.

Z punktu widzenia ochrony środowiska wskaźniki środowiskowe odgrywają istotną rolę w realizacji projektów, z uwagi na wymagania prawne krajowe i unijne, a także ze względu na zachowanie zasady zrównoważonego rozwoju.

Ponadto pośrednio skutki realizacji zapisów programu FEŁ2027 mogą wpłynąć na wartości wskaźników monitorowania wynikających ze Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030. Dlatego też monitoring w ramach SRWŁ 2030 może okazać się istotnym uzupełnieniem oceny skutków realizacji programu FEŁ2027.

Monitoring wskaźników powinien być powiązany również z analizami prowadzonymi przez instytucje branżowe związane z ochroną środowiska. Rokiem bazowym, będącym odniesieniem dla oceny efektów realizacji programu FEŁ2027, jest rok 2019, z wyjątkiem składników, dla których dostępne dane były na lata 2018 i 2020. Mierzalne efekty będą odnoszone zarówno do roku bazowego, jako postęp, a także do roku 2027, jako stopień realizacji osiągnięcia założonych celów szczegółowych programu FEŁ2027.

Tab. 36. Wskaźniki przyjęte w SRWŁ 2030 mogące stanowić uzupełnienie monitoringu zmian zachodzących w środowisku przyrodniczym na skutek realizacji postanowień programu FEŁ2027

Lp.	Nazwa wskaźnika w SRWŁ 2030	Cel operacyjny SRWŁ 2030, dla którego wskazano wskaźnik	Cel szczegółowy programu FEŁ2027, dla którego wskaźnik może być istotny	Źródło danych
1.	Udział powierzchni terenów zieleni w miastach w powierzchni ogółem [%]	Cel operacyjny 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	obliczenia własne na podstawie GUS
2.	Powierzchnia obszaru przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 [km ²]	Cel operacyjny 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	GIOŚ
3.	Powierzchnia obszaru przekroczenia poziomu docelowego Benzo(a)pirenu [km ²]	Cel operacyjny 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	GIOŚ
4.	Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych [tys. t/rok]	Cel operacyjny 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	GUS
5.	Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności na wsi	Cel operacyjny 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska	PRIORYTET: ZIELONY REGION (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	GUS
6.	Lesistość [%]	Cel operacyjny 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	GUS
7.	Pojemność ogółem obiektów małej retencji [dam ³]	Cel operacyjny 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	GUS
8.	Liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa łódzkiego (wraz z informacją o liczbie wpisów i skreśleń) [szt.]	Cel operacyjny 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	badanie własne na podstawie danych NID i ŁWKZ
9.	Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni województwa ogółem [%]	Cel operacyjny 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	GUS
10.	Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem [%]	Cel operacyjny 3.4. Nowoczesna energetyka w województwie	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	GUS
11.	Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku [%]	Cel operacyjny 3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	GUS

Źródło: opracowane na podstawie SRWŁ2030 i programu FEŁ2027 r.

XI. INFORMACJA O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Konieczność oceny ewentualnego transgranicznego oddziaływania na środowisko reguluje art. 51 ust. 2 pkt 1d) oraz art. 104 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko¹⁸⁸. Wspomniane oddziaływanie jest oceniane w kontekście granic międzynarodowych. Województwo łódzkie nie leży w obszarze przygranicznym, zatem realizacja celów szczegółowych założonych w programie regionalnym „Fundusze Europejskie dla łódzkiego 2021-2027” nie powinna powodować skutków o charakterze transgranicznym w horyzoncie czasowym do 2027 r.

¹⁸⁸ Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 stycznia 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2373, 2389).

XII. WNIOSKI I REKOMENDACJE

Tab. 37. Wnioski i rekomendacje

Lp.	Elementy poddane analizie i ocenie w FEŁ2027	Wnioski i rekomendacje
1.	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizacji programu FEŁ2027 i sposób ich uwzględnienia w dokumencie	Ocena spójności celów programu FEŁ2027 z celami ochrony środowiska, zawartymi w dokumentach międzynarodowych, wspólnotowych i krajowych, potwierdza istnienie zbieżności jego zapisów z ustaleniami dokumentów wyższego szczebla.
2.	Stopień i sposób uwzględnienia zasady zrównoważonego rozwoju w badanym dokumencie, w tym założeń i wytycznych polityki ekologicznej polskiej i UE	Zasada zrównoważonego rozwoju została w pełni uwzględniona w zapisach projektu programu FEŁ2027. Znalazła swoje bezpośrednie odzwierciedlenie celach szczegółowych priorytetów: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM oraz FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI. W zapisach programu FEŁ2027 przyjęto założenie, że środowisko jest jednym z najważniejszych obszarów interwencji w nowej perspektywie finansowej. Zapewnieniu zrównoważonego rozwoju posłuży koncentracja na projektach, które będą tworzyć zielony region.
3.	Wskazanie potencjalnych zagrożeń i pól konfliktów ekologicznych związanych z realizacją programu FEŁ2027, w tym identyfikacja znaczących negatywnych oddziaływań na obszary chronione, w tym Natura 2000	Według Prognozy część zamierzeń inwestycyjnych będących następstwem zapisów celów szczegółowych programu FEŁ2027 prawdopodobnie zostanie zaliczona do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Dla inwestycji tych przeprowadzona zostanie procedura oceny oddziaływania na środowisko, ale już na etapie indywidualnej realizacji projektów przez beneficjenta. Na podstawie wykonanej oceny zostaną podjęte decyzje administracyjne o wariancie realizowanym oraz działaniach kompensujących i minimalizujących. Głównie dotyczyć to będzie przedsięwzięć takich jak: infrastruktura służąca do wytwarzania energii cieplnej, pochodzącej ze źródeł odnawialnych, inwestycje w zakresie selektywnego zbierania odpadów, inwestycje z zakresu infrastruktury transportowej.
4.	Istniejący stan środowiska i problemy z zakresu ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji programu FEŁ2027	W wyniku analizy istniejącego stanu poszczególnych komponentów środowiska, mając na uwadze realizację programu FEŁ2027, stwierdzono istnienie problemów ochrony środowiska, które ze względu na rodzaj, charakter i zasięg prognozowanych oddziaływań mają kluczowy wpływ na jakość przestrzeni województwa, w tym m.in.: – fragmentacja środowiska przyrodniczego, w szczególności zmniejszenie różnorodności biologicznej, – postępująca presja urbanizacyjna, – degradacja powierzchni ziemi w wyniku kontynuacji eksploatacji kopalin, – degradacja krajobrazu, w tym zabytkowych struktur przestrzennych, – wysokie zagrożenie suszą, pogłębiające niedobór wody oraz inne ekstremalne zjawiska pogodowe, – zagrożenie i ryzyko powodziowe, – deficyt wód powierzchniowych, – zmiany klimatu, – niska jakość wód powierzchniowych, – niska jakość powietrza, – niekorzystny klimat akustyczny, – zagrożenia związane z gospodarką odpadami, – ryzyko wystąpienia poważnych awarii.

5.	Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku odstąpienia od realizacji programu FEŁ2027	W Prognozie wskazano prawdopodobne zmiany środowiska przyrodniczego w przypadku odstąpienia od realizacji programu FEŁ 2027. Konsekwencjami rezygnacji z wdrażania założeń programu FEŁ 2027 będą m.in.: – utrata różnorodności biologicznej i zwiększenie udziału zdegradowanych ekosystemów, – zmniejszenie drożności korytarzy ekologicznych oraz słabe powiązania przyrodnicze w skali regionalnej i ponadregionalnej, – postępująca degradacja krajobrazu w rejonach obszarów o najwyższych walorach przyrodniczo-krajobrazowych oraz krajobrazu związanego z dziedzictwem kulturowym, – brak ładu przestrzennego, na skutek postępującej presji urbanizacyjnej i rozpraszania zabudowy, – zaburzanie i ograniczanie kształtowania stref ekotonowych – zmniejszenie lesistości województwa, – pogłębianie deficytu wody, zwłaszcza na obszarach o wysokim niedoborze wody ekstremalnie i silnie zagrożonych suszą rolniczą – zmniejszenie liczebności populacji gatunków roślin i zwierząt, w tym rzadkich i zagrożonych wyginięciem, oraz siedlisk przyrodniczych, w szczególności na obszarach objętych ochroną prawną, – ograniczenie powierzchni terenów biologicznie czynnych, w tym m.in. trwałych użytków zielonych, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, – zmniejszenie adaptacyjności środowiska do postępujących zmian klimatycznych, przyczyniających się do pogłębiania niedoboru wody i zwiększonej wrażliwości na skutki suszy, – zmniejszenie odporności województwa na klęski żywiołowe i ekstremalne zjawiska pogodowe, – pogarszanie lokalnych warunków mikroklimatycznych wpływających na stan zdrowia mieszkańców województwa łódzkiego, szczególnie na obszarach zurbanizowanych (m.in. miejska wyspa ciepła, zagrożenie lokalnymi podtopieniami, uciążliwe skutki długotrwałej suszy), – zahamowanie/spowolnienie rozwoju systemów błękitno-zielonej infrastruktury, – zmniejszenie atrakcyjności przestrzeni do zamieszkania oraz spędzania wolnego czasu w miastach i na terenach pozamiejskich, – niewystarczająca poprawa zdolności retencyjnych zlewni, – niewystarczająca poprawa zasobów wód powierzchniowych, – powolna i niewystarczająca poprawa jakości wód powierzchniowych (zwiększenie poziomu zanieczyszczenia wód powierzchniowych, w tym nasilenie eutrofizacji wód powierzchniowych), – uszczuplenie zasobów i pogorszenie jakości wód podziemnych na skutek nieracjonalnej gospodarki wodno-ściekowej oraz gospodarki odpadami, – pogorszenie jakości powietrza (w związku z niską emisją i emisją liniową przyczyniającą się do powstawania smogu powstawaniu zjawiska smogu oraz wzrostem emisji liniowej), – pogorszenie klimatu akustycznego, – wzrost obciążenia środowiska odpadami (w tym m.in. komunalnymi), zwiększenie powierzchni zajmowanych przez składowiska i pogorszenie lokalnych walorów krajobrazowych, – zahamowanie tempa rekultywacji zamkniętych składowisk odpadów komunalnych oraz likwidacji miejsc nielegalnego składowania odpadów (tzw. dzikich wysypisk), – pogarszanie stanu zdrowia mieszkańców, – pogłębianie się problemów środowiskowych na obszarze transformacji powstałych na skutek eksploatacji węgla brunatnego ze złóż Bełchatów-pole Bełchatów oraz Bełchatów-pole Szczerców,

6.	Wsparcie efektu synergii związanego z wykorzystaniem cech środowiska w procesie prowadzenia polityki regionalnej a polityki państwa w kontekście rozwoju zrównoważonego	Analiza przyjętych w programie FEŁ2027 celów szczegółowych, w odniesieniu do wszystkich aspektów, wskazuje na kompleksowe i komplementarne projektowanie rozwiązań rozwojowych w skali województwa, ukierunkowane na uzyskanie optymalnych rezultatów w procesie zrównoważonego rozwoju. Realizacja poszczególnych celów rozwojowych województwa, z naciskiem na innowacyjność i proekologiczność zakładanych rozwiązań, będzie prowadzić do postępu w zakresie społeczno-gospodarczym, z jednoczesną dbałością o zachowanie równowagi przyrodniczej i trwałości podstawowych procesów przyrodniczych.
7.	Przewidywane znaczące oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska	W ocenie przyjęto założenie, że realizacja zapisów programu FEŁ2027 będzie przebiegała z poszanowaniem wymogów dotyczących ochrony środowiska, przy wykorzystaniu najlepszych dostępnych technologii i technik (BAT), w celu maksymalnego ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko. Niemniej część potencjalnych inwestycji będących następstwem wdrażania zapisów programu FEŁ2027, zwłaszcza wśród zagadnień transportowych i infrastrukturalnych, będzie się zawierać w grupie przedsięwzięć o znaczącym oddziaływaniu - zawsze lub potencjalnie. Z uwagi na brak w programie FEŁ2027 wskazania lokalizacji ewentualnych zamierzeń, szczegółowa ocena ich wpływu na środowisko powinna mieć miejsce w ramach procedury oceny oddziaływania zgodnie z przepisami odrębnymi, na etapie realizacji inwestycji.
8.	Możliwości występowania oddziaływań skumulowanych wywołanych realizacją dokumentu	W Prognozie oceniono oddziaływania skumulowane wynikające z przyjętych celów szczegółowych. Ze względu na brak dokładnych wskazań lokalizacyjnych inwestycji trudno obiektywnie ocenić ich wpływ skumulowany. Generalnie stwierdzono, iż niekorzystnym wpływem skumulowanym odznaczają się cele szczegółowe o charakterze infrastrukturalnym. Jednak we wszystkich oddziaływaniach skumulowanych przeważają wpływy korzystne, których najwięcej zdiagnozowano dla priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO.
9.	Rozwiązania mające na celu ograniczenie lub przyrodniczą kompensację negatywnych oddziaływań	Zakłada się, że wskazane w Prognozie możliwe negatywne i minimalnie niekorzystne oddziaływania na środowisko mogą w znacznym stopniu być ograniczone lub w niektórych przypadkach wyeliminowane poprzez zastosowanie zaproponowanych rozwiązań minimalizujących i kompensujących. Jednocześnie w przypadku oddziaływań o zmiennym charakterze rozwiązania minimalizujące stanowić mogą istotny atrybut realizacji poszczególnych działań, redukując uciążliwości. Należy jednak pamiętać, że zaproponowane działania minimalizujące i kompensujące negatywny wpływ stanowią ogólne założenia, które należy doprecyzować na etapie procedur administracyjnych związanych z realizacją przedsięwzięć.
10.	Możliwości i zasady ograniczenia potencjalnych znaczących oddziaływań na środowisko związanych z realizacją postanowień dokumentu	W Prognozie wskazuje się rozwiązania służące minimalizacji wpływu potencjalnych przedsięwzięć, które wpisywać się będą w cele szczegółowe programu FEŁ2027, na środowisko m.in.: – przeprowadzanie oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko szczegółowo i wnikliwie, z odpowiednią analizą wariantową, uwzględniając ochronę środowiska; – podejmowanie decyzji dotyczących inwestycji ze szczególnym uwzględnieniem zasad ochrony środowiska, tj. w sposób nieszkodliwy lub mało uciążliwy dla terenów przyrodniczo cennych, – skuteczną egzekucję zapisów decyzji administracyjnych i obowiązków wynikających z innych aktów prawnych, w zakresie działań kompensacyjnych, – prowadzenie wnikliwych inwentaryzacji przyrodniczych poprzedzających realizację inwestycji, – kierowanie się zasadą zrównoważonego rozwoju przy wyborze lokalizacji oraz wariantowania na etapie projektu inwestycji, – realizacja inwestycji z wykorzystaniem najbardziej efektywnych oraz zaawansowanych poziomów technologii i technik (BAT), uwzględniających konieczność adaptacji do zmian klimatu i ochrony środowiska.

11.	Rozwiązania alternatywne do zawartych w programie FEŁ2027	Brak możliwości sformułowania rozwiązań alternatywnych do zapisów celów szczegółowych programu FEŁ2027, ze względu na duży stopień ogólności dokumentu oraz brak wytycznych co do lokalizacji i czasu realizacji potencjalnych przedsięwzięć z nich wynikających.
12.	Monitoring skutków realizacji programu FEŁ2027, w tym skutków środowiskowych i przestrzennych	W Prognozie zaproponowano metody analizy skutków realizacji postanowień programu FEŁ2027 przy użyciu 129 wskaźników, w tym 35 bezpośrednio związanych ze środowiskiem przyrodniczym. Dodatkowo wskazano 11 wskaźników wynikających ze Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030, które mogą stanowić uzupełnienie monitoringu zmian środowiska zachodzących na skutek wdrażania programu FEŁ2027.
13.	Oddziaływania transgraniczne	Nie stwierdzono w Prognozie występowania oddziaływań transgranicznych.
14.	Odporność programu FEŁ2027 na zmiany klimatu ze szczególnym uwzględnieniem klęsk żywiołowych	Program FEŁ2027 uwzględni problematykę zmian klimatycznych. Realizacja jego zapisów przyczyni się do uzyskania lepszej odporności województwa na zjawiska ekstremalne i klęski żywiołowe spowodowane zmianami klimatycznymi. Przewidywane zapisy programu FEŁ2027, w tym typy przedsięwzięć będą odporne na oddziaływanie zmian środowiska (w tym klimatu), pod warunkiem, że na etapie projektowania inwestycji beneficjenci uwzględnią tzw. ryzyko klimatyczne. Potwierdzeniem odporności zapisów dokumentu na zmiany klimatu jest również przyjęte założenie, że realizacja inwestycji będzie przebiegać z wykorzystaniem najbardziej efektywnych oraz zaawansowanych poziomów technologii i technik (BAT), uwzględniających konieczność adaptacji do zmian klimatu i ochrony środowiska. Wdrażanie przyjętych w programie FEŁ2027 przedsięwzięć pozwoli zarówno na adaptację do zmian klimatu, jak również będzie wyrazem mitygacji województwa do zmian klimatycznych. Kluczowe w tym zakresie będą priorytety FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO oraz FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI.

Źródło: opracowanie własne.

XIII. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

PODSTAWA PRAWNA, CEL, ZAKRES, METODA OPRACOWANIA PROGNOZY

Podstawę prawną sporządzenia „Prognozy oddziaływania na środowisko” (dalej: Prognoza) dla programu regionalnego „Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027” (dalej: FEŁ2027 lub program FEŁ2027) stanowi art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 2373, 2389), który formułuje obowiązek sporządzenia Prognozy przez organ opracowujący program FEŁ2027.

Głównym celem „Prognozy oddziaływania na środowisko” jest określenie wystąpienia możliwych skutków w środowisku, które mogą powstać w wyniku realizacji potencjalnych przedsięwzięć, dla których ramy wyznaczają priorytety i cele szczegółowe zawarte w programie FEŁ2027.

Prognoza została opracowana w oparciu o wytyczne zawarte w art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 2373, 2389). Ponadto, zgodnie z art. 53 ww. ustawy, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w Prognozie został uzgodniony z właściwymi organami¹⁸⁹. Prognoza do programu FEŁ2027 zawiera m.in. informacje dotyczące: zawartości, głównych celów projektowanego dokumentu oraz jego powiązań z innymi dokumentami, metod zastosowanych przy sporządzaniu Prognozy oraz propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania, informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko, streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Przy sporządzeniu Prognozy przyjęto obowiązujące akty prawne z zakresu środowiska i jego ochrony. Dokument został opracowany stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny. Metody wykorzystywane przy opracowywaniu Prognozy uwzględniają:

- zapisy Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6);
- zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2373, 2389) wraz z aktami wykonawczymi do tej ustawy;
- uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w dokumencie zgodnie z wytycznymi Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Ze względu na złożoność dokumentu jakim jest Prognoza, na poszczególnych etapach opracowania zastosowano różne metody, tj. analizę dostępnych danych, ekspercką z wypracowywaniem decyzji grupowych, scenariuszową oraz syntezy.

INFORMACJA O PROGRAMIE REGIONALNYM „FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027”

Przygotowanie tego dokumentu wynika z art. 18 pkt. 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki i rozwoju¹⁹⁰, który swym zakresem obejmuje wsparcie finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejskiego Funduszu Społecznego+(EFS+), Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST).

Program regionalny „Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027” uwzględnia:

- 8 obszarów (rozwój gospodarczy; e-usługi publiczne; efektywność energetyczna; środowisko; transport; edukacja; usługi społeczne i ochrona zdrowia; kultura, turystyka i rewitalizacja) z głównymi wyzwaniami w zakresie rozwoju województwa łódzkiego oraz działaniami podejmowanymi w ramach polityki,

¹⁸⁹ Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Łodzi (Pismo z dnia 12 lipca 2021 r. znak: WOOŚ.411.238.2021.MGw), Łódzkim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym (Pismo z dnia 7 lipca 2021 r. znak: ŁPWIS.NSOZNS.9022.369.2021.SK).

¹⁹⁰ t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1057.

wpisujących się w cele polityki Umowy Partnerstwa określającej strategię wykorzystania funduszy europejskich w ramach polityk unijnych w latach 2021-2027 w tym: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+), Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST);

- 9 priorytetów innych niż pomoc techniczna, w tym 26 celów szczegółowych oraz 3 priorytety pomocy technicznej (EFRR, EFS+, FST¹⁹¹) (Tabela 5.), które zawierają m.in.: interwencje w ramach funduszy, planowane do objęcia wsparciem typy przedsięwzięć, beneficjentów, wskaźniki produktu i rezultatu, indykatywny podział zaprogramowanych zasobów (UE) według rodzaju interwencji;
- Plan finansowy w podziale na poszczególne lata i fundusze oraz współfinansowanie krajowe;
- Warunki podstawowe;
- Instytucje programu FEŁ2027 zapewniające odpowiedni potencjał organizacyjny i kadrowy wszystkich instytucji zaangażowanych w jego realizację;
- Partnerstwo stanowiące podejście oparte na wielopoziomym systemie rządzenia oraz zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego oraz partnerów społecznych, realizowane na etapach przygotowania Programu, jak również jego wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji;
- Komunikację i widoczność - jeden z priorytetów realizacji polityki spójności UE w latach 2021-2027 odgrywający istotną rolę w podnoszeniu świadomości społecznej na temat realizacji programu FEŁ2027 oraz jego wpływu na rozwój regionu;
- Stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i finansowania niepowiązanego z kosztami.

Program „Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027” zawiera uwarunkowania i określa cele wykorzystania wsparcia finansowego przedsięwzięć projektowanych w różnych sektorach gospodarki w województwie łódzkim. Jest spójny z celami dokumentów stanowionych na szczeblu międzynarodowym i krajowym oraz zawiera wszystkie obligatoryjne elementy wynikające z uwarunkowań ustawowych. Program FEŁ2027 uwzględnia cele zrównoważonego rozwoju wynikające z Agendy na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030 oraz Europejskiego Zielonego Ładu. Ponadto realizuje cele ochrony środowiska wynikające z międzynarodowych konwencji wielostronnych (12 poddano analizie), dokumentów szczebla UE (29), dokumentów szczebla krajowego (38), dokumentów szczebla regionalnego (13).

ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA

Łódzkie, położone centralnie na tle kraju, graniczy z województwami: mazowieckim, świętokrzyskim, śląskim, opolskim, wielkopolskim oraz kujawsko-pomorskim. Obejmuje terytorium o powierzchni 18 219 km², co stanowi 5,83% powierzchni kraju. Administracyjnie Łódzkie dzieli się na 21 powiatów i 3 miasta na prawach powiatu: Łódź, Piotrków Trybunalski, Skierniewice) oraz 177 gmin.

Według danych GUS w czerwcu 2020 r. liczba ludności województwa wynosiła 2 437 970 osób (6,4% ludności kraju), przy wyraźnie zaznaczającym się trendzie spadkowym.

Według stosowanej regionalizacji fizyczno-geograficznej Łódzkie usytuowane jest na pograniczu dwóch dużych jednostek geomorfologicznych: pasa nizin (Niż Środkowoeuropejski) i obszaru wyżyn (Wyżyny Polskie) oraz charakteryzuje się klimatem umiarkowanym ciepłym, przejściowym.

O specyfice hydrograficznej obszaru decyduje jego wododziałowe położenie pomiędzy dorzeciami rzek Wisły i Odry. Głównymi rzekami tworzącymi sieć hydrograficzną są: Pilica, Warta i Bzura oraz ich największe dopływy: Czarna Maleniecka, Wolbórka, Łuciąża, Ner, Widawka, Oleśnica, a także Ochnia, Rawka i Mroga. Ponadto największymi zbiornikami retencyjnymi w województwie są: Zbiornik Sulejowski i Zbiornik Jeziorsko. Wody powierzchniowe województwa są silnie zanieczyszczone, a ich jakość w latach 2014-2019 uległa pogorszeniu. Zły stan wód zdiagnozowano dla 95,3% spośród 192 ogółu badanych Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP)¹⁹². Obecnie najistotniejszym problemem środowiskowym w województwie jest eutrofizacja wód powierzchniowych. Ze względu na ograniczone zdolności samooczyszczania, szczególnie

¹⁹¹ w tym 9 interwencji, które także uwzględniono w ocenie wpływu celów szczegółowych programu FEŁ2027 na wybrane komponenty środowiska (rozdział V).

¹⁹² Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu, GIOŚ 2019. Dla pozostałych 4,7% JCWP wystąpił brak możliwości wykonania oceny.

narażone na to zjawisko są zbiorniki wodne, w których dochodzi do kumulacji stężeń substancji biogennych i wystąpienia niekorzystnych warunków tlenowych. Najłabszym potencjałem ekologicznym charakteryzuje się Zbiornik Sulejowski¹⁹³, gdzie eutrofizacja przyczyniła się do znacznej degradacji jego walorów przyrodniczych i turystycznych (m.in. do zakwitu sinic).

Zmiany klimatu oraz związane z nimi ekstremalne zjawiska pogodowe (coraz wyższe temperatury powietrza, silne nasłonecznienie, deficyt opadów, ekstremalne susze) generują występowanie deficytów wody w glebie, zmniejszenie zasobów wód powierzchniowych, gruntowych i podziemnych, zdiagnozowane w północnej i północno-zachodniej części województwa oraz w rejonie leja depresji spowodowanego działalnością Kopalni Węgla Brunatnego „Bełchatów”. Obszary te charakteryzują się deficytem wody w sezonie wegetacyjnym. Istotnym zagrożeniem dla wód podziemnych w dłuższej perspektywie jest wzrost częstości występowania oraz przyrost czasu trwania suszy hydrologicznej i glebowej, przyczyniających się do obniżania poziomu wód podziemnych.

Województwo jest zasobne w wody podziemne (8,4% zasobów kraju; w większości reprezentują II i III klasę jakości) oraz w surowce naturalne, zwłaszcza złoża kopalin energetycznych (węgiel brunatny) oraz piasków formierskich, surowców szklarskich, a także w wapienie i margle oraz wody geotermalne. Pod względem zasobów złóż węgla brunatnego i jego wydobycia łódzkie znajduje się wśród największych europejskich dostawców. Jednocześnie łódzkie odznacza się najniższym w skali kraju wskaźnikiem lesistości (21,4% w 2020 r.) z przewagą siedlisk borowych zajętych przez monokultury sosnowe. Większość gleb województwa charakteryzuje się niską jakością i wysokim zakwaszeniem. W latach 2016-2019 pod względem struktury odczynu gleb łódzkiego ponad połowa z nich utrzymywała się na niekorzystnym poziomie (z udziałem gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych rzędu 58,0%), a prawie połowa (47,0%) wymagała zabiegów wapnowania (koniecznych i potrzebnych), lokując województwo w ścisłej czołówce w kraju.

Województwo charakteryzuje się stosunkowo niewielką powierzchnią obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, w 2020 r. udział obszarów prawnie chronionych stanowił 19,5% jego powierzchni (przedostatnie miejsce w kraju). W 2021 r. na terenie województwa występowały w całości lub części następujące formy ochrony przyrody¹⁹⁴: 1 park narodowy – Ośrodek Hodowli Żubrów w Smardzewicach, stanowiący część Kampinoskiego Parku Narodowego, 87 rezerwatów przyrody, 7 parków krajobrazowych, 17 obszarów chronionego krajobrazu, 41 obszarów Natura 2000 (5 Obszarów Specjalnej Ochrony Ptaków, 23 Specjalnych Obszarów Ochrony Siedlisk, 13 Obszarów Mających Znaczenie dla Wspólnoty), 36 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, 4 stanowiska dokumentacyjne, 885 użytków ekologicznych, 2 025 pomników przyrody.

Szczególnym problemem w łódzkiem, zwłaszcza w jego największych miastach, jest niska i wciąż niezadowalająca jakość powietrza atmosferycznego związana z emisją powierzchniową, liniową oraz punktową. Pod względem przekroczeń miasta województwa znajdują się w krajowej czołówce. Problem dotyczy nie tylko aglomeracji łódzkiej, ale również innych ośrodków miejskich (m.in. Piotrkowa Trybunalskiego, Radomska, Tomaszowa Mazowieckiego, Zduńskiej Woli¹⁹⁵). W 2020 r. przekroczenia dopuszczalnej wartości średniodobowej stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀ odnotowano w 7 ośrodkach (Łódź, Pabianicach, Zgierzu (najwyższe), Piotrkowie Trybunalskim, Radomsku, Zduńskiej Woli, Ksawerowie). Ponadto w 2019 r. cztery miasta z województwa znalazły się w grupie 21 ośrodków z Polski¹⁹⁶, w których odnotowano co najmniej 60 dni ze stężeniem PM₁₀ większym niż 50 µg/m³ (Zgierz, Piotrków Trybunalski, Zduńska Wola, Radomsko - najwięcej). Wartości powyżej normy osiągnął również poziom docelowy benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ (w 2020 r. w 16 miastach). W większości miast, w których nie odnotowano przekroczeń w 2020 r., stacje pomiarowe wykazywały wysokie wartości stężeń¹⁹⁷. Problem jakości powietrza dotyczy także obszarów wiejskich, gdzie głównym źródłem ciepła są indywidualne instalacje grzewcze opalane paliwami stałymi. Na niską jakość powietrza ma również wpływ emisja liniowa z transportu drogowego. Problem emisji liniowej odczuwalny jest w centrach dużych miast, zwłaszcza Łodzi i Piotrkowa Trybunalskiego. Województwo łódzkie w 2019 r. znalazło się na 5. miejscu w kraju pod względem wielkości sumarycznej emisji liniowej. W zakresie emisji punktowej w 2020 r.

¹⁹³ Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu, GIOŚ 2019.

¹⁹⁴ Stan na 11.03.2022 r.

¹⁹⁵ Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim - raport wojewódzki za rok 2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Łodzi, Łódź 2021.

¹⁹⁶ <http://powietrze.gios.gov.pl>.

¹⁹⁷ Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim - raport wojewódzki za rok 2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Łodzi, Łódź 2021.

Łódzkie znajdowało się w grupie województw o najwyższych wskaźnikach emisji w kraju: dwutlenku siarki (1. miejsce), tlenków azotu (1. miejsce), pyłów (6. miejsce), tlenków węgla (3. miejsce), dwutlenku węgla (1. miejsce). Emitentami przyczyniającymi się do takiego poziomu emisji są przede wszystkim zakłady szczególnie uciążliwe, które w 2020 r. wyemitowały ogółem najwięcej zanieczyszczeń gazowych w kraju, z czego 99,7% stanowiła emisja dwutlenku węgla. Emisja punktowa w województwie łódzkim jest głównie pochodzenia energetycznego, największym emitentem gazów i pyłów jest Elektrownia Bełchatów położona w Obszarze Transformacji¹⁹⁸.

W ostatnich latach nasila się presja urbanizacyjna, która jest wyraźnie zauważalna w przestrzeni. Jest ona efektem m.in. migracji ludności miast na obszary wiejskie oraz rozwojem terenów inwestycyjnych. Składają się na nią takie zjawiska, jak np. wkraczanie zabudowy w obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo (np. doliny rzeczne) oraz rozwój obiektów infrastrukturalnych, przemysłowych i reklamowych. Nowa zabudowa rozprzestrzenia się w sposób niekontrolowany, bez miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, na zasadach określanych w pojedynczych decyzjach o warunkach zabudowy. Wkraczanie zabudowy na tereny cenne przyrodniczo i krajobrazowo, w tym w doliny rzeczne i tereny zalewowe, skutkuje degradacją środowiska i sprawia, że równowaga pomiędzy obszarami otwartymi a zagospodarowanymi zostaje zachwiana. Skutkuje to rozpraszaniem zabudowy oraz powstawaniem osiedli mieszkaniowych bez odpowiedniej infrastruktury i dostępu do podstawowych usług. W efekcie obniża się jakość życia, podwyższają się koszty funkcjonowania i presja na środowisko przyrodnicze, w tym zanieczyszczenie powietrza. Rozwój gospodarczy wyraźnie zaznacza się w fizjonomii krajobrazu. Związane z zainwestowaniem infrastrukturalnym i przemysłowym obiekty są niezbędne, lecz powstają bez analizy ich wpływu na przestrzeń, powodując przeładowanie krajobrazu elementami infrastruktury technicznej i reklamami, a w efekcie dysharmonię wywołaną przez obiekty dominujące wysokościowo lub obszarowo.

W Prognozie przeprowadzono analizę istniejącego stanu środowiska (w tym na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem) obejmującą najbardziej istotne zagadnienia z zakresu ochrony środowiska dla wybranych elementów (tj.: kopaliny, gleby, lasy, krajobraz, stan wód podziemnych i powierzchniowych, jakość powietrza atmosferycznego i klimatu akustycznego oraz warunki klimatyczne). Do najistotniejszych problemów ochrony środowiska, które ze względu na rodzaj, charakter i zasięg oddziaływania, mają kluczowy wpływ na rozwój województwa, zaliczono m.in. fragmentację środowiska przyrodniczego, postępującą presję urbanizacyjną, degradację powierzchni ziemi w wyniku eksploatacji kopalni, degradację krajobrazu, niski poziom lesistości, nadmierne zakwaszenie gleb, niską jakość wód powierzchniowych, występowanie suszy oraz ekstremalnych zjawisk pogodowych i klimatycznych, deficyt wody, zagrożenie i ryzyko powodziowe, niską jakość powietrza atmosferycznego (np. znaczne przekroczenia dopuszczalnego poziomu pyłów zawieszonych), niekorzystny klimat akustyczny, zagrożenia związane z gospodarką odpadami oraz ryzyko wystąpienia poważnych awarii.

W Prognozie przeprowadzono analizę potencjalnych zmian środowiska w przypadku braku realizacji programu FEŁ2027, czyli w tzw. wariantcie „0” określającym hipotetyczny scenariusz, jaki mógłby mieć miejsce w sytuacji, gdyby nie przyjęto programu FEŁ2027, rezygnując tym samym ze wsparcia, jakie jest możliwe do uzyskania. W wariantcie „0” wsparcie finansowe ukierunkowane na aspekty środowiskowe nie zostałoby udzielone, a w konsekwencji problemy z zakresu środowiska przyrodniczego stojące przed województwem pozostałyby nierozwiązane. Wówczas nastąpiłoby zahamowanie korzystnych przemian środowiska oraz degradacja walorów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych, a także pogorszenie stanu zdrowia mieszkańców. Konsekwencje zmian w środowisku w wyniku odstąpienia od realizacji programu FEŁ2027 byłyby odczuwalne w wielu zakresach, gdyż wsparcie oddziałujące na korzystne zmiany w środowisku generowane jest w 18 celach szczegółowych programu.

¹⁹⁸ Wg GUS Ochrona Środowiska 2020. Wg Raportu o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2017 r. (WiOŚ).

ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ PROGRAMU REGIONALNEGO „FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027” NA ŚRODOWISKO ORAZ OBSZARY NATURA 2000

Zgodnie z przyjętą metodyką dokonano oceny oddziaływań zapisów programu FEŁ2027 na środowisko oraz obszary NATURA 2000 z uwzględnieniem ich wpływu na cele i przedmiot ochrony oraz integralność tych form ochrony przyrody. Przy ocenie ogólnej oddziaływania przeanalizowano, jak zaproponowane zapisy i wskazane typy przedsięwzięć mogą wpłynąć na komponenty środowiska (czynniki, receptory oddziaływania), i czy w sposób właściwy uwzględniają aspekty środowiskowe oraz cele ochrony przyrody wymienione w art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. W Prognozie przyjęto **dwa zasadnicze założenia**:

- potencjalne inwestycje realizowane w ramach celów szczegółowych programu FEŁ2027 oraz interwencji w ramach Pomocy Technicznej (EFRR, EFS+ i FST) będą spełniać standardy środowiskowe i będą wdrażane z zastosowaniem najlepszych dostępnych technik (BAT¹⁹⁹);
- potencjalne oddziaływania zapisów programu FEŁ2027 oraz interwencji w ramach Pomocy Technicznej (EFRR, EFS+ i FST) ocenione zostały na zasadzie domniemania wystąpienia negatywnego wpływu w ramach typów przedsięwzięć danego celu szczegółowego. Jeżeli w grupie przedsięwzięć przynajmniej jedno mogłoby generować negatywne oddziaływanie to determinowało ono sposób oddziaływania dla całego celu szczegółowego.

Wpływ poszczególnych celów szczegółowych był oceniany ze względu na: sposób oddziaływania²⁰⁰, bezpośrednio oddziaływania²⁰¹, czas trwania oddziaływania²⁰², częstotliwość oddziaływania²⁰³.

Interpretując udział poszczególnych rodzajów wpływu celów szczegółowych programu FEŁ2027 na wybrane komponenty, należy uznać, że zapisy programu FEŁ2027 w 55% pozostają bez wpływu na większość komponentów środowiska, przy jednoczesnym pozytywnym, dominującym wpływie na dobra materialne i ludzi. Oznacza to, że potencjalne działania wynikające z ich realizacji nie ingerują w środowisko przyrodnicze. Wynika to z faktu, że cele szczegółowe formułowane są z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju. Ponadto program FEŁ2027 jest dokumentem formułującym zapisy na dużym poziomie ogólności. Brak wpływu typów przedsięwzięć w największym stopniu dotyczy celów szczegółowych w ramach priorytetów: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM oraz POMOCY TECHNICZNEJ EFRR, EFS+ i FST. Znacznie większe zróżnicowanie rodzajów oddziaływań wykazują zapisy w obrębie pozostałych priorytetów, mających bardziej wyraźny wymiar przestrzenny, w których przedsięwzięcia nastawione będą na budowę infrastruktury transportowej, technicznej (w tym elektroenergetycznej) i mogą potencjalnie skutkować przekształceniami środowiska (np. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM oraz FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM). Przewaga wpływów o charakterze pozytywnym na komponenty środowiska w ramach celów szczegółowych dotyczy priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO. Ponadto należy podkreślić, że w większości priorytetów wpływy negatywne i minimalnie negatywne są równoważone przez wpływy pozytywne, zmienne i oddziaływania nie generujące presji. Dodatkowo, aż w przypadku 42% priorytetów negatywne oddziaływania w ogóle nie występują.

W wyniku przeprowadzonej analizy wpływu celów szczegółowych programu FEŁ2027 oraz interwencji w ramach Pomocy Technicznej (EFRR, EFS+, FST) na 16 komponentów środowiska stwierdzono, iż wszystkie zapisy będą pozytywnie oddziaływały na ludzi (100%) oraz prawie wszystkie na dobra materialne (91%). Istotny pozytywny wpływ zapisów FEŁ2027 pojawia się przy komponentach: powietrze oraz klimat (odpowiednio 31% i 29%). W pozostałych 12 komponentach pozytywny wpływ na środowisko zawiera się w przedziale od 3% do 23%. Ponadto zapisy programu FEŁ2027 w znacznym stopniu charakteryzują się brakiem wpływu na większość analizowanych komponentów, który kształtuje się w przedziale 53% - 72%.

¹⁹⁹ BAT - Best Available Technique.

²⁰⁰ Pozytywny, negatywny, minimalny negatywny, zmienny (pozytywny, z wyjątkiem etapu realizacji, dla którego prognozuje się możliwe oddziaływanie negatywne), brak wpływu.

²⁰¹ Bezpośrednie, pośrednie, wtórne.

²⁰² Długoterminowe, średnioterminowe, krótkoterminowe.

²⁰³ Stałe, chwilowe.

Zapisy programu FEŁ2027 będą wywierały najbardziej negatywny (6% celów szczegółowych) wpływ na komponenty: powierzchnia ziemi, gleby i krajobraz. Dla komponentów zasoby naturalne, ciągłość układów przyrodniczych i obszary chronione, w tym Natura 2000, negatywny wpływ przyjmuje wartości 3%. Oddziaływanie minimalnie negatywne stwierdzono w stosunku do większości komponentów (z wyjątkiem zabytków, dóbr materialnych oraz ludzi) na poziomie między 3 a 29%. Oddziaływanie zmienne uwidacznia się w stosunku do 10 komponentów w ramach 3% lub 6% celów szczegółowych.

Bezpośrednie oddziaływanie dotyczy zapisów większości celów szczegółowych i kształtuje się na poziomie od 6% do 94%. Pośredni wpływ na środowisko zdiagnozowany na poziomie od 6% do 44%. Pod względem czasu trwania oddziaływania na środowisko mają głównie charakter długoterminowy.

W Prognozie dokonano również analizy i oceny oddziaływania zaplanowanych przedsięwzięć na cele, przedmioty ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000 z uwzględnieniem pięciu kategorii oddziaływań²⁰⁴. Spośród wszystkich prognozowanych dla poszczególnych zapisów programu FEŁ2027 oddziaływań na obszary Natura 2000 odnotowano tylko jedno potencjalne negatywne oddziaływanie o istotnym natężeniu (N). Było ono związane z jednym priorytetem - FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (cel szczegółowy (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej). Wskazane w ramach tego celu typy przedsięwzięć realizują ważny interes publiczny, jakim jest poprawa warunków transportowych. Jednak ze względu na konieczność wyboru najmniej szkodliwego wariantu oraz ewentualnego zastosowania kompensacji przyrodniczej prognozuje się, iż budowa tych inwestycji prawdopodobnie nie wpłynie w znaczący sposób na cele, przedmioty ochrony, stan ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000, a jedynie chwilowo oddziaływać będzie na etapie budowy inwestycji. Podczas prac inwestycyjnych może dochodzić m.in. do płoszenia, niszczenia schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu itp., a także ingerencji w siedliska przyrodnicze. Duże inwestycje będą skutkowały zmianą stosunków wodnych. Ponadto w konsekwencji realizacji inwestycji kolejowych może dojść do wzrostu hałasu w wyniku zwiększenia natężenia ruchu kolejowego.

Oddziaływanie negatywne o minimalnym wpływie (NM), występujące w 13% zdiagnozowanych oddziaływań przypisanych celom szczegółowym związanym z 4 priorytetami: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM. Przewidziane w ramach celów szczegółowych typy przedsięwzięć częściowo mają charakter inwestycyjny. Jednak skala inwestycji nie będzie na tyle duża, by stanowiła wyraźne zagrożenie dla celów, przedmiotów ochrony, stanu ochrony oraz integralności obszarów Natura 2000. Oddziaływanie będzie miało charakter chwilowy, a w kontekście przestrzennym punktowy lub liniowy na etapie budowy inwestycji, na gatunki zwierząt będące przedmiotem ochrony oraz rośliny i siedliska (może dochodzić m.in. do płoszenia, niszczenia schronień zwierząt). Inwestycje związane z rozwojem zagospodarowania turystycznego przyczynią się do wzrostu ruchu turystycznego, który może skutkować płoszeniem zwierząt i niszczeniem siedlisk przyrodniczych (wydeptywaniem, zaśmiecaniem).

Oddziaływanie negatywne o zmienne (NM/P) może wystąpić w wyniku realizacji celu szczegółowego (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych w priorytecie FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO, dla którego w ramach planowanych przedsięwzięć może zachodzić oddziaływanie na etapie budowy m.in. sieci ciepłowniczych i chłodniczych oraz pasywnych budynków użyteczności publicznej.

Pozytywny (P) wpływ stwierdzono w 16% wszystkich oddziaływań i przypisywano go potencjalnym typom przedsięwzięć przewidzianych w ramach celów szczegółowych związanych z priorytetami FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO i FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI. Realizacja przewidzianych w ramach priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO typów przedsięwzięć przyczyni się do poprawy odporności obszarów Natura 2000 na niedobory wody i skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych. Dzięki zwiększaniu naturalnej retencji nastąpi poprawa stosunków wodnych i pośrednio wzbogacenie różnorodności biologicznej. Inwestycje w zakresie ochrony przed pożarami zabezpieczą areał lasów i zadrzewień, a z zakresu gospodarki wodno-ściekowej przyczynią się do poprawy jakości wód powierzchniowych

²⁰⁴ Pozytywne (P), negatywne znaczące (N), negatywne minimalne (NM), zmienne (NM/P), brak (B).

i podziemnych. Nastąpi zwiększenie powierzchni i poprawa spójności regionalnego systemu obszarów chronionych (SOCh), co pośrednio korzystnie wpłynie na zmniejszenie presji urbanizacyjnej i przyczyni się do ograniczania procesu chaotycznego rozpraszania zabudowy, stymulując zrównoważony rozwój w oddaleniu od obszarów cennych przyrodniczo, w tym na obszarach Natura 2000. Szczególnie istotne w kontekście pozytywnego oddziaływania na środowisko będą przedsięwzięcia związane Obszarem Transformacji (OT), dla którego przewidziane działania tj. zagospodarowywanie terenów zdegradowanych dla rozwoju zielonej infrastruktury, w tym zwiększanie lesistości, inwestycje w małą retencję, będzie skutkowało poprawą jakości środowiska przyrodniczego, w tym przywracaniem właściwych stosunków wodnych oraz walorów przyrodniczych i ekologicznych obszaru, a cały proces transformacji przyczyni się do poprawy jakości powietrza oraz ograniczenia emisji CO₂ i metali ciężkich (rtęci, kadmu, ołowiu, arsenu). W przypadku ograniczenia emisji metali ciężkich skutki pozytywnego wpływu realizacji celu będą miały wpływ na poprawę jakości środowiska również na obszarach Natura 2000 położonych poza OT.

Brak wpływu na cele i przedmiot ochrony, integralność i spójność obszarów Natura 2000 (B) dotyczył 66% wszystkich celów szczegółowych. Były one związane z priorytetami: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM, POMOC TECHNICZNA: EFRR, EFS+ i FST.

Brak wpływu określono dla typów przedsięwzięć o charakterze nieinwestycyjnym (tzw. „miękkim”) lub inwestycji o niewielkiej skali przestrzennej (np. magazyny energii).

PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA SKUMULOWANE I ICH WPŁYW NA ŚRODOWISKO WYNIKAJĄCE Z ZAPISÓW PROGRAMU FEŁ2027

Na potrzeby niniejszej Prognozy dokonano analizy oddziaływań skumulowanych w wynikających z realizacji celów szczegółowych FEŁ2027, w zapisach których stwierdzono nakładanie się zarówno negatywnych, jak i pozytywnych oddziaływań.

We wszystkich oddziaływaniach skumulowanych analizowanych w odniesieniu do celów szczegółowych przeważają wpływy korzystne. Najwięcej negatywnych oddziaływań skumulowanych odnotowano w odniesieniu do celu szczegółowego w ramach priorytetu: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO, natomiast najwięcej pozytywnych oddziaływań skumulowanych zdiagnozowano dla priorytetu: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO. W odniesieniu do komponentów środowiska występowanie negatywnych oddziaływań skumulowanych na komponenty środowiska (receptory oddziaływania) stwierdzono w 3 przypadkach spośród 16 (dla powierzchni ziemi, gleb, krajobrazu), natomiast dla 14 komponentów środowiska odnotowano pozytywne oddziaływania skumulowane (w największym stopniu na ludzi, dobra materialne, powietrze i klimat).

Przewiduje się, że realizacja większości wskazanych w programie FEŁ2027 celów szczegółowych, w ujęciu globalnym i długoterminowym, będzie pozytywnie wpływała na środowisko przyrodnicze, zakładając, że adaptacja do zmian klimatu, poprawa jakości i ochrona zasobów środowiska, nowoczesna energetyka w województwie oraz racjonalizacja gospodarki odpadami są warunkiem niezbędnym do poprawy jakości życia mieszkańców i realizacji celów Polityki Spójności UE. Niemniej jednak realizacja niektórych zapisów programu FEŁ2027 i wiąże się ze zmianami w środowisku przyrodniczym, powodując, zwłaszcza lokalnie, negatywne oddziaływania (zazwyczaj minimalne). Wynika to z faktu, że przyjęte w programie FEŁ2027 zapisy kierunkowe mają charakter interdyscyplinarny i obejmują również przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym. Istotne będzie zatem takie prowadzenie procesów inwestycyjnych, aby w jak największym stopniu ograniczyć niekorzystne oddziaływanie na środowisko i możliwie najmniej ingerować w obszary cenne przyrodniczo, krajobrazowo oraz kulturowo. W przypadku negatywnych oddziaływań skumulowanych, które mogą się pojawić w wyniku realizacji przedsięwzięć, należy przyjąć konieczność ich minimalizacji oraz kompensację przyrodniczą.

ANALIZA ODPORNOŚCI ZAPISÓW PROGRAMU FEŁ2027 NA ZMIANĘ KLIMATU

Realizacja zapisów programu FEŁ2027 w sposób bezpośredni i pośredni przyczyni się do uzyskania lepszej odporności województwa na zmiany klimatyczne, m.in. dzięki działaniom w kierunku :

- **łagodzenia (mitygacji) czyli ograniczania negatywnego wpływu na zmiany klimatu poprzez:** realizację przedsięwzięć mających na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych, infrastrukturę służącą do wytwarzania energii cieplnej pochodzącej ze źródeł odnawialnych, inwestycje sprzyjające ograniczaniu emisji zanieczyszczeń pochodzących z transportu samochodowego oraz sektora bytowo-komunalnego, inwestycje w usuwanie zagrożenia ze strony niewłaściwie składowanych lub magazynowanych odpadów, rozwiązania z zakresu GOZ i inwestycje mające na celu zapobieganie powstawaniu odpadów,
- **adaptacji czyli przystosowania się do zmieniającego się klimatu poprzez:** inwestycje w zakresie ochrony przed pożarami lasów, inwestycje w zakresie małej retencji, wydajne gospodarowanie wodą, ochronę różnorodności biologicznej (w tym tworzenie lub wsparcie centrów ochrony różnorodności biologicznej), zwiększanie powierzchni terenów zielonych (w tym kształtowanie systemów błękitno-zielonej infrastruktury), zagospodarowywanie przestrzeni publicznej na obszarach zdegradowanych (w tym na obszarach miejskich), zwłaszcza poprzez wprowadzanie i aranżowanie terenów zieleni i stosowanie rozwiązań pozwalających na zagospodarowywanie wody deszczowej w miejscu jej powstawania.

Kluczowy z punktu widzenia analizy zapisów odporności programu FEŁ 2027 na zmiany klimatu są typy przedsięwzięć w ramach priorytetów FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO i FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI, które dzięki wdrożeniu przyczynią się do osiągnięcia celów określonych przez UE w Europejskim Zielonym Ładzie (European Green Deal) oraz Europejskim Pakcie na rzecz Klimatu (redukcja emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. o co najmniej 55% w stosunku do 1990 r. oraz neutralność klimatyczna na poziomie UE w 2050 r.), a także celów PEP 2040 (redukcja emisji CO₂ do 2030 r. o 29% w stosunku do 1990 r.), uwzględnionych w Krajowym Planie na Rzecz Energii i Klimatu na lata 2021-2030, przekazanych przez Polskę do KE. Rezultatem działań w OT będą zrekultywowane tereny zdegradowane, w tym pogórnice, wykorzystywane na cele rozwojowe lokalnych samorządów. Poprzez realizację typów przedsięwzięć obu priorytetów efektem będą bardziej stabilne ekosystemy (o wysokiej równowadze biologicznej i różnorodności biologicznej) odporne na zmiany klimatu i suszę oraz posiadające potencjał do świadczenia usług ekosystemowych.

Przeprowadzona w ramach niniejszej Prognozy identyfikacja, analiza i ocena oddziaływań generowanych zapisami programu FEŁ2027 uwzględnia ich wpływ na klimat. Jednym z komponentów środowiska (czynnikiem) poddanym podobnej analizie w kontekście nasilających się zmian klimatycznych są wody powierzchniowe, dla których sformułowane kryteria oceny objęły m.in. wpływ na: zmianę stosunków wodnych, zrównoważone wykorzystanie zasobów wodnych oraz zmniejszenie zagrożenia powodziowego. Kwestię odporności na zmiany klimatu wskazano również w ramach komponentów: roślinność (wpływ na zmniejszenie powierzchni dziko występujących gatunków roślin na skutek zmiany warunków siedliskowych tj. m.in. osuszanie) oraz ludzie (wpływ na wzrost lub minimalizację zagrożeń dla zdrowia człowieka związanych m.in. ze skutkami zjawisk ekstremalnych).

W świetle powyższych analiz należy stwierdzić, że przewidywane zapisy programu FEŁ2027, w tym typy przedsięwzięć mogłyby okazać się odporne na oddziaływanie zmian środowiska (w tym klimatu), pod warunkiem, że na etapie projektowania inwestycji beneficjenci uwzględnią tzw. ryzyko klimatyczne. „Powinno się zapewnić odporność przedsięwzięcia na zmieniające się warunki środowiska, a w tym zmiany klimatu. W szczególności przy projektowaniu przedsięwzięć powinno się brać pod uwagę, że oddziaływania środowiska i wpływ parametrów klimatycznych, w tym związanych z łańcuchami żywiołowymi, na projekt będą zmieniać się z czasem i należy zapewnić, aby przedsięwzięcie było odporne na te oddziaływania w czasie trwania całego jego cyklu życia”²⁰⁵.

Ponadto na etapie oceny projektów zastosowanie markerów klimatycznych może wpłynąć korzystnie na dobór przedsięwzięć mających wyraźne pozytywne oddziaływanie na klimat²⁰⁶.

ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI

²⁰⁵ Poradnik przygotowania inwestycji z uwzględnieniem zmian klimatu, ich łagodzenia i przystosowania do tych zmian oraz odporności na klęski żywiołowe, Ministerstwo Środowiska, Departament Zrównoważonego Rozwoju Październik 2015, Warszawa (Poradnik przygotowania inwestycji (mos.gov.pl)).

²⁰⁶ W nowej perspektywie finansowej minimum 37,5 % budżetu UE będzie przeznaczane na cele związane z klimatem (stosowane będą markery klimatyczne na kodach – 0%, 40%, 100%).

ZAPISÓW PROGRAMU FEŁ2027, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY ORAZ INTEGRALNOŚĆ OBSZARÓW NATURA 2000

Intencją zapisów programu FEŁ2027 jest zapobieganie degradacji środowiska i przyczynianie się do poprawy jego jakości. Wynika to z zapisu programu, że *„Środowisko jest jednym z najważniejszych obszarów interwencji w nowej perspektywie finansowej. Zapewnieniu zrównoważonego rozwoju posłuży koncentracja na projektach, które będą tworzyć zielony region”*²⁰⁷. Założeniem dokumentu jest osiągnięcie tzw. wysokiej efektywności środowiskowej celów szczegółowych oraz dążenie do neutralności klimatycznej.

Duże znaczenie w minimalizacji i kompensacji negatywnych zjawisk spowodowanych wdrażaniem w/w celów szczegółowych można przypisać przedsięwzięciom zawartym w priorytetach, które uwzględniają rozwiązania łagodzące negatywny wpływ inwestycji infrastrukturalnych na środowisko, a także poprawiają jego jakość. Wśród nich wyróżnić należy priorytety: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO i FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM, FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI.

Prognoza przewiduje również wystąpienie oddziaływań o charakterze zmiennym, ocenianych negatywnie jedynie na etapie realizacji działania, w konsekwencji wprowadzanych okresowo do środowiska uciążliwości. Ostatecznie działania te przynoszą zmiany określane jako korzystne. Oddziaływania negatywne w tej sytuacji wymagają interwencji i rozwiązań analogicznych jak w przypadku oddziaływań negatywnych i minimalnie negatywnych.

Równie ważne jest wskazanie rozwiązań przeciwdziałających negatywnym oddziaływaniom w odniesieniu do celów i przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000. Oceniane zapisy celów szczegółowych nie posiadają konkretnych wskazań lokalizacji. Z tego powodu potencjalnym przedsięwzięciom przypisano najszerzej zakrojone działania minimalizujące i kompensacyjne. Powinny być to takie czynności, jak m.in. wybór lokalizacji inwestycji w oddaleniu od miejsc występowania siedlisk będących przedmiotem ochrony, uwzględnienie wymogów ochrony środowiska, zwłaszcza dotyczących ochrony gatunkowej, w organizacji prac budowlanych i harmonogramach realizacji inwestycji, a także ograniczenie wycinki drzew.

Działania minimalizujących będzie wymagać przede wszystkim realizacja przedsięwzięć z priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO. Potencjalne ryzyko wystąpienia zagrożeń związanych z realizacją inwestycji w powyższym priorytecie może wystąpić w niewielu obszarach, lub ich bezpośrednim sąsiedztwie. Istotne będzie również rozpatrywanie alternatywnych przebiegów liniowych elementów infrastruktury transportowej i technicznej (głównie nowych realizacji odcinków dróg kołowych, linii kolejowych i obwodnic, linii energetycznych), omijających w miarę możliwości cenne ekosystemy i obszary o najwyższych walorach krajobrazowych.

Z niewielką presją wiąże się realizacja zapisów priorytetu FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM, w ramach którego zaplanowano działania polegające na wykorzystaniu walorów środowiska naturalnego na potrzeby turystyki zrównoważonej. W tym zakresie rekomenduje się przede wszystkim takie rozwiązania minimalizacyjno-kompensacyjne jak: organizacja ruchu turystycznego w sposób niekolidujący z siedliskami zwierząt będących przedmiotem ochrony i uwzględniający ich naturalną chłonność oraz okresy rozrodu gatunków oraz edukacja ekologiczna mieszkańców, organizatorów turystyki i uczestników ruchu turystycznego.

ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROGRAMIE REGIONALNYM „FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027”

Cele szczegółowe zawarte w programie FEŁ2027 zostały sformułowane przy założeniu maksymalnego ograniczenia potencjalnych konfliktów środowiskowych.

Duży poziom ogólności programu FEŁ2027 i brak terytorializacji inwestycji wynikających z zapisów pozwalających na przeprowadzenie skutecznej analizy wariantów wskazuje się, że rozwiązania alternatywne powinny zostać sprecyzowane na etapie procedury oceny oddziaływania na środowisko prowadzonej dla poszczególnych projektów i inwestycji już na etapie realizacyjnym.

²⁰⁷ Projekt Programu regionalnego FEŁ2027.

METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI ZAPISÓW PROGRAMU FEŁ2027 ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI ICH PRZEPROWADZENIA

Ze względu na konieczność pełnego uchwycenia zmian zachodzących w środowisku, w Prognozie zaleca się prowadzenie ciągłego monitoringu wskaźników bezpośrednio związanych ze środowiskiem przyrodniczym w cyklu rocznym. System monitoringu opracowany w programie FEŁ2027 opiera się na celach polityki spójności²⁰⁸ oraz celu szczegółowym FST²⁰⁹ zawartych w Umowie Partnerstwa i programach regionalnych dla perspektywy 2021-2027. W celu monitorowania wdrażania projektów oraz oceny ich wykonania uwzględnia się 2 rodzaje wskaźników:

- produktu – oznaczają wskaźniki służące do pomiaru konkretnych zakładanych wyników danej interwencji.
- rezultatu²¹⁰ – oznaczają wskaźniki służące do pomiaru efektów wspieranych interwencji, szczególnie w odniesieniu do bezpośrednich adresatów, populacji docelowej lub użytkowników infrastruktury.

Analiza skutków realizacji postanowień programu będzie prowadzona w oparciu o:

- wskaźniki przyjęte w programie FEŁ2027,
- wskaźniki ujęte w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych (SZOOP),
- wskaźniki specyficzne wynikające z tzw. uchwały wskaźnikowej²¹¹.

W ramach programu FEŁ2027 wyróżnia się 3 poziomy monitorowania: beneficjent; instytucja zarządzająca (IZ) lub instytucja, do której IZ delegowała zadania. Komitet Monitorujący, który zatwierdza wszelkie kwestie, które mają wpływ na wykonanie programu operacyjnego (FEŁ). Instytucja Zarządzająca jest zobowiązana do przekazywania do Komisji Europejskiej, co kwartał drogą elektroniczną, danych do celów monitorowania dotyczących wydatków kwalifikowanych, w tym w podziale na kategorie interwencji.

Z punktu widzenia ochrony środowiska wskaźniki środowiskowe odgrywają istotną rolę w realizacji projektów, z uwagi na wymagania prawne, krajowe i unijne, a także ze względu na zachowanie zasady zrównoważonego rozwoju.

Monitoring wskaźników powinien być powiązany również z analizami prowadzonymi przez instytucje branżowe związane z ochroną środowiska. Rokiem bazowym, będącym odniesieniem dla oceny efektów realizacji programu FEŁ2027, jest rok 2019, z wyjątkiem składników, dla których dostępne dane były na lata 2018 i 2020. Mierzalne efekty będą odnoszone zarówno do roku bazowego, jako postęp, a także do roku 2027, jako stopień realizacji osiągnięcia założonych celów szczegółowych programu FEŁ 2027.

INFORMACJA O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Województwo łódzkie nie jest położone w obszarze przygranicznym, zatem realizacja założeń przyjętych w programie FEŁ2027 nie powinna wywoływać skutków o charakterze transgranicznym.

WNIOSKI I REKOMENDACJE

Syntetyczna analiza i ocena zapisów programu FEŁ2027 wykazała, że w dokumencie zostały uwzględnione cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizacji dokumentu. Tym samym zarówno zasada zrównoważonego rozwoju, jak i założenia polityki ekologicznej w sposób wyraźny zaznaczają się w przyjętych przedsięwzięciach.

Potencjalne zagrożenia i pola konfliktów ekologicznych związane z realizacją programu FEŁ2027 mogą wystąpić podczas realizacji: infrastruktury służącej wytwarzaniu energii cieplnej, pochodzącej ze źródeł odnawialnych, inwestycji w zakresie selektywnego zbierania odpadów, czy inwestycji z zakresu infrastruktury transportowej. Prawdopodobnie większość z nich zostanie zaliczona do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco lub

²⁰⁸ Cele polityki spójności w UP: „Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej” (CP1); „Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa” (CP2); „Lepiej połączona Europa” (CP3); „Europa o silniejszym wymiarze społecznym” (CP4); „Europa bliższa obywatelom” (CP5);

²⁰⁹ Dodatkowy cel UP „Umożliwienie regionom i obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu” (CP6).

²¹⁰ Wskaźniki rezultatu bezpośredniego odnoszą się do sytuacji bezpośrednio po zakończeniu wsparcia i mierzone są do 4 tygodni od zakończenia udziału przez uczestnika w projekcie, natomiast wskaźniki rezultatu długoterminowego – dotyczą efektów wsparcia osiągniętych w dłuższym okresie od zakończenia wsparcia.

²¹¹ SZOOP i uchwała wskaźnikowa zostanie opracowana po uchwaleniu programu regionalnego FEŁ2027.

potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko i będzie wymagała przeprowadzenia odrębnej procedury oceny oddziaływania na środowisko na etapie indywidualnej realizacji projektów przez beneficjenta.

Zapisy programu FEŁ2027 wspierają efekt synergii związany z wykorzystaniem cech środowiska w procesie prowadzenia polityki regionalnej a polityki państwa w kontekście rozwoju zrównoważonego.

Realizacja celów szczegółowych programu może generować występowanie oddziaływań skumulowanych, w ramach których przeważają wpływy korzystne. Potencjalne negatywne oddziaływania generowane na etapie inwestycyjnym będą mogły zostać ograniczone przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań minimalizujących i kompensujących.

XIV. SPIS TABEL

- Tab. 1.** Kryteria oceny komponentów środowiska uwzględniane przy analizie oddziaływania na skutek realizacji przyjętych celów szczegółowych w FEŁ2027
- Tab. 2.** Kategorie wpływu ze względu na sposób oddziaływania na komponenty środowiska uwzględnione w ramach oceny przeprowadzonej w Prognozie
- Tab. 3.** Kategorie wpływu ze względu na charakter oddziaływania na komponenty środowiska uwzględnione w ramach oceny przeprowadzonej w Prognozie
- Tab. 4.** Klasyfikacja ocen zastosowanych w analizie wpływu inwestycji wynikających z FEŁ2027 na cele, przedmiot ochrony i integralność obszaru Natura 2000
- Tab. 5.** Struktura celów i priorytetów w FEŁ2027
- Tab. 6.** Wykaz konwencji i dokumentów strategicznych uwzględnionych w analizie powiązań Strategii z celami ochrony środowiska wynikającymi z konwencji wielostronnych (międzynarodowych) i dokumentów szczebla europejskiego, krajowego i regionalnego
- Tab. 7.** Zakłady o dużym i o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej
- Tab. 8.** Potencjalne zmiany w środowisku w wyniku odstąpienia od realizacji programu FEŁ2027 w odniesieniu do wybranych celów szczegółowych (CS) programu FEŁ2027, których niezrealizowanie będzie generowało określone, niekorzystne skutki dla środowiska
- Tab. 9.** Ocena wpływu celów szczegółowych programu FEŁ2027 w ramach priorytetów innych niż pomoc techniczna na wybrane komponenty środowiska
- Tab. 10.** Ocena wpływu priorytetów pomocy technicznej programu FEŁ2027 (zgodnie z art.36 ust. 4 rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów) na wybrane komponenty środowiska
- Tab. 11.** Ocena wpływu na środowisko celów szczegółowych programu FEŁ2027
- Tab. 12.** Ocena wpływu na środowisko priorytetów pomocy technicznej programu FEŁ2027
- Tab. 13.** Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na powierzchnię ziemi
- Tab. 14.** Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na glebę
- Tab. 15.** Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na zasoby naturalne
- Tab. 16.** Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na wody powierzchniowe
- Tab. 17.** Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na wody podziemne
- Tab. 18.** Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na klimat
- Tab. 19.** Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na powietrze
- Tab. 20.** Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na roślinność
- Tab. 21.** Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na zwierzęta
- Tab. 22.** Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na różnorodność biologiczną
- Tab. 23.** Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na ciągłość układów przyrodniczych
- Tab. 24.** Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na obszary chronione, w tym Natura 2000
- Tab. 25.** Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na zabytki
- Tab. 26.** Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na krajobraz
- Tab. 27.** Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na ludzi
- Tab. 28.** Wykaz celów szczegółowych zapisanych w programie FEŁ2027 o potencjalnym oddziaływaniu pozytywnym i negatywnym na dobra materialne
- Tab. 29.** Klasyfikacja ocen zastosowanych w analizie wpływu zapisów programu FEŁ2027 na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszaru Natura 2000
- Tab. 30.** Matryca oddziaływań zapisów celów szczegółowych wynikających z programu FEŁ2027 na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszaru Natura 2000 (Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków)

Tab. 31. Matryca oddziaływań zapisów celów szczegółowych wynikających z programu FEŁ2027 na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszaru Natura 2000 (Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk/Obszary Mające Znaczenie dla Wspólnoty)

Tab. 32. Cele szczegółowe programu FEŁ2027, w których typy przedsięwzięć związane są bezpośrednio z aspektami środowiskowymi

Tab. 33. Oddziaływania skumulowane w ramach celów szczegółowych programu FEŁ2027

Tab. 34. Cele szczegółowe programu FEŁ2027, które w największym stopniu będą generowały potencjalne negatywne oddziaływania na komponenty środowiska

Tab. 35. Zestawienie wskaźników produktu i rezultatu przyjętych w programie FEŁ2027 (w tym bezpośrednio związane ze środowiskiem przyrodniczym)

Tab. 36. Wskaźniki przyjęte w SRWŁ 2030 mogące stanowić uzupełnienie monitoringu zmian zachodzących w środowisku przyrodniczym na skutek realizacji postanowień programu FEŁ2027

Tab. 37. Wnioski i rekomendacje

XV. SPIS RYSUNKÓW

- Rys. 1. Powiązania międzyregionalne – krainy fizycznogeograficzne, korytarze ekologiczne
- Rys. 2. Istniejące wybrane formy ochrony przyrody w województwie łódzkim w 2021 r.
- Rys. 3. Udokumentowane złoża kopalin w 2020 r.
- Rys. 4. Klasyfikacja genetyczna gleb
- Rys. 5. Lesistość w województwie w 2020 r.
- Rys. 6. Typy krajobrazów w województwie łódzkim
- Rys. 7. Udział form pokrycia terenu w powierzchni województwa
- Rys. 8. Wody podziemne
- Rys. 9. Pojemność całkowita obiektów małej retencji wodnej wg województw w 2010 i 2019 r. [dam3]
- Rys. 10. Stan jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP)
- Rys. 11. Stan ekologiczny i chemiczny JCWP w latach 2014-2019
- Rys. 12. JCWP i JCWPd wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych
- Rys. 13. Lokalizacja liniowych źródeł emisji zanieczyszczeń na obszarze województwa łódzkiego w 2019 roku
- Rys. 14. Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych według województw w 2010 i 2020 r. [tys. t/rok]
- Rys. 15. Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych według województw w 2010 i 2019 r. [tys. t/rok]
- Rys. 16. Emisja wybranych gazów cieplarnianych i ich prekursorów według województw w 2020 r.
- Rys. 17. Emisja gazów z zakładów szczególnie uciążliwych w 2020 r. [t/rok]
- Rys. 18. Miasta o najwyższym stężeniu średniorocznym pyłu PM₁₀ – w tym powyżej normy 40 ug/m³ w 2019 r.
- Rys. 19. Miasta Polski o najwyższej liczbie dni ze stężeniem PM₁₀ większym niż 50 ug/m³ w 2019 r. w skali kraju
- Rys. 20. Miasta o najwyższym stężeniu średniorocznym BaP w pyłe PM₁₀ (norma 1 ng/m³) w 2019 r.
- Rys. 21. Miasta o najwyższym stężeniu średniorocznym pyłu PM_{2,5} – w tym powyżej normy 25 ug/m³ w 2019 r.
- Rys. 22. Wartości średnioroczne poziomu stężenia BaP (w pyłe PM₁₀) w województwie łódzkim odnotowane w stacjach pomiarowych
- Rys. 23. Wartości średnioroczne poziomu stężenia pyłu PM₁₀ w województwie łódzkim odnotowane w stacjach pomiarowych
- Rys. 24. Wartości średnioroczne poziomu stężenia pyłu PM_{2,5} w województwie łódzkim odnotowane w stacjach pomiarowych
- Rys. 25. Źródła promieniowania elektromagnetycznego z zakresu 0,003 GHz – 3 GHz na terenie województwa łódzkiego
- Rys. 26. Roczna suma opadów atmosferycznych w Polsce w 2010 r.
- Rys. 27. Roczna suma opadów atmosferycznych w Polsce w 2020 r.
- Rys. 28. Temperatura średnia w Polsce w 2010 r.
- Rys. 29. Temperatura średnia w Polsce w 2020 r.
- Rys. 30. Odchylenie średniej temperatury w Polsce w 2010 r.
- Rys. 31. Odchylenie średniej temperatury w Polsce w 2020 r.
- Rys. 32. Problemy w zakresie gospodarki ściekowej w 2020 r.
- Rys. 33. Deficyt wód w 2019 r.
- Rys. 34. Udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni miast w 2019 r.
- Rys. 35. Powierzchnia terenów zieleni w przeliczeniu na 1 mieszkańca miasta w 2019 r.
- Rys. 36. Zagrożenie powodziowe
- Rys. 37. Ośrodki miejskie szczególnie podatne na zjawisko smogu, w których odnotowano przekroczenia wartości zanieczyszczeń poziomu dopuszczalnego lub docelowego PM₁₀, PM_{2,5}
- Rys. 38. Liczba pojazdów osobowych na 1000 mieszkańców wg województw w latach 2010 i 2019
- Rys. 39. Liczba pojazdów ciężarowych na 1000 mieszkańców wg województw w latach 2010 i 2019
- Rys. 40. Składowiska odpadów w województwie łódzkim w 2020 r.
- Rys. 41. Problemy środowiska wynikające z zagrożeń
- Rys. 42. Udział poszczególnych rodzajów wpływu celów polityki programu FEŁ2027 na wybrane komponenty środowiska
- Rys. 43. Rodzaj wpływu celów szczegółowych programu FEŁ2027 na wybrane komponenty środowiska
- Rys. 44. Bezpośredniość oddziaływań na środowisko zapisów programu FEŁ2027
- Rys. 45. Czas trwania oddziaływań na środowisko zapisów programu FEŁ2027
- Rys. 46. Częstotliwość oddziaływań na środowisko ustaleń programu FEŁ2027
- Rys. 47. Obszary Natura 2000 w województwie łódzkim
- Rys. 48. Wielkopowierzchniowe formy ochrony przyrody poddane analizie (tj. parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe) w kontekście aktualności podstaw prawnych
- Rys. 49. Oddziaływania skumulowane zidentyfikowane w ramach celów szczegółowych programu FEŁ2027 na oceniane komponenty środowiska

XVI. BIBLIOGRAFIA

1. Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju
2. Atlas Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony 1990, Red. Nauk A.S. Kleczkowski AGH, Kraków.
3. Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2020 r.
4. Błękitno-zielona infrastruktura dla łagodzenia zmian klimatu w miastach – Narzędzia strategiczne. Ecologic Institute i Fundacja Sendzimira 2020 r.
5. Dane z banku danych BPPWŁ w Łodzi.
6. Dane z Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi.
7. Diagnoza walorów widokowo-kompozycyjnych oraz zagrożeń dla możliwości ich zachowania w województwie łódzkim; Pracownia Projektowa URBIOSIS Agnieszka Kowalewska; grudzień 2018.
8. DYREKTYWA 2000/60/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej.
9. DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy.
10. DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.
11. DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (wersja przekształcona).
12. DYREKTYWA RADY 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory.
13. Identyfikacja i ocena krajobrazów – metodyka oraz główne założenia, IGiPZ PAN, Warszawa 2015 r.
14. Karta Lipska na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich.
15. Komunikat Komisji Do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów Europejski Zielony Ład. Komisja Europejska. Bruksela, dnia 11.12.2019 r. COM(2019) 640 final.O.
16. Koncepcja przygotowania i realizacji inwestycji Port Solidarność – Centralny Port Komunikacyjny dla Rzeczypospolitej Polskiej.
17. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030).
18. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych – AKPOŚK 2017, przyjęty przez Radę Ministrów 31 lipca 2017 roku.
19. Mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego – Projekt ISOK przygotowany przez KZGW, 2015 r. i 2020 r.
20. Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2020 w województwie łódzkim – opracowana na podstawie pomiarów wykonanych przez Inspekcję Ochrony Środowiska. GIOŚ 2021 r.
21. Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa łódzkiego w roku 2020. GIOŚ 2021 r.
22. Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu, GIOŚ 2019.
23. Operat wodnoprawny na odwodnienie Zakładu Górniczego KWB „Bełchatów”, Poltegor-projekt, 2014 r.
24. Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego, BPPWŁ w Łodzi, 2017 r.
25. Plan adaptacji do zmian klimatu miasta Łodzi do roku 2030.
26. Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2016 – 2022 z uwzględnieniem lat 2023 – 2028.
27. Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Odry.
28. Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły.
29. Plan operacyjny ochrony przed powodzią dla województwa łódzkiego. ŁUW w Łodzi 2018 r.
30. Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla Obszaru Dorzecza Odry.
31. Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla Obszaru Dorzecza Wisły.
32. Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Województwa Łódzkiego do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, przyjęty przez Sejmik Województwa Łódzkiego dnia 27 października 2015 r.
33. Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego w międzywojewódzkich i międzynarodowych przewozach pasażerskich oraz w wojewódzkich przewozach pasażerskich w transporcie kolejowym – dokument przyjęty Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 grudnia 2020 r.
34. Plan adaptacji do zmian klimatu 44 miast Polski – Publikacja podsumowująca”, Warszawa 2018 (www.44mpa.pl).
35. Polityka ekologiczna Państwa 2030 r. Ministerstwo Środowiska. Warszawa, 2019.
36. Polityka energetyczna Polski do 2040 roku.
37. Polityka Spójności Unii Europejskiej na lata 2027.
38. Prognoza Oddziaływania na Środowisko dla Wojewódzkiego Programu Małej Retencji dla województwa łódzkiego z uwzględnieniem aneksu do tego programu, HYDEKO Sp. z o.o. 2008 (WZMiUW).
39. Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego oraz planu zagospodarowania przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego. Łódzkie 2030+.

40. Prognoza oddziaływania na środowisko Regionalnego Planu Transportowego Województwa Łódzkiego.
41. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Łódzkiego na lata 2017 – 2020 z perspektywą do 2024 r., przyjęty przez Sejmik Województwa Łódzkiego Uchwałą Nr XXXI/415/16 z dnia 20 grudnia 2016 r.
42. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020.
43. Projekt „Programu ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028”.
44. Projekt aktualizacji „Strategii rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+” - wersja z 25 stycznia 2018 r.).
45. Projekt Strategii Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+, Łódź 2017.
46. Przeglądowa mapa osuwisk i obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych w skali 1:50 000 w ramach projektu Systemu Osłony Przeciwsuwiskowej (SOP).
47. Raport z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczu - stan na 2019 rok. GIOŚ 2020 r.
48. Raporty o stanie środowiska w województwie łódzkim, WIOŚ w Łodzi.
49. Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim – raport wojewódzki za rok 2020. GIOŚ 2021 r.
50. Roczniki GUS – Ochrona Środowiska, GUS w Warszawie.
51. ROZPORZĄDZENIE DYREKTORA REGIONALNEGO ZARZĄDU GOSPODARKI WODNEJ W POZNANIU z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie określenia w regionie wodnym Warty wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć (Dz.Urz.W.Ł. z dnia 1 marca 2017 r., poz. 1077).
52. ROZPORZĄDZENIE DYREKTORA REGIONALNEGO ZARZĄDU GOSPODARKI WODNEJ W WARSZAWIE z dnia 29 marca 2017 r. w sprawie określenia wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć w granicach regionów wodnych: Środkowej Wisły, Łyny i Węgorapy, Niemna, Świeżej oraz Jarft (Dz.Urz.W.Ł. z dnia 31 marca 2017 r., poz. 1668).
53. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające wspólne przepisy Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.
54. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2020 r. w sprawie przyjęcia "Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu". Program uwzględnia postanowienia tzw. Dyrektywy Azotanowej (Dyrektywa UE 91/676/EWG).
55. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2012r. w sprawie nadania statusu uzdrowiska miastu Uniejów wraz z sołectwami: Spycimierz, Spycimierz-Kolonia, Zieleń i Człopy położonym na obszarze gminy Uniejów (Dz.U. z 10 lipca 2012 r., poz. 782).
56. Skarby przyrody i krajobrazu Polski, Olaczek R., Multico, Warszawa 2008 r.
57. Stan środowiska w województwie łódzkim Raport 2016. GIOŚ 2017 r.
58. Stan środowiska w województwie łódzkim Raport 2017. GIOŚ 2018 r.
59. Stan środowiska w województwie łódzkim Raport 2020. GIOŚ 2021 r.
60. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) – dokument przyjęty Uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r.
61. Strategia Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+, uchwała Nr 2/2018 Rady Stowarzyszenia Łódzki Obszar Metropolitalny z dnia 12 lutego 2018 r.
62. Strategia Rozwoju Polski Centralnej do roku 2020 z perspektywą 2030, przyjęta przez RM dnia 14 lipca 2015 r.
63. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, Zarząd Województwa Łódzkiego, BPPWŁ w Łodzi, 2013 r.
64. Studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miast i gmin województwa łódzkiego.
65. Studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, RZGW w Warszawie, Małopolska Grupa Geodezyjno – Projektowa, Warszawa, 2005 r.
66. Studium granic bezpośredniego zagrożenia powodzią dla zlewni Warty, RZGW Poznań, 2002 r.
67. Unijna Strategia Ochrony Różnorodności Biologicznej do 2020 r.
68. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne.
69. Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych.
70. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu.
71. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.
72. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa.
73. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.
74. Wojewódzki Program Małej Retencji dla Województwa Łódzkiego wraz z Aneksem, BIPROMEL, WZMiUW w Łodzi, BPPWŁ w Łodzi, 2010 r.
75. Wojewódzki program opieki nad zabytkami dla województwa łódzkiego na lata 2016 – 2019, przyjęty przez Sejmik Województwa Łódzkiego Uchwałą Nr XXV/319/16 z dnia 21 czerwca 2016 r.
76. Województwo łódzkie. Podregiony, powiaty, gminy 2004 - 2008. Urząd Statystyczny w Łodzi.
77. Zintegrowana Strategia Rozwoju Warszawsko - Łódzkiego Obszaru Funkcjonalnego do roku 2030, Łódź 2015.

Materiały udostępnione na stronach internetowych:

• Główny Urząd Statystyczny	www.stat.gov.pl
• Baza danych GUS – Bank Danych Lokalnych	bdl.stat.gov.pl/
• Ministerstwo Środowiska	www.mos.gov.pl
• Urząd Marszałkowski woj. łódzkiego	www.lodzkie.pl
• Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	www.gios.gov.pl
• Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi	www.wios.lodz.pl
• Państwowy Instytut Geologiczny	www.pig.gov.pl
• Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	www.wody.gov.pl

XVII. ZAŁĄCZNIKI 1-8

ZAŁĄCZNIK 1. POWIĄZANIA PROGRAMU REGIONALNEGO „FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027” Z CELAMI AGENDY NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU 2030

ZAŁĄCZNIK 2. POWIĄZANIA PROGRAMU REGIONALNEGO „FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027” Z CELAMI EUROPEJSKIEGO ZIELONEGO ŁADU

ZAŁĄCZNIK 3. POWIĄZANIA PROGRAMU REGIONALNEGO „FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027” Z CELAMI OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYMI NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM, KRAJOWYM I REGIONALNYM

ZAŁĄCZNIK 4. ANALIZA I OCENA ODDZIAŁYWANIA ZAPISÓW PROGRAMU REGIONALNEGO „FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027” NA KOMPONENTY ŚRODOWISKA

ZAŁĄCZNIK 5. PRZEDMIOT OCHRONY ORAZ RODZAJE ZAGROŻEŃ OBSZARU NATURA 2000

ZAŁĄCZNIK 6. OCENA REALIZACJI ZAPISÓW PROGRAMU REGIONALNEGO „FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027” NA CELE, PRZEDMIOTY OCHRONY I OBOWIĄZUJĄCE ZAKAZY W PARKACH KRAJOBRAZOWYCH, OBSZARACH CHRONIONEGO KRAJOBRAZU I ZESPOŁACH PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWYCH

ZAŁĄCZNIK 7. WYKAZ RZEK LUB ICH ODCINKÓW, NA KTÓRYCH WYSTĘPUJE ZAGROŻENIE POWODZIOWE WRAZ ZE WSKAZANIEM PODSTAWY OPRACOWANIA

ZAŁĄCZNIK 8. OŚWIADCZENIE AUTORA, A W PRZYPADKU GDY WYKONAWCĄ PROGNOZY JEST ZESPÓŁ AUTORÓW - KIERUJĄCEGO TYM ZESPOŁEM, O SPEŁNIENIU WYMAGAŃ, O KTÓRYCH MOWA W ART. 74 A UST. 2 USTAWY Z DNIA 3 PAŹDZIERNIKA 2008 R. O UDOSTĘPNIANIU INFORMACJI O ŚRODOWISKU I JEGO OCHRONIE, UDZIALE SPOŁECZEŃSTWA W OCHRONIE ŚRODOWISKA ORAZ OCENACH ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

POWIĄZANIA PROGRAMU REGIONALNEGO „FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027” Z CELAMI AGENDY NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU 2030

[illegible]

[illegible]

[illegible]

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.
(g) Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej																	
PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI																	
(i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie																	
PRIORYTET: POMOC TECHNICZNA EFRR																	
Sprawne instytucje programu Skuteczni beneficjenci Komunikacja i widoczność																	
PRIORYTET: POMOC TECHNICZNA EFS+																	
Sprawne instytucje programu Skuteczni beneficjenci Komunikacja i widoczność																	
PRIORYTET: POMOC TECHNICZNA FST																	
Sprawne instytucje programu Skuteczni beneficjenci Komunikacja i widoczność																	

Źródło: opracowanie własne.

ZAŁĄCZNIK 2.

POWIĄZANIA PROGRAMU REGIONALNEGO „FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027” Z CELAMI EUROPEJSKIEGO ZIELONEGO ŁADU

CELE SZCZEGÓŁOWE	CELE EUROPEJSKIEGO ZIELONEGO ŁADU							
	Bardziej ambitne cele klimatyczne UE na lata 2030 i 2050	Dostarczanie czystej, przystępnej cenowo i bezpiecznej energii	Zmobilizowanie sektora przemysłu na rzecz czystej gospodarki o obiegu zamkniętym	Budowanie i remontowanie w sposób oszczędzający energię i zasoby	Przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność	Od pola do stołu: stworzenie sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego środowisku systemu żywnościowego	Ochrona i odbudowa ekosystemów i bioróżnorodności	Zerowy poziom emisji zanieczyszczeń na rzecz nietoksycznego środowiska
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO								
(i) Rozwijanie i wzmocnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii								
(ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych								
(iii) Wzmocnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne								
PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO								
(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych								
(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju								
(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego								
(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej								
(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej								
(vii) Wzmocnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia								
PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO								
(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej								
PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO								
ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej								
PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM								
(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich								

CELE SZCZEGÓŁOWE	CELE EUROPEJSKIEGO ZIELONEGO ŁADU							
	Bardziej ambitne cele klimatyczne UE na lata 2030 i 2050	Dostarczanie czystej, przystępnej cenowo i bezpiecznej energii	Zmobilizowanie sektora przemysłu na rzecz czystej gospodarki o obiegu zamkniętym	Budowanie i remontowanie w sposób oszczędzający energię i zasoby	Przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność	Od pola do stołu: stworzenie sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego środowisku systemu żywnościowego	Ochrona i odbudowa ekosystemów i bioróżnorodności	Zerowy poziom emisji zanieczyszczeń na rzecz nietoksycznego środowiska
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM								
(ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online								
(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne								
(v) Zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej								
(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych								
PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIM								
(a) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej (EFS)								
(b) Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy (EFS)								
(h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji								
(i) Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich w tym migrantów								
(k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej								
(l) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci								

CELE SZCZEGÓŁOWE	CELE EUROPEJSKIEGO ZIELONEGO ŁADU							
	Bardziej ambitne cele klimatyczne UE na lata 2030 i 2050	Dostarczanie czystej, przystępnej cenowo i bezpiecznej energii	Zmobilizowanie sektora przemysłu na rzecz czystej gospodarki o obiegu zamkniętym	Budowanie i remontowanie w sposób oszczędzający energię i zasoby	Przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność	Od pola do stołu: stworzenie sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego środowisku systemu żywnościowego	Ochrona i odbudowa ekosystemów i bioróżnorodności	Zerowy poziom emisji zanieczyszczeń na rzecz nietoksycznego środowiska
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM								
(d) Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia								
(f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami								
(g) Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej								
PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI								
(i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie								
PRIORYTET: POMOC TECHNICZNA EFRR								
Sprawne instytucje programu Skuteczni beneficjenci Komunikacja i widoczność								
PRIORYTET: POMOC TECHNICZNA EFS+								
Sprawne instytucje programu Skuteczni beneficjenci Komunikacja i widoczność								
PRIORYTET: POMOC TECHNICZNA FST								
Sprawne instytucje programu Skuteczni beneficjenci Komunikacja i widoczność								

Źródło: opracowanie własne.

Załącznik 3.

POWIĄZANIA PROGRAMU REGIONALNEGO „FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027” Z CELAMI OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYMI NA SZCZEBLE MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM, KRAJOWYM I REGIONALNYM

Tab. 1. Analiza powiązań zapisów FEŁ2027 z celami ochrony środowiska wynikającymi z konwencji wielostronnych

KONWENCJE WIELOSTRONNE	
Cele ochrony środowiska	Sposób uwzględnienia w FEŁ2027 (priorytety, cele szczegółowe)
Europejska Konwencja Krajobrazowa (sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r.)	
Promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu oraz organizowanie współpracy europejskiej w tym zakresie, opartej na wymianie doświadczeń, specjalistów i tworzeniu dobrej praktyki krajobrazowej	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich
Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego z dnia 16 listopada 1972 r.	
Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego o wyjątkowej powszechnej wartości, m.in. przez nadawanie międzynarodowego statusu ochrony, poprzez wpisanie na listę dziedzictwa światowego	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych
Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (sporządzona w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r.)	
Ustabilizowanie koncentracji gazów cieplarnianych w atmosferze na poziomie, który zapobiegłby niebezpiecznej, antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Konwencja o Dostępie do Informacji, Udziale Społeczeństwa w Podejmowaniu Decyzji oraz Dostępie do Sprawiedliwości w Sprawach Dotyczących Środowiska (sporządzona w Aarhus dnia 25 czerwca 1998 r.)	
Ochrona prawa każdej osoby, z obecnego oraz przyszłych pokoleń, do życia, w środowisku odpowiednim dla jej zdrowia i pomyślności, każda ze Stron zagwarantuje, w sprawach dotyczących środowiska, uprawnienia do dostępu do informacji, udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępu do wymiaru sprawiedliwości zgodnie z postanowieniami niniejszej konwencji	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich
Konwencja o Obszarach Wodno-Błotnych Mających Znaczenie Międzynarodowe, zwłaszcza jako Środowisko Życiowe Płactwa Wodnego, (sporządzona w Ramsarze dnia 2 lutego 1971 r.)	
Ochrona i utrzymanie w niezmienionym stanie obszarów określanych jako „wodno-błotne”	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Konwencja o Ochronie Wędrowniczych Gatunków Dzikich zwierząt (CMS) – konwencja bońska (sporządzona w Bonn dnia 23 czerwca 1979 r.)	
Ochrona dzikich zwierząt migrujących, stanowiących niezastąpiony element środowiska naturalnego	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia

Konwencja o Różnorodności Biologicznej (CBD) (sporządzone w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r.)	
Ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystywania zasobów genetycznych, w tym przez odpowiedni dostęp do zasobów genetycznych i odpowiedni transfer właściwych technologii, z uwzględnieniem wszystkich praw do tych zasobów i technologii, a także odpowiednie finansowanie	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z kłóskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
Konwencja o Ochronie Dzikiej Fauny i Flory Europejskiej oraz ich Siedlisk Naturalnych (sporządzona w Bernie dnia 19 września 1979 r.)	
Zachowanie dzikiej fauny i flory, która odgrywa pierwszorzędą rolę w utrzymaniu równowagi biologicznej, która stanowi naturalne dziedzictwo o wartości przyrodniczej, estetycznej, naukowej, kulturowej, rekreacyjnej, gospodarczej	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z kłóskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
Program Działań z Nairobi w sprawie Oddziaływania, Wrażliwości i Adaptacji do Zmian Klimatu z 2006, przyjęty na Forum Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych ws. Zmian Klimatu (UNFCCC)	
Konieczność włączenia się krajów do oceny możliwego wpływu zmian klimatu na różne dziedziny życia i stworzenia strategii ograniczenia tego wpływu poprzez dostosowanie do tych zmian	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z kłóskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Przekształcamy Nasz Świat: Agenda na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju 2030 (przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ dnia 25 września 2015 r.)	
Realizacja przyjętych 17 celów Zrównoważonego Rozwoju, spośród których 4 odnoszą się bezpośrednio do różnych aspektów ochrony środowiska, w tym: - zapewnienie wszystkim ludziom zdrowego życia oraz promowanie dobrobytu (Do 2030 roku znacząco obniżyć liczbę zgonów i chorób powodowanych przez niebezpieczne substancje chemiczne oraz zanieczyszczenie i skażenie powietrza, wody i gleby), - zapewnienie wszystkim ludziom dostępu do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi, - podjęcie pilnych działań w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom, - ochrona, przywracanie oraz promowanie i zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczanie pustynnienia, powstrzymanie i odwrócenie procesu degradacji gleby oraz powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej.	Wszystkie priorytety programu FEŁ2021.
Porozumienie Paryskie w sprawie zmian klimatu (Paryż 12 grudnia 2015)	
Redukcja emisji CO ₂ tak szybko jak to możliwe i utrzymanie światowego ocieplenia na poziomie znacząco niższym niż 2°C.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z kłóskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Konwencja Waszyngtońska (CITES) - Konwencja o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (Waszyngton, 3.03.1973 r.)	
Działania oparte o międzynarodową współpracę na rzecz ochrony dzikich gatunków zwierząt i roślin poprzez m.in. kontrolę, monitoring i ograniczanie nielegalnego handlu nimi, ich rozpoznawalnymi częściami i produktami pochodnymi; podnoszenie świadomości na temat presji człowieka na dziko żyjące gatunki roślin i zwierząt.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 2. Analiza powiązań zapisów programu FEŁ2027 z celami ochrony środowiska wynikającymi z celów polityki UE w dziedzinie środowiska naturalnego określone w art. 191 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)

DOKUMENTY SZCZEBŁA UE	
Cele ochrony środowiska	Sposób uwzględnienia w FEŁ2027
Art. 191 ust 1 Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE)	
Zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska naturalnego, ostrożne i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych, ochrona zdrowia człowieka, promowanie na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów środowiska naturalnego, w szczególności zwalczania zmian klimatu	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Dyrektywa NEC, (ang. „National Emission Ceilings” – Dyrektywa o Krajowych Pułapach Emisji) DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylenia dyrektywy 2001/81/WE	
Zbliżenie się Państw Członkowskich do osiągnięcia poziomów jakości powietrza, które nie wywołują znacznych negatywnych skutków i zagrożeń dla zdrowia ludzkiego i środowiska	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Ramowa Dyrektywa Wodna, Dyrektywa 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r.	
Osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód poprzez: - zaspokojenie zapotrzebowania na wodę ludności, rolnictwa i przemysłu, - promowanie zrównoważonego korzystania z wód, - ochronę wód i ekosystemów znajdujących się w dobrym stanie ekologicznym, - poprawę jakości wód i stanu ekosystemów zdegradowanych działalnością człowieka, - zmniejszenie zanieczyszczenia wód podziemnych, - zmniejszenie skutków powodzi i suszy	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy	
Unikanie, zapobieganie lub ograniczanie szkodliwego oddziaływania zanieczyszczeń pochodzących zwłaszcza z emisji punktowej na zdrowie ludzi i środowisko jako całość	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2007/60/WE z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim	
Zmniejszenie ryzyka występowania powodzi, a także minimalizacji skutków ich występowania na terenie UE	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku	
Zapobieganie lub zmniejszanie szkodliwych skutków narażenia na działanie hałasu	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
Dyrektywa Rady Wspólnot Europejskich 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych	
Ochrona środowiska przed niekorzystnymi skutkami odprowadzania ścieków poprzez wyposażenie wszystkich aglomeracji powyżej 2000 RLM w systemy zbierania, oczyszczania i odprowadzania ścieków komunalnych zgodnie z kryteriami w niej zawartymi	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE w sprawie odpadów	
Poprawa efektywności wykorzystania zasobów i zapewnienie, aby odpady były cenione jako zasoby, w celu ułatwienia przejścia na bardziej zrównoważoną gospodarkę materiałami oraz model gospodarki o obiegu zamkniętym	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2018/2001 z 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych	
Działania na rzecz osiągnięcia wspólnego celu wszystkich państw członkowskich polegającego m.in. na osiągnięciu do roku 2030 udziału energii ze źródeł odnawialnych w całej Unii na poziomie co najmniej 32%	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE	
Ustanowienie zasad funkcjonowania Europejskiego Systemu Handlu Emisjami (EU ETS)	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Dyrektywa (UE) 2018/2002 zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej	
Zwiększenie efektywności energetycznej o co najmniej 32,5% do 2030 r. m.in. poprzez wprowadzenie nowych wymagań w zakresie opomiarowania zużycia energii, czy obowiązku wykonywania audytów energetycznych	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, tzw. Dyrektywa Ptasia	
Określenie gatunków ptaków dziko występujących na terenie UE, dla ochrony których należy powoływać obszary Natura 2000; zasady ich ochrony oraz możliwości odłowu i handlu.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, tzw. Dyrektywa Siedliskowa	
Określenie gatunków dziko występujących na terenie UE roślin i zwierząt oraz ich siedlisk, dla ochrony których należy powoływać obszary Natura 2000; zasady ich ochrony oraz możliwości jednoczesnego kontrolowanego gospodarczego wykorzystywania terenów, na których występują	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
Agenda Terytorialna Unii Europejskiej 2020	
Przedstawia 3 priorytety tj. wzrost inteligentny, wzrost zrównoważony oraz wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu. Jednym z celów w priorytecie 3 jest ZMNIJSZENIE EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH o 20%, w porównaniu z poziomami z 1990 r.; zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii; dążenie do zwiększenia efektywności energetycznej o 20%	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej

	▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej ▪ (vii) Wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Agenda Miejska dla Unii Europejskiej	
Katalog 12 priorytetowych tematów dla rozwoju obszarów miejskich tworzą: m.in. gospodarka o obiegu zamkniętym, adaptacja do zmian klimatycznych, przemiany energetyczne, zrównoważone użytkowanie gruntów i rozwiązania oparte na zasobach naturalnych	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych ▪ (iii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju ▪ (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej ▪ (vii) Wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Nowa Karta Lipska (z dnia 30 listopada 2020 r.)	
Kształtowanie polityki miejskiej, której głównym założeniem jest transformacja w kierunku miast zielonych, sprawiedliwych i produktywnych	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych ▪ (iii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju ▪ (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej ▪ (vii) Wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIM ▪ (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich
Polityka Spójności Unii Europejskiej na lata 2021-2027	
CP2 - Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna Europa – wdrażająca porozumienie paryskie i inwestująca w transformację sektora energetycznego, w odnawialne źródła energii oraz walkę ze zmianą klimatu CP 3 - Lepiej połączona Europa ze strategiczną infrastrukturą transportową i sieciami cyfrowymi	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Rozwijanie i wzmocnienie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii ▪ (iii) Wzmocnienie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych ▪ (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej ▪ (vii) Wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Strategia Bioróżnorodności Unii Europejskiej do 2030 r.	
Powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej i degradacji funkcji ekosystemów UE oraz przywrócenie ich w możliwie największym stopniu	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej ▪ (vii) Wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie

Strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności – europejski transport na drodze ku przyszłości	
Cele pośrednie: 1) Do 2030 r. w użytku będzie co najmniej 30 mln bezemisyjnych samochodów osobowych i 80 000 bezemisyjnych samochodów ciężarowych. 2) Do 2050 r. niemal wszystkie samochody osobowe, samochody dostawcze, autobusy oraz nowe pojazdy ciężkie będą bezemisyjne. 3) Bezemisyjne statki oceaniczne i duże bezemisyjne statki powietrzne będą gotowe do wprowadzenia na rynek odpowiednio do roku 2030 i 2035. 4) Do 2030 r. regularny transport zbiorowy w UE na dystansie do 500 km powinien być neutralny pod względem emisji dwutlenku węgla. 6) Do 2030 r. w Europie będzie co najmniej 100 miast neutralnych dla klimatu.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Europejska Strategia na rzecz mobilności niskoemisyjnej	
Spadek emisji gazów cieplarnianych z sektora transportu do poziomu niższego o co najmniej 60 % od poziomu w 1990 r. Dalsze konsekwentne ograniczanie aż do poziomu zerowego. Emisje szkodliwych dla zdrowia zanieczyszczeń powietrza pochodzące z transportu muszą niezwłocznie zostać drastycznie zmniejszone	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Europa w ruchu - strategia na rzecz ekologicznej, konkurencyjnej i połączonej mobilności	
4. EKOLOGICZNA MOBILNOŚĆ: Sprostanie wyzwaniom związanym z klimatem przy jednoczesnym utrzymaniu konkurencyjności przemysłu UE 4.1 Stworzenie konkurencyjnego „ekosystemu” baterii w Europie – strategiczny plan działania	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Zrównoważona biogospodarka dla Europy: wzmocnienie powiązań między gospodarką, społeczeństwem i środowiskiem (11.10.2018 r.COM(2018) 673 final)	
Stworzenie zrównoważonej biogospodarki o obiegu zamkniętym	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Rozwijanie i wzmocnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii ▪ (iii) Wzmocnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej ▪ (vii) Wzmocnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 – aktualne ambicje	
• ograniczenie o co najmniej 40% emisji gazów cieplarnianych (w stosunku do poziomu z 1990 r.), • zwiększenie do co najmniej 32 proc. udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii, • zwiększenie o co najmniej 32,5 proc. efektywności energetycznej	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (iii) Wzmocnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych ▪ (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej ▪ (vii) Wzmocnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Pakiet Odpadowy Gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ)	
Utrzymywanie wartości produktów i zasobów w gospodarce jak najdłużej, poprzez zwiększenie recyklingu i ponownego użycia oraz zmniejszenie ilości składowanych odpadów, co przynosić będzie korzyści zarówno środowisku, jak i gospodarce	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej ▪ (vii) Wzmocnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Pakiet „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”	
Poprawa efektywności energetycznej do 2030 roku o 32,5%, oraz udział energii ze źródeł odnawialnych co najmniej 32% końcowego zużycia brutto w UE	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych ▪ (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej

	▪ (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Biała Księga – Plan utworzenia jednolitego obszaru transportu – dążenie do osiągnięcia konkurencyjnego i zasobooszczędnego systemu transportu	
Zapewnienie wzrostu sektora transportu i wspieranie mobilności przy jednoczesnym osiągnięciu celu obniżenia emisji gazów cieplarnianych o 60%	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych ▪ (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 28 listopada 2019 r. w sprawie konferencji ONZ w sprawie zmiany klimatu 2019 (COP25) w Madrycie (Hiszpania) (2019/2712(RSP))	
Ogłoszenie kryzysu klimatycznego i środowiskowego, konieczność pełnej oceny wpływu wszystkich istotnych wniosków ustawodawczych i budżetowych na klimat i środowisko przez Komisję, uznanie swojej odpowiedzialności za zmniejszenie śladu węglowego, konieczność reformy polityki Unii w zakresie rolnictwa, handlu, transportu, energii i infrastruktury.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii ▪ (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych ▪ (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju ▪ (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej ▪ (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Europejski Zielony Ład	
2.1.1. Bardziej ambitne cele klimatyczne UE na lata 2030 i 2050; 2.1.2. Dostarczanie czystej, przystępnej cenowo i bezpiecznej energii; 2.1.3. Zmobilizowanie sektora przemysłu na rzecz czystej gospodarki o obiegu zamkniętym; 2.1.4. Budowanie i remontowanie w sposób oszczędzający energię i zasoby; 2.1.5. Przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność; 2.1.6. Od pola do stołu: stworzenie sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego środowisku systemu żywnościowego; 2.1.7. Ochrona i odbudowa ekosystemów i bioróżnorodności; 2.1.8. Zerowy poziom emisji zanieczyszczeń na rzecz nietoksycznego środowiska;	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych ▪ (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju ▪ (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej ▪ (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Europejskie Prawo o Klimacie	
- neutralność klimatyczna unijnej gospodarki i społeczeństwa do 2050 r. osiągnięta w sposób sprawiedliwy społecznie oraz racjonalny finansowo; - system monitorujący postępy i dający podstawy do korekty działań w razie potrzeb; - gwarancja nieodwracalności zmian poczynionych w kierunku neutralności klimatycznej;	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych ▪ (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju ▪ (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej ▪ (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO

	▪ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (projekt)	
Cele szczegółowe: 2.1 Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych 2.2 Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju 2.3 Rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania energii poza transeuropejską siecią energetyczną (TEN-E) 2.4 Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego 2.5 Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej 2.6 Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej 2.7 Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia 2.8 Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej 3.1 Rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T 3.2 Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych ▪ (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju ▪ (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej ▪ (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 3. Analiza powiązań zapisów programu FEŁ2027 z celami ochrony środowiska wynikającymi z dokumentów szczebla krajowego

DOKUMENTY SZCZEBŁA KRAJOWEGO	
Cele ochrony środowiska	Sposób uwzględnienia w FEŁ2027
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) - SOR	
Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym, m.in. poprzez: - racjonalne gospodarowanie zasobami wód ujmowanych na potrzeby zaopatrzenia ludności oraz dla rozwoju gospodarczego przy jednoczesnym rozwoju oczyszczania wód zużytych; - rozwijanie gospodarki odpadami będącej elementem o obiegu zamkniętym, poprzez ponowne wykorzystanie surowców i odzysk energii z odpadów, przy jednoczesnej likwidacji uciążliwości związanych ze składowaniem odpadów; - modernizacja i rozwój energetyki (m.in. poprzez modernizację i budowę nowych linii oraz wprowadzenie inteligentnych sieci energetycznych, także w celu integracji OZE); - likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania;	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	
Cel główny: Efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Cel szczegółowy 1: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030	
Głównym celem jest wzrost dochodów mieszkańców obszarów wiejskich przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym polskiej wsi Cel szczegółowy II Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska Kierunki interwencji: - II.1. Rozwój liniowej infrastruktury technicznej - II.2. Dostępność wysokiej jakości usług publicznych - II.3. Rozwój infrastruktury społecznej i rewitalizacja wsi i małych miast - II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska - II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Strategiczny Plan Adaptacji dla Sektorów i Obszarów Wrażliwych na Zmiany Klimatu do roku 2020 z Perspektywą do roku 2030 (SPA 2020)	
Cel główny Zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. - Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska. - Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich. - Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu. - Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu. - Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu. - Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu. Kierunek działań 1.1 Dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu. Kierunek działań 1.4. Ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej

Kierunek działań 1.5. Adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie. Kierunek działań 1.6. Zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu. Kierunek działań 4.1. Monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie). Kierunek działań 5.2. Budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu. Kierunek działań 6.1. Zwiększenie świadomości odnośnie ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM (d) Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględni zagrożenia dla zdrowia (g) Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	
Celem SRT2030 jest zwiększenie dostępności transportowej przy jednoczesnej poprawie bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego, poprzez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Realizacja tego celu pozwoli na rozwijanie dogodnych warunków, sprzyjających stabilnemu rozwojowi gospodarczemu kraju, który jest funkcją dostępności. Zrealizowanie celu SRT2030, wymaga osiągnięcia m.in. następujących kierunków interwencji: 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Krajowa Polityka Miejska 2023	
Cel strategiczny Polityki Miejskiej Strategicznym celem polityki miejskiej jest wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców. Cel szczegółowy 2 Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji (miasto zwarte i zrównoważone). Cele działań ukierunkowanych na zrównoważony rozwój miast i otaczających je obszarów obejmują: 1. umożliwianie miastom jednoczesnego i skoordynowanego dążenia do ładu przestrzennego, przejścia do gospodarki niskoemisyjnej i budowanie miasta „zielonego”, zwiększenia efektywności energetycznej, ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu. 2. dążenia do realizacji koncepcji miasta zwarteego. Przeciwdziałanie niekorzystnym procesom chaotycznej suburbanizacji i dezurbanizacji odbywać się będzie poprzez podnoszenie jakości i znaczenia planowania przestrzennego, wspieranie współpracy gmin w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych, wypracowanie mechanizmów naprawy nieefektywnie zaplanowanych obszarów oraz działania edukacyjne. 3. działania dotyczące ochrony środowiska, nakierowane w miejskich obszarach funkcjonalnych w pierwszej kolejności na ochronę powietrza, redukcję miejskiej wyspy ciepła i przeciwdziałanie zasklepieniu powierzchni. Działania te uzupełniane będą aktywnością miast w zakresie adaptacji do zmian klimatu. 4. wspieranie zrównoważonych i efektywnych działań w sektorze transportu, dotyczy to zwłaszcza rozwijania efektywnych i niezawodnych sieci transportu w miejskich obszarach funkcjonalnych ze szczególnym naciskiem na upowszechnianie transportu zbiorowego oraz promowanie ruchu rowerowego i pieszego.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Polityka Surowcowa Państwa (projekt wersja z 6 kwietnia 2021 r.)	
Głównym celem dokumentu jest zapewnienie bezpieczeństwa surowcowego kraju poprzez zagwarantowanie dostępu do niezbędnych surowców. Do najważniejszych celów szczegółowych przewidzianych w projekcie Polityki Surowcowej Państwa zaliczać się będzie: 1. Zapewnienie dostępu do surowców ze złóż kopalni, wód podziemnych i ciepła Ziemi. 2. Poszukiwanie, rozpoznawanie oraz dokumentowanie złóż kopalni. 3. Zapewnienie sprzyjających warunków prawnych dla obecnych i przyszłych inwestorów oraz rozwój i unowocześnienie branży geologiczno-górnictwej. 4. Ochrona złóż kopalni. 5. Współpraca międzynarodowa w zakresie zabezpieczenia dostępu do surowców. 6. Pozyskiwanie surowców ze złóż antropogenicznych oraz wspieranie rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI

7. Zapewnienie spójności strategii realizowanych przez spółki o istotnym znaczeniu dla gospodarki państwa oraz spółki realizujące misję publiczną z działaniami Pełnomocnika Rządu ds. Polityki Surowcowej Państwa. 8. Upowszechnianie wiedzy.	▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Program wspierania inwestycji o istotnym znaczeniu dla gospodarki polskiej na lata 2011–2023	
Program uwzględnia cele przyjętej przez Radę Europejską w dniu 3 marca 2010 r. Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu „Europa 2020”, mającej zapewnić UE wyjście z kryzysu i przygotowanie europejskiej gospodarki na wyzwania następnego dziesięciolecia. Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety: - rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji; - rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej; - rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii ▪ (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej ▪ (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIE ▪ (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIE ▪ (a) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej (EFS) PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Program Wodno-Środowiskowy Kraju	
Głównym celem Programu wodno-środowiskowego kraju jest wskazanie działań zmierzających do osiągnięcia przez JCW celów środowiskowych określonych w RDW. Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju jest jednym z dokumentów planistycznych opracowywanych w celu programowania i koordynowania działań zmierzających do realizacji celów środowiskowych wskazanych w artykule 4 RDW, tj.: - nie pogarszanie stanu części wód, - osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych, - spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych, (w tym m.in. narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie), - zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej ▪ (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Krajowy Program Ograniczania Zanieczyszczenia Powietrza	
Zobowiązania Polski w zakresie redukcji emisji odnoszą się do dwóch okresów, które obejmują lata: od 2020 do 2029 roku oraz od 2030 roku. Zobowiązania redukcyjne ustala się poprzez odniesienie do emisji w roku referencyjnym 2005. Zobowiązania te zostały określone odpowiednio dla obu wskazanych wyżej okresów dla SO₂ o 59% i 70%, dla NO₂ o 30% i 39%, dla NMLZO o 25% i 52%, dla NH₃ o 1% i 17% oraz dla PM_{2,5} o 16% i 58%. W celu osiągnięcia redukcji emisji wskazanych powyżej, uchwałą Nr 34 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2019 r. został przyjęty Krajowy program ograniczania zanieczyszczenia powietrza.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych ▪ (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030)	
Celem głównym Krajowego Programu Ochrony Powietrza jest poprawa jakości życia mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, szczególnie ochrona ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Celami szczegółowymi Krajowego Programu Ochrony Powietrza są: - osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu drobnego PM_{2,5} także pulapu stężeń ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia,	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych ▪ (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030

- osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.	w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Krajowy Program Zwiększania Lesistości (Aktualizacja 2014 r.)	
Zapewnienie warunków do zwiększania lesistości do 30%, ustalenie priorytetów ekologicznych i gospodarczych oraz wykorzystanie ich do optymalnego rozmieszczenia zalesień, a także opracowanie odpowiednich instrumentów realizacyjnych.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych	
Ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków oraz minimalizowanie osadów ściekowych na oczyszczalniach, a co za tym idzie ochrona środowiska przed ich niekorzystnymi skutkami. Cel zostanie osiągnięty przez realizację ujętych w Programie inwestycji w aglomeracjach o RLM powyżej 2000 na terenie województwa (oczyszczalnie ścieków i sieci kanalizacyjne).	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej
Mapa drogowa Transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym	
Utrzymywanie wartości produktów i zasobów w gospodarce najdłużej, jak to jest możliwe, przy równoczesnym ograniczeniu odpadów do minimum (np. wprowadzanie lepszych gwarancji, propagowanie szerszych możliwości naprawy i modernizacji produktów, projektowanie z myślą o recyklingu oraz zwiększanie popytu na tworzywa sztuczne pochodzące z recyklingu)	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032	
Usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest. Minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju. Likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020	
P4: Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie ekosystemów związanych z rolnictwem i leśnictwem: 4A) Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie różnorodności biologicznej, w tym na obszarach Natura 2000 i obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, oraz rolnictwa o wysokiej wartości przyrodniczej, a także stanu europejskich krajobrazów, 4C) Zapobieganie erozji gleby i poprawa gospodarowania glebą. P5: Promowanie efektywnego gospodarowania zasobami i wspieranie przechodzenia w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu: 5C) Ułatwianie dostaw i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, produktów ubocznych, odpadów i pozostałości oraz innych surowców nieżywnościowych dla celów biogospodarki. 5D) Redukcja emisji gazów cieplarnianych i amoniaku z rolnictwa 5E) Promowanie ochrony pochłaniaczy dwutlenku węgla oraz pochłaniania dwutlenku węgla w rolnictwie i leśnictwie. 6B) Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (projekt)	
2.1. Wymiar „obniżenie emisyjności” 2.1.1. Emisje i pochłanianie gazów cieplarnianych 2.1.2. Energia ze źródeł odnawialnych (cel ramowy na rok 2030) 2.2. Wymiar „efektywność energetyczna” 2.3. Wymiar „bezpieczeństwo energetyczne” 2.4. Wymiar „wewnętrzny rynek energii” 2.4.1. Wzajemne połączenia elektroenergetyczne (cel ramowy na rok 2030) 2.4.2. Infrastruktura do przesyłu energii 2.4.3. Integracja rynku 2.4.4. Ubóstwo energetyczne 2.5. Wymiar „badania naukowe, innowacje i konkurencyjność”	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022	
Doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami: zapobiegać powstawaniu odpadów, następnie zapewnić ich przygotowanie do ponownego użycia, recykling, w dalszej kolejności inne procesy odzysku, a w ostateczności unieszkodliwianie, w celu przerwania powiązania pomiędzy wzrostem gospodarczym, a wytwarzaniem odpadów mających wpływ na środowisko.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (projekt)	
Cel szczegółowy KPO: II. Zielona transformacja gospodarki oraz rozwój zielonej, inteligentnej mobilności Komponenty KPO i cele komponentów KPO B. Zielona energia i zmniejszenie energochłonności Ograniczenie negatywnego oddziaływania gospodarki na środowisko, przy jednoczesnym zapewnieniu konkurencyjności i bezpieczeństwa energetycznego oraz ekologicznego kraju E. Zielona, inteligentna mobilność Rozwój zrównoważonego, bezpiecznego i odpornego systemu transportowego, zapewniającego odpowiednią obsługę potrzeb gospodarki i społeczeństwa	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Wisły	
- Celem środowiskowym dla JCWP rzecznych w zakresie elementów hydromorfologicznych jest osiągnięcie dobrego stanu wód (II klasa). Istotne jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego. W przypadku JCWP monitorowanych, które zgodnie z wynikami oceny stanu przeprowadzonej przez GIOŚ osiągają bardzo dobry stan ekologiczny, celem środowiskowym jest utrzymanie tego stanu – a więc I klasy jakości wód. - Uszczegółowionym celem środowiskowym jest dobry stan lub potencjał ekologiczny oraz możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieku istotnego. - Celem środowiskowym dla JCWPd jest dobry stan ilościowy i chemiczny, charakteryzowany wartościami wskaźników zgodnie z rozporządzeniem w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Plan Gospodarowania Wodami na Obszarze Dorzecza Odry	
- W poszczególnych kategoriach JCWP celem środowiskowym jest głównie osiągnięcie co najmniej dobrego lub dobrego stanu/potencjału ekologicznego i utrzymanie dobrego stanu chemicznego. - Uszczegółowionym celem środowiskowym jest dobry stan lub potencjał ekologiczny oraz możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieku istotnego. - Celem środowiskowym dla JCWPd jest dobry stan ilościowy i chemiczny, charakteryzowany wartościami wskaźników zgodnie z rozporządzeniem w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla Obszaru Dorzecza Wisły	
- Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego. - Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego. - Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym. - Budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla Obszaru Dorzecza Odry	
- Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego. - Minimalizacja istniejącego ryzyka powodziowego. - Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym. - Budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia i ryzyka powodziowego.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Założenia do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030	
Cel główny: Zwiększenie retencji wodnej w Polsce Głównym celem Programu przeciwdziałania niedoborowi wody jest wieloaspektowe określenie, a następnie wdrożenie działań, których realizacja zwiększy retencję wody i umożliwi zatrzymanie jej przez długi czas w środowisku, a następnie wykorzystanie jej w okresach zagrożenia deficytem. Program uwzględni będzie wszystkie rodzaje retencji wód powierzchniowych wyróżniane ze względu na skalę – mikro-, małą i dużą retencję – oraz rodzaj retencji – naturalną i sztuczną. PPNW obejmie również retencję krajobrazową oraz	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI

glebową, a także retencję wód podziemnych będących w strefie aktywnej ich wymiany z wodami powierzchniowymi. Cel główny Programu przeciwdziałania niedoborowi wody został podzielony na trzy priorytety: 1. Wskazanie i realizacja działań z zakresu budowy zintegrowanego systemu naturalnej i sztucznej retencji wodnej 2. Stworzenie warunków do zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych 3. Wzmocnienie świadomości społecznej w zakresie potrzeby retencjonowania i oszczędzania wody	▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy	
Cele szczegółowe precyzujące cel główny, jakim jest przeciwdziałanie skutkom suszy, wynikają bezpośrednio z konstrukcji zakresu określonego ustawowo w art. 184 ust. 2 ustawy Prawo wodne oraz obszarów ryzyka suszy. Do celów szczegółowych PPSS należą: - skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, - zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy, - edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy, - formalizacja i finansowanie działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z kłeskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Polityka Wodna Państwa 2030 (projekt)	
1. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód oraz związanych z nimi ekosystemów 2. Zapewnienie dostępu do zasobów wodnych dla zaspokojenia potrzeb ludności, środowiska naturalnego oraz społecznie i ekonomicznie uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki 3. Ograniczenie negatywnych skutków powodzi i suszy oraz minimalizowanie ryzyka występowania sytuacji nadzwyczajnych 4. Wdrożenie systemu zintegrowanego zarządzania zasobami wodnymi i gospodarowania wodami	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z kłeskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Polityka Ekologiczna Państwa 2030 - Strategia Rozwoju w Obszarze Środowiska i Gospodarki Wodnej	
1. Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego 2. Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska 3. Środowisko i klimat. Mitygacja i adaptacja do zmian klimatu oraz zapobieganie ryzyku kłesk żywiołowych 4. Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa 5. Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych ▪ (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju ▪ (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z kłeskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej ▪ (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej	
Rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju. Poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami, w tym odpadami skutkująca redukcją odpadów na składowiskach i zwiększeniem stopnia ich powtórnego wykorzystania.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z kłeskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Narodowy Program Zdrowia na lata 2021–2025	
Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025, zwanego dalej „NPZ”, jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM ▪ (d) Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględni zagrożenia dla zdrowia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Program Polskiej Energetyki Jądrowej	
Wdrożenie w Polsce energetyki jądrowej, zapewnienie dostaw odpowiedniej ilości przystępnej cenowo energii elektrycznej, obniżenie emisji zanieczyszczeń powietrza.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych ▪ (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju ▪ (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
Polityka Energetyczna Polski do 2040 roku	
Celem polityki energetycznej państwa jest bezpieczeństwo energetyczne, przy zapewnieniu konkurencyjności gospodarki, efektywności energetycznej i zmniejszenia oddziaływania sektora energii na środowisko, przy optymalnym wykorzystaniu własnych zasobów energetycznych.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych ▪ (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI

Kierunki Polityki energetycznej Polski do 2040 roku 1. Optymalne wykorzystanie własnych zasobów energetycznych 5. Wdrożenie energetyki jądrowej 6. Rozwój odnawialnych źródeł energii 7. Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji 8. Poprawa efektywności energetycznej gospodarki	▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu	
Regulacje wdrażające dyrektywę Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotyczącą ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz. Urz. WE L 375 z 31.12.1991 r.)	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ▪ (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia
Rządowy Program Dostępność Plus 2018-2025	
Likwidowanie barier dla osób niepełnosprawnych lub ograniczonych ruchowo stale lub czasowo m.in. w przestrzeni publicznej – np. budynki mieszkalne wielorodzinne, urzędy, szkoły, placówki służby zdrowia, instytucje kultury, dworce, itp.), tereny rekreacyjne, obiekty sportowe, itp.;	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM ▪ (h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji, ▪ (k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej ▪ (l) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci
Plan Rozwoju Elektromobilności w Polsce „Energia do przyszłości”	
- stworzenie warunków dla rozwoju elektromobilności w Polsce; - stabilizacja sieci elektroenergetycznej; - poprawa jakości powietrza;	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych ▪ (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju ▪ (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej ▪ (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Strategia 5G dla Polski	
Cel: Szybkie wdrożenie w pełnym wymiarze sieci 5G w Polsce. Cel szczegółowy: Przyjęcie spójnej polityki wdrożenia 5G w Polsce. Wybrane działania: Wzmocnienie uprawnień kontrolnych i monitoringu w zakresie oddziaływania pola elektromagnetycznego w środowisku; Nowelizacja przepisów wykonawczych, dotyczących pomiarów pola elektromagnetycznego w środowisku, w zakresie odpowiadającym specyfice sieci 5G. Regulacje w zakresie oddziaływania pola elektromagnetycznego są kluczowe dla planowania i użytkowania sieci mobilnych. W szczególności dotyczy to ustanowionych dopuszczalnych limitów pola elektromagnetycznego w środowisku. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska ochrona przed polami elektromagnetycznymi ma zapewnić najlepszy możliwy stan ochrony środowiska.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych
Narodowy Plan Szerokopasmowy do 2025 roku	
Konieczność wprowadzenia zmiany do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobu sprawdzania dotrzymania tych poziomów, poprzez ich dostosowanie do Zaleceń Rady 1999/519/EC z dnia 12 lipca 1999 r. w sprawie ograniczenia narażenia ludności na pola elektromagnetyczne.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych
Koncepcja Przygotowania i Realizacji Inwestycji Port Solidarność – Centralny Port Komunikacyjny dla Rzeczypospolitej Polskiej	
Koncepcja przygotowania i realizacji inwestycji Port Solidarność – Centralny Port Komunikacyjny dla Rzeczypospolitej Polskiej (CPK), która wskazuje CPK jako nowe lotnisko. Przewiduje realizację inwestycji towarzyszących, tj.: budowy nowych linii kolejowych (m.in. kolej dużych prędkości Warszawa - Łódź - Wrocław/Poznań, umożliwiającą prowadzenie szybkiego ruchu regionalnego), rozbudowę autostrady A2 na odcinku Warszawa - Łódź oraz budowę Obwodnicy Aglomeracji Warszawskiej. Zakłada się również wdrożenie programów rozwojowych związanych z dziedzictwem narodowym i rewitalizacją obszarów zurbanizowanych, w tym Łodzi. Jako projekty komplementarne wskazuje się rozbudowę systemu Łódzkiego Węzła Kolejowego, rewitalizację, modernizację i rozbudowę systemu łódzkich tramwajów podmiejskich, przebudowę dworca Łódź Kaliska oraz budowę systemu Park&Ride.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM ▪ (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwojowi społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (projekt) (FENIKS)	
Cele szczegółowe: 2.1 Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych 2.2 Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju 2.3 Rozwój inteligentnych systemów i sieci energetycznych oraz systemów magazynowania energii poza transeuropejską siecią energetyczną (TEN-E) 2.4 Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego 2.5 Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej 2.6 Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej 2.7 Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia 2.8 Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej 3.1 Rozwój odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej, bezpiecznej, zrównoważonej i intermodalnej TEN-T 3.2 Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych ▪ (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju ▪ (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej ▪ (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 4. Analiza powiązań zapisów programu FEŁ2027 z celami ochrony środowiska wynikającymi z dokumentów szczebla regionalnego

DOKUMENTY SZCZEBŁA REGIONALNEGO	
Cele ochrony środowiska	Sposób uwzględnienia w FEŁ2027
Kontrakt Terytorialny dla Województwa Łódzkiego (KT)	
Cele rozwojowe i przedsięwzięcia priorytetowe, w tym m.in.: 1. Poprawa jakości badań oraz wzmocnienie współpracy sektora nauki i gospodarki 2. Wzmocnienie i rozwój powiązań transportowych o znaczeniu strategicznym dla regionu 3. Zapobieganie negatywnym skutkom powodzi i susz 10. Kompleksowa rewitalizacja obszarów o wysokim nasileniu niekorzystnych zjawisk społecznych i gospodarczych, w szczególności rewitalizacja na terenie Łodzi	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Rozwijanie i wzmocnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z kłeskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM ▪ (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego 2016 na lata 2017-2020 z Perspektywą do 2024 roku	
Cel główny Dążenie do poprawy stanu środowiska w województwie, ograniczenie negatywnego wpływu zanieczyszczeń na środowisko, ochrona i rozwój walorów środowiska, a także racjonalne gospodarowanie jego zasobami. OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu. ZH.I. Poprawa klimatu akustycznego w województwie łódzkim. PEM.I. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi. GW.I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych. GW.II. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą. GWS.I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej. ZG.I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi. GL.I. Ochrona i racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi oraz rekultywacja terenów zdegradowanych. GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa łódzkiego. ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej. ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej. PAP.I. Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych ▪ (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju ▪ (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z kłeskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej ▪ (vii) Wzmocnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego 2020 na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028 roku (projekt)	
Program ochrony środowiska województwa łódzkiego 2016 na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 (dalej Program 2016) jest aktualizacją programu opracowanego w 2012 r. Jest to dokument strategiczny województwa zbierający wszystkie istotne kwestie związane z ochroną środowiska opracowany zgodnie z dokumentami sektorowymi oraz dokumentami krajowymi. OKJP.I. Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu. ZH.I. Poprawa klimatu akustycznego w województwie łódzkim. GW.I. Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych. GW.II. Ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą. GWS.I. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej. ZG.I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi. GL.I. Ochrona i racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi oraz rekultywacja terenów zdegradowanych. GO.I. Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa łódzkiego. ZP.I. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej. ZP.II. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej. PAP.I. Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych ▪ (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju ▪ (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z kłeskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej ▪ (vii) Wzmocnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028	
Celem jest usprawnienie gospodarowania odpadami wraz z integracją sieci instalacji poprzez: 1) zmniejszenie ilości powstających odpadów, 2) zwiększanie świadomości społeczeństwa, przedsiębiorstw na temat właściwego gospodarowania odpadami, 3) doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, 4) zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie).	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej ▪ (vii) Wzmocnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi 2030+ (PZPWt)	
CEL SZCZEGÓŁOWY I - REGION SPOJNY, O ZRÓWNOWAŻONYM SYSTEMIE OSADNICZYM I.4. Rozwój wysokiej jakości Miejskich Obszarów Funkcjonalnych miast powiatowych - regionalnych, subregionalnych i ponadlokalnych biegunów wzrostu, m.in. poprzez: I.4.3. rozwój proekologicznych systemów transportu indywidualnego, I.4.4. rozwój proekologicznych systemów infrastrukturalnych i wprowadzanie rozwiązań energooszczędnych, I.5. Rozwój miast o znaczeniu lokalnym i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich, m.in. poprzez: I.5.3. rozwój funkcji środowiskowej obszarów wiejskich, CEL SZCZEGÓŁOWY III - REGION O WYSOKIEJ JAKOŚCI I DOSTĘPNOŚCI INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ III.2. Rozwój energetyki i wykorzystującej OZE, m.in. poprzez: III.2.1. budowę elektrowni wiatrowych, w tym m.in. budowę elektrowni wiatrowych w strefie, gdzie nie obowiązuje zakaz ich lokalizacji określony w ustawie z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, rozwój energetyki prosumenckiej; III.2.2. budowę elektrowni słonecznych, w tym m.in. budowę elektrowni fotowoltaicznych na obszarach nie objętych ochroną prawną oraz cennych przyrodniczo i krajobrazowo, rozwój energetyki prosumenckiej; III.2.3. budowę elektrowni wodnych, III.2.4. budowę, rozbudowę ciepłowni geotermalnych, III.6. Rozwój systemów kanalizacyjnych, m.in. poprzez: III.6.1. budowę, rozbudowę zbiorczych systemów kanalizacji w wyznaczonych zasięgach aglomeracji oraz budowę, rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOSK), III.6.2. budowę, rozbudowę zbiorczych systemów kanalizacji oraz budowę, rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków poza zasięgami aglomeracji w KPOSK, szczególnie na obszarach gdzie występują duże dysproporcje między długościami sieci wodociągowych a kanalizacyjnych, III.6.3. budowę zbiorczych systemów kanalizacji oraz budowę oczyszczalni ścieków poza aglomeracjami w KPOSK, szczególnie na obszarach, gdzie ich brak, III.6.4. budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, których objęcie zbiorowym systemem kanalizacji jest ekonomicznie nieuzasadnione, III.7. Racjonalizacja gospodarki odpadami, III.7.1. rozbudowę i modernizację Regionalnych Instalacji do Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK), wyznaczonych do obsługi Regionów Gospodarki Odpadami Komunalnymi (RGOK), III.7.2. budowę RIPOK, III.7.3. pozbawienie statusu instalacji do zastępczej obsługi RGOK wybranych składowisk odpadów komunalnych, III.7.4. zmniejszenie udziału odpadów składowanych na składowiskach przemysłowych, zamykanie i rekultywację składowisk odpadów niespełniających wymogów ochrony środowiska oraz likwidację miejsc nielegalnego składowania odpadów, III.8. Poprawa efektywności oczyszczania województwa z azbestu, m.in. poprzez: III.8.1. rozbudowę składowisk do deponowania odpadów zawierających azbest III.8.2. budowę składowisk do deponowania odpadów zawierających azbest, CEL SZCZEGÓŁOWY IV - REGION O WYSOKIEJ JAKOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO IV.1. Racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi, m.in. poprzez: IV.1.1. ochronę gleb, IV.1.2. ochronę i racjonalne gospodarowanie złożami kopalin, IV.1.3. przywracanie wartości użytkowej gruntem zdezastrowanym i zdegradowanym, IV.2. Zwiększanie i poprawa jakości zasobów wodnych, m.in. poprzez: IV.2.1. ochronę zasobów wód powierzchniowych oraz poprawę zdolności retencyjnych zlewni, IV.2.2. poprawę jakości wód powierzchniowych, IV.2.3. ochronę zasobów i jakości wód podziemnych, IV.3. Poprawa jakości powietrza, m.in. poprzez: IV.3.1. wdrażanie uchwały antysmogowej oraz programów ochrony powietrza dla stref, w których notuje się przekroczenia poziomu dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń, IV.3.2. wdrażanie czystych technologii węglowych, IV.4. Kształtowanie zasobów leśnych, m.in. poprzez: IV.4.1. ochronę i wzbogacanie istniejących kompleksów leśnych i zadrzewień, IV.4.2. zwiększanie leśności, IV.5. Zachowanie i wzrost różnorodności biologicznej, m.in. poprzez: IV.5.1. ochronę, wzbogacanie lub odtwarzanie różnorodności biologicznej, IV.6. Zachowanie najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zapewnienie ciągłości systemu ekologicznego, m.in. poprzez:	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (i) Rozwijanie i wzmocnienie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej (vii) Wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie

IV.6.1. kształtowanie spójnego systemu obszarów chronionych, IV.6.2. ochronę pozostałych terenów cennych przyrodniczo i krajobrazowo, IV.6.3. kształtowanie korytarzy ekologicznych, IV.7. Przeciwdziałanie zagrożeniom, m.in. poprzez: IV.7.1. poprawę klimatu akustycznego, IV.7.3. ograniczanie zagrożenia awariami, IV.7.4. ograniczanie zagrożenia ruchami masowymi ziemi, IV.7.5. ograniczenie zagrożenia powodziowego, IV.7.6. przeciwdziałanie skutkom i adaptacja do zmian klimatu, PLAN MOF - WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA CEL SZCZEGÓŁOWY III - Miejski obszar funkcjonalny spójny wewnętrznie, o wysokiej jakości przestrzeni życia, ukształtowanej z poszanowaniem historycznych struktur industrialnych i dbałością o zieloną infrastrukturę III.2. Rozwój spójnego systemu zielonej infrastruktury, m.in. poprzez: III.2.1. ochronę i zwiększanie udziału terenów zieleni w miastach, III.2.2. ochronę prawną najcenniejszych walorów przyrodniczych i krajobrazowych, III.2.3. ochronę i zwiększanie zasobów wodnych,	
Plan Rozwoju Sieci Dróg Wojewódzkich Województwa łódzkiego na lata 2015-2023	
Założenia do realizacji zadań inwestycyjnych planowanych do realizacji na drogach wojewódzkich województwa łódzkiego na lata 2015 -2023	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Województwa łódzkiego do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (PZRPT Wł)	
Kierunki rozwoju publicznego transportu zbiorowego: Spójna sieć powiązań transportowych obszaru województwa łódzkiego, przeciwdziałająca tworzeniu obszarów wykluczonych komunikacyjnie, w tym konieczność poprawy konkurencyjności komunikacji kolejowej względem komunikacji drogowej w perspektywie 2030.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa łódzkiego – „LORIS 2030”	
Priorytet 1: Specjalizacja regionalna, m.in. w branży energetycznej, w tym EE i OZE. Cele operacyjne: 1.1. Budowa świadomości w zakresie specjalizacji regionalnej. 1.2. Budowa potencjału intelektualnego w zakresie specjalizacji regionalnej. 1.3. Poprawa komunikacji w obszarze specjalizacji regionalnej. 1.4. Wsparcie projektów współpracy w ramach klastrów i obszarów specjalizacji. 1.5. Zapewnienie systemu finansowania projektów mających na celu specjalizację regionu. Priorytet 2: Rozwój potencjału innowacyjnego regionu poprzez wykorzystanie wewnętrznych potencjałów regionu dla poprawy innowacyjności gospodarki województwa łódzkiego. Cel operacyjny 2.2. Promocja wiedzy o innowacyjności i przedsiębiorczości. Działanie 2.2.2. Promocja eko-innowacyjności.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii ▪ (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych ▪ (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Wojewódzki Program Małej Retencji dla Województwa łódzkiego	
Poprawa bilansu zasobów wodnych województwa	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI ▪ (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie
Program ochrony powietrza i plan działań krótkoterminowych dla aglomeracji łódzkiej (Uchwała Nr XX/304/20 Sejmiku Województwa łódzkiego z dnia 15 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka)	
Kierunki i zakres działań niezbędnych do przywrócenia standardu jakości powietrza, w zakresie: 1. ograniczania emisji powierzchniowej pochodzącej z sektora komunalno-bytowego; 2. ograniczania emisji powierzchniowej pochodzącej z działalności gospodarczej; 3. ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej); 4. ograniczania emisji punktowej pochodzącej z działalności gospodarczej; 5. gospodarowania zużyтыми oponami; 6. gospodarowania odpadami komunalnymi; 7. edukacji ekologicznej i reklamy; 8. planowania przestrzennego; 9. identyfikacji źródeł emisji oraz rozwoju narzędzi do zintegrowanego zarządzania jakością powietrza; 10. finansowania realizacji programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych ▪ (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju ▪ (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej ▪ (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej

Program ochrony powietrza i plan działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej (Uchwała Nr XX/303/20 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 15 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej)	
Podstawowe kierunki działań: 1. Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW; 2. Zaplanowanie instrumentów wsparcia nakierowanego na łagodzenie ekonomicznych skutków przeprowadzonej wymiany kotłów (np. zwiększenia kosztów paliwa lepszej jakości); 3. Wprowadzenie w województwie łódzkim systemu wsparcia doradczego na poziomie gminnym; 4. Zwiększenie skuteczności przyjętych kanałów informacyjnych i komunikacyjnych; 5. Ograniczenie wpływu emisji zanieczyszczeń z transportu drogowego; 6. Kształtowanie polityki przestrzennej w sposób sprzyjający poprawie stanu jakości powietrza; 7. Prowadzenie edukacji ekologicznej; 8. Prowadzenie działań kontrolnych; 9. Realizacja uchwały nr XLIV/548/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa łódzkiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Przywrócenie standardu jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10, m.in. w zakresie ograniczania emisji: liniowej (komunikacyjnej), punktowej pochodzącej z działalności gospodarczej, powierzchniowej pochodzącej z sektora komunalno-bytowego, oraz gospodarowania zużyтыми oponami, odpadami komunalnymi a także identyfikacji źródeł emisji oraz rozwoju narzędzi do zintegrowanego zarządzania jakością powietrza.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych ▪ (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju ▪ (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej ▪ (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIM ▪ (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich
Program ochrony powietrza dla strefy łódzkiej w celu osiągnięcia poziomu docelowego ozonu (Uchwała Nr XIX/287/20 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy łódzkiej w celu osiągnięcia poziomu docelowego ozonu)	
Osiągnięcie poziomu docelowego ozonu, w możliwie jak najkrótszym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych. Podstawowe kierunki i zakres działań niezbędnych do przywrócenia poziomu docelowego ozonu: Kierunek 1 – w zakresie ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej): a) upłynnienie ruchu pojazdów w mieście poprzez wprowadzenie m.in. inteligentnego sterowania ruchem lub rozwiązań takich jak zielona fala, b) rozwój komunikacji publicznej w stronę wykorzystania pojazdów niskoemisyjnych lub bezemisyjnych, a także w kierunku polepszenia dostępności komunikacji publicznej; Kierunek 2 – w zakresie edukacji ekologicznej: a) edukacja ekologiczna w celu uświadamiania społeczeństwa w zakresie ograniczenia emisji prekursorów ozonu (NOX, NMLZO) poprzez promowanie oraz rozpowszechnianie: - korzyści, jakie niesie dla środowiska korzystanie ze zbiorowych systemów komunikacji lub alternatywnych systemów transportu (rower, poruszanie się pieszo), - utrzymania w dobrym stanie technicznym pojazdów mechanicznych, - używania farb i środków czyszczących niepowodujących nadmiernej emisji prekursorów ozonu, - informacji o szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych, - korzyści płynących z podłączenia do centralizowanych źródeł ciepła, termomodernizacji, ograniczenia zużycia energii; Kierunek 3 – w zakresie planowania przestrzennego: a) zwiększenie udziału zieleni w przestrzeni zabudowy miast.	PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych ▪ (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju ▪ (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego ▪ (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej ▪ (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej ▪ (vii) Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO ▪ (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIM ▪ (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich

Źródło: opracowanie własne.

ZAŁĄCZNIK. 4.

ANALIZA I OCENA ODDZIAŁYWANIA ZAPISÓW PROGRAMU REGIONALNEGO „FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027” NA KOMPONENTY ŚRODOWISKA

Tab. 1. Ocena wpływu celów szczegółowych programu FEŁ2027 na wybrane komponenty środowiska w ramach priorytetu „Fundusze Europejskie dla innowacyjnego łódzkiego”

PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO										
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	0	0	0	0	2	67	0	0	1	33
Gleby	0	0	0	0	2	67	0	0	1	33
Zasoby naturalne	0	0	0	0	2	67	0	0	1	33
Wody powierzchniowe	0	0	0	0	2	67	0	0	1	33
Wody podziemne	0	0	0	0	2	67	0	0	1	33
Klimat	0	0	0	0	2	67	0	0	1	33
Powietrze	1	33	0	0	0	0	0	0	2	67
Roślinność	0	0	0	0	2	67	0	0	1	33
Zwierzęta	0	0	0	0	2	67	0	0	1	33
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	2	67	0	0	1	33
Ciągłość układów przyrodniczych	0	0	0	0	2	67	0	0	1	33
Obszary chronione, w tym Natura 2000	0	0	0	0	2	67	0	0	1	33
Zabytki	1	33	0	0	0	0	0	0	2	67
Krajobraz	0	0	0	0	2	67	0	0	1	33
Dobra materialne	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ludzie	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	8	17	0	0	24	50	0	0	16	33

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 2. Ocena wpływu celów szczegółowych programu FEŁ2027 na wybrane komponenty środowiska w ramach priorytetu „Fundusze Europejskie dla zielonego łódzkiego”

PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO										
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	1	17	1	17	3	50	1	17	0	0
Gleby	1	17	1	17	3	50	1	17	0	0
Zasoby naturalne	4	67	0	0	1	17	0	0	1	17
Wody powierzchniowe	4	67	0	0	2	33	0	0	0	0
Wody podziemne	4	67	0	0	2	33	0	0	0	0
Klimat	6	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Powietrze	6	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Roślinność	4	67	0	0	2	33	0	0	0	0
Zwierzęta	4	67	0	0	2	33	0	0	0	0
Różnorodność biologiczna	4	67	0	0	2	33	0	0	0	0
Ciągłość układów przyrodniczych	2	33	0	0	1	17	2	33	1	17
Obszary chronione, w tym Natura 2000	4	67	0	0	1	17	1	17	0	0
Zabytki	3	50	0	0	0	0	0	0	3	50
Krajobraz	4	67	1	17	1	17	0	0	0	0
Dobra materialne	6	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ludzie	6	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	63	66	3	3	20	21	5	5	5	5

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 3. Ocena wpływu celów szczegółowych programu FEŁ2027 na wybrane komponenty środowiska w ramach priorytetu „Fundusze Europejskie dla mobilnego łódzkiego”

PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO										
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0
Gleby	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0
Zasoby naturalne	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0
Wody powierzchniowe	0	0	0	0	0	0	1	100	0	0
Wody podziemne	0	0	0	0	0	0	1	100	0	0
Klimat	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Powietrze	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Roślinność	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100
Zwierzęta	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100
Ciągłość układów przyrodniczych	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100
Obszary chronione, w tym Natura 2000	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100
Zabytki	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Krajobraz	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Dobra materialne	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ludzie	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	6	38	0	0	3	19	2	12	5	31

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 4. Ocena wpływu celów szczegółowych programu FEŁ2027 na wybrane komponenty środowiska w ramach priorytetu „Fundusze Europejskie dla lepiej połączonych łódzkiego”

PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO										
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	0	0	1	100	0	0	0	0	0	0
Gleby	0	0	1	100	0	0	0	0	0	0
Zasoby naturalne	0	0	1	100	0	0	0	0	0	0
Wody powierzchniowe	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0
Wody podziemne	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0
Klimat	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Powietrze	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Roślinność	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0
Zwierzęta	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0
Ciągłość układów przyrodniczych	0	0	1	100	0	0	0	0	0	0
Obszary chronione, w tym Natura 2000	0	0	1	100	0	0	0	0	0	0
Zabytki	0	0	0	0	0	0	1	100	0	0
Krajobraz	0	0	1	100	0	0	0	0	0	0
Dobra materialne	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ludzie	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	4	25	6	38	5	31	1	6	0	0

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 5. Ocena wpływu celów szczegółowych programu FEŁ2027 na wybrane komponenty środowiska w ramach priorytetu „Fundusze Europejskie dla rozwoju lokalnego w Łódzkiem”

PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM										
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100
Gleby	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100
Zasoby naturalne	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0
Wody powierzchniowe	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Wody podziemne	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100
Klimat	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Powietrze	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Roślinność	0	0	0	0	0	0	1	100	0	0
Zwierzęta	0	0	0	0	0	0	1	100	0	0
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	0	0	1	100	0	0
Ciągłość układów przyrodniczych	0	0	0	0	0	0	0	0	1	100
Obszary chronione, w tym Natura 2000	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0
Zabytki	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Krajobraz	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Dobra materialne	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ludzie	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	7	44	0	0	2	12	3	19	4	25

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 6. Ocena wpływu celów szczegółowych programu FEŁ2027 na wybrane komponenty środowiska w ramach priorytetu „Fundusze Europejskie dla łódzkiego przyjaznego mieszkańcom”

PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM										
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	0	0	0	0	3	75	0	0	1	25
Gleby	0	0	0	0	3	75	0	0	1	25
Zasoby naturalne	0	0	0	0	3	75	0	0	1	25
Wody powierzchniowe	0	0	0	0	3	75	0	0	1	25
Wody podziemne	0	0	0	0	3	75	0	0	1	25
Klimat	0	0	0	0	0	0	0	0	4	100
Powietrze	0	0	0	0	1	25	0	0	3	75
Roślinność	0	0	0	0	3	75	0	0	1	25
Zwierzęta	0	0	0	0	3	75	0	0	1	25
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	3	75	0	0	1	25
Ciągłość układów przyrodniczych	0	0	0	0	3	75	0	0	1	25
Obszary chronione, w tym Natura 2000	0	0	0	0	1	25	0	0	3	75
Zabytki	1	25	0	0	0	0	0	0	3	75
Krajobraz	1	25	0	0	0	0	0	0	3	75
Dobra materialne	4	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ludzie	4	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	10	16	0	0	29	45	0	0	25	39

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 7. Ocena wpływu celów szczegółowych programu FEŁ2027 na wybrane komponenty środowiska w ramach priorytetu „Fundusze Europejskie dla zatrudnienia i integracji w łódzkiem”

PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIM										
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	0	0	0	0	0	0	0	0	6	100
Gleby	0	0	0	0	0	0	0	0	6	100
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	6	100
Wody powierzchniowe	0	0	0	0	0	0	0	0	6	100
Wody podziemne	0	0	0	0	0	0	0	0	6	100
Klimat	0	0	0	0	0	0	0	0	6	100
Powietrze	0	0	0	0	0	0	0	0	6	100
Roślinność	0	0	0	0	0	0	0	0	6	100
Zwierzęta	0	0	0	0	0	0	0	0	6	100
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	6	100
Ciągłość układów przyrodniczych	0	0	0	0	0	0	0	0	6	100
Obszary chronione, w tym Natura 2000	0	0	0	0	0	0	0	0	6	100
Zabytki	0	0	0	0	0	0	0	0	6	100
Krajobraz	0	0	0	0	0	0	0	0	6	100
Dobra materialne	6	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ludzie	6	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	12	12	0	0	0	0	0	0	84	88

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 8. Ocena wpływu celów szczegółowych programu FEŁ2027 na wybrane komponenty środowiska w ramach priorytetu „Fundusze Europejskie dla edukacji i kadr w łódzkiem”

PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM										
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Gleby	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Wody powierzchniowe	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Wody podziemne	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Klimat	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Powietrze	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Roślinność	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Zwierzęta	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Ciągłość układów przyrodniczych	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Obszary chronione, w tym Natura 2000	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Zabytki	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Krajobraz	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Dobra materialne	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ludzie	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	6	12	0	0	0	0	0	0	42	88

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 9. Ocena wpływu celów szczegółowych programu FEŁ2027 na wybrane komponenty środowiska w ramach priorytetu „Fundusze Europejskie dla łódzkiego w transformacji”

PRIORYTET 9: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI										
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0
Gleby	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0
Zasoby naturalne	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0
Wody powierzchniowe	0	0	0	0	0	0	1	100	0	0
Wody podziemne	0	0	0	0	0	0	1	100	0	0
Klimat	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Powietrze	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Roślinność	0	0	0	0	0	0	1	100	0	0
Zwierzęta	0	0	0	0	0	0	1	100	0	0
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	0	0	1	100	0	0
Ciągłość układów przyrodniczych	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Obszary chronione, w tym Natura 2000	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Zabytki	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Krajobraz	0	0	0	0	1	100	0	0	0	0
Dobra materialne	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Ludzie	1	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	7	44	0	0	4	25	5	31	0	0

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 10. Ocena wpływu celów szczegółowych programu FEŁ2027 na wybrane komponenty środowiska w ramach priorytetu „Pomoc techniczna EFRR”

PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR										
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Gleby	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Wody powierzchniowe	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Wody podziemne	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Klimat	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Powietrze	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Roślinność	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Zwierzęta	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Ciągłość układów przyrodniczych	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Obszary chronione, w tym Natura 2000	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Zabytki	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Krajobraz	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Dobra materialne	2	67	0	0	0	0	0	0	1	33
Ludzie	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	5	10	0	0	0	0	0	0	43	90

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 11. Ocena wpływu celów szczegółowych programu FEŁ2027 na wybrane komponenty środowiska w ramach priorytetu „Pomoc techniczna EFS+”

PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+										
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Gleby	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Wody powierzchniowe	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Wody podziemne	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Klimat	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Powietrze	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Roślinność	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Zwierzęta	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Ciągłość układów przyrodniczych	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Obszary chronione, w tym Natura 2000	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Zabytki	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Krajobraz	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Dobra materialne	2	67	0	0	0	0	0	0	1	33
Ludzie	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	5	10	0	0	0	0	0	0	43	90

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 12. Ocena wpływu celów szczegółowych programu FEŁ2027 na wybrane komponenty środowiska w ramach priorytetu „Pomoc techniczna FST”

PRIORYTET 12: POMOC TECHNICZNA FST										
Komponenty	Wpływ na środowisko									
	Pozytywny		Negatywny		Minimalny negatywny		Zmienny		Brak wpływu	
	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]	Liczba punktów	Procent [%]
Powierzchnia ziemi	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Gleby	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Zasoby naturalne	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Wody powierzchniowe	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Wody podziemne	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Klimat	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Powietrze	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Roślinność	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Zwierzęta	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Różnorodność biologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Ciągłość układów przyrodniczych	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Obszary chronione, w tym Natura 2000	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Zabytki	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Krajobraz	0	0	0	0	0	0	0	0	3	100
Dobra materialne	2	67	0	0	0	0	0	0	1	33
Ludzie	3	100	0	0	0	0	0	0	0	0
Łączny wpływ celu na środowisko	5	10	0	0	0	0	0	0	43	90

Źródło: opracowanie własne.

ZAŁĄCZNIK 5.

PRZEDMIOT OCHRONY ORAZ RODZAJE ZAGROŹEŃ OBSZARU NATURA 2000

Tab.1. Przedmiot ochrony oraz rodzaje zagrożeń obszaru Natura 2000

1. ZBIORNIK JEZIORSKO PLB100002 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi; Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 4 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Zbiornik Jezioro PLB100002 (Dz.U.W.Ł. z dnia 11 marca 2014 r., poz. 1181)				
Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000
A004 perkozy <i>Tachybaptus ruficollis</i> ; A005 perkozy dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i> ; A022 bączek <i>Ixobrychus minutus</i> ; A027 czapla biała <i>Egretta alba</i> ; A028 czapla siwa <i>Ardea cinerea</i> ; A038 łabędź krzykliwy <i>Cygnus cygnus</i> ; A039 gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i> ; A041 gęś białoczelna <i>Anser albifrons</i> ; A043 gęgawa <i>Anser anser</i> ; A048 ohar <i>Tadorna tadorna</i> ; A051 krakwa <i>Anas strepera</i> ; A052 cyraneczka <i>Anas crecca</i> ; A053 krzyżówka <i>Anas platyrhynchos</i> ; A059 głowienka <i>Aythya felina</i> ; A127 żuraw <i>Grus grus</i> ; A142 czajka <i>Vanellus vanellus</i> ; A156 rycyk <i>Limosa limosa</i> ; A160 kulik wielki <i>Numenius arquata</i> ; A162 krwawodziób <i>Tringa tetanus</i> ; A177 mewa mała <i>Hydrocoloeus minutus</i> (<i>Larus minutus</i>); A193 rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i> ; A196 rybitwa białowłosa <i>Chlidonias hybrida</i> (<i>Chlidonias hybridus</i>); A197 rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i> ; A249 brzegówka <i>Riparia riparia</i> ; A336 remiz <i>Remiz pendulinus</i> ; A391 kormoran <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> .	-Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) poprzez utrzymanie aktualnej mozaiki biotopowej (dla: A004, A005, A391); -Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) poprzez utrzymanie aktualnej mozaiki krajobrazowej (dla: A022); Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) poprzez utrzymanie mozaikowości zarośli wierzbowych (dla: A027); -Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) poprzez utrzymanie siedlisk gatunku (dla: A028, A038, A039, A041, A043, A048, A053, A059, A127, A142, A160, A249); -Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) poprzez utrzymanie mozaikowości zarośli wierzbowych (dla: A027); Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) poprzez utrzymanie siedlisk łęgowych gatunku A249; -Poprawa stanu ochrony (U1) w kierunku właściwego (FV) poprzez polepszenie warunków siedliskowych (dla: A177, A336, tj.: - zmiana sposobu użytkowania trwałych użytków zielonych na ekstensywny, - utrzymanie sposobu użytkowania, zahamowanie porzucania użytkowania i zarastania (dla A051, A156, A162); - Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) - Poprawa stanu ochrony (U2) w kierunku właściwego (FV), poprzez poprawę ilości i jakości siedlisk gatunku dla A193, tj.: - utrzymanie 6 istniejących platform łęgowych (moduł podstawowy 3 m x 3 m), - zwiększanie ilości potencjalnych siedlisk łęgowych - zwiększanie powierzchni pływających platform do 12 modułów (moduł podstawowy 3 m x 3 m), - bieżącą konserwację oraz naprawę uszkodzonych modułów; - Poprawa stanu ochrony (U1) poprzez zwiększanie powierzchni pod miejsca gniazdowania na terenie cofki (dla: A196, A197) tj.: - usuwanie zadrzewień i zarośli w obszarze płytkiej wody na zbiorniku (20 hektarów w skali roku), - utrzymanie koszenia zapobiegającemu zarastaniu na powierzchniach po usunięciu zadrzewień i zarośli.	A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne; A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja; F02.01 Rybołówstwo bierne; F02.03 Wędkarstwo; F03.01 Polowanie; Motorowe sporty wodne; G01.01.02 Niemotorowe sporty wodne; G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotywowanych; G05.04 Wandalizm; J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K03.03 Zawleczenie choroboty (patogeny mikrobiowe); K03.04 Drapieżnictwo.	C03.03 Produkcja energii wiatrowej; E01.04 Inne typy zabudowy; F05.05 Odstrzał; G05.04 Wandalizm; G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak; J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód-ogólnie; J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska.	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM CS (ii) B CS (iii) NM PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM/P CS (ii) B CS (iv) P CS (v) P CS (vi) P CS (vii) P PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO CS (viii) B PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO CS (ii) N PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIE CS (i) NM PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM CS (ii) B CS (iii) B CS (v) B CS (vi) NM PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIE CS (a) B CS (b) B CS (h) B CS (i) B CS (k) B CS (l) B PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIE CS (d) B CS (f) B CS (g) B PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+ Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B

2. DOLINA ŚRODKOWEJ WARTY
PLB300002

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi; Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 22 lutego 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Warty PLB300002 (Dz.U.W.Ł. z dnia 28 lutego 2022 r., poz. 1146)

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000																																																														
A028 czapla siwa <i>Ardea cinerea</i> (populacja lęgowa); A031 bocian biały <i>Ciconia ciconia</i> (populacja lęgowa); A043 gęgawa <i>Anser anser</i> (populacja lęgowa) (populacja migrująca); A051 krakwa <i>Anas strepera</i> (populacja lęgowa); A052 cyraneczka <i>Anas crecca</i> (populacja lęgowa); A055 cyranka <i>Anas querquedula</i> (populacja lęgowa); A056 płaskonos <i>Anas clypeata</i> (populacja lęgowa); A081 błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i> (populacja lęgowa); A084 błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i> (populacja lęgowa); A119 kropiatka <i>Porzana porzana</i> (populacja lęgowa); A122 derkacz <i>Crex crex</i> (populacja lęgowa); A127 żuraw <i>Grus grus</i> (populacja migrująca) (populacja lęgowa); A137 sieweczka obrożna <i>Charadrius hiaticula</i> (populacja lęgowa); A153 kszysk <i>Gallinago gallinago</i> (populacja lęgowa); A156 rycyk <i>Limosa limosa</i> (populacja lęgowa); A160 kulik wielki <i>Numenius arquata</i> (populacja lęgowa); A162 krwawodziób <i>Tringa totanus</i> (populacja lęgowa); A195 rybitwa białoczelna <i>Sternula albifrons</i> (populacja lęgowa); A196 rybitwa białowąsa <i>Chlidonias hybrida</i> (populacja lęgowa); A197 rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i> (populacja lęgowa); A229 zimorodek <i>Alcedo atthis</i> (populacja lęgowa); A232 dudek <i>Upupa epops</i> (populacja lęgowa); A238 Dzięcioł średni <i>Dendrocopos medius</i> (populacja lęgowa); A272 podrózniczek <i>Luscinia svecica</i> (populacja lęgowa); A617 bączek <i>Ixobrychus minutus</i> (populacja lęgowa);	- Zachowanie siedlisk gatunku (A043, A052, A119, A127) w nie pogorszonym stanie (FV) poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000, c) utrzymanie lub poprawę uwilgotnienia siedlisk, d) zmniejszenie presji drapieżniczej. - Utrzymanie populacji gatunku na poziomie: 250 par (A043), 10 par (A052), 38 par (A119), 40 par (A127), 210 par (A031), 34 par w kolonii lęgowej w miejscowości Czeszewo (A028), 100 par (A232), 80 odżywiających się samców (A122), 20 odżywiających się samców (A688), 4 odżywiających się samców (A617), 30 par (A081), 38 par (A229), 30 par (A055), 10 par (A056), 30 par (A051), 11 par (A156), 40 par (A162), 70 par (A153), 2 par (A084), 3 par (A137), 10 par (A195), 13 par (A272), 500 osobników (A043). - Zachowanie siedlisk gatunku (A031) w nie pogorszonym stanie (FV) na powierzchni całego obszaru Natura 2000, tj. ok. 51000 ha, poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000, c) utrzymanie lub poprawę uwilgotnienia siedlisk. - Zachowanie siedlisk gatunku (A028) w nie pogorszonym stanie (FV) poprzez: a) utrzymanie drzewostanu gniazdowego kolonii lęgowej w miejscowości Czeszewo, b) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, c) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000. - Zachowanie siedlisk gatunku (A232) w nie pogorszonym stanie (FV) na powierzchni całego obszaru Natura 2000, tj. ok. 51000 ha, poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, b) zachowanie starych dziuplastych drzew w krajobrazie rolniczym, c) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000, d) utrzymanie lub poprawę uwilgotnienia siedlisk.	A02 Zmiana sposobu uprawy; A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja; A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; A04.03 Hodowla zwierząt (bez wypasu); J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie-ogólnie; J02.01.03 Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; J02.04.01 Zalewanie; J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód-ogólnie; J03 Inne zmiany ekosystemu; J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; K02.03 eutrofizacja (naturalna); K03.04 Drapieżnictwo; K03.06 Antagonizm ze zwierzętami domowymi.	A02 Zmiana sposobu uprawy; A11 Inne rodzaje praktyk rolniczych, nie wymienione powyżej; C03.03 Produkcja energii wiatrowej; G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze; G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; H05.01 Odpadki i odpady stałe; J01.01 Wypalanie; J02.03.02 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych; J02.05.04 Zbiorniki wodne; J02.06.07 Pobór wód powierzchniowych przez kamieniołomy/kopalnie odkrywkowe; J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska.	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO <table><tr><td>CS (i)</td><td>NM</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iii)</td><td>NM</td></tr></table> PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO <table><tr><td>CS (i)</td><td>NM/P</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iv)</td><td>P</td></tr><tr><td>CS (v)</td><td>P</td></tr><tr><td>CS (vi)</td><td>P</td></tr><tr><td>CS (vii)</td><td>P</td></tr></table> PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO <table><tr><td>CS (viii)</td><td>B</td></tr></table> PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO <table><tr><td>CS (ii)</td><td>N</td></tr></table> PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM <table><tr><td>CS (i)</td><td>NM</td></tr></table> PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM <table><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (v)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (vi)</td><td>NM</td></tr></table> PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM <table><tr><td>CS (a)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (b)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (h)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (k)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (l)</td><td>B</td></tr></table> PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM <table><tr><td>CS (d)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (f)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (g)</td><td>B</td></tr></table> PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR <table><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr></table> PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+ <table><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr></table>	CS (i)	NM	CS (ii)	B	CS (iii)	NM	CS (i)	NM/P	CS (ii)	B	CS (iv)	P	CS (v)	P	CS (vi)	P	CS (vii)	P	CS (viii)	B	CS (ii)	N	CS (i)	NM	CS (ii)	B	CS (iii)	B	CS (v)	B	CS (vi)	NM	CS (a)	B	CS (b)	B	CS (h)	B	CS (i)	B	CS (k)	B	CS (l)	B	CS (d)	B	CS (f)	B	CS (g)	B	Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B	Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B
CS (i)	NM																																																																	
CS (ii)	B																																																																	
CS (iii)	NM																																																																	
CS (i)	NM/P																																																																	
CS (ii)	B																																																																	
CS (iv)	P																																																																	
CS (v)	P																																																																	
CS (vi)	P																																																																	
CS (vii)	P																																																																	
CS (viii)	B																																																																	
CS (ii)	N																																																																	
CS (i)	NM																																																																	
CS (ii)	B																																																																	
CS (iii)	B																																																																	
CS (v)	B																																																																	
CS (vi)	NM																																																																	
CS (a)	B																																																																	
CS (b)	B																																																																	
CS (h)	B																																																																	
CS (i)	B																																																																	
CS (k)	B																																																																	
CS (l)	B																																																																	
CS (d)	B																																																																	
CS (f)	B																																																																	
CS (g)	B																																																																	
Sprawne instytucje programu	B																																																																	
Skuteczni beneficjenci	B																																																																	
Komunikacja i widoczność	B																																																																	
Sprawne instytucje programu	B																																																																	
Skuteczni beneficjenci	B																																																																	
Komunikacja i widoczność	B																																																																	

A688 bąk <i>Botaurus stellaris</i> (populacja lęgowa).	- Poprawa niezadowolającego (U1) stanu siedliska gatunku (A122, A688), poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000, c) zwiększenie uwilgotnienia siedlisk, d) zmniejszenie presji drapieżniczej. - Poprawa niezadowolającego (U1) stanu siedliska gatunku (A617, A081), poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych położonych w całym obszarze Natura 2000, c) zwiększenie uwilgotnienia siedlisk. - Utrzymanie obecnego niezadowolającego (U1) stanu ochrony, poprzez zachowanie siedlisk gatunków (A229) w nie pogorszonym stanie, na całym odcinku rzeki Warty położonym w granicach obszaru Natura 2000. - Poprawa złego (U2) stanu ochrony (A055, A056, A051, A156, A162, A153, A084), poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000, c) zwiększenie uwilgotnienia siedlisk, d) zmniejszenie presji drapieżniczej. - Zapobiegnięcie utracie siedlisk lęgowych (A137) poprzez: a) zachowanie w całej strefie nurtowej rzeki istniejących łach i brzegów piaszczystych, za wyjątkiem utrzymania szlaku żeglugowego, b) zachowanie w całym obszarze mulistych brzegów oraz okresowo wysychających zbiorników wodnych i innych terenów zabagnionych (w tym efemerycznych), powstających w wyniku zalewów rzecznych. - Zapobiegnięcie utracie siedlisk lęgowych (A195) poprzez zachowanie w całej strefie nurtowej rzeki istniejących łach i brzegów piaszczystych, za wyjątkiem utrzymania szlaku żeglugowego. - Czynna ochrona lęgów w celu utrzymania populacji gatunku na poziomie: 6 par (A160), 25 par (A196), 100 par (A197). - Poprawa złego (U2) stanu ochrony (A160, A196, A197), poprzez: a) zachowanie mozaiki siedlisk łąkowo-szuwarowych i starorzeczy, b) utrzymanie właściwego sposobu użytkowania w obrębie trwałych użytków zielonych, położonych w całym obszarze Natura 2000, c) zwiększenie uwilgotnienia siedlisk, d) zmniejszenie presji drapieżniczej.			

	- Uzupełnienie stanu wiedzy o znaczeniu obszaru dla migrującej populacji gatunku (A043). - Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie weryfikacji znaczenia obszaru dla populacji gatunku oraz jakości siedlisk gatunku (A127). - Uzupełnienia stanu wiedzy o populacji gatunku poza obszarem zwartego występowania (tj. kompleksów leśnych Nadleśnictwa Jarocin) oraz jakości siedliska gatunku (A238). - Uzupełnienie stanu wiedzy o populacji gatunku (A272) w obszarze.			
3. PRADOLINA WARSZAWSKO-BERLIŃSKA PLB100001 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 22 marca 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pradolina Warszawsko-Berlińska PLB100001 (Dz.U.W.Ł. z dnia 24 marca 2016 r., poz. 1404 ze zm.)				
Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000
A004 perkoz <i>Tachybaptus ruficollis</i> ; A005 perkoz dwuczuby <i>Podiceps cristatus</i> ; A006 perkoz rdzawoszy <i>Podiceps grisegena</i> ; A008 zausznik <i>Podiceps nigricollis</i> ; A021 bąk <i>Botaurus stellaris</i> ; A037 łabędź czarnodzioby <i>Cygnus columbianus bewickii</i> ; A039 gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i> ; A041 gęś białoczelna <i>Anser albifrons</i> ; A043 gęgawa <i>Anser anser</i> ; A051 krakwa <i>Anas strepera</i> ; A055 cyranka <i>Anas querquedula</i> ; A056 płaskonos <i>Anas clypeata</i> ; A059 głowienka <i>Aythya ferina</i> ; A061 czernica <i>Aythya fuligula</i> ; A075 bielik <i>Haliaeetus albicilla</i> ; A081 błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i> ; A084 błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i> ; A118 wodnik <i>Rallus aquaticus</i> ; A119 kropiatka <i>Porzana porzana</i> ; A120 zielonka <i>Porzana parva</i> ; A122 derkacz <i>Crex crex</i> ; A123 kokoszka <i>Gallinula chloropus</i> ; A125 łyska <i>Fulica atra</i> ; A140 siewka złota <i>Pluvialis apricaria</i> ; A153 kszyc <i>Gallinago gallinago</i> ; A156 rycyk <i>Limosa limosa</i> ; A160 kulik wielki <i>Numenius arquata</i> ; A162 krwawodziób <i>Tringa totanus</i> ; A196 rybitwa białowąsa <i>Chlidonias hybrida</i> ; A197 rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i> ; A198 rybitwa białoskrzydła <i>Chlidonias leucopterus</i> ; A232 dudek <i>Upupa epops</i> ; A272 podróżniczek <i>Luscinia svecica</i> ; A292 brzoźczka <i>Locustella luscinioides</i> ; A294 wodniczka <i>Acrocephalus paludicola</i> ;	-Osiągnięcie celów wskazanych w ekspertyzie ornitologiczno-hydrologicznej. Zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania na kompleksach stawów rybnych. Poprawa stanu ochrony poprzez poprawę warunków wodnych i wodnoglebowych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: - Dąbie (dla A004, A006, A021, A043, A051, A059, A061, A081, A118, A120, A123, A125, A197, A198, A272, A371), - Dąbie – Leszno (dla A039, A041), - Karszew (dla A004, A043, A051, A059, A061, A081, A118, A120, A123, A125, A197, A198, A272, A371), - Krzewo (dla A004, A043, A051, A059, A061, A081, A118, A120, A123, A125, A197, A198, A272, A371); -Osiągnięcie celów wskazanych w ekspertyzie ornitologiczno-hydrologicznej. Poprawa stanu ochrony poprzez poprawę warunków wodnych i wodnoglebowych w siedliskach gatunku w zachodniej części obszaru: - Dąbie (dla A008, A084, A119, A122, A196), - Dąbie – Leszno (dla: A055, A056, A153, A160, A162), - Karszew (dla: A084, A119, A122, A196), - Krzewo (dla: A084, A119, A122, A196); -Osiągnięcie celów wskazanych w ekspertyzie ornitologiczno-hydrologicznej. Utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania na stanowiskach w pobliżu Nagórek. Poprawa stanu ochrony poprzez poprawę warunków wodnych i wodnoglebowych w siedliskach gatunku turzycowiskach w zachodniej części obszaru na stanowiskach w okolicy Karszewa – Krzewa dla A294; -Utrzymanie właściwego stanu ochrony. Zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania na kompleksach stawów rybnych (dla: A005, A037, A323);	A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne; A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja; A03.03 Zaniechanie użytkowania; F03.01 Polowanie; J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K03.04 Drapieżnictwo.	C03.03 Produkcja energii wiatrowej; D02.01.01 Napowietrzne linie elektryczne i telefoniczne; F03.01 Polowanie; J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska.	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM CS (ii) B CS (iii) NM PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM/P CS (ii) B CS (iv) P CS (v) P CS (vi) P CS (vii) P PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MÓBILNEGO ŁÓDZKIEGO CS (viii) B PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO CS (ii) N PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM CS (i) NM PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM CS (ii) B CS (iii) B CS (v) B CS (vi) NM PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM CS (a) B CS (b) B CS (h) B CS (i) B CS (k) B CS (l) B PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM CS (d) B CS (f) B CS (g) B PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+ Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B

A323 wążatka <i>Panurus biarmicus</i> ; A336 remiz <i>Remiz pendulinus</i> ; A338 gąsiorek <i>Lanius collurio</i> ; A371 dziwonka <i>Carpodacus erythrinus</i> .	-Utrzymanie obecnego stanu ochrony, poprawa jakości siedlisk lęgowych dla A075; -Utrzymanie właściwego stanu ochrony, utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania doliny Bzury, Neru (dla: A140, A292, A336, A338); -Osiągnięcie właściwego stanu ochrony. Poprawa jakości siedlisk lęgowych – poprzez montaż 80 budek lęgowych dla A323.			<table><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr></table>	Komunikacja i widoczność	B																																																																																		
Komunikacja i widoczność	B																																																																																							
4. DOLINY PRZYSOWY I SŁUDWI PLB100003 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 26 sierpnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Doliny Przysowy i Słudwi PLB100003 (Dz.U.W.Ł. z dnia 28 sierpnia 2013 r., poz. 4131 ze zm.)																																																																																								
Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	<table><tr><td colspan="2">Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>NM</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iii)</td><td>NM</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>NM/P</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iv)</td><td>P</td></tr><tr><td>CS (v)</td><td>P</td></tr><tr><td>CS (vi)</td><td>P</td></tr><tr><td>CS (vii)</td><td>P</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (viii)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>N</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>NM</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (v)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (vi)</td><td>NM</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM</td></tr><tr><td>CS (a)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (b)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (h)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (k)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (l)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM</td></tr><tr><td>CS (d)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (f)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (g)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR</td></tr><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+</td></tr><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr></table>	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000		PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO		CS (i)	NM	CS (ii)	B	CS (iii)	NM	PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO		CS (i)	NM/P	CS (ii)	B	CS (iv)	P	CS (v)	P	CS (vi)	P	CS (vii)	P	PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO		CS (viii)	B	PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO		CS (ii)	N	PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM		CS (i)	NM	PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM		CS (ii)	B	CS (iii)	B	CS (v)	B	CS (vi)	NM	PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM		CS (a)	B	CS (b)	B	CS (h)	B	CS (i)	B	CS (k)	B	CS (l)	B	PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM		CS (d)	B	CS (f)	B	CS (g)	B	PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR		Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B	PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+		Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B
Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000																																																																																								
PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO																																																																																								
CS (i)	NM																																																																																							
CS (ii)	B																																																																																							
CS (iii)	NM																																																																																							
PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO																																																																																								
CS (i)	NM/P																																																																																							
CS (ii)	B																																																																																							
CS (iv)	P																																																																																							
CS (v)	P																																																																																							
CS (vi)	P																																																																																							
CS (vii)	P																																																																																							
PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO																																																																																								
CS (viii)	B																																																																																							
PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO																																																																																								
CS (ii)	N																																																																																							
PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM																																																																																								
CS (i)	NM																																																																																							
PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM																																																																																								
CS (ii)	B																																																																																							
CS (iii)	B																																																																																							
CS (v)	B																																																																																							
CS (vi)	NM																																																																																							
PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM																																																																																								
CS (a)	B																																																																																							
CS (b)	B																																																																																							
CS (h)	B																																																																																							
CS (i)	B																																																																																							
CS (k)	B																																																																																							
CS (l)	B																																																																																							
PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM																																																																																								
CS (d)	B																																																																																							
CS (f)	B																																																																																							
CS (g)	B																																																																																							
PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR																																																																																								
Sprawne instytucje programu	B																																																																																							
Skuteczni beneficjenci	B																																																																																							
Komunikacja i widoczność	B																																																																																							
PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+																																																																																								
Sprawne instytucje programu	B																																																																																							
Skuteczni beneficjenci	B																																																																																							
Komunikacja i widoczność	B																																																																																							
A039 gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i> ; A041 gęś białoczelna <i>Anser albifrons</i> ; A043 gęgawa <i>Anser anser</i> ; A081 błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i> ; A122 derkacz <i>Crex crex</i> ; A140 siewka złota <i>Pluvialis apricaria</i> ; A156 rycyk <i>Limosa limosa</i> ; A162 krwawodziób <i>Tringa totanus</i> ; A197 rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i> ; A272 podróżniczek <i>Luscinia svecica</i> .	-Utrzymanie w granicach obszaru optymalnej (aktualnej) struktury użytkowania gruntów rolnych (łąk i ról) (dla: A041, A034, A043, A122, A140); -Odtworzenie i utrzymanie właściwych stosunków wodnych. Niedopuszczenie do przesuszenia terenów łąkowych oraz do ich zabagnienia (dla: A041, A034, A043, A122); -Odtworzenie i utrzymywanie właściwego stanu siedliska dla utrzymania populacji derkacza w obszarze na aktualnym poziomie liczebności A122; -Odtworzenie i utrzymywanie właściwego stanu siedliska (dla: A043, A081); -Utrzymywanie właściwego stanu siedliska A272; -Utrzymanie populacji rybitwy na aktualnym poziomie liczebności A197;	A03 Koszenie/ścinanie trawy; A11 Inne rodzaje praktyk rolniczych (Płoszenie gęsi, siewek z pól); F02.03 Wędkarstwo; J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych.	A02 Zmiany sposobu uprawy (zmiana zagospodarowania gruntów); A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; C03.03 Produkcja energii wiatrowej; J01.01 Wypalanie (traw i szuwarów); J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J02.01.03 Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska.																																																																																					

5. DOLINA PILICY

PLB140003

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Pilicy PLB140003 (Dz.U.W.Ł. z dnia 9 kwietnia 2014 r., poz. 1660 ze zm.)

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000
A055 Cyranka <i>Anas querquedula</i> ; A070 Nurogęś <i>Mergus merganser</i> ; A081 Błotniak stawowy <i>Circus aeruginosus</i> ; A119 Kropiatka <i>Porzana porzana</i> ; A197 Rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i> ; A122 Derkacz <i>Crex crex</i> ; A136 Sieweczka rzeczna <i>Charadrius dubius</i> ; A137 Sieweczka obrożna <i>Charadrius hiaticula</i> ; A156 Rycyk <i>Limosa limosa</i> ; A151 Batalion <i>Philomachus pugnax</i> ; A162 Krwawodziób <i>Tringa totanus</i> ; A168 Brodziec piskliwy <i>Actitis hypoleucos</i> ; A193 Rybitwa rzeczna <i>Sterna hirundo</i> ; A195 Rybitwa białoczelna <i>Sterna albifrons</i> ; A215 Puchacz <i>Bubo bubo</i> ; A224 Lelek <i>Caprimulgus europaeus</i> ; A229 Zimorodek <i>Alcedo atthis</i> ; A272 Podróżniczek <i>Luscinia svecica</i> .	-Określenie aktualnej liczebności populacji lęgowej cyranki oraz istniejących, a także potencjalnych zagrożeń (dla: A005, A119, A137, A193, A195, A197); -Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i o uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane (dla: A081, A151, A215); -Utrzymanie populacji na poziomie, około 80 par w nie pogorszonym stanie ochrony A070; -Utrzymanie populacji na poziomie, około 78 osobników w nie pogorszonym stanie ochrony A122; -Utrzymanie populacji na poziomie, około 61 par w nie pogorszonym stanie ochrony A168; -Utrzymanie populacji na poziomie, około 50 par w nie pogorszonym stanie ochrony A156 i A224; -Utrzymanie populacji na poziomie, około 42 par w nie pogorszonym stanie ochrony A136; -Utrzymanie populacji na poziomie, około 29 par w nie pogorszonym stanie ochrony A229; -Utrzymanie populacji na poziomie, około 18 par w nie pogorszonym stanie ochrony A162; -Utrzymanie populacji na poziomie, około 8 par w nie pogorszonym stanie ochrony A272;	A02 Zmiana sposobu uprawy; A03.01 Intensywne koszenie; A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; G01.01.02 Niemotorowe sporty wodne; G01.08 Inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku; J01.01 Wypalanie; J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J02.04.02 Brak zalewania; J03.03 Zapobieganie, zmniejszanie, brak erozji; K01.03 Wyschnięcie; K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K03.04 Drapieżnictwo.	B01 Zwiększenie obszarów leśnych, zalesianie; B02.01 Nasadzenia na obszarach leśnych po wycince; F02.03 Wędkarstwo; G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; J02.01 Zasypywanie i osuszanie starorzeczy, melioracje terenu; J02.01.03 Wypełnianie rowów, starorzeczy, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; K03.04 Drapieżnictwo.	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM CS (ii) B CS (iii) NM PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM/P CS (ii) B CS (iv) P CS (v) P CS (vi) P CS (vii) P PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO CS (viii) B PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO CS (ii) N PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM CS (i) NM PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM CS (ii) B CS (iii) B CS (v) B CS (vi) NM PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM CS (a) B CS (b) B CS (h) B CS (i) B CS (k) B CS (l) B PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM CS (d) B CS (f) B CS (g) B PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+ Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B

6. PRADOLINA BZURY-NERU

PLH100006

Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Pradolina Bzury-Neru PLH100006

(Dz.U. z 1.12.2021 r., poz. 2202)

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 18 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pradolina Bzury-Neru PLH100006

(Dz.U.W.Ł. z dnia 21 marca 2014 r., poz. 1421 ze zm.)

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000
3150 Starorzeczca i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaea</i> , <i>Potamogeton</i> ; 6410 Zmienno-wilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinia</i>); 6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostylis alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvulietalia sepium</i>); 6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatheretalia elatioris</i>); 7140 Torfowiska przejściowe i trzęślawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetalia</i>); 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk; 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum Tilio-Carpinetum</i>); *91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinosincanae</i>) i olsy źródłiskowe; 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>); 1060 czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> ; 1145 piskorz <i>Misgurnus fossilis</i> ; 1149 koza <i>Cobitis taenia</i> ; 1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> ; 1188 kumak nizinny <i>Bombina orientalis</i> ; 1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i> ; 1355 wydra <i>Lutra lutra</i> ; 5339 różanka <i>Rhedeus sericeus amarus</i>	-Przywrócenie/odtworzenie stanu niezadawalającego (U1) i poprawa w kierunku stanu właściwego (FV) poprzez kontynuację/wznowienie ekstensywnego sposobu użytkowania łąk, tofowisk (dla: 6410, 6510, 7140); -Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane (dla: 6410, 6430, 6510, 7140, 4038); -Uzupełnienie stanu wiedzy o rozmieszczeniu i liczebności gatunku i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane dla 1166; Poprawa stanu siedliska w kierunku stanu właściwego FV poprzez ochronę zachowawczą siedliska 6430; -Przywrócenie/odtworzenie, poprawa w kierunku stanu właściwego (FV) po-przez sukcesywne zwiększanie ilości martwego drewna w płatach siedliska 9170; -Poprawienie stanu siedliska w kierunku stanu właściwego (FV) poprzez sukcesywne zwiększanie ilości martwego drewna w płatach siedliska oraz usuwanie obcych gatunków drzewiastych *91E0; -Utrzymanie populacji gatunku w stanie właściwym (FV) dla: 1355, 1337, 1188;	A02.01 Intensyfikacja rolnictwa; A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; B02.01.01 Odnawianie lasu po wycince (drzewa rodzime); B02.02 Wycinka lasu; B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; D01.05 Mosty, wiadukty; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów w rekreacyjnych; G01.08 Inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku; H01.05 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem; H01.08 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych; I01 Obce gatunki inwazyjne; I02 Problematyczne gatunki rodzime; J02.01 Zasypanywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J02.01.03. Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; J02.02 Usuwanie osadów; J02.02.01 Bagrowanie/ usuwanie osadów limnicznych; J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; J02.03.02 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych; J02.04.02 Brak zalewania;	A02 Zmiana sposobu uprawy; A02.01 Intensyfikacja rolnictwa; A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja; A04.01 Intensywny wypas; B01.01 Zalesianie terenów otwartych (drzewa rodzime); B02.02 Wycinka lasu; B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew; D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; D01.05 Mosty, wiadukty; E01.04 Inne typy zabudowy; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych; E03.04 Inne odpady; F03.02.03 Chwytnie, trucie, kłusownictwo; G01.03 Pojazdy zmotoryzowane; G01.08 Inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku; G05.04 Wandalizm; H01.03 Inne zanieczyszczenie wód powierzchniowych ze źródeł punktowych; H01.05 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem; H01.08 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych; I01 Obce gatunki inwazyjne; J02.01 Zasypanywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J02.01.03 Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; J02.03.02 Antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk; K01.03 Wyschnięcie; M01.02 Susze i zmniejszenie opadów.	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM CS (ii) B CS (iii) NM PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM/P CS (ii) B CS (iv) P CS (v) P CS (vi) B CS (vii) P PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO CS (viii) B PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO CS (ii) N PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM CS (i) NM PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYZIAJĄCEGO MIESZKAŃCOM CS (ii) B CS (iii) B CS (v) B CS (vi) NM PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM CS (a) B CS (b) B CS (h) B CS (i) B CS (k) B CS (l) B PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM CS (d) B CS (f) B CS (g) B PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+ Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B

		J02.05.05 Niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy; K01.02 Zamulenie; K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K02.03 Eutrofizacja (naturalna); K04.01 Konkurencja.		
7. SŁONE ŁĄKI W PEŁCZYSKACH PLH100029 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 6 sierpnia 2020 r. w sprawie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Słone Łąki w Pełczyskach PLH100029 (Dz.U. z dnia 18 sierpnia 2020 r., poz. 4628)				
Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000
*1340 śródlądowe słone łąki, pastwiska i szuwały (<i>Glauco-Puccinietalia</i> część – zbiorowiska śródlądowe).	Utrzymanie obecnego, właściwego stanu ochrony siedliska (FV).	A02 Zmiana sposobu uprawy; A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne; A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; A08 Nawożenie/nawozy sztuczne; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów w rekreacyjnych; H05 Zanieczyszczenie gleby i odpady stałe (z wyłączeniem zrzutów); J02.01.03 Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek.	A02.01 Intensyfikacja rolnictwa; A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; E01.01 Ciągła miejska zabudowa; E04.01 Obiekty, budynki rolnicze stanowiące element krajobrazu; J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech środowiska.	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM CS (ii) B CS (iii) NM PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM/P CS (ii) B CS (iv) P CS (v) P CS (vi) B CS (vii) P PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO CS (viii) B PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO CS (ii) N PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM CS (i) NM PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM CS (ii) B CS (iii) B CS (v) B CS (vi) NM PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM CS (a) B CS (b) B CS (h) B CS (i) B CS (k) B CS (l) B PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM CS (d) B CS (f) B CS (g) B PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFS+ Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+

				Sprawne instytucje programu	B
				Skuteczni beneficjenci	B
				Komunikacja i widoczność	B

8. DĄBROWA GROTNICKA(1)

PLH100001

Zarządzenie Nr 31/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Dąbrowa Grotnicka
(Dz.U.W.Ł. z dnia 5 lipca 2013 r., poz. 3525 ze zm.)

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000	
*91I0 Ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti petraeae</i>); 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>); 4068 dzwoniecznik wonny <i>Adenophora lilifolia</i> .	Zachowanie dąbrowy świetlistej oraz grądu subkontynentalnego z licznymi stanowiskami roślin ciepłolubnych i chronionych. Cel ten odnosi się również do siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 w części pokrywającej się z rezerwatem.	W odniesieniu do fitocenoz dąbrowy świetlistej – sukcesja w kierunku grądu. Duża antropopresja na rezerwat. Obecność obcych, inwazyjnych gatunków roślin, przede wszystkim dębu czerwonego <i>Quercus rubra</i> , czarernchy późnej <i>Padus serotina</i> . W odniesieniu do dzwoniecznika wonnego – zanik gatunku na stanowisku wskutek skrajnie małej liczebności populacji.		PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	
				CS (i)	NM
				CS (ii)	B
				CS (iii)	NM
				PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	
				CS (i)	NM/P
				CS (ii)	B
				CS (iv)	P
				CS (v)	P
				CS (vi)	B
				CS (vii)	P
				PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO	
				CS (viii)	B
				PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	
				CS (ii)	N
				PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM	
				CS (i)	NM
				PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	
				CS (ii)	B
				CS (iii)	B
				CS (v)	B
				CS (vi)	NM
				PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM	
				CS (a)	B
				CS (b)	B
				CS (h)	B
				CS (i)	B
				CS (k)	B
				CS (l)	B
				PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM	
				CS (d)	B
				CS (f)	B
				CS (g)	B
				PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR	
				Sprawne instytucje programu	B
				Skuteczni beneficjenci	B
				Komunikacja i widoczność	B
				PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+	
				Sprawne instytucje programu	B
				Skuteczni beneficjenci	B
				Komunikacja i widoczność	B

9. GRĄDY NAD LINDĄ(1)

PLH100022

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 marca 2017 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Grądy nad Lindą PLH100022

(Dz.U. z dnia 10.04.2017 r., poz. 751)

Zarządzenie Nr 33/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Grądy nad Lindą

(Dz.U.W.Ł. z dnia 5.07.2013 r., poz. 3527 ze zm.)

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Gallio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>); *91E0 łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum alba-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe.	Zachowanie fragmentu rzeki Lindy, jej dopływu i źródeł oraz fitocenozy grądu, łęgu jesionowo-olszowego i olszyn źródłiskowych o cechach lasów naturalnych. Cel ten odnosi się również do siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 w części pokrywającej się z rezerwatem.	Duża antropopresja, związana z bliskością uczęszczanej drogi oraz rozwijającej się zabudowy mieszkalnej (zewnętrzne). Obecność gatunków roślin obcych, inwazyjnych, w szczególności dębu czerwonego <i>Quercus rubra</i> , czerechy późnej (amerykańskiej) <i>Padus serotina</i> i robinii akacjowej <i>Robinia pseudoacacia</i> (wewnętrzne).	Zmiana stosunków wodnych w rejonie występowania źródeł (zewnętrzne).	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO
				CS (i) NM
				CS (ii) B
				CS (iii) NM
				PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO
				CS (i) NM/P
				CS (ii) B
				CS (iv) P
				CS (v) P
				CS (vi) B
				CS (vii) P
				PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO
				CS (viii) B
				PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO
				CS (ii) N
				PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM
				CS (i) NM
				PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM
				CS (ii) B
				CS (iii) B
				CS (v) B
				CS (vi) NM
				PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM
				CS (a) B
				CS (b) B
				CS (h) B
				CS (i) B
				CS (k) B
				CS (l) B
				PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM
				CS (d) B
				CS (f) B
				CS (g) B
				PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR
				Sprawne instytucje programu B
				Skuteczni beneficjenci B
				Komunikacja i widoczność B
				PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+
				Sprawne instytucje programu B
				Skuteczni beneficjenci B
				Komunikacja i widoczność B

10. SILNE BŁOTA

PLH100032

Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Silne Błota PLH100032 (Dz.U. z dnia 2.02.2022 r., poz. 249)

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 10 sierpnia 2020 r. w sprawie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Silne Błota PLH100032 (Dz.U.W.Ł. z dnia 18 sierpnia 2020 r., poz. 4629)

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000
1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> ; 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> , 1042 żalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i> .	Utrzymanie obecnego stanu ochrony gatunku (U1) 1166 i 1188.	A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych; A08 Nawożenie/nawozy sztuczne; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie.	A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych.	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO
				CS (i) NM
				CS (ii) B
				CS (iii) NM
				PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO
				CS (i) NM/P
				CS (ii) B
				CS (iv) P
				CS (v) P
				CS (vi) B
				CS (vii) P
				PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO
				CS (viii) B
				PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO
				CS (ii) N
				PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM
				CS (i) NM
				PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM
				CS (ii) B
				CS (iii) B
				CS (v) B
				CS (vi) NM
				PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM
				CS (a) B
				CS (b) B
				CS (h) B
				CS (i) B
				CS (k) B
				CS (l) B
				PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM
				CS (d) B
				CS (f) B
				CS (g) B
				PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR
				Sprawne instytucje programu B
				Skuteczni beneficjenci B
				Komunikacja i widoczność B
				PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+
				Sprawne instytucje programu B
				Skuteczni beneficjenci B
				Komunikacja i widoczność B

11. SZCZYPIONIAR I KOWALIKI(2)

PLH100033

Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Szczypiorniaki i Kowaliki

PLH100033

(Dz.U. z dnia 9.02.2022 r., poz. 324)

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000
1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> ; 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> .	- Ochrona populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty; - Wspieranie zachowania różnorodności biologicznej przy uwzględnieniu wymagań gospodarczych, społecznych, kulturowych i regionalnych.	B Leśnictwo; B02.02 Wycinka lasu; D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkałe; E01.03 Zabudowa rozproszona; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów w rekreacyjnych; F02.03 Wędkarstwo; F03.01 Polowanie; F03.02.03 Chwytywanie, trucie, kłusownictwo; G02.01 Pole golfowe.		PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO
				CS (i) NM
				CS (ii) B
				CS (iii) NM
				PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO
				CS (i) NM/P
				CS (ii) B
				CS (iv) P
				CS (v) P
				CS (vi) B
				CS (vii) P
				PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO
				CS (viii) B
				PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO
				CS (ii) N
				PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM
				CS (i) NM
				PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM
				CS (ii) B
				CS (iii) B
				CS (v) B
				CS (vi) NM
				PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM
				CS (a) B
				CS (b) B
				CS (h) B
				CS (i) B
				CS (k) B
				CS (l) B
				PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM
				CS (d) B
				CS (f) B
				CS (g) B
				PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR
				Sprawne instytucje programu B
				Skuteczni beneficjenci B
				Komunikacja i widoczność B
				PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+
				Sprawne instytucje programu B
				Skuteczni beneficjenci B
				Komunikacja i widoczność B

12. BUCZYNA JANINOWSKA (1)

PLH100017

Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Buczyzna Janinowska

PLH100017

(Dz.U. z dnia 7.02.2022 r., poz. 297)

Zarządzenie Nr 25/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Parowy Janinowskie

(Dz.U.W.Ł. z dnia 14.04.2011 r. Nr 103, poz. 866)

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000
9110 kwaśne buczyny <i>Luzulo-Fagetum</i> ; 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i> .	Zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu bukowego z kompleksem erozyjnych parowów, charakterystycznych dla strefy krawędziowej Wzniesień Łódzkich. Trwała ochrona siedlisk przyrodniczych lub odtworzenie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych – w stosunku do przedmiotów ochrony.	Penetracja rezerwatu przez ludzi. Obecność gatunków roślin obcych, inwazyjnych. Niekorzystne zmiany w drzewostanach sąsiadujących z rezerwatem.		PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO
				CS (i) NM
				CS (ii) B
				CS (iii) NM
				PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO
				CS (i) NM/P
				CS (ii) B
				CS (iv) P
				CS (v) P
				CS (vi) B
				CS (vii) P
				PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO
				CS (viii) B
				PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO
				CS (ii) N
				PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM
				CS (i) NM
				PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM
				CS (ii) B
				CS (iii) B
				CS (v) B
				CS (vi) NM
				PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM
				CS (a) B
				CS (b) B
				CS (h) B
				CS (i) B
				CS (k) B
				CS (l) B
				PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM
				CS (d) B
				CS (f) B
				CS (g) B
				PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR
				Sprawne instytucje programu B
				Skuteczni beneficjenci B
				Komunikacja i widoczność B
				PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+
				Sprawne instytucje programu B
				Skuteczni beneficjenci B
				Komunikacja i widoczność B

13. WOLA CYRUSOWA

PLH100034

Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Wola Cyrusowa PLH100034 (Dz.U. z dnia 31.01.2022 r., poz. 226)

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 3 sierpnia 2020 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wola Cyrusowa PLH100034

(Dz.U.W.Ł. z dnia 11 sierpnia 2020 r., poz. 4536)

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000
1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> ; 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Utrzymanie siedlisk w obecnym stanie oraz populacji gatunku na poziomie 70-120 osobników dorosłych 1188; Utrzymanie siedlisk w obecnym stanie oraz populacji gatunku na poziomie 80-155 osobników dorosłych 1166.	A11 Inne rodzaje praktyk rolniczych; K01.03 Wyschnięcie; K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja).	E03.01 Odpady, ścieki; H01.03 Inne zanieczyszczenie wód powierzchniowych ze źródeł punktowych; K03.04 Drapieżnictwo.	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM CS (ii) B CS (iii) NM PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM/P CS (ii) B CS (iv) P CS (v) P CS (vi) B CS (vii) P PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO CS (viii) B PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO CS (ii) N PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM CS (i) NM PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM CS (ii) B CS (iii) B CS (v) B CS (vi) NM PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM CS (a) B CS (b) B CS (h) B CS (i) B CS (k) B CS (l) B PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM CS (d) B CS (f) B CS (g) B PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+ Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B

14. BUCZYNA GAŁKOWSKA(1)

PLH100016

Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Buczyzna Gałkowska PLH100016 (Dz.U. z dnia 9.02.2022 r., poz. 320)

Zarządzenie nr 19/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Gałków (Dz.U.W.Ł. z dnia 14.04.2011 r., poz. 860)

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000
9110 kwaśne buczyny <i>Luzulo-Fagetum</i> .	Zachowanie lasu bukowego z udziałem jodły na granicy zasięgu obu gatunków. Cel ten jest zbieżny z celem ochrony obszaru Natura 2000 w części pokrywającej się z rezerwatem. Trwała ochrona siedlisk przyrodniczych lub odtworzenie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych – w stosunku do przedmiotów ochrony.	Wysoka presja antropogeniczna. Rezerwat jest miejscem rekreacji ludzi z pobliskich miejscowości, obserwuje się także wjazd na teren rezerwatu.	Niekorzystne zmiany w drzewostanach sąsiadujących z rezerwatem. Niekorzystna zmiana stosunków wodnych na terenie rezerwatu lub w jego sąsiedztwie.	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM CS (ii) B CS (iii) NM PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM/P CS (ii) B CS (iv) P CS (v) P CS (vi) B CS (vii) P PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO CS (viii) B PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO CS (ii) N PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM CS (i) NM PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM CS (ii) B CS (iii) B CS (v) B CS (vi) NM PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM CS (a) B CS (b) B CS (h) B CS (i) B CS (k) B CS (l) B PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM CS (d) B CS (f) B CS (g) B PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+ Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B

15. DĄBROWY ŚWIELISTE KOŁO REDZENIA(2)

PLH100019

Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dąbrowy Świeliste koło

Redzenia PLH100019

(Dz.U. z dnia 7.02.2022 r., poz. 296)

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000
9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i> ; *9110 Ciepłolubne dąbrowy <i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i> ; 4068 dzwoniecznik wonny <i>Adenophora lilliofolia</i> .	- Ochrona populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty; - Wspieranie zachowania różnorodności biologicznej przy uwzględnieniu wymagań gospodarczych, społecznych, kulturowych i regionalnych.	A01 Uprawa; B Leśnictwo; B02.01 Odnawianie lasu po wycince (nasadzenia); B02.02 Wycinka lasu; D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane; F03.01 Polowanie.		PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO
				CS (i) NM
				CS (ii) B
				CS (iii) NM
				PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO
				CS (i) NM/P
				CS (ii) B
				CS (iv) P
				CS (v) P
				CS (vi) B
				CS (vii) P
				PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO
				CS (viii) B
				PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO
				CS (ii) N
				PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM
				CS (i) NM
				PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM
				CS (ii) B
				CS (iii) B
				CS (v) B
				CS (vi) NM
				PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM
				CS (a) B
				CS (b) B
				CS (h) B
				CS (i) B
				CS (k) B
				CS (l) B
				PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM
				CS (d) B
				CS (f) B
				CS (g) B
				PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR
				Sprawne instytucje programu B
				Skuteczni beneficjenci B
				Komunikacja i widoczność B
				PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+
				Sprawne instytucje programu B
				Skuteczni beneficjenci B
				Komunikacja i widoczność B

16. POLANY PUSZCZY BOLIMOWSKIEJ

PLH100028

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Polany Puszczy Bolimowskiej PLH100028 (Dz.U.W.Ł. z dnia 21 grudnia 2020 r., poz. 7102)

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000
6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe <i>Molinion</i> ; 6510 Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże (<i>Arrhenatherion</i>); 1617 starodub łąkowy <i>Angelica palustris</i> ; 6177 modraszek telejus <i>Maculinea (Phengaris) telejus</i> ; 6179 modraszek nausitous <i>Maculinea (Phengaris) nausitous</i> .	-Dążenie do osiągnięcia stanu ochrony siedliska (U1), poprzez prowadzenie działań ochrony czynnej - usuwanie zakrzewień i biomasy. Utrzymanie powierzchni siedliska nie mniejszej niż 7,85 ha dla 6410; -Utrzymanie obecnego, stanu ochrony siedliska (U1). Utrzymanie po-wierzchni siedliska nie mniejszej niż 2,83 ha dla 6510; -Utrzymanie obecnego, stanu ochrony gatunku (U1), poprzez prowadzenie działań ochrony czynnej - usuwania zakrzewień. Utrzymanie obecności gatunku na co najmniej 3 stanowiskach – Polanie Strożyńskiej, Polanie Siwicy w części południowej i północnej dla 1617; -Utrzymanie obecnego stanu ochrony gatunku (U1). Utrzymanie po-wierzchni siedlisk gatunku i zapobieganie ich zarastaniu dla 6179 i 6177.	A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; I01 Obce gatunki inwazyjne; I01 Obce gatunki inwazyjne; I02 Problematyczne gatunki rodzime; K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K04 Międzygatunkowe interakcje wśród roślin.	A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja; A03.03 Zaniechanie/brak koszenia.	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM CS (ii) B CS (iii) NM PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM/P CS (ii) B CS (iv) P CS (v) P CS (vi) B CS (vii) P PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO CS (viii) B PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO CS (ii) N PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM CS (i) NM PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM CS (ii) B CS (iii) B CS (v) B CS (vi) NM PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM CS (a) B CS (b) B CS (h) B CS (i) B CS (k) B CS (l) B PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM CS (d) B CS (f) B CS (g) B PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+ Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B

17. GRABINKA

PLH140044

Rozporządzenie Ministra Środowiska z 8 czerwca 2017 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Grabinka PLH140044

(Dz.U. z dnia 10.07.2017 r., poz. 1362)

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 16 kwietnia

2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Grabinka PLH140044

(Dz.U.W.Ł. z dnia 22 kwietnia 2015 r., poz. 1701)

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000	
9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio–Carpinetum</i> , <i>Tilio–Carpinetum</i> .	Zachowanie niezmnieszonej powierzchni siedliska to jest około 28 ha oraz doprowadzenie struktury lasu do stanu zbliżonego do wzorca ekologicznego poprzez zwiększenie zapasu martwego drewna (przynajmniej do poziomu 5 drzew posuzu czynnego żywego/ha) oraz stopniową poprawę struktury drzewostanu i jego składu gatunkowego.	B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; K06 Inne lub mieszane formy międzygatunkowej konkurencji wśród roślin.	I01 Obce gatunki inwazyjne; J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; K01.01 Erozja; K02.04 Zakwaszenie (naturalne).	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	
				CS (i)	NM
				CS (ii)	B
				CS (iii)	NM
				PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	
				CS (i)	NM/P
				CS (ii)	B
				CS (iv)	P
				CS (v)	P
				CS (vi)	B
				CS (vii)	P
				PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO	
				CS (viii)	B
				PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	
				CS (ii)	N
				PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM	
				CS (i)	NM
				PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	
				CS (ii)	B
				CS (iii)	B
				CS (v)	B
				CS (vi)	NM
				PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM	
				CS (a)	B
				CS (b)	B
				CS (h)	B
				CS (i)	B
				CS (k)	B
				CS (l)	B
				PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM	
				CS (d)	B
				CS (f)	B
				CS (g)	B
				PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR	
				Sprawne instytucje programu	B
				Skuteczni beneficjenci	B
				Komunikacja i widoczność	B
				PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+	
				Sprawne instytucje programu	B
				Skuteczni beneficjenci	B
Komunikacja i widoczność	B				

18. DOLINA RAWKI PLH100015 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 25 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Rawki PLH100015 (Dz.U.W.Ł. z dnia 31 marca 2014 r., poz. 1510)				
Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000
3150 starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaea</i> , <i>Potamogeton</i> ; 3270 zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością <i>Chenopodium rubri</i> p.p. i <i>Bidenton</i> p.p.; 6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinia</i>); 6430 ziołorośla górskie <i>Adenostylis alliariae</i> i ziołorośla nadrzeczne <i>Convolvulalia sepium</i> ; 6510 nizinowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie <i>Arrhenatherion elatioris</i> ; 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetum</i>); 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i> ; *91D0 bory i lasy bagienne <i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i> i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne; *91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum alba-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> i olsy źródłiskowe; 1096 minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i> ; 1145 piskorz <i>Misgurnus fossilis</i> ; 1149 koza pospolita <i>Cobitis taenia</i> ; 1163 głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i> ; 1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> ; 1188 kumak nizinny <i>Bombina orientalis</i> ; 1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i> ; 1355 wydra <i>Lutra lutra</i> ; 1617 starodub łąkowy <i>Angelica palustris</i> (= <i>Ostericum palustre</i>).	-Przywrócenie właściwego stanu ochrony płatów siedliska o statusie U1 poprzez ograniczenie antropopresji (dla: 3150, 3270); -Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane (dla: 3150, 6510, 9170, *91E0, 1617, 1166, 1188, 1096, 1145, 1149, 1163); -Zachowanie właściwego stanu ochrony płatów siedliska o statusie FV dla 6430; Zachowanie właściwego stanu ochrony (FV) poprzez kontynuację dotychczasowego sposobu użytkowania gruntów dla 6510; -Utrzymanie obecnej powierzchni siedliska na poziomie około 30 ha dla 6430; -Utrzymanie obecnej powierzchni siedliska na poziomie około 13 ha dla 9170; -Utrzymanie obecnej powierzchni siedliska i sukcesywne jego powiększenie dla *91E0; -Przywrócenie właściwego stanu ochrony płatów siedliska o statusie U1 poprzez ograniczenie antropopresji na ich powierzchnię dla 6430; -Przywrócenie właściwego stanu ochrony płatów siedliska o statusie U1 poprzez ekstensyfikację użytkowania dla 6510; -Przywrócenie właściwego stanu ochrony płatów siedliska o statusie U1 poprzez renaturyzację płatów siedliska oraz usunięcie gatunków nierodzimych, np.: klonu jesionolistnego <i>Acer negundo</i> dla *91E0; -Przywrócenie właściwego stanu ochrony gatunku (FV) 1188; -Powiększenie obecnej powierzchni siedliska 6510; -Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) dla 1337 i 1355; -Poprawa złego stanu ochrony (U2) w kierunku stanu właściwego (FV), w tym przejściowe osiągnięcie stanu niezadawalającego (U1) poprzez: - osiągnięcie właściwego stanu parametru siedliska gatunku 1096, 1145, 1163; - osiągnięcie stanu właściwego parametru względnej liczebności populacji (>0,05 os/m ²) dla: 1096; - osiągnięcie stanu właściwego parametru względnej liczebności populacji (>0,01 os/m ²) dla: 1145, 1163; - określenie stanu populacji gatunku poprzez wykonanie dokładnych badań dla: 1096, 1145, 1163,	A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne; A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja; A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; A04.02.05 Nieintensywny wypas zwierząt mieszanych; A05.01 Hodowla zwierząt; A08 Nawożenie/nawozy sztuczne; D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; D01.02 Drogi, autostrady; D01.04 Drogi kolejowe, w tym TGV; D01.05 Mosty, wiadukty; D05 Uprawniony dostęp do obszaru; E01.03 Zabudowa rozproszona; E03 Odpady, ścieki; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów w rekreacyjnych; E03.04 Inne odpady; F02.03 Wędkarstwo; F04.02 Zbieractwo grzybów, porostów, jagód, itp.; G01.02 Turystyka piesza, jazda konna, jazda na pojazdach niezmotoryzowanych h; G01.02.03 Turystyka piesza, jazda konna, jazda na pojazdach niezmotoryzowanych h; G01.03 Pojazdy zmotoryzowane; G01.08 Inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku; G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; G05.04 Wandalizm; H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych; H01.08 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków	A04.01 Wypas intensywny; A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (rolnictwo); B02.01.01 Odnowianie lasu po wycince – (drzewa rodzime); B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; B03.04 Eksploatacja lasu bez odnawiania, czy naturalnego odrastania; C01.01 Wydobywanie piasku i żwiru; D01.02 Drogi, autostrady; E01.03 Zabudowa rozproszona; E01.04 Inne typy zabudowy; E03.04 Inne odpady; F03.02.03 Chwytnie, trucie, kłusownictwo; G01.03 Pojazdy zmotoryzowane; G01.08 Inne rodzaje aktywnego wypoczynku – kajakarstwo; G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna; G05.04 Wandalizm; H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych; I01 Obce gatunki inwazyjne; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; J02.12 Tamy, wały, sztuczne plaże - ogólnie; J02.15 Inne spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.02 Antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk; K01.02 Zamulenie; K01.03 Wyschnięcie; K02.03 Eutrofizacja; K04.03 Zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe); L08 Powódź (procesy naturalne); M01.02 Susze i zmniejszenie opadów;	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM CS (ii) B CS (iii) NM PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM/P CS (ii) B CS (iv) P CS (v) P CS (vi) B CS (vii) P PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO CS (viii) B PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO CS (ii) B PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM CS (i) NM PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM CS (ii) B CS (iii) B CS (v) B CS (vi) NM PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM CS (a) B CS (b) B CS (h) B CS (i) B CS (k) B CS (l) B PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM CS (d) B CS (f) B CS (g) B PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+ Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B

	- uzyskanie drożności koryta rzeczno – likwidacja barier migracyjnych (usuwanie progów lub budowa przepławek), dla 1096, 1145, 1163; - redukcję stopnia eutrofizacji spowodowanej wpływem powierzchniowym, dla 1096; -Przywrócenie właściwego stanu ochrony dla 1149, poprzez: a) osiągnięcie właściwego stanu parametru siedliska gatunku, b) osiągnięcie stanu właściwego (FV) parametru względnej liczebności populacji (>0,01 os/m2), c) określenie stanu populacji gatunku poprzez wykonanie dokładnych badań, d) uzyskanie drożności koryta rzeczno – likwidacja barier migracyjnych (usuwanie progów lub budowa przepławek).	z gospodarstw domowych; I01 Obce gatunki inwazyjne; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J02.01.03 Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; J02.05.05 Niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy; J02.15 Inne spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; J03.02 Antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk; J05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; K02.01 Zmiana składu gatunkowego, sukcesja; K02.03 Eutrofizacja; K03.04 Międzygatunkowe interakcje wśród zwierząt, drapieżnictwo.	M01.03 Powodzie i zwiększenie opadów.	

**19. DOLINA DOLNEJ PILICY
PLH140016**

Rozporządzenie Ministra Środowiska z 8 czerwca 2017 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Dolnej Pilicy PLH140016 (Dz.U. z dnia 21.07.2017 r., poz. 1402)

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Pilicy PLH140016 (Dz.U.W.Ł. z dnia 9 kwietnia 2014 r., poz. 1661 ze zm.)

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000																								
3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami <i>Nympheion, Potamion</i> ; 4030 Suche wrzosowiska <i>Calluno-Genistion, Pohlio-Callunion, Calluno-Arctostaphylin</i> ; *6120 Ciepłolubne, śródłądowe murawy napiaskowe <i>Koelerion glaucae</i> ; 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe <i>Molinion</i> ; 6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie <i>Arrhenatherion elatioris</i> ; 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>); 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Gallio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i> ;	-Podniesienie stanu wiedzy na temat rozmieszczenia i stanu, zachowania płatów na terenie obszaru (dla: 3150, 6410, 6510, 91E0, 1337, 1355, 1188, 5339, 1148, 1146, 1149, 4056; -Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i o uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane (dla: 4030, 6120, 7140, 9170, 91F0, 91I0, 1096, 1130, 2503.	A03.03 Zaniechanie, brak koszenia; A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (rolnictwo); D05 Usprawniony dostęp do obszaru; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów w rekreacyjnych; F01 Akwakultura słodkowodna; F02.03 Wędkarstwo; F03.02.03 Chwytywanie, trucie, kusownictwo; G01.03 Pojazdy zmotoryzowane; G05.04 Wandalizm;	A02.01 Intensyfikacja rolnictwa; A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (rolnictwo); A08 Nawożenie/nawozy sztuczne; B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo); E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych; F01 Akwakultura słodkowodna; F01.01 Intensywna hodowla ryb; G01.01.01 Motorowe sporty wodne;	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO <table><tr><td>CS (i)</td><td>NM</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iii)</td><td>NM</td></tr></table> PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO <table><tr><td>CS (i)</td><td>NM/P</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iv)</td><td>P</td></tr><tr><td>CS (v)</td><td>P</td></tr><tr><td>CS (vi)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (vii)</td><td>P</td></tr></table> PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO <table><tr><td>CS (viii)</td><td>B</td></tr></table> PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO <table><tr><td>CS (ii)</td><td>N</td></tr></table> PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIM <table><tr><td>CS (i)</td><td>NM</td></tr></table>	CS (i)	NM	CS (ii)	B	CS (iii)	NM	CS (i)	NM/P	CS (ii)	B	CS (iv)	P	CS (v)	P	CS (vi)	B	CS (vii)	P	CS (viii)	B	CS (ii)	N	CS (i)	NM
CS (i)	NM																											
CS (ii)	B																											
CS (iii)	NM																											
CS (i)	NM/P																											
CS (ii)	B																											
CS (iv)	P																											
CS (v)	P																											
CS (vi)	B																											
CS (vii)	P																											
CS (viii)	B																											
CS (ii)	N																											
CS (i)	NM																											

*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe); 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe <i>Ficario-Ulmetum</i>; *91I0 Ciepłolubne dąbrowy <i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>; 1096 Minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>; 1130 Boleń <i>Aspius aspius</i>; 1145 Piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>; 1146 Koza złotawa <i>Sabanejewia aurata</i>; 1149 Koza <i>Cobitis taenia</i>; 1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>; 1337 Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>; 1355 Wydra europejska <i>Lutra lutra</i>; 2503 Brzanka <i>Barbus peloponnesius</i>; 4056 Zatoczek łamliwy <i>Anisus vorticulus</i>; 5339 Różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i>.	H01.03 Zanieczyszczenie wód ze źródeł punktowych; H01.04 Rozproszone zanieczyszczenia za pośrednictwem przelewów burzowych lub odprowadzenia ścieków komunalnych; H01.05 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem; H01.08 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych; H05.01 Odpadki i odpady stałe; I01 Obce gatunki inwazyjne; I02 Problematyczne gatunki rodzime; J03.01 Zmniejszanie lub utrata określonych cech siedliska; K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K02.03 Eutrofizacja (naturalna); K03.04 Drapieżnictwo; K03.07 Inne formy międzygatunkowej konkurencji wśród zwierząt; L08 Powódź; M01.02 Susze i zmniejszenie opadów; M01.05 Zmiany przepływu wód.	G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna; H01.08 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych; H05.01 Odpadki i odpady stałe; I02 Nierodzące gatunki zaborcze; J01.01 Wypalanie; J02.01.02 Osuszanie terenów bagiennych; J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J02.01.03 Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; J02.02 Usuwanie osadów (mułu); J02.02.01 Bagrowanie/usuwanie osadów limnicznych; J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; J02.03.02 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych; J03.02 Antropogeniczne zmniejszenie spójności siedlisk; K01.03 Wyszchnięcie; K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; K02.03 Eutrofizacja (naturalna); K05.01 Zmniejszenie płodności/degresja genetyczna (inbredowa) u zwierząt; L08 Powódź (procesy naturalne); M01.02 Susze i zmniejszenie opadów; M02.04 Migracja gatunków.	PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM <table><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (v)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (vi)</td><td>NM</td></tr></table> PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIM <table><tr><td>CS (a)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (b)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (h)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (k)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (l)</td><td>B</td></tr></table> PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM <table><tr><td>CS (d)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (f)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (g)</td><td>B</td></tr></table> PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR <table><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr></table> PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+ <table><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr></table>	CS (ii)	B	CS (iii)	B	CS (v)	B	CS (vi)	NM	CS (a)	B	CS (b)	B	CS (h)	B	CS (i)	B	CS (k)	B	CS (l)	B	CS (d)	B	CS (f)	B	CS (g)	B	Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B	Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B
CS (ii)	B																																								
CS (iii)	B																																								
CS (v)	B																																								
CS (vi)	NM																																								
CS (a)	B																																								
CS (b)	B																																								
CS (h)	B																																								
CS (i)	B																																								
CS (k)	B																																								
CS (l)	B																																								
CS (d)	B																																								
CS (f)	B																																								
CS (g)	B																																								
Sprawne instytucje programu	B																																								
Skuteczni beneficjenci	B																																								
Komunikacja i widoczność	B																																								
Sprawne instytucje programu	B																																								
Skuteczni beneficjenci	B																																								
Komunikacja i widoczność	B																																								

20. LASY SPALSKIE
PLH100003

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 14 lutego 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Spalskie PLH100003 (Dz.U.W.Ł. z dnia 20 lutego 2014 r., poz. 740 ze zm.)

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000																		
9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i> ; *91D0 bory i lasy bagienne <i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne; *91E0 łęgi wierzbowe, topolowe i jesionowe <i>Salicetum albo-</i>	Dla 9170: -Zwiększenie powierzchni siedliska w granicach obszaru poprzez stopniową przebudowę drzewostanów w kierunku zgodnym z wymogami siedliska; -Zwiększenie ilości martwego drewna leżącego i stojącego (>3m długości i 50cm grubości); -Zmniejszenie udziału sosny, brzozy i buka w drzewostanach; -Zwiększenie udziału dębu szypułkowego, grabu, klonu, jaworu, lipy w drzewostanach;	A11 Inne rodzaje praktyk rolniczych, nie wymienione powyżej; B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw	A11 Inne rodzaje praktyk rolniczych, nie wymienione powyżej; B02.01 Odnawianie lasu po wycince (nasadzenia); B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo); B07 Inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej;	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO <table><tr><td>CS (i)</td><td>NM</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iii)</td><td>NM</td></tr></table> PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO <table><tr><td>CS (i)</td><td>NM/P</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iv)</td><td>P</td></tr><tr><td>CS (v)</td><td>P</td></tr><tr><td>CS (vi)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (vii)</td><td>P</td></tr></table>	CS (i)	NM	CS (ii)	B	CS (iii)	NM	CS (i)	NM/P	CS (ii)	B	CS (iv)	P	CS (v)	P	CS (vi)	B	CS (vii)	P
CS (i)	NM																					
CS (ii)	B																					
CS (iii)	NM																					
CS (i)	NM/P																					
CS (ii)	B																					
CS (iv)	P																					
CS (v)	P																					
CS (vi)	B																					
CS (vii)	P																					

<i>fragilis</i>, <i>Populeto albae</i>, <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> i olsy źródłiskowe; *9110 ciepłolubne dąbrowy <i>Quercetalia pubescenti petraeae</i>; 6430 Ziołorośla górskie (<i>Adenostyilion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia se-pium</i>) *1084 pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>; 1308 mopek <i>Barbastella barbastellus</i>; 1323 nocek Bechsteina <i>Myotis bechsteinii</i>; 1324 nocek duży <i>Myotis myotis</i>.	-Utrzymanie zróżnicowanej struktury wiekowej drzewostanów (następstwo pokoleń) poprzez racjonalne użytkowanie rębne drzewostanów poza rezerwatami z zastosowaniem rębni złożonych; -Utrzymanie lub odtworzenie piętrowej budowy drzewostanów; -Zmniejszenie udziału gatunków inwazyjnych głównie czeremchy amerykańskiej <i>Prunus serotina</i>; -Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane. Dla *91D0: Siedlisko występuje wyłącznie na terenie wyłączonym ze sporządzania planu zadań ochronnych – rezerwat przyrody „Gać Spalska”. Cele działań ochronnych zostały określone w Zarządzeniu Nr 44/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 28 listopada 2013 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Gać Spalska” (Dz. U. W. Ł. z 2013 r., poz. 5121) Dla *91E0: -Utrzymanie aktualnego arealu siedliska na poziomie około 192 ha; -Utrzymanie właściwych stosunków wodnych; -Zwiększenie ilości martwego drewna leżącego i stojącego (>3m długości i 50cm grubości); -Utrzymanie zróżnicowanej struktury wiekowej drzewostanów (następstwo pokoleń) poprzez racjonalne użytkowanie rębne drzewostanów poza rezerwatami z zastosowaniem rębni zupełnej IC i IB oraz rębni złożonych; -Zachowanie właściwego stanu siedlisk łęgów jesionowo-olszowych poprzez użytkowanie rębne (rębnie zupełne i złożone, właściwe składy gatunkowe upraw – poza rezerwatami), zabiegi stabilizujące: (poprawki, CW, CP, TW), ochronę odtwarzającą i stabilizującą (trzebież regulująca skład gatunkowy) oraz objęcie ochroną zachowawczą fragmentów siedliska w dobrym stanie i nieznacznie zniekształconych, w których zachodzące procesy zmierzają w kierunku uzyskania optymalnej struktury i składu zbiorowiska; -Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane. Dla *91I0: -Zahamowanie lub spowolnienie procesów eutrofizacji siedliska; - Utrzymanie aktualnej powierzchni siedliska na poziomie około 46 ha; -Ograniczenie ekspansji niecierpka drobnokwiatowego; Zachowanie właściwego stanu siedliska świetlistej dąbrowy poprzez stosowanie właściwych metod gospodarowania (rębni częściowej gniazdowej IID), odpowiedniego dla siedliska składu gatunkowego uprawy oraz zabiegi stabilizujące (poprawki, CW, CP). Dla 6430: Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane.	domowych/obiektów w rekreacyjnych; G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku i rekreacji, uprawiane w plenerze; G05.04 Wandalizm; G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak; I01 Obce gatunki inwazyjne; J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód – ogólnie; J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K03 Międzygatunkowe interakcje wśród zwierząt; K04 Międzygatunkowe interakcje wśród roślin.	C03.03 Produkcja energii wiatrowej; E06.01 Rozbiórka budynków i obiektów wybudowanych przez człowieka; E06.02 Odbudowa, remont budynków; F03.01.01 Szkody spowodowane przez zwierzęcą łowną (nadmierna gęstość populacji); G05.04 Wandalizm; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J02.01.02 Osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych; J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód – ogólnie; J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K03 Międzygatunkowe interakcje wśród zwierząt; K03.03 Zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe); M01.02 Susze i zmniejszenie opadów.	<table><tr><td colspan="2">PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (viii)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>N</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>NM</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM</td></tr><tr><td>CS (iii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (v)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (vi)</td><td>NM</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM</td></tr><tr><td>CS (a)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (b)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (h)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (k)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (l)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM</td></tr><tr><td>CS (d)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (f)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (g)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR</td></tr><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+</td></tr><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr></table>	PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO		CS (viii)	B	PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO		CS (ii)	N	PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM		CS (i)	NM	PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM		CS (iii)	B	CS (iii)	B	CS (v)	B	CS (vi)	NM	PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM		CS (a)	B	CS (b)	B	CS (h)	B	CS (i)	B	CS (k)	B	CS (l)	B	PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM		CS (d)	B	CS (f)	B	CS (g)	B	PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR		Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B	PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+		Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B
PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO																																																																
CS (viii)	B																																																															
PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO																																																																
CS (ii)	N																																																															
PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM																																																																
CS (i)	NM																																																															
PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM																																																																
CS (iii)	B																																																															
CS (iii)	B																																																															
CS (v)	B																																																															
CS (vi)	NM																																																															
PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM																																																																
CS (a)	B																																																															
CS (b)	B																																																															
CS (h)	B																																																															
CS (i)	B																																																															
CS (k)	B																																																															
CS (l)	B																																																															
PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM																																																																
CS (d)	B																																																															
CS (f)	B																																																															
CS (g)	B																																																															
PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR																																																																
Sprawne instytucje programu	B																																																															
Skuteczni beneficjenci	B																																																															
Komunikacja i widoczność	B																																																															
PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+																																																																
Sprawne instytucje programu	B																																																															
Skuteczni beneficjenci	B																																																															
Komunikacja i widoczność	B																																																															

	Dla 1308, 1323, 1324: -Utrzymanie dogodnych warunków zimowania nietoperzy w schronie kolejowym w Konewce poprzez zachowanie aktualnego sposobu użytkowania; -Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony (rozpoznanie i ochrona kolonii rozrodczych w granicach Obszaru Natura 2000 Lasy Spalskie PLH100003 - na strychach budynków, za okiennicami, w dziuplach); -Utrzymanie proekologicznej gospodarki leśnej, sprzyjającej nietoperzom poprzez: - ochronę drzew dziuplastych oraz płatów siedlisk 9160, 9170, 91D0, 91E0, 91F0, 91I0, - ograniczenie chemicznego zwalczania owadów (ograniczenie do niezbędnego minimum stosowania nieselektywnych środków owadobójczych), - tworzenie sztucznych schronień w miejscach gdzie brakuje naturalnych odpowiedników (rozieszczanie skrzynek dla nietoperzy w młodszych drzewostanach; -Minimalizacja ryzyka wystąpienia „syndromu białego nosa”. Dla *1084: -Zachowanie aktualnych i potencjalnych siedlisk gatunku; Zachowanie lub odtworzenie łączności stanowisk (metapopulacji); -Utrzymanie siedlisk w dłuższej perspektywie (stosowanie nasadzeń drzew); -Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane.																											
21. ŁĄKI CIEBŁOWICKIE PLH100035 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 6 lutego 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łąki Ciebłowickie PLH100035 (Dz.U.W.Ł. z dnia 10 lutego 2014 r., poz. 550 ze zm.)																												
Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000																								
3150 starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i>, <i>Potamion</i>; 6430 ziołorośla górskie <i>Adenostylion alliariae</i> i ziołorośla nadrzeczne <i>Convolvuletalia sepium</i>; 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie <i>Arrhenatherion elatioris</i>; 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum</i>, <i>Tilio-Carpinetum</i>; *91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum albo-fragilis</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> i olsy źródłiskowe; 1037 trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i>; 1060 czerwonończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>; 1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>;	-Poprawa stanu zachowania siedliska (U1) w kierunku właściwego (FV), poprzez ograniczenie eutrofizacji i zarastania (dla: 3150, 1166); -Poprawa stanu zachowania siedliska (U1) w kierunku właściwego (FV), poprzez eliminację roślin inwazyjnych (dla: 6430); -Poprawa stanu złego (U2) w kierunku właściwego (FV), w tym przejściowe osiągnięcie stanu niezadawalającego (U1) poprzez utrzymanie / przywrócenie ekstensywnego użytkowania łąk (dla: 6510, 1188, 6177, 1060, 6179); -Poprawa warunków do rozmnażania się gatunku poprzez reintrodukcję małży z rodziny Unionidae (dla: 5339); Odtwarzanie siedliska poprzez mechaniczne usunięcie osadu z dna starorzeczy (dla: 3150); -Odtworzenie stanowisk krwiściąg leśnych	A02 Zmiana sposobu uprawy; A02.01 Intensyfikacja rolnictwa; A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne; A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów w rekreacyjnych; F02.03 Wędkarstwo; G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; G05.04 Wandalizm; H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych,	A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne; A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (rolnictwo); A08 Nawożenie/nawozy sztuczne; B01 Zalesianie terenów otwartych; B02.02 Wycinka lasu; B07 Inne rodzaje praktyk leśnych nie wymienione powyżej; D01.02 Drogi, autostrady; F03.02.03 Chwytnie, trucie, kłusownictwo; G05.11 Śmierć lub uraz w wyniku kolizji; H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych,	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO <table><tr><td>CS (i)</td><td>NM</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iii)</td><td>NM</td></tr></table> PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO <table><tr><td>CS (i)</td><td>NM/P</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iv)</td><td>P</td></tr><tr><td>CS (v)</td><td>P</td></tr><tr><td>CS (vi)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (vii)</td><td>P</td></tr></table> PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO <table><tr><td>CS (viii)</td><td>B</td></tr></table> PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO <table><tr><td>CS (ii)</td><td>N</td></tr></table> PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM <table><tr><td>CS (i)</td><td>NM</td></tr></table> PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	CS (i)	NM	CS (ii)	B	CS (iii)	NM	CS (i)	NM/P	CS (ii)	B	CS (iv)	P	CS (v)	P	CS (vi)	B	CS (vii)	P	CS (viii)	B	CS (ii)	N	CS (i)	NM
CS (i)	NM																											
CS (ii)	B																											
CS (iii)	NM																											
CS (i)	NM/P																											
CS (ii)	B																											
CS (iv)	P																											
CS (v)	P																											
CS (vi)	B																											
CS (vii)	P																											
CS (viii)	B																											
CS (ii)	N																											
CS (i)	NM																											

1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> ; 1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i> ; 1355 wydra <i>Lutra lutra</i> ; 5339 różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i> .	Sanguisorba officinalis (dla: 6177, 6179); -Odbudowa odpowiedniej struktury i funkcji siedliska w zakresie obecności martwego drewna i struktury drzewostanów poprzez ochronę bierną i/lub odpowiednie użytkowanie (dla *91E0); -Odbudowa odpowiedniego charakteru siedliska poprzez dostosowanie składu gatunkowego 9170; -Utrzymanie właściwych stosunków wodnych (dla: 3150, *91E0); -Utrzymanie właściwego stanu ochrony (FV) (dla:1337, 1355); Utrzymanie stanowisk z krwiścią leżącą; Sanguisorba officinalis (dla: 1677, 6179); -Zachowanie siedliska gatunku w niepoproszonym stanie (FV) 1037; -Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane (dla: 1037, 1060, 1166, 1188, 5339, 6177, 6179);	łądowych, morskich i słonawych); H05.01 Odpadki i odpady stałe; J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J02.01.03 Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; J02.02 Usuwanie osadów (mułu...); J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; J02.12 Tamy, wały, sztuczne plaże – ogólnie; K03.05 Antagonizm ze zwierzętami introdukowanymi.	łądowych, morskich i słonawych); J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J02.01.03 Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; J02.02 Usuwanie osadów (mułu...); J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; J02.12 Tamy, wały, sztuczne plaże – ogólnie; K03.05 Antagonizm ze zwierzętami introdukowanymi.	CS (ii) B CS (iii) B CS (v) B CS (vi) NM PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIM CS (a) B CS (b) B CS (h) B CS (i) B CS (k) B CS (l) B PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM CS (d) B CS (f) B CS (g) B PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+ Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B

22. NIEBIESKIE ŹRÓDŁA PLH100005

Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Niebieskie Źródła PLH100005
(Dz.U. z dnia 15.11.2021 r., poz. 2051)
Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Niebieskie Źródła PLH100005
(Dz.U.W.Ł. z dnia 20 lutego 2019 r., poz. 1005)

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000
3150 starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i> ; *91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> i olsy źródłkowe.	Utrzymanie obecnego, właściwego stanu ochrony siedliska (FV) dla 3150; Zachowanie siedliska w obecnym stanie (U2) na łącznej powierzchni minimum 7 ha dla *91E0;	D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; E03 Odpady; ścieki; I01 Obce gatunki inwazyjne; I02 Problematyczne gatunki rodzime; K02.03 Eutrofizacja (naturalna); K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja).	D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; I02 Problematyczne gatunki rodzime; J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K02.03 Eutrofizacja (naturalna).	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM CS (ii) B CS (iii) NM PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM/P CS (ii) B CS (iv) P CS (v) P CS (vi) B CS (vii) P PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO CS (viii) B PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO CS (ii) N PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIM CS (i) NM PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM CS (ii) B CS (iii) B CS (v) B CS (vi) NM PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIM CS (a) B

				<table><tr><td>CS (b)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (h)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (k)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (l)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM</td></tr><tr><td>CS (d)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (f)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (g)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR</td></tr><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+</td></tr><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr></table>	CS (b)	B	CS (h)	B	CS (i)	B	CS (k)	B	CS (l)	B	PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM		CS (d)	B	CS (f)	B	CS (g)	B	PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR		Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B	PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+		Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B																																
CS (b)	B																																																																					
CS (h)	B																																																																					
CS (i)	B																																																																					
CS (k)	B																																																																					
CS (l)	B																																																																					
PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM																																																																						
CS (d)	B																																																																					
CS (f)	B																																																																					
CS (g)	B																																																																					
PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR																																																																						
Sprawne instytucje programu	B																																																																					
Skuteczni beneficjenci	B																																																																					
Komunikacja i widoczność	B																																																																					
PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+																																																																						
Sprawne instytucje programu	B																																																																					
Skuteczni beneficjenci	B																																																																					
Komunikacja i widoczność	B																																																																					
23. LASY SMARDZEWICKIE(2) PLH100024 Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Lasy Smardzewickie PLH100024 (Dz.U. z dnia 4.02.2022 r., poz. 272)																																																																						
Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000																																																																		
9170 łąka środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i> ; 91F0 łąkowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe <i>Ficario-Ulmetum</i> ; 91P0 wyżynny jodłowy bór mieszany <i>Abietetum polonicum</i> ; *1084 pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i> .	- Ochrona populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty; - Wspieranie zachowania różnorodności biologicznej przy uwzględnieniu wymagań gospodarczych, społecznych, kulturowych i regionalnych.	m.in.: A03 Koszenie/ścinanie trawy; A05.01 Hodowla zwierząt; B Leśnictwo; D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; D01.02 Drogi, autostrady; D01.04 Drogi kolejowe, w tym TGV; F03.01 Polowanie; F04 Pozyskiwanie/ usuwanie roślin łąkowych-ogólnie.		<table><tr><td colspan="2">PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>NM</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iii)</td><td>NM</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>NM/P</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iv)</td><td>P</td></tr><tr><td>CS (v)</td><td>P</td></tr><tr><td>CS (vi)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (vii)</td><td>P</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (viii)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>N</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIM</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>NM</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (v)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (vi)</td><td>NM</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIM</td></tr><tr><td>CS (a)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (b)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (h)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (k)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (l)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM</td></tr><tr><td>CS (d)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (f)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (g)</td><td>B</td></tr></table>	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO		CS (i)	NM	CS (ii)	B	CS (iii)	NM	PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO		CS (i)	NM/P	CS (ii)	B	CS (iv)	P	CS (v)	P	CS (vi)	B	CS (vii)	P	PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO		CS (viii)	B	PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO		CS (ii)	N	PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIM		CS (i)	NM	PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM		CS (ii)	B	CS (iii)	B	CS (v)	B	CS (vi)	NM	PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIM		CS (a)	B	CS (b)	B	CS (h)	B	CS (i)	B	CS (k)	B	CS (l)	B	PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM		CS (d)	B	CS (f)	B	CS (g)	B
PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO																																																																						
CS (i)	NM																																																																					
CS (ii)	B																																																																					
CS (iii)	NM																																																																					
PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO																																																																						
CS (i)	NM/P																																																																					
CS (ii)	B																																																																					
CS (iv)	P																																																																					
CS (v)	P																																																																					
CS (vi)	B																																																																					
CS (vii)	P																																																																					
PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO																																																																						
CS (viii)	B																																																																					
PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO																																																																						
CS (ii)	N																																																																					
PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIM																																																																						
CS (i)	NM																																																																					
PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM																																																																						
CS (ii)	B																																																																					
CS (iii)	B																																																																					
CS (v)	B																																																																					
CS (vi)	NM																																																																					
PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIM																																																																						
CS (a)	B																																																																					
CS (b)	B																																																																					
CS (h)	B																																																																					
CS (i)	B																																																																					
CS (k)	B																																																																					
CS (l)	B																																																																					
PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM																																																																						
CS (d)	B																																																																					
CS (f)	B																																																																					
CS (g)	B																																																																					

				PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+ Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B
24. LUBIASZÓW W PUSZCZY PILICKIEJ(1) PLH100026 Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 marca 2018 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Lubiaszów w Puszczy Pilickiej PLH100026 (Dz.U. z dnia 15.05.2018 r., poz. 905) Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi Nr 22/2011 z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Lubiaszów (Dz.U.W.Ł. z dnia 14.04.2011 r. Nr 102, poz. 863)				
Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000
9170 grąd subkontynentalny <i>Tilio-Carpinetum</i> ; *91E0 łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> ; 91P0 jodłowy bór świetokrzyski (wyżynny jodłowy bór mieszany) <i>Abietetum polonicum</i> .	Zachowanie naturalnych zbiorowisk leśnych, w szczególności z udziałem jodły występującej tu przy północnej granicy zasięgu (oraz stanowisk rzadkich gatunków roślin chronionych, jak też licznych pomnikowych dębów). Cel ten jest zbieżny z celem ochrony obszaru Natura 2000 w części pokrywającej się z rezerwatem. Trwała ochrona siedlisk przyrodniczych lub odtworzenie ich właściwego stanu.	Obecność gatunków roślin obcych, inwazyjnych. Niekorzystne zmiany w drzewostanach sąsiadujących z rezerwatem.		PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM CS (ii) B CS (iii) NM PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM/P CS (ii) B CS (iv) P CS (v) P CS (vi) B CS (vii) P PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO CS (viii) B PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO CS (ii) N PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM CS (i) NM PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM CS (ii) B CS (iii) B CS (v) B CS (vi) NM PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM CS (a) B CS (b) B CS (h) B CS (i) B CS (k) B CS (l) B PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM CS (d) B CS (f) B CS (g) B PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+ Sprawne instytucje programu B

				Skuteczni beneficjenci	B
				Komunikacja i widoczność	B
25. DOLINA CZARNEJ PLH260015 Rozporządzenie Ministra Środowiska z 18 czerwca 2018 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Czarnej PLH260015 (Dz.U. z dnia 13.08.2018 r., poz. 1551) Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Czarnej PLH260015 (Dz.U.W.Ł. z dnia 13 maja 2014 r., poz. 2136 ze zm.)					
Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000	
2330 wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi <i>Corynephorus</i> , <i>Agrostis</i> ; 3150 starorzeczna i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaea</i> , <i>Potamogeton</i> ; 3260 nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włośniczników <i>Ranunculus fluitans</i> ; 4030 suche wrzosowiska <i>Calluna-Genistion</i> , <i>Pohlia-Callunetum</i> , <i>Calluna-Acrophylion</i> ; *6230 górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> -płaty bogate florystycznie); 6410 zmiennowilgotne łąki trzęslicowe <i>Molinia</i> ; 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie <i>Arrhenatherion elatioris</i> ; 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>); 7150 obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku <i>Rhynchosporion</i> ; 9110 kwaśne buczyny <i>Luzula-Fagetum</i> ; *91D0 bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagnum girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne; *91E0 łąki wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum alba-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> i olsy źródłiskowe; 91P0 wyżyny jodłowy bór mieszany <i>Abietetum polonicum</i> ; 91T0 sosnowy bór chrobotkowy <i>Cladonia-Pinetum</i> i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i> ; 1032 skóka gruboskorupowa <i>Unio crassus</i> ; 1037 trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i> ; 1042 żalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i> ; 1060 czerwńczyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> ; 1065 przepłotka aurinia <i>Euphydryas (Eurodryas, Hypodryas) aurinia</i> ; 1098 minogi czarnomorskie <i>Eudontomyzon spp.</i> ; 1145 piskorz <i>Misgurnus fossilis</i> ;	-Poprawa stanu siedliska (dla 2330, 3150, 3260, 4030, *6230, 6410, 6510, 7150, 9110, *91E0, 91P0, 91T0, 6177, 1060, 1065); -Ograniczenie postępu sukcesji naturalnej dla 2330 i 4030; -Ograniczenie występowania gatunków obcych dla *91E0; -Eliminacja zanieczyszczenia gleb (zaśmiecenia) dla 2330; -Utrzymanie otwartego charakteru siedliska (dla: 4030, 7140, 7150, *91D0); -Utrzymanie lub przywrócenie tradycyjnej gospodarki łąkarskiej (dla: 6410, 6510); -Utrzymanie lub przywrócenie otwartego charakteru siedliska dla 7140; -Utrzymanie obecnego stanu siedlisk dla 1037; -Utrzymanie obecnego stanu zachowania znanego stanowiska dla 1324; -Utrzymanie obecnego stanu zachowania dla 1337 i 1355, -Ochrona gleb przed zanieczyszczeniem (zaśmiecenie) dla 4030; -Przywrócenie ekstensywnego użytkowania dla *6230; -Zwiększenie zasobów martwego drewna w lesie (dla: 9110, *91E0, 91P0); -Przeciwdziałanie zaśmieceniu dla *91E0; -Kształtowanie właściwej struktury warstwowej (pokrycie podszycu poniżej 10% i zwarcie koron poniżej 50%) dla 91T0; -Uzupełnienie wiedzy o przedmiocie ochrony (dla: 1037, 1042, 6177, 1060, 1065, 1032, 1166, 1188, 1308, 1324, 1098, 5339, 1145, 1149, 1163); -Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców (dla 2330, 3150, 3260, 4030, *6230, 6410, 6510, 7140, 7150, 9110, *91D0, *91E0, 91P0, 91T0, 1037, 1042, 6177, 1060, 1065, 1032, 1166, 1188, 1308, 1324, 1337, 1355, 1098, 5339, 1145, 1149, 1163);	A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne; A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; A04.03 Zarzucanie pasterstwa, brak wypasu; B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych; G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; I01 Obce gatunki inwazyjne; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie-ogólnie; J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; K01.02 Zamulenie; K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja).	B01.01 Zalesianie terenów otwartych (drzewa rodzime); B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; D01.02 Drogi, autostrady; E01.03 Zabudowa rozproszona; E06.02 Odbudowa, remont budynków; F05.04 Kłusownictwo; G05.11 Śmierć lub uraz w wyniku kolizji; H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie-ogólnie; J02.01.03 Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; J02.03.02 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych; K01.03 Wyschnięcie zbiornika; K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K02.03 Eutrofizacja (naturalna).	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM CS (ii) B CS (iii) NM PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM/P CS (ii) B CS (iv) P CS (v) P CS (vi) B CS (vii) P PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO CS (viii) B PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO CS (ii) N PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM CS (i) NM PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM CS (ii) B CS (iii) B CS (v) B CS (vi) NM PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM CS (a) B CS (b) B CS (h) B CS (i) B CS (k) B CS (l) B PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM CS (d) B CS (f) B CS (g) B PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+ Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B	

1149 koza <i>Cobitis taenia</i> ; 1163 głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i> ; 1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> (<i>Triturus cristatus cristatus</i>); 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> ; 1308 mopek <i>Barbastella barbastellus</i> ; 1324 nocek duży <i>Myotis myotis</i> ; 1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i> ; 1355 wydra <i>Lutra lutra</i> ; 5339 różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i> ; 6177 modraszek telejus <i>Maculinea (Phengaris) teleius</i> .				
26. DOLINA ŚRODKOWEJ PILICY PLH100008 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 7 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Pilicy PLH100008 (Dz.U.W.Ł. z dnia 12 marca 2014 r., poz. 1235 ze zm.)				
Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000
2330 wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi <i>Corynephorus</i> , <i>Agrostis</i> ; 3150 starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympeion</i> , <i>Potamion</i> ; 3270 zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością <i>Chenopodium rubri</i> p.p. i <i>Bidenton</i> p.p.; 4030 suche wrzosowiska (<i>Calluno-Genistion</i> , <i>Pohlio-Callunion</i> , <i>Calluno-Arctostaphyllion</i>); *6120 ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe <i>Koelerion glaucae</i> ; 6210 murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i> i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis</i> <i>Festucion pallentis</i>); *6230 górskie i nizinne murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> -płaty bogate florystycznie); 6430 Ziołorośla górskie <i>Adenostylin alliariae</i> i ziołorośla nadrzeczne <i>Convolvulalia sepium</i> ; 6510 nizinne i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie <i>Arrhenatherion elatioris</i> ; 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>); 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i> ; *91D0 bory i lasy bagienne <i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne; *91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe <i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i> i olsy źródłiskowe;	-Przywrócenie stanu właściwego (FV) poprzez ograniczenie procesu urbanizacji muraw napiaskowych na wydmach śródlądowych, które wykorzystywane są jako miejsca rekreacji na rzekę dla 2330; -Przywrócenie stanu właściwego (FV) poprzez ograniczenie procesu urbanizacji zbiorników wodnych dla 3150; -Przywrócenie stanu właściwego (FV) poprzez ograniczenie procesu urbanizacji zbiorników wodnych dla 3150; -Przywrócenie stanu właściwego (FV) poprzez zaniechanie prac hydrotechnicznych i regulacyjnych koryta rzeki dla 3270; -Przywrócenie stanu właściwego (FV) poprzez ograniczenie zarastania wrzosowisk dla 4030; -Przywrócenie stanu właściwego (FV) poprzez ograniczenie zarastania muraw drzewami i krzewami dla 6120; -Przywrócenie stanu właściwego (FV) poprzez czynne ograniczenie zarastania muraw drzewami i krzewami lub wprowadzenie wypasu dla 6210; -Przywrócenie stanu właściwego (FV) poprzez powrót użytkowania łąkowego dla *6230; -Przywrócenie właściwego stanu ochrony płatów siedliska poprzez ograniczenie antropopresji na ich powierzchnię dla 6430, *91D0, *91E0; -Przywrócenie właściwego stanu ochrony poprzez ograniczenie sukcesji naturalnej dla 7140; -Przywrócenie właściwego stanu ochrony gatunku poprzez zmianę warunków biotycznych i abiotycznych wynikających z pierwotnej zdolności spływowej koryta rzeki w strefie oddziaływania cofki zbiornika Sulejowskiego dla 1149; -Przywrócenie populacji gatunku do stanu właściwego (FV) – podniesienie wskaźnika liczebności powyżej 10 osobników/1 m biegu rzeki dla 1032; -Przywrócenie populacji gatunku do stanu właściwego (FV) poprzez zwiększenie populacji gatunku do populacji, podawanej jako liczbą wyłynie na badane stanowisko (50 m odcinek rzeki), 50 lub więcej dla 1037;	A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; A11 Inny rodzaj praktyk rolniczych; B02.06 Przerzedzenie warstwy drzew; D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; D05 Usprawniony dostęp do obszaru; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów w rekreacyjnych; F02.03 Wędkarstwo; F03.02.03 Chwytywanie, trucie, kusownictwo; G01.03 Pojazdy zmotoryzowane; G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; G05.04 Wandalizm; H01.01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych z zakładów przemysłowych; H01.03 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych ze źródeł punktowych; H01.04 Rozproszone zanieczyszczenia za pośrednictwem przelewów burzowych lub odprowadzenia ścieków komunalnych; H01.05 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu	A02 Zmiana sposobu uprawy; A02.01 Intensyfikacja rolnictwa; A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne; A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja; A04.01 Wypas intensywny; A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (rolnictwo); B01 Zalesianie terenów otwartych; B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; B02.01 Odnawianie lasu po wycince (nasadzenia); B02.02 Wycinka lasu; B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania; B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo); C01.03 Wydobywanie torfu; E Urbanizacja, budownictwo mieszkaniowe i handlowe; E03 Odpady, ścieki; F02.01.02 Połowy siecią; F03.02.01 Kolekcjonowanie (owadów, gadów, płazów); G01.01.01 Motorowe sporty wodne; G02 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna;	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM CS (ii) B CS (iii) NM PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM/P CS (ii) B CS (iv) P CS (v) P CS (vi) B CS (vii) P PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO CS (viii) B PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO CS (ii) N PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEGO CS (i) NM PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM CS (ii) B CS (iii) B CS (v) B CS (vi) NM PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEGO CS (a) B CS (b) B CS (h) B CS (i) B CS (k) B CS (l) B PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEGO CS (d) B CS (f) B CS (g) B PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+

91F0 łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe <i>Ficario-Ulmetum</i> ; 1032 skójką gruboskorupowa <i>Unio crassus</i> ; 1037 trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecillia</i> ; 1096 minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i> ; 1149 koza <i>Cobitis taenia</i> ; 1163 głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i> ; 1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> (<i>Triturus cristatus cristatus</i>); 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> ; 1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i> ; 1355 wydra <i>Lutra lutra</i> .	-Dążenie do przywrócenia właściwego stanu ochrony poprzez ekstensywne użytkowanie łąkarskie lub łąkarsko-pastwiskowe dla 6510; -Dążenie do przywrócenia właściwego stanu ochrony poprzez zwiększenie ilości drzew dziuplastych i martwego drewna na dnie lasu dla 9170; Poprawa struktury i funkcji siedliska poprzez wspieranie gatunków właściwych dla siedliska dla 9170, 91F0; -Utrzymanie populacji gatunku w stanie właściwym (FV) dla 1337 i 1355; -Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane (dla: 2330, 3270, 4030, 6120, 6210, *6230, 6430, 6510, 7140, 9170, *91D0, 91F0, 1166, 1188, 1032, 1037);	działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem; H01.08 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych; H05.01 Odpadki i odpady stałe; I01 Obce gatunki inwazyjne; J02.01.03 Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; J02.12 Tamy, wały, sztuczne plaże-ogólnie; J03.01 Zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska; K01.03 Wyschnięcie; K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K02.04 Zakwaszenie; K.03.04 Drapieżnictwo; M01.02 Susze i zmniejszenie opadów; M01.05 Zmiany przepływu wód.	G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; H01 Zanieczyszczenia wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich, słonawych); J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J02.02.01 Bagrowanie/usuwanie osadów limnicznych; J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód-ogólnie; J02.12 Tamy, wały, sztuczne plaże-ogólnie; L08 Powódź (procesy naturalne); M01.02 Susze i zmniejszenie opadów.	Sprawne instytucje programu Skuteczni beneficjenci Komunikacja i widoczność	B B B

27. OSTOJA PRZEDBORSKA

PLH260004

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 marca 2018 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Przedborska PLH260004 (Dz.U. z dnia 17.05.2018 r., poz. 923)

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Przedborska PLH260004 (Dz.U.W.Ł. z dnia 30 kwietnia 2014 r., poz. 2015 ze zm.)

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000
*6210 murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>) i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis Festucion pallentis</i> ; 6510 nizinowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>); *7110 torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe); 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Schuechzeria-Caricetea</i>); 7150 obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku <i>Rhynchosporion</i> ; 9110 kwaśne buczyny <i>Luzulo-Fagetum</i> ; 9130 żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>); 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i> ;	-Ograniczenie postępu sukcesji naturalnej (ekspansji krzewów i drzew) dla 6210 i 7150; -Przywrócenie i utrzymanie ekstensywnego użytkowania dla 6210; -Utrzymanie tradycyjnej ekstensywnej gospodarki łąkarskiej dla 6510; -Utrzymanie otwartego charakteru siedliska (pokrycie drzew i krzewów mniejsze niż 40%) dla *7110 i 7140; -Stopniowa poprawa struktury i funkcji siedliska na stanowiskach w granicach obszaru dla 9110, 9130, 9170, *91D0, *91E0, 91P0; -Zwiększenie ilości martwych i zamierających drzew w lesie (dla: 9110, 9130, 9170, 91P0); -Ochrona siedliska przed obcymi gatunkami inwazyjnymi i ograniczenie ich występowania dla *91E0; -Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i o uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań	A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych; I01 Obce gatunki inwazyjne; I02 Problematiczne gatunki rodzime; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie-ogólnie; J03.01 Zmniejszenie lub utrata	A02.03 Usuwanie trawy pod grunty orne; B02.02 Wycinka lasu (starodrzew); B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; C01.03 Wydobywanie torfu; F03.02.02 Chwytnie, trucie, kłusownictwo; G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; G05.04 Wandalizm: Rozbieranie tam i żeremi; G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak; H.01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych; J01 Pożary i gaszenie pożarów;	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM CS (ii) B CS (iii) NM PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM/P CS (ii) B CS (iv) P CS (v) P CS (vi) B CS (vii) P PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO CS (viii) B PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO CS (ii) N PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM CS (i) NM PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM

*91D0 bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne; *91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinosincanae</i>) i olsy źródłiskowe; 91F0 łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe <i>Ficario-Ulmetum</i> ; *91I0 ciepłolubne dąbrowy <i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i> ; 91P0 wyżynny jodłowy bór mieszany <i>Abietetum polonicum</i> ; 1060 czerwonożył nieparek <i>Lycaena dispar</i> ; 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> ; 1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i> ; 1355 wydra <i>Lutra lutra</i> ; 1323 nocek Bechsteina <i>Myotis bechsteinii</i> ; 4030 szlaczkoń szafrańiec <i>Colias myrmidone</i> .	w oparciu o nowe dane (dla: 6510, *7110, 7140, 7150, 91F0, *91I0, 1060, 4030, 1188, 1337, 1355, 1323); -Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców (dla: 6210, 6510, *7110, 7140, 7150, 9110, 9130, 9170, *91D0, *91E0, 91F0, 91I0, 91P0, 1060, 4030, 1188, 1337, 1355, 1323);	określonych cech siedliska; K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja).	J01.01 Wypalanie (łąk i poboczy); J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód-ogólnie; K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja).	CS (iii) B CS (iii) B CS (v) B CS (vi) NM PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM CS (a) B CS (b) B CS (h) B CS (i) B CS (k) B CS (l) B PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM CS (d) B CS (f) B CS (g) B PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+ Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B

**28. DOLINA GÓRNEJ PILICY(2)
PLH260018**

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000
2330 wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi <i>Corynephorus</i> , <i>Agrostis</i> ; 3130 brzegi lub osuszone dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z <i>Littorelletea</i> , <i>Isoëto-Nanojuncetum</i> ; 3150 starorzecz i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami <i>Nymphaeion</i> , <i>Potamion</i> ; 3260 nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników <i>Ranunculion fluitantis</i> ; 3270 zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością <i>Chenopodion rubri</i> p.p. i <i>Bidention</i> p.p.; 4030 suche wrzosowiska <i>Calluno-Genistion</i> , <i>Pohlio-Callunio</i> , <i>Calluno-Arctostaphylyon</i> ; *6230 górskie i nizinne murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> -płaty bogate florystycznie); 6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe <i>Molinion</i> ; 6430 ziołorośla górskie <i>Adenostylin alliariae</i> i ziołorośla nadrzeczne <i>Convolvuletalia sepium</i> ; 6510 nizinne i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie <i>Arrhenatherion elatioris</i> ; *7110 torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe); 7120 torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji;	- Ochrona populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty; - Wspieranie zachowania różnorodności biologicznej przy uwzględnieniu wymagań gospodarczych, społecznych, kulturowych i regionalnych.			PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM CS (ii) B CS (iii) NM PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM/P CS (ii) B CS (iv) P CS (v) P CS (vi) B CS (vii) P PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO CS (viii) B PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO CS (ii) N PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM CS (i) NM PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM CS (ii) B CS (iii) B CS (v) B CS (vi) NM PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM CS (a) B CS (b) B CS (h) B CS (i) B CS (k) B CS (l) B

7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Schuechzeria-Caricetea</i>); 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i> ; *91D0 bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne; *91E0 łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe; 91T0 sosnowy bór chrobotkowy <i>Cladonia-Pinetum</i> i chrobotkowa postać <i>Peucedano-Pinetum</i> ; 1014 poczwarówka zwężona <i>Vertigo angustior</i> ; 1016 poczwarówka jajowata <i>Vertigo moulinsiana</i> ; 1032 skójką gruboskorupowa <i>Unio crassus</i> ; 1037 trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i> ; 1146 koza złotawa <i>Sabanejewia aurata</i> ; 1060 czerwonończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> ; 1082 kreślinek nizinny <i>Graphoderus bilineatus</i> ; *1084 pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i> ; 1145 piskorz <i>Misgurnus fossilis</i> ; 1149 koza pospolita <i>Cobitis taenia</i> ; 1163 głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i> ; 1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> (<i>Triturus cristatus cristatus</i>); 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> ; 1308 mopek <i>Barbastella barbastellus</i> ; 1324 nocek duży <i>Myotis myotis</i> ; 1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i> ; 1355 wydra <i>Lutra lutra</i> ; 2484 minóg ukraiński <i>Eudontomyzon mariae</i> ; 4038 czerwonończyk fioletek <i>Lycaena helle</i> ; 4056 zatoczek łamliwy <i>Anisus vorticulus</i> ; 6177 modraszek <i>teleius Maculinea (Phengaris) teleius</i> ; 6179 modraszek <i>nausitus Maculinea (Phengaris) nausithous</i> .				<table><tr><td colspan="2">PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM</td></tr><tr><td>CS (d)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (f)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (g)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR</td></tr><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+</td></tr><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr></table>	PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM		CS (d)	B	CS (f)	B	CS (g)	B	PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR		Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B	PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+		Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B
	PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM																											
	CS (d)	B																										
	CS (f)	B																										
	CS (g)	B																										
	PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR																											
	Sprawne instytucje programu	B																										
	Skuteczni beneficjenci	B																										
	Komunikacja i widoczność	B																										
	PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+																											
Sprawne instytucje programu	B																											
Skuteczni beneficjenci	B																											
Komunikacja i widoczność	B																											
29. WIELKOPOLE JODŁY POD CZARTORIĄ(1) PLH100031 Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Wielkopole – Jodły pod Czartorią PLH100031 (Dz.U. z dnia 2.02.2022 r., poz. 242) Zarządzenie nr 26/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Wielkopole (Dz.U.W.Ł. z dnia 14.04.2011 r. Nr 103, poz. 867)																												
Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000																								
9170 Grąd subkontynentalny <i>Tilio-Carpinetum</i> ;	Zachowanie naturalnego drzewostanu jodłowego z rzadkimi gatunkami roślin w runie,	Penetracja rezerwatu przez ludzi.		<table><tr><td colspan="2">PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>NM</td></tr></table>	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO		CS (i)	NM																				
PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO																												
CS (i)	NM																											

91P0 Wyżyny jodłowy bór mieszany <i>Abietetum polonicum</i> .	występującego w sąsiedztwie północnej granicy zasięgu jodły. Cel ten jest zbieżny z celem ochrony obszaru Natura 2000 w części pokrywającej się z rezerwatem. Trwała ochrona siedlisk przyrodniczych lub odtworzenie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych – w stosunku do przedmiotów ochrony.	Obecność gatunków roślin obcych, inwazyjnych. Niekorzystne zmiany stosunków hydrologicznych i wilgotnościowych. Niekorzystne zmiany w drzewostanach sąsiadujących z rezerwatem.	<table><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iii)</td><td>NM</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>NM/P</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iv)</td><td>P</td></tr><tr><td>CS (v)</td><td>P</td></tr><tr><td>CS (vi)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (vii)</td><td>P</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (viii)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>N</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>NM</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (v)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (vi)</td><td>NM</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM</td></tr><tr><td>CS (a)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (b)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (h)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (k)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (l)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM</td></tr><tr><td>CS (d)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (f)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (g)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR</td></tr><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+</td></tr><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr></table>	CS (ii)	B	CS (iii)	NM	PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO		CS (i)	NM/P	CS (ii)	B	CS (iv)	P	CS (v)	P	CS (vi)	B	CS (vii)	P	PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO		CS (viii)	B	PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO		CS (ii)	N	PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM		CS (i)	NM	PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM		CS (ii)	B	CS (iii)	B	CS (v)	B	CS (vi)	NM	PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM		CS (a)	B	CS (b)	B	CS (h)	B	CS (i)	B	CS (k)	B	CS (l)	B	PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM		CS (d)	B	CS (f)	B	CS (g)	B	PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR		Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B	PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+		Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B
CS (ii)	B																																																																																
CS (iii)	NM																																																																																
PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO																																																																																	
CS (i)	NM/P																																																																																
CS (ii)	B																																																																																
CS (iv)	P																																																																																
CS (v)	P																																																																																
CS (vi)	B																																																																																
CS (vii)	P																																																																																
PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO																																																																																	
CS (viii)	B																																																																																
PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO																																																																																	
CS (ii)	N																																																																																
PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM																																																																																	
CS (i)	NM																																																																																
PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM																																																																																	
CS (ii)	B																																																																																
CS (iii)	B																																																																																
CS (v)	B																																																																																
CS (vi)	NM																																																																																
PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM																																																																																	
CS (a)	B																																																																																
CS (b)	B																																																																																
CS (h)	B																																																																																
CS (i)	B																																																																																
CS (k)	B																																																																																
CS (l)	B																																																																																
PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM																																																																																	
CS (d)	B																																																																																
CS (f)	B																																																																																
CS (g)	B																																																																																
PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR																																																																																	
Sprawne instytucje programu	B																																																																																
Skuteczni beneficjenci	B																																																																																
Komunikacja i widoczność	B																																																																																
PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+																																																																																	
Sprawne instytucje programu	B																																																																																
Skuteczni beneficjenci	B																																																																																
Komunikacja i widoczność	B																																																																																

**30. ŁĄKA W BĘCZKOWICACH
PLH100004**

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 17 lutego 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łąka w Bęczkowicach PLH100004 (Dz.U.W.Ł. z dnia 20 lutego 2014 r., poz. 741)

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000	
3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i> ; 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>); *91E0 łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum alba-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe; 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie	-Poprawa istniejącego stanu ochrony siedliska (U1) w kierunku właściwego (FV), poprzez ograniczenie eutrofizacji i zarastania oraz mechaniczne usunięcie osadu z dna starorzeczy dla 3150; -Poprawa stanu zachowania siedliska (U1) w kierunku właściwego (FV), poprzez zastosowanie (wznowienie) kośnego użytkowania oraz wykarczowanie zarośli wierzbowych (dla: 7140 i 7230, 1903);	B03 Eksploatacja lasu bez odnowienia czy naturalnego odrastania; J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód–ogólnie; K01 Abiotyczne procesy naturalne; K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; K02.03 Eutrofizacja.	A02 Zmiana sposobu uprawy; A04.01 Wypas intensywny; A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (rolnictwo); A08 Nawożenie (nawozy sztuczne); B01 Zalesianie terenów otwartych; C01.03 Wydobywanie torfu;	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	
				CS (i) NM	
				CS (ii) B	
				CS (iii) NM	
				PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	
				CS (i) NM/P	
				CS (ii) B	
				CS (iv) P	
				CS (v) P	
				CS (vi) B	
CS (vii) P					

z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>); 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk; 1903 lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i> .	Utrzymanie właściwych stosunków wodnych (dla: 7140, *91E0, 7230, 1903); Zachowanie siedliska w niepogorszonej formie (U1) dla *91E0; Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane (dla: 7140, 7230, 1903);		E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych; F04.01 Płdrowanie stanowisk roślin; G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; H01 Zanieczyszczenia wód powierzchniowych (limnicznych, łąkowych, morskich i słonawych); H05.01 Odpadki i odpady stałe; J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie-ogólnie; J02.01.03 Wypełnianie rowów, tam, stawów, sadzawek, bagien lub torfianek; K01.03 Wyschnięcie; K01.04 Zatopienie; K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; K02.03 Eutrofizacja.	PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO CS (viii) B PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO CS (ii) N PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIE CS (i) NM PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM CS (ii) B CS (iii) B CS (v) B CS (vi) NM PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIE CS (a) B CS (b) B CS (h) B CS (i) B CS (k) B CS (l) B PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIE CS (d) B CS (f) B CS (g) B PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+ Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B

31.DĄBROWY W MARIANKU(2)

PLH100027

Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dąbrowy w Marianku

PLH100027

(Dz.U. z dnia 9.02.2022 r., poz. 331)

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000
9190 kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>); *9110 ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescenti-petraeae</i>).	- Ochrona populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty; - Wspieranie zachowania różnorodności biologicznej przy uwzględnieniu wymagań gospodarczych, społecznych, kulturowych i regionalnych	A01 Uprawa; B Leśnictwo; D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; D01.02 Drogi, autostrady; F04 Pozyskiwanie/ usuwanie roślin łąkowych-ogólnie.		PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM CS (ii) B CS (iii) NM PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM/P CS (ii) B CS (iv) P CS (v) P CS (vi) B CS (vii) P PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO CS (viii) B PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO CS (ii) N PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIE CS (i) NM PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM

				<table><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (v)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (vi)</td><td>NM</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIM</td></tr><tr><td>CS (a)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (b)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (h)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (k)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (l)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM</td></tr><tr><td>CS (d)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (f)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (g)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 9: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>P</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR</td></tr><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+</td></tr><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 12: POMOC TECHNICZNA FST</td></tr><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr></table>	CS (ii)	B	CS (iii)	B	CS (v)	B	CS (vi)	NM	PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIM		CS (a)	B	CS (b)	B	CS (h)	B	CS (i)	B	CS (k)	B	CS (l)	B	PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM		CS (d)	B	CS (f)	B	CS (g)	B	PRIORYTET 9: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI		CS (i)	P	PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR		Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B	PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+		Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B	PRIORYTET 12: POMOC TECHNICZNA FST		Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B
CS (ii)	B																																																													
CS (iii)	B																																																													
CS (v)	B																																																													
CS (vi)	NM																																																													
PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIM																																																														
CS (a)	B																																																													
CS (b)	B																																																													
CS (h)	B																																																													
CS (i)	B																																																													
CS (k)	B																																																													
CS (l)	B																																																													
PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM																																																														
CS (d)	B																																																													
CS (f)	B																																																													
CS (g)	B																																																													
PRIORYTET 9: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI																																																														
CS (i)	P																																																													
PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR																																																														
Sprawne instytucje programu	B																																																													
Skuteczni beneficjenci	B																																																													
Komunikacja i widoczność	B																																																													
PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+																																																														
Sprawne instytucje programu	B																																																													
Skuteczni beneficjenci	B																																																													
Komunikacja i widoczność	B																																																													
PRIORYTET 12: POMOC TECHNICZNA FST																																																														
Sprawne instytucje programu	B																																																													
Skuteczni beneficjenci	B																																																													
Komunikacja i widoczność	B																																																													
32. LASY GORZKOWICKIE(2) PLH100020 Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Lasy Gorzkowickie PLH100020 (Dz.U. z dnia 9.02.2022 r., poz. 330)																																																														
Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000																																																										
9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>); *91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe.	- Ochrona populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty; - Wspieranie zachowania różnorodności biologicznej przy uwzględnieniu wymagań gospodarczych, społecznych, kulturowych i regionalnych	A01 Uprawa; A03 Koszenie/ścinanie trawy; D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; D01.02 Drogi, autostrady; F04 Pozyskiwanie/ usuwanie roślin lądowych–ogólnie; J01 Pożary i gaszenie pożarów.		<table><tr><td colspan="2">PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>NM</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iii)</td><td>NM</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>NM/P</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iv)</td><td>P</td></tr><tr><td>CS (v)</td><td>P</td></tr><tr><td>CS (vi)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (vii)</td><td>P</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (viii)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>N</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIM</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>NM</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iii)</td><td>B</td></tr></table>	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO		CS (i)	NM	CS (ii)	B	CS (iii)	NM	PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO		CS (i)	NM/P	CS (ii)	B	CS (iv)	P	CS (v)	P	CS (vi)	B	CS (vii)	P	PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO		CS (viii)	B	PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO		CS (ii)	N	PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIM		CS (i)	NM	PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM		CS (ii)	B	CS (iii)	B																		
PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO																																																														
CS (i)	NM																																																													
CS (ii)	B																																																													
CS (iii)	NM																																																													
PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO																																																														
CS (i)	NM/P																																																													
CS (ii)	B																																																													
CS (iv)	P																																																													
CS (v)	P																																																													
CS (vi)	B																																																													
CS (vii)	P																																																													
PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO																																																														
CS (viii)	B																																																													
PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO																																																														
CS (ii)	N																																																													
PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIM																																																														
CS (i)	NM																																																													
PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM																																																														
CS (ii)	B																																																													
CS (iii)	B																																																													

				<table><tr><td>CS (v)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (vi)</td><td>NM</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIM</td></tr><tr><td>CS (a)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (b)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (h)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (k)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (l)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM</td></tr><tr><td>CS (d)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (f)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (g)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 9: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>P</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR</td></tr><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+</td></tr><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 12: POMOC TECHNICZNA FST</td></tr><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr></table>	CS (v)	B	CS (vi)	NM	PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIM		CS (a)	B	CS (b)	B	CS (h)	B	CS (i)	B	CS (k)	B	CS (l)	B	PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM		CS (d)	B	CS (f)	B	CS (g)	B	PRIORYTET 9: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI		CS (i)	P	PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR		Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B	PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+		Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B	PRIORYTET 12: POMOC TECHNICZNA FST		Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B
CS (v)	B																																																									
CS (vi)	NM																																																									
PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIM																																																										
CS (a)	B																																																									
CS (b)	B																																																									
CS (h)	B																																																									
CS (i)	B																																																									
CS (k)	B																																																									
CS (l)	B																																																									
PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM																																																										
CS (d)	B																																																									
CS (f)	B																																																									
CS (g)	B																																																									
PRIORYTET 9: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI																																																										
CS (i)	P																																																									
PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR																																																										
Sprawne instytucje programu	B																																																									
Skuteczni beneficjenci	B																																																									
Komunikacja i widoczność	B																																																									
PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+																																																										
Sprawne instytucje programu	B																																																									
Skuteczni beneficjenci	B																																																									
Komunikacja i widoczność	B																																																									
PRIORYTET 12: POMOC TECHNICZNA FST																																																										
Sprawne instytucje programu	B																																																									
Skuteczni beneficjenci	B																																																									
Komunikacja i widoczność	B																																																									
33. LAS DĘBOWIEC(2) PLH100023 Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Las Dębowiec PLH100023 (Dz.U. z dnia 9.02.2022 r., poz. 319)																																																										
Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000																																																						
9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny <i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i> ; *91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe; 91F0 łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe <i>Ficario-Ulmetum</i> .	- Ochrona populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty; - Wspieranie zachowania różnorodności biologicznej przy uwzględnieniu wymagań gospodarczych, społecznych, kulturowych i regionalnych	m.in.: B Leśnictwo; D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; D01.02 Drogi, autostrady; F04 Pozyskiwanie/ usuwanie roślin łądowych-ogólnie.		<table><tr><td colspan="2">PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>NM</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iii)</td><td>NM</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>NM/P</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iv)</td><td>P</td></tr><tr><td>CS (v)</td><td>P</td></tr><tr><td>CS (vi)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (vii)</td><td>P</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (viii)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>N</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIM</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>NM</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (v)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (vi)</td><td>NM</td></tr></table>	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO		CS (i)	NM	CS (ii)	B	CS (iii)	NM	PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO		CS (i)	NM/P	CS (ii)	B	CS (iv)	P	CS (v)	P	CS (vi)	B	CS (vii)	P	PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO		CS (viii)	B	PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO		CS (ii)	N	PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIM		CS (i)	NM	PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM		CS (ii)	B	CS (iii)	B	CS (v)	B	CS (vi)	NM										
PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO																																																										
CS (i)	NM																																																									
CS (ii)	B																																																									
CS (iii)	NM																																																									
PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO																																																										
CS (i)	NM/P																																																									
CS (ii)	B																																																									
CS (iv)	P																																																									
CS (v)	P																																																									
CS (vi)	B																																																									
CS (vii)	P																																																									
PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO																																																										
CS (viii)	B																																																									
PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO																																																										
CS (ii)	N																																																									
PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIM																																																										
CS (i)	NM																																																									
PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM																																																										
CS (ii)	B																																																									
CS (iii)	B																																																									
CS (v)	B																																																									
CS (vi)	NM																																																									

				PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIM CS (a) B CS (b) B CS (h) B CS (i) B CS (k) B CS (l) B PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM CS (d) B CS (f) B CS (g) B PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+ Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B
34. TORFOWISKA ŻYTNO-EWINA(2) PLH100030 Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Torfowiska Żytno-Ewina PLH100030 (Dz.U. z dnia 4.01.2022 r., poz. 15)				
Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000
7120 torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji; 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>); *91D0 bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne.	- Ochrona populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty; - Wspieranie zachowania różnorodności biologicznej przy uwzględnieniu wymagań gospodarczych, społecznych, kulturowych i regionalnych.	m.in.: B Leśnictwo; D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; D01.02 Drogi, autostrady; F04 Pozyskiwanie/ usuwanie roślin łądowych-ogólnie; G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych.		PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM CS (ii) B CS (iii) NM PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM/P CS (ii) B CS (iv) P CS (v) P CS (vi) B CS (vii) P PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO CS (viii) B PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO CS (ii) N PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIM CS (i) NM PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM CS (ii) B CS (iii) B CS (v) B CS (vi) NM PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIM CS (a) B CS (b) B CS (h) B CS (i) B CS (k) B CS (l) B PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM CS (d) B

				<table><tr><td>CS (f)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (g)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR</td></tr><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+</td></tr><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr></table>	CS (f)	B	CS (g)	B	PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR		Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B	PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+		Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B																																																								
CS (f)	B																																																																															
CS (g)	B																																																																															
PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR																																																																																
Sprawne instytucje programu	B																																																																															
Skuteczni beneficjenci	B																																																																															
Komunikacja i widoczność	B																																																																															
PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+																																																																																
Sprawne instytucje programu	B																																																																															
Skuteczni beneficjenci	B																																																																															
Komunikacja i widoczność	B																																																																															
35. CISY W JASIENIU(1) PLH100018 Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lutego 2017 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Cisy w Jasieniu PLH100018 (Dz.U. z dnia 17.03.2017 r., poz. 575) Zarządzenie nr 38/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Jasień (Dz.U.W.Ł. z dnia 5 lipca 2013 r., poz. 3528)																																																																																
Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000																																																																												
*91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe.	Zachowanie stanowiska naturalnego występowania cisa pospolitego <i>Taxus baccata</i> . Trwała ochrona siedlisk przyrodniczych lub odtworzenie ich właściwego stanu.	Przecięcie rezerwatu drogą publiczną i związane z tym zwiększone zagrożenie penetracją ludzi. Antropopresja na rezerwat (zewnętrzne).	Zaburzenia reżimu hydrologicznego w rezerwacie, polegające głównie na stopniowym przesuszaniu terenu rezerwatu jak i terenów go otaczających, spowodowane w szczególności gospodarką na graniczących z rezerwatem stawach rybnych. Zamieranie cisa w wyniku nadmiernego zacienienia.	<table><tr><td colspan="2">PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>NM</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iii)</td><td>NM</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>NM/P</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iv)</td><td>P</td></tr><tr><td>CS (v)</td><td>P</td></tr><tr><td>CS (vi)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (vii)</td><td>P</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (viii)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>N</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>NM</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (v)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (vi)</td><td>NM</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM</td></tr><tr><td>CS (a)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (b)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (h)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (k)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (l)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM</td></tr><tr><td>CS (d)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (f)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (g)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR</td></tr><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+</td></tr></table>	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO		CS (i)	NM	CS (ii)	B	CS (iii)	NM	PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO		CS (i)	NM/P	CS (ii)	B	CS (iv)	P	CS (v)	P	CS (vi)	B	CS (vii)	P	PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO		CS (viii)	B	PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO		CS (ii)	N	PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM		CS (i)	NM	PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM		CS (ii)	B	CS (iii)	B	CS (v)	B	CS (vi)	NM	PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM		CS (a)	B	CS (b)	B	CS (h)	B	CS (i)	B	CS (k)	B	CS (l)	B	PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM		CS (d)	B	CS (f)	B	CS (g)	B	PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR		Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B	PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+	
PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO																																																																																
CS (i)	NM																																																																															
CS (ii)	B																																																																															
CS (iii)	NM																																																																															
PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO																																																																																
CS (i)	NM/P																																																																															
CS (ii)	B																																																																															
CS (iv)	P																																																																															
CS (v)	P																																																																															
CS (vi)	B																																																																															
CS (vii)	P																																																																															
PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO																																																																																
CS (viii)	B																																																																															
PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO																																																																																
CS (ii)	N																																																																															
PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM																																																																																
CS (i)	NM																																																																															
PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM																																																																																
CS (ii)	B																																																																															
CS (iii)	B																																																																															
CS (v)	B																																																																															
CS (vi)	NM																																																																															
PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM																																																																																
CS (a)	B																																																																															
CS (b)	B																																																																															
CS (h)	B																																																																															
CS (i)	B																																																																															
CS (k)	B																																																																															
CS (l)	B																																																																															
PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM																																																																																
CS (d)	B																																																																															
CS (f)	B																																																																															
CS (g)	B																																																																															
PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR																																																																																
Sprawne instytucje programu	B																																																																															
Skuteczni beneficjenci	B																																																																															
Komunikacja i widoczność	B																																																																															
PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+																																																																																

				Sprawne instytucje programu Skuteczni beneficjenci Komunikacja i widoczność	
36. ŚWIĘTE ŁUGI(2) PLH100036 Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Święte Ługi PLH100036 (Dz.U. z dnia 9.02.2022 r., poz. 323)					
Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000	
*7110 torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe); 7120 torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji; 91D0 bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne; 1042 załotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i> ; 1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> (<i>Triturus cristatus cristatus</i>); 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> .	- Ochrona populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty - Wspieranie zachowania różnorodności biologicznej przy uwzględnieniu wymagań gospodarczych, społecznych, kulturowych i regionalnych.	B Leśnictwo; B02.02 Wycinka lasu; B02.03 Usuwanie podszytu; B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; C01.04.01 Kopalnie odkrywkowe; D01.01 Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów w rekreacyjnych; F02.03 Wędkarstwo; F03.01 Polowanie; F03.02.03 Chwytywanie, trucie, kłusownictwo.		PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	
				CS (i)	NM
				CS (ii)	B
				CS (iii)	NM
				PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	
				CS (i)	NM/P
				CS (ii)	B
				CS (iv)	P
				CS (v)	P
				CS (vi)	B
				CS (vii)	P
				PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO	
				CS (viii)	B
				PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	
				CS (ii)	N
				PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM	
				CS (i)	NM
				PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	
				CS (ii)	B
				CS (iii)	B
				CS (v)	B
				CS (vi)	NM
				PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM	
				CS (a)	B
				CS (b)	B
				CS (h)	B
				CS (i)	B
				CS (k)	B
				CS (l)	B
				PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM	
				CS (d)	B
				CS (f)	B
CS (g)	B				
PRIORYTET 9: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI					
CS (i)	P				
PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR					
Sprawne instytucje programu	B				
Skuteczni beneficjenci	B				
Komunikacja i widoczność	B				
PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+					
Sprawne instytucje programu	B				
Skuteczni beneficjenci	B				
Komunikacja i widoczność	B				
PRIORYTET 12: POMOC TECHNICZNA FST					
Sprawne instytucje programu	B				
Skuteczni beneficjenci	B				

				Komunikacja i widoczność	B
37. GRABIA PLH100021 Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Grabia PLH100021 (Dz.U. z dnia 18.11.2021 r., poz. 2079) Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Grabia PLH100021 (Dz.U.W.Ł. z dnia 21 lutego 2014 r., poz. 785 ze zm.)					
Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000	
3150 starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaea</i> , <i>Potamogeton</i> ; 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie <i>Arrhenatherion elatioris</i> ; *91E0 łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum alba-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe; 1032 skójką gruboskorupowa <i>Unio crassus</i> ; 1037 trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i> ; 1042 żałotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i> ; 1060 czerwonończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> ; 2484 minóg ukraiński <i>Eudontomyzon mariae</i> ; 1145 piskorz <i>Misgurnus fossilis</i> ; 1149 koza <i>Cobitis taenia</i> ; 1188 kumak nizinny <i>Bombina orientalis</i> ; 1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i> ; 1355 wydra <i>Lutra lutra</i> .	-Poprawa stanu ochrony (U1) w kierunku właściwego (FV), poprzez zachowanie naturalnego reżimu przepływów w rzece Grabia dla 3150, 1042, 1188; -Poprawa stanu ochrony (U2) w kierunku właściwego (FV), w tym przejściowe osiągnięcie stanu niezadawalającego (U1), poprzez właściwe (ekstensywne) użytkowanie pól siedlisk dla 6510; -Poprawa stanu ochrony gatunku (U2) w kierunku właściwego (FV), w tym przejściowe osiągnięcie stanu niezadawalającego (U1), poprzez zachowanie naturalnych procesów hydromorfologicznych w korycie rzeki Grabia oraz poprawę jakości wód rzeki dla 1032; -Poprawa stanu ochrony (U1) siedliska poprzez ochronę zachowawczą oraz zapewnienie naturalnego reżimu przepływów w rzece Grabi dla *91E0; -Poprawa stanu ochrony (U1) w kierunku właściwego (FV), poprzez zachowanie naturalnych procesów hydromorfologicznych w korycie rzeki Grabia dla 1037; -Poprawa stanu ochrony (U1) w kierunku właściwego (FV), poprzez zachowanie panujących warunków wodnych w obrębie siedlisk gatunku dla 1060; -Poprawa stanu zło (U2) w kierunku właściwego (FV), w tym przejściowe osiągnięcie stanu niezadawalającego (U1) poprzez poprawę ciągłości biologicznej rzeki dla 1096, 1098; -Utrzymanie stanu właściwego (FV) siedlisk gatunku poprzez zachowanie naturalnego reżimu przepływów w rzece Grabia i roślinności skarp brzegowych dla 1337, 1355; -Przywrócenie stanu właściwego (FV) poprzez poprawę ciągłości biologicznej rzeki dla 1149; -Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane (dla: 4056, 1149, 1096, 1098, 1145, 1188).	A03.01 Intensywne koszenie lub intensyfikacja; A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; A04.01 Wypas intensywny; D01 Drogi, ścieżki i drogi kolejowe; D01.02 Drogi, autostrady; E03 Odpady, ścieki; E06 Inne rodzaje aktywności człowieka związane z urbanizacją, przemysłem, etc.; F01.01 Intensywna hodowla ryb, intensyfikacja; G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych); H01.02 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych z przelewów burzowych; H01.04 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z pośrednictwem przelewów burzowych lub odpływów ścieków komunalnych; H01.05 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem; H01.06 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu transportu i infrastruktury niezwiązanych z kanałami/zamiatarkami;	A02 Zmiana sposobu uprawy; A03.03 Zaniechanie/brak koszenia; A04.03 Zarzucenie pasterstwa, brak wypasu; A05 Hodowla zwierząt (bez wypasu); A08 Nawożenie (nawozy sztuczne); B02 Gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji; B02.02 Wycinka lasu (wycinka, usunięcie wszystkich drzew); B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; B03 Eksploatacja lasu bez odnawiania czy naturalnego odrastania; E01 Tereny zurbanizowane, tereny zamieszkane; F01.01 Intensywna hodowla ryb, intensyfikacja; G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze; H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych); H01.01 Zanieczyszczenia wód powierzchniowych z zakładów przemysłowych; H01.03 Inne zanieczyszczenie wód powierzchniowych ze źródeł punktowych; J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie-ogólnie; J02.02 Usuwanie osadów (mułu...); J02.02.01 Bagrowanie/usuwanie osadów limnicznych; J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód-ogólnie;	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM CS (ii) B CS (iii) NM PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM/P CS (ii) B CS (iv) P CS (v) P CS (vi) B CS (vii) P PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO CS (viii) B PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO CS (ii) N PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIM CS (i) NM PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIM CS (ii) B CS (iii) B CS (v) B CS (vi) NM PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIM CS (a) B CS (b) B CS (h) B CS (i) B CS (k) B CS (l) B PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM CS (d) B CS (f) B CS (g) B PRIORYTET 9: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI CS (i) P PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+ Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B PRIORYTET 12: POMOC TECHNICZNA FST Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B	

		H01.09 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych z innych źródeł rozproszonych, niewymienionych powyżej; J02 Spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych; J02.05.05 Niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy; J02.06.05 Pobór wód powierzchniowych przez farmy rybne; K01.02 Zamulenie; K01.03 Wyschnięcie; K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; K02.03 Eutrofizacja (naturalna); K03 Międzygatunkowe interakcje wśród zwierząt; K03.01 Konkurencja.	J02.05.03 Modyfikowanie akwenów wód stojących; J02.05.04 Zbiorniki wodne; J02.06 Pobór wód z wód powierzchniowych; K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja.	Komunikacja i widoczność	B
38. ZAŁĘCZAŃSKI ŁUK WARTY PLH100007 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 8 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Załęczański Łuk Warty PLH100007 (Dz.U.W.Ł. z dnia 10 kwietnia 2014 r., poz. 1685 ze zm.)					
Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000	
3150 starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nymphaea</i> , <i>Potamogeton</i> ; *6210 murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometalia</i>) i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis</i> <i>Festucion pallentis</i> ; 8210 wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami <i>Potentilla caulescens</i> ; 8310 jaskinie niedostępne do zwiedzania; 9190 kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robur-petraeae</i>); *91E0 łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albae</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnus glutinosa-incanae</i>) i olsy źródłowe; *9110 ciepłolubne dąbrowy (<i>Quercetalia pubescentis</i> <i>petraeae</i>); 1037 trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i> ; 1096 minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i> ; 1098 minóg czarnomorskie <i>Eudontomyzon</i> spp. (2484 minóg ukraiński <i>Eudontomyzon mariae</i>); 1130 boleń <i>Aspius aspius</i> ; 1146 koza złotawa <i>Sabanejewia aurata</i> ; 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> ; 1324 nocek duży <i>Myotis myotis</i> ;	-Zachowanie siedliska w stanie niezmienionym dla 3150, *91E0; -Poprawa stanu ochrony (U2) w kierunku właściwego (FV), w tym przejściowe osiągnięcie stanu niezadawalającego (U1), poprzez odtworzenie i utrzymanie siedliska dla 6210; -Poprawa stanu ochrony w kierunku właściwego (FV) poprzez zamknięcie jaskiń za pomocą odpowiednich krat, nieutrudniających nietoperzom przelotu, na okres od 15 września do 15 kwietnia oraz ograniczenie ruchu turystycznego w okolicach ich stanowisk w tym okresie dla 1324; -W przypadku płatów siedliska położonych na terenie rezerwatu przyrody „Dąbrowa w Niżankowicach” – cele działań ochronnych zgodnie z planem ochrony rezerwatu dla 9190 i *9110; W przypadku płatów siedliska położonych poza terenem rezerwatu przyrody „Dąbrowa w Niżankowicach” – uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane dla 9190, *9110; -Utrzymanie właściwego stanu ochrony siedliska (FV) dla 8310; -Utrzymanie właściwego stanu ochrony populacji gatunku (FV) dla 1355; -Utrzymanie naturalnego charakteru rzeki Warty dla 1130, 1145;	B02.02 Wycinka lasu; B02.04 Usuwanie martwych i umierających drzew; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów w rekreacyjnych; F02.03 Wędkarstwo; F05.04 Kłusownictwo; G01.02 Turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotywowanych; G01.03 Pojazdy zmotoryzowane; G01.04.02 Speleologia; G01.04.03 Rekreacyjna turystyka jaskiniowa; G05.01 Wydeptywanie, nadmierne użytkowanie; G05.04 Wandalizm; G05.07 Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak; H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych,	A07 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych w rolnictwie; B01 Zalesianie terenów otwartych; B04 Stosowanie biocydów, hormonów i substancji chemicznych (leśnictwo); C01.01 Wydobywanie piasku i żwiru; C03 Wykorzystywanie odnawialnej energii abiotycznej; C03.03 Produkcja energii wiatrowej; E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów rekreacyjnych; F03.02.03 Chwytnie, trucie, kłusownictwo; G01.03 Pojazdy zmotoryzowane; G05.04 Wandalizm; H01 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych (limnicznych, lądowych, morskich i słonawych); H01.05 Rozproszony zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem;	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM CS (ii) B CS (iii) NM PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM/P CS (ii) B CS (iv) P CS (v) P CS (vi) B CS (vii) P PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO CS (viii) B PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO CS (ii) N PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIM CS (i) NM PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNIEGO MIESZKAŃCOM CS (ii) B CS (iii) B CS (v) B CS (vi) NM PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIM CS (a) B CS (b) B CS (h) B CS (i) B CS (k) B CS (l) B	

1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i> ; 1355 wydra <i>Lutra lutra</i> ; 4068 dzwonecznik wonny <i>Adenophora lilifolia</i> ; 5339 różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i> .	-Uzgodnienie z dzierżawcą wody (obecnie PZW Sieradz) możliwości kontynuowania zarybień podtrzymujących liczebność populacji lokalnej adekwatnie do ubytków w populacji spowodowanych aktywnością wędkarską dla 1130; -Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach jego ochrony oraz podjęcie stosownych działań w oparciu o nowe dane (dla: 3150, *91E0, 1324, 1130, 1145).	ładowych, morskich i słonawych); H01.05 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu działalności związanej z rolnictwem i leśnictwem; H01.08 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie-ogólnie; J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód-ogólnie; J02.05.05 Niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy.	H01.08 Rozproszone zanieczyszczenie wód powierzchniowych z powodu ścieków z gospodarstw domowych; I01 Obce gatunki inwazyjne; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie-ogólnie; J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; J02.05 Modyfikowanie funkcjonowania wód-ogólnie; J02.05.05 Niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy.	PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM CS (d) B CS (f) B CS (g) B PRIORYTET 9: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI CS (i) P PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+ Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B PRIORYTET 12: POMOC TECHNICZNA FST Sprawne instytucje programu B Skuteczni beneficjenci B Komunikacja i widoczność B

**39. TORFOWISKA NAD PROSNĄ
PLH100037**

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 21 listopada 2017 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Torfowiska nad Prosną PLH100037
(Dz.U.W.Ł. z dnia 23 listopada 2017 r., poz. 4869)

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000
7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk; 1903 lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i> .	-Poprawa stanu niezadawalającego siedliska (U1) w kierunku właściwego (FV) poprzez poprawę stanu wskaźników parametru „specyficzna struktura i funkcja”: gatunki dominujące, pokrycie i struktura gatunkowa mchów, gatunki ekspansywne roślin zielnych, ekspansja krzewów i podrostu drzew oraz melioracje odwadniające dla 7230; -Poprawa stanu niezadawalającego gatunku (U1) w kierunku właściwego (FV) poprzez poprawę stanu poszczególnych wskaźników parametru „siedlisko”: powierzchnia zajętego siedliska, stopień zarośnięcia siedliska przez roślinność drzewiastą i krzewiastą, wysokie byliny/gatunki ekspansywne - konkurencyjne, wysokość runi, grubość wojtoku i miejsca do kielkowania dla 1903; -Utrzymanie powierzchni siedliska nie mniejszej niż 6,40 ha dla 7230;	A03.03 Zaniechanie/brak koszenia.	G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; H02.02 Zanieczyszczenie wód podziemnych; J02.01 Melioracje osuszające; J02.03 Regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych; M01.02 Susze i zmniejszenie opadów.	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM CS (ii) B CS (iii) NM PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM/P CS (ii) B CS (iv) P CS (v) P CS (vi) B CS (vii) P PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO CS (viii) B PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO CS (ii) N PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM CS (i) NM PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM

	Utrzymanie siedliska gatunku na powierzchni nie mniejszej niż 2,80 ha dla 1903.			CS (ii)	B
				CS (iii)	B
				CS (v)	B
				CS (vi)	NM
				PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIM	
				CS (a)	B
				CS (b)	B
				CS (h)	B
				CS (i)	B
				CS (k)	B
				CS (l)	B
				PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIM	
				CS (d)	B
				CS (f)	B
				CS (g)	B
				PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR	
				Sprawne instytucje programu	B
				Skuteczni beneficjenci	B
				Komunikacja i widoczność	B
				PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+	
				Sprawne instytucje programu	B
				Skuteczni beneficjenci	B
				Komunikacja i widoczność	B

**40. LIPICKIE MOKRADŁA
PLH100025**

Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 12 stycznia 2021 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lipickie Mokradła PLH100025 (Dz.U.W.Ł. z dnia 21 stycznia 2021 r., poz. 263)

Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000
*7210 torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci</i> , <i>Caricetum buxbaumii</i> , <i>Schoenetum nigricantis</i>).	Utrzymanie powierzchni siedliska nie mniejszej niż 1,4 ha.	E03.01 Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych/obiektów w rekreacyjnych; E03.04 Inne odpady; J01 Pożary i gaszenie pożarów; J02.01 Zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie; J02.05.04 Zbiorniki wodne; J03.01 Zmniejszanie lub utrata określonych cech siedliska; M01.02 Susze i zmniejszenie opadów.	K02.01 Zmiana składu gatunkowego (sukcesja).	PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM CS (ii) B CS (iii) NM PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO CS (i) NM/P CS (ii) B CS (iv) P CS (v) P CS (vi) B CS (vii) P PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO CS (viii) B PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO CS (ii) N PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIM CS (i) NM PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM CS (ii) B CS (iii) B CS (v) B CS (vi) NM PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIM CS (a) B CS (b) B CS (h) B CS (i) B

				<table><tr><td>CS (k)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (l)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM</td></tr><tr><td>CS (d)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (f)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (g)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR</td></tr><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+</td></tr><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr><tr><td>Skuteczni beneficjenci</td><td>B</td></tr><tr><td>Komunikacja i widoczność</td><td>B</td></tr></table>	CS (k)	B	CS (l)	B	PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM		CS (d)	B	CS (f)	B	CS (g)	B	PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR		Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B	PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+		Sprawne instytucje programu	B	Skuteczni beneficjenci	B	Komunikacja i widoczność	B																																												
CS (k)	B																																																																											
CS (l)	B																																																																											
PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM																																																																												
CS (d)	B																																																																											
CS (f)	B																																																																											
CS (g)	B																																																																											
PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR																																																																												
Sprawne instytucje programu	B																																																																											
Skuteczni beneficjenci	B																																																																											
Komunikacja i widoczność	B																																																																											
PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+																																																																												
Sprawne instytucje programu	B																																																																											
Skuteczni beneficjenci	B																																																																											
Komunikacja i widoczność	B																																																																											
41. DĄBROWA ŚWIETLISTA W PERNIE(1) PLH100002 Zarządzenie nr 32/2013 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody Dąbrowa Świetlista (Dz.U.W.Ł. z dnia 5 lipca 2013 r., poz. 3526 ze zm.)																																																																												
Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych	Rodzaj zagrożenia istniejącego	Rodzaj zagrożenia potencjalnego	<table><tr><td colspan="2">Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>NM</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iii)</td><td>NM</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>NM/P</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iv)</td><td>P</td></tr><tr><td>CS (v)</td><td>P</td></tr><tr><td>CS (vi)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (vii)</td><td>P</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (viii)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>N</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>NM</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM</td></tr><tr><td>CS (ii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (iii)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (v)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (vi)</td><td>NM</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM</td></tr><tr><td>CS (a)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (b)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (h)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (i)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (k)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (l)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM</td></tr><tr><td>CS (d)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (f)</td><td>B</td></tr><tr><td>CS (g)</td><td>B</td></tr><tr><td colspan="2">PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR</td></tr><tr><td>Sprawne instytucje programu</td><td>B</td></tr></table>	Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000		PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO		CS (i)	NM	CS (ii)	B	CS (iii)	NM	PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO		CS (i)	NM/P	CS (ii)	B	CS (iv)	P	CS (v)	P	CS (vi)	B	CS (vii)	P	PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO		CS (viii)	B	PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO		CS (ii)	N	PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM		CS (i)	NM	PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM		CS (ii)	B	CS (iii)	B	CS (v)	B	CS (vi)	NM	PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM		CS (a)	B	CS (b)	B	CS (h)	B	CS (i)	B	CS (k)	B	CS (l)	B	PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM		CS (d)	B	CS (f)	B	CS (g)	B	PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR		Sprawne instytucje programu	B
Ocena oddziaływania celów szczegółowych (CS) w ramach priorytetów, których realizacja może potencjalnie oddziaływać na obszar NATURA 2000																																																																												
PRIORYTET 1: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO																																																																												
CS (i)	NM																																																																											
CS (ii)	B																																																																											
CS (iii)	NM																																																																											
PRIORYTET 2: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO																																																																												
CS (i)	NM/P																																																																											
CS (ii)	B																																																																											
CS (iv)	P																																																																											
CS (v)	P																																																																											
CS (vi)	B																																																																											
CS (vii)	P																																																																											
PRIORYTET 3: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MOBILNEGO ŁÓDZKIEGO																																																																												
CS (viii)	B																																																																											
PRIORYTET 4: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO																																																																												
CS (ii)	N																																																																											
PRIORYTET 5: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM																																																																												
CS (i)	NM																																																																											
PRIORYTET 6: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM																																																																												
CS (ii)	B																																																																											
CS (iii)	B																																																																											
CS (v)	B																																																																											
CS (vi)	NM																																																																											
PRIORYTET 7: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZATRUDNIENIA I INTEGRACJI W ŁÓDZKIEM																																																																												
CS (a)	B																																																																											
CS (b)	B																																																																											
CS (h)	B																																																																											
CS (i)	B																																																																											
CS (k)	B																																																																											
CS (l)	B																																																																											
PRIORYTET 8: FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA EDUKACJI I KADR W ŁÓDZKIEM																																																																												
CS (d)	B																																																																											
CS (f)	B																																																																											
CS (g)	B																																																																											
PRIORYTET 10: POMOC TECHNICZNA EFRR																																																																												
Sprawne instytucje programu	B																																																																											
*91I0 ciepłolubna dąbrowa <i>Quercetalia pubescenti petraeae</i> .	Zachowanie zespołu dąbrowy świetlistej z bogatą florą. Cel ten odnosi się również do siedlisk przyrodniczych stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 w części pokrywającej się z rezerwatem.	Brak odnowień dębowych (wewnętrzne). Zbyt duże zwarcie podszytu, zdominowanego przez gatunki grądowe (grab pospolity, lipa drobnolistna, klon zwyczajny, jesion wyniosły, paklon - wewnętrzne). Obecność gatunków roślin obcych, inwazyjnych: dębu czerwonego <i>Quercus rubra</i> , robinii akacjowej <i>Robinia pseudoacacia</i> i czerechmy późnej <i>Padus serotina</i> (wewnętrzne). Ekspansja gatunków zacieniających dno lasu i ograniczających występowanie termo- i heliofilnych składników flory (wewnętrzne). Antropopresja, związana z planowanym wprowadzeniem udostępniania turystycznego i dydaktycznego (zewnętrzne).	Możliwość doprowadzenia do długofalowych zmian siedliska w związku z występowaniem sosny zwyczajnej, gatunku powodującego zakwaszenie podłoża (zewnętrzne). Wpływ eksploatacji złoża Grodno III (kopalni kruszywa naturalnego - zewnętrzne).																																																																									

				Skuteczni beneficjenci	B
				Komunikacja i widoczność	B
				PRIORYTET 11: POMOC TECHNICZNA EFS+	
				Sprawne instytucje programu	B
				Skuteczni beneficjenci	B
				Komunikacja i widoczność	B

Źródło: Opracowanie własne na podstawie planów zadań ochronnych (PZO) dla obszarów Natura 2000.

W przypadku obszarów Natura 2000 zawierających w swym zasięgu rezerwaty przyrody za źródło informacji w zakresie przedmiotów ochrony przyjęto zarządzenia w sprawie planów ochrony rezerwatów – obszary oznaczone (1). W przypadku braku PZO oraz planu ochrony rezerwatu za źródło informacji na temat celu działań ochronnych oraz rodzaju zagrożeń przyjęto SDFy – obszary oznaczone (2).

* – Siedlisko przyrodnicze/gatunek o znaczeniu priorytetowym zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (t.j. z 30.10.2014 r., poz. 1 713).

Załącznik 6.

OCENA REALIZACJI ZAPISÓW PROGRAMU REGIONALNEGO „FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027” NA CELE, PRZEDMIOTY OCHRONY I OBOWIĄZUJĄCE ZAKAZY W PARKACH KRAJOBRAZOWYCH, OBSZARACH CHRONIONEGO KRAJOBRAZU I ZESPOŁACH PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWYCH

Tab. 1. Ocena realizacji zapisów FEŁ2027 na cele, przedmioty ochrony¹ i obowiązujące zakazy w parkach krajobrazowych

Nazwa obszaru /obowiązująca podstawa prawna	Obowiązujące zakazy (odstępstwa od zakazu)	Cele szczegółowe, których realizacja może potencjalnie wpływać na naruszenie obowiązujących zakazów	Proponowane działania o charakterze ogólnym, które należy podjąć w celu ograniczenia negatywnego oddziaływania na formy
1.	2.	3.	4.
1. PARK KRAJOBRAZOWY WZNIESIEŃ ŁÓDZKICH UCHWAŁA NR LV/1545/10 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 27 kwietnia 2010 r. w sprawie: dostosowania formy prawnej Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich (Dz.U.W.Ł. Nr 165 z 9 czerwca 2010 r. poz. 1359)	1. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 247 ze zm.) (nie dotyczy: - realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę parku krajobrazowego)	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej), – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	2. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji;
	4. pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy

¹ Cele i przedmioty ochrony zgodne z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1098 ze zm.)

	5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoślusiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	- minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko; - ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, - możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybactwie*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	- minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, - możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	7. likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	- minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, - utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, - ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, - możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	8. utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy

	9. organizowania rajdów motorowych i samochodowych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	* zakazy <u>nie</u> dotyczą: 1) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony; 2) wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa; 3) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym; 4) realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 741 ze zm.)		
2. PARK KRAJOBRAZOWY MIĘDZYRZECZA WARTY I WIDAWKI ROZPORZĄDZENIE Nr 9/2006 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO z dnia 11 stycznia 2006 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Międzyrzecza i Widawki (Dz.U.W.Ł. Nr 20 z 23 stycznia 2006 r., poz. 194) ROZPORZĄDZENIE Nr 1/2008 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO z dnia 11 stycznia 2008 r. zmieniające rozporządzenie Wojewody łódzkiego w sprawie Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki (Dz.U.W.Ł. Nr 17 z 17 stycznia 2008 r., poz. 204)	1. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902, ze zm.)⁽¹⁾, za wyjątkiem tych przedsięwzięć, dla których przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na walory przyrodnicze parku krajobrazowego* ⁽¹⁾aktualnie w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 ze zm.) art. 51 jest uchylony. Obowiązuje art. 59 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 247 ze zm.)	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKANCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej), – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko, – prowadzenie zintegrowanych działań w celu niwelowania zaburzonych warunków hydrologicznych w wyniku istniejącej eksploatacji węgla brunatnego w rejonie Bełchatowa, Szczercowa, – ograniczenie negatywnych skutków oddziaływania terenów eksploatacyjnych, szczególnie w zakresie warunków hydrologicznych;
	2. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej, zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego, albo budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji;
	4. pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy

	5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwoświatowym lub budowa, odbudowa, utrzymaniem, remontem lub naprawa urządzeń wodnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybkiej*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	7. budowa nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów następujących rzek: Warty, Widawki, Grabi, Niecieczy, Oleśnicy, za wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybkiej oraz terenów istniejącej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej z wyłączeniem strefy zagrożenia powodziowego (nie dotyczy przedsięwzięć realizowanych na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia).	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

		(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.	
	8. likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	9. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	10. prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	11. utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	12. organizowania rajdów motorowych i samochodowych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	13. używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych *	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	* zakazy nie dotyczą: 1) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony; 2) wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa; 3) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym; 4) realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 741 ze zm.)		
3. SULEJOWSKI PARK KRAJOBRAZOWY UCHWAŁA Nr XLVII/614/18 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 27 lutego 2018 r. w sprawie Sulejowskiego Parku Krajobrazowego (Dz.U.W.Ł. z 2018 r., poz. 1342)	1. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 247 ze zm.) (nie dotyczy: realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej), – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji

i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę parku krajobrazowego)	(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKANCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.	infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
2. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego, lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych (nie dotyczy: 1) zadrzewień na obszarach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin; 2) usuwania drzew lub krzewów w celu przywrócenia gruntów nieużytkowanych do użytkowania rolniczego)	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji;
4. pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym, przeciwosuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych (nie dotyczy terenu położonego w miejscowości Barkowice Mokre w gminie Sulejów, obejmującego działki o nr ewid.: 1414/1, 1414/5, 1414/6, 1415/5, 1415/11, 1415/12, 1415/6, 1415/8, 1415/9, 1416/1, 1416/6, 1416/9, 1416/10 obręb Barkowice)	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.	
6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybckiej	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
7. budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od: a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne – z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybckiej; Natomiast dla terenu: 1) położonego w miejscowości Barkowice w Gminie Sulejów, obejmującego działki o nr ewid.: 315/2, 344/1, 344/2, 343, 342, 341/1, 341/2, 341/3, 340/1, 340/3, 339/1, 339/3, 338/1, 338/3, 337/1, 337/3, 336/1, 336/3, 335/1, 335/3, 334/1, 334/3, 333/5, 333/9, 333/3, 333/7, 332/9, 332/6, 332/8, 332/10, 332/11, 332/5, 331/1, 331/3, 326/5, 329/1, 329/5, 329/6, 328/1, 328/5, 328/6, 327/10, 327/11, 327/8, 326/6, 327/6, 326/3, 324/3, 324/7, 324/6, 323/5, 323/6, 1482/5, 323/3, 322/3, 322/6, 322/7, 322/8, 322/9, 322/10, 321/2, 325/1, 325/2, 1482/6, 408/1, 1482/7 obręb Barkowice; 2) położonego w miejscowości Dąbrowa nad Czarną w Gminie Aleksandrów, obejmującego	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korzyści ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

	działki usytuowane po południowej stronie drogi gminnej – stanowiącej działkę o nr ewid. 65 obręb Dąbrowa nad Czarną; 3) położonego w miejscowości Ostrów w Gminie Aleksandrów, obejmującego działki usytuowane po północnej i południowej stronie drogi gminnej – stanowiącej działkę o nr ewid. 104 obręb Ostrów; 4) położonego w miejscowości Ostrów w Gminie Aleksandrów, obejmującego działki usytuowane po wschodniej i zachodniej stronie drogi gminnej – stanowiącej działkę o nr ewid. 119/2 obręb Ostrów; przyjmuje brzmienie: „budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 40 m od: a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne – z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej”.	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.	
	8. likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
9. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych		Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
10. prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową		Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
11. utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych		Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
12. organizowania rajdów motorowych i samochodowych		Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
13. używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych (<u>nie dotyczy</u>: 1) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego o mocy silnika do 4 kW na obszarze Zbiornika Sulejowskiego zawartym od linii łączącej cypel we wsi Lubiaszów i miejscowość Zarzęcin do linii wyznaczonej przez początek zwężenia Zbiornika Sulejowskiego na wysokości miejscowości Barkowice Mokre, zgodnie z załącznikiem nr 3 do niniejszej uchwały; 2) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na obszarze Zbiornika Sulejowskiego		Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy

	zawartym od tamy w miejscowości Smardzewice do linii Bronisławów – cypel na wysokości wsi Lubiaszów – wieś Zarzęcin, zgodnie z załącznikiem nr 3 do niniejszej uchwały; 3) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego należącego do Polskiego Związku Wędkarskiego podczas pełnienia obowiązków patrolowych i interwencyjnych na całym obszarze Zbiornika Sulejowskiego)		
4. ZAŁĘCZAŃSKI PARK KRAJOBRAZOWY ROZPORZĄDZENIE NR 45/2005 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO z dnia 24 listopada 2005 r. w sprawie Załączniańskiego Parku Krajobrazowego w granicach województwa łódzkiego (Dz.U.W.Ł. Nr 348 z 2005 r., poz. 3119) ROZPORZĄDZENIE Nr 14/2008 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO z dnia 4 czerwca 2008 r. zmieniające rozporządzenie Wojewody łódzkiego w sprawie Załączniańskiego Parku Krajobrazowego w granicach województwa łódzkiego (Dz.U.W.Ł. Nr 198 z 2008 r., poz. 1860)	1. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902, ze zm.)⁽¹⁾, za wyjątkiem tych przedsięwzięć, dla których przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na walory przyrodnicze parku krajobrazowego* ⁽¹⁾aktualnie w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 ze zm.) art. 51 jest uchylony. Obowiązuje art. 59 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 247 ze zm.)*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej), – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	2. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarłisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji;
	4. pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy

	i zwierząt w granicach projektowanego obszaru Natura 2000 Załęczański łuk Warty, kod obszaru PLH100007*		
	5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwoświadkowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybnej*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	7. budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegu rzeki Warty, za wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybnej, oraz obiektów zlokalizowanych na terenach istniejącej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej z wyłączeniem strefy zagrożenia powodziowego* (nie dotyczy: obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia miejscowych	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korzyści ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji

	planów zagospodarowania przestrzennego)	żywiłowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.	środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	8. likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	9. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	10. prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą beźciółkową*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	11. utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	12. organizowania rajdów motorowych i samochodowych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	13. używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
* zakazy nie dotyczą: 1) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony; 2) wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa; 3) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym; 4) realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 741 ze zm.)			
5. SPALSKI PARK KRAJOBRAZOWY ROZPORZĄDZENIE NR 26/2006 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO z dnia 13 lipca 2006 r. w sprawie Spalskiego Parku Krajobrazowego	1. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902, ze zm.) ⁽¹⁾ , za wyjątkiem tych przedsięwzięć, dla których przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na walory przyrodnicze parku krajobrazowego*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej), – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni,

(Dz.U.W.Ł. Nr 258 z 24 lipca 2006 r., poz. 1990) Zakazy zawarte w rozporządzeniu uchylone wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi w Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej nr sygn. akt IISA/ŁD266/15 z dnia 17 czerwca 2015 r.** (Dz.U.W.Ł. z 7 września 2015 r., poz. 3466) **Jednakże na podstawie informacji uzyskanej od Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego, zgodnie z interpretacją Departamentu Prawnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego, dla Spalskiego PK zakazy obowiązują. Należy podkreślić, że Prognoza nie rozstrzyga powyższych wątpliwości.	(¹)aktualnie w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 ze zm.) art. 51 jest uchylony. Obowiązuje art. 59 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 247 ze zm.) 2. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej* 3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych* 4. pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt* 5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*	(iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIE (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKANCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych. Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu. PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej. Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu. PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIE (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKANCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko; Nie dotyczy – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, zadrzewień i zakrzewień, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji; Nie dotyczy – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

	6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybnej*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	7. budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybnej* (nie dotyczy: obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego)	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (i) Rozwijanie i wzmocnienie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (iii) Wzmocnienie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmocnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	8. likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

	9. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	10. prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	11. utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	12. organizowania rajdów motorowych i samochodowych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	13. używania łożysk motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	* zakazy nie dotyczą: 1) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony; 2) wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa; 3) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym; 4) realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 741 ze zm.)		
6. BOLIMOWSKI PARK KRAJOBRAZOWY UCHWAŁA NR LXI/1684/10 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 26 października 2010 r. w sprawie: powiększenia obszaru Bolimowskiego Parku Krajobrazowego znajdującego się w granicach województwa łódzkiego (Dz.U.W.Ł. Nr 342 z 1 grudnia 2010 r., poz. 3013) Zakazy zawarte w Rozporządzeniu Wojewody Łódzkiego z dnia 17 października 2005 r. nr 36/2005 w sprawie Bolimowskiego Parku Krajobrazowego uchylone wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w łodzi w Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej nr sygn. akt IISA/ŁD265/15 z dnia 17 czerwca 2015 r.** (Dz.U.W.Ł. z 7 września 2015 r., poz. 3465) **Jednakże na podstawie informacji uzyskanej od Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego, zgodnie z interpretacją Departamentu Prawnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego, dla Spalskiego PK zakazy obowiązują. W związku z powyższym, zgodnie z sugestią ZPKWŁ analogicznie w Prognozie potraktowano zakazy	1. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627, ze zm.)⁽¹⁾, za wyjątkiem tych przedsięwzięć, dla których przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na walory przyrodnicze parku krajobrazowego* ⁽¹⁾aktualnie w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1219 ze zm.) art. 51 jest uchylony. Obowiązuje art. 59 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 247 ze zm.)	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (i) Rozwijanie i wzmocnienie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKANCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej), – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	2. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarłisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji;
	4. pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwoświsłowym lub budową,	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko,

dla Bolimowskiego PK.	odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;	(iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKANCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłkowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	7. budowania nowych obiektów budowlanych pasie szerokości 100 m od linii brzegowej jezior, rzeki Rawki i zbiorników retencyjnych utworzonych na tej rzece oraz w pasie o szerokości 50 m od pozostałych rzek i innych zbiorników wodnych – z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybckiej <u>(nie dotyczy: obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego);</u>	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (i) Rozwijanie i wzmacnianie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego,	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

		gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	
8. likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
9. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;		Zapisy FEt2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
10. prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;		Zapisy FEt2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
11. utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;		Zapisy FEt2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
* zakazy <u>nie</u> dotyczą: 1) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony; 2) wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa; 3) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym; 4) realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 741 ze zm.)			
7. PRZEDBORSKI PARK KRAJOBRAZOWY ROZPORZĄDZENIE Nr 9/2002 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO z dnia 9 lipca 2002 r. w sprawie określenia granic Przedborskiego Parku Krajobrazowego i ustanowienia planu ochrony Przedborskiego Parku Krajobrazowego w województwie łódzkim oraz wyznaczenia Przedborskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz.U.W.Ł. Nr 175 z 2002 r., poz. 2481). Zakazy nieaktualne.			

Źródło: opracowanie własne na podstawie obowiązujących aktów prawnych oraz informacji uzyskanej od Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa łódzkiego.

Tab. 2. Ocena realizacji zapisów FEŁ2027 na cele, przedmioty ochrony² i obowiązujące zakazy w obszarach chronionego krajobrazu

Nazwa obszaru /obowiązująca podstawa prawna	Obowiązujące zakazy (odstępstwa od zakazu)	Cele szczegółowe, których realizacja może potencjalnie wpłynąć na naruszenie obowiązujących zakazów	Proponowane działania o charakterze ogólnym, które należy podjąć w celu ograniczenia negatywnego oddziaływania na formy
1.	2.	3.	4.
1. BRĄSZEWICKI OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU UCHWAŁA NR XXVII/511/12 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 28 sierpnia 2012 r. w sprawie Brąszewickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu	1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korzyści ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji;
	2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 247 ze zm.)	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korzyści ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej), – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych (nie dotyczy: - prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody; - wykonywania koniecznych prac bezpośrednio związanych z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji na Obszarze przez właściwe organy)	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korzyści ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji;

² Cele i przedmioty ochrony zgodne z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1098 ze zm.)

	na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane: na terenach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego oraz poprzedzonymi ostatecznymi decyzjami o warunkach zabudowy)		
	4. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu (nie dotyczy: - terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszej uchwały; - terenów przeznaczonych na cele wydobywania skał i minerałów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały; - terenów przeznaczonych na cele wydobywania skał i minerałów w uchwalonych po dniu wejścia w życie niniejszej uchwały miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, dla których przeprowadzona procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę Obszaru)	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwoświsłowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych (nie dotyczy: - terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszej uchwały; - terenów przeznaczonych na cele wydobywania skał i minerałów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały; - terenów przeznaczonych na cele wydobywania skał i minerałów w uchwalonych po dniu wejścia w życie niniejszej uchwały miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, dla których przeprowadzona procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę Obszaru; - wykonywania koniecznych prac bezpośrednio związanych	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

	z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji na Obszarze przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane: na terenach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego oraz poprzedzonymi ostatecznymi decyzjami o warunkach zabudowy)		
	6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybicka (nie dotyczy: - wykonywania koniecznych prac bezpośrednio związanych z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji na Obszarze przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane: na terenach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego oraz poprzedzonymi ostatecznymi decyzjami o warunkach zabudowy)	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	7. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
2. OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU DOLINA CHOJNATKI UCHWAŁA NR XXXI/612/12 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 18 grudnia 2012 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Chojnatki	1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korzyści ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji;
	2. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych,	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko,

jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji;
3. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
4. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoślusiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
5. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalną gospodarką wodną lub rybacką	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
6. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji

3. OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU DOLINA PROSNY UCHWAŁA NR XXX/398/16 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 29 listopada 2016 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolina Prosną	1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.	środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko; – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korzyści ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji;
	2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (nie dotyczy: realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu może być wymagane, realizowanych na terenie gminy i miasta Wieruszów)	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korzyści ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej), – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji przestaniącej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych (nie dotyczy: prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody)	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korzyści ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji;
	4. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,

			– możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym, przeciwoświatowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.		– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.		– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
7. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.		– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
8. budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od: a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym wydawanym na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne: - z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej; - w części Obszaru położonego na terenie Gminy Bolesławiec, zostaje rozszerzony o treść: "z wyłączeniem zakazu, co do	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.		– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

	nieruchomości zabudowanych znajdujących się w strefie"; - w części Obszaru położonego na terenie Gminy Łubnice, przyjmuje brzmienie: "lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 50 m od linii brzegowej rzeki Prosnę i rzeki Pysznę, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybnej"; - w części Obszaru położonego na terenie Gminy Mokro, przyjmuje brzmienie: "lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 20 m od linii brzegowej rzeki Ożarki i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybnej"; - w części Obszaru położonego na terenie Gminy Skomlin, przyjmuje brzmienie: "lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 50 m od linii brzegowej rzeki Prosnę, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybnej" (nie dotyczy: - lokalizacji obiektów na terenach określonych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieruszów, przyjętym uchwałą nr XXV/191/2016 Rady Miejskiej w Wieruszowie z dnia 24 maja 2016 r., jako teren pod zabudowę oraz teren infrastruktury technicznej; - terenu położonego w miejscowości Mesznary w gminie Wieruszów, obejmującego działki o nr ewid.: 2876, 2877, 2878, 2879, 2880, 2881, 2882, 2883, 2884, 2885, 2886, 2887, 2888, 2889, 2890, 3267, 2892, 2893, 2894, 2895, 2896, 2899, 2995, 2996, 3348, 3000, 3001, 3002, 2832, 2833, 2834, 2835, 2836, 2837, 2838, 2839 obręb Klatka; - obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego)		
	* zakazy <u>nie</u> dotyczą: - terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszej uchwały; - lokalizacji obiektów na terenach określonych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wieruszów, przyjętym uchwałą nr XXV/191/2016 Rady Miejskiej w Wieruszowie z dnia 24 maja 2016 r., jako teren pod zabudowę oraz teren infrastruktury technicznej; - terenu położonego w miejscowości Mesznary w gminie Wieruszów, obejmującego działki o nr ewid.: 2876, 2877, 2878, 2879, 2880, 2881, 2882, 2883, 2884, 2885, 2886, 2887, 2888, 2889, 2890, 3267, 2892, 2893, 2894, 2895, 2896, 2899, 2995, 2996, 3348, 3000, 3001, 3002, 2832, 2833, 2834, 2835, 2836, 2837, 2838, 2839 obręb Klatka)		
4. OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU DOLINY WOLBÓRKI UCHWAŁA NR XXXI/613/12 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 18 grudnia 2012 r. w sprawie Obszaru Chronionego	1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarłisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybną i łowiecką	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	- minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, - utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zielonych, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,

Krajobrazu Doliny Wolbórki		(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.	– preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji;
2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej), – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji przestaniącej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych (<u>nie dotyczy</u> : prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody)		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji;
4. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu (<u>nie dotyczy</u> terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia)		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświadkowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji

			infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalną gospodarką wodną lub rybacką	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;	
7. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;	
8. lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej <u>(nie dotyczy: obowiązujących w dniu wejścia w życie rozporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego)</u>	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;	

5. OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU DOLINY WIDAWKI UCHWAŁA NR XIV/237/11 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 30 sierpnia 2011 r. w sprawie: Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki (zmiany: UCHWAŁA NR XXII/422/12 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 27 marca 2012 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XIV/237/11 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 30 sierpnia 2011 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki; UCHWAŁA NR XXXI/661/12 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 18 grudnia 2012 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XIV/237/11 Sejmiku Województwa łódzkiego z dnia 30 sierpnia 2011 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki zmienionej uchwałą Nr XXII/422/12 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 27 marca 2012 r.)	1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką 2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko <u>(nie dotyczy: Obszaru położonego na terenie gminy Widawa)</u> 3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych <u>(nie dotyczy: prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody)</u>	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIEŁONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie. PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIEŁONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie. PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIEŁONEGO ŁÓDZKIEGO (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korzyści ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji; – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korzyści ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej), – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji przestaniącej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko; – minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korzyści ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji;

	4. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu (nie dotyczy: - terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszej Uchwały; - Obszaru położonego na terenie gmin Masłowice, Widawa, Wielgomłyny, Wola Krzysztoporska; - Obszaru położonego na działkach o nr ewid. 45/3, 45/4, 45/5, 45/8, 45/9, 45/10, obręb Bukowa, w gminie Bełchatów); - Obszaru położonego na terenie gminy Kluki, na działkach o nr ewid. 74, 75, 83 - obręb Kuźnica Kaszewska; 625, 626/1, 626/2, 627/1 - obręb Osina; 792/1, 792/2, 793, 794, 795, 796, 797/1, 797/2, 741/1, 741/2, 742, 743/1, 743/2, 801/1, 801/2, 802, 803/1, 803/2 - obręb Zarzecze; 364, 365, 359, 361, 1467 - obręb Trząs, w obrębie już wyznaczonych oraz nowo wyznaczonych obszarów górniczych.”	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	- minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, - możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświadkowym lub utrzymaniem, budową, remontem, naprawą lub odbudową urządzeń wodnych (nie dotyczy: - Obszaru położonego na terenie gminy Masłowice oraz Obszaru położonego na działkach o nr ewid. 45/3, 45/4, 45/5, 45/8, 45/9, 45/10, obręb Bukowa, w gminie Bełchatów.”; - Obszaru położonego na terenie gminy Kluki, na działkach o nr ewid. 74, 75, 83 - obręb Kuźnica Kaszewska; 625, 626/1, 626/2, 627/1 - obręb Osina; 792/1, 792/2, 793, 794, 795, 796, 797/1, 797/2, 741/1, 741/2, 742, 743/1, 743/2, 801/1, 801/2, 802, 803/1, 803/2 - obręb Zarzecze; 364, 365, 359, 361, 1467 - obręb Trząs, w obrębie już wyznaczonych oraz nowo wyznaczonych obszarów górniczych.”)	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.	- minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, - możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybna	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.	- minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, - możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	7. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych,	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej	- minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko,

	starorzeczy i obszarów wodno-błotnych	mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
6. NADWARCIANSKI OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU UCHWAŁA NR XXXI/614/12 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 18 grudnia 2012 r. w sprawie Nadwarciańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (zmiana: UCHWAŁA NR L/909/14 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 26 sierpnia 2014 r. w sprawie zmiany uchwały nr XXXI/614/12 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 18 grudnia 2012 r. w sprawie Nadwarciańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu)	1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji;
	2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (nie dotyczy: - realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu może być wymagane, na terenach już zainwestowanych w części Obszaru położonego w sąsiedztwie elektrowni wiatrowej w Siedlankowie na terenie gminy Pęczniew; - części Obszaru położonego na zurbanizowanych i zainwestowanych terenach miasta Sieradz - dzielnicy Monice, terenów Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji oraz w rejonie Wzgórza Zamkowego)	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej), – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień,

	(nie dotyczy: prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody)		– preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji;
	4. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu (nie dotyczy: terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszej uchwały)	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwoświrowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalną gospodarką wodną lub rybacką (nie dotyczy: części Obszaru, na których realizuje się przedsięwzięcia związane z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym miasta Sieradz)	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	7. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	8. lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji,

	wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej; zakaz dotyczy również: 1) pasa o szerokości 10 m na działce oznaczonej numerem ewidencyjnym 14/2, położonej w obrębie geodezyjnym Uniejów; 2) pasa o szerokości 20 m na działkach oznaczonych numerami ewidencyjnymi 74/2, 74/3, 75/1, 75/2, położonych w obrębie geodezyjnym Zieleń; 3) pasa o szerokości 40 m na działkach oznaczonych numerami ewidencyjnymi 2146/8, 2146/21, 2146/23, położonych w obrębie geodezyjnym Uniejów.” (nie dotyczy: - obowiązków w dniu wejścia w życie uchwały miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; - lokalizacji obiektów związanych z obsługą ruchu turystycznego, takich jak budynki pensjonatowe, hotelowe, rekreacji sezonowej, usługowej, urządzeń sportu i rekreacji oraz obiektów służb bezpieczeństwa, w części Obszaru położonego na terenie gminy Pęczniew; - części Obszaru położonego na zurbanizowanych i zainwestowanych terenach miasta Sieradz – dzielnicy Monice, terenów Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji oraz w rejonie Wzgórza Zamkowego; nie dotyczy: - lokalizowania obiektów budowlanych na działkach oznaczonych następującymi numerami ewidencyjnymi: 5/9, 5/10, 6/1, 6/3, 6/5, 12/1, 12/2, 12/3, 12/4, 12/5, 12/6, 12/8, 12/9, 12/10, 12/11, 13, 14/3, 2146/25, 2146/27, 2146/29, 2146/30, 2146/31, położonych w obrębie geodezyjnym Uniejów)	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej.	– ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
7. PILICZAŃSKI OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU UCHWAŁA NR XXII/407/12 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 27 marca 2012 r. w sprawie: Piliczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (zmiana: UCHWAŁA NR XXVII/512/12 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 28 sierpnia 2012 r. w sprawie zmiany UCHWAŁY NR XXII/407/12 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia	1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarłisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką (nie dotyczy: wykonywania koniecznych prac bezpośrednio związanych z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji na Obszarze przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane: 1) na terenach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego; Dz.Urz.W.Ł. Nr 3, poz. 1472; 2) poprzedzonymi ostatecznymi decyzjami o warunkach zabudowy); 2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r.	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji;
		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą

27 marca 2012 r. w sprawie Piliczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu)	o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (nie dotyczy: realizacji przedsięwzięć, dla których nie stwierdzono konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko)	(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	i zachowanie drożności systemów dolinnych, – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej), – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji prześlaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych (nie dotyczy: - prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody; - wykonywania koniecznych prac bezpośrednio związanych z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji na Obszarze przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane: 1) na terenach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego; Dz.Urz.W.Ł. Nr 3, poz. 1472; 2) poprzedzonymi ostatecznymi decyzjami o warunkach zabudowy)	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji;
	4. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu (nie dotyczy: - terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszej Uchwały; - Obszaru położonego na terenie działek o nr ewid.: 561, 560, 559/1, 559/2, 347, 348, 349, 350/1, 350/2, 351/1, 351/2, 352, 353, 354/1, 354/2, 355/1, 355/2, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 566, 574, 104, 579, 569 obręb Stara Kolonia oraz działek o nr ewid.: 177, 178, 179, 180, 181/1, 181/2, 182/1, 182/2, 183, 184, 185/1, 185/2, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196/1, 196/2, 197, 198, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207/1, 207/3, 207/4, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 254, 255, 256, 257, 258/1,	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

	258/2, 259, 260/2, 260/3, 260/4, 261/1, 261/2, 262, 263, 264/1, 264/2, 265/1, 265/2, 265/3, 266, 267, 637, 268, 269, 270, 271, 272/1, 272/2, 273/1, 273/2, 273/3, 273/4, 274/1, 274/2, 275, 276, 277, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286/1, 286/2, 287, 288/1, 288/2, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295/1, 295/2, 296, 297/1, 297/2, 298, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 395/1, 395/2, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 278, 199, 253, 299 obręb Wolica, na terenie sołectw Stara Kolonia oraz Wolica, w gminie Aleksandrów, powiat piotrkowski, w obrębie już wyznaczonych oraz nowo wyznaczanych obszarów górniczych, w odległości nie mniejszej niż 250 m od granicy rezerwatu Diabla Góra; - Obszaru położonego na terenie gminy Wielgomłyny; - terenów przeznaczonych na cele wydobywania skał i minerałów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej Uchwały; - terenów przeznaczonych na cele wydobywania skał i minerałów w uchwalonych po dniu wejścia w życie niniejszej Uchwały miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, dla których przeprowadzona procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę Obszaru)		
	5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświsłowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych (nie dotyczy Obszaru położonego na terenie działek o nr ewid.: 561, 560, 559/1, 559/2, 347, 348, 349, 350/1, 350/2, 351/1, 351/2, 352, 353, 354/1, 354/2, 355/1, 355/2, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 566, 574, 104, 579, 569 obręb Stara Kolonia oraz działek o nr ewid.: 177, 178, 179, 180, 181/1, 181/2, 182/1, 182/2, 183, 184, 185/1, 185/2, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192,	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

	193, 194, 195, 196/1, 196/2, 197, 198, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207/1, 207/3, 207/4, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 254, 255, 256, 257, 258/1, 258/2, 259, 260/2, 260/3, 260/4, 261/1, 261/2, 262, 263, 264/1, 264/2, 265/1, 265/2, 265/3, 266, 267, 637, 268, 269, 270, 271, 272/1, 272/2, 273/1, 273/2, 273/3, 273/4, 274/1, 274/2, 275, 276, 277, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286/1, 286/2, 287, 288/1, 288/2, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295/1, 295/2, 296, 297/1, 297/2, 298, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 395/1, 395/2, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 278, 199, 253, 299 obręb Wolica, na terenie sołectw Stara Kolonia oraz Wolica, w gminie Aleksandrów, powiat piotrkowski, w obrębie już wyznaczonych oraz nowo wyznaczanych obszarów górniczych, w odległości nie mniejszej niż 250 m od granicy rezerwatu Diabla Góra; - wykonywania koniecznych prac bezpośrednio związanych z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji na Obszarze przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane: 1) na terenach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego; Dz.Urz.W.Ł. Nr 3, poz. 1472; 2) poprzedzonymi ostatecznymi decyzjami o warunkach zabudowy)		
	6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybna (nie dotyczy wykonywania koniecznych prac bezpośrednio związanych z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji na Obszarze przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane: 1) na terenach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego; Dz.Urz.W.Ł. Nr 3, poz. 1472; 2) poprzedzonymi ostatecznymi decyzjami o warunkach zabudowy)	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	- minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ochrona obszarów źródliskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, - możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	7. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych,	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	- minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko,

	starorzeczy i obszarów wodno-biotnych	(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
8. OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU PRADOLINY WARSZAWSKO – BERLIŃSKIEJ ROZPORZĄDZENIE NR 6/2009 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO z dnia 24 marca 2009 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej (zmiany: Rozporządzenie NR 18/2009 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO z dnia 30 lipca 2009 r. zmieniające ROZPORZĄDZENIE NR 6/2009 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO z dnia 24 marca 2009 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej UCHWAŁA NR LXI/1686/10 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 26 października 2010 r. w sprawie: zmiany ROZPORZĄDZENIA NR 6/2009 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO z dnia 24 marca 2009 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej, zmienionego ROZPORZĄDZENIEM NR 18/2009 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO z dnia 30 lipca 2009 r.)	1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIE (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji;
	2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej), – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień,

			– preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji;
4. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.		– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym, przeciwoświsłowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.		– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybna*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.		– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
7. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.		– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
* zakazy nie dotyczą: 1) wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa; 2) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym; 3) realizacji inwestycji celu publicznego - realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak znacząco negatywnego wpływu na ochronę przyrody Obszaru			

9. PRZEDBORSKI OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU UCHWAŁA NR XXVIII/510/12 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 28 sierpnia 2012 r. w sprawie Przedborskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu	1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIE (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korzyści ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji;
	2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korzyści ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej), – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych (nie dotyczy: - prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody; - wykonywania koniecznych prac bezpośrednio związanych z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji na Obszarze przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane: 1) na terenach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego; 2) poprzedzonymi ostatecznymi decyzjami o warunkach zabudowy)	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korzyści ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji;

	4. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu <u>(nie dotyczy):</u> - terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszej uchwały; - terenów przeznaczonych na cele wydobywania skał i minerałów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały; - terenów przeznaczonych na cele wydobywania skał i minerałów w uchwalonych po dniu wejścia w życie niniejszej uchwały miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, dla których przeprowadzona procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę Obszaru)	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	- minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, - możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświsłowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych <u>(nie dotyczy):</u> - terenów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin przed dniem wejścia w życie niniejszej uchwały; - terenów przeznaczonych na cele wydobywania skał i minerałów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały; - terenów przeznaczonych na cele wydobywania skał i minerałów w uchwalonych po dniu wejścia w życie niniejszej uchwały miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, dla których przeprowadzona procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę Obszaru - wykonywania koniecznych prac bezpośrednio związanych z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji na Obszarze przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane: 1) na terenach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego;	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	- minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, - możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

	2) poprzedzonymi ostatecznymi decyzjami o warunkach zabudowy)		
	6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalną gospodarką wodną lub rybacką (nie dotyczy: wykonywania koniecznych prac bezpośrednio związanych z robotami budowlanymi dopuszczonymi do realizacji na Obszarze przez właściwe organy na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane: 1) na terenach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego; 2) poprzedzonymi ostatecznymi decyzjami o warunkach zabudowy)	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	7. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
10. OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU DOLINA MIAZGI POD ANDRESPOLEM UCHWAŁA NR XLIX/466/06 RADY GMINY ANDRESPOL z dnia 8 czerwca 2006 r. w sprawie wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu Dolina Miazgi pod Andrespołem (zmiana: UCHWAŁA NR LI/496/06 RADY GMINY ANDRESPOL z dnia 3 sierpnia 2006 r. w sprawie zmiany wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu Dolina Miazgi pod Andrespołem)	1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarłisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji;
	2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – ochrona i tworzenie retencji naturalnej m.in. dolinnej (w tym polderowej), – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni,

		i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – budowa sztucznych i naturalnych ekranów akustycznych, – wprowadzanie zieleni o funkcji przesłaniającej i izolującej dla funkcji uciążliwych dla środowiska oraz obiektów dysharmonijnych i deformujących krajobraz, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.		– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – utrzymanie korzyści ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą i zachowanie drożności systemów dolinnych, – utrzymanie i zwiększanie powierzchni terenów zieleni, przewietrzających, zalesień, zadrzewień i zakrzewień, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji;
4. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.		– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświsłowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.		– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalną gospodarką wodną lub rybacką*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.		– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji

			środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	7. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	* nie dotyczy: 1. wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa), 2. prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym, 3. realizacji inwestycji celu publicznego.		

Źródło: opracowanie własne na podstawie obowiązujących aktów prawnych oraz informacji uzyskanej od Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego.

Tab. 3. Ocena realizacji zapisów FEŁ2027 na cele, przedmioty ochrony³ i obowiązujące zakazy w zespołach przyrodniczo-krajobrazowych

Nazwa obszaru /obowiązująca podstawa prawna	Obowiązujące zakazy (odstępstwa od zakazu)	Cele szczegółowe, których realizacja może potencjalnie wpływać na naruszenie obowiązujących zakazów	Proponowane działania o charakterze ogólnym, które należy podjąć w celu ograniczenia negatywnego oddziaływania na formy
1.	2.	3.	4.
1. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „SUCHA DOLINA W MOSKULACH” UCHWAŁA NR XCI/1599/10 RADY MIEJSKIEJ W ŁODZI z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Sucha dolina w Moskulach”	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
	2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

³ Cele i przedmioty ochrony zgodne z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1098 ze zm.)

3. uszkodzenia i zanieczyszczania gleby*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybnej*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

	6. wylwania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	7. zmiany sposobu użytkowania ziemi*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
	8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	10. umieszczania tablic reklamowych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	* zakazy nie dotyczą: 1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, 4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.		
2. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „DOLINA SOKOŁÓWKI” UCHWAŁA NR XCI/1600/10 RADY MIEJSKIEJ W ŁODZI z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Dolina Sokołówki”	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;

		i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	
2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmocnienie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
3. uszkadzania i zanieczyszczania gleby*		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmocnienie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;

	4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	6. wylęwania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	7. zmiany sposobu użytkowania ziemi*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;

		(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	
	8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarłisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	10. umieszczania tablic reklamowych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	* zakazy nie dotyczą: 1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, 4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.		
3. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „MIĘDZYRZECZE NERU I DOBRZYŃKI” UCHWAŁA NR XCI/1602/10 RADY MIEJSKIEJ W ŁODZI z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Międzyrzecze Neru i Dobrzyńki”	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin,

	2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	3. uszkodzania i zanieczyszczania gleby*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	Nie dotyczy
	4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	Nie dotyczy

		(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.	
5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych*		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
6. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych*		Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
7. zmiany sposobu użytkowania ziemi*		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu*		Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarłisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*		Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
10. umieszczania tablic reklamowych*		Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy

	* Zakazy nie dotyczą: 1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, 4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.		
4. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „ŹRÓDŁA NERU” UCHWAŁA NR XCI/1603/10 RADY MIEJSKIEJ W ŁODZI z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Źródła Neru”	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
	2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	3. uszkodzenia i zanieczyszczania gleby*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych,

	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
6. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
7. zmiany sposobu użytkowania ziemi*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu.

		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
	8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarłisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	10. umieszczania tablic reklamowych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	* nie dotyczy: 1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, 4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.		
5. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY "LUCIEJÓW" UCHWAŁA NR XXVI/193/16 RADY GMINY SĘDZIEJOWICE z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Luciejów”	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;

	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	
2. uszkadzania i zanieczyszczania gleby	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
3. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybactwie	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych

		(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	oceną oddziaływania na środowisko;
	6. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	7. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, lęgówisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
6. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO – KRAJOBRAZOWY „ZABYTKOWY PARK PODWORSKI W CZEPOWIE DOLNYM” UCHWAŁA NR XXVIII/153/04 RADY MIEJSKIEJ W UNIEJOWIE z dnia 30 września 2004 r. w sprawie uznania za zespół przyrodniczo-krajobrazowy	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;

		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	
2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
3. uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby*		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji,

	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.	- ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, - możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
5. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
6. zmiany sposobu użytkowania ziemi*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	- minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, - ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, - zachowanie drożności systemów dolinnych, - preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, - ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
7. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
8. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarłisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
9. umieszczania tablic reklamowych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
* nie dotyczy: - prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, - realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, - zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, - likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.		

7. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „RUDA WILLOWA” UCHWAŁA NR XLV/1191/17 RADY MIEJSKIEJ W ŁODZI z dnia 5 kwietnia 2017 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo- krajobrazowego „Ruda Willowa”	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obszaru*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
	2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	3. uszkodzenia i zanieczyszczania gleby*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów

	żywiłowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	inżynieryjnych we wnętrzach dolin;
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynieryjnych we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynieryjnych we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
6. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych*	Zapisy FEk2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
7. zmiany sposobu użytkowania ziemi*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmocnienie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji,

		(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
	8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych z wyjątkiem wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	10. umieszczania tablic reklamowych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	* nie dotyczy: 1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, 4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych; - nie dotyczą wydziałów oznaczonych jako A, B, C, D i E – wskazanych na mapie stanowiącej załącznik Nr 1 do uchwały, z wyjątkiem gruntów leśnych ujawnionych w ewidencji gruntów i budynków.		
8. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „SĘDZIEJOWICE” UCHWAŁA NR XXVI/192/16 RADY GMINY SĘDZIEJOWICE z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Sędziejowice”	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;

2. uszkodzenia i zanieczyszczania gleby	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
3. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienny-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

		(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	
	6. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródliskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	7. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
9. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „STREFA KRAWĘDZIOWA DOLINY RZĘKI WARTY” UCHWAŁA NR XXVIII/199/13 RADY GMINY ZAPOLICE z dnia 27 lutego 2013 r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Strefa krawędziowa doliny rzeki Warty”	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obszaru	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury,	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;

		dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	
2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIE (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
3. uszkodzenia i zanieczyszczanie gleby		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIE (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych,

		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.	– preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	5. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	6. zmiany sposobu użytkowania ziemi	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
	7. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	8. umieszczania tablic reklamowych	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarłisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, rybacką i łowiecką	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy

10. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „UROCZYSKO ZIELEŃ” UCHWAŁA NR LIV/448/2017 RADY MIEJSKIEJ W UNIEJOWIE z dnia 20 października 2017 r. w sprawie zespołu przyrodniczo - krajobrazowego „Uroczysko Zieleni”	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
	2. uszkodzenia i zanieczyszczania gleby	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
	3. wylęgania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych	Zapisy FEk2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybnej	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników

	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.	wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
6. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
7. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, lęgów zwierzęcych oraz tarłisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybarką i łowiecką	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy

11. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „LIPICKIE BŁOTA” ROZPORZĄDZENIE NR 1/2005 WOJEWODY ŁÓDZKIEGO z dnia 3 lutego 2005 r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego	1. niszczenia , uszkodzenia lub przekształcania obszaru zespołu*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
	2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	3. uszkodzenia i niszczenia gleby*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów

	żywiłowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	inżynieryjnych we wnętrzach dolin;
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynieryjnych we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynieryjnych we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
6. wylewania gnojownicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych*	Zapisy FEk2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
7. zmiany sposobu użytkowania ziemi*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmocnienie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji,

		(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynijnych we wnętrzach dolin;
	8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarłisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	10. umieszczania tablic reklamowych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	* <u>nie dotyczy</u>: 1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, 4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.		
12. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „PARK ZABYTKOWY W MIEJSCOWOŚCI SOKOLNIKI” UCHWAŁA NR XXI/136/05 RADY GMINY SOKOLNIKI z dnia 27 października 2005 r. w sprawie uznania za zespół przyrodniczo-krajobrazowy	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynijnych we wnętrzach dolin;

		(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	
2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
3. uszkażdzenia i niszczenia gleby*		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek

	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.	wodnych, torfowisk, bagien i mokradel oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
5. wylewania gnojownicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
6. zmiany sposobu użytkowania ziemi*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
7. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
8. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
9. umieszczenia tablic reklamowych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
* nie dotyczy: 1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, 4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.		

13. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „PARK ZADZIM” UCHWAŁA NR XXXV/189/05 RADY GMINY ZADZIM z dnia 10 listopada 2005 r. w sprawie uznania za zespół przyrodniczo- krajobrazowy	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
	2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	3. uszkodzenia i niszczenia gleby*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów

	żywiłowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	inżynieryjnych we wnętrzach dolin;
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynieryjnych we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
5. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych*	Zapisy FEk2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
6. zmiany sposobu użytkowania ziemi*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmocnienie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynieryjnych we wnętrzach dolin;

14. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „PARKI ŻŁOCZEWSKIE” UCHWAŁA NR XXIII/165/04 RADY MIEJSKIEJ W ŻŁOCZEWIE z dnia 29 października 2004 r. w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo- krajobrazowego		(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	
	7. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	8. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	9. umieszczenia tablic reklamowych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	* nie dotyczy: 1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, 4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.		
	1. umieszczania tablic reklamowych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	2. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	3. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	4. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	5. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	6. uszkadzania i niszczenia gleby*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;

		(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	
	* nie dotyczy: 1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym Zespół, 2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym Zespół, 3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, 4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.		
15. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „NIEMYSŁÓW” UCHWAŁA NR XLII/337/21 RADY MIEJSKIEJ W PODDĘBICACH z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
	2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

		i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	
3. uszkodzania i zanieczyszczania gleby*		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych		PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą,

			– ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
6. wylewania gnojowicy z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.		Nie dotyczy
7. zmiany sposobu użytkowania ziemi*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;	
8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków–roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.		Nie dotyczy
9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, lęgów i zwierzęcych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.		Nie dotyczy
10. umieszczania tablic reklamowych	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.		Nie dotyczy
* nie dotyczy: 1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, 4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.			

16. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „ZABYTKOWY PARK W BUCZKU” UCHWAŁA NR XXI/103/04 RADY GMINY BUCZEK z dnia 18 października 2004 r. w sprawie uznania za zespół przyrodniczo-krajobrazowy	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
	2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	3. uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MSP oraz tworzenie miejsc pracy w MSP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów

	żywiłowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmocnienie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	inżynieryjnych we wnętrzach dolin;
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynieryjnych we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynieryjnych we wnętrzach dolin, – utrzymanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość przyrodniczą, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
6. wylewania gnojownicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych*	Zapisy FEk2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
7. zmiany sposobu użytkowania ziemi*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmocnienie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji,

	(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
10. umieszczenia tablic reklamowych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
* <u>nie dotyczy</u>: 1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, 4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.		

17. ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY „RENANSOWE ZAŁOŻENIE PAŁACOWO-PARKOWE W DZIAŁOSZYNIĘ” UCHWAŁA NR XXVIII/195/05 RADY MIEJSKIEJ W DZIAŁOSZYNIĘ z dnia 31 sierpnia 2005 r. w sprawie uznania za zespół przyrodniczo-krajobrazowy	1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
	2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

3. uszkodzenia i zanieczyszczania gleby*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO W TRANSFORMACJI (i) Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;

	5. zmiany sposobu użytkowania ziemi*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
	6. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	7. umieszczania tablic reklamowych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	* <u>nie dotyczy</u>: 1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, 4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.		
18. „PODDĘBICKI” ZESPÓŁ PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWY UCHWAŁA NR X/51/07 RADY MIEJSKIEJ W PODDĘBICACH z dnia 26 czerwca 2007 r. w sprawie ustanowienia Zespołu Przyrodniczo- Krajobrazowego pod nazwą „Poddebicki” Zespół Przyrodniczo- Krajobrazowy	1. niszczenia, uszkadzania lub przekształcania obiektu lub obszaru*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;

	2. uszkodzenia i zanieczyszczania gleby*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;
	3. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju.	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ochrona obszarów źródłiskowych oraz istniejących zbiorników wodnych, m.in. starorzeczy, oczek wodnych, torfowisk, bagien i mokradeł oraz renaturyzacja terenów bagienno-torfowiskowych, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin, – możliwość realizacji inwestycji uzależniona od decyzji środowiskowych poprzedzonych oceną oddziaływania na środowisko;
	4. zmiany sposobu użytkowania ziemi*	PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA INNOWACYJNEGO ŁÓDZKIEGO (iii) Wzmacnianie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZIELONEGO ŁÓDZKIEGO (i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych (ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju (iv) Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego (v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LEPIEJ POŁĄCZONEGO ŁÓDZKIEGO (ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawę dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	– minimalizowanie negatywnego wpływu etapu realizacji inwestycji na środowisko, – ochrona cennych form rzeźby terenu, w tym m.in. ograniczenie niwelacji terenu, – zachowanie drożności systemów dolinnych, – preferowanie najmniej konfliktowych lokalizacji, – ograniczanie lokalizacji wielkogabarytowych inwestycji infrastrukturalnych i obiektów inżynierskich we wnętrzach dolin;

		PRIORYTET ŁÓDZKIE DLA FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ROZWOJU LOKALNEGO W ŁÓDZKIEM (i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich PRIORYTET FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO PRZYJAZNEGO MIESZKAŃCOM (vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.	
	5. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, lęgówisk zwierzęcych*	Zapisy FEŁ2027 nie naruszają zakazu.	Nie dotyczy
	* <u>nie dotyczy</u>: 1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody, 3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa, 4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.		

Źródło: opracowanie własne na podstawie obowiązujących aktów prawnych oraz informacji uzyskanej od Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa łódzkiego.

ZAŁĄCZNIK 7.

WYKAZ RZEK LUB ICH ODCINKÓW, NA KTÓRYCH WYSTĘPUJE ZAGROŻENIE POWODZIOWE WRAZ ZE WSKAZANIEM PODSTAWY OPRACOWANIA

WYKAZ RZEK LUB ICH ODCINKÓW, NA KTÓRYCH WYSTĘPUJE ZAGROŻENIE POWODZIOWE WRAZ ZE WSKAZANIEM PODSTAWY OPRACOWANIA					
Lp.	Dorzecze	Rzeka	Zagrożenie powodziowe	Podstawa opracowania	Kod obszaru
1	obszar dorzecza Wisły	Czarna	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000002544_0224
2	obszar dorzecza Wisły	Czarna	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000002542_0223
3	obszar dorzecza Wisły	Drzewiczka	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000002548_0257
4	obszar dorzecza Wisły	Pilica	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000000254_0070
5	obszar dorzecza Wisły	Mogielanka	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000025492_0402
6	obszar dorzecza Wisły	Luciąża	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000254534_0368
7	obszar dorzecza Wisły	Piasiecznica	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000254686_0444
8	obszar dorzecza Wisły	Czarna Bielina	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000025468_0226
9	obszar dorzecza Wisły	Skrwa Lewa	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000002754_0511
10	obszar dorzecza Wisły	Wolbórka	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000002546_0117
11	obszar dorzecza Wisły	Rawka	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000002726_0129
12	obszar dorzecza Wisły	Łupia-Skierniewka	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000027258_0382
13	obszar dorzecza Wisły	Ochnia	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000027218_0424
14	obszar dorzecza Wisły	Bzura	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000000272_0076
15	obszar dorzecza Wisły	Kanał Łęka-Dobrogosty	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000000272_0076
16	obszar dorzecza Wisły	Rawka	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000002726_0129
17	obszar dorzecza Wisły	Bzura	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000000272_0076
18	obszar dorzecza Wisły	Mroga	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000027234_0409
19	obszar dorzecza Odry	Rgilewka	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018332_0197
20	obszar dorzecza Odry	Łódka	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000183232_0157
21	obszar dorzecza Odry	Bełdówka	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018326_0103
22	obszar dorzecza Odry	Jasieniec	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000183234_0134
23	obszar dorzecza Odry	Żeglina	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018312_0238
24	obszar dorzecza Odry	Jasień	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000183218_0135
25	obszar dorzecza Odry	Kocinka	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018168_0149
26	obszar dorzecza Odry	Dopływ spod Karnic	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000183194_0121
27	obszar dorzecza Odry	Olechówka	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_001832184_0176
28	obszar dorzecza Odry	Pisia	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018158_0188
29	obszar dorzecza Odry	Gnida	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018328_0128
30	obszar dorzecza Odry	Pichna	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000183178_0184
31	obszar dorzecza Odry	Stara Pichna	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_001831794_0208
32	obszar dorzecza Odry	Urszulinka	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_018317942_0226
33	obszar dorzecza Odry	Warta	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000000018_0039
34	obszar dorzecza Odry	Tymianka	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000182892_0221
35	obszar dorzecza Odry	Oleśnica	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000001818_0177
36	obszar dorzecza Odry	Myja	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018314_0169
37	obszar dorzecza Odry	Pyszna	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018188_0195
38	obszar dorzecza Odry	Teleszyna	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000183312_0220
39	obszar dorzecza Odry	Trojanówka	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000001846_0038

40	obszar dorzecza Odry	Nieciecz	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000000182_0030
41	obszar dorzecza Odry	Radomka	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_001815529_0033
42	obszar dorzecza Odry	Widawka	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000000182_0041
43	obszar dorzecza Odry	Swędrnia	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018482_0037
44	obszar dorzecza Odry	Ner	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000001832_0029
45	obszar dorzecza Odry	Grabia	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000001828_0022
46	obszar dorzecza Odry	Liswarta	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000001816_0027
47	obszar dorzecza Odry	Proсна	0.2%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000000184_0036
48	obszar dorzecza Wisły	Czarna	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000002544_0224
49	obszar dorzecza Wisły	Czarna	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000002542_0223
50	obszar dorzecza Wisły	Drzewiczka	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000002548_0257
51	obszar dorzecza Wisły	Pilica	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000000254_0070
52	obszar dorzecza Wisły	Mogielanka	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000025492_0402
53	obszar dorzecza Wisły	Luciąża	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000254534_0368
54	obszar dorzecza Wisły	Piasiecznica	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000254686_0444
55	obszar dorzecza Wisły	Czarna Bielina	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000025468_0226
56	obszar dorzecza Wisły	Czarna	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000002542_0223
57	obszar dorzecza Wisły	Skrwa Lewa	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000002754_0511
58	obszar dorzecza Wisły	Wolbórka	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000002546_0117
59	obszar dorzecza Wisły	Rawka	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000002726_0129
60	obszar dorzecza Wisły	Mroga	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000027234_0409
61	obszar dorzecza Wisły	Łupia-Skierniewka	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000027258_0382
62	obszar dorzecza Wisły	Ochnia	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000027218_0424
63	obszar dorzecza Wisły	Bzura	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000000272_0076
64	obszar dorzecza Wisły	Kanał Łęka-Dobrogosty	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000000272_0076
65	obszar dorzecza Wisły	Rawka	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000002726_0129
66	obszar dorzecza Odry	Rgilewka	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018332_0197
67	obszar dorzecza Odry	Łódka	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000183232_0157
68	obszar dorzecza Odry	Bełdówka	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018326_0103
69	obszar dorzecza Odry	Jasieniec	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000183234_0134
70	obszar dorzecza Odry	Żeglina	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018312_0238
71	obszar dorzecza Odry	Jasień	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000183218_0135
72	obszar dorzecza Odry	Kocinka	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018168_0149
73	obszar dorzecza Odry	Dopływ spod Karnic	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000183194_0121
74	obszar dorzecza Odry	Olechówka	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_001832184_0176
75	obszar dorzecza Odry	Pisia	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018158_0188
76	obszar dorzecza Odry	Gnida	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018328_0128
77	obszar dorzecza Odry	Pichna	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000183178_0184
78	obszar dorzecza Odry	Stara Pichna	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_001831794_0208
79	obszar dorzecza Odry	Urszulinka	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_018317942_0226
80	obszar dorzecza Odry	Warta	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000000018_0039
81	obszar dorzecza Odry	Tymianka	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000182892_0221
82	obszar dorzecza Odry	Oleśnica	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000001818_0177
83	obszar dorzecza Odry	Myja	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018314_0169
84	obszar dorzecza Odry	Pyszna	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018188_0195

85	obszar dorzecza Odry	Teleszyna	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000183312_0220
86	obszar dorzecza Odry	Trojanówka	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000001846_0038
87	obszar dorzecza Odry	Nieciecz	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000000182_0030
88	obszar dorzecza Odry	Radomka	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_001815529_0033
89	obszar dorzecza Odry	Widawka	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000000182_0041
90	obszar dorzecza Odry	Swędrnia	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018482_0037
91	obszar dorzecza Odry	Ner	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000001832_0029
92	obszar dorzecza Odry	Grabia	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000001828_0022
93	obszar dorzecza Odry	Liswarta	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000001816_0027
94	obszar dorzecza Odry	Prosna	1%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000000184_0036
95	obszar dorzecza Wisły	Czarna	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000002544_0224
96	obszar dorzecza Wisły	Pilica	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000000254_0070
97	obszar dorzecza Wisły	Czarna	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000002542_0223
98	obszar dorzecza Wisły	Drzewiczka	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000002548_0257
99	obszar dorzecza Wisły	Mogielanka	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000025492_0402
100	obszar dorzecza Wisły	Luciąża	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000254534_0368
101	obszar dorzecza Wisły	Wolbórka	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000002546_0117
102	obszar dorzecza Wisły	Piasiecznica	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000254686_0444
103	obszar dorzecza Wisły	Czarna Bielina	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000025468_0226
104	obszar dorzecza Wisły	Skrwa Lewa	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000002754_0511
105	obszar dorzecza Wisły	Bzura	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000000272_0076
106	obszar dorzecza Wisły	Rawka	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000002726_0129
107	obszar dorzecza Wisły	Mroga	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000027234_0409
108	obszar dorzecza Wisły	Łupia-Skierniewka	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000027258_0382
109	obszar dorzecza Wisły	Ochnia	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000027218_0424
110	obszar dorzecza Wisły	Kanał Łęka-Dobrogosty	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000000272_0076
111	obszar dorzecza Wisły	Rawka	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL2000_R_000002726_0129
112	obszar dorzecza Odry	Rgilewka	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018332_0197
113	obszar dorzecza Odry	Łódka	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000183232_0157
114	obszar dorzecza Odry	Bełdówka	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018326_0103
115	obszar dorzecza Odry	Jasieniec	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000183234_0134
116	obszar dorzecza Odry	Żeglina	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018312_0238
117	obszar dorzecza Odry	Jasień	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000183218_0135
118	obszar dorzecza Odry	Kocinka	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018168_0149
119	obszar dorzecza Odry	Dopływ spod Karnic	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000183194_0121
120	obszar dorzecza Odry	Olechówka	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_001832184_0176
121	obszar dorzecza Odry	Pisia	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018158_0188
122	obszar dorzecza Odry	Pichna	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000183178_0184
123	obszar dorzecza Odry	Stara Pichna	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_001831794_0208
124	obszar dorzecza Odry	Urszulinka	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_018317942_0226
125	obszar dorzecza Odry	Warta	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000000018_0039
126	obszar dorzecza Odry	Gnida	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018328_0128
127	obszar dorzecza Odry	Tymianka	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000182892_0221
128	obszar dorzecza Odry	Oleśnica	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000001818_0177
129	obszar dorzecza Odry	Myja	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018314_0169

130	obszar dorzecza Odry	Pyszna	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018188_0195
131	obszar dorzecza Odry	Teleszyna	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000183312_0220
132	obszar dorzecza Odry	Trojanówka	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000001846_0038
133	obszar dorzecza Odry	Nieciecz	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000000182_0030
134	obszar dorzecza Odry	Radomka	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_001815529_0033
135	obszar dorzecza Odry	Widawka	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000000182_0041
136	obszar dorzecza Odry	Swędrnia	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000018482_0037
137	obszar dorzecza Odry	Ner	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000001832_0029
138	obszar dorzecza Odry	Grabia	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000001828_0022
139	obszar dorzecza Odry	Liswarta	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000001816_0027
140	obszar dorzecza Odry	Proсна	10%	mapy zagrożenia powodziowego	PL6000_R_000000184_0036
141	obszar dorzecza Odry	Radomka ¹	1%	studia ochrony przeciwpowodziowej	-
142	obszar dorzecza Odry	Widawka ¹	1%	studia ochrony przeciwpowodziowej	-
143	obszar dorzecza Wisły	Czarna Bielina	1%	studia ochrony przeciwpowodziowej	-
144	obszar dorzecza Wisły	Luciąża	1%	studia ochrony przeciwpowodziowej	-

Źródło: Opracowanie na podstawie bazy danych stanowiących załącznik do pliku *.shp z map zagrożenia powodziowego i studiów ochrony przeciwpowodziowej, PGW Wody Polskie (stan na marzec 2021).

¹ Studia ochrony przeciwpowodziowej opracowane dla rzek lub ich odcinków zachowują ważność do czasu przekazania organom map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego dla tych odcinków (Dz. U. z 2021 r., poz. 2233 ze zm. – dalej Prawo wodne – art. 549). Na rzekach Radomka i Widawka obowiązują mapy zagrożenia powodziowego i studia ochrony przeciwpowodziowej.

ZAŁĄCZNIK 8.

Łódź, dnia 11 marca 2022 r.

Dane podmiotu składającego oświadczenie:

**BIURO PLANOWANIA PRZESTRZENNEGO
WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO W ŁODZI**

Marta Pabich-Makoska
(kierownik Zespołu Środowiska i Krajobrazu)

.....
Imię i nazwisko/nazwa

ul. Piłsudskiego 12, 90-051 Łódź

.....
Adres siedziby

42 630-57-69 do 72

.....
Telefon kontaktowy

OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY

(w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem)

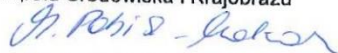
Dotyczy przedsięwzięcia pn.:

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DO PROGRAMU REGIONALNEGO
„FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŁÓDZKIEGO 2021-2027”**

Oświadczam, że spełniam wymagania określone w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 247).

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

KIEROWNIK
Zespołu Środowiska i Krajobrazu

Marta Pabich-Makoska

.....
Czytelny podpis składającego oświadczenie